RAT ZA HRVATSKU

-ISTOČNOSLAVONSKA RATNA KRONIKA-

Mladen Kevo

fotografije:
Dario Hećimović

Mladen Kevo - tekstovi — Dario Hećimović - fotografije

RAT ZA HRVATSKU

Istočnoslavonska ratna kronika

Vinkovci/Osijek, 1992.

... Ovu knjigu posvećujemo Siniši Glavaševiću, čovjeku koji je pronio vukovarsku i hrvatsku istinu, kao i svim poginulim braniteljima Lijepe naše...

autori

Okomica do neba

Tekstualni film **Mladena Keve** *eklatantan je primjer koji borbu istinom izdiže do pijedesetala na kojemu ona gubi ozvučje vapaja i prerastajući determinantu dokumentiranja istočnoslavonskog bojišta finalizira u svojevrsnom sveslavonskom obrambenoom pokliču, poput neke vrste moralnog adrenalina. Često sám (jedina »Glasova« veza s Vinkovcima), ali nikad ozbiljno usamljen, Kevo znalački varira novinarske oblike u dijapazonu od autentičnog ratnog izvještaja, pa sve do briljantnog amalgama novinskog komentara i programatskog oslika za budućnost. Fenomenologija njegova djela zauvijek sadrži pitku emociju prošaranu definitivnom otopinom znaka jednakosti koji je oduvijek stajao u centru sintagme o Slavoncu i stabljici kukuruza. Novinar kruta stava, sa gotovo (ili, sada već sigurno) biblijskim ishodištem u tezi da je Čovjek iz ravnice jedina njezina okomica do Neba. Što je Vukovar i praktično dokazao.*

Bez obzira na grafičke simobole koji rese njegove novinske komentare u backgroundu štiva gotovo se uvijek nazire ironijski osmjeh čovjeka koji svjesno nosi odličje najtežeg vinkovačkog novinarskog pera. No, ne radi se.o poetici, nego o uvjerenju. Znalački varirajući forme Kevo dinamično izmjenjuje i popratne osjetilne katalizatore stila. Pismo Siniši Glavaševiću transcendentira svrhu novinarskog teksta do afirmacije etičkog minimuma u savjesti nacije. Obračajući se čovjeku kojega nikaa nije upoznao, suputniku struke, s kojim se sirova snaga po svemu sudeći surovo obračunala, on intimno proživljava svu dramu konačne i definitivne vjere u vlastitu profesiju. Medijske koncentrične krugove straobalno materijalizira u čvrsti gordijski lanas usuda da vjeruje u konačnu pravdu, metafizičku, ali ne i u onu koja za sobom ostavlja samo gorak okus Pandorine kutije.

Knjiga ima i svoju kronologijsku vrijednost koje se značaj očituje u neminovnoj konstanti da svaki ovaj (sada već povijesni) datum na sebe veže i žrtve, ali i svjedoka, čovjeka, novinara. No, konačnu aureolu terenskog oknjiženja zaokružuje tek Kevin svrhoviti i dnevno neophodno koristljiv geostrategijski eklekticizam. Imamo priliku čitati čovjeka koji je tokom rata neumorno sažimao dvije totalno različite nacije, njihove kulture, tradicije i ideologije, te ih svojevrsnim povijesnim, ponekad gotovo i politološkim, metodologijama umješno svodio i eksplicirao do konačnih oblika datumskih vezanih anticipativnih uputa, koje su se, sve redom, doista i ostvarile.

Kevo je enfant terrible vinkovačkog i slavonskog medijskog prostora, no to je već zaključak do kojega treba doći pomnim čitanjem. U svakom slučaju, teško će kome biti jasno da li je ovdje u pitanju Hommage Hrvatskoj, istočnoj Slavoniji ili pak njegovu obiteljskom domu, koji je trenutno neupotrebljiv budući da se nalazi na prvoj liniji bosutskog bojišta. No, doza ironije ipak ne znači da se ne bi smjelo definitivno ustvrditi da je u pitanju gorka reminiscencija za sva buduća vremena.

Dario Topić
v. d. glavnog i odgovornog urednika
»Glasa Slavonije«

Osviješteni komentar buke

Agresija jugovojske i njenih četničkih slugana na zemlju Hrvatsku i sve što nije srpsko samo je ubrzala stanovito zgušnjavanje već postojeće osječke intelektualno/umjetničke energije. Kada kažem zgušnjavanje onda mislim na organizirano sudjelovanje osječkih aktera i konzumenata umjetnosti u konceptu kulture, koja zagovara tezu kako se osječki kulturnjaci ne sklanjaju pred ratom već, dapače, sudjeluju aktivno u njemu ostajući pri tome u okvirima svojih intelektualno/umjetničkih interesa.

Vrijednost svijedočanstva, akcentirana je u kontekstu rata kao primarna potreba hrvatskog naroda, njegove povijesti, tradicije i kulture. Da ratne trenutke Osijeka i Slavonije, najkrvavijeg dijela hrvatskog bojišta, treba zabilježiti/dokumentirati svim segmentima umjetničke provinijencije ne treba posebno naglašavati. I uistinu. Postojeća intelektualno/umjetnička energija grada Osijeka nastupila je jedinstveno i organizirano u konceptu dokumentiranja. Osijek i Slavonija svakodnevno bilježe svoju ratnu svakodnevicu. Dokumentira se putem teksta, fotografije, video zapisa, glazbenog zvuka i scenskog pokreta.

Jedan od najeksponiranijih »zapisivača« (kada je riječ o fotografiji) slavonske ratne zbilje je **Dario Hećimović** *(rođ. 1973.) fotoreporter* **Glasa Slavonije.** *Svoj predratni interes za dokumentiranjem proizvoda osječke alternativne kulture, Hećimović je tijekom ratnih mjeseci, obavljajući fotoreporterske zadatke na području Istočne Slavonije, usmjerio na bilježenje i dokumentiranje »slavonske krvi«, ostajući pri tome i nadalje u svom underground feelingu. Nije stoga ni malo čudno što se Hećine fotografije, u odnosu naspram ratnih fotografija drugih autora, čine nekako drugačije. Rekla bih naprosto posebne na zasićenom nebu hrvatske ratne fotografije. Često fotografima zamjeramo nedostatak faktografskih podataka o mjestu i događaju koji je snimljen. Ako fotografija prikazuje razrušenu ulicu, onda treba dodatnim (ne)fotografskim sredstvima reći tko je srušio i gdje. Konzumentu fotografije profesionalan fotoreporter neće ostaviti prostor upita i smišljanja proizvoljnog odgovora. Ovakve situacije su posebice opasne imamo li na umu utjecaj fotografije na formiranje javnog mišljenja bijelog svijeta o ratu Hrvatskoj. Brižljivim zapisivanjem toposa mjesta i vremena snimljenog događaja ili prostora, Hećimović stvara blistav dokumentarij posljedica kvalitete i kvantitete agresorove ubilačke mržnje usmjerene zemlji Hrvatskoj. U trenutku kada snima prizore spaljenog sela* **Ćelije** *(valja napomenuti kako je upravo Dario Hećimović prvi domaći fotoreporter koji je ušao u spaljeno slavonsko selo i, dakako, snimio njegove ostatke). Hećimović to čini na način koji proizvodi kod konzumenta njegova foto uratka stanje daljnje zapitanosti. Pitanja se naprosto multipliciraju i usmjeravaju na pozitivno sagledavanje hrvatske muke, hrvatske borbe ali i hrvatske spremnosti i u organiziranosti da brani svoje pravo na razliku. I svoje pravo na postojanje.*

Lamentirati i nadalje o kvalitetama Hećimovićeva udjela u konceptu dokumentiranja slavonske ratne zbilje bilo bi na ovom mjestu suvišno. Hećimovićeve fotografije govore same za sebe. I ne samo sebi. Usmjerile su svoju informativnost svakom iole pažljivijem promatraču slavonske borbe za opstojnost svoga višestoljetnoga obitavališta. Svojim profesionalnim i kreativnim stavom naspram odgođene nam stvarnosti, Hećimović se svojim fotografijama domaćoj i svjetskoj javnosti predstavlja kao jedna od najvećih uzdanica hrvatske fotografije.

Miroslava Vučić,
urednik kulture »Glasa Slavonije«

Riječ autora:

Pisati knjigu nikada nije bio odviše lak posao. Pisati knjigu o ratu koji još nije završen, o ratu protiv tvog naroda, donosi sa sobom tisuće zamki i iskušenja. Tiskati je pak u trenutku dok se agresor još nije do kraja ni povukao, dok Hrvatska još nije ni prebrojala, ni ukopala, ni oplakala svoje mrtve, krajnje je nezahvalan posao.

Na izdavanje ove knjige, svojevrsne istočnoslavonske ratne kronike odlučio sam se sasvim slučajno, prelistavajući ono što sam u godinu dana, od toga tragičnog 2. svibnja, od Borova sela pisao za »Glas Slavonije«, »Vjesnik«, Hrvatski radio-studio Zagreb, »Vinkovački list« i »Privlačicu«. Učinilo mi se naime u jednom trenutku, prelistavajući više od 1000 kartica različitih tekstova i izvješća, kako između njih postoji neka nevidljiva nit, kako se oni ni jednim drugim slijedom ne bi mogli objaviti, ni razumjeti, nego baš onim kojim su tiskani, odnosno slijedom kojim su se zbivali. Uočio sam da postoji neka skrivena logika, ako može u ratu postojati nešto slično logici, neki ritam zločina koji raste iz dana u dan, a zamjetan je pažljivim čitanjem tekstova.

Osobna spoznaja da istina o ratu u Hrvatskoj, posebno istina o ratu u istočnoj Slavoniji, iz različitih razloga, nije do kraja prisutna ni prodrla, kako u domovinskoj, tako i u iseljenoj Hrvaskoj, kao i osjećaj skromnog osobnog duga prema Slavoniji, koju sam u ratu još jednom ispočetka zavolio, prema Vinkovcima s kojima sam iz dana u dan zajedno proživljavao i preživljavao ovaj rat, te prema Privlaci tipičnom slavonskom hrvatskom mjestu, u kojemu sam odrastao, neki su, ali samo neki od razloga zbog kojih cijenjenom čitateljstvu nudim na čitanje, uvid i kritičku prosudbu, ono što sam već jednom objavio, no što zbog kratkog vijeka svake novine prijeti zaboravom. Riječ je o izvješćima i napisima koji su i bukvalno nastajali pod granatama, u višemjesečnom bombardiranju Vinkovaca, a kojima ništa nije dodavano ili kraćeno. Rat u istočnoj Slavoniji bez sumnje je jedna od najdramatičnijih epizoda u hrvatskoj novijoj povijesti. Ono što se zbivalo na području općina Vukovar, Vinkovci, Beli Manastir i Osijek, po mnogo čemu je anticipiralo političko rješenje hrvatskog nacionalnog pitanja. Ova knjiga je pogled na taj rat, iz uvjetno rečeno, vinkovačke prespektive. Ako je u tom kontekstu ona svjedočanstvo o tome ratu, onda je ona ispunila svoje poslanstvo.

Cijenjenu čitateljsku publiku glede eventualnih tehničkih i jezičkih propusta molim za uvažavanje činjenice da je i sama knjiga tiskana u i dalje ratnim uvjetima u gradovima Vinkovci i Osijek, a da je osobna želja autora bila da se ona ipak pojavi do prve godišnjice tragičnih zbivanje u Borovu Selu.

Mladen Kevo
ratni izvjestitelj
»Glasa Slavonije«

U Vinkovcima, travnja, 1992. godine

Oproštajno pismo Siniši Glavaševiću

Siniša, obraćam Ti se tako, iako se nikada nismo upoznali, jer drukčije ne mogu. Obraćam ti se 12. prosinca godine krvave hrvatske 1991. u trenutku kada nitko od nas, Tvojih kolega po struci i pozivu, kada nitko od građana Hrvataske ne zna da li si još žov, a kada se već sluti najgore. Obraćamo Ti se svi mi koji smo te slušali mjesecima preko Hrvatskog radija Vukovar, svi koji smo strahovali i bdjeli nad vukovarskom dramom, nad vukovarskim hrvatskim pukom, nad njegovim legednarnim braniteljima i nad ratnoizvjestiteljskom ekipom Hrvatskog radija Vukovar. Ako postoji hrvatska istina, onda je njezino ime VUKOVAR, ako postoji hrvatska patnja i bol i nada i strepnja, onda ste to Vi koji ste TADA bili TAMO.

Pišem ti jedne maglovite zimske srijede, u danima kada ljudi izvan Lijepe naše kite svoje gradove, nabavljaju novogodišnje jelke i kada čekaju Božić i Novu Godinu. Novu godinu...

Pišem Ti dok tvoja i moja i naša Lijepa naša još krvari, dok hrvatska mladost svojom krvlju još zalijeva hrvatsku grudu, jer Zapad će nas priznati. Ali hrvatske krvi još nije dovoljno proliveno. Poručili su nam s one strane Atlantika da »treba još malo«. Pišem ti sa suzom u oku. Prvi put pišem tekst sa suzom u oku (i s profesionalne točke našeg poziva nestalo je »potpune objektivnosti«). Pišem Ti subjektivno i tome se ne mogu otrgnuti, unatoč svom naporu. Pišem, jer osjećam grižnju savjesti zbog Tvoje sudbine. Jer znam što si i koliko učinio za VUKOVARSKU ISTINU, koja je postala HRVATSKA ISTINA. Ogorčen sam i ponižen saznanjem da nakon svega nismo našli načina da ti osiguramo da nakon vukovarskog pakla udahneš malo hrvatskog zraka, pogledaš u plavo hrvatsko nebo, da se odmoriš od svega i čekaš dan kada ćemo slobodno otići u NAŠ Vukovar. Jer Vukovar će zauvijek biti NAŠ.

Ja sam naslućivo što se može dogoditi. Tu njhovu nizmjernu mržnju osjetio sam i u Vinkovcima. Tu njihovu »potrebu« da se UBIJA ISTINA. Oni nemaju potrebu ništa dokazivati, njima je mnogo jednostavnije UBITI, ubiti svakoga tko pokuša prikazati što se zapravo događa Hrvatskoj. A Ti si to tri mjeseca činio najbolje od svih nas koji smo izvješćivali s hrvatskih bojišta. Znao sam da te se žele dokopati, znao sam da Tvoj bivši »direktor« (čije ime zbog moralne čistoće ovog teksta nije uputno napisati) iz svoje jazbine u Borovom Selu sanja dan kad bi eventualno on ponovo bio »direktor«. Tebi, Josipu, Alenki, Vesni. No, on to nikada više neće biti. U Hrvatskom radio Vukovaru, odakle god da se on bude emitirao, za takve više nema mjesta.

Ja želim da Ti kažem da sam u Vinkovcima u posljednja tri mjeseca više desetaka puta »vidio smrt«, da su to isto »vidjeli« deseci naših kolega po profesiji, ali da si se ti JEDINI, svojom voljom, DRUŽIO sa smrću SVAKODNEVNO. Da si potpuno nadvladao strah, koji je isto toliko ljudska kategorija kao i, primjerice, ljubav, da si sve. A sve si Ti podredio tome da istina o Vukovaru prodre u eter, da još jednu večer građani domovinske i iseljenje Hrvatske u Kronici dana od TEBE čuju da VUKOVAR NIJE PAO i da potom odu zaspati s tom mišlju i istinom. Dok god se Glavašević »čuje« Vukovar se drži, tako je razmišljao prosječno napaćen građanin Hrvatske puna tri mjeseca. I kada mi je jednog dana naš kolega rekao da je upravo razgovarao s tobom telefonom samo njemu znanim linijama, kada mi je Dragan Veselčić iz »Večernjeg lista« rekao: »Siniša mi je danas prvi put rekao SRETNO, možda se više nikada nećemo vidjeti« mi smo znali što to znači... Pogledali smo se i nismo rekli ništa. Govorila je šutnja. Tvoja »linija obrane Vukovara« najduže je izdržala od svih. Tvoj pisaći stroj, Tvoje pero i Tvoj glas, tri mjeseca su zaustavljali srbijanskog osvajača. Ti si ih natjerao da svaki dan govore kako je Vukovar pao i svakog slijedećeg to opovrgavaju i zato smo Ti zahvalni.

Ti si tjednima »zaustavljao« elitnu beogradsku gardijsku tenkovsku diviziju, tvoja izvješća su ih uništavala i zbog toga želim da ti kažem ono što se ne može napisati. Želim da ti kažem da te NISMO ZABORAVILI, da ti toplo prijateljski, ljudski, slavonski, hrvatski kažem HVALA. Da ti kažem sretno Siniša i zbogom Siniša, mi Te nikada nećemo zaboraviti.

12. prosinca 1991

»Moji Vinkovci«

Ima jedan grad. Koji ima više imena. Prije rata zvali su ga »grad na Bosutu«, oni koji u njega nisu navraćali i koji nisu osjetili njegovu dušu nazvali su ga »Vinkovac«, arheolozi i drugi visoki kuturni poslenici zvali su ga »Kolonia Aurelia Cibale«. U ovom ratu, hrvatskom, najhrvatskijem i najkrvavijem od kada je Hrvatske, nazvali smo ga (s pravom) »vrata Hrvatske«, a kako kaže slavonska narodna pjesma »To su Vinkovci, moji Vinkovci«.

Da nije bilo ovog rata nikada ne bih otkrio koliko volim Vinkovce, nikada ne bih, iako sam bio tu i saznao koliko mi znače, nikada ne bih uvidio koliko su hrvatski, koliko su naši i koliko nisu njhovi. Vinkovci.

Sve su pokušali, a ustvari s vojne točke gledano nikada nisu ni pokušali. Dvanaest vinkovačkih mladića, pod jednim krajnje ozbiljnim policijskim nazivom »Jedinica za posebne namjene«, po beograskoj narudžbi zaklano je u Borovu Selu. Tada je mogla i trebala pasti prva vojarna u Hrvatskoj. Tada, 2. svibnja navečer. Već tada su Vinkovci gorjeli. Pokušao sam na magnetofon pred vinkovačkom vojarnom tadašnje JNA »snimiti« grč, bijes i erupciju hrvatske mladosti. Nije uspjelo. Prvi kojeg sam zaustavo bio je slučajno autoprijevoznik iz Splita koji mi je rekao »Barba, dosta su nas...Sada je dosta«.

I onda Mirkovci. Jedan od većih hrvatskih političkih propusta u XX stoljeću. A kao, »srpska hrabrost«. Postoji samo jedan grad u Hrvatskoj, toliko uvjeren u vlastitu snagu da će »pristati« imati devet mjeseci četnike 1.500 metara od središta grada. I da se zbog toga posebice ne uzbuđuje.

Prvi minobacački napad u Hrvatskoj dobili su tog vrućeg srpnja 91. Vinokvci. Padaju granate po vinkovačkoj tržnici. A ljudi u šoku. Pada, a ne znaš da li je »82 mm«, »60 mm« ili možda čak »120 mm«. Pa onda Mađari iz Vojvodine kao srbijanski rezervisti koji dezertiraju iz Mirkovaca u Vinkovce. I prijetnja bombardiranjem grada iz vojarne. Od »Dragiše Masala«. Čovjek dva mjeseca obećavao pa sad došlo vrijeme realizacije. Vinkovci znaju da će biti bombardirani »Zbog Mađara«. Vinkovci ne daju pobjeglim rezervistima natrag, ne puštaju ih onima koji ih se žele dočepati živih, jer ovaj grad nikad nevine krvoloku nije izručivao. I bješe 18.00 sati, i bješe kraj »ultimatuma« i bjehu bombardirani Vinkovci. Prvi put.

Onda napad na vinkovačku vojarnu, tri dana kasnije. Jedan od neuspjelijih u Hrvatskoj. No svejedno, dva tjedna poslije, »JNA« ODLAZI? Odlazi iz vojarne iz koje ni u snu nije htjela otići. A grad bombardiraju drugi put. Elitna gardijska beogradska divizija nadire, tenkovi »M-84« i sve ostalo što Hrvatska nema. Dolaze u Mirkovce, a Vinkovci čekaju da neprijatelj napadne. I ulaze u Cerić, a Vinkovci čekaju agresora! I pad Vukovara.

Sada se već može reći i otvoreno, polovicu onoga što je imao, ovaj grad tada poklonio je Vukovaru, ne zbog naredbe iz nekog stožera, ne zbog uputa iz Zagreba, nego zbog toga što je volio Vukovar i što mu je želio pomoći. I jednog dana, nažalost, morat će se brojiti i prebrojavati, vidjet će se da je u Vukovaru poginulo Vinkovačana više nego i iz jednog dugog hrvatskog grada. Vinkovci ih nikada neće prežaliti, no Vinkovcima nije žao.

Kada je pao Vukovar, kada su domovinska i iseljena Hrvatska bili zavijeni u crno, kada su Srbi prečani u Oroliku plesali »užičko« i skandirali: »Dan nam treba do Zagreba« i tada Vinkovci čekaju agresora. Tada je ostalo u ovom gradu 7.000 Hrvata, a to je za to vrijeme NEIZMJERAN broj. Da pogine ili obrani Vinkovce i Hrvatsku. Treba im potpuno odsijecanje Vinovaca i 15 do 20 tisuća drogiranih pješaka da bi pokušali ući u grad. No, ni tada nisu sigurni da će uspjeti. Tako je govorio jedan od 7.000. Nikada. NIKADA nisu ni pokušali, a Vinkovci su ih čekali. »Jedina« kazna bilo je 45.000 projektila, koji su padali po gradu po zgradama, kućama, domovima, ljudima.

Srbija to nikada neće priznati, pobunjeni slavonski Srbi to nikada neće priznati (a malo sam ih sreo NEPOBUNJENIH), no živa je istina da Vinkovce ozbiljno JA, Srbija, četnici i domaći izdajnici nikada nisu ni pokušali napasti. A željeli su, znali su da bez ulaska u Vinkovce, nikada ne mogu dalje u Hrvatsku. Ne mogu u tome uspjeti, a ako slučajno budu toliko ludi, onda će im to biti posljednje. Tako je govorio jedan mladi hrvatski zapovjednik nad razvijenom vojnom kartom pronađenom u vinkovačkoj vojarni. Tako je rekao i potom pesnicom otvorenog dlana udario u kartu i stol. I sve se okolo zatreslo.

S primirjima je Vinkovcima bilo najteže. Preživjeli su ih petnaest ili šesnaest. Ne zna se točno, jer u Zagrebu nisu vodili točnu evidenciju. Poslije svakog novog bombardiranja, novi mrtvi. I to su Vinkovci otrpjeli i pola vinkovačke općine je okupirano. U Nuštar su dvaput ulazili i dvaput izlazili. S nogama naprijed. U Vinkovce nisu ušli. Četnička noga koja je to toliko željela i četnička kama u Vinkovcima nisu realizirali svoj krvavi pir. I Nikada neće. To su moji Vinkovci. Moji Vinkovci.

3. veljače 1992

I dio : Ratna kronika

Dolazak »inženjera rata«

Pred, po slobodnoj procjeni, oko 3000 pristunih danas je u Mirkovcima održana osnivačka Skuština Općinskog odbora Srpske demokratske stranke za općinu Vinkovci, te mjesnog odbora iste stranke za MZ Mirkovci. Inicijativni odbor, osnovan još u lipnju, izabrao je za datum konstituiranja SDS-a na području općine Vinkovci današnji dan, pravoslavni blagdan svetog Pantelije. Nakon što je u 9 sati održana liturgija, u prisustvu vladike sremskog Vasilija i brojnih sveštenika srpske pravoslavne crkve, točno u 11 sati počela je konstituirajuća skupština Srpske demokratske stranke. Dolazak Jovana Raškovića, predsjednika Srpske demokratske stranke, popraćen je zvucima Marša na Drinu i ovacijama, te uzvicima »Jovo Srbine«.

Kako je rečeno preko razglasa, osnivačkom skupu Srpske demokratske stranke u Mirkovcima prisustovali su gosti iz Beograda, Novog Sada, Sombora, Dalja, Belog Manastira, Vukovara, Trpinje, Pelagićeva, Bobote, Obrovca, Podrinja, Markušice, Sremskih Laza, Sarajeva i drugih mjesta. Prije početka osnivačke skupštine orkestar SDS-a iz Dalja izveo je i pjesme »Oj Srbijo nemoj tugovati«, »Herceg-Bosna, Lika, to je srpska dika«, »Crna Gora mila, uvijek s nama bila«, »Oj vojvodo Sinđeliću«. Čuli su se i stihovi: »Raškoviću da te nije bilo, srpsko bi se ime ugasilo«, »Narod pita koće posle Tita, evo nama Rašković Jovana«, »Srpska se truba s Kosova čuje«.

Među brojnim transparentima bili su i: »SDS - stranka ujedinjenja svih Srba«, »Nećemo ustaše« s prekriženim hrvatskim povijesnim grbom, »I Bosna je sa nama«. Prije nastupa govornika i za vrijeme održavanja Skupštine čuli su se i uzvici: »Dolje Tuđman«, »Ubićemo Tuđmana«, »Šahovnicu treba baciti«, »živjela Srbija«. Osnivačku Skupštinu otvorio je *Zoran Beldar,* predsjednik mjesnog incijativnog odbora za Mirkovce, koji je istaknuo da je Srpska demokratska stranka organizacija srpskog stanovništva i organizacija koja će se suprotstaviti ustaštvu. Potom je govorio predsjednik Općinskog inicijativnog odbora *Miroslav Ćirić.* Istaknuo je da osnivanje Općinskog odbora znači udruživanje mjesnih odbora SDS-a na području općine Vinkovci, a radi očuvanja srpstva. On je u svom govoru istaknuo da Srbi neće dopustiti da se danas bude *Starčevićeve i Radićeve* ideje i ideje ustaških ideologa, posebno ona zloglasnog *Mile Budaka* »Srbe na vrbe«.

Miroslav Ćirić, predsjednik Općinskog inicijativnog odbora, istaknuo je također da Srbi u Hrvatskoj ne mogu prihvatiti suverenitet jednog naroda, a da to želi zvanično hrvatsko rukovodstvo s Tuđmanom na čelu. Ćirić je posebno oštro govorio o objavljivanju fonograma razgovora Tuđmana i Raškovića, procijenivši da se tu radilo o Tuđmanovoj režiji za destabilizaciju i razjedinjavanje Srpske demokratske stranke. Završavajući svoj govor Ćirić je pozvao Hrvatski narod da ne dopusti da ga bezumnici odvedu u rat.

Govorili su i *Goran Hadžić,* predsjednik SDS-a Vukovar, i *Ljubo Bosiljčić,* član Izvršnog odbora SDS- a u Sarajevu. Predsjednik SDS-a za Vojvodinu *Kost Hadži* svoj govor

Jovan Rašković, Goran Hadžić i ostali "prvaci" Srpske demokratske stranke na osnivačkoj skupštini u Mirkovcima

počeo je s »dragi Sremci« i potom rekao da ga je netko iz publike preduhitrio kada je rekao da je Tuđman lopov. *Ilija Končarević,* sekretar SDS-a za Vojvodinu, u svom govoru istaknuo je da nijedan Ante nije Srbima donio dobro, te da je Ante Marković ubačen u igru da pokupi srpske glasove, jer hrvatskih i slovenskih nema. »A mladim jurišnicima, koji se formiraju u odrede po Hrvatskoj, poručuje da je danas pala odluka o formiranju Društva srpskih sokolova u Vojvodini i Slavoniji« rekao je Končarević završavajući govor.

Potom je uz velike ovacije riječ uzeo *dr. Jovan Rašković,* predsjednik Srpske demokratske stranke. Nakon što se prisutnima obratio riječima »Časni ljudi, još časnijeg naroda, dobro Vam došla Vaša SDS«. Rašković je između ostalo rekao: »SDS je srpska stranka, jer mi Srbi nemamo razloga da se stidimo svog imena i jer se srpsko ime u Hrvatskoj nije smjelo izgovarati. A demokratska je jer proklamira slobodu čovjeka i građanina. Mi hoćemo slobodnu i demokratsku Hrvatsku, mi po rodu jesmo Srbi, ali je Hrvatska naša domovina. Postoji razlika između domovine i režima, i mi Hrvatsku kao svoju domovinu prihvaćamo, ali ne prihvaćamo svaki režim u Hrvatskoj«.

Govoreći dalje predsjednik SDS-a dr. Jovan Rašković istaknuo je da će SDS i Srbi u Hrvatskoj priznavati hrvatsko vrhovništvo samo onoliko koliko ono uvažava njih, te dodao: *»Imamo mnogo problema s novom hrvatskom vlašću i novim hrvatskim parlamentom koji se pretvorio u oruđe jedne stranke. HDZ je već prije izbora ispoljavala antisrpske i srbofobične stavove i mi nemamo razloga da vjerujemo da će se taj parlement promijeniti. Zato smo bili prisiljeni u Srbu formirati Srpski parlament i zato ćemo provesti referendum o autonomiji Srba u Hrvatskoj i provest ćemo ga i ovdje kod Vas. Mi ne destabilziramo Hrvatsku, nego destabiliziramo ustaštvo, priznajemo i podržavamo JNA jer je ona jedina snaga koju nije zahvatila mržnja. Ako Jugoslavija ostaje federacija, Srbi u Hrvatskoj tražit će kulturnu autonomiju, ako ide u Konfederaciju onda će Srbi tražiti političku autonomiju. Ako se Hrvati odluče za otcijepljenje, onda ćemo mi reći gdje ćemo i s kim ići«.* Završavajući svoje izlaganje dr. Jovan Rašković istaknuo je da Srbi u Hrvatskoj žele svoj jezik, svoje pismo, škole i listove, posebno srpsku televiziju, jer Hrvatska televizija prema Raškovićevim riječima postoji samo zbog uspostavljanja slave i pameti jednog jedinog čovjeka. Na samom kraju izlaganja Rašković je dodao da se moraju saslušati želje i hrvatskog i srpskog naroda i da se mora učiniti sve da se spriječe nacionalni ratovi. Konstituiranje Srpske demokratske stranke u Mirkovcima završeno je izborom članova mjesnog i općinskog odbora. Za predsjednika Mjesnog odbora SDS-a u Mirkovcima izabran je Zoran Beldar, a za predsjednika općinskog odbora SDS-a za općinu Vinkovci Miroslav Ćirić.

09.08.1990.

Ubijen Stipan Bošnjak

U akciji Policijske uprave Vinkovci u Borovu selu poginuo je načelnik Operativnog odjela vinkovačke Policijske uprave Stipan Bošnjak. U bolnici Medicinskog centra u Vukovaru nalazi se šest ranjenih policajaca.

Vjest o smrti načelnika Operativnog odjela Policijske uprave Vinkovci Stipana Bošnjaka i radnika iste uprave Mladena Ćatića izazvala je u večernjim satima mirno okupljanje građana pred zgradom Skupštine općine Vinkovci i Policijske uprave. Građani tako izražavaju podršku akciji MUP-a na suzbijanju divljanja terorista i četničkih hordi u istočnoj Slavoniji. U selu Nuštar, odakle potječe ubijeni Stipan Bošnjak, gotovo cijelo selo okupilo se u središtu mjesta izražavajući žalost i revolt zbog ubojstva njihovog sumještanina. U vojarni »Đuro Salaj« u Vinkovcima okupljen je sav časnički sastav, na krugu nema vojnika i svi se nalaze u zgradama. U mjestima koja graniče s vukovarskom općinom održani su sastanci međustranačkih vijeća i dogovoreno je da se noćas dežura.

(Vjest koju je dopisnik HIN-e iz Vinkovaca Davor Runtić poslao u popodnevnim satima o zbivanjima u Borovu selu. Tek navečer bilo je poznato da je u četničkoj zasjedi u Borovu selu poginulo 12 pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske, a dvadesetak ih je istom prilikom lakše ili teže ranjeno).

2.05.1991.

Komemorativna sjednica Skupštine općine Vinkovci

12 hrvatskih vojnika palo je jučer za Hrvatsku, ali Hrvatska neće pasti. Dokaz ste svi vi prisutni danas ovdje na komemoraciji hrvatskim žrtvama. Ja Vas sve pozivam da dignete svoj glas prosvjeda protiv četničkog terorizma već duže vremena prisutnog u Hrvatskoj koji je eskalirao jučer u Borovu Selu. Ovim riječima predsjednik SO Vinkovci *Tihomir Zovak* obratio se svim prisutnima na komemorativnoj sjednici SO Vinkovci povodom pogibije 12 pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske u Borovu Selu, koja je održana u petak, 3. svibnja u 15 sati u velikoj vijećnici Skupštine općine Vinkovci.

Komemorativnoj sjednici SO Vinkovci prisustvovali su odbornici Općinske skupštine, članovi općinske vlade, predstavnici političkih stanaka, te *Ivan Vekić* - predsjednik Društveno političkog vijeća Sabora i dr. *Milan Ramljak,* potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske. Ako je Hrvatskoj potrebno išta u ovom trenutku, onda je to spremnost da se ona brani svim sredstvima, ali Hrvatska se neće braniti pojedinačno, nikakvim individualnim akcijama, nego organizirano i po naredbama vrhovništva Republike Hrvatske istakao je Tihomir Zovak. Tom prigodom on je naglasio i to da su jedinice JNA sinoć u Borovu Selu znatno pripomogle u spašavanju ranjenih pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske, te prenio poruku komandanta vinkovačkog garnizona s kojim SO Vinkovci održava redovne telefonske veze da nikome ne prijeti opasnost od armije. Potom je imenovan Središnji odbor za sahranu poginulih, te odbori po mjesnim zajednicama.

Subota, 4. svibnja, dan kada su sahranjene poginule hrvatske žrtve proglašen je za Dan žalosti.

03.05.

Posljednje počasti poginulim redarstvenicima

U jedanaestomjesečnom političkom dnevniku uspostave mlade hrvatske demokracije, ispisana je najtužnija i najteža stranica. Subota, 4. svibnja dan pokopa mučki ubijenih mladih redarstvenika u općini Vinkovci bio je Dan žalosti za dvanaestoricom mladića. Toga, a i slijedećega dana, kada su također pokopana dva poginula pripadnika MUP-a, uznemirenost, gnjev i revolt građana zamijenjeni su osjećajem tuge, žalosti i bola. Tužno je bilo u cijeloj Hrvatskoj, a najtužnije u mjestima iz kojih su poginuli pripadnici jedinice za posebne namjene MUP-a Republike Hrvatske - u NUŠTRU, NIJEMCIMA, IVANKOVU, OTOKU, NOVIM JANKOVCIMA, JARMINI, VINKOVCIMA, TOVARNIKU I ŽUPANJI.

Deset subotnjih pogreba poginulih redarstvenika i tragična bilanca iz Borova Sela opteretili su cjelokupno pučanstvo pa je tijekom dana, a i u vrijeme sahrana, bilo

poremećeno i opće stanje sigurnosti. Unatoč shvatljivom gnjevu građana pogrebi su obavljeni dostojanstveno, primjereno trenutku. U subotu je sahranjeno 10 mučki ubijenih mladića, a u nedjelju preostala dva. Atmosferu na svim tim pokopima teško je opisivati, a budući da se većina održavala u isto vrijeme, izvještavamo Vas samo s nekih od njih.

U Vinkovcima, na gradskom gorblju, pokopan je *IVAN VUČIĆ*. Svojom pogibijom pridružio se hrvatskim velikanima koji su to činili prije njega tijekom burne hrvatske prošlosti, rečeno je u prigodnim oproštajnim govorima. Ovom pogrebu, uz roditelje, rodbinu, prijatelje i sve one koji su osjećali potrebu da se oproste od čovjeka koji je dao život za slobodu, nazočni su bili i *Vladimir Šeks,* potpredsjednik Sabora Republike Hrvatske, te čelnici Skupštine općine Vinkovci. U oproštajnim govorima rečeno je da se život ovog mladića ugasio u prvo proljeće naše slobode, a njegov život i životi njegovih drugova svima nama moraju biti obveza, poticaj da ne dozvolimo neprijateljima, s bilo koje strane, posezanje za onim što nije njihovo, za onim što je nama sveto. Nekoliko tisuća okupljenih razišlo se uz želju da tijelo Ivana Vučića bude primljeno kao najdragocjenija žrtva i da Bog bude milostiv duši njegovoj!

Žitelji Nuštra, Vinkovaca i susjednih mjesta ispratili su na vječni počinak tragično preminule pripadnike MUP-a *STIPANA BOŠNJAKA i ZDENKA PERICU.* Od hrvatskih redarstvenika, koji su dali živote u obrani domovine, prvo se oprostio gospodin *Luka Bebić,* predsjednik Vijeća općina Sabora Hrvatske, a potom i *Josip Džaja,* načelnik Policijcke uprave Vinkovci. Njihove žrtve su uzvišene, dali su svoje živote za sveti cilj - nezavisnost i slobodu svih Hrvata i njihove Hrvatske, naglasio je gospodin Bebić, dok je Josip Džaja rekao da su im živote prekinuli meci, a hici su bili namijenjeni ubojstvu mlade hrvatske demokracije. Njihova imena biti će upisana zlatnim slovima u povijest suverene Hrvatske, rečeno je, također u oproštajnim govorima na pokopu u Nuštru.

ZORAN GRAŠIĆ i *LUKA CRNKOVIĆ* sahranjeni su u svom rodnom Otoku. Na sahranu je došlo gotovo cijelo selo, lijesove je kroz Otok pratila duga kolona rodbine, prijatelja, njihovih suboraca i mještana Otoka, Privlake, Vinkovaca i drugih mjesta. Okupljenima na mjesnom groblju govorio je *Tihomir Zovak,* predsjednik SO Vinkovci, istaknuvši pri tome da je bol svih nemjerljiva, te da je gubitak mladih života nenadoknadiv, ali isto tako i veliki zalog slobode, suvereniteta i cjelovitosti Republike Hrvatske.

Nedjeljnom pokopu *JOSIPA CULEJA* u Jarmini nazočno je bilo gotovo cijelo selo, uz brojne mještane susjednih sela Ivankova, Vođinaca, Retkovaca i drugih. Prema jarminskoj tradiciji ispred mrtvačnice je služena sveta misa, a služio ju je prečasni *Tadija Pranjić,* dekan vinkovački, uz pomoć još desetak svećenika. Mladi život nije izgubljen uzalud, rekao je prečasni Tadija Pranjić, nego za najveći ideal u čovjeka, za domovinu. Iako je poginuo u prvo proljeće slobodne i demokratske Republike Hrvatske, ipak je doživio to da je mogao slobodno reći kako je vjernik - katolik, kako je Hrvat. U ime Skupštine općine i svih građana općine Vinkovci od Josipa Culeja dirljivim

Komemoracija poginulim redarstvenicima

riječima oprostio se tajnik SO Vinkovci *Filip Akalović*, rekavši, uz ostalo, da je on prvi heroj Jarmine, koji je svoj mladi život položio na oltar domovine.

04.05.

Izjave dr. Milana Ramljaka i Ivana Vekića

Dr. Milan Ramljak:

Teško je prijeći iz onoga stanja u kojemu smo se nalazili i doseći željeno stanje slobode bez ljudskih žrtava. Mi, međutim, nismo očekivali da će se razbojnici u svojim zločinima tako brutalno ponašati. Mi smo bili sada u bolnici, obišli smo preživjele i ono što oni pričaju nadilazi po bestijalnosti našu maštu. Oni su tražili i zvali ima li ranjenika i kad se netko od ranjenih javio, oni su bacali bombu. To nisam mogao slutiti da se u ljudskom liku može kriti takva bestijalnost. Međutim, mi ne smijemo dopustiti da nalet gnjeva potare razboritost našeg duha. Mi smo, kada smo dolazili, ovdje zatekli gnjevne ljude pred zgradom Općinske skupštine koji nas prijekorno gledaju i koji traže oružje. Mi moramo odgovoriti da naše oružje nije samo vatreno oružje. Naše oružje je i naše strpljenje. I ako budemo sačuvali snagu duha i vjeru u razborite odluke Vrhovništva Republike Hrvatske, u sklad političkih snaga cijele Hrvatske, u narodni duh, onda možemo biti sigurni da ćemo obraniti Hrvatsku i da ćemo osigurati njezin prosperitet. Zato bih poručio svima onima koji su ispunjeni i tugom i boli i gnjevom da skupe snage, da nitko ne iskače iz obrambenog stroja Hrvatske i da se ponašamo kao disciplinirani vojnici jedinstvenog hrvatskog stroja. Kad Vrhovništvo Republike Hrvatske bude ocijenilo da je došao trenutak koji se više ne može izbjeći nikakvom političkom akcijom, svi će biti na vrijeme pozvani da stupe u obranu naše slobode i naše domovine.

Ivan Vekić:

Ovo je najcrnji dan Hrvatske za posljednjih 45 godina. Gospodin potpredsjednik i ja čuli smo neke detalje. Naši momci su pošli po svoju dvojicu kolega i suboraca: kako ne bi pošli kad su oni najvjerniji suborci na svijetu. Pošli su u pol bijela dana jer nisu zaplotnjačke kukavice, koji iz zasjede, iz šume, iz mraka čekaju. Pošli su autobusom u selo, gdje su bili izloženi koncentričnoj vatri s krovova, ispod crijepova, s tavanskih prozora. Pa zaboga, došli su autobusom u pola sela jer su oni najbolji vojnici koje svijet pozna. Pošli su jer ne sačekuju nikoga u zasjedi, pošli su jer se nikoga ne boje. Ja sam otpratio početkom mjeseca kolovoza odavde, iz Vinkovaca, neke od njih. To su bili prvi dobrovoljci Hrvatske. Ja mogu samo dodati slijedeće: jer bol ne znam drukčije nazvati nego bolom, drukčije nazvati nego tugom. Samo hladan razum, odlučno srce i čvrsta ruka, ništa nam drugo potrebno nije.

04.05.

4. svibnja — sahrana poginulih redarstvenika

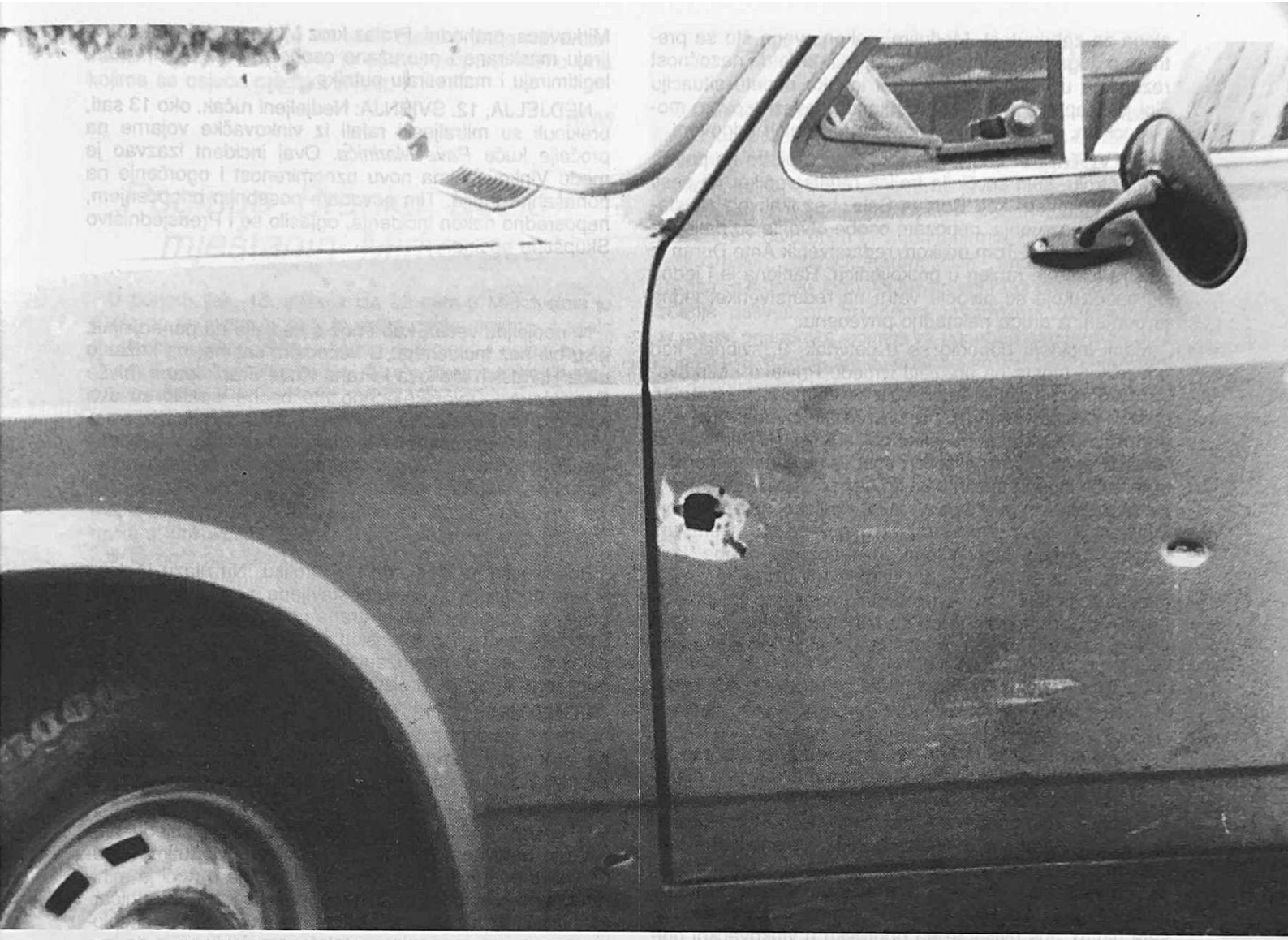

Snajperski hici na policijskom automobilu u vrijeme početka »balvan-revoluvije« u Slavoniji neposredno poslije krvavog 2. svibnja u Borovu selu

Prorešetan autobus

Uputili smo se u Borovo-Selo, poprište borbi u četvrtak. Cesta prema selu izbrazdana je tenkovskim gusjenicama, a ulaz u mjesto s vukovarske strane kontrolira JNA. Tu je prvi oklopni transporter. Vojna policija zaustavlja sve automobile, pažljivo ih pretražuje, kao i osobne stvari putnika, ali ne i dokumenta. Bliže selu nalazi se još nekoliko oklopnih transportera i tenkova, u kanalu pored oklopnih kola jedan razbijeni plavi kombi vukovarske registracije. Prelazim željezničku prugu i ulazim u selo, a u dugoj glavnoj ulici, nešto prije središta mjesta, nalazi se autobus vinkovačkog »Poleta« kojim su došli pripadnici MUP-a, potpuno izrešetan mecima. Iza njega je napušteni plavi policijski džip također razbijen mecima, a malo dalje bijeli kombi u istom stanju. Tu su i dva napuštena i razbijena plava službena policijska automobila. U seoskom središtu nailazimo na vojsku s oklopnim transporterima, dva ili tri vojna džipa i sanitetska kola ispred zgrade Mjesne zajednice. Ulaz u zgradu sprečavaju vojnici, kažu da je tamo vojna komanda, ali pred ulaznim vratima vidimo i - civilne stražare. Ispred zgrade u nekoliko grupa stoje mještani, pretežno muškarci. Tada iz zgrade u kojoj se uz vojnu komandu i dalje nalazi štab mjesnog SDS-a izlaze dvojica muškaraca, jednog se sjećamo s govora u vukovarskoj općini, i upozravaju mještane da se raziđu jer »očekuju da će tu uskoro stići predstavnici Saveznog SUP-a kako bi obavili uviđaj«. Na obližnjoj crkvi zvone sva zvona, a nekoliko ljudi ide prema crkvi noseći nosila na kojima leži muškarac prekriven plahtom. »Taj je poginuo«, kažu mještani, i dodaju da nije iz Borova Sela, već »od preko« - a to znači iz Bačke, preko Dunava.

06.05

- *Dio izvješća o Borovu Selu Krunoslave Baumschabel-Banić, dopisnice »Vjesnika« iz Vinkovaca*

Kronologija incidenata

U gradu i većini sela danju je uglavnom mirno, iako se na svakom koraku među građanima osjeća napetost i uznemirenost, a ta uznemirenost i, što je razumljivo strah izazvani su incidnetima i pucnjavom koje se događaju noću. U proteklih tjedan dana od srijede do srijede, na području općine zabilježena su i dva incidenta koja su završila smrću *(Milenka Spaića i Branka Božića)*. Noćne pucnjave i barikade s naoružanim civilima, te pokreti vojnih jedinica svakodnevne su pojave.

Incidente s težim posljedicama, odnosno one koji imaju veću političku težinu, posebno smo izdvojili. Oni tzv. lakši, zbivali su se se ovim redom:

SRIJEDA, 8. SVIBNJA: U Vinkovcima je u pratnji oklopnih kola i tenkova stiglo dvanaest civilnih kamiona novosadske registracije s rezervistima. Smješteni su u vinkovačku vojarnu, a na upite o čemu je riječ iz nadležnih armijskih službi stigao je odgovor kako se radi o djelomičnoj mobilizaciji rezervnog sastava, te kako nema ra-

zloga za zabrinutost. Međutim, nakon svega što se prethodno događalo, pučanstvo općine smatra da nazočnost rezervista u vinkovačkoj vojarni ionako napetu situaciju čini još napetijom. Brojna su pitanja u svezi s ovom mobilizacijom, ali na njih uglvnom nema pravih odgovora.

ČETVRTAK, 9. SVIBNJA: Oko 3 sata ujutro na policijsku patrolu, koju su činila trojica redarstvenika, na cesti prema Vukovaru kod Borova Sela, bez ikakvog zaustavljanja i upozorenja, nepozate osobe otvorile su paljbu iz vatrenog oružja. Tom prilikom redarstvenik Ante Đuran iz Nuštra lakše je ranjen u potkoljenicu. Ranjena je i jedna od osoba koje su otvorile vatru na redarstvenke; jedna je odmah, a druga naknadno privedena.

Manji incident dogodio se u četvrtak, 9. svibnja, kod privlačkog mosta na predjelu između Privlake i Mirkovaca. Oko 19,30 sati iz šume koja se nalazi s lijeve strane ceste Privlaka - Mirkovci, iz pravca Mirkovaca, otvorena je puščana paljba na nekoliko ribiča koji su se nalazili na obali Bosuta. Tom prilikom pogođen je jednim metkom automobil jednog mještanina Jankovaca koji je u Jankovce išao obilaznim putem preko Privlake. Straža, koju mještani Privlake organiziraju svako veče na mostu, uzvratila je paljbu. Nakon toga su nepoznate osobe, koje su pucale iz šume prestale s paljbom i udaljile se od mjesta događaja. Ovo je uznemirilo mještane Privlake, a i ovaj incident potrdio je da su Mirkovci glavno žarište iz kojega se kontinuirano pokušava uznemiravati pučanstvo vinkovačke općine.

* * *

Da će se upravo iz Mirkovaca pokušavati utjecati na pogoršanje ukupne političko-sigurnosne situacije u općini Vinkovci, također potvrđuje i incident koji se u četvrtak oko ponoći zbio upravo u Mirkovcima. Tzv. Štab za obranu mjesta zaustavio je Vinka Botu, mještanina St. Jankovaca koji je osobnim automobilom, s dvije ženske osobe, prolazio kroz Mirkovce u pravcu Vinkovaca. Žene su puštene, a Vinko Bota je tučen i maltretiran sve do 4 sata ujutro. Još uvijek je na oporavku u vinkovačkoj bolnici.

* * *

U četvrtak, 9. svibnja u večernjim satima dogodila su se još dva incidenta. Oko 19 sati u Mirkovcima je zaustavljen autobus »Poleta«, u koji su potom ušle dvije maskirane naoružane osobe, a još četiri, također maskirane i naoružane osobe, opkolile su autobus. Putnici, među kojima i srednjoškolci, maltretirani su, a nepoznate maskirane osobe imale su kod sebe posebne spiskove prema kojima su u autobusu tražene određene osobe. Nakon svega, autobus je pušten da nastavi put. Iste večeri dogodio se i incident na svinjogojskoj farmi Čeretinci. Tamo je maltretiran čuvar, a tom prilikom su mu naoružane osobe oduzele tri puške.

PETAK, 10. SVIBNJA: Noć s petka na subotu na području općine uglavnom je proteklo mirno. Međutim, ta ocjena ne vrijedi za Mirkovce u kojima nepoznate naoružane osobe i dalje potupno kontroliraju sav cestovni promet preko Mirkovaca. Zaustavljaju automobile i autobuse, letigimiraju putnike i maltretiraju ih. Nepoznate naoružane osobe preko lica navlače potkape iz kojih vire samo oči, ali kako smo saznali, unatoč tome više njih je identificirano. Samovolja i agresivnost naoružanih grupa iz tzv. Štaba za obranu Mirkovaca narasla je do te mjere da su već počeli zaustavljati i redovne putničke vlakove na relaciji Vinkovci-Brčko.

SUBOTA, 11. SVIBNJA: Noć sa subote na nedjelju protekla je mirno. U večernjim satima u grad se vratila živost, a počeli su raditi i kafići koji su prije nekoliko dana bili zatvoreni. Oko 1 sat u noći uočeno je kretanje manjeg broja vojnih vozila. Svi prometni pravci bili su, osim preko Mirkovaca, prohodni. Prolaz kroz Mirkovce i dalje kontroliraju maskirane i naoružane osobe. Zaustavljaju vozila, legitimiraju i maltretiraju putnike.

NEDJELJA, 12. SVIBNJA: Nedjeljeni ručak, oko 13 sati, prekinuli su mitraljeski rafali iz vinkovačke vojarne na pročelje kuće *Pave Marinića*. Ovaj incident izazvao je među Vinkovčanima novu uznemirenost i ogorčenje na ponašanje armije. Tim povodom posebnim priopćenjem, neposredno nakon incidenta, oglasilo se i Predsjedništvo Skupštine općine.

* * *

Ni nedjeljna večer, kao i noć s nedjelje na ponedjeljak, nisu bili bez incidenata. U večernjim satima, na križanju ulica Hrvatskih kraljeva i Frana Krste Frankopana (bivše Daničićeve i Drvarske) nepoznte osobe ispalile su dva hica iz pištolja, a potom se čula i rafalna paljba iz automatskog oružja. Unatoč naporima redarstvenika da otkriju i uhite počinitelje ovog incidenta, oni su pobjegli u nepoznatom smjeru i nisu uhićeni.

* * *

Pojavile su se barikade i u Oroliku. Na ulazu i izlazu iz sela poprijeko na cestu postavljene su prikolice. Pokraj prikolica, s lijeve i desne strane ceste, bili su postavljeni i zakloni od cigli i betonskih blokova, a iza njih su se nalazile osobe naoružane Tomsonima, automatskim puškama američke proizvodnje, te lovačkim puškama.

PONEDJELJAK, 13. SVIBNJA: Ponovno je u Mirkovcima jedan incident završio tragično. Iza 22 sata u pucnjavi na automobil, smrtno je stradao mještanin Mirkovca, Branko Božić, a ranjen Ivan Bartolić, redarstvenik koji te večeri nije bio u službi.

UTORAK, 14. SVIBNJA: Noć s utorka na srijedu protekla je uglavnom mirno, bez pucnjave. Međutim, u ponedjeljak popravljena pruga kod Bršadina u noći je minirana, a od eksplozije raznesena je kućica, tzv. skretničarski blok 2. Pronađena je i demontirana još jedna eksplozivna naprava, a anonimno, telefonom, javljeno je da ima još ostavljenog eksploziva na ovoj pruzi.

U Oroliku gotovo svake noći postavljaju barikade koje danju uklanjaju. U Mirkovcima i dalje naoružane skupine kontroliraju sav promet, a u Markušici, uz oružane straže svake noći, primijećeno je da se kopaju i rovovi.

Poginuo Milenko Spajić iz Sremskih Laza

Iako svi detalji nisu poznati a ni službene informacije zasad nije moguće dobiti, prema potvrđenim informacijama u četvrtak 9. svibnja na ulazu u Jankovce jedna je osoba teško ranjena, prebačena je u vinkovačku bolnicu, u kojoj je, unatoč svoj pruženoj liječničkoj pomoći, podlegla ranama. Sukob se dogodio oko 22 sata kada je naoružana straža iz ovog mjesta pokušala zaustaviti jedan automobil koji se kretao otvorenom cestom. Na poziv da stane, vozač nije odgovorio nego je umjesto toga još dodao gas pa je na automobil, koji je projurio, otvorena vatra. Tom prilikom došlo je do težeg ranjavanja vozača, koji je, nakon što je prebačen u vinkovačku bolnicu, podlegao ranama. Kako saznajemo riječ je o Milenku Spajiću, mještaninu Sremskih Laza, a istraga o okolnostima pod kojima se zbio još jedan incident s tragičnim posljedicama je u toku. I ovaj tragični incident potvrdio je da je situacija na vinkovačkom području, unatoč činjenici da se barikade uklanjaju, a da se oružane straže drže samo u dijelu sela i samo noću, ipak i dalje krajnje napeta.

Takav dojam ne može se steći tijekom dana na vinkovačkim ulicama na kojima je obično potpuno mirno i na kojima se osjeća gradska živost.

10.05

Poginuo Branko Božić - mještanin Mirkovaca

U ponedjeljak, 13. svibnja iza 22 sata u Mirkovcima je došlo do pucnjave u kojoj je jedna osoba smrtno stradala od zadobivenih ozljeda, a jedna je ranjena i nalazi se na liječenju u vinkovačkoj bolnici. Tom prilikom smrtno je stradao građanin *Branko Božić,* rođen 1962. godine u Vinkovcima, od oca Dimitrija i majke Olge, sa stalnim mjestom boravka u Mirkovcima, inače vlasnik ugostiteljskog lokala »Tref« u centru Mirkovaca. Istom prilikom ranjen je policajac *Ivan Bartolić,* rođen 1955. godine u Starim Mikanovcima, od oca Franje i majke Eve, sa stalnim mjestom boravka u Vinkovcima. Branko Božić i policajac Ivan Bartolić, koji te noći nije bio u službi, nalazili su se u privatnom automobilu i krenuli su zajedno iz Mirkovaca u Vinkovce. Četiri maskirane osobe koje su na glavi imale šubare s četničkim obilježjima, otvorile su paljbu na njih iz automatskog oružja, s četiri-pet rafala. Tom prilikom Branko Božić zadobio je smrtne ozljede, dok je Ivan Bartolić ranjen i nalazi se na liječenju u vinkovačkoj bolnici.

14.05

Profesija na nišanu

U situaciji otvorene agresije prema Republici Hrvatskoj, što je u posljednsjih mjesec dana posebno izražena u Slavoniji, nesigurnost poprima opća obilježja. Mnogi građani, koji obavljaju odgovorne javne funkcije u politici, gospodarstvu, kulturi, prosvjeti i drugim djelatnostima, izloženi su otvorenim ili anonimnim fizičkim prijetnjama velikosrpskih četničko-terorističkih snaga. Redakcija »Glasa Slavonije« izdajući takozvani ratni broj, specijalno izdanje posvećeno tragičnom umorstvu i masakriranju dvanaest pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske u Borovu Selu, odlučila se da kompletan broj ide nepotpisan. Ocjenjujući na temelju svih prijetnji pristiglih redakciji da visina rizika daleko premašuje onaj uobičajeni kojemu su izloženi novinari profesionalno obavljajući svoj odgovorni javni posao. U ništa boljoj situaciji nisu ni vinkovački dopisnici i novinari. I na vinkovačkom području prijetnje su sve češće, posebno nakon Borova Sela. Tako je u Mirkovcima ranjen i pretučen urednik »Hrvatskog vjesnika« Zvonimir Šekulin, u Mirkovcima je priveden i maltretiran novinar »Hrvatskog vjesnika« Vlado Jurić. Posljednjih tjedan dana niz anonimnih poziva s fizičkim prijetnjama dobila je dopisnica »Vjesnika« iz Vinkovaca Krunoslava Baumschabel Banić, dopisnici »Večernjeg lista« Miroslav Flego i Dragutin Veselčić, te urednik »Vinkovačkog lista« Mladen Kevo. Sve to upućuje da su se na nišanu terorista našli, uz hrvatske

Foto: Zoran Jaćimović — Ulaz u Mirkovce

redarstvenike i dio građana Republike Hrvatske i novinari. To opet govori da netko misli kako se istina i činjenice o agresiji prema Hrvatskoj mogu ušutkati i prikriti.

17.05

»Dete je prespalo«!?

Mitraljeski rafali ispaljeni u nedjelju 12. svibnja oko 13 sati iz vinkovačke vojarne na pročelje kuće *Pave Marinića* u ulici Maršala Tita u Vinkovcima, u neposrednoj blizini vojarne, samo su jedan u nizu incidenata s JNA koji su uzbudili i uznemirili građane općine Vinkovci u posljednje vrijeme. Ovaj rafal u privatnu kuću u vrijeme nedjeljnog ručka sve građane je još jednom zapanjio i pojačao njihova strahovanja kako se pod plaštom neutralnosti i brige za mir takozvane JNA kriju sasvim druge namjere. Da li je zaista slučajno što su hici ispaljeni u vrijeme nedjeljnog ručka, da li je slučajno što se to zbilo nakon što je nekoliko dana ranije stiglo dvanaest kamiona rezervista iz Novog Sada u vinkovačku vojarnu, te da li je slučajno što je mitraljeski rafal iz vojarne u pol bijela dana upućen u kuću građanina čiji je sin redarstvenik Ministarstva unutrašnjih poslova - nova su pitanja koja građani dodaju onima postavljenim tijekom proteklog tjedna.

I koliko god zbunjuju i stvaraju sumnju ovi hici isto toliko, ako ne i više nedoumica, stvara obrazloženje iz vojarne zbog čega se to zbilo. Naime, anonimni potpukovnik iz vojarne, na pitanje zašto je pucano, samo je lakonski odgovorio »Dete je prespalo«. I to »Dete je prespalo« trebalo bi biti obrazloženje za već uznemirene građane kada se u ovako naelektriziranoj situaciji ispali hitac iz mitaraljeza na kuću hrvatskog redarstvenika. U razgovorima s građanima ovih dana na vinkovačkim ulicama mnogi od njih su istakli da bi JNA, ako zaista želi pokazati dobru volju, mogla pripomoći da se normalizira situacija u prigradskoj mjesnoj zajednici Mirkovci. Što je to, nakon zaključaka Predsjedništva SFRJ, što sprečava rukovodstvo vinkovačke vojarne da u cilju normaliziranja stanja i odvijanja prometa na istočnom dijelu općine Vinkovci pošalje nekoliko oklopnih transportera s vojnom policijom u mjesnu zajednicu Mirkovci kako bi regulirala promet i spriječila maltretiranje svih putnika, uključujući i učenika iz više sela, koji su prisiljeni putovati preko Mirkovaca. Ništa osim dobre volje, no kako činjenice pokazuju bit će da i u vinkovačkoj vojarni dobre volje ipak nedostaje.

19.05

Osnovnim školama nova imena

Na prijedlog Komisije za predlaganje imena naselja, ulica i trgova, Vijeće udruženog rada Skupštine općine Vinkovci donijelo je rješenje o izmjeni imena nekih osnovnih škola na području vinkovačke općine. Tako osnovna škola »Đuro Đaković« mijenja ime u OŠ »Josip Lovretić« Otok, Osnovna škola »Retkovci-Perkovci« mijenja ime u OŠ »Ana Katarina Zrinska« Retkovci, OŠ »Stanislav Lehota« preimenuje se u OŠ »Vođinci«, OŠ »Bratstvo i jedinstvo« mijenja ime u OŠ »Vladimir Kovačić« Stari Jankovci, te OŠ »Slavko Knežević« Vinkovci postaje OŠ »Bartol Kašić«. Istom prilikom VUR SO Vinkovci dao je suglasnost na izmijenjeni i dopunjeni Statut Javnog vodoprivrednog poduzeća »Vuka« Osijek, te na odredbe Statuta Doma za djecu i omladinu »Laura Klajn« Vinkovci kao i na Statut Doma umirovljenika »Stjepan Radić« Nuštar.

22.05

Kulen interesantniji od zarobljenika!

Otmica Stanka Bošnjaka, njegovog sina Viktora, njegovog zeta Željka Radovića, te vozača Mije Svetića i Marijana Jurića završila je onako kako su mnogi u gradu na Bosutu i predvidjeli da bi se moglo dogoditi. Svi oni pušteni su svojim kućama i osjećaju se dobro. Govoreći sinoć na konferenciji za tisak u Vinkovcima *Joško Morić*, pomoćnik ministra MUP-a, istakli su da je u posredovanju i razgovorima oko njihovog oslobađanja sudjelovao i MUP i Savezni SUP, ali da je posebnu ulogu odigrala komanda vinkovačkog garnizona »Đuro Salaj«. Nakon što su s hladnjačom Klaonice »Bosut« i osobnim automobilom Renault 21, od strane naoružanih civila, privedeni u Mirkovce Stjepan Bošnjak bio je držan u posebnoj prostoriji, dok su ostala četvorica građana držani u drugoj. Već oko 14 sati pušteni su Mijo Svetić i Marijan Jurić dok su preostala trojica pušteni u utorak navečer oko 17,30 sati. Po njih su u Mirkovce otišla dva oklopna transportera iz vinkovačke vojarne. U Mirkovcima je međutim ostala hladnjača s 2500 kg suhomesnatih proizvoda i osobni automobil Renault 21, a naoružani civili iz Mirkovaca zadržali su i dva pištolja i jedan trofejni automat koji su pripadali Bošnjaku, za što je on posjedovao dozvolu za nošenje oružja.

Tako se ipak stanje koje je u jednom trenutku, okupljanjem građana u nekoliko mjesnih zajednica u gradu koji su željeli sami organizirati oslobađanje petorice zarobljenih građana u Mirkovcima, na kraju normaliziralo iako o ovom po mnogo čemu nezapamćenom događaju u vinkovačkom kraju i dalje kolaju najraznovrsnije verzije. Tek oni koji su još ranije tvrdili kako naoružanim skupinama civila u Mirkovcima ponestaje i hrane, u ovom činu bez presedana dobili su nove argumente, a vrijednost 2500 kg suhomesnatih proizvoda procjenjuje se na više od 600 tisuća dinara.

Joško Morić pomoćnik ministra MUP-a istakao je da je u ovom što se dogodilo prisutno više krivičnih djela od, otmice do pljačke imovine o čemu je istraga još u toku. I upravo činjenica da netko može u pol bijela dana oteti petoricu gađana, potom vršiti pregovore o njihovom »oslobađanju« i na kraju ih pustiti ali zadržati hladnjaču, automobil i 2,5 tone suhomesnatnih proizvoda, govori bolje od ičeg drugog o paradoksu sadašnjeg stanja na vinkovačkom području. Naime, nije nikakva tajna da u Mirkovce mogu uz posebne dozvole pripadnici JNA i SSUP-a, a da policijske patrole uopće čak ni ne prolaze kroz ovo mjesto.

Ono što zbunjuje i na što zasad nema odgovora je gdje prestaje vlast naoružanih civila koja započinje na rampi što dijeli Mirkovce od Vinkovaca, a gdje započinje vlast legalnih organa u ovoj mjesnoj zajednici. Odnosno kakva je veza, ako postoji, skupine naoružanih civila i struktura mjesne zajednice, osim što su skupine naoružanih civila prostorije mjesne zajednice pretvorile u vlastiti štab. Pokušavajući odgovoriti na pitanje novinara da li je točno da su skupine naoružanih civila iz Mirkovaca u posljednjih mjesec dana izvršile više od 40 različitih krivičnih djela, a da nitko nije priveden, Joško Morić je odgovorio da se imena najvećeg broja sudionika u ovim događajima znaju i da je protiv dijela njih već podignuta optužba u Okružnom javnom tužilaštvu u Osijeku. Na pitanje kada će MUP, SSUP i JNA omogućiti da delegacija novinara nesmetano ode u Mirkovce i izvijesti o zbivanjima s lica mjesta, odgovoreno je da taj trenutak nije daleko. Što će se pak dogoditi s kulenom nije teško pretpostaviti.

26.05

Proizvodnja nafte trpi najviše

Kad se govori o štetama koje trpi Hrvatska, onda su uvijek u prvom planu sudbine onih koji tragično završe ili pak minirane pruge, kiosci, zapriječene ceste. No, jasno je da u ovakvoj još uvijek nenormaliziranoj situaciji na vinkovačko-vukovarskom području trpe svi segmenti življenja. Na pitanje kakve su štete glede političke situacije u vinkovačkom gospodarstvu, odgovor je pokušao da dati *Ivan Treber, predsjednik Izvršnog vijeća SO Vinkovci.*

»Možemo samo procjenjivati, a pravu konkretizaciju moći ćemo napraviti tek u nekom smirenijem razdoblju. Nekoliko krupnih stvari bitnih za privredu su: nepristupačnost naftnim poljima između Privlake i Sremskih Laza dnevno smanjuju proizvodnju nafte za 130 tona i proizvodnju plina za pet tisuća prostornih metara. To INI pravi velike gubitke, a s druge strane, nedostatak plina bitno smanjuje i proizvodnju u »Dilju«. Smanjena količina plina loše djeluje na izgaranje u pećima i stvara škart. To su direktne štete koje se vjerojatno daju izračunati. Ono što sam čuo od privrednika u kontaktima, što zasad nema svoju direktnu kvalifikaciju, ali će se ona moći za određeno vrijeme dobiti, jer primjer poduzeća »Kvalitet« kojemu je dolazio poslovni partner iz Italije i pri ulasku na vinkovačko područje bio isprepadan barikadama.«

Kako školsku godinu privesti kraju?

»Vjerojatno da će tu biti poprilično velikih problema, naročito u nekim mjestima. Djeca u Mirkovcima nisu imala nastavu sve do jučer. Organizirali smo u gradu poseban prostor da se ta djeca okupe sva na jedno mjesto. U bivšem Narodnom sveučilištu rade četiri učionice u kojima je organizirana nastava uz osiguranje policije, da ne bi bilo nekih provokacija. No, nisam još čuo točan efekt, jer su djeca već ranije odlazila u neke gradske škole, pa smo sada nastojali da ih okupimo na jednom mjestu. Problem ne bi bio toliko velik za niže razrede, koliko je neugodan za završne razrede osnovnih škola, jer ta djeca treba da idu na redovan upis u srednje škole. Ako na vrijeme ne završe nastavu, automatski ispadaju iz prioritenog izbora svojih budućih zanimanja, pa smo upravo to nastojali premostiti. Veliko natezanje traje još u Markušici gdje je, zbog odlaska djece i ukupne situacije u selu, škola prestala raditi. Praktički, djeca hrvatske nacionalnosti iz Antina nisu imala kamo ići u školu. Pokušali smo organizirati prijevoz od Nuštra, ili čak do Vinkovaca, da ovdje pohađaju nastavu, ali oni su to odbili. U međuvremenu, situacija se popravila u Markušici i stoji tvrdnja i garancija gospode iz ovog sela da će škola raditi. No, sada imamo negativan odjek te situacije, pa sada roditelji iz Antina više ne puštaju djecu u Markušicu, a rješenje će se naći vjerojatno početkom slijedećeg tjedna. Najlogičnije je da djeca završe školsku godinu u Markušici. Čujem od prosvjetara u srednjim školama da se posljednjih dana djeca intenzivno vraćaju na nastavu, no ima i slučajeva da se učenici ispisuju iz škola i idu u Vojvodinu. Na to ne možemo bitno utjecati, a konačno, to je i pravo svakog da ide kamo hoće. Svi komunalni sistemi funkcioniraju: opskrba strujom, vodom, telefonski promet, gradski i željeznički promet. Sve to funkcionira, premda ne znam da li se »Polet« odlučio da vozi kroz Mirkovce. Očekujem malo čvršću garanciju SSUP-a i MUP-a, a možda i određen broj dana u kojima bi se dokazalo da se neće ništa dogoditi, i tek tada bih se usudio reći »Poletu« da vozi kroz Mirkovce.«

»Inače smatram da u ovoj situaciji to baš nije preporučljivo. Nije bilo nikakvih namjernih šteta u Vinkovcima, diverzija, pokušaja zagađivanja i slično, kao što je bilo na području Vukovara. U vinkovačkoj općini takvih situacija, nasreću, nije bilo, pa smatram da će to djelovati i na poboljšanje ukupne gospodarske situacije. Sva poduzeća ipak moraju razmišljati o rezultatima svog rada, a u današnjem vremenu osim toga, treba razmišljati i o pretvorbi vlasništva. Ističem ovom prilikom primjer »Spačve« koja nam je prezentirala svoj koncept pretvorbe i držim da su na dobrom putu. Od nekih tvrkti sam čuo da imaju velikih teškoća u dovozu robe i sirovina, jer prijevoznici ne žele dolaziti u vinkovački kraj«, rekao je Ivan Treber, predsjednik Izvršnog vijeća SO Vinkovci, govoreći o štetama u vinkovačkom gospodarstvu nastalim nakon 2. svibnja.

Ironija jedne, bombardiranjem uništene škole u Vinkovcima

27.05

»Za« samostalnu i suverenu hrvatsku državu

U nedjelju, 19. svibnja građani Hrvatske referendumom su se izjasnili o vlastitoj političkoj budućnosti. Dvojbe, za koju će se od dvije ponuđene opcije opredijeliti nije bilo ni prije referenduma: za samostalnu i suverenu Hrvatsku ili za saveznu federativnu Jugoslaviju. Plebiscitarna je odluka - suverena i samostalna Republika Hrvatska. Kao i u cijeloj Hrvatskoj, tako je i u Vinkovačkoj općini referendum protekao mirno i dostojanstveno. Tijekom glasovanja od 7 do 18 sati, na 88 od ukupno 99 određenih glasačkih mjesta zabilježen je masovan odaziv građana općine Vinkovci. Prema podacima Komisije za provedbu

referenduma općine Vinkovci, od ukupno 71.917 upisanih glasača, glasovalo je 61.848 ili 86 posto. »Za« samostalnu i suverenu hrvatsku državu glasalo je 59.540 ili 82,8 posto od ukupno upisanih glasača. »Protiv« je bilo 1.558 ili 2,52 posto glasača, uz 498 nevažećih »plavih« listića. Najvažnije je reći da se 96,27 posto glasača koji su izašli na referendum izjasnilo »Za« samostalnu i suverenu hrvatsku državu, što jasno pokazuje kakvo je raspoloženje građana općine Vinkovci. Za drugi prijedlog, odnosno da Republika Hrvatska ostane u Jugoslaviji kao jedinstvenoj saveznoj državi izjasnilo se 2.340 glasača ili 3,78 posto. Među onima koji nisu izašli na glasačka mjesta u većini je srpsko pučanstvo, kojemu u njihovim mjesnim zajednicama nije omogućeno glasovanje mada su neki tu mogućnost iskoristili ranije i glasovali u Skupštini općine. Rezultati referenduma u vinkovačkoj općini, uspoređujući ih s onima na razini Republike, otprilike su isti ili je u pojedinim pokazateljima postotak ostvaren na području naše općine nešto bolji.

28.05

U Mirkovcima škola ponovo radi

Kao što je poznato mjesna zajednica Mirkovci bila je glavno žarište pobune četničko- terorističkih grupa na vinkovačkom području. Puna tri tjedna nakon krvavih događaja u Borovu Selu sav promet koji je tekao kroz Mirkovce bio je kontroliran od maskiranih naoružanih grupa civila za koje je ostalo dvojbeno koliko ih je iz samog mjesta, a koliko ubačeno sa strane. Proći u noćnim satima automobilom kroz Mirkovce, bio je pravi podvig koji je nekoliko građana platilo ranjavanjem, a jedan, i to da paradoks bude veći, mještanin tog mjesta podlegao je od zadobivenih rana.

Kako je u to vrijeme škola koja se nalazi u centru mjesta bila pretvorena u »štab za obranu Mirkovaca«, nastava je bila prekinuta od 3. do 22. svibnja. U tom vremenu nezadovoljstvo roditelja je raslo, pa je više građana Mirkovaca svoju djecu u međuvremenu ispisalo iz ove škole i prebacilo u osnovne škole u gradu. Reagiralo je i Izvršno vijeće SO Vinkovci koje je od 22. svibnja u prostorijama bivšeg Narodnog sveučilišta u Vinkovcima organiziralo nastavu. Jučer je, međutim, u Skupštini općine Vinkovci održan sastanak i postignut dogovor da od danas ponovo u školi u Mirkovcima počne redovna nastava. Domaćini tog skupa bili su TIHOMIR ZOVAK, predsjednik SO Vinkovci i MARKO LANDEKA, općinski ministar za kulturu. Na skupu je bila nazočna većina nastavnika te škole, predvođeni direktoricom, profesoricom LJILJANOM ŠARIĆ, te predstavnici MZ Mirkovci, na čelu s predsjednikom MZ ZORANOM BELDAROM. Tom prilikom nastavnici su kao uvjet za neometano odvijanje nastave u školi u Mirkovcima tražili jamčenje njihove osobne sigurnosti, te da se djeca do daljeg isključe od bilo kakvih pritisaka s bilo koje strane. Kako saznajemo predsjednik SO Vinkovci Tihomir Zovak i predsjednik MZ Mirkovci Zoran Beldar pružili su takve garancije, pa će nakon gotovo puna četiri tjedna djeca iz Mirkovaca ponovo sjesti u školske klupe.

28.05

Vlastita vojska - uvjet samostalnosti Hrvatske

»Politička i gospodarska situacija u Hrvatskoj« bila je tema političke tribine Hrvatske narodne stranke održane u subotu navečer u prepunoj dvorani Vinkovačke banke dd u Vinkovcima. Na tribini nazočni su bili: *profesor Mate Meštrović,* sin velikog hrvatskog kipara, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća i član predsjedništva HNS-a, *Krešimir Džeba* dopredsjednik HNS-a, *Ivica Vrkić* generalni tajnik stranke, te predstavnici HNS-a Slavonije i Baranje, općine Vukovar, općine Vinkovci, kao i brojni članovi i simpatizeri ove stranke u Vinkovcima. Nakon što je sve prisutne pozdravio predsjednik vinkovačke podružnice HNS-a *dr. Ivan Prgomet* o međunarodnim aspektima hrvatskih prilika govorio je prof. Mate Meštrović. Stvari treba gledati onakve kakve jesu, iako bi mnogi radije čuli samo ono što žele čuti: ali politiku treba graditi na realnosti što nipošto ne znači da treba odustati od bilo kojeg cilja, rekao je na početku svog četrdesetminutnog izlaganja prof. Mate Meštrović. Danas svi gledaju vlastite interese, pa nije realno da će Hrvatskoj bilo tko donijeti državu. Nju Hrvatska za sebe mora sama izboriti. Politika *Slobodana Miloševića* i velikosrba objektivno danas nema nikakvu podršku bilo gdje na Zapadu i tu je velika, zasad nedovoljno iskorištena, šansa Hrvatske ocijenio je Meštrović. Miloševićeve politika kompromitirana je zbog gaženja elementarnih ljudskih prava Albanaca na Kosovu, ali i zbog onoga što ona čini prema Hrvatskoj i prema Bosni i Hercegovini. Kod te politike prema Meštrovićevim riječima nema niti traga bilo kakvoj želji za kompromisom i mirnim razlazom, ona ruši Jugoslaviju. Osobno mi još nije jasno kako bi se Zapad ponio u situaciji eventualnog sukoba većih razmjera između Srbije i Hrvatske. Mislim da o tome konačnu odluku Zapad još nije donio, međutim za konkretnu podršku Zapada nisu dovoljni samo formalni zvanični susreti s njihovim državnicima. Mnoge stvari treba činiti mirno i diskretno, bez velike galame, ocijenio je Meštrović dodajući da će Zapad pomoći Hrvatskoj samo ukoliko ga ona uvjeri da ono što ona bude tražila vodi trajnom i stabilnom miru na ovom području. Stoga se ne smije čekati i biti stalno u nekoj defanzivi, mi više ne smijemo učiniti nijedan kompromis na vlastitu štetu. Bez vlastite armije mi nećeno postići samostalnost Hrvatske, a u tom kontekstu mi moramo postići čvrsto savezništvo sa svima koji su na udaru velikosrpske agresije: sa Slovencima, s Albancima, s Makedoncima, s Muslimanima i Crnogorcima zaključio je svoje izlaganje pozdravljeno burnim pljeskom prof. Mate Meštrović.

29.05

Općinski odbor HDZ-a Vinkovci povodom Dana državnosti

Povodom prve godišnjice uspostave novog demokratskog poretka u Republici Hrvatskoj Općinski odbor Hrvatske demokratske zajednice uputio je čestitku građanima. U njoj se između ostalog kaže:

»Mnoga iskušenja pratila su novu vlast i Vrhovništvo Hrvatske. Upadi naoružanih četničkih bandi u južnu Hrvatsku i istočnu Slavoniju unijeli su nemir i sukobe među građane. Pale su i prve žrtve. Najbolnije je bilo nama, ovdje u Vinkovcima, jer je dvanaest mladih redarstvenika izgubilo živote braneći naš mir i slobodu. Svojom smrću, oni su se pribrojili velikom broju hrvatskih časnika

koji su pali za obranu Hrvatske. Zbog njih i svih ostalih ostaje nam samo da ustrajemo u obrani mira i suvereniteta domovine«.

30.05

Riječ ima Tihomir Zovak

** I u Vinkovcima, kao i cijeloj Hrvatskoj, stranka na vlasti bila je prisiljena da se bavi ponajviše takozvanim političkim pitanjima. Mislite li da je to dobro?*

- To je u ovom trenutku neminovnost. Htjeli mi to ili ne, gospodarstvo nam je u direktnoj vezi s politikom. Evo, na području naše općine dnevno crpimo 130 tona nafte manje, jer neka naftna polja nisu sigurna zbog blizine mjesta u kojima »caruju« naoružani civili.

Neki izvozni poslovi koji su bili sigurni, otpali su jer strani partneri zbog osobne sigurnosti ne žele doći. Dakle, tek rješavanjem političkih pitanja postupno bi se riješili i problemi u gospodarstvu.

** Ako je riječ o žrtvama onda je tragična činjenica da su upravo Vinkovci podnijeli najveće. Pogibija dvanaest hrvatskih redarstvenika, od kojih je deset s vinkovačkog područja, u Borovu Selu, po općoj ocjeni vrhunac je krize i agresije na Hrvatsku?*

- Na nesreću mi smo na prvom mjestu po tragičnoj bilanci žrtava četničkog terora. Međutim, jedno je točno, poslije Borova Sela više ništa nije kao prije. Činjenica da je teroristička banda pucala u legalnu policiju jasno govori sama za sebe. Sve karte su bačene na stol, i svima, pa i nama samima, jasno je da pred sobom imamo neprijatelja koji ne zna ni za kakav fair-play. Ne mislim da je to kraj agresije na Hrvatsku, ali mislim da je to bio vrhunac. A zašto baš Vinkovci i Vukovar? Znajući za nacionalni sastav općine Vukovar, znajući da je to rubna općina, odnosno da je od Vojvodine dijeli samo Dunav koji je bio slabo ili nikako čuvan, nije čudno što su se terorističke skupine odlučile upravo tu, u Borovu Selu, učiniti to što su učinile.

** Molimo Vas da prokomentirate sve te »inicijative« za »pripajanje Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Srbiji«. Kako Skupština općine Vinkovci gleda na takve inicijative?*

- Skupština općine Vinkovci na neki način već je jasno iznijela svoje mišljenje kada je na adresu Skupštine općine stigao zahtjev što ga je potpisao Inicijativni odbor za izdvajanje mjesnih zajednica s pretežno srpskim stanovništvom iz općine Vinkovci i pripajanje općini Vukovar. To ne može riješti Skupština općine, odluku o tome donosi Vijeće općina Sabora Republike Hrvatske, jer to je mijenjanje granica općine, to nije nadležnost Skupštine općine.

Inače, što se tiče svih tih »inicijativa« za pripajanje Slavonije, Baranje i zapadnog Srema Srbiji«, mislim da je to, najblaže rečeno, neozbiljno. Ne može (po propisu iz 81.g.) 11,5 posto stanovništva u Republici Hrvatskoj, odnosno 1,8 posto u tzv. SAO Krajinama odlučivati o repu-

Polja slavonskog kukuruza godine 1991. gazile su gusjenice tenkova JNA

bličkim granicama. Da ne navodimo druge razloge, ali i neizbježne posljedice, ako se ozbiljno »zagrize« u to pitanje.

Jer, to bi, htjeli mi to ili ne, gurnulo hrvatski i srpski narod u međusobno krvoproliće. No, to upravo i žele scenaristi takve politike, jer u tome vide svoju šansu. U tom slučaju jedan bi dio vojnog vrha, koji otvoreno podržava takvu politiku, imao razlog za intervenciju, a to je upravo ono što netko hoće. Ja se iskreno nadam da je te namjere »pročitao« i srpski narod i da se neće dati navesti u provaliju iz koje nema izlaza.

01.06.

Gradnja novog srednjoškolskog centra u Vinkovcima

- Vinkovačko srednje školstvo jedno je od onih područja javnog i prosvjetnog života u kojem tijekom cijelog poratnog razdoblja nije napravljen nijedan značajniji objekt. Vinkovački srednjoškolski centri, njih pet, bili su rasuti po gradu, u starim i trošnim zgradama, bez adekvatne opreme, kabineta i niza drugih pretpostavki nužnih za suvremeno izvođenje obrazovnog procesa. Desetljećima se govorilo o tome kako je uvjet napretka srednjeg školstva u gradu gradnja novih srednjoškolskih centara. Prvi konkretan, ali kapitalan, korak učinjen je 1987. godine kada je počela gradnja novog srednjoškolskog centra u Lenijama. Jedno vrijeme gradnja, koju je financirao sad već bivši RSIZ usmjerenog obrazovanja, bila je prekinuta da bi prošle godine radovi ponovo krenuli.

Ovih dana gradilište tog srednjoškolskog centra obišli su predsjednik Izvršnog vijeća IVAN TREBER, sekretar Sekretarijata uređenja prostora ŽELJKO MARKASOVIĆ, direktor Građevinske operativne VLADIMIR SEIBL, te profesori MIRKO VELIĆ i MARKO MATEČIĆ. Tom prilikom izneseni su podaci koji zaista impresioniraju. Nov srednjoškolski centar trebalo bi da bude završen i svečano otvoren u rujnu. U njega bi tada trebalo da usele tri srednje škole: Tehnička, Industrijsko- obrtnička i Drvoprerađivačka škola. Na ukupnom prostoru ovog centra od 7.525 četvornih metara školovat će se godišnje između 1.600 i 1.800 učenika koji će imati sve potrebne uvjete i sadržaje za suvremeno i kraju XX. stoljeća primjereno izvođenje nastave.

Do 20. rujna trebalo bi da bude potpuno dovršen građevinski dio, poslije čega valja urediti vanjske prostore, riješiti spomenuto pitanje opreme i samu organizaciju rada triju škola pod istim krovom. O svemu dosad učinjenom uskoro će se upoznati i republički čelnici, resorski zaduženi za srednje obrazovanje, od kojih će biti zatražena potrebna pomoć za uspješno dovršenje objekta koji mnogi u Vinkovcima s nestrpljenjem očekuju.

03.06

Kruševljanima predana pomoć HSP-a Vinkovci

- Stanovnicima Kruševa, mjesta u obrovačkoj općini, koje je već devet mjeseci okupirano i praktički izolirano od svijeta, predana je pomoć u hrani koju je prikupio Ogranak HSP-a Vinkovci. U akciji prikupljanja pomoći, koja je trajala desetak dana, prikupljeno je 60 tona hrane, ponajviše u samim Vinkovcima, te u Otoku, Antinu i Tordincima. Najveći dio te pomoći u dva kamiona krenuo je na put i to najsigurnijim pravcem: Zagreb, Karlovac, Josipodol, Brinje, Senj, te Jadranskom magistralom do Novigrada.

U pratnji dva kamiona našlo se devet članova ekspedicije predvođenih DAMJANOM KRALJEVIĆEM, predsjednikom HSP-a, Ogranak Vinkovci.

Pošto je Kruševo smješteno između Obrovca i Benkovca, do njega je kopnenim putem praktički nemoguće stići. No, sreća u nesreći je činjenica da je Kruševo, mjesto sa 3.500 stanovnika, razasuto u desetak zaselaka, od kojih je jedan i na samoj obali. U Novigradu, koji ima približno 500 stanovnika, više od polovine mještana sudjelovalo je u istovaru hrane namijenjene Kruševljanima i pretovaru u sedam ribarskih brodica kojima je ona prebačena do jednog od zaselaka Kruševa smještenog na samoj obali. U samom Kruševu članovi te humanitarne akcije bili su okruženi gostoljubivošću i pažnjom. Kruševljani su tom prilikom u suradnji s ribarima iz Novigrada učinili i jedan nesvakidašnji gest. Naime, svu ribu ulovljenu između subote i nedjelje oni su predali članovima te ekspedicije sa zamolbom da je poklone građanima Vinkovaca, svima koji su sudjelovali u toj akciji. U organiziranju prebacivanja pomoći do Kruševa posebno su se istaknuli ŠIME VLATKOVIĆ i BORIS IVČIĆ, predsjednik i dopredsjednik HDZ-a u Novigradu, te DANE PERICA, JOSO KARAMARKO i MILE BEŠIĆ, predsjednik, dopredsjednik i tajnik HSP-a u Kruševu. U Kruševu svi planovi ekspedicije prenoćili su i odsjeli kod ZVONKA ANIĆA.

O stanju na obrovačko-benkovačkom području svjedoči i činjenica da su pred teretom »martićevaca« izbjegle gotovo sve hrvatske obitelji iz ta dva mjesta. Tako je, prema posljednjim podacima, krajem prošlog tjedna u Obrovcu ostalo još samo pet hrvatskih obitelji, a većina napuštenih stanova i kuća u međuvremenu je potpuno demolirana.

Sve to govori da iako se o sudbini Kijeva, Kruševa i drugih mjesta naseljenih Hrvatima na područjima zahvaćenim pobunom i terorom često govori, pravi razmjeri i puna istina o tome još nisu izbili na vidjelo.

04.06

Podaci o izbjeglicama - službena tajna

Potaknuto zbivanjima u Dalmaciji, Ministarstvo rada i socijalne Skrbi Republike Hrvatske 24. svibnja uputilo je svim općinskim izvršnim vijećima i centrima za socijalni rad tzv. »Generalno uputstvo« odnosno »Naredbu« prema kojoj su sve općinske vlade i na njihovom području postojeći centri za socijalni rad opunomoćeni su za prijem izbjeglica i dužni su utvrditi uvid u socioekonomsko stanje izbjeglih obitelji.

Među tim mjerama koje je potrebno poduzeti su: zaštita izbjeglih obitelji, njhov smještaj, najčešće u Domove umirovljenika, te jednokratna ili privremena novčana pomoć.

Na vinkovačkom području takvih slučajevaje već bilo. Više obitelji izbjeglo je iz Mirkovaca u grad, ali su se uglavnom smjestile kod svojih rođaka ili prijateja. Ovih dana zabilježena su i dva slučaja, može se reći, klasičnih izbjeglica. U oba slučaja riječ je o bračnim parovima iz Bršadina, od kojih jedan ima i djecu. Kako postupiti u tim i sličnim mogućim budućim slučajevima pitanje je o kojemu je otvorena i rasprava na posljednjoj sjednici vinkovačkog Izvršnog vijeća. Njoj je bio nazočan i prestavnik Centra za socijalni rad u Vinkovcima.

U raspravi je istaknuto da u gradu prostora ima i da ga za takve potrebe i situacije jednostavno mora biti. Kao potencijalne lokacije za smještaj izbjeglih obitelji spomenuti su vinovački Dom umirovljenika, te upravna zgrada

bivšeg »Vintexa«. Spomenuta je i potreba da se u prihvat i smještaj koji će koordinirati Centar za socijalan rad uključujući i župni uredi, te dobrotvorne i humanitarne organizacije poput »Caritasa«. Tom prilikom rečeno je da su podaci o obiteljima službena tajna, te da o tome ne bi trebalo pisati da »Vinkovci kao krizno žarište ne bi dobili prevelik značaj«. Jasno je da u ionako užarenu političku situaciju u Slavoniji nije mudro dolijevati ulje na vatru. No, apsurd političkog trenutka je u činjenici da na jednoj strani postoje režirani i organizirani zbjegovi s unaprijed zadanim političkim ciljevima i oni kao takvi dobivaju u nekim medijima najveći mogući publicitet. na drugoj strani, o ljudima koji su stvarno izbjegli, koji pritisak terorističkih skupina u sredini u kojoj su živjeli desetljećima, više ne mogu podnijeti, pa bukvalno bježe iz svojih domova, ispada da nije poželjeno pisati. Što se time postiže, a što ne, tako dobiva a tko gubi, teško je reći. Jasno je jedino da javnost u tom slučaju ostaje prikraćena za bitno. Za činjenicu da i u njihovoj sredini postoje ljudi koji bježe, koji napuštaju svoje domve, kako bi zaštitili elementarnu sigurnost sebe i svojih obitelji.

05.06

Prvi brodovi 2000. godine

Punih 300 godina stara je ideja o gradnji kanala »Dunav - Sava« na pravcu Vukovar - Šamac, a još prije 200 godina austro-ugarski stručnjaci radili su prve projekte tog kanala.

Tek šezdesetih godina 20. stoljeća ta je ideja značajnije oživljena, da bi u posljednjih nekoliko godina bila uzdignuta do projekta značajnog za dalji prometno-trgovački razvoj Republike Hrvatske. Kanal »Dunav - Sava« čija bi trasa počinjala kod Vukovara, a završavala kod Šamca na utoku u Savu, bio bi višenamjenski i značajan poticaj razvoju cijele regije. Njegova dužina bila bi 58,9 kilometra. Za 417 kilometara skraćivao bi plovni put koji sada ide pravcem Vukovar - Beograd Dunavom, te od Beograda do Šamca Savom.

Posebna težina tog projekta jest u tome što se njime otvara mogućnost povezivanja vodenim putem Podunavlja s Jadranom, te nastavljanja na kanal Rajna - Majna - Dunav. Hrvatska realizacijom tog projekta dobiva mogućnost izravnog plovnog vodenog puta do zapadne Evrope. Ako se zna da je i danas riječni promet najjeftiniji za prijevoz robe, onda ne treba posebno isticati što bi time dobila Hrvatska, posebno Slavonija.

Kao glavni koordinator svih poslova pojavljuje se Vlada Republike Hrvatske koja između ostalog usklađuje razlike u pristupu u pet slavonskih općina kroz koje kanal prolazi. Samo za pripremne radove Vlada je odobrila 70 milijuna dinara, a već do rujna trebalo bi završiti Prostorni plan koridora višenamjenskog kanala »Dunav - Sava«. Predstoji još niz radnji, a ostvarenje dinamike radova između ostalog ovisi i o aktualnoj političkoj situaciji u republici.

07.06

Stanje na prugama

Kolike su direktne i indirektne štete koje HŽP trpi zbog miniranja i sabotaža terorista na vinkovačko- vukovarskom području, te što poduzimati u tom pravcu, bila su osnovna pitanja o kojima su jučer u Skupštini općine Vinkovci razgovarali predstavnici Ministarstva prometa i veza Republike Hrvatske, HŽP-a i predstavnici vinkovačke i vukovarske općine. Ovom skupu nazočni su bili: *Rudolf Sabolović,* pomoćnik ministra prometa i veza Hrvatske, *Alojz Brkić,* glavni direktor i *Marijan Adamić,* pomoćnik glavnog direktora HŽP-a Zagreb, *Tomislav Mišin,* direktor HŽP-a Vinkovci, *Petar Čobanković,* član Izvršnog vijeća Vukovar, te kao domaćini *Ivan Treber,* predsjednik vinkovačke vlade, *Drago Ereš,* sekretar Sekretarijata gospodarstva i *Željko Markasović,* sekretar Sekretarijata uređenja prostora općine Vinkovci.

Od 2. svibnja gotovo redovno dio pruge na relaciji Vinkovci - Bršadin - Borovo - Vukovar ne radi. Radnici HŽP-a Vinkovci svakodnevno je osposobljavaju i gotovo svake noći ona se minira, ili se tračnice režu aparatima za autogeno zavarivanje. Sve to kulminiralo je miniranjem željezničkog mosta na Vuki i do ovog trenutka direktne štete iznosile su 3,6 milijuna dinara, istakao je u uvodnom izlaganju Tomislav Mišin, direktor HŽP-a Vinkovci. To stanje se više neće moći tolerirati, jer su troškovi popravljanja veći od prihoda i mi ćemo vjerojatno pri prvom slijedećem onesposobljavanju ove pruge biti prisiljeni da je zatvorimo.

U raspravi u kojoj su sudjelovali svi sudionici ovog skupa istaknuto je da pruga Vukovar - Borovo - Osijek ostaje zatvorena do daljnjega, a da će se pruga Vinkovci - Vukovar morati zatvoriti ako se miniranja nastave. Sve to ne znači da će Vukovar ostati odsječen i da će robni tokovi biti prekinuti. Postoji više varijanti željezničkog i cestovnog prometa, a koje će u tom slučaju biti korištene. U raspravi je posebno istaknuto da je neprihvatljivo stanje u kojem se kaže kako u pojedinim mjestima u kojima djeluju skupine terorista prisutnost policijskih snaga nije poželjna, jer ona navodno iritira tamošnje stanovništvo i ne samo to, već se najavljuje da je i JNA tamo nepoželjna, pa ispada da u tim mjestima nitko ne treba da bude prisutan dok skupine naoružanih terorista rade što hoće. Jedan od zaključaka ovog skupa bio je i onaj o upućivanju zahtjeva Ministarstvu financija Republike Hrvatske da se izdvajanja za JNA umanje za onoliko koliko iznose štete na HŽP. I to stoga što JNA nije poduzela apsolutno ništa čime bi pripomogla da se promet nesmetano odvija. Upravo obrnuto, ona prema teroristima ne poduzima nikakve akcije, a istovremeno spriječava i da jedinice MUP-a poduzmu određene mjere, čime direktno pothranjuje sve veće apetite terorista. Oštre zamjerke upućene su na ovom skupu i MUP-u Hrvatske koji je prema mišljenju većine prisutnih pasivan, umjesto da poduzima konkretne mjere za normalizaciju stanja.

No, koliko god je složena situacija u vinkovačkoj općini, ona je još teža u općini Vukovar, u kojoj su Skupština općine i njezini organi praktički u stanju blokade, a nije izvjesno kada će to stanje biti prekinuto.

Ni na ovom skupu nije dan odgovor na ono pitanje koje već duže vrijeme muči građane vinkovačke i vukovarske općine. A ono glasi: kada će prestati teror manjine nad većinom, odnosno može li se dopustiti stanje u kojem, prema dostupnim podacima, samo nekoliko stotina terorista terorizira svakodnevno normalan život i rad približno 200.000 građana vinkovačke i vukovarske općine.

08.06

»Armija nije tu da miče barikade«!?

- Da li je protekli vikend na vinkovačkom području bio manje ili više miran u odnosu na vrijeme prije toga, teško je reći. Tek zbilo se nekoliko događaja iz kojih bi se moglo izvući različiti zaključci. Od onih da aktivnost četničko-terorističkih skupina, odnosno »skupina naoružanih civila koji samo podsjećaju na četnike« (definicija gospodina Vučkovića, zamjenika sekretara SSUP-a) ne jenjava, do onih da su isti na izmaku snaga i živaca i da grčevito pokušavaju izvesti ekscese širih razmjera, u čemu bar zasad, srećom, ne uspjevaju.

Što se točno zbilo u subotu u večernjim satima na željezničkoj stanici Mirkovci, teško je reći. Informacija o kojoj se MUP zasad ne izjašnjava, ali za koju postoji dosta indicija da je točna glasi: Putničkim vlakom koji ide od Beograda do Vinkovaca, a staje na svim usputnim stanicama, u Mirkovce je stigla skupina od 20 do 30 civila koje je delegacija »štaba za obranu mjesta« dočekala na željezničkoj stanici i potom ih odvela u mjesto. Da li je riječ o »pojačanju« ili samo o »redovnoj smjeni«, da li se planiraju izazivanja novih ekscesa, ili su se oni koji su dosad bili po barikadama i izazivali nerede uglavnom noću umorili, pa im je stigla »bratska ispomoć s istoka« u ovom trenutku nije moguće reći. Izvjesno je jedino da ni ekstremistima nije lako. Mirkovci se nalaze, naime u svojevrsnom obruču, punih mjesec dana traje rat živaca između terorista i MUP-a. Sada je naime očito da je Policijska uprava Vinkovci do daljnjeg zauzela stav da ne šalje policijske snage u Mirkovce, ali da ni teroristi iz Mirkovaca ne mogu van. Tko će u toj situaciji duže izdržati, nije teško dokučiti, a i nedavna »otmica kulena« nešto govori. Nervoza među teroristima u Mirkovcima raste, o čemu jasno svjedoči i činjenica da su između nedjelje i ponedjeljka dvije traktorske prikolice postavljene kao barikade tik uz rampu koja dijeli Mirkovce od Vinkovaca, te da su na željezničkim postajama u Mirkovcima i na Vrapčani istaknute srpske zastave s četiri S. Osoblju tih dviju postaja rekli su da će likvidirati svakog tko se usudi skinuti zastave. O svemu tom Policijska uprava Vinkovci informirala je vinkovačku vojarnu iz koje je stigao indikativan odgovor koji glasi: »Armija nije tu da miče barikade, ona će se umiješati samo ako dođe do sukoba«. Kako ovo stanje nije održivo, kako će netko kad-tad izgubiti živce, onda je jasno da se armija pridržava onog scenarija koji je već desetak puta iskušan u Hrvatskoj. Prvo se, naime, pasivno promatra kako se skupine građana naoružavaju, podižu barikade, zaustavljaju i blokiraju promet, maltretiraju putnike i tako dalje. Potom, kad to stanje dođe do one točke kad MUP Hrvatske mora intervenirati, gotovo istovremeno s dolaskom policijskih snaga u mjesta u kojima su stacionirani teroristi, stiže JNA i sprečava međunacionalne sukobe širih razmjera.

A o stupnju anarhije koji u ovom trenutku vlada u Mirkovcima svjedoči i činjenica da je »renault 21«, koji je zadržan u Mirkovcima, nakon »otmice kulena«, u vlasništvu je Stanka Bošnjaka, sada pretvoren u »milicijski auto«. Na njemu je, naime, sprejem na ćirilici napisano »Milicija«, a koristi ga u službene svrhe štab za obranu mjesta. I tako svaki dan neki novi biser koji ponovo iznenadi građane koji su taman pomislili da se već dogodilo sve što se moglo dogoditi. Dokle tako, pitanje je koji mnogi postavljaju. Neki govore do novog Borovog Sela, dotle iz službenih struktura poručuju kako se »Borovo Selo nikada više neće ponoviti«.

11.06.

JNA iz vremena kada je vršila vojni pritisak na Hrvatsku

Vezani lisicama za vrbe uz obalu!?

- Izbacuje li još Dunav tijela poginulih u sukobu u Borovu Selu 2. svibnja, jedno je od pitanja koje ovih dana golica ljude s obje obale velike europske rijeke. Sudeći prema onome što se ovih dana zbilo kod Novog Sada, odgovor je potvrdan. Naime, ribari iz mjesta Surduka kod Novog Sada ovih su dana, pošto je vodostaj opao, uz vrbe koje rastu uz obalu pronašli lisicama privezana tri leša za koje je jedino sigurno da je riječ o muškarcima srednjih godina. Ribari su i prije pronalazili leševe utopljenih ili eventualno umorenih u nekom sukobu, kako plove Dunavom. S obzirom na to da postoji pravno-politička procedura od uviđaja do davanja iskaza, obdukcije itd., vojvođanski su ribari znali reći »pusti ga nek' plovi, mi mu svejedno nećemo moći pomoći, a nama oni donose samo probleme«.

U vezi s ta najnovija tri pronađena ljudska tijela postoji više pretpostavki, a najčešća je da ih je netko privezao na lijevoj obali Dunava, u vrijeme kada je nivo Dunava bio nizak, kako bi ih kasnije prebacio dalje. U međuvremenu Dunav je porastao pa su tijela ostala pod vodom i tek kada se razina rijeke ponovo spustila, oni su se pojavili. Tako Borovo Selo, ni mjesec dana nakon krvavog obračuna, ne prestaje biti u fokusu javnosti, o čemu rječito svjedoči i najnoviji broj lista »Narodna armija«.

Kad se prolista posljednji broj lista »Narodna armija«, onda je prvi dojam kako je riječ o listu koji treba pročitati, jer ono što tamo piše teško se može pročitati u nekim drugim novinama koje se još zalažu za »jedinstvenu Jugoslaviju«. Druga je stvar što je pitanje koliko u ono što piše u »Narodnoj armiji« više vjeruju i sami oficiri.

U broju od 6. lipnja tog lista je tekst o Borovu Selu pod naslovom »bilo, ne ponovilo se«, a s osnovnom porukom »Bilo, pa nikom ništa«. U tekstu između ostalog stoji i to da su ranjeni mupovci, nakon okršaja u Borovu Selu, »ljubili šlemove vojnika i nazivali ih braćom objašnjavajući da su ih njihovi pretpostavljeni na prevaru dovukli tu. Navodno, pošli su u Vinkovce da gađaju iz ličnog oružja. U ambulanti Jahić (vojnik) naišao je na redarstvenika koji je u rukama imao ručni bacači i na nišanu držao decu« (sve str. 9.) Još zanimljiviji je završni dio »reportaže« o Borovu Selu. U njemu doslovce piše: »Redarstvenici maltene love ljude (uglavnom srpske nacionalnosti) koji iz Borova Sela krenu ka Borovu, Vukovaru ili Osijeku«. Zabunu čitatelja izazivaju dvije formulacije. Prva je »maltene love ljude«. Nije, naime, jasno o čemu je riječ, što je to »maltene«, da li ih na kraju love ili ne love. Drugi pojam je »uglavnom srpske nacionalnosti«. Uglavnom ne znači i »samo« pa kad se to prevede na konkretan jezik onda MUP ipak »lovi ljude različitih nacionalnosti«. Duh i osnovnu poruku tog teksta bolje od svega oslikavaju dvije završne rečenice autora, izvjesnog N. Stevanovića. One glase: »Organi 'Nove demokratije' u Vinkovcima (sve što ima veze s Hrvatskom u ovom glasilu je pod navodnicima - op.a) i u Osijeku, pak i dalje prate sve aktivnosti pripadnika Armije i, očigledno, kuju planove za nove sukobe hadezeovaca i redarstvenika s narodom srpske nacionalnosti. Pripadnici jedinice kojom komanduje pukovnik Boro Ivanović opet čine sve kako se ne bi ponovilo Borovo Selo. Oni veruju i da neće«. Tako »Narodna armija«. Na jednoj strani dakle »srpski narod« obično napadnut, ugrožen, goloruk, nejak, itd., na drugoj strani »hadezeovci«, »redarstvenici«, »mupovci«, »nova demokratija«. Svega ima samo nigdje »hrvatskog naroda«, to je kategorija koja u vokabularu »narodne armije« jednostavno ne postoji. Gdje je »greška«, zasad nije poznato.

I protekla noć na vinkovačkom i vukovarskom području, kako kazuju izvještaji, bila je »relativno mirna«. U prijevodu, žrtava i ranjavanja nije bilo, ali je bilo pucnjave i nekoliko eksplozija. Jučer oko 16 sati čule su se dvije eksplozije: jedna između Ostrova i Vinkovaca, a druga između Bršadina i Pačetina. Dobro obaviješteni izvori tvrde da je svemoćni Tanjug i ovaj put bio najažurniji. Prema raspoloživim podacima Tanjug je, naime, vijest o eksplozijama dojavio punih osam minuta prije nego što su se one začule. To je novinstvo, rekli bi zlobnici. Predvečer se iz lovačkog oružja pucalo u zapadnom dijelu Vinkovaca, a tijekom noći desetak minuta, čula se pucnjava između Mirkovaca i Jankovaca. Pažnju javnosti počinje, međutim, privlačiti jedna druga pojava. Riječ je o svojevrsnom »rivalstvu« ekstremista iz nekoliko mjesta s pretežno srpskim stanovništvom. Naime, nisu svi oduševljeni što su Mirkovci u žiži javnosti i što ispada da su u tom mjestu »najžešći branitelji srpstva«. Kako saznajemo, ponašanjem i pažnjom koju izazivaju ekstremisti iz Mirkovaca nezadovoljni su prije svega njihovi istomišljenici iz Markušice. Oni tvrde da Mirkovcima ne pripada prvenstvo, da Mirkovci uopće nisu izabrani za glavni centar otpora hrvatskoj vlasti u Vinkovcima nego »da je dogovor bio da to bude Markušica«. Esdeesovci iz Markušice tvrde da su si »Mirkovčani uzeli prava koja im ne pripadaju« i da se služe metodama »koje nisu političke i nisu prihvatljive«. Prema nepotvrđenim informacijama viđena je jedna vojna cisterna s vodom kako se zaputila prema Mirkovcima. Postoje dvije neslužbene verzije o čemu je riječ: prema prvoj netko je proširio glasine da je voda otrovana, prema drugoj među ekstremistima je nakon konzumiranja »Bošnjakovog kulena« zavladala velika žeđ. Bilo kako bilo, Vinkovčani ne mogu reći da im je ovih dana dosadno, da im nedostaje materijala za prepričavanje tijekom dana kada bi slučajni prolaznik, videći atmosferu, bio uvjeren kako je sve normalno. No, taj dojam, ovdje to svi znaju, vara.

12.06.

Žito u najvećoj opasnosti

- Ljeto je na pragu, a s njim i dodatne brige u inače uzavreloj Slavoniji. One se zovu opasnosti od požara, i od onih koji izbijaju slučajno, nepažnjom, i od onih koje četničko-terorističke skupine već najavljuju. Na najvećem udaru bit će, naravno, slavonske šume i žitna polja. Radnicima Poljoprivrednog poduzeća Otok još proljetos, dok su boravili na jednoj od parcela, »prolaznik« iz automobila novosadske registracije samo je dobacio: »Sijte, sijte, požnjeti nećete«. Kako se zaštititi od požara, namjernih i nenamjernih, slučajnih i podmetnutih, pitanje je koje je samo na prvi pogled jednostavno. Ljetina se, kako povijest kaže, posljednji put u Slavoniji čuvala 1944. godine, a ovog ljeta ona će se, prema svemu sudeći, ponovo čuvati.

Ministarstvo unutarnjih poslova Republike Hrvatske odaslalo je svim policijskim upravama na području republike posebnu depešu kojom im je dalo precizne upute i naredbu za poduzimanje niza mjera kako bi se požari sveli na najmanju moguću razinu. Opasnost od požara na vinkovačkom području i te kako postoji, jer u toj općini potencijalno zaista ima što gorjeti. Oko 30.000 hektara vinkovačke općine je pod šumama, a oko 60.000 hektara su oranice u privatnom ili društvenom vlasništvu. Svake godine u općini Vinkovci zasije se više od deset tisuća hektara pšenice. Na osnovi dobivenih uputa, a s obzirom na realnu opasnost da požara bude više nego prošlih godina, Policijska uprava Vinkovci sačinila je precizan plan mjera zaštite od požara na otvorenom prostoru. Dijelovi tog plana radi osjetljivosti drže se u tajnosti, a u njegovoj osnovi je činjenica da će požare sprečavati svi: vatrogasci, policija, radnici zaposleni u poljoprivrednim poduzećima i šumarijama, individualni poljoprivrednici, lovačka društva, redovna dežurstva patrola i straža na svim

Ulazak okupatorske vojske u mađarsko selo Laslovo koje je doživjelo isti tragični egzodus kao i ostala u istočnoj Slavoniji. Gledano prizmom Miloševićevih anđela smrti i Mađari iz Laslova bili su ustaše.

mjestima gdje požari na otvorenom potencijalno mogu biti izazvani. Tijekom 1990. godine u vinkovačkoj općini dogodilo se 13 požara od čega su četiri bila šumska. Sedam požara izbilo je u društvenom vlasništvu, a šest u individualnom. Ukupna šteta iznosila je 1,64 milijuna dinara. Utvrđeno je da je jedan požar izazvan namjerno, 11 nepažnjom, a jedan je izazvan dječjom igrom. U osam slučajeva uzrok požara bio je otvoren plamen, u dva slučaja uzrok je bio opušak cigarete. Trenje je bilo uzrok jednog požara, a u dva su bili ostali uzroci. Ozlijeđenih i poginulih u ovim požarima nije bilo, a protiv osoba koje su izazvale požar podneseno je 11 krivičnih prijava. Tako je bilo 1990. godine, a hoće li, koliko i kakvih požara biti ovog ljeta vidjet će se. Kako god bilo, dobri poznavatelji vremenskih i ostalih prilika i neprilika tvrde da će ljeto u Slavoniji biti izuzetno vruće.

13.06

Tenkovi sporednim kolosijekom

- Jučer u 14 sati i 20 minuta kroz Željeznički kolodvor u Vinkovcima prošao je još jedan vojni transport. Ovaj put bez ikakvog »vojnog obezbeđenja« na samom kolodvoru. Uočeno je jedino nekoliko redarstvenika, a vlak sa specijalnim transportom od 20 tenkova, brižljivo umotanih u sivomaslinaste cerade iz kojh su virile jedino cijevi, došao je iz pravca Osijeka i svoj put nastavio prema Vrpolju. Prolazak vojnog transportera, za razliku od nekih prijašnjih slučajeva, prošao je potpuno neopaženo. Cijela kompozicija prošla je kroz željeznički kolodvor u Vinkovcima sporednim kolosijekom iz trećeg perona. Čak ni putnici koji su na peronima bili u tom trenutku nisu mogli vidjeti gotovo ništa, jer je u tom trenutku drugi teretni vlak »slučajno« došao iz suprotnog pravca i zaustavio se točno ispred vojnog transporta.

14.06

Ribari ne love noću

- Posjetiti Šarengrad, a ne kušati ili ne kupiti svježu ribu, isto je što i otići u Rim, a ne vidjeti Papu. A nama se to upravo dogodilo. Bili smo u Šarengradu, posjetili dvojicu od devet šarengradskih ribara, a ribu nigdje nismo našli. Naš domaćin *Ivo Vidaković* rekao nam je kako je gotovo neobjašnjivo, ali riba u Dunavu ovih dana uopće nema. No, uz to što nema ribe, postoji još jedna zanimljivost vezana uz nju. Riba se, naime, na Dunavu najbolje lovi noću, a već nekoliko tjedana šarengradski ribari više ne love noću. Ne zato što to ribari ne bi željeli, već zato što je i u Šarengradu u posljednje vrijeme zavladalo neko posebno raspoloženje, nekakva čudna mješavina straha i neizvjesnosti.

Na Dunavu uz Šarengrad nalazi se Ada koja teritorijalno pripada Republici Hrvatskoj, a i na njezinom primjeru može se vidjeti sva neraščišćenost odnosa koja je vladala u prošlim vremenima. Površina Ade iznosi oko 2.000 jutara, kažu Šarengrađani. Dvije trećine Ade je pod šumom. Šuma je u vlasništvu »Hrvatskih šuma«, ali je lovište na Adi bilo u vlasništvu famoznog Vojnog lovišta »Karađorđevo«. Na Adi desetljećima stanovnici Šarengrada drže stoku na ispaši. Tamo se, prema slobodnoj procjeni, nalazi približno 300 grla krupne stoke, od čega 80 do 90 konja, a svinjama se ni broj ne zna. Ada je važan ekonomski činitelj života mještana Šarengrada. Na Adi su se okupljali vlasnici stoke, na Adu su dolazili ribiči, dolazili su lovci, »zna se koji«, dolazili su radnici »Hrvatskih šuma«. Sada na Adu više nitko ne ide ako ne mora. Lovočuvari više uopće ne dolaze na Adu da čuvaju jelensku divljač i divlje svinje, kojih ima jako mnogo. Ribiča i vikendaša više uopće nema, a mještani na Adu idu samo nedjeljom i to grupno, u desetak, petnaestak čamaca istovremeno. Tada se nosi sol, šrot i kukuruz stoci koja je tamo. Nakon Borova Sela, i u Šarengradu je zavladala neizvjesnost i strah, a priče o upadima srbijanskih specijalaca su česte. Prijetnje pojedinim mještanima Šarengrada su svakodnevne, a najviše ihh preko telefona prima *Pero Ćorić,* predsjednik HDZ-a u ovom mjestu i odbornik u DPV-u SO Vukovar. Za njihove mještane Srbe, koji u Šarengradu čine samo nekoliko posto stanovništva, Šarengrađani ističu da je »teško reći što misle, ali da šute i da nikakvih problema zasad nema«. S druge strane, više stanovnika Šarengrada koji su bili zaposleni u Šidu, već je dobilo otkaze. Preko Dunava u Šid i Bačku Palanku, gdje se prije išlo svakodnevno, sada se više uopće ne ide. I u Šarengradu ssa zebnjom očekuju žetvu. Paljenja su i ovdje najavljena, iako ističu da su sve što se moglo poduzeti u smislu priprema već poduzeli. Napeta situacija u ovom mjestu kulminirala je nakon nedavnih bliskih susreta šarengradskih ribara sa srbijanskom policijom na Dunavu

Ribari su prije na Dunavu znali naići na patrolni čamac vukovarske policije. Samo bi se rukom mahnulo u prolazu, a čak ni dokumente sa sobom nisu nikada nosili, jer znaju ispasti iz čamca. Prije nekog vremena, ribare Peru Francuzovića, Zdenka Matića i Marka Kontu zaustavio je gliser u kojemu je bilo pet srbijanskih milicionara. Tom prilikom čamce su morali vezati za obalu i izvršen je detaljan pretres. Pitalo ih se da li imaju oružje i da li su u HDZ-u. Ribari srbijansku policiju nikad prije nisu niti vidjeli na Dunavu, a za gliser očevici tvrde da su vidjeli kako je helikopterom prebačen do Dunava. Zrinko Cibala, predsjednik MZ »Šarengrad«, za svoju funkciju rekao je da je »sad pao red na njega«. I on je ljut na ST, jer su i u vezi s nekim mještanima Šarengrada, odnosno s njihovim navodnim izjavama, stvari izmišljene i uveličane. U Šarengradu također postoje glasine o šumama punim četnika. Ovdje s prvim mrakom svi idu u kuće. Mještani sve to komentiraju izjavama tipa »teško magarcu, kad se čobani preko njega tuku«. Jedan nam je rekao: »Neće to sve dugo, idu van Slovenci, a onda idemo mi«. Na kraju, rekoše nam da je zajedničko mišljenje svih nada da će doći bolja vremena, a za naše namjere da o svemu pišemo rekoše nam: »Nemojte previše napuhavati, ali nemojte ni prikrivati«. Koliko smo u tome uspjeli, znat će, međutim, jedino stanovnici Šarengrada.

15.06

Uhvaćena trojica terorista?

Što se upravo događalo u četvrtak ujutro oko 7 sati na Željezničkom kolodvoru u Vinkovcima, nigdje nije moguće saznati iz službenih izvora. Prema neslužbenim, ali dobro obaviještenim izvorima zbilo se nešto što najviše podsjeća na napete, krimiće.

Oko 7 sati ujutro, u kancelariju administrativnog osoblja HŽP Vinkovci, iznad željezničke restauracije, među tri, tek pristigle službenice, ušao je nepoznati muškarac srednjih godina i sjeo za slobodan stol. Na pitanje tko je i što tu radi, uslijedio je odgovor - »Ja sam trgovački putnik!«. Neznanac je potom svoju aktovku spustio na stol, otvorio je i iz nje izavio pištolj, te ga uperio u osoblje. Da nije trgovački putnik koji uokolo za prodaju nudi oružje postalo je jasno kad su mu se, već u slijedećem trenutku pridružila još dvojica nepoznatih, naoružanih muškaraca u civilu.

I dok su službenice zaprepašteno i bez riječi gledale u cijevi pištolja uperenih u njih, na kat restauracije, a potom i u njihovu kancelariju, uletjelo je dvadeset pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske, koji su trojicu naoružanih civila nabrzinu razoružali i odveli.

Saznajemo da je riječ o ubačenim i dobro obučenim teroristima koje je policija pratila.

Osjetivši da im je netko za petama oni su se popeli na kat, očito s namjerom da uzmu taoca i tako iziđu iz obruča koji se oko njih sve više stezao. U tome nisu uspjeli, a srećom u čitavoj akciji iz najboljih krimi filmova nitko nije ranjen niti ozlijeđen.

16.06

Vojarna Hrvatske narodne garde

- Da se »nešto radi i uređuje« u krugu bivšeg »Vintexa«, tekstilnog kombinata koji je otišao u stečaj u gradu na Bosutu, šapuće se već neko vrijeme. Postojale su bar tri neslužbene varijante. Prema prvoj, tu je trebalo da bude prihvatni centar za izbjeglice, prema drugoj tu će biti vojarna Hrvatske narodne garde, a prema trećoj tu treba da bude potencijalna baza u koju će biti smještene jedinice za brze intervencije NATO-a ako dođe do rata i intervencije Zapada. Ovih je dana stigla i službena potvrda da je jedna od te tri verzije ipak točna. Naime, potvrđeno je da će prostor bivšeg »Vintexa« biti vojarna Hrvatske narodne garde i da su radovi na adaptaciji i preuređenju ovog prostora već odmakli.

Kako saznajemo, do kraja mjeseca većina radova bit će završena. Koliko će točno biti novaka smještenih u njoj nije moguće saznati, ali se govori da je riječ o jednom bataljunu. Hrvatska narodna garda bit će profesionalna armija u kojoj će oni koji budu angažirani ostvarivati sva prava koja im pripadaju na osnovi radnog odnosa. Ugovori s građanskom osobama za službu u Hrvatskoj narodnoj gardi sklapat će se na dvije godine s mogućnošću produžavanja, a prednost pri primanju imat će građani između 18 i 30 godina koji su odslužili JNA. U Hrvatskoj narodnoj gardi bit će mjesta i za dio časnika iz JNA koji to budu željeli, kada razriješe sva svoja prava i obveze s JNA. U svezi s tim saznajemo da je »prijelazni rok već počeo«. Zanimanje za Hrvatsku narodnu gardu na vinkovačkom području je veliko, broj kandidata već u ovom trenutku sigurno je veći od broja koji će biti primljen, pa će zainteresirani biti podvrgnuti selekciji i posebnim testiranjima. U projekt preuređenja bivšeg »Vintexa« u vojarnu uključila se cijela privreda, a u Skupštini općine ističu

da ih je posebno ugodno iznenadila pomoć privrednih poduzetnika koja je iznad svih očekivanja. Profesionalni vojnici u Hrvatskoj narodnoj gardi uz posebnu obuku imat će i vojnički način življenja, ali i sve uvjete koji su im potrebni za život, a svaki vikend moći će svojim kućama. Što će biti s kasarnom »Đuro Salaj« u Vinkovcima nakon uspostave vojarne Hrvatske narodne garde u ovom trenutku teško je reći. Bilo kako bilo, »konkurencija je stigla« i JNA će u svakom slučaju izgubiti monopol koji je imala: da bude jedina organizirana oružana vojna sila. Kako će se tko snaći u ovoj situacije vidjet će se.

17.06

Aktivnosti koje opominju

- Ni protekli vikend na vinkovačko-vukovarskom području nije protekao mirno, iako žrtava nije bilo. Što se zapravo zbiva u mjesnima zajednicama s pretežno srpskim stanovništvom teško je reći, a neka zbivanja tijekom proteklog vikenda opominju i upućuju na zaključak da stvarnog smirivanja i dalje nema.

Tako je 16 i 17. lipnja u Ostrovu dijeljeno oružje, a dijelile su ga nepoznate osobe koje su došle iz Gaboša i Markušice u osobnim automobilima novosadske, somborske, kragujevačke, vukovarske i vinkovačke registracije. Oružje je navodno dijeljeno u srušenoj i napuštenoj zgradi u kojoj je nekada u Ostrovu bila pošta.

Osječki urbani ratnik kao protekcionist između dobra i zla

Promet na pruzi Vinkovci - Vukovar još se odvija, pruga je oštećena kod Bršadina, još nije popravljena, a hoće li se pruga popraviti ili zatvoriti još nije poznato. U mjestu Berak kod Vukovara mještanin RANKO MIRILOVIĆ izišao je iz gostionice »Daniela« i došao pred bife »Jedinstvo« s bombom u ruci. Htio ju je baciti na goste u ovom bifeu koji su bili hrvatske nacionalnosti i na patrolu policije koja je tu također bila. Kako se patrola policije na vrijeme povukla, Mirilović je odustao od svoje namjere. Dio mještana Antinske Mlake uz pomoć dijela mještana Gaboša tijekom vikenda okupio se s traktorima i prikolicama i izveo »radnu akciju«. Prvo su pročistili prosjeku kroz šumu, a potom napravili drveni most na rijeci Vuki između ova dva mjesta. Most je širine četiri metra i preko njega mogu prolaziti automobili i lakše traktorske prikolice. U mjestu Palača (općina Osijek) dio mještana pripremio je balvane za prregrađivanje ceste, ali pregrađivanje nije izvedeno. U Starim Jankovcima u Kardeljevoj 18 u kući Save VUČKOVIĆA, u kojoj se nalazi mesnica koju drži Šandor Varga, eksplodirala je eksplozivna naprava, a nitko nije ozlijeđen. Saznajemo da su u mjestima Markušica, Gaboš i Ostrovo pripremljene barikade, ali da se zasad ne »koriste«. Pucnjave nije bilo previše, upućeni kažu »tek toliko da oružje ne zarđa«.

18.06

U Mirkovcima pretučeni mladići

- Jučer u popodnevnim satima zbio se još jedan vandalizam u Mirkovcima. Točno u 14,15 sati kroz željezničku postaju u Mirkovcima prolazio je putnički vlak iz Šida prema Vinkovcima. Dvojica terorista vlak koji je već bio krenuo prvo su zaustavili, potom upali u njega i izdvojili 11 mladića, dvojicu iz Slakovaca i devetoricu iz Jankovaca. Od tih 11, pošto su ih legitimirali, osmoricu su zadržali »na ispitivanju« u željezničkoj stanici. Na stanici, prema kazivnju mladića, većina ima 18 ili 19 godina, stajalo je još dvadesetak terorista u civilnim ili u maskiranim odijelima. Nekoliko ih je imalo kokarde na kapama, a većina automatske ili poluautomatske puške. U stanici učenici su maltretiani, provocirani, šamarani, tučeni. Jedan je dobio pendekom po leđima samo zato što je u jednom trenutku sjeo na klupu ispred stanice. Govorilo im se: »ustaše, poklat ćemo vas sve« itd. Poslije svega učenici, njih osmorica, sprovedeni su kroz centar mjesta u kome su također bili naoružani civili s kokardama na kapama. Nismo ih smjeli niti pogledati pri prolaženju, pričali su još u šoku na konferenciji za tisak u SO Vinkovci nešto poslije 18 sati. Nakon svega morali su pješice do Vinkovaca, pretučeni i poniženi, a u mjestima Slakovci i Jankovci za to vrijeme nastala je prava uzbuna. Jankovci su ostavljeni, prepušteni na milost i nemilost teroru iz Mirkovaca i više ne znamo što da radimo, istakao je *Željko Primorac,* predsjednik savjeta ove mjesne zajednice. Ni sahranu našeg poginulog redarstvenika nismo mogli obaviti na miru. I tada su pucali, pucaju svaku noć, pa cijelo selo već noćima ne spava. Mi više to ne možemo trpjeti i nije nam jasno što radi MUP, istakao je Primorac. Primorac je iznio i činjenicu da su predstavnici SSUP nedavno pregovarali s predstavnicima 270 Srba koji žive u Jankovcima, a s ostalim koji žive u Jankovcima, njih 1.800 nije razgovarao nitko. Recimo na kraju i imena mladića koji su ni krivi ni dužni pri prolasku kroz Mirkovce proživjeli trenutke kojih će se sjećati cijeli život. To su: *Daniel Marković, Zdravko Majnović, Ivica Tadić, Radoslav Kelava, Mišo Mađaroš, Jozo Davidović, Sabo Ištvan, Zlatko Nikolić, Zoran Vidović* te još dvojica mladića čija imena nismo uspjeli saznati. I tako u posljednjih mjesec i pol dana zbio se još jedan u nizu incidenata koji svjedoči i upozorava. Raspoloženje u hrvatskim selima oko Mirko-

vaca svakog dana sve više prerasta u ogorčenje i prijeti da u nekim sličnim incidentima eksplodira tragedijom i sukobom nesagledivih razmjera. Za to vrijeme Hrvatska televizija, valjda da ne bi »uznemirila« svoje gledateljstvo, u informativnim emisijama šuti, ili ovakvim zbivanjima poklanja priloge od tridesetak sekundi. Svaki komentar o odnosu hrvatske javnosti, posebno HTV-a i nekih republičkih instanci prema teroru kojemu su izvrgnuti Hrvati u istočnoj Slavoniji u posljednjih mjesec i pol dana zaista bi bio suvišan. Činjenice govore sve.

19.06

Jeseni u novom ruhu

- Kako teku pripreme za »Vinkovačke jeseni«, najznačajniju kulturnu i umjetničku manifestaciju vinkovačkog kraja i jednu od najznačajnijih slavonskih, bilo je pitanje na koje s tražio odgovor na jučer održanoj konferenciji za novinare u vinkovačkom ZAKUD-u.

Na to pitanje pokušali su da odgovore MARIJAN MANDIĆ, predsjednik i Branimir Popović, tajnik Organizacijskog odbora »Vinkovačkih jeseni«, te IVAN TREBER, predsjednik vinkovačkog Izvršnog vijeća, MIRKO RAIĆ STOJANOVIĆ, direktor Općinske uprave prihoda i MARKO LANDEKA, sekretar za prosvjetu i kulturu. »Već na prošlim, XXV. zaredom »Vinkovačkim jesenima«, kako pokazuju objektivne analize, napravili smo kvalitativan pomak, posebno glede medijske prezentacije te manifestacije, a ove godine na XXVI. »Vinkovačkim jesenima«, očekujemo da ćemo napraviti nov korak naprijed«, istaknuo je govoreći novinarima predsjednik Organizacijskog odbora Marijan Mandić. Ovogodišnje, XXVI. »Vinkovačke jeseni«, održat će se 13, 14. i 15. rujna, ali će takozvani popratni sadržaji s folklornim večerma početi već 6. rujna. Na »Jesenima« će nastupiti KUD-ovi iz cijele Hrvatske, ali i redstavnici iseljene Hrvatske: iseljenici iz SAD, Kanade i Australije, Hrvati iz Češko-Slovačke, Bunjevci i Janjevci, te Hrvati iz Lankamena. Jedna od glavnih novosti je ta što su »Vinkovačke jeseni« registrirane kao poduzeće i što se upuštaju u bespoštednu tržišnu utrku za osiguranje vlastitih prihoda. Inicijalna sredstva su: 200 tisuća osiguranih u općinskom fondu kulture, 100 tisuća u republičkom fondu, te oslobađanje od nekih poreza i prihodi od tzv. boravišne takse. A o tretmanu koji još, unatoč svim naporima, imaju »Jeseni« u Republici, govore i činjenica da je republički fond za kulturu za Festival dalmatinskih klapa u Omišu osigurao, ni manje ni više, nego dva milijuna dinara, odnosno 20 puta više nego za »Jeseni«. Na konferenciji je istaknuto da će se sredstva osigurati s više kvalitetnih programa. Jedan od njih je izrada kalendara »jeseni«, za što je predložak već gotov, a već od ponedjeljka počinje i posebna »Tombola jeseni« koja će također predstavljati značajan izvor prihoda. Govoreći o poziciji Skupštine općine Vinkovci kao osnivača, Ivan Treber istaknuo je da ranijeg direktnog miješanja u sam program »Jeseni« više neće biti, da je osmišljavanje »Jeseni« potpuno prepušteno Organizacijskom i Umjetničkom odboru, te pratećim tijelima i komisijama. U svemu tome iznimno važnu ulogu zbog medijske prezentacije

Sve što je živo, mora postati mrtvo. Metafizika svojstvena srbijanskom ratnom ludilu.

imat će sredstva informiranja, posebno Hrvatska televizija, s kojom je već dogovoren direktan prijenos programa otvorenja i programa smotre, te niz emisija o ostalim zbivanjima na »Jesenima«. Kako je istaknuto, posla je još mnogo, politička situacija nije previše pogodna, ali unatoč svemu, pripreme su počele. Svi u Vinkovcima uvjereni su u to da »Jeseni« i ove godine, unatoč svemu, treba i mora da se održe.

14.06

Markušica preuzima inicijativu?

- Najave o kojima smo već ranije govorili o tome da u nekim mjestima vinkovačke općine s pretežno srpskim stanovništvom smatraju da Mirkovci ne treba da budu glavni centar terorističih aktivnosti na području općine, počinju se ostvarivati. Prema mnogim informacijama pristiglim s terena u posljednje vrijeme, može se zaključiti kako se centar pobune sada polako prenosi u Markušicu. Razloga za to je više, a jedan od, po svoj prilici, osnovnih je geografska lokacija Mirkovaca, odnosno Markušice. Mirkovci su naime nalaze u svojevrsnom sendviču okruženi Vinkovcima na jednoj strani te Nuštrom, Cerićem, Jankovcima i Privlakom na drugoj. Riječ je o naseljima u kojima je velika većina stanovništva hrvatske nacionalnoti pa se »mirkovačka krajina« ne može teritorijalno proširivati bez direktnog sukoba s pučanstvom ovih mjesta. Na drugoj strani Markušica ima »pretpostavke« za širenje teritorija koji MUP ne bi kontrolirao. Ona je naime okružena s više mjesta u kojima je većinsko stanovništvo srpsko i u kojma se pod izlikom ugroženosti mogu organizirati centri za pobunu.

Bilo kako bilo, posljednjih dana Markušica preuzima inicijativu, pa je u Markušici osvanulo vozilo s natpisom »Milicija Krajina«, dogodilo se mnogo ekscesa koji potvrđuju da ultimatum »Opskrbi« za plaćanje 600 DEM najamnine za njezinu trgovinu nije bio slučajan. Posljednjih dana dosta se govori o famoznom *kapetanu Periću* koji je aktivno vojno lice, inače porijeklom iz Antinske Mlake, a koji je viđen u uniformi u Markušici i koji »rukovodi odbranom mesta«.

Noć između ponedjeljka i utorka bila je neubičajeno »živa«. Pošto su noć ranije »puške mirovale«, ove noći »oružje je progovorilo« neuobičajenom silinom. Između 3 i 4 sati u mjestima Berak, Orolik, Negoslavci i Šidski Banovci pucalo se kao nikad ranije iz svih vrsta oružja. Rafali su dugo odjekivali, a o čemu se radi, da li se nešto slavilo ili je to bilo uobičajeno pražnjenje s pojačanim intenzitetom teško je reći. U mjestu Palača, prema dostpunim informacijama, sve potrebne pripreme za rat već su izvršene. Kroz Tordince, mjesto naseljeno Hrvatima koje je već duže vremena izloženo provokacijama terorista, i sinoć je projurio bijeli mercedes registracije MD koji prevozi oružje u neka mjesta već duže vremena. Ovaj put oružje je dijeljeno u Antinskoj Mlaki u nedovršenoj kući, posljednjoj u nizu prema Korođu. Jučer u prijepodnevnim satima žene, djeca i starci iz Antinske Mlake su evakuirani. Što se Mirkovaca tiče, naoružani teroristi su i dalje u mjestu, a najnovija informacija govori da im je nov punkt u kući Joze Belje, uz prugu koja Mirkovce dijeli od Vinkovaca. Jozu Belju, građanina hrvatske nacionalnosti i njegovu suprugu, prije nekoliko dana ranili su teroristi, pa je u međuvremenu ostavio kuću u kojoj živi. Tako mira na vinkovačkom području i dalje nema. Promet je smanjen i danju na svim cestama, na put ide samo tko mora. Prava mora za građane vinkovačke općine i dalje su noći. Nikad se ne zna što slijedeća nosi, s prvim mrakom građani se zaključavaju u svoje kuće čekajući. A do zore brojni rafali koji odjekuju kroz noć govore da terorizam i bezakonje sve više puštaju korijenje, prijeteći da u nekoj situaciji eskaliraju direktnim fizičkim obračunima građanima hrvatske i srpske nacionalnosti. Svi se nadaju da do toga neće doći, no nitko to sa sigurnošću ne može tvrditi.

26.06

Teroristi će morati seliti

- Hrvatska državnost traje stoljećima, od preksinoć Hrvatska jest država i ona će to i ostati svidjelo se to nekome ili ne. To međutim, ne znači da su naši problemi riješeni. Sve nas u Hrvatskoj očekuje niz poslova i aktivnosti, te mnogo strpljenja i dobre volje, kako bi se mir uselio u sve domove i kako bismo svi u okvirima hrvatske države počeli tragati za vlastitom ljepšom budućnošću. Ovim riječima obratio se na izvanrednoj konferenciji za tisak okupljenim novinarima i dopisnicma vinkovački gradonačelnik Tihomir Zovak u pratnji svojih najbližih suradnika, tajnika SO Vinkovci *Filipa Akalovića* i predstavnika za tisak *Danice Šimunović.*

Žrtve su bile velike, poteškoće s kojima smo se susretali bile su ogromne, ali dan koji smo svi čekali na kraju je došao. Rata biti neće u to sam duboko uvjeren, jer nijednom našem narodu danas nije do rata nego do boljeg života. Teorija izmišljenih unutrašnjih i vanjskih neprijatelja više ne vrijedi. Sinoć u 19.56 sati proglašenjem samostalnosti Hrvatske neke su stvari riješene. Dio problema riješit ćemo uskoro, a dio njih neće se moći brzo riješiti. Sve što smo radili i sve što radimo želimo postići mirnim putem, nama sukobi i prolijevanje krvi nisu potrbni, to nije interes nijednog građanina Hrvatske, no teroristi s vinkovačkog područja morat će seliti. Mir u Hrvatskoj, mir u vinkovačkoj općini morat će biti uspostavljen - dijalogom i političkim putem, a ako ne bude išlo tako, onda će hrvatska država biti prisiljena da upotrijebi i ostala sredstva, rekao je okupljenim novinarima vinkovački gradonačelnik, uz ocjenu da je sve do Borova Sela komunikacija i suradnja s mjestima u kojima pretežno žive Srbi bila doba.

Kada će se razriješiti problem Mirkovaca, kada će nestati barikade i naoružane straže na području općine, da li je točno da komandant vinkovačkog garnizona, potpukovnik *Slobodan Marković* odlazi na novu dužnost, da li se topovi Teritorijalne obrane općine Vinkovci odvoze na remont u Požarevac i zašto, te što je postigao boravak predstavnika SSUP-a u proteklih mjesec i pol dana na ovom području i da li su još tu, bila su samo neka od novinarskih pitanja.

Problem terorizma u Mirkovcima te barikada, naoružanih civila, maltretiranja putnika itd. rješavat će se to je sigurno, a rokove za to odredit će Vlada Hrvatske. Svima nama jedina želja je da se to riješi bez prolijevanja krvi i na zadovoljstvo svih građana vinkovačke općine, rekao je Zovak. Točno je da komandant vinkovačkog garnizoana, potpukovnik Marković odlazi na drugu, koliko znam višu dužnost, a suradnju Skupštine općine s vinkovačkim garnizonom mogu ocijeniti obostrano korektnom istaknuo je Zovak, dodajući da ne zna tko dolazi umjesto Markovića. Što se oružja Teritorijalne obrane općine Vinkovci tiče, njega je JNA ili neposredno prije ili neposredno nakon izbora oduzela i sklonila u skladište u Vrapčani gdje ga čuva. Normalno bi bilo da se ono vrati, jer su ga svojim novcem kupili građani vinkovačke općine, ali ne pada nam na pamet da mi sad idemo u sukob s JNA kako bismo to oružje oslobodili - rekao je Zovak. Za predstavnike SSUP-a ocijenio je da podaci kojma raspolaže ne govore da je dolaskom SSUP-a na ovo područje situacija popravljena. Oni jesu tu i sada, tu će i biti do odluke republičke vlade, rekao je Tihomir Zovak na jednoj po mnogo čemu neuobičajenoj svečarskoj konferenciji za tisak.

27.06

Braniti se svim raspoloživim sredstvima

- Zbivanja preksinoć nakon 22 sata na vinkovačkom području nisu prouzročila nove ljudske žrtve, ali je bilo nekoliko incidentnih situacija. Pošto je anonimno dojavljeno da je most na rijeci Bosut kod mjesta Vrapčana miniran, putnički promet na relaciji Brčko-Vinkovci obavljao se vlakom samo do željezničke postaje Privlaka, a potom od Privlake do Vinkovaca putnici su prevoženi autobusom. Tijekom noći nije bilo moguće izići na mjesto događaja, provjeriti točnost anonimnog poziva i utvrditi da li je na mostu eksploziv zaista postavljen, što će biti učinjeno u prvim jutarnjim satima.

Puškaranje u predjelu između Mirkovaca i Vinkovaca već je postalo uobičajeno i ova noć nije bila izuzetak. Novost je jedino što se to događalo nešto južnije od onih mjesta gdje je to bilo ranije. Ovaj put, naime, puškaranje je bilo južnije od »Silosa« u pravcu tzv. vinkovačkog vašarišta. Nepotvrđene su informacije stigle iz Mjesne zajednice »Nuštar« o slijetanju jednog helikoptera u blizini Pačetina te zatim do svojevrsnih »prgovora« između predstavnika Zbora Narodne garde, stacioniranih na »Silosu« kod Đergaja i predstavnika JNA, koji su se našli u blizini.

Predstavnici JNA, naime, u jednom trenutku zatražili su da predstavnici Zbora Narodne garde, stacionirani na »Silosu«, predaju privremeno svoje naoružanje, kako bi se, prema riječima vojske, mogla izvršiti »balistička ekspertiza« jer da je navodno netko sa »Silosa« pucao na predstavnike JNA. Predstavnici ZNG rekli su da predaja oružja ni u jednom trenutku ne dolazi u obzir, niti povlačenje sa »Silosa«. Tako su pregovori »završeni«.

Na još nekoliko mjesta tijekomo noći bilo je pucnjave, ali ne i direktnih sukoba jedinice MUP-a i terorista, pa se ta pucnjava može svesti na nastavak već uobičajenog »pražnjenja« oružja u ponoćnim satima. U Vinkovcima zbivanja u Sloveniji, a potom i ono što se dogodilo u Osijeku imala su negativan odraz i rezultirala su novim povećanjem napetosti. Neslužbeno saznajemo da su jedinice Zbora Narodne garde i MUP-a Hrvatske nakon svih zbivanja dobile uputu iz Zagreba prema kojoj, ako budu napadnute s bilo koje strane, uključujući i JNA, moraju istog trenutka pružiti otpor i braniti se svim raspoloživim sredstvima.

29.06

Pucnjava se širi

- Da li ekstremiste i teroriste na vinkovačkom području hvata tjeskoba zbog vojnog fijaska koji je JNA doživjela u Sloveniji ili su samo dodatno ohrabreni sinoćenjom izjavom generala Negovanovića, teško je reći. No, bila tjeskoba ili ohrabrenje, tek puca se sve više i na sve više točaka. Starim žarištima Mirkovaca sada se pridružuje i Markušica, Ostrovo te dosad mirni Šidski Banovci. Što se ovog posljednjeg mjesta tiče saznajemo da su im s

Vinkovačka ratna scena

druge strane Dunava stigle oštre zamjerke zbog pasivnoti, jer »ne može se tako ponašati mjesto u kojem je osnovano srpsko nacionalno vijeće za Slavoniju, Baranji i zapadni Srijem«.

Tijekom noći iz vinkovačkog garnizona pojačana su kretanja prema Mirkovcima i Županji. Ove noći, međutim, tenkovi su mirovali, a gorivo su trošili oklopni transporteri i borbena oklopna vozila. Pucnjave je i ove noći bilo najviše iz smjera Mirkovaca. Pucalo se oko silosa, zatim u pravcu Ulice bana Jelačića i Ulice Franje Kominija u Radićevom bloku. Oko 23 sata pucalo se iz Ostrova u smjeru naselja Slavija, iza željezničkog kolodvora u Vinkovcima. Iz Šidskih Banovaca pucnjava je bila uperena prema naftnim poljima oko Đeletovaca, a s tog područja čula se i jedna jaka eksplozija za koju još nije utvrđeno gdje se zbila. Iz Mirkovaca pucnjave je bilo i u pravcu mosta na Bosutu kod Privlake. Iz Bršadina i Pačetina pucalo se prema Nuštru u kojemu je prije dva dana uspostavljena Policijska stanica. Policijske stanice u međuvremenu su postavljene i u Otoku i Starim Mikanovcima. Posljednjih dana na vinkovačkom području žrtava nema, no količina municije koja se ispaljuje svake noći potvrđuje da je stanje daleko od mirnog.

30.06

U vagonu broj 596-7876 iz Beograda

- Već duže vremena, pogotovo nakon čuvene »otmice kulena«, postaje jasno da je problem prehrane sve veći problem za četničke terorističke skupine u Mirkovcima. Posljednjih dana u Vinkovcima se dosta govorilo o tome da je ranjen određen broj terorista koji su pokušavali noću prići silosu, a gradom su kružile i priče da se tijela nekoliko poginulh terorista navodno još nalaze u žitu, nadomak silosa. Da te priče nisu bez osnove, potvrdilo se jučer. Radnici HŽP-a Vinkovci slučajno su otkrili u otvorenom vagonu broj 596- 7876 nenajavljenu pošiljku iz Beograda - pun vagon sanduka s natpisima TO Mirkovci. Pregledom vagona utvrđeno je da se u njemu nalazi: 68 kutija s prehrambenom robom, tri kutije pekarskog kvasca, 12 litara devedesetpostotnog alkohola, 35 vreća makarona, pet kutija lijekova, dvije kutije medicinskih instrumenata, 20 komada sklopivih nosila, 28 kartonskih kutija i tri vreće tzv. zaštitne opreme zavoja itd. 200 vreća brašana T 500, te 308 litara jestivog ulja. Nije uobičajeno da se takva roba šalje u otvorenim kolima. Pretpostavlja se da je to učinjeno kako bi se vagon lakše prošvercao do Mirkovaca. Smatra se da je u vagonu morala biti i »pratnja« koja je, kad je vidjela da pošiljka neće završiti u Mirkovcima, pobjegle u nepoznatom pravcu. Vagon s hranom i lijekovima te sanitetskom opremom trebalo je da se istovari u Mirkovcima za vrijeme zamjene električne lokomotive koja je vukla vlak iz Beograda, dizel-lokomotivom kojom je vlak prazan trebalo da nastavi put Doboja. Budući da su iz HŽP-a Vinkovci već ranije uputili jednu praznu kompoziciju u Doboj, za slanjem ove nije bilo potrebe. Tako su sasvim slučajno otkriveni materijalni dokazi o tome da Beograd financira terorizam u Hrvatskoj. Koliko je takvih pošiljki ranije neopaženo završilo u Mirkovcima i u drugim terorističkim centrima u Hrvatskoj, nije poznato.

01.07

U Vinkovcima, u noći: srpske radnje letjele u zrak

- Iako su se građani vinkovačke općine i samog grada već pomalo navikli na pucnjavu kao uobičajen noćni dekor, ono što se zbivalo u noći između nedjelje i ponedjeljka, izazvalo je novu zebnju i zabrinutost svih kojima je do mira i normalnog života. Pucnjavu su ove noći zamijenile eksplozije takve učestalosti i intenziteta da su se mnogi građani budni pitali što se događa, da nije rat već počeo.

U gradu je zabilježeno sedam eksplozija, a u šest slučajeva riječ je o napadima na objekte građana srpske nacionalnosti. Tako je u naselju »Mala Bosna« u Vinkovcima pucano na kuću redarstvenika srpske nacionalnosti *Đorđa Vlaisavljevića.* Eksplozivne naprave, od privrednog eksploziva, eksplodirale su u ugostiteljskom objektu *Dragoljuba Nedića* »Lovački rog«, u Ulici bana Jelačića, zatim u objektu »Lido«, vlasnika *Borisava Pribića,* u Ulici Vladimira Nazora, te na trgovačku radnju »Leskodrvo«. Eksplozivne naprave bačene su i na kuću *Save Kosanovića* i *Kate Begović,* sve u Vinkovcima. Policija je izišla na sva mjesta, no počinioci nisu otkriveni. Pretpostavke o tome tko su počinioci su različite. Prema jednoj, riječ je o nekoj vrsti »odmazde« prema onim grđanima srpske nacionalnosti koji odbijaju suradnju s teroristima. U prilog tome govori napad na kuću redarstvenika srpske nacionalnosti *Đorđa Vlaisavljevića,* te miniranje »Lovačkog roga« čiji je vlasnik *Dragoljub Nedić,* poznat kao odmjeren čovjek, koji je osuđivao terorizam i o društvenim praznicima na svoj objekt vješao hrvatsku zastavu. Već to nekima je dovoljan razlog za takve akcije. Činjenica da su radnje minirane kad nikoga nije bilo u njima, govori da se radi o pokušajima zastrašivanja njihovih vlasnika, a ne o pokušajim fizičkog napada na njih. Na drugoj strani sve se više govori o tome da ekstremizam raste i među Hrvatima, da postoje pojedinci hrvatske nacionalnosti koji bi željeli u vlastitoj režiji »izmirivati račune« za sve ono što se zbiva na vinkovačkom području. U svakom slučaju policiji je sve teže, ekscesa je sve više i broj »neobrađenih predmeta« se povećava.

Koliko god se u Mirkovcima trudili da zadrže primat u terorizmu na vinkovačkom području, sve je izvjesnije da ga teroristi stacionirani u Markušici sve više dovode u pitanje. Jednim kombijem i tri osobna automobila u Markušicu je tijekom noći stigla skupina terorista s osječkog područja.

Njih između 15 i 20 stiglo je preko Korođa, a prema saznanjima Policijske uprave Vinkovci, osnovni im je zadatak da i Markušicu »pokore«. U prijevodu to znači da žele slomiti otpor onih građana Markušice koji se protive terorizmu, te i u ovom mjestu poput Mirkovaca i Ostrova uspostaviti strahovlašće i novi centar za teritorističke atkivnosti. A u mjestima koja su praktično voljom svojih mještana već otišla u samoizolaciju, u postojećim političkim prilikama to uopće, kao što se pokazalo, nije teško. Markušica u svom susjedstvu ima još nekoliko mjesta s pretežno srpskim stanovništvom, pa je potencijalno područje djelovanje znatno šire od onog u Mirkovcima.

Tijekom noći, između 00.30 i 3 sata i 30 minuta u Mirkovcima je bio pravi vatromet. Opet se pucalo iz svih oružja, a paralelno s pucnjavom zabilježeno je šest eksplozija. Iz dobro obaviještenih izvora saznajemo da stražari na kojoj bi to četničko-terorističke skupine željele, da u Mirkovcima još nije uspostavljeno na onoj razini odbijaju poslušnost i da je ono što se događalo noćas bio novi pritisak na takve. Pucnjava i eksplozije bile su toliko žestoke da je željeznički promet na magistralnoj

pruzi Zagreb - Beograd, te lokalnoj Vinkovci - Brčko bio obustavljen od 0.30 do 3,49 sati, jer se nije znalo da li je pruga negdje minirana. Poslije se pokazalo da oštećenja na pruzi nema, ali su teroristi ove noći prvi put nakratko zaustavili i željeznički promet na glavnoj željezničkoj transverzali u Jugoslaviji, pruzi Beograd-Zagreb.

02.07

Terorizam se nastavlja

Na vinkovačkom području nema znatnijih promjena stanja, terorizam se nastavlja. Tako bi se najsažetije mogla ocijenit protekla 24 sata. Opet su tijekom noći bile na udaru kuće nekoliko građana srpske nacionalnosti i opet su počinioci ostali nepoznati. Eksplozijom su oštećene kuće građana *Miloša Kužeta i Dušana Lojpura* te caffebar »Step« gotovo u samom središtu grada. U Ulici kralja Zvonimira broj 102 izbio je požar u kojemu je izgorio osobni automobil i dio garaže. Kod Vrapčane nepoznati počinioci tijekom noći zatvorili su plinovod i time onemogućili redovnu opskrbu plinom pogona DILJ-a u gradu. Pokreti naoružanih civila, njih pedesetak, primijećeni su na potezu Ostrovo - Berak. Glavna tema razgovora danas je u Vinkovcima jučer slučajno otkriveni vagon pun sanduka s natpisom TO Mirkovci. Pošiljka je upućena iz Beograda, pošiljalac nije poznat, a namijenjena je teroristima stacioniranim u Mirkovcima.

U međuvremenu, kako dozanjemo u Mirkovcima, poduzeto je niz mjera kako bi u tom mjestu mogao normalno egzistirati klasični teroristički centar iz kojeg će se poduzimati različite terorističke ackije na području oko tog mjesta, uključujući i Vinkovce. Tako su iz Novog Sada stigla dva liječnika i čak sedam medicinskih sestara koji u Mirkovcima pružaju liječničku njegu teroristima ranjenim u više okršaja tijekom nekoliko noći s redarstvenicima i specijalcima MUP- a, najviše u području oko Silosa. Priče PIK-ovih radnika o tome da se na više mjesta u žitu oko silosa skupljaju jata vrana oko tijela nekoliko poginulih terorista koja su još tamo, time su dodatno dobile na težini. I dok su prije petnaestak dana noći sa zebnjom i strahom dočekivali uglavnom stanovnici vinkovačkih sela, sada se takvo raspoloženje prenijelo i u sam grad. Očito je samo jedno: bar zasad teroru se ne staje na kraj, po mnogim pokazateljma on je čak u ekspanziji.

03.07

- »Mi odavde nikuda ne idemo. Istočna granica Hrvatske kao i cijela Hrvatska branit će se svim raspoloživim sredstvima. Mi nikoga ne napadamo, a na evenatulanu otvorenu agresiju države Srbije na državu Hrvatsku uzvratit ćemo istom mjerom i svim sredstvima. To, naravno, uopće ne znači da smo za rat. Hrvatska je za mirno rješenje svih problema i nesporazuma, ali ne može dopustiti da je itko okupira«. To je između ostalog, okupljenim novinarima, na konferenciji za tisak u Vinkovcima, rekao predsjednik SO Vinkovci dipl.inž. *Tihomir Zovak.*

Estetika ružnog ...

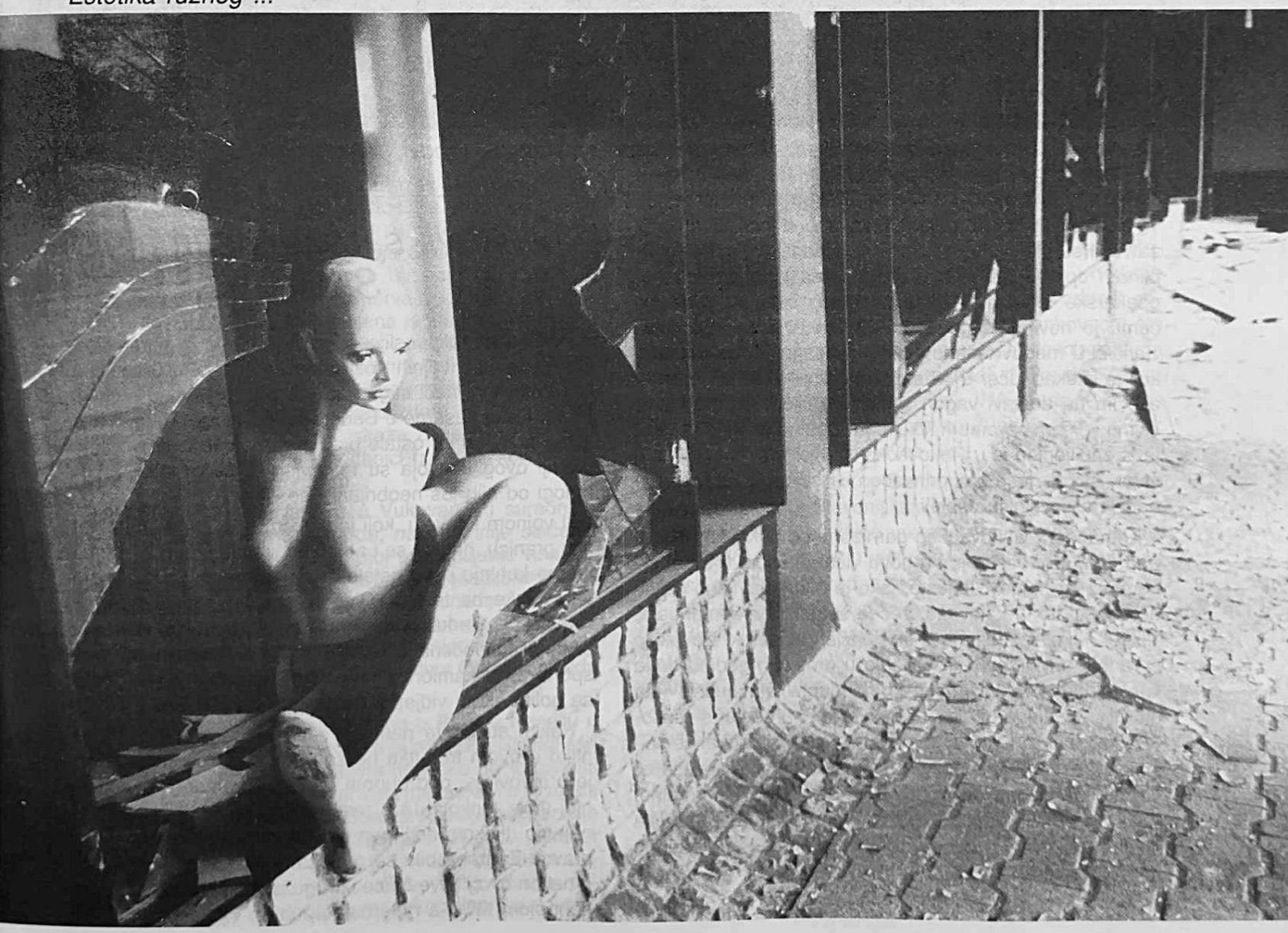

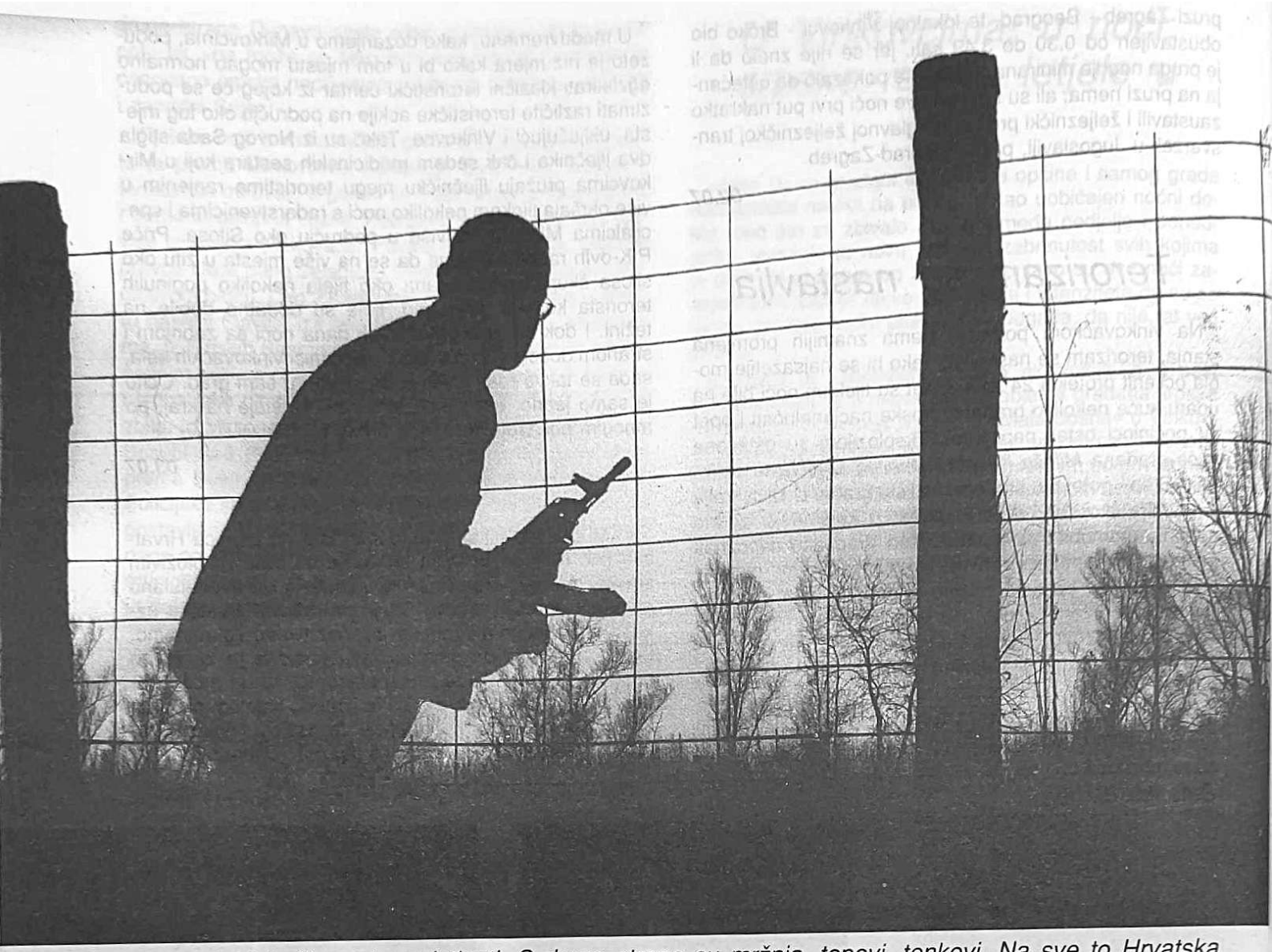

Sumrak ideja ili put ka svjetlosti. S druge strane su mržnja, topovi, tenkovi. Na sve to Hrvatska je krenula s puškom u ruci.

Kao što je poznato, prije dva dana teroristi iz Mirkovaca zatvorili su plinovod na lokaciji Vrapčana preko kojeg se plinom opskrbljuje vinkovačka bolnica i pogoni DILJ-a, opekarske industrije. Štete zbog tog čina su velike, o čemu je novinrima govorio i direktor DILJ-a ing. *Josip Senčić.* U međuvremenu, iz Mirkovaca je stigao ultimatu, koji je istekao jučer u 12 sati, da će plinovod biti miniran ako im ne dostavi vagon s hranom, lijekovima, sanitetskim i vojnom opremom koji im je ilegalno upućen iz Srbije, a zaplijenjen je u vinkovačkoj stanici. Ultimatum, kako stvari stoje, neće biti prihvaćen, a svi pregovori da se nađe rješenje nisu uspjeli.

Komandant vinkovačkog garnizona potpukovnik *Slobodan Marković* otišao je na novu višu, dužnost u tuzlanski korpus. Na njegovo mjesto, iako je bilo najavljeno da će se to zbiti tek u kolovozu, već je stigao novi komandant. To je, kako saznajemo *Miro Vlašić,* pukovnik. Zovak je suradnju s Markovićem ocijenio u proteklih godinu dana kao korektnu, a za novog komandanta istaknuo je »da on nije slučajno ovdje postavljen«. Suradnju s vinkovačkim garnizonom i u novonastaloj situaciji Zovak je ocijenio korektnom, uz apel građanima da ne stvaraju eskcese oko garnizona dok god je stanje mirno i normalno. Zovak je uputio još jednu poruku mira Srbima s područja općine Vinkovci i poziv da odbace teroriste i protjeraju ih iz svojih mjesta.

04.07

Tenkovi s rezervistima iz Srbije

- Još u utorak poslijepodne u Srbiji je formiran vojni konvoj sa 150 vojnih vozila, od čega oko 110 tenkova, koji je tijekom noći stigao na granicu Vojvodine s Hrvatskom. Neke kasarne u Beogradu, Pančevu i drugim mjestima praktički su ostale prazne, a najveći broj vojnika u pratnji ovog konvoja su rezervisti iz Beograda i Srbije, mnogi od njih još neobrijani i neošišani.

U vojnom konvoju, koji je tijekom noći stigao na hrvatsku granicu, nalaze se i autobusi, kamioni, buldožeri, pokretne kuhinje i sve ostalo što je potrebno za duži boravak vojske na terenu. Glavni pravac kretanja bio im je Kukujevci - Berkasovo - Adaševci, a samo kod Adaševaca bila su uočena ukupno 42 tenka, 10 oklopnih transportera, te kamioni s kuhinjom u pratnji. Sve to moglo se golim okom vidjeti s auto-ceste Zagreb-Beograd.

Kakve su prave namjere sada raspadajuće tzv. JNA, nitko u ovom trenutku ne zna, tek kod Tovarnika Garda je u rovovima, pod punom ratnom spremom, a nasuprot njoj stoje tenkovi JA s rezervistima iz Srbije. Kako saznajemo, tijekom noći dva međunarodna vlaka iz Srbije u pravcu Zagreba bila su prekrcana rezervistima iz Srbije, a nakon ovog i sve ceste i pruge iz Srbije su pod strogom kontrolom MUP-a i Garde Republike Hrvatske.

Mobilizacija, djelomična, u Hrvatskoj već je provedena, naredba zapovjedništva Zbora Narodne garde zasad glasi - ne otvarati vatru na JA, ali svakoj njezinoj agresiji uzvratiti svim sredstvima. Što će se dalje zbivati nije moguće predvidjeti, tek ako tenkovi koji stoje nasuprot Gardi na istočnoj granici Hrvatske krenu naprijed - sukob je neizbježan.

Nakon što je Slovenija već u ratu, sada je i Hrvatska na samom rubu rata. Pred njezinim vratima je otvorena agresija iz Srbije, a kako će se stvari dalje razvijati, nitko ne zna.

04.07

Mir - što je to?

- U Vinkovcima, kao i u cijeloj istočnoj Hrvatskoj, stanje nije napeto kao jučer, ali oružje i dalje ne miruje. Glavni razlog onog što bi mogli nazvati »relativnim smirivanjem stanja« je činjenica da je dio vojnog konvoja ipak stao ispred granice Hrvatske, a dio se zaustavio u Belom Manastiru ili oko njega.

Prije dva mjeseca osnovana vinkovačka podružnica HVEP-a izdala je priopćenje za javnost u povodu agresije JNA na Sloveniju i priliku u istočnoj Hrvatskoj. Riječ je o apelu koji se upućuje domaćoj i europskoj javnosti te mirovnim i humanitarnim organizacijama Europe, da hitno upute svoje predstavnike na područje tradicionalno mirne Slavonije i da ovaj kraj, kako se kaže, »spase od daljeg širenja zla, nesreće i smrti«. U potpisu ovog apela je predsjednik Izvršnog odbora *Zvonimir Luburić.*

Javnosti su se obratile i sve vinkovačke političke stranke. One pozivaju majke vojnika u tzv. JNA da se obrate svojoj djeci s molbom da ne pucaju u ime bilo koje ideologije u svoje vršnjake i da napuste vojne položaje, vojarne i vrate se svojim kućama. Na taj način, kaže se, njihova djeca bila bi oteta iz kandži suludih generala i boljševika i stvorio bi se prostor za nov dogovor suverenih država na ovom području.

Već treću noć u Vinkovcima u zrak lete ugostiteljski objekti građana srpske nacionalnosti, a počinitelji ostaju nepoznati. Ove noći eksplozije su odjeknule u kafiću »Jack Daniels« vlasništvo *Borivoja Šimića* u Ulici kralja Zvonimira, u krčmi »Kod Save« u Lenijama vlasništvo *Save Jelića,* te u trgovini »Minerva«, kod tržnice, vlasništvo *Nenada Jovičića.* Pričinjena je znatna materijalna šteta, a ozlijeđenih nije bilo. Nepoznata osoba ručnom kočnicom zaustavila je u Mirkovicma brzi vlak na relaciji Beograd - Sarajevo, a da li se i koliko tom prilikom putnika iskrcalo u Mirkovcima, nije poznato. Putnici pristigli vlakom iz Beograda dali su iskaze o većoj grupi naoružanih četnika okupljenih u stanici u Rumi, koji čekaju jedan od vlakova za Hrvatsku.

Pripadnici Policijske uprave u Vukovaru, u suradnji s članovima Zbora Narodne garde, nakon ranije stečenih spoznaja proveli su akciju u kojoj su zaplijenili viša komada vojnog automatskog i drugog pješadijskog naoružanja, municije, bombi i eksploziva. Pronađeni predmeti nepobitno upućuju na vojno porijeklo. Sve osobe kod kojih je ono pronađeno srpske su nacionalnosti, a tri su uz krivičnu prijavu privedene u istražni zatvor Okružnog suda u Osijeku.

U srijedu u prijepodnevnim satima u Borovu Naselju u Ličkoj ulici nepoznata osoba teško je ozlijedila *Slavka Milkića* iz Borova Naselja, građanina hrvatske nacionalnosti koji se nakon operativnog zahvata ne nalazi u životnoj opasnosti. *Slavku Sučević* iz Borova Naselja minirana je privatna trgovina »Migros«, a *Stjepanu Krbavcu,* također iz Borova Naselja, jedan projektil iz vatrenog oružja pogodio je prozor stana. Vinkovačko- vukovarskim područjem, dakle, i dalje hara teror, ekoplozije, pucnjava. Život je samo naizgled normalan. Stvarno svi žive u strahu, isčekivanju i s pitanjem kada će konačno sve to prestati.

05.07

Teroristima postalo vruće

- Okršaj pripadnika Zbora Narodne garde s četničko-terorističkim skupinama iz Mirkovaca, koji se zbio u petak, i dalje je tema dana u gradu na Bosutu. Odlučujući udarac, unatoč vrlo uspješno izvedenoj akciji, četničko- terorističkim skupinama iz Mirkovaca nije zadan. I ovaj put to je spriječila tzv. JNA. Ovaj put, međutim, zbog žestine okršaja nije bilo prostora za zakulisne igre, pa se JNA prijetnjom bombardiranjem i slanjem helikoptera otvorenije nego ikad ranije stavila na stranu onih koji po Slavoniji svakodnevno siju mržnju i kaos i izazivaju krvoproliće.

Prava drama u Vinkovcima odvijala se u petak u popodnevnim i večernjim satima. U 20,30 sati nakon ranije postignutog dogovora pred kapijom vinkovačkog garnizona izvršena je razmjena zarobljenih putnika. Njih ukupno osam koji su vlakom iz Vinkovaca bili krenuli u Tovarnik, a zarobljeni su u Mirkovcima razmijenjeno je za jednog od dvojice braće *Tešić,* koji se nalaze među glavnim vođama četničko- terorističkog štaba u Mirkovcima. JNA se uopće nije ustručavala da upravo ona bude glavni posrednik u jednom s moralne strane krajnje prljavom činu, razmjeni nedužnih putnika za četničkog kolovođu. Upravo obrnuto, tzv. JNA je i u ovoj akciji pružila »svu potrebnu tehničku pomoć«. Ona je svojim transportima dovezla putnike iz Mirkovaca, a Tešića vratila u centar terorizma.

U više navrata helikopteri JNA dolijetali su iz pravca Šida i nakratko se spuštali u terorističke centre. Tako je jedan helikopter JNA sletio u subotu navečer u Mirkovce i tu se zadržao nakratko, a više helikoptera viđeno je i kod Bršadina. Raspoloživi podaci upućuju na to da je riječ o akcijama odvoženja teže ranjenih terorista u bolnice u Vojvodinu. Zbog anonimne lažne dojave o miniranju pruge, željeznički promet na magistralnoj pruzi Zagreb - Beograd bio je prekinut između subote i nedjelje nekoliko sati. Lažna dojava govorila je o navodnom miniranju pruge između Mirkovaca i Starih Jankovaca, što se pokazalo netočnim. U subotu u prijepodnevnim satima građani Vinkovaca još jednom su imali priliku da »uživaju« u tehnici kojom raspolaže tzv. JNA. Tada je naime kolona vojnih vozila stigla iz pravca Županje, prošla kroz Vinkovce i uputila se u pravcu Šida.

Nakon posljednjih akcija Garde među terorističkim skupinama u istočnoj Slavoniji zavladala je sasvim drukčija atmosfera. Pošto su duže vremena oni pucali po kome god su stigli, sada su u više akcija meci sa svih strana praštali po njima. Određen broj terorista ubačenih iz Srbije zbog nastale situacije želio bi se vratiti natrag, ali iz pouzdanih izvora saznajemo da im se to ne dozvoljava. Oni koji su ih poslali »na zadatak« na njih više i ne računaju. Zabrinut je jedino, kako saznajemo, četnički vojvoda, a odnedavno i narodni poslanik *Vojislav Šešelj* koji izjavljuje da neće dozvoliti da mu najbolji ljudi u Slavoniji poginu uludo. Bilo kako bilo, posljednje akcije pripadnika Zbora Narodne garde pokazale su da je s terorističkim skupinama moguće izići na kraj, da su one problem samo dok se nalaze pood kišobranom sad već do kraja izblamirane tzv.JNA.

06.07

Kako je vinkovački garnizon »spašavao« ranjenike u selu Ćelije

- Apel predsjednika SO Vinkovci da se pritekne u pomoć ranjenim mještanima sela Ćelije u osječkoj općini, koje su bacačima bombardirali četnici iz Silaša, u vinkovačkom garnizonu su prihvatili, uz još jednu prijetnju da će sve što ih pokuša spriječiti na tom putu uništiti. Oficiri iz garnizona u jednom trenutku spominjali su i atomsku bombu, pa je ostalo nejasno, da li i to oružje »narodna armija« misli koristiti protiv vlastitog naroda. No, kako je riječ o armiji koja je 45 godina živjela na lovorikama i koja je jedinu prava uzbunu imala poslije rata 1968. godine, tako ni ovaj pokušaj da se drugom pritekne u pomoć nije prošao baš slavno. Naime, od Vinkovaca do mjesta Ćelije u osječkoj općini, udaljenog četrdesetak kilometara, oklopnim transporterima i tenkovima iz vinkovačke vojarne trebalo je dobrih pet sati. Ono što im se dogodilo putem pokazalo je još jednom da »unutrašnji neprijatelj nikada ne spava«. Putem se koloni od sedam oklopnih vozila događalo bukvalno svašta: prvo su na jednom tenku pregorjela svjetla, potom je jedan oklopni transporter skrenuo s ceste u kanal, da bi se zatim drugi prevrnuo. Bilanca nakon svega i nije tako tragična: poginulih nema, a ozlijeđen je samo jedan oficir, kapetan, koji je pri prevrtanju zadobio potres mozga.

U selu Silaš zbio se, međutim, pri polasku ove kolone veseljaka jedan zaista povijesni čin. Naime, ista kolona, kako je već krenula i rekla da će sve pred sobom rušiti, sada nijje više imala kud pa je i barikadu koju su postavili teroristi u ovom mjestu morala odgurati s ceste. Pritom je srušena i tabla s natpisom SAO Krajina. Da li će od iste ove »više komande«, iz koje su prije tri dana Gardi zaprijetili bombardiranjem, oficiri u vinkovačkoj vojarni biti izribani zbog ovih neprilika - ostaje da se vidi. Tek i u ovoj akciji pružanja pomoći drugima u kojoj je na kraju zamalo sama tražila pomoć, tzv. JNA pokazala je, kako njezini strogi oficiri ističu svakodnevno na svojim sad već legendarnim »konferencijama za novinare«, da je spremna i visoko obučena armija, sposobna izvršiti i najsloženije zadatke.

09.07

Još 90 dana pakla u Slavoniji

- Moratorij od 90 dana koji su postavili europska »dvanaestorica« obavezuje sve strane na prekid vatre i primirje. to praktički znači da JA ne smije otvoreno napasti Hrvatsku i Sloveniju, da MUP Hrvatske i Garda mogu ući u akciju obračuna s teroristima samo ako im to i koliko dopusti tzv. JA. Građanima istočne Slavonije, koji mjesecima ne spavaju, koji žive u teroru, strahu i zebnji što nosi svaka nova noć, kao terapija nakon godinu dana

Spaljena ognjišta u Ćelijama

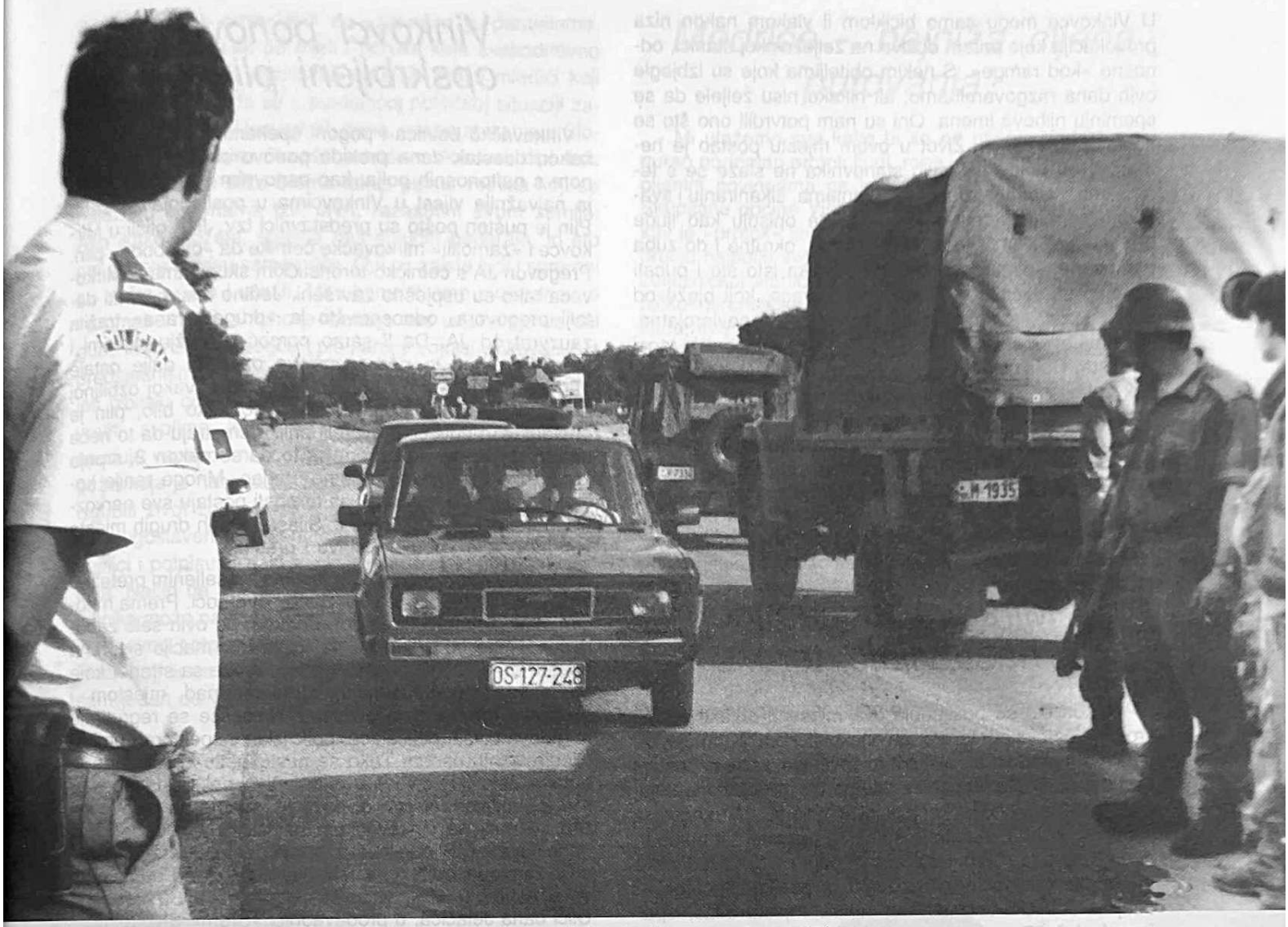

Izbjeglice popraćene pogledima hrvatske policije i okupatorske vojske

strepljenja koje je graničkilo s fanatizmom preporuča se još 90 dana strpljenja. Ovako bi se mogli izreći dojmovi s još jedne konferencije za tisak u SO Vinkovci, održane u nazočnosti predsjednika SO TIHOMIRA ZOVKA, predsjednika Izvršnog vijeća IVANA TREBERA, tajnika SO FILIPA AKALOVIĆA i predstavnika za tisak DANICE ŠIMUNOVIĆ. Na konfereciji je istaknuto da su ekonomske, gospodarske i političke štete već dosad nanesene vinkovačkom gospodarstvu ogromne, ali da ih nije bilo moguće izbjeći, te da će se sve poduzeti da se nastalo stanje riješi mirnim putem, a Hrvatska do svoje samostalnosti dođe bez novog rata.

Govoreći o akciji Garde u čišćenju teritorija od terorista, predsjednik Tihomir Zovak istakao je da je akcija tekla prema planu, a da se kao i u drugim sličnim akcijama kad je teroristima bilo najteže umiješala tzv. JA i spriječila da budu potpuno potisnuti. Plin koji su teroristi zatvorili na Vrapčani prije tjedan dana i dalje ne stiže do vinkovačke bolnice i opekarske industrije »Dilj«, no, kako je rekao Zovak, iz vinkovačkog garnizona su im obećali da će otići do Mirkovaca i zamoliti teroriste da puste plin. Da ne bi bilo zabune, riječ je o istom onom garnizonu iz kojeg su u petak prijetili istom ovom predsjedniku da će pucati po Gardi i bombardirati je ako se akcija potiskivanja terorista ne prekine. I ova konferencija potvrdila je dobru volju vinkovačkog rukovodstva da se problemi i sporovi rješavaju mirnim putem. Ona je međutim potvrdila i to da kad druga strana pribjegava nelegalnim i protuzakonitim sredstvima, onda u Vinkovcima, kao uostalom i u cijeloj istočnoj Hvatskoj, adekvatnog odgovora nema. Među novinarima je cijelo vrijeme visilo u zraku jedno pitanje koje na kraju ipak nije postavljeno zbog procjene da vinkovačko rukovodstvo i bez njega ima dovoljno problema. To pitanje glasi: »Da li bi oni iz Zagreba koji nisu dozvolili oštriju akciju u Vinkovcima, u trenutku kad je gradu iskopčan plin, isto postupili i kad bi plin bio zavrnut zagrebačkoj privredi i zagrebačkim bolnicama«.

09.07

Obitelji iz Mirkovaca bježe u Vinkovce

- Broj obitelji koje pred terorizmom iz Mirkovaca bježe u Vinkovce svakim danom je sve veći. Pošto su iz Mirkovaca izbjegle gotovo sve obitelji hrvatske nacionalnosti, sada je i broj građana srpske nacionalnosti, žitelja ovog mjsta koji ga napuštaju, svakim danom sve veći. Kako u Mirkovcima ništa ne ide lako, tako nije lako ni otići iz ovog mjesta. Napuštanje Mirkovaca od strane terorista »službeno je zabranjeno«. Oni koji žele napustiti ovo mjesto moraju to učiniti vješto, za teroriste neprimjetno. To znači da sve što posjeduju, kuću, automobil i sve ostalo, moraju ostaviti u mjestu. Onaj tko napušta Mirkovce s putnom torbom, kako su nam pričali neki izbjegli građani, to nikako neće uspjeti: ili će biti ustreljen, ili će uz fizičko maltretiranje biti vraćen.

Stoga oni koji bježe iz Mirkovaca moraju pronaći dobar izgovor da uopće odu u Vinkovce. Naprimjer, da idu produžiti bolovanje, ili da idu po životne namirnice u grad.

U Vinkovce mogu samo biciklom il vlakom nakon niza provokacija koje pritom dožive na željezničkoj stanici, odnosno »kod rampe«. S nekim obiteljima koje su izbjegle ovih dana razgovarali smo, ali nikako nisu željele da se spominju njihova imena. Oni su nam potvrdili ono što se naslućivalo i ranije. Život u ovom mjestu postao je nemoguć, 90 posto njegovih stanovnika ne slaže se s teroristima, i stoga je izloženo prijetnjama, šikaniranju i svakodnevnom malteretiranju. Teroriste opisuju kao ljude bez morala i emocija, beskrupulozne, okrutne i do zuba naoružane, kojima je pucati na čovjeka isto što i pucati na mačku. Priča o građanima Mirkovaca, koji bježe od svojih kuća, i zvuči gotovo fantastično i nevjerojatno. Mještani ovog sela bukvalno su duhovni zatočenici i taoci terorista. Oni u svom mjestu nemaju nikakvih prava. Jedini zakon je zakon terora. Ono što im preostaje je da ostave sve što su godinama stjecali i uz dozu sreće izvuku živu glavu iz Mirkovaca. To je sudbina svih građana ovog mjesta ljeta 1991. koji se nisu priklonili bezumlju, teroru i krvoproliću.

10.07

Mirkovački četnici nastavljaju teror

- Nakon što su posljednja dva mjeseca objekti velikosrpsko- četničkog terora na vinkovačkom području bili uglavnom građani hrvatske nacionalnosti, sada to postaju i svi ostali. Tijekom noći između ponedjeljka i utorka mjesto Korođ u vinkovačkoj općini u kojemu živi značajna skupina Mađara, zasuto je s čak 33 granate. To bombardiranje Korođa ni čim izazvano, među, mirnim građanima mađarske nacionalnosti izazvalo je paniku, ogorčenje i očaj. Iz četničko-terorističkog centra, mjesta Silaš, ispaljeno je još 27 granata na mjesto Ćelije koje su njegovi žitelji već napustili, te tri granate na novi dio Tenje, što znači da su tijekom noći ispaljena čak 63 projektila.

Najznačajniji incident u Vinkovcima zbio se u utorak ujutro. Iz šume iz smjera Mirkovaca, kod željezničke stanice Vrapčana, pucano je na putnički vlak koji je iz Vinkovaca išao u smjeru Brčkog. Tom prilikom ranjen je jedna putnik kojemu je liječnička pomoć ukazana dvije stanice dalje u mjesto Otok. Pokreti vojnih jedinica na ovom području i dalje su prisutni. Iz smjera Županje tako je stigla vojna kolona od 22 kamiona, jedan oklopni transporter, jedana utobus s rezervistima, te četiri cisterne. Ona je ušla u vinkovačku vojarnu, da bi se potom iz nje u smjeru Vukovara preko Bogdanovaca zaputilo osam kamiona i dva transportera. Mira dakle nema, teror i dalje hara vinkovačkom općinom, pa nedoumicu u vinkovačkoj javnosti izazivaju neka priopćenja u kojima se tvrdi da je situacija na području općine Vinkovci stabilna, osim Mirkovaca koji čine tri posto općine. Pritom netko očito zaboravlja da se iz tih »tri posto« terorizira cijeli grad svakodnevno i cijeli jugoistočni dio općine. Ranjavanjem putnika na Vrapčani demantirani su i oni koji su tvrdili da teroristi samo pripucavaju iznad vlaka, a da oni neće pucati u putnike u vlaku. Terorizam nikada nigdje nije imao ni granicu ni mjeru, pa bi svako računanje na »svijest i savjest terorista« moglo izazvati samo još krvavije posljedice. Ili će se možda dalji tok zbivanja na vinkovačkom području odvijati u duhu one stare poslovice koja glasi »onaj tko nije sposoban da uči na pogreškama, osuđen je da ih ponavlja«.

10.07

Vinkovci ponovno opskrbljeni plinom

Vinkovačka bolnica i pogoni opekarske industrije DILJ nakon desetak dana prekida ponovo se opskrbljuju plinom s naftonosnih polja, kao osnovnim energentom. To ja najvažnija vijest u Vinkovcima u posljednja 24 sata. Plin je pušten pošto su predstavnici tzv. JNA otišli u Mirkovce i »zamolili« mirkovačke četnike da »oslobode« plin. Pregovori JA s četničko-terorističkim skupinama iz Mirkovaca tako su uspješno završeni. Jedino nisu poznati detalji pregovora, odnosno što je »druga strana« tražila zauzvrat od JA. Da li samo pomoć u oružju, opremi i hrani ili se uz to podrazumijeva da JA i dalje ostaje »anđeo čuvar« terorizmu iz Mirkovaca u svakoj ozbiljnoj akciji MUP-a i Garde hrvatske. Bilo kako bilo, plin je pušten, iako bolji poznavatelji prilika smatraju da to neće biti dužeg vijeka s obzirom na to da se nakon 2. srpnja obruč oko Mirkovaca dodatno stegao. Mnoge ranije komunikacije su odsječene, pa teroristi postaju sve nervozniji i nestrpljiviji, a skupine iz Silaša i nekih drugih mjesta već im prijete »pomutiti slavu i prestiž«.

Kretanje vojnih vozila po mjestima, naseljenim pretežno srpskim življem, bilo je intenzivno i ove noći. Prema mnogim indicijama, svaki se put u nekom od ovih sela zaboravi ponešto od oružja, a najnovije informacije s terena govore da su stigli i »instruktori« - osobe sa strane, koje do daljega - preuzimaju komandu nad mjestom i oružanim formacijama u njemu. Najčešće se regrutiraju iz redova bivših policajaca, policijskih inspektora i umirovljenih vojnih osoba. Tako se neslužbeno već zna da je i glavni četnički vojvoda u Silašu bivši policijski inspektor i to još aktivan. Naravno, duže je vrijeme na bolovanju. Što se noći na vinkovačkom području tiče, protekla je »uobičajeno«. Bilo je nešto manje pucnjave nego inače, ali je zato opet odjeknulo nekoliko eksplozija. Podmetnute su u caffe-bar »B«, vlasništvo *Branislava Starčevića* u Ulici bana Jelačića, u prodavaonici »Srem« ŠID, također u Ulici bana Jelačića, te u auto-praonici vlasnika *Rajka Bogunića* u Ulici Ante Starčevića. Hicima iz vatrenog oružja polupana su stakla na mesnici PIK-a Belje u Zvonarskoj ulici.

Na 460. kilometru auto-ceste Zagreb - Beograd kod Županje zaustavljen je tijekom noći jedan osobni automobil, te su privedene tri osobe. Riječ je o »rezervistima« iz Rume *Aleksandru Ručkovu, Saši Batesu,* te *Milenku Marinkoviću* kod kojih su pronašeni pištolji marke »scorpion« što ih inače posjeduju samo pripadnici specijalnih formacija. Dolazak novih kamiona rezervista, koji bi prije samo mjesec dana izazvao ogorčenje i spontana okupljanja, sada je prošao bez ikakvih vanjskih reakcija. U Vinkovcima među običnim građanima iščezlo je čak i pitanje hoće li biti rata. Kako sada stvari stoje, građani ovog grada čekaju da on počne. Malo tko, bar što se istočne Slavonije tiče, smatra nakon svega što su činili četnici potpomognuti JA i onoga što je JA činila u vlastitoj režiji, da će se stvari rasplesti mirnim putem.

11.07

Spasite nas suludih generala

- U vojarni tzv. JNA je pakao, izloženi smo neviđenom teroru, kasarne su prepune kosovaca koji nas špijuniraju na svakom koraku, živimo pod neviđenim pritiskom i prijetnjama, za neizvršavanje bilo kakve naredbe prijeti nam se fizičkom likvidacijom. Ovo nije tekst s nekog propagandnog letka koji se može naći u jeku općeg propagan-

dnog rata svih protiv svih na uzavrelim yu-paralelama. Ovo su samo neke od misli i poruka koje svakodnevno u pismima svojim najbližima upućuju brojni mladići koji su imali nesreću da se u postojećoj političkoj situaciji zateknu u tzv. JNA. Posljednjih dana, nakon zbivanja u Sloveniji i predsjedniku Skupštine općine Vinkovci, dipl. inž. *Tihomiru Zovku* stižu brojna takva pisma vojnika koji se nalaze u vojarnama tzv. JNA, razasutim širom zemlje. Ako ikako možete, spasite nas suludih generala, to što oni govore to nisu samo priče. Oni su zaista ludi i spremni su to što prijete i učiniti. Mi s njima živimo svakodnevno i promatramo ih, a njihove reakcije nas uvjeravaju da oni gube kontrolu nad sobom, pišu brojni vojnici vinkovačkom predsjedniku. Iz pisma koja smo imali priliku nakratko vidjeti izbijaju očaj, strah od sutrašnjice, strah da se neće vratiti svojima kućama i svojim najmilijima. Vojnici upućuju vapaj domaćoj i svjetskoj javnosti da se u općoj gužvi koja je nastala ne zaboravi na njih, da sutra mogu izgubiti život zbog ideologije onih koji za sebe tvrde da su »jugoslavenski orijentirani od malih nogu«. Neki se vojnici i potpisuju, neki s inicijalima, a neki pišu bez potpisa. Način na koji se u svom pismu potpisao jedan od vojnika može najbolje svjedočiti o njihovom položaju. Umjesto svog potpisa na završetku pisma koje smo vidjeli jedan vojnik na službi u tzv. JNA potpisao se sa: »Samo sam jedan od više tisuća«.

11.07

Modrice - najniža cijena putovanja?

- Mi ulažemo sve kako bi se na našem području osigurao normalan protok ljudi, roba i kapitala, rekao je okupljenim novinarima na konferenciji za tisak predsjednik Skupštine općine Vinkovci *Tihomir Zovak.* A o tome kakav je »protok« ljudi, roba i kapitala na vinkovačkom području najbolje svjedoči ono što se zbilo 24 sata ranije u željezničkoj stanici u Mirkovcima. Tamo su, naime, četničko- terorističke skupine iz čista mira, ili valjda iz dosade, sve putnike u putničkom vlaku koji je u 16.37 sati krenuo iz Vinkovaca pretukli. Tim povodom iz vinkovačkog garnizona izrazili su duboko žaljenje i usput ponudili pomoć tzv. JNA u žetvi. I sve se završilo na tome, i to samo dan potom je postignut »dogovor o privremenom primirju« obiju strana. Vlakom se, dakle, može putovati, a najniža cijena na vinkovačkom području je varijanta u kojoj putnik mora kupiti kartu i usput dobiti batine, odnosno zaraditi modrice, i na kraju još biti sretan. Jer, to je bolje nego da za vrijeme vožnje uleti metak kroz prozor vlaka, kao što se već znalo dogoditi. Iz vinkovačke općine upućen je još jedan apel dobronamjernima, no takvih je, bar preko mirkovačke rampe, izgleda isuviše malo da bi se nenormalno stanje koje traje već duže vrijeme prekinulo.

Žetva nam je sada najvažniji posao. Sudeći prema prinosima ječma, možemo očekivati natprosječan urod i pšenice. Sve potrebne pripreme su izvršene. U žetvi će

Mladići odbjegli iz kazamata JNA u strahu od odmazde nisu željeli otkriti svoj identitet

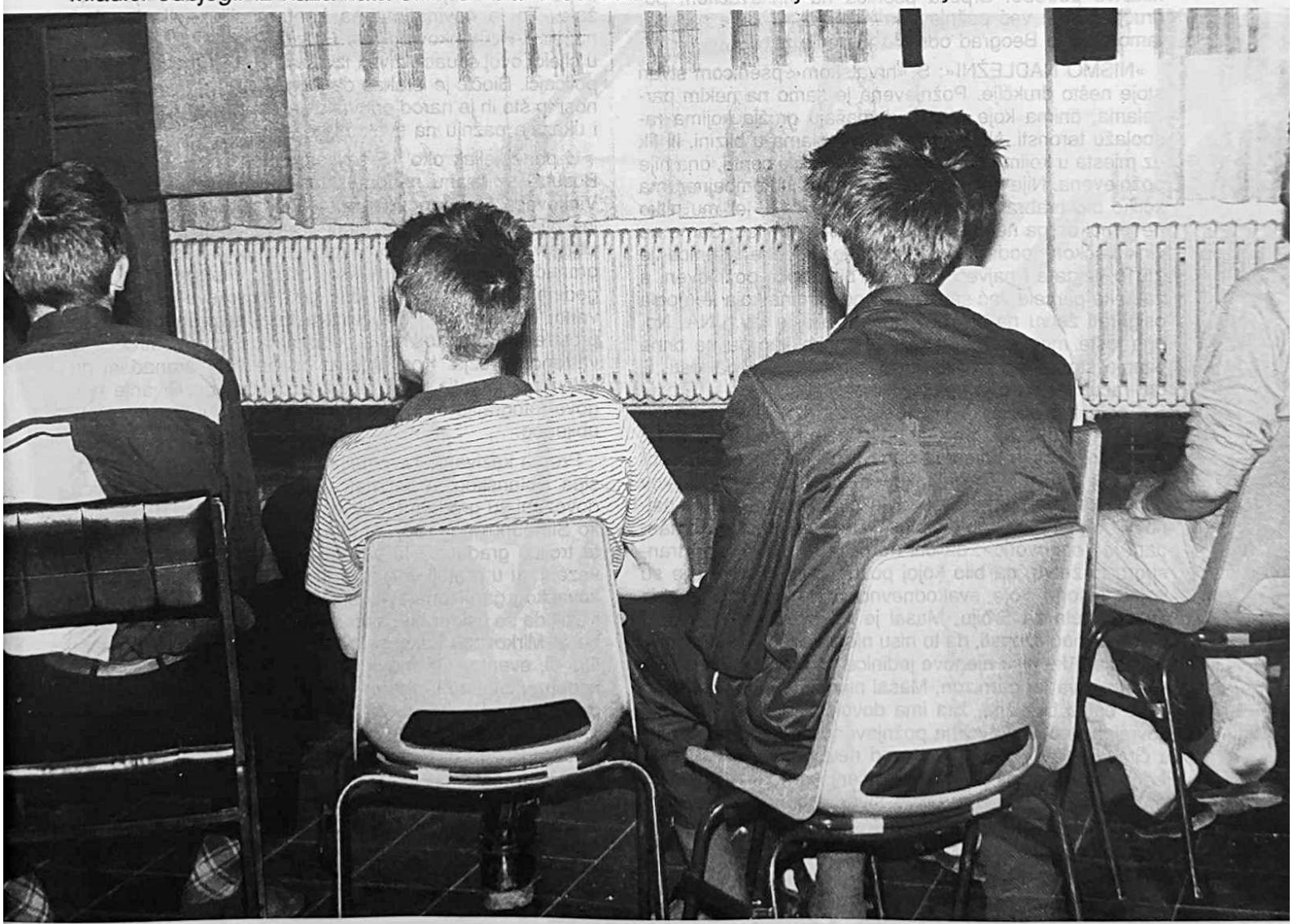

sudjelovati 230 kombajna u individualnom i tzv. društvenom vlasništvu i ako sve bude prema planu, ona će potrajati dva tjedna. Ovo je novinarima saopćio predsjednik općinske vlade *Ivan Treber*, ističući da su proteklu noć bez ikakvih problema kombajni proveli na lokaciji oko Gaboša i tamo već završili žetvu ječma.

Ocjenujući ukupno stanje u vinkovačkoj privredi, Treber je istakao da je ono po mnogo čemu i bolje nego što bi se moglo očekivati u postojećim političkim i ekonomskim prilikama, odnosno neprilikama, dodajući da su neke grane poput građevinarstva zaposlene punim kapacitetom. Onim poduzećima koja su i ranije imala izrazitih problema ovi, gotovo ratni uvjeti nisu niti pomogli niti odmogli, a u privatnom poduzetništvu imamo značajne rezultate. Broj privatnih poduzetnika u općini veći je od 1.500, ocijenio je Treber. Na ovoj konferenciji za tisak istaknuto je da se i u općini Vinkovci, kao i u cijeloj Hrvatskoj, nadaju mirnom raspletu krize, ali da su neovisno o tome poduzete sve obrambene pripreme i ako to bude potrebno, Vinkovci će se kao i cijela Hrvatska braniti svim sredstvima, a, kako je rečeno, »imaju se čime braniti«.

13.07

Hrvatsko i srpsko žito!

U istočnoj Hrvatskoj sada se definitivno i pšenica »podijelila« na hrvatsku i srpsku. Riječ je istoj pšenici, uzgojenoj na istoj zemlji, koja je istog roda, no koja, kako se pokazalo nakon svega nije ista, jer nema isti tretman. Srpska pšenica je ona koja se nakon žetve vozi u Srbiju, koju prate tenkovi i oklopni transporteri, iako za to nema nikakve potrebe. Srpska pšenica na vinkovačkom području sva je već požnjevena i odvežena, ili je na putu tamo gdje je Beograd odredio još prije žetve.

»NISMO NADLEŽNI«: S »hrvatskom« pšenicom stvari stoje nešto drukčije. Požnjevena je samo na nekim parcelama, onima koje nisu u domašaju oružja kojima raspolažu teroristi. Na svim ostalim tablama u blizini, ili tik uz mjesta u kojima su formirani teroristički centri, ona nije požnjevena. Nije zbog toga što se nijedan kombajner, ma koliko bio hrabrar, na to ne može odvažiti, jer mu nitko ne jamči da ga neće stići neki snajperski hitac. Samo na vinkovačkom području takve nepožnjevene pšenice je 1.610 hektara i najveći dio neće biti uopće požnjeven, a za neke parcele već sada je kasno. Jedina koja je mogla osigurati žetvu na tim površinama bila je tzv. JNA. No, ona jeste mogla, ali nije htjela. Oficire kao da ne brine pitanje što će oni i njihove obitelji nakon svega jesti. Ili oni računaju na onu koju u njihovoj pratnji ide u Srbiju. Svi pokušaji općinske vlasti da se s tzv. JNA postigne dogovor oko žetve na tim površinama pali su u vodu. Posljednji, koji je prije dva dana učinio vinkovački gradonačelnik Tihomir Zovak također nije uspio. Na Zovkov osobni zahtjev primio ga je u vinkovačkom garnizonu najnoviji komandant, potpukovnik Dragiša Masal. Komandant je »odgovorio«. da oni ne osiguravaju nijedan transport, ni žetvu, na bilo kojoj površini. Na pitanje čije su vojne kolone koje svakodnevno prate konvoje žita iz srpskih sela za Srbiju, Masal je odgovorio da to nije u njegovoj nadležnosti, da to nisu njegove jedinice, već one iz Srbije. Ako nisu njegove jedinice, što rade na području koje pokriva taj garnizon, Masal nije odgovorio. Hrvatska neće ostati bez žita, žita ima dovoljno, gotovo 90 posto površina je u Vinkovcima požnjeveno, a tako je po prilici u čitavoj Slavoniji. No, štete od neubranog žita su svejedno velike, a još je veće ogorčenje građana, posebno poljoprivrednika, da su takve stvari moguće, da se događaju njima, u njihovoj zemlji.

MALTRETIRANJA I PLJAČKE: No, čuđenju za taj čin, kao i onih drugih koji prate žitelje istočne Slavonije već nekoliko mjeseci, nema mjesta. U toku je otvorena agresija na Hrvatsku, od strane četnika, tzv. JNA, sve u režiji srbijanskog vodstva i generalske klike koju predvodi Blagoje Adžić.

U Vinkovcima to svi gledaju kao jasnu činjenicu. Od posljednjeg bombardiranja Vinkovaca iz Mirkovaca 22. srpnja, novih ljudskih žrtava u Vinkovcima nije bilo, ali su ekscesi svakodnevni. Najnoviji se zbio prije dva dana, kad su skupinu od osam građana iz Tordinaca zaustavili teroristi u Ostrovu. Pritom su ih maltretirali, oduzeli im novac, satove i nakit, da bi ih pustili tek na »intervenciju « JNA. Jedna vojna jedinica u svojoj ratnoj šetnji oklopnim vozilima u selu Jarmina oštetila je hidrant, pa ulice Bana Jelačića i Ivana Meštrovića u tom mjestu, dva dana nemaju vode. Takav vandalizam, u Vinkovcima se obzirom na sve što se zbivalo smatra se »sitnim incidentom«. U Vinkovcima je trenutno primirje, koje zabrinjava sve dobro upućene. U trajniji mir, barem zasad, u gradu na Bosutu nitko ne vjeruje. Suviše se, naime ružnih stvari Vinkovčanima događalo u posljednje vrijeme, a da bi imali bilo kakvih iluzija.

14.07

Redarstvenicima je najteže

- U sadašnjoj političkoj situaciji koju karakteriziraju eskalacija terora u području istočne Slavonije, svima je teško i svi su zabrinuti. Najteže je ipak redarstvenicima koji su mladi ljudi, većina ih se u policiju prijavila tek prošle ili ove godine. Unatoč svemu oni sve svoje zadatke izvršavaju ozbiljno i savjesno, potpuno su svjesni situacije u kojoj se našla naša domovina, i bez obzira na sve napore i rizik kojemu su svakodnevno izloženi, rijetko se žale. To je novinarima na konferenciji za tisak rekao načelnik PU Vinkovci *Petar Biočić*, govoreći o tome kako u cijeloj ovoj situaciji žive i izvršavaju svoje poslove mladi policajci. Biočić je istakao da je velika olakšavajuća okolnost to što ih je narod prihvatio kao svoje i što im pomaže i ukazuje pažnju na svakom koraku.

U ponedjeljak oko 15 sati pronađen je na lijevoj obali Bosuta, uz branu nadomak lokalne ceste, na izlazu iz Vinkovaca, leš nepoznatog muškarca. Iako je obdukcija još bila u toku, prvi rezultati istrage pokazali su da se ubojstvo dogodilo samo nekoliko sati prije nego što je leš pronađen. Riječ je o muškoj osobi, u dobi od oko 20 godina, visokoj oko 190 cm, crne kovrčave kose, odjevenoj u traperice i majicu. Na lešu je pronađeno više prostrelnih rana kojima je nepoznata osoba usmrćena iz vatrenog oružja. Kod ubijene osobe nisu pronađeni nikakvi dokumenti, pa se očekuje da će objavljivanje njegove fotografije u novinama pripomoći otkrivanju identiteta ubijenog.

Prema kazivanju ravnatelja vinkovačke bolnice, dr. Josipa Dolanskog, u četvrtak ujutro u vinkovačku bolnicu dovezeni su građani Mirkovaca Nikola Šašić (1930), Živko Simeunović (1950), te Miodrag Đukanović (1953). Po tu trojicu građana išlo se trima sanitetskim kolima i dovezeni su u pratnji vojnog transportera. Prije toga iz vinkovačkog garnizona zvali su Skupštinu općine Vinkovci i tražili da se osiguraju sanitetska vozila za navedene osobe iz Mirkovaca kako bi im se ukazala liječnika pomoć. Oni bi, eventualno, mogli biti optuženi da su bili na barikadama, istakao je tim povodom na konferenciji za tisak predsjednik Skupštine Tihomir Zovak. Navedene osobe, prema riječima predstavnika vinkovačke bolnice, nisu imali rane od ranjavanja po tijelu, ali su imali modrice po tijelu, jer su bili pretučeni i mi smo im pružili adekvatnu liječniku pomoć, jer je to naša dužnost, rekli su tom prilikom predstavnici vinkovačke bolnice.

Teza o tome da su hrvatske vlasti navodno izdale Slavoniju i Baranju, iako je nastala nenamjerno, ipak nije utemeljena i vrlo je štetna. Ona je svojevrsni psihološki

udar na hrvatstvo. Tim je riječima Josip Peći, sekretar u Sekretarijatu za narodnu obranu općine Vinkovci, ocijenio neka nagađanja koja se u posljednje vrijeme čuju u dijelu hrvatske javnosti. Slijedom niza okolnosti, mnogo je više četnika u našim glavama, nego što ih je, na sreću, stvarno u Slavoniji, rekao je Peći, uz ocjenu da je ono što se čini u Mirkovcima više pokušaj psihološkog udara na Vinkovce kao oduvijek hrvatski grad, nego što je to stvarno opasnost za tu općinu i ovaj dio Hrvatske. U teškom su položaju na drugoj strani mjesta Antin, Korođ i Tordinci i njima je potrebna pomoć. Kontrolu nad tim dijelom teritorija Hrvatske mi ćemo zadržati, jer je to bitno i zbog nas samih i zbog međunarodne javnosti, rekao je novinarima Josip Peći i dodao da su Vinkovci i istočna Slavonija već dobili svu potrebnu pomoć od središnje vlade u Zagrebu.

17.07

»Između« Garde i terorista

- Još jednom u Vinkovcima se potvrdilo da su tvrdnje JNA o tome kako ona sprečava međunacionalne sukobe potpuno neutemeljene. JNA se još jednom stavila u poziciju zaštitnika terorizma. Zbilo se to prilikom ackije Garde u čišćenju od terorista Ulice bana Jelačića, u srijedu, navečer. Pripadnici Garde, naime, pošto su pretresli cijelu Ulicu bana Jelačića izbili su na prugu Vinkovci - Brčko i zauzeli položaje uz nju. Već tada JNA se zabrinula o razmjerima ove akcije, o tome neće li možda Garda krenuti i u same Mirkovce. I da ništa ne bi riskirala u pogledu mirnog sna terorista u Milrkovcima, JNA je još jednom stala ispred hrvatskih oružanih snaga, odnosno između njih i terorista. Naime, čim su se gardisti rasporedili uz prugu Vinkovci - Brčko, pripadnici JNA zauzeli su položaje nekoliko stotina metara ispred, u pravcu Mirkovaca, a uz odvojak željezničkog kraka koji od Mirkovaca vodi do željezničke stanice Vrapčana. Time je JNA nedvosmisleno dala do znanja da ona i dalje ne dopušta hrvatskim vlastima da uspostave mir i pravni poredak na onim dijelovima hrvatskog teritorija na kojima haraju terorizam i bezakonje. A da terorizam ne jenjava, nego da grčevito pokušava izazvati nova krvoprolića, potvrdio je još jedan jučerašnji događaj. Naime, na cesti između Nuštra i Tordinaca, pripadnici MUP-a zaustavili su osobni automobil koji je vozio *Stevan Mrmoš.* U automobilu je pronađena velika količina mina i oružja, pa je uhićeni terorist odmah proveden u Istražni centar u Osijeku. Uz Tordince je vezana još jedna zanimljivost. Teroristički plan da i Tordinci i neka druga sela dožive sudbinu Ćelija po svemu sudeći se izjalovio. Tordinci koji su do sada bili u »sendviču« između nekoliko mjesta koja drže teroristi sada opet imaju vezu sa svijetom. U međuvremenu je, naime, kroz polja probijena cesta od Nuštra do Tordinaca i sagrađen most preko rijeke Vuke. To kao i mogućnost redovne prisutnosti redarstvenika u ovom mjestu kod Tordinčana je izazvalo veliko olakšanje. Kakvu reakciju će ovaj čin izazvati kod terorista nije teško pretpostaviti.

18.07

Hvatanje snajperista u osječkom urbanom bespuću. Optika u službi mračnog uma bila je stalna opasnost za nedužne civile

Stop JNA i imperijalističkoj Srbiji

Odbornici Skupštine općine Vinkovci na skupnoj sjednici, na prijedlog predsjednika Kluba zastupnika HDZ-a, usvojili su Proglas Skupštine općine Vinkovci u povodu agresije na Sloveniju i Hrvatsku. U njemu odbornici svih triju vijeća između ostalog kažu:

»U ovim ratnim uvjetima Skupština općine čvrsto podupire rezutate referenduma i odluku o proglašenju samostalnosti koje je usvojio hrvatski Sabor. Skupština općine ne prihvaća nikakve nove »planove« za razvodnjavanje tih odluka, uključujući i plan koji predlaže potpredsjednik hrvatske vlade, gospodin *Gregurić*. SO smatra da nije moguće sklopiti nikakav ugovor o konfederalnom savezu s *Miloševićem i Šešeljevom Srbijom,* te se stidi držanja službene Hrvatske u agresiji na Sloveniju i tim povodom ispričava se Slovencima. SO zahtijeva hitno i trajno zasjedanje hrvatskog Sabora i protiv je izdvajanja ijednog dinara više za federaciju. SO posebno zahtijeva hitno raspuštanje JNA, kao najveće paravojne formacije na području zemlje s obzirom na to da se ona pretvorila u agresorsku i okupatorsku silu. SO ističe da se ne plaši ni JNA koja je trula i u rasulu, ni imperijalističke Srbije koja je osamljena i dezorijentirana.

Skupština općine Vinkovci i ovim proglasom podupire vrhovništvo Republike Hrvatske u naporima za osamostaljenje Republike Hrvatske. Na Skupštini općine u jednom trenutku dana je i inicijativa za formiranje prijekih ratnih sudova u općini Vinkovci za četničke teroriste, no budući da je takva odluka u domenu Sabora Hrvatske, o tome nije vođena nikakva rasprava i inicijativa je praktički povučena.

19.07

Slavonski »drumski ratnici«. Na ovom mjestu zaustavlja se srpski karcinom.

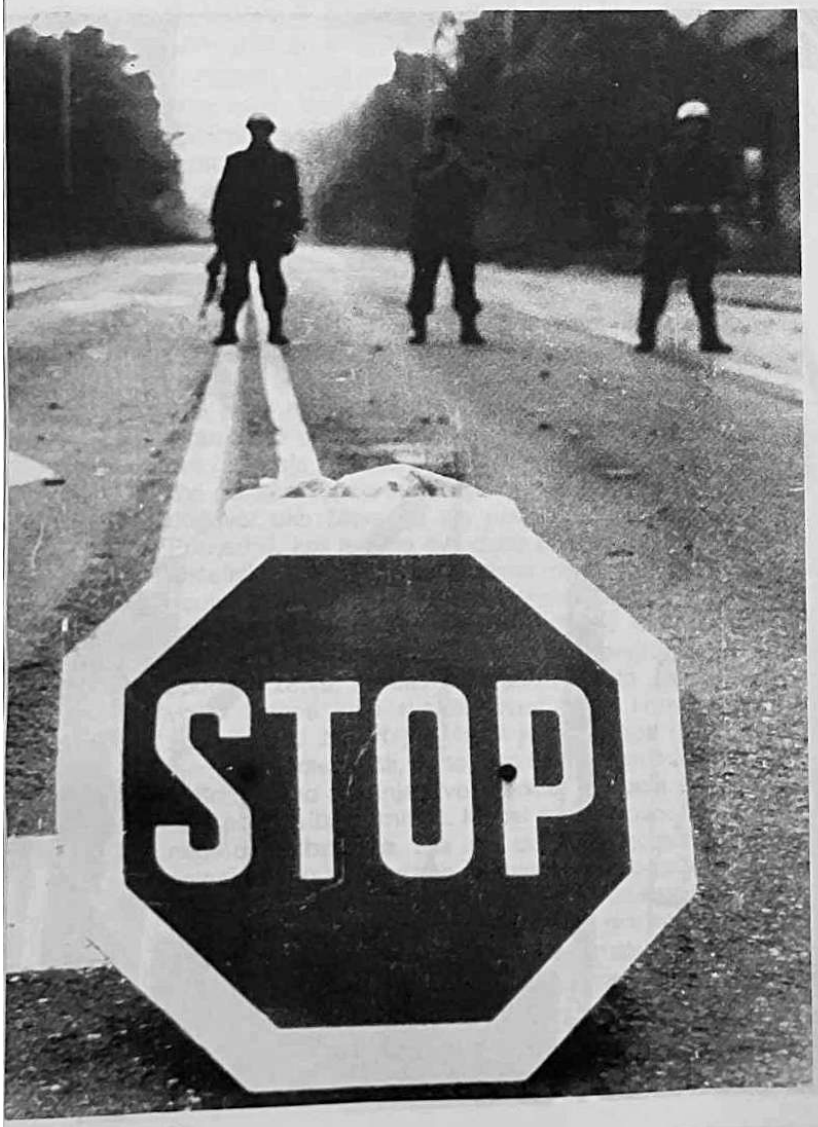

Vinkovci zasuti granatama

Nakon što su prije nekoliko dana od strane terorista grantama iz Silaša gotovo sravnjene Ćelije, slavonsko selo od 50-ak kuća, vjerovalo se da se slična stvar neće ponoviti u Slavoniji. Nitko međutim nije mogao ni pretpostaviti da će jedan grad u Hrvatskoj, u pol bijela dana biti zasut granatama iz osamdesetdvomilimetarskih bacača. A upravo to jučer se dogodilo u Vinkovcima, gradu koji je još od 2. svibnja na meti svih koji su protiv Hrvatske, posebno na meti terorista stacioniranih u Mirkovcima.

Sve je počelo ujutro oko 8 sati . U to vrijeme naime na Vinovce je palo, prema jednoj verziji četiri, prema drugoj pet granata ispaljenih iz pravca Mirkovaca. Pale su u blizini gradske tržnice, jedna je pala u dvorište ekonomske škole u blizini pošte, jedna u ulicu Pavleka Miškina, a jedna u ulicu Bana Jelačića. Pritom je ranjena jedna žena i jedan gardist, lakše. Najteže je prošao jedan građanin u ulici Pavleka Miškina, kojemu je granata, koja je kroz prozor pala u kupatilo, otkinula jednu nogu. Svi se nalaze na liječenju u vinkovačkoj bolnici. Potom je pet sati bilo gotovo mirno, osim ponekog pucnja i praznih ulica nije se moglo zamijetiti gotovo ništa. Nove eksplozije začule su se nešto iza 12 sati da bi bombardiranje Vinkovaca kulminiralo u trenutku kad se s nestrpljenjem očekivala konferencija za tisak zakazana za 13 sati u Skupštini općine Vinkovci, na kojoj su, o još jednom vandalskom činu trebali govoriti Tihomir Zovak predsjednik općine i Petar Biočić načelnik Policijske uprave. No to se nije dogodilo.

Na skupštinskim stepenicama oko 13 sati počeli su pristizati brojni novinari i nekoliko tv ekipa. I tada oko 1.15 sati svega dvadeset metara od skupine novinara i fotoreportera, te nekoliko gardista koji su osiguravali ulaz u općinu pala je nova osamdesetdvomilimetarska granata. Ona je eksplodirala na parkiralištu ispred zgrade SO, pogodivši jedan stojadin i oštetivši još nekoliko automobila koji su se nalazili u blizini. Iz pogođenog automobila počelo je curiti ulje i postojala je opasnost da se zapali. Nekoliko gardista, riskirajući vlastite živote u tom trenutku je pogođeni automobil izguralo iz skupine automobila ustranu i poprskalo sredstvom za gašenje požara kako ne bi došlo do zapaljenja. za to vrijeme novinari i radnici Skupštine sklonili su se u sklonište. Samo nekoliko minuta potom pala je i druga granta, ovaj put s druge strane zgrade, opet pogodivši nekoliko autombila u neposrednoj blizini kotlovnice. Jedno dijete koje je od te eksplozije uhvatio fraz, jedan gardist je istrčao i unio u kuću.

Ovo što se događalo ujutro bilo je samo »traženje pravca«, pričao mi je jedan gardist. Hicem koji je pao u blizini ekonomske škole oni su »uhvatili pravac«, a zato što je bio podbačaj, trebalo im je toliko vremena da podese. Da se radilo o prebačaju onda bi ove granate pale puno prije. Cilj je nedvosmislen i jasan: zrada Skupštine općine na koju se nadovezuju zgrada SUP-a i Sekretarijata za narodnu obranu. Strateški nema važnijeg objekta u gradu i upravo ovdje htjeli su da padnu grnate. Da su pale samo desetak metara prva ulijevo a druga dvije udesno bilo bi ljudskih žrtava, to je nemi-

novno, pričao mi je mladi gardist, iznoseći mišljenje kako je ovo »odmazda« terorista zato što su protjerani preko pruge dan ranije. Naime teroristi su sada u Mirkovcima i obruč je oko njih, pa pucnjavom više ne mogu postići ništa.

Tako je između 12 i 13.30 sati na najuži centar grada palo između 12 i 15 granata, neke u neposrednoj blizini hotela i poslovnog centra terme.

A što je za to vrijeme, dok su građani Vinkovaca jednog ljetnog dana ni krivi ni dužni bombardirani, radila tzv. JNA, odnosno »narodna armija«, pitanje je koje sigurno zanima javnost. Tzv. JNA za to vrijeme nije radila ništa. Tek nakon drugog bombardiranja Vinkovaca, iza 12 sati, nakon brojnih poziva iz Skupštine, iz Garnizona su im odgovorili da se »ništa ne brinu«, da je jedna jedinica iz Vrapčane »već krenula« u Mirkovce. Plastičnijeg primjera o ulozi tzv JNA ne može biti. Ona je jednostavno mrtva hladna promatrala pet sati, ne poduzimajući apsolutno ništa. A što i da poduzme, kako da teroristima sad naredi da ne gađaju bacačima Vinkovce, kad im je te iste bacače dala ista ta JNA. Novinari, među kojima i autor ovih redaka, sami su se uvjerili da su šrapneli koji su pali u njihovoj blizini SMB boje, a i malo dijete u ovoj zemlji već zna tko jedini može imati 82 milimetarske bacače SMB boje. Grad na Bosutu tako je svoje pravo ratno krštenje ovim danom prošao. Za Vinkovčane rat je počeo, on traje i on je na njihovoj ulici. Vinkovčane u ovom trenutku zanima odgovor na samo jedno pitanje. A to je dali je i dalje stav da se na bezumlje treba odgovoriti strpljenjem, da li je njihova uloga i dalje da sjede kod kuće i čekaju da im granate iz Mirkovaca ulete kroz prozor i pobiju njih i njihove najbliže.

20.07.

Vojni zrakoplovi prijete

- Bombardiranje Vinkovaca sa dvadesetak granata minobacača iz Mirkovaca kalibra 60 milimetara i 82 milimetara koje se zbilo u petak i dalje je glavni događaj u Vinkovcima. Pravo bombardiranje grada uzme li se u obzir da rat službeno nije objavljen i da je bombardirano civilno stanovništvo i to nenajavljeno i nasumce, prema općoj ocjeni, građani su dobro podnijeli. Nakon prvog šoka uslijedilo je povlačenje s ulice u kuće i skloništa. Većina poduzeća radnike je pustila kućama a u vrijeme bombardiranja radnici su se privremeno sklonli u već uređena skloništa u samim poduzećima. Žurbe i straha je bilo, ali panike i masovne histerije kakva bi se mogla očekivati u ovakvim situacijama ipak nije bilo. Vinkovačani su, prema svemu sudeći, i prije ovog bombardiranja proživjeli štošta, a da bi ih ovaj barbarski čin bez primjera u poslijeratnoj povijesti doveo u stanje kad se gubi kontrola.

Vikend u Vinkovcima protekao je relativno mirno. To znači da novih bombardiranja, te ranjenih i poginulih nije bilo, ali je bilo pucnjave i eksplozija. Šestoro građana koji su ranjeni prilikom bombardiranja u petak oporavlja se u vinkovačkj bolnici i izvan je životne opasnosti, a opća je ocjena da je puka sreća to što od dvadesetak granata koje su pale na grad nije nitko smrtno stradao. Vikend u Vinkovcima obilježilo je nadlijetanje vojnih zrakoplova. U subotu oko 19,30 sati vojni zrakoplovi prletjeli su selo Stari odnosno Novi Mikanovci. Bilo ih je dva, došli su preko Save iz smjera Bosne i svoj brišući let nastavili u smjeru Osijeka. Potom su također u brišućem letu vojni zrakoplovi preletjeli Ilaču i otišli u smjeru Šida te preletjeli Korođ i otišli opet u smjeru Osijeka. U subotu navečer u 21,20 sati pucnjave je bilo u Vinkovcima u Zagrebačkom bloku, a oko 21,25 pucnjava iz pištolja zabilježena je u oficirskoj zgradi u Gajevoj ulici.

U 22,25 sati mitraljeska paljba iz Gaboša bila je usmjerena u smjeru Antina, a nedugo zatim mitraljeski rafali prema istom mjestu ispaljivani su i iz Markušice. U 0,40 sati u gradu je odjeknula eksplozija u dvorištu pravoslavne parohije u Istarkoj ulici. Za Vinkovačane tako ni poslije pravog bombardiranja koje su preživjeli u petak, mira i dalje nema.

20.07

Dr. Franjo Tuđman posjetio Vukovar i Vinkovce

- Predsjednik Republike dr. *Franjo Tuđman,* pošto je posjetio Osijek, boravio je u Vukovaru i Vinkovcima. Nakon posjeta Vukovaru razgovarao je s predstavnicima Skupštine općine Vinkovci. Razgovor s čelnicima Zbora Narodne garde, Sekretarijata za narodnu obranu i Policijske uprave Vinkovci trajao je 45 minuta. Razgovor iza zatvorenih vrata vodio se o aktualnoj političko-sigurnosnoj situaciji, posebno u vezi s eskalacijom terora u istočnoj Slavoniji. U pratnji predsjednika Republike bili su *Gojko Šušak,* pomoćnik ministra obrane i član Kriznog štaba, *Vladimir Šeks,* potpredsjednik Sabora Republike Hrvatske, i *Slavko Degoricija,* pomoćnik ministra unutarnjih poslova Republike Hrvtske.

U posebnoj izjavi za vinkovačku javnost predsjednik Republike dr. Franjo Tuđman je rekao: »Stekao sam osobnu sliku o zbivanjima u tom kraju. Jasno, zadovoljan sam spremnošću ljudi koji ovdje brane slobodu i demokraciju. Mislim da su i oni uvjereni da iza njih stoji cijela Hrvatska, a da ćemo poduzeti sve da oni koji ovaj rat protiv Hrvatske potpomažu iz Srbije, pa i iz redova JNA, prestanu s takvim djelovanjem, jer to dovodi u pitanje prije svga one koji se bave takvom insenacijom na tlu Hrvatsku«.

Iznenadni posjet predsjednika Republike dr. Franje Tuđmana općinama u istočnoj Hrvatskoj, među građanima Vinkovaca izazvao je opće zadovoljstvo i uvjerenje da istočna Slavonija, unatoč svim pritiscima i eskalaciji terora, ostaje integralni dio Republike Hrvatske.

22.07

Rat u Vinkovcima

Poginuli civili: Marko Veselčić, Jozo Tutunović, Karanfilka Trifunović, Jadranka Kresić i Zora Popović, te redarstvenik Mihajlo Lazar, Ivica Božić, Ivan Karšaj, Ivica Durdar, Mario Prusina, Dražen Tonšić, Tunjo Pejić, Franjo Jurčić, Željko Jurčević, Marinko Šimunović, Vinko Dandić, Dražen Abramović, Ivan Frančić, Ivo Marinković i Pero Bušić vode se kao nestali i poginuli gardisti, ali je malo vjerojatno da je ijedan od njih preživio obračun s teroristima

Ni puna tri dana nisu prošla od vremena kada su teroristi granatama zasuli Vinkovce, a grad je jučer ujutro između 5 i 6,30 sati doživio novo, još žešće bombardiranje iz Mirkovaca. Zahtjev upućen samo dan ranije od strane Policijske uprave Vinkovci i Sekretarijata za narodnu obranu da se oružje preda do 17 sati nije ispunjen, naime do tog vremena nije predan ni jedan jedini metak.

Foto: Zoran Jaćimović — djeca u jednom od skloništa kod vinkovačke bolnice za vrijeme bombardiranja grada

U ponedjeljak ujutro, nakon što su Vinkovci zasuti granatama, posredovanjem lokalne radio-stanice upućen nov zahtjev da svi građani Mirkovaca koji se žele odvojiti od terorista dođu do 10 sati na rampu koja Mirkovce dijeli od Vinkovaca i predaju se. U jutrnjem prijepodnevnom bombardiranju grada poginuli su u gradu redarstvenik *Mihajlo Lazar* te građanin *Marko Veselčić.*

Ovaj put, teroristi se nisu kao u petak ograničili samo na Vinkovce. Oni su uz Vinkovce zasuli grnatama iz Mirkovaca susjedno selo Jankovce koje je inače već duže vrijeme na meti terorista. U Jankovcima su tom prilikom poginuli *Jozo Tutunović* i *Karanfilka Trifunović,* inače bračni par.

Od zadobivenih rana u vinkovačkoj bolnici preminula je još jedna osoba iz Jankovaca. To je šesnaestogodišnja *Jadranka Kresić.* Samo do 13 sati ranjenih je bilo dvadesetak. To su policajci *Zdenko Živković i Mato Gazić,* gardisti *Zoran Matković, Franjo Zorić, Zvonimir Glavak, Zdravko Lucić,* te *Vlatko Štimac.*

Ranjeni su i civili *Stjepan Bukna, Zora Popović, Gordana i Mara Kresić, Antun Lončarević, Dražen Sveti, Krešimir Čolaković, Đuro Šamukić, Zdenka Bilušić i Željko Vovra.*

Svoje pomagače i suborce, jučer su to definitivno potvrdilo, teroristi imaju i u gradu. Policajci i gardisti koji su se u vrijeme bombardiranja nalazili na vinkovačkim ulicama s više strana iz samog grada bili su također gađani hicima iz snajpera. Posebno je takva paljba na njih te na građane koji su se još zatekli na ulicama bila u stambenom naselju Lapovci. Terirosti iz Mirkovaca izabrali su nekoliko ciljeva u gradu, na koje su se posebno koncentrirali, kao što su zgrada Skupštine i Policijske uprave, pošte i Sekretarijata za narodnu obranu. No, uz te ciljeve teroristi granatama, to je očito, gađaju po cijelom gradu. Njihov cilj je jasan: nanijeti što veće žrtve ne samo policiji i Gardi nego i civilima - starcima i djeci. Kod pošte na pločniku još se nalazi jedna osamdesetdvomilimetarska granata koja nije eksplodirala. Jučer u podne Vinkovci su izgledali kao avetinjski grad. Potpuno puste ulice uz ponekog policajca ili gardistu negdje u zaklonu. Sve do 14 sati čule su se povremene eksplozije od granata koje teroristi ispaljuju na Vinkovce. Već ujutro građanima je upućena poruka da ne dolaze na posao, sve trgovine i ustanove su zatvorene, građani su u svojim kućama, većina u podrumima i skloništima.

Nakon što su teroristi i poslije drugog poziva da se predaju to odbili, Garda je krenula prema Mirkovcima prvenstveno s namjerom da očisti minobacačka gnijezda. Kako saznajemo, značajne snage Garde iz više pravaca krenule su u 10 sati prema Mirkovcima, a o tijeku borbi koje su se vodile do 14 sati nije se moglo doznati ništa preciznije. Zna se jedino da su borbe vrlo žestoke, da Garda u protuofanzivu ide uz podršku vlastite minobacačke vatre, te da je dio pripadnka Garde već do 12 sati uspio doprijeti do same mjesne zajednice u Mirkovcima. Saznajemo da je na jednom mjestu na gardiste iznenada žestoka paljba otvorena iz šume, što upućuje na pripremljenu zasjedu. Kako će se dalje razvijati situacija, nije moguće predvidjeti.

Na Vinkovce je jučer između 5 i 15 sati ispaljeno oko 150 minobacačkih granata. Granate su padale po cijelom gradu ostavljajući pustoš i lom, ranjene i poginule.

Pripadnici Zbora Narodne garde nakon svih bezuspješnih poziva teroristima da se predaju napali su tijekom prijepodneva Mirkovce iz više smjerova. Iako uz određene gubitke, gardisti su nezaustavljivo napredovali prema Mirkovcima nanoseći pritom neprijatelju značajne gubitke i dok su se teroristi branili jedna skupina njih s nekoliko minobacača i dalje je neštedimice zasipala grad granatama.

Bitka je trajala sve dok na veću grupu gardista nije otvorena rafalna paljba iz predjela Vrapčane i iz obližnje šume. Zbog velikih gubitaka napad na Mirkovce je prekinut.

Potom su se pojavila dva vojna zrakoplova koja su u brišućem letu nadlijetala grad. Pritom su iz mitraljeza otvorili vatru na više objekata u gradu. Svoju vatrenu moć vojni zrakoplovi ponajviše su usmjerili na zgradu Skupštine općine i Policijske uprve Vinkovci. Sami smo se uvjerili da je na četverokatnoj zgradi Skupštine općine malo koji prozor ostao čitav, a može se samo pretpostaviti kakve su tragove mitraljeski meci teškog kalibra ostavili po uredima koji su, srećom, bili prazni.

Vatra je iz vojnih zrakoplova otvorena i na redarstvenike koji su se nalazili na zgradi Policijske uprave, mitraljiran je dio kuća u Radićevom bloku te područje neposredno oko vinkovačke bolnice.

Što se sve zbivalo u međuvremenu na telefonskim linijama, bilo je nemoguće doznati. U Vinkovcima jučer nije bilo uobičajene konferencije za tisak, jer i da se mogla održati nije se znalo gdje bi se ona uopće održala, a da njezini sudionici imaju kakvu-takvu sigurnost. Što god da se događalo na terenu, poslije 15 sati borbe su počele jenjavati, a Garda se povukla na svoj početni položaj uz prugu Vinkovci-Brčko.

Među pripadnicima Garde ima poginulih, ali broj poginulih i njihova imena nije bilo moguće dobiti. I nakon jučerašnjeg dana izvjesno je jedino da je mirkovački četničko- teroristički centar spreman. Nakon što je u dva navrata u petak i ponedjeljak na Vinkovce ispaljeno više od 200 granata, grad je bukvalno u dimu baruta. Za to vrijeme među pučanstvom vinkovačke općine temperatura se podigla do usijanja. Vinkovačka krvava ratna priča, prema svemu sudeći, nije završena. Čak bi se po mnogo čemu moglo zaključiti da je ovo tek njezin početak.

U 18 sati, kada smo slali ovaj izvještaj, dva vojna zrakoplova nadlijetala su i naftonosno polje Đeletovci i pritom iz mitraljeza otvarala vatru na pripadnike osiguranja na naftonosnom polju što samo jasno potvrđuje da se JNA u Hrvatskoj zaista iz dana u dan pretvara u okupatorsku armiju koja sada otvoreno puca po njezinim građanima.

23.07

Najpreča zaštita stanovništva

- Ako je nekad, posebno u vrijeme predizborne kampanje, najčešći reklamni slogan u Hrvatskoj bio »zna se - HDZ«, onda je ovih dana, bar što se Vinkovaca tiče, on nešto drukčiji i glasi »zna se - JNA«. Sva pitanja počinju, naime, s ulogom tzv. JNA u onome što se zbiva u istočnoj Slavoniji i svi odgovori, manje ili više, jasno upućuju na JNA kao jednog od osnovnih generatora krvavih zbivanja u tom dijelu Hrvatske. Sa »zna se - JNA« na jednoj od brojnih novinarskih pitanja odgovorio je i vinkovački gradonačelnik *Tihomir Zovak,* što najbolje svjedoči o prilikama u kojima žive Vinkovci.

Nakon zasipanja Vinkovaca s više od dvije stotine granata u dva navrata, granate sada sve redovnije padaju i na vinkovačka sela i to na ona koja su u dometu minobacača kalibra 80 mm, to znači na udaljenosti do 3.600 metara od terorističkih centara. U noći između utorka i srijede na Tordince je ispaljeno pet granata, na Nuštar dvije, te na Korođ četiri. A ta noć na vinkovačkom području, noć kad je na tri naselja palo 11 granata, ocijenjena je kao »relativno mirna«. U Vinkovcima je »relativno mirna« svaka situacija kad nema mrtvih i to bolje od ičega svjedoči o paklu u kojemu žive građani tog dijela Slavonije. Tihomir Zovak, predsjednik općine, posebno je novinarima skrenuo pažnju na još jedno bombardiranje Korođa, sela naseljenog Mađarima, koji tu žive više od 1.000 godina. Ovih dana jedna delegacija općina Vinkovci i Osijek otići će u Budimpeštu, kako bi mađarsku vladu informirala o prilikama kojima su u Slavoniji izloženi i Mađari. Naime, kako saznajemo, mađarski ambasador u Beogradu izjavio je kako u kraju u kojemu sukobi traju ne žive Mađari. U tom mini-noćnom bombardiranju ranjen je, kako sazanjemo, jedan redarstvenik u mjestu Nuštar.

Kako nakon svega normalizirati život u Vinkovcima, bilo je osnovno pitanje na koje je pokušao da odgovori *Ivan Treber,* predsjednik općinske vlade. »Najprije smo još prekjučer stavili bar djelomično u funkciju organa uprve, prije svega općine Vinkovci, kako bismo i vlastitim primjerom ostale ohrabrili i pokazali da život ide i mora ići dalje«, rekao je Treber. Vodovod, opskrba strujom, pttveze i čišćenje grada u najvećoj mogućoj mjeri već funkcioniraju.

»Željeznički promet funkcionira koliko je to moguće, a »Polet« kao autobusni prijevoznik od jučer vozi na svim linijama, osim na onima kao što je linija za Šid preko Mirkovaca, na kojima ne vozi puna dva mjeseca. Jučer su radile i banka, pošta, SDK, a na našu preporuku od jučer je počela raditi i većina poduzeća. Opskrba grada životnim namirnicama je dobra, još od ranije stvorili smo značajne zalihe lijekova..... značajna je pomoć u medicinskoj opremi od Katoličke misije iz Wiesbadena«.

»Vinkovačka bolnica već radi u ratnim uvjetima i tamo je angažman maksimalan, a već smo na osam lokacija u gradu odredili priručne ambulante«, rekao je novinarima Treber.

Direktni gubici u vinkovačkoj privredi od 2. svibnja do danas iznose 430 milijuna dinara. Taj frapantan podatak novinarima je također iznio predsjednik općinske vlade, uz opasku da je samo ponedjeljak, dan kad su Vinkovci bombardirani, prouzročio 20 milijuna dinara štete. »Još prije mjesec dana poduzeli smo mjere oko osposobljavanja skloništa. Građani imaju na raspolaganju osam velikih javnih skloništa u gradu, o čemu na svakoj stambenoj zgradi u Vinkovcima imaju precizne upute. U svim stambenim zgradama očišćene su i pripremljene sve podrumske prostorije koje su se dosad koristile za najrazličitije sadržaje i koje će poslužiti bude li trebalo kao priručna skloništa. Velik broj građana ima ispod obiteljskih kuća podrume koji su u funkciji. Više privatnika koji posjeduju lokale i ispod njih podrume veće veličine, već ih nam je je ponudilo također za skloništa građanima«, rekao je Treber.

»Mi u Vinkovcima, a prema svemu sudeći u Hrvatskoj, imamo jednu situaciju kojoj vjerojatno nema premca u svijetu. Građani, naime, stradavaju od vlastitog oružja«, rekao je novinarima *Josip Peći,* sekretar u Sekretarijatu za narodnu obranu općine Vinkovci. Prema njegovim riječima, ono oružje za koje su Vinkovčani izdvojili vlastita sredstva i koje je nabavljano za Teritorijalnu obranu, vojska je zaplijenila, drži ga u skladištu u Vrapčani i sad ga po svim dostupnim činjenicama dijeli teroristima, a oni s njima pucaju i granatama gađaju Vinkovce. Josip Peći uputio je ovom prilikom oštru zamjerku Zapovjedništvu ZNG-a u Osijeku, koje se ni nakon tri dana nije udostojilo novinarima dati bilo kakvu informaciju o operaciji koja je

Pogled na vinkovačku bolnicu. Perspektiva nimalo primjerena. Pred ovakvim barbarstvima Europa je mjesecima zatvarala oči

pod izričitom komandom Garde izvedena u ponedjeljak prema Mirkovcima. Govoreći o mogućnosti da Vinkovci ponovo budu zasuti granatama, Peći je rekao kako ga ne bi iznenadilo da prema Vinkovcima budu upotrijebljene i tzv. kazetne bombe i artiljerijsko oruđe u vinkovačkom garnizonu, jer od onoga što je u ovom trenutku tzv. JNA, svašta se može očekivati. Sekretar za narodnu obranu i saborski zastupnik ujedno je pred novinarima iznio i više samokritičkih opaski u pogledu dosadašnje nedovoljno dobre organizacije oko osiguranja uvjeta za rad novinarima. »Osnivanjem posebnog press-centra i u Vinkovcima, vjerujem da ćemo to ubuduće izbjeći«.

25.07

Odveženi na liječenje u Šid

- Vinkovačka drama oko sudbine poginulih i zarobljenih gardista prilikom nedavnog sukoba s četničko-terorističkim skupinama iz Mirkovaca i dalje je neizvjesna. Unatoč svim naporima koje poduzimaju općinske vlasti, do danas su izručena samo tijela poginulh gardista, dok je i dalje potpuno neizvjesna sudbina zarobljenih gardista *Ivana Karšaja i Ivice Durdara.*

U utorak oko 20 sati, dovezena su tijela posljednje dvojice poginulih gardista, čime se broj poginulh gardista i civila u zbivanjima u ponedjeljak popeo na 21. Prema informacijama koje je iznio gradonačelnik *Tihomir Zovak,* do jučer, do 11 sati, dvojica zarobljenih gardista bili su u Mirkovcima, da bi potom bili prebačeni u bolnicu u Šid. Pregovori s JNA oko njihovog posredovanja u oslobađanju dvojice zarobljenih idu vrlo teško. U garnizonu, naime, tvrde da četnici u Mirkovcima više ni njih ne slušaju i ne uvažavaju. A osoba koja ovih dana komandira vinkovačkim garnizonom, izvjesni potpukovnik *Žarković,* dao je »časnu oficirsku riječ« da će se sa zarobljenima u šidskoj bolnici postupati humano. Ako je već riječ o humanosti, potpukovnik nije rekao zašto se liječnička pomoć gardidstima ne ukaže u vinkovačkoj bolnici, nego se oni voze u Šid. Njihova sudbina, kako sada stvari stoje, potpuno je prepuštena na volju teroristima iz Mirkovaca.

25.07

Svi ultimatumi »Narodne armije«

- Ultimatum koji je tzv. JNA prekjučer postavila općinskim vlastima, prema svemu sudeći, još je na snazi. Naime, iako je još jučer pitanje redovnog napajanja strujom za jugoistočni dio grada, pa time i za garnizon JNA riješeno, u garnizonu time nisu zadovoljni. Ultimatum je inače »vrijedio« u utorak do 12 sati, potom je »produžen« do 17 sati, a potom je »produžen na neodređeno vrijeme«.

U garnizonu, prije svega, nisu zadovoljni time što se prilikom pregleda potencijalnih mjesta snajperista u gradu, o kojima su građani dojavljivali, ušlo i u neke vojne stanove. U njima je usput nađeno poprilično različitog naoružanja čiju upotrebu oficiri upražnjavaju u slobodno vrijeme. Ovim oružjem, između ostalog, radno se proslavljala pobjeda »Crvene zvezde« u Kupu prvaka. No, to je sad davno prošlo vrijeme. U garnizonu uglavnom zahtijevaju da se »počinioci ove provale otkriju i kazne«. Policija kako je rečeno na konferenciji za tisak, poduzima hitne potrebne istrage za sve stanove u koja se ulazilo i o tome će nakon rezutata istrage podnijeti izvještaj.

25.07

Umjesto objašnjenja — nov ultimatum

- U namjeri da javnost, domaća i inozemna, dobije cjelovitu sliku o zbivanjima u ponedjeljak u Vinkovcima, Izvršno vijeće Skupštine općine Vinkovci na konferenciji za tisak u SO Vinkovci pozvalo je i predstavnike vinkovačkog garnizona da oni izravno novinarima i javnosti objasne svoju ulogu u posljednjim zbivanjima. No, umjesto da se odazovu, što bi bilo u skladu s minimumom kulture u jednom gradu, koji je bombardiran i u kojemu je stacionirana tzv. JNA, predstavnici garnizona uputili su nov ultimatum. Oni u pismu predsjedniku Skupštine općine Vinkovci ultimativno traže da im se omogući normalan život i rad u Vinkovcima, da im se osiguraju svi potrebni uvjeti. Ako se to ne dogodi, onda će JNA silom sama sebi osigurati te uvjete u Vinkovcima, a kako kažu u depeši *Tihomiru Zovku,* odgovornost za ono što će se tada dogoditi snosit će hrvatska vlast u Vinkovcima. Dakle, nema veze što 40 tisuća Vinkovčana živi u skloništima, što svoju djecu skriva po podrumima. Nema, dakle, nikakve veze to što grad i općina ne mogu normalno živjeti, važno je da se za predstavnike tzv. JNA osigura »normalan život«. Nema što, prava »narodna armija«, koja »s narodom dijeli i dobro i zlo«.

26.07

»Dobar dan« - kao vapaj za mir

- Agresija tzv. JNA na području istočne Hrvatske ne samo da ne prestaje, nego je njezin pritisak koji se očituje u novim ljudskim žrtvama svakim danom sve jači. Scenaristi pretvaranja dijela Hrvatske u teritorij velike Srbije sve više se uvjeravaju kako organiziranje terorističkih centara za izvoz velikosrbijanske revolucije, a pod okrilje tzv. JNA, ne daje očekivane rezultate. Po nizu činjenica može se zaključiti da se scenaristima krvave balkanske krčme jako žuri i u toj situaciji ne preostaje im ništa drugo nego da, sada bez skrivanja, oružje u rukama tzv. JNA odnosno srbijanskog oficirskog kadra, upere direktno na Hrvatsku i pucaju po svemu što je hrvatsko. Samo time

Austrougarski top, simbol vinkovačke povijesti, zaboravljen u buci srbijanskih salvi

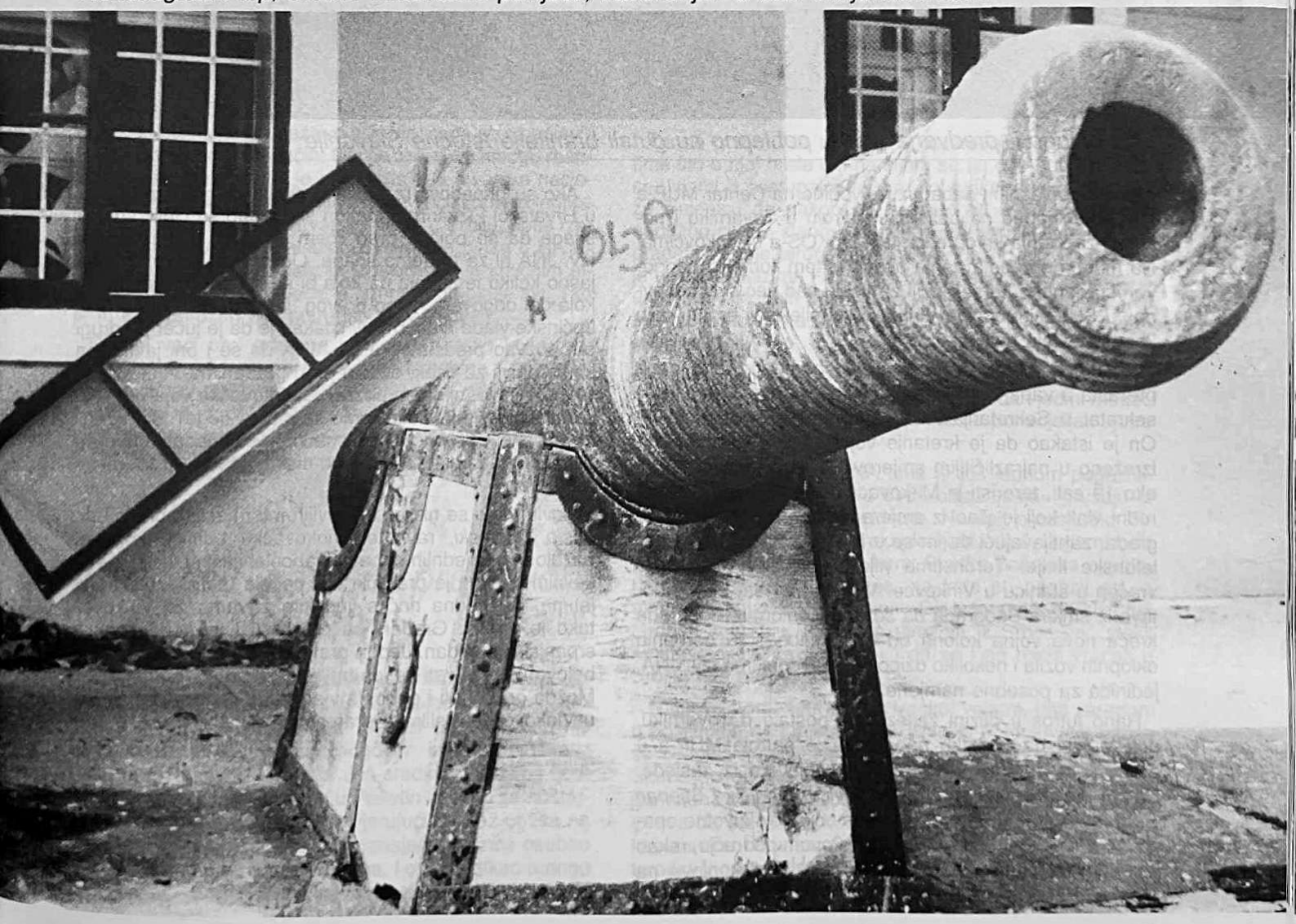

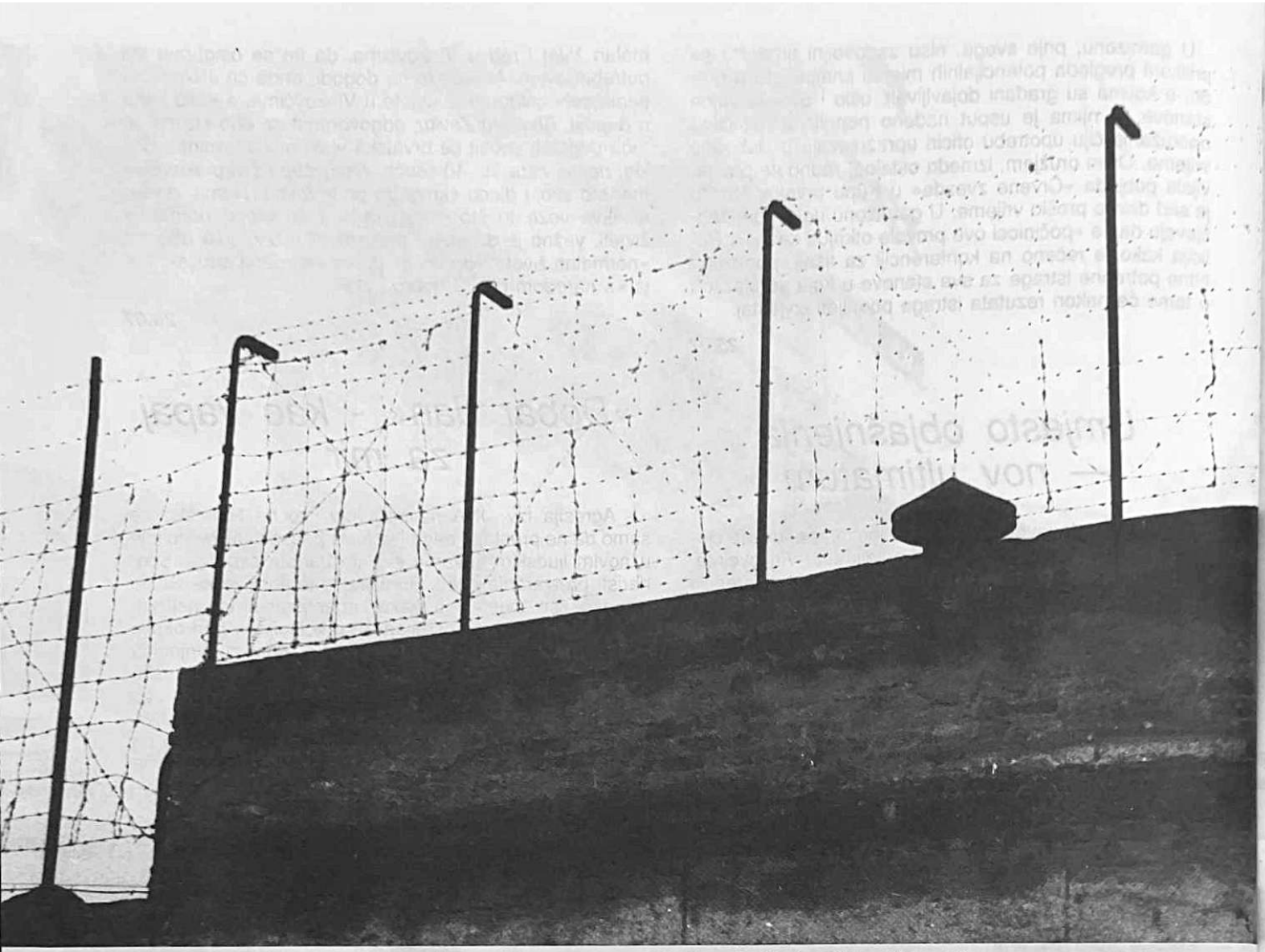

Srpski logori, predvorja pakla, pohlepno su gutali branitelje Istočne Slavonije

može se objasniti i napad iz Vojvodine na Centar MUP-a u Erdutu, napad na policijsku patrolu u Tovarniku i pokušaj izazivanja krvoprolića u režiji KOS-a u Vinkovcima. Na mnoga od postavljenih pitanja u tom kontekstu odgovori su dani na konferenciji za tisak, sad već svakodnevnoj, u Skupštini općine Vinkovci, ali nije mali broj ni onih koja su ostala bez odgovora.

Do jučer uobičajeni pozdrav »dobar dan« ovih dana prerasta u vapaj za mir, rekao je novinarima *Josip Peći,* sekretar u Sekretarijatu za narodnu obranu Vinkovaca. On je istakao da je kretanje vojnih vozila i kolona bilo izraženo u najrazličitijim smjerovima. U srijedu navečer, oko 19 sati, teroristi iz Mirkovaca zaustavili su međunarodni vlak koji je išao iz smjera Zagreba u smjeru Beograda, zahtijevajući da im se u Mirkovcima osposobe telefonske linije. Teroristima nije udovoljeno, a vlak je vraćen u stanicu u Vinkovce. Već oko 21 sat bila je dojava iz smjera Beograda da se auto-cestom iz Beograda kreće nova vojna kolona od 17 kamiona, 15 borbenih oklopnih vozila i nekoliko džipova s pripadnicma tzv. JNA, jedinica za posebne namjene.

Rano jutros u blizini željezničke postaje u Tovarniku, dok je bila na zadatku napadnuta je patrola MUP-a u policijskom automobilu žestkom pucnjavom iz zasjede. Pritom su teške ozljede zadobili *Ivica Judnički i Stjepan Herega,* ali su nakon ukazane pomoći izvan životne opasnosti. Opći dojam ratnog stanja na ovom području, rekao je Peći, pojačan je nadlijetanjem vojnih zrakoplova na predjelu Vukovar-Ilok.

Ako su pripadnici tzv. JNA u nekim drugim sredinama u Hrvatskoj i izvan nje, nakon svega što su činili, smogli snage da se pojave pred licem javnosti, u Vinkovcima tzv. JNA ni za to nema snage. Očito je da je »oficirima« jasno koliko je pitanja na koja bi se tražili odgovori, a na koja oni odgovora, onog pravog, ne bi imali. Predsjednik općinske vlade *Ivan Treber* istakao je da je jučer po drugi put pozvao predstavnike tzv. JNA da se i oni javno, na konferenciji za tisak, očituju pred građanima Vinkovaca i Hrvatske. No, ni ovom pozivu iz vinkovačke vojarne nitko se nije odazvao. Željeli smo se s JNA dogovoriti o žetvi na kritičnom području i o konačnom oslobađanju dvojice zarobljenih gardista, no dosad nismo postigli ništa, rekao je Treber.

Novinarima se nizom najnovijih informacija obratio i dr. *Josip Dolanski,* ravnatelj vinkovačke bolnice koja je, nažalost, posljednjih dana najzaposlenija institucija u Vinkovcima, i koja je praktički već počela raditi u ratnim uvjetima. Još jedna noć s ljudskim žrtvama za Vinkovce tako je prošla. Građani su preživjeli i još jedan napeti srpanjski ljetni dan. Jedan prolaznik mi reče: »Srbi su na bolovanju, a Hrvati ne idu na godišnji odmor do daljega«. Možda grubo, ali i podosta vjerno, ta njegova izjava, bar u Vinkovcima, oslikava dramatične dane koji teku.

26.07

Minobacački napadi na Nuštar i Cerić

Ako su proteklog tjedna na glavnom udaru terorista bili Vinkovci, onda se što se vikenda tiče, može reći da su na meti terorista bila vinkovačka sela. Pravi minobacački napad zbio se u subotu, a meta terorista ovaj put bila su naselja Nuštar i Cerić, na šest, odnosno četiri kilometra udaljena od Vinkovaca. Na ova dva naselja ispaljeno je 30 minobacačkih granata, a tri su osobe ranjene. Sve tri osobe su starije dobi, a ranjavanje jedne bilo je takve prirode da su joj na kraju liječnici morali amputirati nogu. Nuštar i Cerić smješteni su na terenu koji nije podvodan, većina građana ima vlastite podrume u koje se sklonila već nakon pada prve granate, te je to i glavni razlog zašto ovaj teroristički napad nije imao tragičnije posljedice.

U Mirkovcima i kad je mirno događaju se incidenti. Novih, značajnijih napada na Vinkovce nije bilo, ali su zato u Mirkovcima zaustavili nekoliko međunarodnih vlakova. Razlog zaustavljanja bio je teroristički pokušaj da se ishodi oslobađanje nedavno zarobljenih terorista u Tovarniku, čemu nije udovoljeno, pa su vlakovi nastavili put. Vrhunac ironije svakako je odluka Željezničkog poduzeća Beograd da međunarodne vlakove usmjerava preko Subotice, jer, navodno, željezničari iz Srbije odbijaju voziti na relaciji Šid- Vinkovci zato što taj pravac nije siguran. Prvo je, naime, iz Beograda učinjeno sve da pruga postane potpuno nesigurna, a potom je s iste strane izdano priopćenje da je pruga nesigurna. U pozadini su naravno jasne namjere, nanošenje novih ekonomskih šteta Hrvatskoj i diskreditacija Hrvatske u pogledu sigurnosti u međunarodnoj javnosti.

Ako su sve donedavno postojali zbjegovi na srpski način, čije je osnovno obilježje bila maksimalna medijska kampanja, pa je gotovo svakog izbjeglicu iz Slavonije na skeli u Borovu Selu već čekala ekipa novosadske ili beogradske televizije, i to pažljivo bilježila, sada su se pojavili i zbjegovi na hrvatski način. Oni se zbivaju s mnogo manje medijske galame, ali je i broj građana hrvatske nacionalnosti koji bježe svakim danom sve veći. I dok izbjeglice srpske nacionalnosti iz Hrvatske bježe u Srbiju, dotle izbjeglice hrvatske nacionalnosti iz Hrvatske bježe u Hrvatsku. Ima još jedna razlika: iz srpskih sela u kritičnim situacijam bježe žene i djeca, a iz hrvatskih bježe svi. Tko je tu više ugrožen nije potrebno razjašnjavati.

Sve je veći broj građana istočne Hrvatske koji svoju djecu sklanjaju u druge krajeve kod rodbine i prijatelja. Kao relativno sigurna područja još uvijek procjenjuju se Istra i Zagreb, a posljednjih dana sve više građana djecu šalju u inozemstvo. I to govori o pravom ratnom stanju u Slavoniji i Baranji, kojemu se zasad ne sluti kraj.

29.07

Kako su završili pregovori o žetvi

Ako su »pregovori« oko žetve na kritičnim tablama između Cerića i Mirkovaca završili uspješno zahvaljujući činjenici da su se pregovarači sastali na pola puta i u kupaćim gaćicama, sličan dogovor između Nuštra i Pačetina potpuno je neuspio. Još sredinom prošlog tjedna na dogovorene pregovore u Pačetin zaputio se nuštarski predstavnik Blago Čorluka, vjerujući da bez obzira na sve ludilo koje je oko njih, on poznaje Pačetince osobno i oni njega te da neće biti problema. I ovaj put, kao mnogo puta dosad u sličnim situacijama posljednjih mjeseci, »hrvatska strana« ispala je još jednom naivna. Naime, u Pačetinu su pregovarača iz Nuštra Blagu Čorluku jednostavno zarobili i ne puštaju ga do daljnjeg.

Navodno da je jedan od »razloga« zašto Čorluku ne puštaju taj što je on jedna od ključnih osoba u obrani Nuštra, pa Pačetinci žele saznati što više detalje iz plana obrane tog mjesta. U svakom slučaju, još jedna nepromišljenost, još jedno vjerovanje na »neviđeno« i još jedna pogreška koja se skupo plaća. Jedino pitanje i nakon ove samo posljednje u nizu sličnih situacija, u kojima je ruka pomirenja i dogovora s hrvatske strane izigrana, je dokada će se one ponavljati, odnosno što još treba da se dogodi da bi se shvatilo kako bar zasad ne postoji nijedan argument na temelju kojega bi se teroristima moglo imalo vjerovati.

30.07

Sva obećanja »narodne armije«

Gotovo sva zbivanja u općini Vinkovci, posebno u posljednjih mjesec dana, zbivaju se u trokutu Skupština općine Vinkovci - garnizon JNA Vinkovci - teroristički centar Mirkovci. I dok Skupština općine Vinkovci svim raspoloživim sredstvima nastoji da život u općini građanima učini ako ne normalnim, onda bar snošljivim, teroristički centar Mirkovci nastoji upravo suprotno. U tome je on dosad, ruku na srce, poprilično uspijevao, a gavnu ulogu imala je tzv. JNA na najrazličitije načine. Što se građana hrvatske nacionalnosti tiče, prošlog tjedna, nakon bombardiranja Vinkovaca i zbivanja na Baniji u kojima je i tzv. JNA očito okrvavila ruke, za Vinkovčane je JNA definitivno okupatorska armija. Ona je osnovna prijetnja miru i hrvatskoj slobodi i demokraciji i praktički nepoželjna strana, za mnoge neprijateljska institucija na hrvatskom tlu.

Da se u tzv. JNA mnogo ne opterećuju i ne uzbuđuju time što o njoj misle oni na čijem se tlu ona nalazi, može se uvjeriti iz postupaka vojske i to svakodnevno. Što reći za činjenicu da nakon što su teroristi iz Mirkovaca na nedužno civilno stanovništvo u gradu ispalili više od 200 granata, te iste teroriste sad čuva, i to fizički, JNA. Ona je na svim ulazima i izlazima iz Mirkovaca, s petnaestak ukopanih oklopnih vozila i tenkova. Uz sve to, vozila i tenkovi još su i maskirani. Zašto, da li zato »da ih neprijatelj ne uoči«?

Nakon posljednjih zbivanja, iz garnizona su »garantirali« da iz Mirkovaca neće biti ispaljen ni jedan jedini metak. Metak, istina, nije ispaljen, ali je zato u ponedjeljak ujutro ipaljeno nekoliko rafala.

Svoje obećanje tzv. JNA time je još jednom pogazila, a još je zanimljivije kakva sve »objašnjenja« pružaju iz garnizona na pojedine incidente. Na upit predsjenika Tihomira Zovka o kakvim je eksplozijama riječ, iz garnizona je odgovoreno da su »na farmi Stanka Bošnjaka eksplodirale protupješadijske mine, na koje su nagazli psi, a mine su postavili Mirkovčani«. Da li to znači da su i oni teroristi koji su u Mirkovce uvezeni iz Srbije već stekli »mirkovačko državljanstvo« i da se i ne misle vraćati u Srbiju, nije nam poznato.

Najnoviji komandat u vinkovačkoj vojarni, peti zaredom u posljednja dva mjeseca, po činu je potpukovnik i zove se Dragiša Masal. Tako je, naime, rečeno predsjedniku Skupštine općine Vinkovci Tihomiru Zovku, uz poziv iz garnizona da dođe osobno u garnizom, »kako bi se učinilo sve da se stanje normalizira«. Tzv. JNA, što se Vinkovaca tiče, očito smatra da ona treba da ostane zaštitnik terorističkog centra u Mirkovcima do daljenjeg, a da se neovisno o tome treba učiniti sve kako bi se stanje iz-

Groblje automobila na parkingu ispred zgrade Skupštine općine Vinkovci. U ovom trenutku ovdje se svakodnevno gine

među garnizona i općine »normaliziralo«. Da li bi tzv. JNA pristala da se prvo eliminira teroristički centar u Mirkovcima, pa da se onda stanje između JNA i Vinkovaca normalizira, nije teško dokučiti. Inače, svako stanje u Vinkovcima, kad ne padaju granate po civilima, označava se u posljednje vrijeme »relativno mirnim«, pa se takvim ono u gradu može označiti i tijekom vikenda i ponedjeljka dopodne.

30.07

I opozicija u vladi

- Učinimo sve za slobodu i mir, od danas u Hrvatskoj postoji samo jedna politička stranka i ona se zove Hrvatska. Sve političke stranke u Vinkovcima svoju aktivnost do daljeg dobrovoljno supspendiraju i stavljaju se u funkciju pomoći u organizaciji obrane Hrvatske vladajućoj stranci. Ovo su najvažniji zaključci Međustranačkog vijeća održanog u Vinkovcima u prisutnosti većine predstavnika hrvatskih političkih stranaka. Govoreći o zaključcima Međustranačkog vijeća, predstavnik Hrvatske socijalno-liberalne stranke u Vinkovcima *Ante Pleš* je istaknuo da će Međustranačko vijeće ubuduće djelovati kao savjetodavni organ prema Skupštini općine Vinkovci. U općinskoj vlasti, posebice u općinskoj vladi, naći će se predstavnici opozicionih stranaka, koji će uzeti udjel u određenim resorima. O tim kadrovskim pojačanjima općinske vlade jučer je ona raspravljala na svojoj posebnoj sjednici, o čemu ćemo naknadno izvjestiti. Međustranačko vijeće uputilo je oštre zamjerke zbog učinjenih dosadašnjih propusta u obrani Republike, te ih posebno adresiralo na Službu za zaštitu ustavnog poretka tražeći njezinu direktnu odgovornost. Međustranačko vijeće uputilo je značajne primjedbe i na dosadašnju razinu informiranosti stanovništva, te osudilo miniranje civilnih objekata u gradu od strane potpuno neodgovornih pojedinaca. Potrebno je prestati s proizvodnjom novih neprijatelja i svim lojalnim građanima srpske nacionalnosti pružiti punu pravnu i svaku drugu zaštitu. Hrvatsku domovinu treba braniti svim raspoloživim sredstvima, ali s jasnim i preciznim planom obrane, a mir se mora osigurati bez obzira na cijenu. Za ovu sjednicu Međustranačkog vijeća može se reći da je velika prekretnica u odnosu na dosadašnji način rada tog organa. Naime, stranka na vlasti i stranke u opoziciji otvoreno su iznijele kritičke i samokritičke ocjene i donijele precizne zaključke o daljnjem zajedničkom radu na obrani suvereniteta i demokracije u Republici Hrvatskoj.

31.07

»Ratni korzo« federalne armije

- Između federalne armije i Vinkovčana u toku je specijalni rat, koji bismo možda najbolje mogli definirati kao »uzajamno ignoriranje do iznemoglosti«. Na sve načine

tzv. JNA građanima Vinkovaca i vinkovačkih sela nastoji »dokazati« da je ona tu, sveprisutna, da je u svako doba dana i noći pored, ili iznad, ovog dijela Hrvatske ovisno već o tome radi li se o onima u tenkovima i oklopnim transporterima, ili o onim u vojnim zrakoplovima. Na drugoj strani, građani na sve načine ignoriraju tzv. JNA. Na svakom koraku prave se kao da je nema tu, kao da je ne vide, želeći joj time dati do znanja da ona ovdje ne spada. Tako je uobičajena scena da vojni zrakoplov u brišućem letu preleti najuže središte grada, da za to vrijeme posjetitelji nekih kafića na terasama piju Bansko pivo, ne podižući glavu, uopće, i praveći se da ne čuju buku avio-motora dvadesetak metara iznad njihovih glava.

Teško je reći što zapravo znače noćne i povremene dnevne šetnje YUGO-armije na vinkovačkom području, osim što je izvjesno da time troši gorivo i vrijeme i oštećuju već izrovane prometnice. U nekim selima vinkovačke općine mještani tvrde da već znaju i »vojnu satnicu«, da uz desetak minuta odstupanja mogu pretpostaviti kada će, s koje strane naići vojni transport. Najčešće smjer tzv. JNA je Šid - Mirkovci - vinkovačka vojarna i natrag, ili obrnuto s početnim mjestima polaska iz vinkovačke vojarne. Polasci vojnih kolona u hrvatskim selima nailaze na ledeni zid šutnje i hladnih pogleda, a u srpskim selima na uzdignute ruke, pozdrave i čašćenje kavom i šljivovicom. Ako je točna ona da se »narod nikad ne može prevariti«, onda se već iz ovog mogu izvući određeni zaključci.

Dugo vremena naklonost tzv. JNA prema teroristima iz Mirkovaca bila je tajna koja se na sve načine pokušavala prikriti. Sve odlaske u Mirkovce tzv. JNA pravdala je činjenicom da ima vojno skladište u Vrapčari, u neposrednoj blizini, te da je to »najbliži put« do Vrapčare. Tako su se armija i teroristi »ljubili tajno«, simpatije su bile obostrane, ali se situacija stubokom promijenila, pa se ta naklonost sad više nije mogla, a možda nije ni htjela skrivati.

Od posljednjeg sukoba Garde s teroristima iz Mirkovaca, yugo-armija i ne napušta Mirkovčane. Stacionirana je u Mirkovcima i oko njih zbog, kako oficiri stručno tumače, »stvaranja tampon-zone između dviju sukobljenih strana« i naravno »sprečavanja krvoprolića«. Teroristima je sada bolje nego ikad, vrijeme kad su morali danonoćno dežurati na barikadama je prošlost. Sad ih, naime, brižljivo čuva »Adžićeva vojska«, pa mogu i odmoriti, popiti koju, zakartati i konačno se ispavati.

U Mirkovcima se zbivalo pravo bratimljenje armije i naroda, »golurukog« i »nenaoružanog«, naravno. I to toliko »nenaoružanog« da ovaj teroristički centar Garda nije uspjela osvojiti ni uz angažiranje nekoliko stotina pripadnika i značajne ljudske gubitke.

Ako je sada, međutim, teroristima život olakšan, ni vojska se u Mirkovcima ne može požaliti. Spava po kućama, u toplom, druži se u slobodno vrijeme, s teroristima i naravno »izvršava postavljene zadatke«. Ovu pravu idilu remeti jedino činjenica da »nikako da padnu Vinkovci, to veliko ustaško gnijezdo«, ali kako im obećavaju neki oficiri, »i to će se uskoro riješiti«.

Ulazak u Mirkovce i dalje je, međutim, slobodan samo nekima. Jučer prijepodne bio sam na kontrolom punktu koji drži MUP, u Ulici bana Jelačića, prije mirkovačke rampe. Naišao je prvo građanin kojega su policajci legitimirali. Ispostavilo se da je riječ o građaninu srpske nacionalnosti koji je izjavio da ide u Mirkovce obići roditelje koji tamo žive. Nakon što su mu policajci temeljito pregledali stariji »mercedes«, on je otišao preko rampe.

Dvogledom smo promatrali preko rampe kako ga zaustavljaju i legitimiraju, a potom puštaju u Mirkovce pripadnici JNA. Samo deset minuta kasnije bračni par hrvatske nacionalnosti, koji je krenuo u Mirkovce da obiđu svoju kuću u kojoj nisu bili dugo i za koju su čuli da je opljačkana, predstavnici tzv. JNA su vratili ne dopustivši im ulazak u Mirkovce.

Naravno, i ovaj put, puštajući Srbe, a ne dopuštajući Hrvatima ulazak u Mirkovce, tzv. JNA »sprečava međunacionalne sukobe«.

01.08

Jugoslavenska armija i transport žita

Još jednom tzv. JA ovih dana pokazala je svoje pravo lice. Još jednom otvoreno se stavila na jednu stranu i to četničku i još jednom je otvoreno stala protiv druge strane. Ni svi seljaci za tzv. JA nisu isti. I među njima tzv. JA pravi podjelu, o čemu najbolje svjedoče primjeri iz sela Orolik i Korođ. Orolik je mjesto s pretežno srpskim stanovništvom, iz kojega je većina seljaka odlučila žito voziti u Srbiju. Stav općinske vlade bio je prilično liberalan i glasio je svatko može prodavati žito gdje hoće i nitko nikog u tome ne treba ometati.

Unatoč tome što su seljaci iz Orolika mogli neometano žito transportirati u Srbiju, valjda da bi sve dobilo na lažnoj dramatičnosti, u transport žita iz ovog sela uključila je JA kao »osiguranje« i nekoliko transportera i oklopnih vozila.

Na drugoj strani, na pisti u Korođu već danima stoje ogromne količine žita koje propada. Sve zamolbe Korođana, mjesta naseljenog uglavnom Mađarima, i sva nastojanja općinske vlasti da tzv. JA osigura prolaz transporta žita iz Korođa, kroz pobunjena srpska sela do vinkovačkog silosa, nisu urodila plodom. U garnizonu u Vinkovcima još je postojala kakva-takva volja da se odsječen od svijeta, okružen s teroristima iz nekoliko susjednih sela, a žito kisne i propada na pisti u Korođu. I to je jedna od tragičnih i tužnih slika Slavonije ljeta 1991.

Seljaci srpske nacionalnosti mogu odvoziti neometano svoje žito u Srbiju što nikad ranije nisu činili i time, uz ostalo, prkostiti svima ostalima. A seljaci hrvatske nacionalnosti, kao i oni mađaraske, ne mogu, ili moraju biti sretni ako uspiju svoje žito prevesti do dvadesetak kilometara udaljenog vinkovačkog silosa.

Jedni mogu sve, drugi ne mogu ništa.

02.08

Pogažena »časna oficirska«

»Časna oficirska« potpukovnika Žarkovića iz vinkovačkog garnizona da će učiniti sve da se nakon liječenja u šidskoj bolnici puste zarobljeni gardisti Karšaj i Durdar, po svemu sudeći više ne vrijedi. Naime, ne samo da desetak dana od zarobljavanja gardisti nisu oslobođeni nego prema tvrđenju iz garnizona, od jučer navodno tzv. JNA ne zna ni gdje se Durdar i Karšaj sad nalaze. To su, naime, poručili iz vinkovačkog garnizona - rekao je na konferenciji za tisak vinkovački gradonačelnik Tihomir Zovak.

Iz svih mjesta za koja pretpostavljamo da bi mogla biti na glavnom udaru eventualne agresije u našoj općini, evakuirali smo znatan broj žena i djece, njih oko 2.100, koji su smješteni u hotelima i odmarališta na moru.

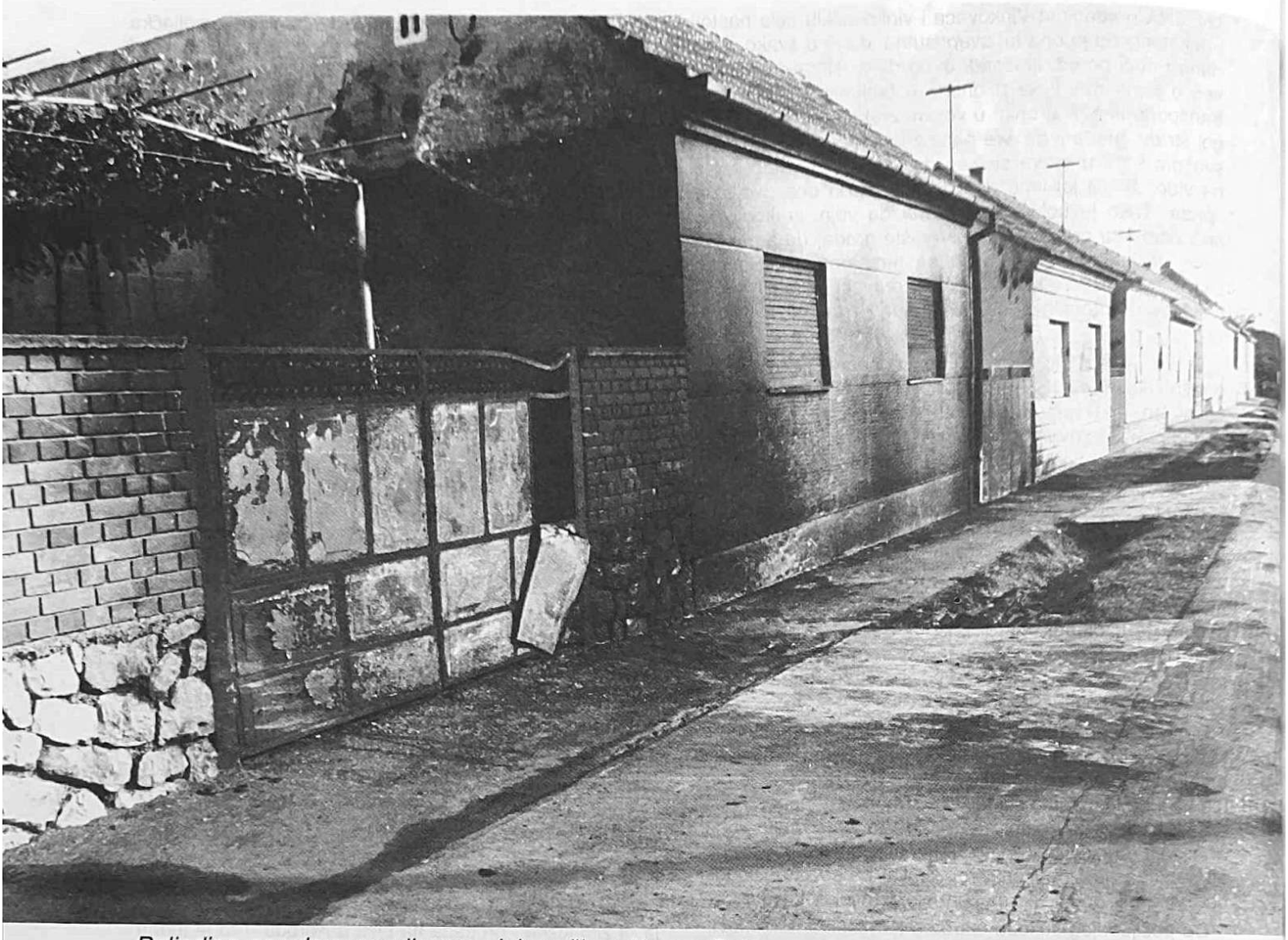

Poljedice napalma na ulicama vinkovačkog Novog Sela

Za agresiju koja se sada više i ne skriva, a koju režira Srbija, Zovak je rekao da se radi o zakašnjelim imperijalistima, te dodao da oni nisu izvukli pouku kako su se neki poput Sadama Huseina proveli kada su krenuli u osvajanje tuđih teritorija.

Zovak je kao ohrabrujuću istakao inicijativu poteklu prije nekoliko dana iz nekoliko srpskih mjesnih zajednica s područja općine, da se normalizira stanje u općini Vinkovci, te priopćio da će ovih dana imati još jedan takva sličan skup.

Ivan Treber, predsjednik općinske vlade, novinarima je iznio, bar zasad, potpuno zadovoljavajuću situaciju u pogledu opskrbe stanovništva vinkovačke općine osnovnim životnim namirnicama. Kruha, šećera, mlijeka, ulja, brašna, soli itd. ima dovoljno i svih kvaliteta, bez obzira na to što veći broj građana posljednjih dana stvara zalihe.

Treber je istakao ozbiljnu primjedbu koja se posebice tiče informacija što ih je plasirao Hrvatski auto-klub. Naime, prometni pravci Zagreb - Županja - Vinkovci, Đakovo - Vinkovci, te Vinkovci - Vukovar, preko Bogdanovaca potpuno su prohodni. Nije samo riječ o tome da vinkovačka općina, unatoč svemu, nije komunkacijski odsječena, nego se radi o tome da brojni poslovni partneri izvlače krivi zaključak kako se u Vinkovce uopće ne može sigurno stići. A istina je potpuno drukčija, iz Zagreba do Vinkovaca i iz Vinkovaca do Vukovara postoje sigurne prometnice, na kojima dosad nije bio većih incidenata.

Više poslovnih aranžmana za vinkovačko gospodarstvo propalo je zbog nedovoljno preciznih informacija o prometnicama, rekao je Treber, a naše gospodarstvo, unatoč svemu, odnosno baš zbog toga, mora funkcionirati.

02.08

Zatišje nas neće uspavati

»Od posljednjeg napada iz Mirkovaca na Vinkovce, 22. srpnja, traje zatišje koje nas neće zavarati niti uspavati. Hrvatska je u ratu, kontinuirano je izložena agresiji i kontinuirano će se braniti dok rat ne završi i dok ne zavlada mir«. To je novinarima na jučerašnjoj konferenciji za tisak priopćio predsjednik SO Vinkovci *Tihomir Zovak*.

»Apeliram na maksimalne mjere opreza, na dodatno opremanje i uređenje skloništa i podruma, ali i na to da život ide dalje i da, dok god možemo, moramo raditi i živjeti kao da je sve normalno«, rekao je Zovak. Velike skupine žena i djece već su odvezene u odmarališta i hotele na Jadranu, a ta akcija još traje.

Zovak je zamolio novinare da odmah postave pitanja, ako ih imaju, jer kako je rekao »žuri u garnizon«. Na pitanje koji su razlozi za to, vinkovački predsjednik je odgovorio: »Idem na prvi razgovor s novim komandantom garnizona Dragišom Masalom, s kojim ću razgovarati o životu u općini Vinkovci«. Nema nikakve sumnje da će vinkovački gradonačelnik i novi komandant garnizona imati jedan drugom što reći o onome što se zbivalo i o

onome što se eventualno moglo zbivati. Ostaje da se vidi koliko će od toga razgovora nakon svega biti dostupno novinarima i javnosti. Što se zarobljenih gardista Durdara i Karšaja tiče, vinkovački garnizon, preko kojeg su odvezeni u šidsku bolnicu, izgubio je svaku vezu s njima. U međuvremenu, u Županju je stigao teleks iz Prve vojne oblasti o tome da su oni u »vojnomedicinskoj ustanovi u Beogradu«.

Iz Skupštine općine Vinkovci upućen je još jedn apel za pomoć. Riječ je o apelu za pomoć obiteljima poginulih u posljednjem krvavim obračunima s teroristima. Posebno se to odnosi na gardiste, redarstvenike i civile koji su poginuli prilikom nedavnog bombardiranja Vinkovaca. I dosad su Vinkovčani pokazali izuzetnu solidarnost, pa ne treba sumnjati da ona ni ovaj put neće izostati. Ponedjeljak u Vinkovcima bio je potpuno miran dan. Na zgradi Skupštine općine još se mijenjaju stakla od nedavnog minobacačkog napada, a u međuvremenu slažu se na svim ulazima i oko zgrade vreće s pijeskom. Kakvi su dani koji dolaze nitko ne zna, sigurno je jedino da unatoč zatišju napetost ne popušta.

04.08

Iz šupljeg u prazno

Bezgranično strpljenje i bezgraničnu upornost pokazuje općinska vlast, posebno vinkovački gradonačelnik TIHOMIR ZOVAK, u kontaktima, razogovorima i pregovorima s tzv. JNA, posebno s garnizonom u Vinkovcima. Nije mali broj građana koji smatra da ti razgovori ne vode nikamo, pa čak i da su štetni, jer što i o čemu razgovarati s onima koji se otvoreno ili manje otvoreno, ovisno o jedinici, stavljaju u službu veliksrbijanske agresije. No, općinska vlast vjerojatno zna i razloge i činjenice koje običan građanin ne zna, a prema svemu sudeći, drži se one da »dok god se može, razgovarati je ipak najbolje«.

Posljednji razgovor predsjednika vinkovačke općine s komandantom vinkovačkog garnizona potpukovnikom DRAGIŠOM MASALOM zbio se prije dva dana. Taj njihov prvi kontakt, prema Zovakovim riječima, protekao je korektno, a najnovijeg komandanta Zovak je ocijenio kao »razumnog čovjeka s kojim se može razgovarati«. Međutim, i dalje je najčešći odgovor na brojna pitanja u garnizonu - »nije u našoj nadležnosti« ili »izvršavamo naloge više komande«. Tako tenkovska pratnja koja osigurava žito koje se iz srpskih sela odvozi u Srbiju nije iz garnizona, pa o tome Masal ništa ne može reći. Što se, pak, tiče žetve na kritičnim tablama, čija je ukupna površina 2.610 hektara, komandant vinkovačkog garnizona tvrdi da oni nikome u žetvi ne pomažu. Oficiri iz vinkovačkog garnizona žale se u svim takvim razgovorima na odnos građana prema njima, da on nije korektan. Vjerojatno bi poslije svake akcije četnika u kojoj se masakriraju građani hrvatske nacionalnosti, a u čemu tzv. JNA daje aktivnu podršku, trebalo organizirati špalire kroz koje bi prolazili tenkovi, a oduševljeni narod bi klicao i zasipao ih cvijećem. Pitanje je, međutim, da li bi i to zadovoljilo tzv. JNA.

Nakon svega, na vinkovačkom području među četničko-terorističkim skupinama počinju se javljati i prave pljačkaške horde. Jedna takva iz Ostrova prije dva dana presrela je skupinu od osam građana iz Tordinaca. Pretresla ih je, pritom im otela sav novac koji su imali kod sebe, nakit i ručne satove. Nekima od njih obraćali su se riječima »prestani plakati, jer ćemo te ubiti«, a tek nakon »intervenicije« tzv. JNA nedužni građani Tordinaca pušteni su na slobodu.

Dvije ulice u Jarmini, hrvatskom selu nadomak Vinkovaca već dva dana nemaju vode. Prilikom jedne od ratnih šetnji tzv. JNA, kolona oklopnih vozila u Jarmini zapala je u slijepu ulicu. Pritom je oštetila jedan hidrant. Rezultat toga je da u Ulici bana Jelačića i Ivana Meštrovića nemaju vode već dva dana. I nikom ništa. Iz garnizona nije stigla čak ni isprika. Vjerojatno Jarminčani treba da budu sretni, jer pri prolasku »narodne armije« nitko nije ubijen ni ranjen.

07.08

»Tata ne smije doći«

- Inicijativa o kojoj se već duže vrijeme govorilo u dobro obaviještenim krugovima - o sastanku s predstavnicima srpskih mjesnih zajednica bez prisutnosti javnosti, doživjela je u subotu navečer u svom prvom pokušaju potpun neuspjeh. Pismeni pozivi predstavnicima devet mjesnih zajednica s pretežito srpskim pučanstvom s područja općine Vinkovci za ovaj sastanak uručeni su na vrijeme posredovanjem JNA. Skup je trebalo da se održi u Starim Mikanovcima, mjesnoj zajednici s pretežito hrvatskim pučanstvom čiji su odbornici dali inicijativu za taj skup. No, ni nakon više od sat vremena čekanja, iz devet srpskih mjesnih zajednica nije se pojavio nitko. Tako su se Tihomir Zovak, predsjednik, i Filip Akalović, tajnik Skupštine općine Vinkovci, te predstavnici Mjesne zajednice Stari Mikanovci Jakob Gašpar, Stjepan Marić i drugi, razišli neobavljena posla. Skupu je trebalo da bude nazočan i dr. Zdravko Tomac, potpredsjednik hrvatske Vlade, ali je i njegov posjet u posljednji trenutak odgođen.

Beogradske »delije« dočekuju »srdačno« sve posjetioce

Ono što se znalo već prije, da dobru volju onih koji bi htjeli razgovarati i pregovarati sprečavaju svim sredstvima do zuba naoružani teroristi, sada se i obistinilo. Na ponovljeni telefonski poziv u jednu od mjesnih zajednica, uoči samog susreta, umjesto osobe koja je trebalo da dođe na pregovore javio se njegov sin. On je rekao:»Tata ne smije doći, jer su mu zaprijetili«. No, bez obzira na sve, ovakve inicijative neće prestati. Bit će ih, kako je rečeno, sve do trenutka dok s legitimnim predstavnicima mjesta s pretežito srpskim pučanstvom ne budu uspostavljeni normalni odnosi. Gradonačelnik Zovak istaknuo je da je u cilju održavanja ovakvih susreta spreman ići u bilo koju mjesnu zajednicu na području općine Vinkovci.

11.08

Napušten Dom JNA u Vinkovcima

Dom tzv. JNA u Vinkovcima nalazi se u najužem središtu grada, preko puta poslovne zgrade PIK-a »Vinkovci«. Uz taj objekt vezano je niz incidenata tzv. JNA, koji su se zbivali u posljednje vrijeme. U više navrata u njemu i oko njega, bilo je pucnjave. Njegovi »stanari« tvrdili su da se na Dom puca izvana, a građani su tvrdili da se iz Doma puca van. Normalna stvar bila je da prilikom dovoženja hrane iz Garnizona u Dom oni koji bi to izvršavali prolaznicima doviknu »ustaše, sve ćemo vas poklati«. U Domu su se okupljali vrhunski obavještajci KOS-a, ali i simpatizeri.

U ovom Domu JNA održana je i čuvena »osnivačka Skupština SKJ - Pokreta za Jugoslaviju« na kojoj je četnički general Mirković izgovorio kako će »mlada hrvatska demokracija dobiti po zubima«.

Ukratko, Dom JNA u središtu grada bio je jedno od onih mjesta koji su Vinkovčani zaobilazili i promatrali s pristojne udaljenosti. Dom je imao status nepoželjne pravne osobe u Vinkovcima.

Ovih dana tom i takvom Domu JNA (privremeno ili trajno) došao je kraj. Naime, kako je javnost obavijestio sekretar u Općinskom sekretarijatu za narodnu obranu, dipl. inž. Josip Peći, od prije nekoliko dana tzv. JNA potpuno je ispraznila i napustila Dom JNA. U sklopu osiguranja svih objekata u gradu i o Domu JNA brinu pripadnici MUP-a Hrvatske.

O čemu se zapravo radi; da li je to najava da će tzv. JNA napustiti i neke druge »punktove« u Vinkovcima ili se radi o tome da se »teren očisti«, da u eventualnom zračnom i svakom drugom bombardiranju Vinkovaca pripadnici srpske armije budu na sigurnom, nitko pouzdano ne zna. Osnovna dilema, dakle, »povlačenje« ili »mjere bezbednosti« ostaje, a vrijeme će pokazati o čemu se zapravo radilo.

12.08

I hrvatska pšenica u Srbiju

Pisali smo o tome kako dio seljaka srpske nacionalnosti sa slavonskog područja svoju pšenicu odvozi i predaje u Srbiju, iako je otkupna cijena niža i premda je potpuno neizvjesno da li će i kad za nju dobiti novac. Koliko je to u redu prema Hrvatskoj kao njihovoj domovini i koliko se radi o svjesnom prkosu prema svemu što je hrvatsko, nije teško dokučiti.

Posljednjih dana, međutim, stvari su dodatno kulminirale i to do te mjere da se sad zaista postavlja pitanje »gdje je hrvatska država«. Naime, ne samo da u Srbiji završava pšenica seljaka srpske nacionalnosti, nego u Srbiji, onoj Miloševićevoj, završava i pšenica poljovrivrednika Hrvata s ovog područja. U istim konvojima putuje »srpska pšenica« od onih koji žele da ta pšenica završi u Srbiji i »hrvatska pšenica« koju oni koji su je proizveli nisu proizveli za Srbiju. Primjer sela Orolik u vinkovačkoj općini za ilustraciju takvih pojava koje hvataju maha je indikatian. Riječ je o mjestu u komu Srbi čine više od 50 posto stanovništva, ali u kojemu živi značajna skupina Hrvata. Najveći broj njih svoje žito prodalo je mjesnoj zadruzi, vjerujući da će ono završiti u vinkovačkom silosu. Ispostavilo se da to žito također u vojnoj pratnji ide prema Šidu. Vrhunac je, međutim, činjenica da hrvatski seljaci iz Orolika za svoje žito u Oroliku dobivaju »potvrdu«, a iz Šida ne dobivaju ni »potvrdu«. Novcima za žito ni traga. Ostaje im da se nadaju da će nakon svega za ono što je njihovo i što su doslovce krvavo zaradili dobiti neki dinar. Nje mali broj onih koji misle da neće dobiti ništa i da se s naknadom za ovogodišnju ljetinu mogu pozdraviti. Sve se to događa ovih dana, u vrijeme »Kostićevog primirja«. Za sve to netko je, nema sumnje, odgovoran. No, otkriti tko je taj isto je kao tražiti iglu u plastu sijena. Općinske strukture prebacuju stvari na više razine, a više opet vraćaju natrag. Na kraju proizlazi da kriv nije nitko. A seljak iz Orolika (a to nije jedini takav primjer) pošto je pod gotovo nemogućim ekonomskim prilikama uzgojio ovogodišnju ljetinu ostaje izigran i to do krajnjih granica. Prvo, njegovo žito ne završava tamo gdje bi to trebalo i gdje bi on želio, a nakon svega nije siguran da će zauzvrat išta dobiti. Moglo bi se reći da je riječ o »još jednoj pljački na bizantski način«. No, to nije dovoljno. Svojim krivim potezima, ili zato što netko uopće ništa nije učinio, netko je to omogućio. Jer, za usporedbu, neka pokuša Bunjevac svoje žito isporučiti u Republiku Hrvatsku!

13.08

Nepravda za nepravdom

Svakim novim danom sve je više dokaza kako su u zbivanja u istočnoj Slavoniji dovedena do onog stupnja kad građani hrvatske nacionalnosti, kao apsolutna većina u ukupnom sastavu stanovništva, bivaju ugrožavani na najrazličitije načine i to krajnjih granica. Jedna takva drama zbiva se ovih dana u vinkovačkom selu Orolik, mjestu u kojem Srbi čine natpolovičnu većinu stanovništva, ali u kojemu živi i značajna skupina Hrvata.

Prije nekoliko dan, naime, iz ovog sela izbjegla je skupina Hrvata. Pobjegli su pred fizičkim prijetnjama skupine terorista, koji su nasilno upali u njihove domove, govorili im da su »ustaše i da će ih se poklati«. Sigurnost su potražili u okolnim selima, ili u samim Vinkovcima, tamo gdje imaju rodbinu ili prijatelje. Sa sobom su donijeli i istinu o tragičnom zbivanjima u Oroliku. Već dugo vremena u tom su selu barikade. Oružje je dijeljeno četiri puta. Posljednji put ga je šleperom civilne registracije dovezla tzv. JNA i dijelila ga u jednom dvorištu, naravno samo Srbima. I oni koji su htjeli i oni koji nisu morali su prihvatiti oružje, kao što su morali ići i na barikade. Na drugoj strani, Hrvati u ovom mjestu našli su se u svjevrsnoj karanteni, izolirani od onoga što teroristi rade po selu, ali i od vanjskog svijeta.

Nova nepravda Hrvatima iz Orolika zadana je prije nekoliko dana, prilikom predaje žita. Žito su predali mjesnoj zadruzi, vjerujući da će ono završiti u vinkovačkom silosu. Poslije se ispostavilo da to žito, kamionima i prikolicama uz vojnu pratnju, ide u Srbiju. Od zadruge su dobili samo potvrdu da su žito predali, a iz Šida, kamo se žito odvozi, nisu dobili i potvrde ni novac. Većina njih se osjeća potpuno izigranima i sumnjaju da će novac dobiti.

Ratnički sumrak nad Slavonskim Bespućima

Protjerivanje s kućnih pragova uslijedio je na kraju, kao vrhunac onoga što im se događa u posljednjih mjeseci. U kućama su ostavili po jednu osobu, u pravilu starca ili staricu, koji bi za njihovog odsustva trebali brinuti o kući i hraniti stoku. Sa suzama u očima okupljenim su novinarima o općinskoj Skupštini govorili o onome što ih je, i krive ni dužne, snašlo.

Neki od njih pokušali su za vikenda, bar nakratko, doći svojim kućama, ali su na prvoj barikadi zaustavljeni i vraćeni. Jedan od onih s kojima smo razgovarali trenutno je na godišnjem odmoru koji mu istječe za nekoliko dana. Kako će i kuda dalje, ne zna. Boje se da će im u međuvremenu kuće biti opljačkane, a stoka odvezena u konvojima koji ovih dana idu za Srbiju. Općinske vlasti mogu im osigurati privremeni smještaj, dati im određenu financijsku pomoć, kao i pomoći pri definiranju radnih obveza u njihovim matičnim poduzećima. No, ono što je njima najvažnije i što ih jedino zanima u ovom trenutku - povratak kućama i obiteljima - nitko im ne može osigurati. Možda bi mogla JNA, ali ona to neće.

14.08

Kostićevo »primirje«!

Kako izgleda »primirje« u režiji Beograda kad ga provodi veliki Srbin iz Crne Gore poput Branka Kostića, najbolje svjedoči noć između utorka i srijede na vinkovačkom području. Dva hrvatska sela Nuštar i Tordinci, koja su na udaru četničko-velikosrbijanskog terora već duže vrijeme, ove noći opet ili po tko zna koji put su bombardirana. Opet ih je naravno bombardirao »goloruki srpski narod«, jedne iz Pačetina, druge iz Bršadina.

Na Tordince su pale ukupno 23 granate kalibra 82 mm, na Nuštar ih je ispaljena 21, a na poljoprivredno dobro »Henrikovci« ukupno šest. Kako je u ovim selima ratno stanje prkatički proglašeno i kako su mještani stalno budni i dobro organizirani, stanovnici ovih sela već ranije sklonili su se u podrume i druge zaklone, pa ozlijeđenih, ranjenih i poginulih ova put nije bilo.

U Tordincima, između ostalog, oštećena je i katolička crkva od granate koja je pala u dvorište crkve, a u tom mjestu pogođena je i kuća jednog Srbina. Još jednom se potvrdilo da teror ne bira nacionalnost. Teroristi iz Bršadina i Pačetina primirje očito ne namjeravaju poštovati ili možda smatraju da primirje vrijedi samo za hrvatsku stranu, a da su ovo samo »sitne čarke«. Hrvatska strana ni ovaj put nije uzvratila, a mišljenja o tome da li je trebala ili nije trebala odgovoriti u Vinkovcima su najblaže rečeno podijeljena.

Činjenica da samo u Nuštru pet dosad pronađenih granata, naravno vojne proizvodnje, nije eksplodiralo, govori da se radi o starim granatama iz zaliha tzv. JNA koje je ona očito poklonila teroristima prije nego im »istekne rok upotrebe«. Primirje je dakle prekršeno od jedne strane, i to od one koja je cijeli sukob i izazvala i stalno ga izaziva. No, čuđenju nema mjesta, jer sam Šešelj izjavljuje kao srbijanski narodni poslanik: »Kakvi 'plavi šljemovi', tek po njima treba da tučemo«.

Što da se onda očekuje od terorista na terenu, koji su odsječeni od svijeta, s ograničenom opskrbom i s osjećajem da više i nije tako sigurno da će istočna Slavonija biti velika Srbija. Njima i ne preostaje ništa drugo nego to što čine: bezobzirno noćno gađanje civilog stanovništva u hrvatskim selima.

I još nešto vrlo značajno: iz onoga što su hrvatske obavještajne službe uhvatile u eteru, jasno se da zaključiti da se cijelom akcijom bombardiranja Nuštra i Tordinaca iz Pačetina i Bršadina komandiralo iz glavnog četničko-terorističkog centra u Slavoniji i Baranji - iz Borova Sela.

15.08

Dostojanstveno obilježen blagdan Velike Gospe

- Katolički blagdan Velike Gospe u Vinkovcima i u svim katoličkim selima vinkovačke općine obilježien je dostojanstveno uz mnoge crkvene svečanosti. Nije mali broj Vinkovčana koji su i u ovim ratnim vremenima odlučili da neradni dan iskoriste za druženja. Istina, ne po izletištima, jer to je sada rizično, nego uglavnom po travnjacima ispred svojih domova. Unatoč blagdanu, atmosfera nije bila uobičajeno vesela. Svima je, naime, i dalje pred očima rat i agresija kojoj je već mjesecima izložena Republika Hrvatska. Najavljeno bombardiranje grada iz četničko-terorističkog centra u Mirkovcima ipak se nije zbilo, pa se može zaključiti da se radilo o još jednom u nizu psihološko-propagandnih poteza kojima je stanovništvo Slavonije i Baranje sad već svakodnevno izvrgnuto. Noć između srijede i četvrtka bila je »relativno mirna«, a ono što je najvažnije nije bilo ljudskih žrtava. U dva navrata, prvo u 21.50, a potom u dva sata u noći, čula se jaka mitraljeska rafalna paljba iz Mirkovaca prema gradu praćena i pojedinačnom pucnjavom. Jučer ujutro oko šest sati iz pravca Gaboša upućene su tri minobacačke granate koje su pale u blizinu željezničke stanice u Antinu, od kojih je jedna oštetila željezničko skladište. Ozlijeđenih nije bilo. U 6.22 sata jučer ujutro osobe u uniformama SAO Krajine zaustavile su u Mirkovacima lokani vlak Tovarnik - Vinkovci. Novodni razlog za to je traženje oružja, a nakon pretresa vlak i putnici su pušteni.

Jučer oko deset prije podne pripadnici Policijske uprave Vinkovci na osmom kilometru auto-ceste Vinkovci - Županja, na mjestu gdje se šljunčana cesta odvaja za Rokovce pronašli su tijelo poginulog muškarca koji je na sebi imao hlače kakve nose redarstvenici. O kome se radi, nije poznato. U Vinkovcima, međutim, kruži priča kako četnici uz pomoć JNA, kako bi prikrili stvarni broj ubijenih u Dalju, Erdutu i Aljmašu, njihova tijela tajno razvoze i ostavljaju po kanalima i puteljcima diljem Slavonije.

16.08

Štete: više od četiri milijuna DEM

- O tome da su štete zbog velikosrbijanskog terorizma i od »aktivnosti« yugosoldateske ogromne, govori se već duže vrijeme. Kolike su one samo u nekim segmentima na vinkovačkom području, pokušala je ovih dana po nalogu Skupštine općine utvrditi posebna stručna komisija općinske vlade. Podaci koje je na jučer održanoj konferenciji za tisak iznio općinski »ministar« informiranja dr. Tomislav Talanga samo su potvrdili opravdana srahovanja o visinama šteta. Na području općine Vinkovci tenkovi i ostala »mehanizacija« JNA oštetili su 90 kilometara asfaltiranih cesta na kojima bi trebalo postaviti potpuno novi sloj asfalta. Cijena tog popravka iznosti 3,211 milijuna DEM i to po vrijednosti 1 DEM od 20 dinara, kako je već postalo uobičajeno računanje vrijednosti propalog dinara. Komisija je utvrdila da je ukupno oštećeno prilikom dva nedavna minobacačka napada 170 stambenih objekata u gradu, a da procijenjena šteta iznosti 850.000 DEM.

Vodovod u selu Jarmina, koji su također nedavno oštetili tenkovi, za popravak zahtijeva troškove u visini od 25.000 DEM, dok se visina popravka oštećenog željezničkog prijelaza između Mirkovaca i Jankovaca, također od JNA, procjenjuje od 11.000 DEM. Sve zajedno, samo ove dirketne štete iznose više od četiri milijuna DEM. Kolike su štete u željezničkom prometu, u ugostiteljstvu, u zastoju plasmana različite robe, u prekidu niza poslovnih aranžmana, teško je čak i izračunati. Sigurno je da se radi o više desetaka milijuna DEM.

Štete su procijenjene, no na postavljeno pitanje tko će ih platiti, kome će računi biti isporučeni - odgovora zasad nema. Jedni smatraju da bi račun trebao poslati u Beograd, drugi misle da bi ga trebalo poslati »Ledenom«, generalu Životi Avramoviću, komandantu Prve vojne oblasti. Međutim, prema svemu sudeći, štetu pučanstvu, Vinkovcima i Hrvatskoj neće platiti nitko. Nije mali broj onih koji smatraju da »konačna bilanca« šteta još nije sačinjena, da štete gospodarstvu neće na ovome stati.

17.08

I armija u pljačku

- Svaki dan sazna se neka nova činjenica koja dodatno kompromitira već u Hrvatskoj potpuno kompromitiranu tzv. JNA. Posljednja takva informacija glasi: Jučer ujutro u 9.30 sati iz pravca Šida u četničko-terorističi centar u Mirkovce stigla je vojna kolona u kojoj su bila četiri transportera, jedan tenk, i 17 tegljača - kamiona. Prema svemu sudeći, odvoženje hrvatske imovine, točnije rečeno pljačka, nastavlja se i u to sada više nema sumnje, aktivan udjel u orgnizacijskom lancu daje tzv. JNA. Čak i unutar samih vojarni, gdje je vojska pod najvećom paskom i disciplinom, gdje su »mjere sigurnosti maksimalne«, događa se dosta činjenica koje upućuju na zaključak da se bivša JNA nalazi u fazi laganog umiranja. U posljednje vrijeme, primjerice, iz vinkovačke vojarne gotovo svake noći dopire pjesma i svirka praćena galamom. Na slučajne prolaznike na ulicama u blizini vojarne pritom se bez ikakvog razloga uperuje vatreno oružje, što je samo jedan u nizu incidenata koje stvara JNA.

Prije dva dana u akciji ubacivanja terorista u grad, u poslijepodnevnim satima, sudjelovala je kao ispomoć i JNA. Naime, u trenutku kad su se dvojica terorista pokušala ubaciti u Ulicu bana Jelačića, kao »podrška« iz teškog vatrenog oružja otvorena je rafalna paljba u smjeru patrole MUP-a koja je stacionirana u Ulici bana Jelačića. Nakon svega, teroristi su ponovno protjerani u Mirkovce, a oko 23.30 sati JNA je iz Mirkovaca u smjeru grada uputila još šest kratkih rafala. U petak navečer, teroristi iz Mirkovaca kod željezničke postaje Vrapčana otvorili su vatru na vlak 4362 koji vozi na relaciji Vinkovci - Brčko, ali osim pričinjene materijalne štete ozlijeđenih i poginulih nije bilo. Uoči subotnjeg jutra, u 4,45 sati, teroristi iz Mirkovaca još se jednom bezuspješno pokušavaju ubaciti u Vinkovce, a u 5 sati i 15 minuta iz smjera Gaboša ispaljeno je šest minobacačkih granata na Jarminu, srećom, bez ikakvih posljedica.

U subotu ujutro Vinkovčani su nakratko ostali bez vode, ali radilo se samo o sitnijem kvaru koji je brzo otklonjen.

18.08

Pljačka se nastavlja

Srpska pljačkaška armija odnosi iz kuća izbjeglih Hrvata što god se može odnijeti i sve ide u Srbiju.

Pljačka hrvatske imovine na vinkovačkom području se nastavlja i to je jedina konstanta u zbivanjima na ovom području u posljednjih mjesec dana. Počelo je odvoženjem pšenice u Srbiju, one u vlasništvu srpskih seljaka, a nastavljeno odvoženjem hrvatske pšenice. U posljednje vrijeme, međutim, odvozi se sve čega se teroristi dočepaju: stoka, namještaj, kućni inventar...

U nedjelju ujutro oko šest sati, iz pravca Šida, naravno u vojnoj pratnji stigla je još jedna pljačkaška karavana. Riječ je o koloni od 35 kamiona - uglavnom šlepera, u pratnji jednog tenka, tri borbena oklopna vozila, te jednog sanitetskog vozila. Pljačka je najintenzivnija posljednjih dana u Oroliku i Mirkovcima, a na glavnom udaru pljačkaša nalaze se kuće Hrvata u tim mjestima. Nedavni boravak petorice građana koji su svoje kuće u Prišincima, u predjelu Mikrovaca prema Vinkovcima, posjetili nakon više od mjesec dana, u domovima nisu zatekli bukvalno ništa, sve što se moglo odnijeti odneseno je, a ono što nije - poput kaučeva i fotelja - izbačeno je na dvorište i isječeno noževima. Tako pljačkaške horde haraču po Slavoniji kao u vrijeme kada su ovim krajevima haračili Huni i Avari. Jedina razlika je što je u međuvremenu proteklo »nekih« 13 stoljeća.

U posljednje vrijeme sve češće se postavlja pitanje zašto četnici pljačkaju Slavoniju ako im je plan da od nje naprave »Veliku Srbiju«. Ili možda nisu sigurni da će plan uspjeti, pa je deviza pokradi i opljačkaj sve što možeš dok se još može.

20.08

Stigli Kostićevi »mirotvorci«!

I na vinkovačko područje stigli su Kostićevi »mirotvorci«. Njih petorica, iz takozvane Savezne komisije za kontrolu primirja, stigla su udobnim automobilom, a odsjeli su, gdje bi drugdje nego u vinkovačkom garnizonu. Što će to oni kontrolirati, koje i kakvo primirje, nitko u Vinkovcimane ne zna, a pitanje je zna li onaj tko ih je poslao. Činjenica je, nepobitna, da se Kostićevo »primirje« poklopilo (slučajno) s eskalacijom nasilja u Hrvatskoj, da je to primirje kao poklon Hrvatskoj donijelo »Okučane«, sukob koji je zamalo izazvao frontalni sudar hrvatskih oružanih snaga i federalne armije.

Na što će se odnositi zadatak ove misije, o čemu će to oni razgovarati s Kriznim štabom općine Vinkovci, znat će se uskoro, nakon sastanka zakazanog između Kriznog štaba općine Vinkovci i petorice »beogradskih mirotvoraca«. Promatrači ovdašnjih prilika smatraju da će, ako se

Rat u Hrvatskoj bio je i rat za mostove kao važne strateške točke u obrani od agresora

stvari budu razvijale dosadašnjom logikom, i nakon ovog posjeta uslijediti nova eskalacija nasilja na vinkovačkom području.

No, kako ne bismo bili zli jezici, pričekajmo ipak nekoliko dana.

20.08

Prvi »rezultati« mirotvorne misije!

Ako smo jučer napisali da mnogi smatraju kako će nakon posjeta »savezne komisije za kontrolu primirja« eskalacija terora biti nastavljena, kako treba pričekati nekoliko dana, onda je od jučer očigledno da smo se u procjeni prevarili. Naime, na novi teror uopće nije trebalo čekati nekoliko dana, on je uslijedio samo dan nakon što su petorica »beogradskih mirotvoraca« stigla u Vinkovce.

Napad je započeo ujutro između 5.45 i 6.15 sati na Vinkovce, Tordince i Nuštar, te na vinkovačko Novo selo palo je dvadesetak granata kalibra 120 mm. Novi četničko- teroristički zločin prema civilnom stanovništvu počinjen je s više lokacija: na Nuštar se pucalo iz pravca Bršadina, na Tordince iz predjela Bobota-Ludvinci, a na Vinkovce vjerojatno iz predjela Ostrova. Na Nuštar je palo 6 granata, na Tordince 3 od kojih jedna nije eksplodirala, na vinkovačko Novo selo 3, te na sam grad desetak i to uglavnom u sjevernom predjelu grada. U Vinkovcima kako saznajemo ozlijeđene su četiri osobe, a u Tordincima, Nuštru i Novom selu ozlijeđenih nema. Već pri padu prve granate Vinkovčani su se sklonili u skloništa i podrume, a poduzeća i ustanove jučer su radile, iako je određen broj zaposlenih kasnio na posao. Ovo je nakon 22. srpnja i 19. srpnja treći minobacački napad na Vinkovce i to u trenutku kad je građanima Hrvatske ponuđeno »primirje« u režiji beogradskih nalogodavaca i Branka Kostića kao izvršioca. A petoricu »beogradskih mirotvoraca« ni ovaj vandalski čin nije previše uzbudio. Oni su naime, u tom trenutku mirno spavali u vinkovačkoj vojarni, vjerojatno umireni informacijama oficira »iz prve ruke« da »garnizonu ne prijeti opasnost«.

21.08

Mitraljirali redarstvenike iz vojnih zrakoplova

Još jedan zločin zlikovačke jugo-armije dogodio se bez ikakvog povoda, no budući da zločincima povod nikad i nije trebao, koliko god događaj bio tragičan, čuđenju nema mjesta. U četvrtak popodne pripadnici MUP-a Hrvatske, njih desetak, izvodili su na vježbalištu Ljeskovac, smještenom na zapadnom izlazu iz Vinkovaca, gađanje vježbovnom municijom - tromblonima. Tada su ih dva puta u niskom letu nadletjela tri vojna zrakoplova - »jastre-

Destrukcija slavonske konstruktivnosti. I autobus i most »nekada« su spajali ljude. U ovom trenutku to svakako ne čine

ba«. Prilikom trećeg nadlijetanja, s visine od 20 metara, iz drugog vojnog zrakoplova otvorena je mitraljeska paljba dugim rafalom od tridesetak metaka na skupinu redarstvenika na poligonu. Tom prilikom smrtno je stradao Franjo Gilja iz Nuštra, otac četvoro djece, dok su lakše i teže ozlijeđena šestorica pripadnika MUP-a Hrvataske.

Teško su ozlijeđeni: Ivan Baliban, kojega je metak pogodio u šaku i potpuno je razmrskao, Zoran Ruskaj, kojemu je u bolnici amputirana noga te Franjo Šamukuć. Lakše su ozlijeđeni: Ivan Kelemen, Zoran Zlojić i Zvonko Brdar. Mitraljeski meci zapalili su dva osobna vozila koja su izgorjela, a pet osobnih vozila je oštećeno. O zločinačkim namjerama onih koji pilotiraju spomenutim zrakoplovima svjedoče činjenice iz kojih se može zaključiti da su oni tražili grupu redarstvenika koja je krenula na gađanje. Naime, nije riječ ni o kakvoj velikoj koloni koja bi bila uočljiva. Skupina je na gađanje stigla pješice, lokalnim puteljkom uz prugu. Postojala je, dakle, jasna namjera da se bez ikakvog razloga pronađu i mitraljiraju spomenuti redarstvenici; postojala je jasna namjera pilota zločinačke soldateske da se pripadnici MUP-a ubiju.

Četvoro djece u Nuštru ostalo je bez oca čiji je jedini »grijeh« bio to što je bio pripadnik hrvatskih oružanih snaga. Ni činjenica što je riječ o saobraćajnim redarstvenicima koji reguliraju promet, a ne sudjeluju u borbama s teroristima i okupatorima Hrvatske, nije značila ništa onima koje srbijanski generali prema Miloševićevom nalogu svakodnevno šalju da diljem Hrvatske ubijaju sve što je hrvatsko.

23.08

U Tordincima nema mira

Za građane Tordinaca nema mira ni danju ni noću, zasipanje minobacačkim granatama ovog sela gotovo ne prestaje. U četvrtak u 21.25 sati izvršen je nov napad na ovo mjesto, pri kojemu je na Tordince palo više od 20 granata. Nekoliko nije eksplodiralo što ponovo potvrđuje da je riječ o zalihama kojih se armija riješila dajući ih četnicima, kojima očito prolazi vijek trajanja. Ozlijeđenih nije bilo, ali su dva krova srušena. U petak ujutro međutim, preminuo je Milan Sićanica, mještanin Tordinaca rođen 1954. godine, koji je bio ranjen u minobacačkom napadu na ovo mjesto 20. kolovoza. Tako je još jedan ljudski život ugašen, nizašto, eskalacijom terora i ludila koje vlada slavonskom ravni već više mjeseci.

23.08

Slovenci u gardi

Dva naoko nepovezana događaja u 24 sata u općini Vinkovci govore gotovo sve o sadašnjem vojno-političkom trenutku na ovom poručju. Naime tijekom noći sa srijede na četvrtak iz vinkovačke vojarne pobjegla su još dvojica vojnika, priključivši se desetinama onih koji su to učinili prije njih. Jedan od njh dvojice je srpske nacionalnosti i rodom je iz Srbije.

A u samu zoru auto-stopom iz Slovenije su u Vinkovce stigla dvojica slovenskih mladića. Oni su se prijavili nadležnim službama sa zahtjevom da trenutno budu primljeni u Gardu. Kako saznajemo, nakon uobičajenog rutinskog postupka provjere, mladićima će biti udovoljeno. Još je zanimljivije to što su oni već ranije »regulirali vojni rok u JNA«, pa dakle ne dolaze u Gardu, kako bi se sklonili pred vojnim organima Yugo-armije. Na pitanje zašto baš u Vinkovce lakonski su odgovorili »pa ovdje se ratuje«. Dakle iz Yugo- armije nakon Slovenaca, Hrvata, Muslimana, Albanaca i Crnogoraca sada bježe i Srbi. Na drugoj strani u hrvatsku gardu javljaju se, bez ikakve prinude Slovenci.

Tko ima perspektivu, a kome je sudbina već zapečaćena prosudite sami. Kao i to koliko su ozbiljne ili smiješne »prijetnje« izvjesnog generala Negovanovića kako će ponovo svi (osim Slovenaca) MORATI služiti JNA.

24.08

Skup majki vojnika jugoarmije

- Velika općinska vijećnica u Skupštini općine Vinkovci bila je pretijesna da primi sve sudionike skupa majki vojnika u tzv. JNA, na kojemu je bilo ponajviše majki, ali i očeva, braće i sestara onih čija je sudbina da ljeta 1991. godine služe vojsku u okupatorskoj armiji. Skup majki vojnika organiziralo je Međustranačko vijeće općine Vinkovci, a upriličen je za takozvanu »rujansku klasu«, mladiće s područja vinkovačke općine koji su u tzv. JNA otišli u rujnu prošle godine i koji su ovih dana trebali biti pušteni

Od naše djece prave janjičare, bila je jedna od poruka majki vojnika u JNA na svom prosvjednom putu ka Beogradu. Majke su se pokušavajući izvući svoje sinove iz kandži pomahnitale zvijeri služile samo jednim oružjem - LJUBAVLJU

kućama, ali koje je tzv. JNA »pretvorila u rezerviste« i do daljeg ih zadržava. Od njh 186, dosad nijedan nije stigao kući, a zadržavaju ih pod najrazličitijim izgovorima.

Pozdravljajući nazočne, Josip Peći, sekretar u Sekretarijatu za NO općine Vinkovci prenio je nastojanje koja su dosad činili općinski sekretarijati i Vlada Republike Hrvatske, izrazio prisutnim roditeljima razumijevanje za stanje u kojemu su se našli, te ih zamolio da budu čvrsti i izdrže, da ne klonu duhom jer će se njihovi sinovi ipak vratiti svojim kućama.

Kada su, međutim, roditelji počeli izlaziti za mikrofon i govoriti svoje osobne drame i osjećaje zbog činjenice da su im djeca, praktično, zadržana kao taoci, malo je bilo nazočnih u dvorani koji nisu pustili suzu. »Od naše djece oni prave janjičare! Zašto jugoarmija ne slijedi primjer armije u SSSR-u? Mi osim naše djece nemamo što izgubiti! Tko će mene hraniti, ako mi se dijete ne vrati i kako ću uopće živjet bez njega«, bile su neke od dramatičnih rečenica koje su tom prilikom izgovorili roditelji. Kako je riječ uglavnom o mladićima rođenim 1971. godine, jedan roditelj je upitao: »Ima li nade za generaciju »hrvatskog proljeća«. Da li je njihov grijeh što su se rodili 1971. godine«. Pokušavajući, koliko je moguće, umiriti roditelje i raspravu usmjeriti u pravcu dogovora o konkretnim potezima, nazočnima su se obratili i prvaci ostalih stranaka ističući da je to što se radi s mladićima u tzv. JNA samo dio ukupnog krvavog i bezobzirnog rata koji se vodi protiv Hrvataske. Kako god bilo, istaknuli su neki od govornika, u JNA više neće otići ni jedna klasa hrvatskih vojnika, jer je tzv. JNA, stavljajući se otvoreno na stranu Srbije i četničkog terora, svoju šansu kod Hrvata definitivno prokockala.

Nakon svega, roditelji su prihvatili i uputili zahtjevno pismo dr. Franji Greguriću, predsjedniku Hrvatske Vlade i otvoreno prosvjedno pismo jugo-premijeru Anti Markoviću.

U zahtjevnom pismu Greguriću, majke i očevi vojnika u tzv. JNA traže da njihova djeca ne budu živi taoci i predmet generalskih ucjena, nego da Hrvatska Vlada ispuni ustavnu obvezu i djecu koja su po odobrenju Hrvatske Vlade upućena u tzv. JNA vrati kućama.

Anti Markoviću majke postavljaju pitanje: S kojim pravom, gospodine predsjedniče, kršite Ustav zemlje i zadržavate naše sinove kao generalske zatočenike po isteku vojnog roka,« te zaključuju sa: »Ne dozvolite, gospodine predsjedniče, da pomislimo da ste izdali zemlju i vlastiti narod, ispunite svoju ustavnu i zakonsku ulogu i pustite našu djecu svojim kućama«.

25.08

Pogled prema Vukovaru i Osijeku

- I u Vinkovcima tijekom vikenda napetost je dodatno porasla, građanima je postalo potpuno jasno da je rat pred njihovim vratim, onaj isti rat koji je okupatorska i velikosrpska JA već nametnula Osijeku i Vukovaru. Čak ni sahrana tragično poginulog redarstvenika Franje Gilje u Nuštru nije se mogla obaviti normalno. Točno u 16 sati kada je pogrebna povorka krenula, Nuštar je u brišućem letu nadletio jedan vojni zrakoplov. Da li je u njemu sjedio isti onaj pilot koji je na strelištu bez ikakvog povoda ustrijelio redarstvenika Franju Gilju, a šestoricu drugih ranio nije ni bitno. Bitna činjenica je da piloti JA sve više postaju piloti ubojice koji izgleda čak uživaju i u sahranama onih koje su usmrtili. Do 16, 30 sati Vinovce su nadlijetala tri vojna zrakoplova u niskom letu. Nakon što su u Vukovaru dva srušena, nadlijetanje grada nastavljeno je, ali s znatno veće visine.

Popodne i večer građani su proveli uglavnom u pokušajima da nakon što je zauzet odašiljač u Belju pokušaju na novom kanalu pronaći kolio-toliko jasnu sliku programa HTV-a. Oko 21,20 sati opet se pucalo iz vojarne JA u Vinkovcima: prvo s tri kratka rafala, a potom pojedinačnom paljbom. Ono vojnika i rezervista što je ostalo u vojarni nakon svih dezertiranja vrijeme i nervozu prekraćuju trošeći sve veće količine alkohola i nekontrolirano pucajući po gradu. Tijekom noći sa subote na nedjelju, točnije u jedan sat na selo Tordince opet je izvršen minobacački napad. Na Tordince pale su četiri granate od kojih jedna nije eksplodirala, a ozlijeđenih nema.

Nedjeljno prijepodne građani Vinkovaca proveli su uglavnom slušajući vijesti o bombardiranju Vukovara, a neke od tih eksplozija mogle su se čuti kako u daljini odjekuju i iz samog grada. Vijest da su srušena dva vojna zrakoplova u Vukovaru, u Vinkovcima je primljena kao ohrabrenje bez obzira na to što nitko nema iluzija da odmazda neće uslijediti. No rušenje vojnih zrakoplova jedna je od najkompliciranijih vojnih vještina, pa ono što se dogodilo u Vukovaru potvrđuje da JA nije neranjiva, a da na drugoj strani uz svu agresiju na Hrvatsku, hrvatska nacionalna garda polako, ali sigurno izrasta u pravu armiju.

26.08

Četnici gađaju bolnicu

- Napad na Vinkovce počeo je u nedjelju navečer oko 22.20 sati. Tada je u razmaku od četrdesetak minuta palo 90 minobacačkih i topovskih granata. Na grad se pucalo minobacačima iz Mirkovaca u kojima je inače već mjesec dana stacionirana jugo-armija sa srbijanskim dobrovoljcima. Pucalo se, što je nepobitno utvrđeno, i iz vinkovačke vojarne i to topovima, pa je ove noći definitino otpala svaka sumnja o tome da li je jugo-armija okupatorska i velikosrpska, a zbog učinjenih nedjela nad nedužnim pučanstvom i zločinačka.

Istovremeno iz smjera Mirkovaca iz mitraljeza pucalo se na vinkovačku bolnicu, pa su mitraljeska zrna završila i u prostorijama nekih bolničkih odjela. Pacijenti su na sreću na vrijeme sklonjeni. Ujutro su se već oko šest sati čule eksplozije u daljini od bombardiranja Vukovara, a potom je u devet sati minobacačkim granatama iz smjera Ostrova napadnut Nuštar. Nešto kasnije, oko 9,20 sati, iz istog smjera minobacačke granate ponovo su počele padati na grad i to na njegov sjeverozapadni dio.

Dva puta sirene su najavljivale zračni napad do kojega srećom nije došlo, da bi oko 13 sati na Vinkovce pale nove granate. U međuvremenu major Ferid Tabaković dao je »jamstvo« iz vinkovačke vojarne ako »jugo-armija« ne bude provocirana« neće biti pucanja po gradu. A onda u 13.20 sati novi zločinački čin velikosrpske armije. Piloti-ubojice opet su se okomili na Vinkovce. Naime, u to vrijeme u četvrti Zagrebački blok začula se eksplozija koja je potresla cijelu četvrt. Samo nekoliko sekundi potom nad istim područjem preletio je vojni zrakoplov. Očito je riječ o probijanju zvučnog zida.

Još od sinoć Vinovčani su u skloništima i slušaju upute lokalne radio-postaje. Zasad je poznato da su dvije osobe ranjene te je poginuo građanin Tomo Horvat iz Nuštra, radnik HŽP vinkovci, kojega je mina pogodila u blizini podvožnjaka u trenutku kada je biciklom krenuo kući s posla.

Krizni štab danonoćno zasjeda, povremeno daje uputstva i priopćenja pučanstvu. U jednom od njih Krizni štab jasno je dao do znanja da će u slučaju bilo kakvog ponovoljenog otvaranja vatre iz vojarne biti uzvraćeno istom mjerom.

Bolji promatrači tromjesečnog terora na području istočne Slavonije smatraju da ovaj napad na Vinkovce ima za cilj prije svega spriječiti snage Zbora Narodne garde i MUP-a Vinkovaca da priteknu u pomoć braniteljima Vukovara. Dok ovo javljamo, oko 14 sati, u Vinkovcima je zatišje.

27.08

Na vukovarskom području

- Bitka na srijemskom frontu bila je jedna od najčuvenijih bitaka drugog svjetskog rata na ovim prostorima. Mišljenja o uspješnosti proboja srijemskog fronta i danas su (najblaže rečeno) podijeljena, a nepobitna je činjenica da su partizani, proboj ovog fronta izvršili s gubicima od 30.000 osoba. O razmjerima onoga što se sada događa na vukovarskom području, najbolje svjedoči podatak obznanjen ovih dana, prema kojemu je sada u Vukovaru i oko njega - četiri puta više vojne tehnike, nego u vrijeme proboja srijemskog fronta. To je priznao savezni ministar unutarnjih poslova nepostojeće države Jugoslavije Perica Gračanin, i to Irfanu Ajanoviću, čovjeku koji je tek poslije misije u Hrvatskoj shvatio tko je tko. S četiri puta više vojne tehnike nego na srijemskom frontu, u kojemu je poginulo 30.000 ljudi, jugo- soldateska prouzročila je na hrvatskoj strani tridesetak žrtava među civilima, Gardom i MUP-om, a Vukovar pritom nije osvojila. Strani promatrači ovih zbivanja rekli bi: »No comment«.

28.08

Tenkovi pucali na civile

- Jučer poslije podne u 11.20 sati u selu Berak u vukovarskoj općini dogodio se još jedan incident, koji samo potvrđuje da je JA »narodna armija« koliko je i ovo selo Srbija. Naime, u to vrijeme dva tenka i jedan transporter bez ikakvog vidljivog razloga u tom mjestu otvorili su rafalnu paljbu na skupinu od šest mještana, koji su bježanjem kroz kukuruze, jedva izvukli živu glavu. Nakon svega, provjerom o čemu je riječ ispostavilo se da JA »ima razloga«. Naime, skupina oklopnih vozila o kojima je riječ, izvlačeći se iz Vukovara naletjela je na postavljene mine, a u »bijesu« onda su pucali na mještane Berka. Njima je dovoljan »razlog« to što su im mine namjestile hrvatske oružane snage, a Berak je hrvatsko selo. Logikom beogradskih generala veza dakle postoji i stoga je šest civila umalo tragično završilo.

28.08

Jankovci bombardirani iz Mirkovaca

- Jučer između 16 i 16,30 sati dogodio se na vinkovačkom području novi zločinački čin koji ponovo potvrđuje da teror ne jenjava, ali i da nervoza zbog neuspjeha Yugo-soldateske eskalira. Naime, u tom intervalu iz četničko-terorističkog centra u Mirkovcima u kojemu je sta-

Foto: Zoran Jaćimović — Nijemci, hrvatsko selo u vinkovačkoj općini nekoliko dana prije pada

Put ka tankoj liniji gdje se spajaju blato i nebo, život i smrt

cionirana JNA, odnosno čudna mješavina »srbijanskih rezervista« i »srbijanskih dobrovoljaca« na mjesto Stari Jankovci ispaljeno je više od 30 tenkovskih granata.

Glavna meta napada bio je kako saznajemo silos Poljoprivredne zadruge u Starim Jankovcima, ali je pri ovom bombardiranju oštećena i magistralna pruga Zagreb - Beograd. Pri pozivu općinskog čelništva za objašnjenje što se dogodilo i tko je izdao naredbu iz vinkovačke vojarne su odgovorili da su to uradile: »jedinice stacionirane u Mirkovcima i to verovatno na svoju ruku«. Nakon »ukora« iz vinkovačke vojarne »dobrovoljci i rezervisti« stacionirani u Mirkovcima obustavili su napad tenkovskim granatama na Jankovce. Zanimljivo je međutim, da iz vojarne uporno ponavljaju da »oni s tim iz Mirkovaca nemaju ništa« baš kao da je u vojarni jedna JNA, a u Mirkovcima druga. Ili, možda i jeste?

29.08

Ogromna koncentracija vojne tehnike

- Tek od jučer poznati su pravi razmjeri bitke za Vukovar koja se vodi od nedjelje navečer. Dostupne obavijesti govore da je riječ o ogromnoj koncentraciji vojne tehnike na tako malom prostoru. U prvoj fazi borbi bilo je angažirano oko 150 tenkova, a pošto su hrvatske oružane snage četrdesetak uništile, od jučer su pristigla i angažirana još 43 tenka okupatorske vojske. Oni su stigli iz smjera Sotina i jučer oko podne ukopavali su se na tri kilometra od Vukovara, odakle će vjerojatno do daljega topovima bombardirati Vukovar. Ovim je Vukovar napadnut i iz šestog smjera. Vukovar se dosad naime bombardiralo svim kalibrima iz Bačke, s Dunava, iz Borova Sela, iz Bršadina i Trpinje, te iz smjera Negoslavaca. U bitkama za Vukovar, uz gotovo 200 tenkova, korišteni su deseci oklopnih transportera, dvadesetak vojnih zrakoplova, desetak višecijevnih bacača tipa »oganj«, topovi teškog kalibra s brodova na Dunavu.

Granate od 120 mm iz minobacača, koje su prije bitke za Vukovar bile najrazorniji kalibar korišten na ovom prostoru, sada se uopće ne koriste, to su »premali kalibri« za one koji su naumili Vukovar i njegove branitelje sravniti sa zemljom.

Time su potvrđene pretpostavke kako će armija ići do kraja, da se krvavi generalski pir nastavlja, a osnovni razlog zašto se ovolika koncentracija vojne tehnike koristi protiv jednog grada od tridesetak tisuća stanovnika je činjenica da vođenje širokih ratnih operacija na prostoru istočne Slavonije nije moguće bez pada Vukovara. Branitelji Vukovara zasad odolijevaju svim napadima i ispisuju jednu od najsvjetlijih stranica u stotinama ratnih sukoba koje su Hrvati vodili za vlastitu slobodu.

30.08

Vukovar traži hitnu pomoć

- Od ponoći pa do jučer ujutro u 9 sati u Vukovaru je trajao prekid borbi, koje su neprekidno trajale četiri dana. Jučer su, kako se doznaje u vinkovačkom Centru za obavještavanje, vođene žestoke borbe; jedinice u uniformama Juoslavenske armije nisu uspjele zauzeti ni jedan cilj, a Armija je do jučer izgubila trećinu svoje tehnike, i to, prema vlastitu priznanju.

Ukupno je, prema podacima vinkovačkog Centra za obavještavanje, u koji stižu brojne obavijesti i izvješća iz Vukovara, na vukovarskom području Armija angažirala više od 150 različitih borbenih oklopnih sredstava, ali je uspjela postići samo neviđena razaranja. Srušeno je više od jedne trećine kuća i mnogi kulturni objekti, a pogođen je i Radnički dom. Najžešće borbe vođene su na Mitnici, prema Sotinu, odnosno u jugoistočnom dijelu Vukovara. Sotin je žestoko bombardiran, a iz toga smjera se od sinoć velika kolona izbjeglica kreće preko Ilače, Nijemaca i Otoka k Vinkovcima.

Iz Vukovara se kao poseban primjer bezočnosti agresora spominje slučaj da je nakon izjave armijskog vrha da JA prekida vatru, iz armijskog tenka pucano s udaljenosti 100 metara na golorukog civila, koga je tenkovska granata potpuno raznijela. Branitelji Vukovara upućuju pozive da im se hitno pomogne u svakom pogledu, ali tvrde da su njihov moral i odlučnost »na visini«. Armija će poduzeti sve, procjenjuju u vukovarskom Zapovjedništvu Zbora Narodne garde, da »svoj osramoćeni obraz spasi« jer da je, prema priznanjima iz armijskih redova, navodno na pomolu ono što se Armiji dogodilo u Sloveniji. Sinoć su na magistralnoj željezničkoj pruzi Zagreb-Beograd oštećeni signalni uređaji kod Šidskih Banovaca, pa se promet tim dijelom pruge otežano odvija.

30.08

Jučer u Vukovaru

- Ono što se događalo tijekom jučerašnjeg dana na vukovarskom području moglo bi se definirati kao relativno zatišje. Naime, nešto poslije deset sati Vukovar je ponovo zasut s više topovskih granata. No, prema intenzitetu bombardiranja kojem je grad bio izložen u ponedjeljak i utorak, ipak se može govoriti o značajnom smanjenju vojnih operacija na vukovarskom području.

Glavna vijest iz Vukovara je da su pri izlasku iz vukovarskog garnizona na ulice grada dva tenka nagazila na protutenkovske mine i pri tom uništena. Život u Vukovaru polako se normalizira. Poslije više dana neki dijelovi grada dobili su struju i vodu, proradila je pekara, a uspostavljene su i telefonske linije. Pomoć pučanima Vukovara, posebno u osnovnim namirnicama, pristiže svakodnevno.

31.08

Nuštar na meti

Hrvatsko mjesto Nuštar sjeverno od Vinkovaca, zasigurno je uz Tordince, mjesto ponajviše izloženo teroru na području vinkovačke općine. Bombardiranje Nuštra minobacačkim granatama iz terorističkih uporišta u i oko Pačetina, Markušice i Ostrova gotovo je svakodnevno. Jedan takav minobacački napad zbio se i u četvrtak navečer oko 21 sat, kad je na ovo selo palo 10 minobacačkih granata. Ozlijeđenih srećom nije bilo. I na drugom kraju općine bilo je terorističkih akcija.

Tako je iz jureće »lade« otvorena rafalna vatra na policijsku patrolu kod željezničke stanice u Đeletovcima, a nepoznate osobe iz kukuruza otvorile su rafal na mještane Ilače koji su na cesti Ilača - Nijemci, na mjestu križanja s cestom za Tovarnik prihvaćali četiri autobusa s djecom iz Vukovara.

31.08

Vekić u Vinkovcima

- Ministar unutarnjih poslova Republike Hrvatske gospodin Ivan Vekić tijekom petka poslijepodne posjetio je glavnu ratnu frontu u istočnoj Slavoniji, vukovarsko vojište.

Poslije posjeta Vukovaru, razgovora s njegovim hrabrim braniteljima, te iz niza informacija iz prve ruke o stanju na području Vukovara, Ivan Vekić nakratko se zadržao i u Vinkovcima, te razgovarao s članovima Kriznog štaba općine Vinkovci.

U pratnji ministra unutarnjih poslova bio je i njegov pomoćnik Joško Morić koji je ranije, neko vrijeme, rukovodio operacijama na vinkovačkom području. Vekić je izrazio zadovoljstvo načinom na koji je organizirana obrana u Vukovaru i Vinkovacima, te optimizam u pogledu obrane istočne hrvatske granice.

1.09

Armijski fijasko u bici za Vukovar

Makar svi detalji još nisu poznati, u gradu Vukovaru srbo- armija i četnici iz Borova Sela, Bršadina i Bobote doživjeli su potpuni fijasko, o čemu najbolje svjedoče ogromni armijski gubici u oklopnom naoružanju. Prema potvrđenim informacijama iz Vukovara u 48-satnoj prvoj bici hrvatske oružane snage uništile su pet vojnih zrakoplova »Galeb«, koji inače nose oznaku »G-2«, 20 tenkova, 7 oklopnih transportera, te 4 borbena oklopna vozila. Na hrvatskoj strani prema najnovijim podacima poginulo je 30 pripadnika Garde, MUP-a i građana, među kojima i četveročlana posada jednog topa, dok je 60 osoba ranjeno.

Na strani okupatora prema najnovijim podacima poginulo je 240 osoba, uz brojna dezertiranja i pokušaje bijega, kako od strane redovnog sastava jugo-armije, tako i od »srbijanskih rezervista«. Komandantu novosadskog korpusa jednom iz plejade suludih Adžićevih oficira to međutim ne smeta da izjavi »ići ćemo do kraja«. Ljudski životi mladih vojnika koje su im njihove majke povjerile njemu su samo brojevi na papiru. Najveća panika zavladala je međutim, u Borovu Selu, gdje su četnici već bili počeli slaviti pobjedu, jer su ih u prvoj fazi bitke hrvatske oružane snage svjesno pustile da djelomično uđu u Borovo naselje, da bi ih potom potpuno razbile.

Velikih problema imaju međutim i Tanjug i Televizija Beograd, koje su već bile slale »izvještaje« kako će »za najviše pola sata u centru Vukovara biti razvijena jugoslavenska zastava«. Vukovar je više hrvatski, nego što je to ikad bio, a pojačanja koja su stigla iz Zagreba, Varaždina, Rijeke i drugih gradova, jamstvo su da će se Vukovar opet obraniti, ako to bude potrebno.

02.09

Još jedan pad »MIG-a«

Selo Marinci nalazi se na novoasfaltiranoj cesti Vinkovci - Marinci - Bogdanovci - Vukovar, cesti koja je žila kucavica za obranu Vukovara. Na svim ulazima u ovo mjesto postavljene su ne samo barikade nego i zemljani grudobrani pojačani željezničkim pragovima i vrećama pijeska, pa se mirne duše može reći da su Marinci ukopani i kako su prava mala tvrđava. Sve ulaze u Marince, kao i osiguranje ovog dijela ceste prema Vinkovcima vrše gardisti. U Marincima smo bili jučer da bismo vidjeli jednu nesvakodnevnu stvar. Na jednom od izlaza iz sela u kukuruzištu našli smo hrpu od tridesetak avionskih bombi neeksplodiranih i više metalnih lansera u koje su bombe smještene, a koji su inače pričvršćeni ispod krila vojnih zrakoplova srbo-armije.

Ni jedna od bombi nije eksplodirala, one su praktično neoštećene, kao i lanseri koji su se malo izvili zbog udarca pri padu na zemlju. Pripadnici Garde stacionirani u Marincima koji su bili očevici događaja ispričali su nam o čemu je riječ.

Kada je u ponedjeljak jedan od pet vojnih zrakoplova koji su oboreni, pogođen on se u trenuku kad se nalazio iznad Marinaca pokušao lišiti lansera i bombi, kao suvišnog tereta, u pokušaju da se spasi. Stoga je pilot ubojica jugo- armije i bombe i lanser jednostavno otkačio i oni su pali, a da ni jedna bomba nije eksplodirala. Isti avion srušio se negdje iza Bogdanovaca, a iz samih Marinaca, s povišenog mjesta, vidio se stub dima od istog aviona pri njegovu padu. Ni odlaganje bombi i lansera nije pomoglo vojnom zrakoplovu da se spasi. Drugim riječima stigla ga je zaslužena kazna zbog počinjenih nedjela nad civilnim stanovništvom.

02.09

Bombe na Gradište

- Zlodjela jugo-vojske nastavljaju se unatoč vojnom debaklu koji je u posljednjih tjedan dana doživjela na vukovarskom frontu. I kada nema nikakvog povoda jugo-vojska svoje smrtonosne tovare baca na narod koji je desetljećima izdvajao novac za nju. Jedan takav zločinački čin tzv. JNA počinila je u subotu poslije 17 sati. Dva vojna zrakoplova u to vrijeme visoko su nadlijetala Vinkovce da bi potom smrtonosni tovar avio-bombi izbacila na slavonsko selo Gradište u županjskoj općini. Zbog čega je to učinio, vjerojatno ne zna ni pilot koji je upravljao zrakoplovom, a sreća je da bombe nisu pale na samo mjesto nego u njegovoj blizini. Povrijeđenih nema. Time je županjska općina postala meta otvorene agresije srbo-armije iako u toj općini živi gotovo sto posto hrvatskog pučanstva i nema ni jednog sela sa srpskim stanovništvom kojeg bi »trebalo štititi od ugroženosti«. Noć sa subote na nedjelju bila je noć kada je u vinkovačkoj općini oružje mirovalo. Nije bilo minobacačkih napada ni na grad ni na sela, a glavna aktivnost posljednjih dana u Vinkovcima je organiziranje pomoći za branitelje Vukovara. U najtežoj situaciji sada su branitelji Borova Naselja, koji su u proteklih tjedan dana ne izlazeći iz rovova napisali najsvjetliju epopeju vukovarske bitke. Branitelji Borova Naselja sve do jučer nisu imali čak ni zavoje, sapuna, svijeća i drugih potrepština. Od petka, pomoć se putem Crvenog križa prikuplja u Vinkovcima i prve pošiljke već su otišle u Borovo Naselje. Uz općinu Vinkovce, u pomoć braniteljima Vukovara uključile su se u znatnoj mjeri i druge slavonske općine, a pomoć stiže i iz inozemstva.

03.09.

Ubijeno 40 mještana Berka

U selu Berak u vukovarskoj općini dogodio se još jedan zločin jugo-armije. Bilo je to u ponedjeljak u poslijepodnevnim satima, prilikom povratka s vukovarskog fronta kolone od dvanaest tenkova okupacijske vojske. Na uzlazu u Berak dva tenka nagazila su na mine. To, kao i neuspjeh na vukovarskom ratištu, njima je bio dovoljan »razlog« da iz tenkovskih topova i mitraljeza otvore vatru po svemu hrvatskom u ovom selu. Pravi razmjeri zločina u Berku još nisu poznati, a pretpostavke o broju ubijenih sežu čak do 40 osoba, uglavnom mještana Berka koji su nakon evakuacije žena i djece ostali čuvati mjesto. Masakru nad mještanima Berka, kao lešinari priključili su se četnici iz mjesta Orolika i Negoslavaca. Intervencijom Garde, dio mještana Berka ipak je izvučen živ, a dosad je poznata jedino pogibija jednog petnaestogodišnjaka... Jedan dio mještana Berka, kako saznajemo, četnici i okupacijska vojska odveli su u Negoslavce i njihova sudbina je neizvjesna. Jučer u 11.10 sati iz mjesta Berak i Čakovci stiglo je 50 novih izbjeglica. Prijetnje mjestu Berak traju već duže vrijeme. Posebice su bile upućivane od strane četnika iz Negoslavaca. Strahovanja od frontalnog udara na ovo mjesto, nažalost, su se i obistinila.

04.09.

Sve imalo vrijedno

Pljačka teritorija istočne Slavonije nastavlja se nesmanjenom žestinom. Sve što srbijanski doborovoljci pod plaštom okupacijske vojske mogu odvesti, a što je imalo vrijedno, odvoze u Srbiju. Od jučer su četničko-armijske snage blokirale pravac Markušica - Mlaka Antinska - Tordinci - Korođ kako bi se moglo nesmetano izvesti žito iz Markušice i Gaboša. U najnezavidnijem položaju su mjesta Antin i Korođ, naseljena Hrvatima, odnosno Mađarima. Jučer je u Antinskoj Mlaki oteto pet osoba hrvatske nacionalnosti iz Antina, od kojih su četiri, nakon nekoliko sati puštene. Mještanina Antina Josipa Šarčevića teroristi još uvijek drže u Antinskoj Mlaki te je njegova sudbina zasad neizvjesna.

04.09.

Tjedan bez većih sukoba

- Na vinkovačkom području ovaj tjedan, barem za sada, protječe bez većih sukoba hrvatskih oružanih snaga s okupacijskom vojskom i teroristima, no teroristička divljanja i pljačke nastavljaju se. U utorak navečer u 20 sati kolona od 30 kamiona natovarenih pšenicom u pratnji dva tenka iz Palače otišla je u pravcu Silaša. Najvažnija vijest došla je iz općine Šid. Tamo je naime proglašena opća mobilizacija. Podataka o odazivu nema, ali dobro upućeni tvrde da je okupacijska vojska zadovoljna sa svakim odazivom rezervista koji je iznad deset posto. U utorak navečer ponovo je uspostavljen željeznički promet na liniji Vinkovci - Brčko. Međutim, teroristi iz Mirkovaca ni jedan dan ne mogu bez incidenata. Tako je u utorak navečer otpravnik vlakova Rajko Mitrović zadržan puna dva sata na »ispitivanju« u Mirkovcima. Istovremeno opet je zatvorena pruga Vinkovci - Beograd. Problem prehrane za teroriste i srbijanske rezerviste postaje sve izraženiji. O tome svjedoče i anonimni telefonski prijeteći pozivi na farmu svinja Čeretinci s porukama da će farma biti napadnuta. Djeca iz Korođa koja su se s dva autobusa vra-

tila s mora neće ići u Korođ nego će do daljnjega biti smještena u jedno hrvatsko selo u zapadnom dijelu općine.

U Vinkovcima je svima jasno da od primirja nema ništa, a da vjerojatno najteži okršaji s okupatorom tek predstoje. U gradu i u selima vinkovačke općine intenzivno se nastavljaju sve obrambene pripreme. U Vinkovcima je odlukom kriznog štaba koji neprekidno zasjeda, od 23 do 5 sati uveden policijski sat kako bi se spriječila nekontrolirana noćna pucnjava.

05.09.

Novi gubici okupacijske vojske kod Vukovara

- Dvanaesti dan od općeg bombardiranja i napada na Vukovar protekao je u znaku novog bombardiranja Vukovara teškim kalibrima, posebice s vojvođanske strane, ali i u znaku novih gubitaka okupacijske vojske. Ako su pripadnici hrvatskih oružanih snaga, mjesecima naoružani samo kalašnjikovima, bili »glineni golubovi«, na vukovarskoj fronti »glineni golubovi« postaju tenkovi okupacijske vojske. Ne prođe dan, a da ih nekoliko ne unište pripadnici Garde i MUP-a protuoklopnim oruđima. Jučer je kod Bogdanovaca uništeno tri tenka okupacijske vojske, a ostatak vojne kolone koja je pokušala da se probije do vukovarske vojarne, inače u potpunom okruženju, nakon tog se okrenuo i vratio neobavljena posla. Na nekoliko punktova oko Vukovara, više skupina tenkova nalazi se blokirano u minskim poljima, ali i dalje odbija da se preda hrvatskim oružanim snagama. Novi zapovjednik obrane Vukovara, inače po činu potpukovnik, u obranu grada unio je niz novosti, tako da je ona posljednjih dana bitno ojačana. O nemoći da se osvoji Vukovar svjedoče i pregrupiranja oklopnih jedinica iz smjera Dalja i Osijeka koja će po svemu sudeći također krenuti na Vukovar, u kojemu su otvorene tri fronte. Svim napadima, branitelji hrvatskog Staljingrada hrabro odolijevaju, i u svakom okršaju neprijatelju nanose značajne gubitke. Po mnogo čemu se već sada da zaključiti da je Vukovar prekretnica rata u Hrvatskoj.

06.09.

Kako spasiti civilno stanovništvo

- Ono što se dogodilo u hrvatskom selu Berak, u vukovarskoj općini, nije nikakav izuzetak. Već sutra ista bi sudbina mogla zadesiti civilno pučanstvo u drugim selima vukovarske općine. U selima Petrovci, Tompojevci, Mikluševci, Svinjarevci i drugima Hrvati su većina u sastavu stanovništva. A svoj bijeg zbog nemogućnosti zauzimanja Vukovara, okupacijska vojska i srbijanski rezervisti iskaljuju upravo u progonima nad hrvatskim pučanstvom, po selima u vukovarskom kraju. Ceh je već platilo mjesto Berak, odnosno njegovi mještani, a četnici iz Negoslavaca predvođeni krvnicima braćom Momčilović, slične prijetnje već su uputili mještanima Petrovaca. Srbijanski rezervisti otvoreno izjavljuju kako nakon njihovog odlaska na ovom području Hrvata uopće neće biti. Branitelji Vukovara previše su zauzeti organiziranjem obrane grada, a da bi mogli poduzeti i jednu akciju izvan samog gradskog središta. Stoga je pomoć susjednih hrvatskih općina, Vinkovaca i Županje, prije svega, nužna kao i aktivnosti republičkih organa vlasti kako bi se nekoliko tisuća građana hrvatske nacionalnosti iz ovih sela spasilo od četničkih hordi koje kolju sve što je hrvatsko. U ovom slučaju ne smije se čekati, jer svaki dan kašnjenja može biti sudbonosan, a iskustva sa srbijanskim hordama isuviše su tragična, a da bi im se moglo vjerovati u pogledu njihove elementarne civilizacijske ljudskosti.

06.09.

Dvanaesti dan bitke za Vukovar

- Četvrtak, 5. rujna dvanaesti dan bitke za Vukovar bio je jedan od onih dana kada je okupacijska vojska učinila sve ne bi li uspjela prodrijeti u ovaj hrvatski grad, koji suprotno svakoj vojnoj logici odolijeva desetorostruko nadmoćnijem neprijatelju. U pet i pol sati pakla, između devet sati ujutro i 14,30 sati, na Vukovar je palo više od 500 granata najtežih kalibara. Uvertira u ovaj napad bili su mitraljeski rafali iz vukovarske vojarne i Petrove gore, dva punkta u gradu, koja drži okupator. Nastavljeno je bombardiranjem iz Vojvodine, topovima s Dunava, te iz više smjerova s teritorija Hrvatske. Korišteni su višecijevni raketni bacači, topovi od 155 mm, te tenkovski topovi. I ovom napadu branitelji su odoljeli, a tijekom borbi u četvrtak uništeno je pet tenkova. Dosad je okupatorska vojska u napadima koristila isključivo tenkove »T 55«, a u četvrtak prvi put morala je upotrijebiti najsuvremenije tenkove »M 84«. U borbama su stradala tri tenka »T 55«, ali i dva tenka »M 84«, za koja je JA dosad uporno tvrdila

Agonija Vukovara. Struktura nasilja nepoznata racionalnom

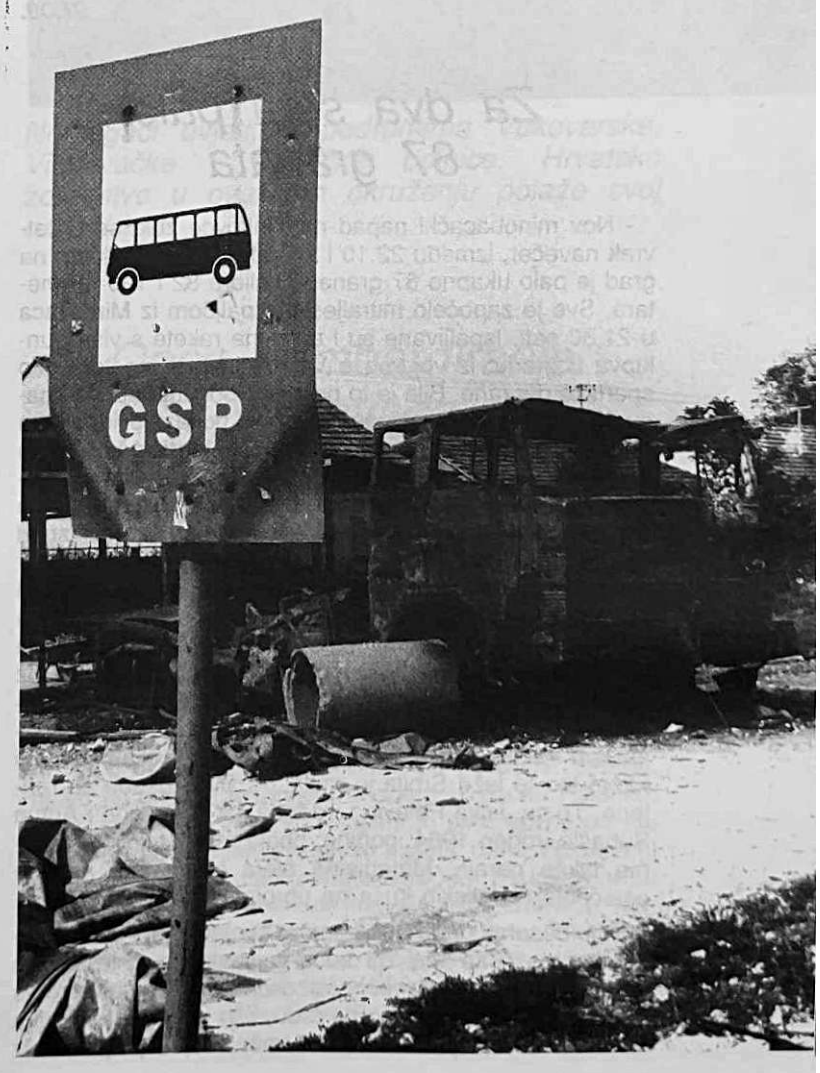

da su gotovo neuništivi. Poznati su prvi put i precizniji podaci o tome što je sve okupator angažirao u namjeri da osvoji Vukovar. U Vukovaru i oko njega stacionirano je približno 150 tenkova, 3 baterije višecijevnih raketnih bacača od kojih jedna tuče s vojvođanske strane, 8 diviziona artiljerije, od kojih najveći broj čine topovi od 155 milimetara tzv. haubice. U četvrtak je prvi put na vukovarskoj fronti upotrebljena i jedna od najelitijih jedinica JA, Gardijski puk iz Beograda, koja je od Sotina i Negoslavaca pokušala prodrijeti u Vukovar, kako bi vojarni u Vukovaru, u kojoj troše posljednje rezerve hrane, pokušala dostaviti hranu. Pješaštva je na vukovarskoj fronti bilo relativno malo, jedan bataljun, ali je tijekom jučerašnjeg dana iz Šida od rezervista mobiliziranih prije dva dana stiglo 30 kamiona u kojima je između 500 i 600 pripadnika pješaštva. U borbama u Vukovaru sudjeluju jedinice Novosadskog i Tuzlanskog korpusa, sve potpomognute četničko-terorističkim skupinama iz Borova Sela, Bršadina, Pačetina, Negoslavaca, Orolika. U četvrtak Vukovar su intenzivno prelijetali helikopteri koji su kupili ranjene i poginule. Preciznih podataka o gubicima neprijatelja nema, no ono što je sigurno je da su oni svakodnevni i da je dosad broj poginulih neprijatelja, u svakom slučaju, više od 500. U borbama u Vukovaru u četvrtak ranjeno je 16 osoba, a 4 su poginule. Posebne mete napada bili su Dom umirovljenika, pogoni i skladište VUTEX-a, te poslovni prostori »Veleprometa«. Dio neprijateljskih tenkova i dalje je blokiran u minskim poljima. Sve to govori da je u Vukovaru okupator stavio sve na jednu kartu: osvajanje Vukovara za okupacijsku vojsku sada je ne samo strateško pitanje, nego i pitanje »vojničke časti«, jer je srbijanskoj javnosti sve teže objasniti kako to da se sa svom silnom tehnikom ne može zauzeti jedan grad na samoj granici, koji je u potpunom okruženju i koji brani nekoliko tisuća ljudi.

07.09.

Za dva sata palo 87 granata

- Nov minobacački napad na Vinkovce zbio se u četvrtak navečer, između 22.10 i 24 sata. U tom periodu, na grad je palo ukupno 87 granata, kalibra 82 i 120 milimetara. Sve je započelo mitraljeskom paljbom iz Mirkovaca u 21,30 sati. Ispaljivane su i signalne rakete s više punktova u gradu: iz vojarne u Vinkovcima, s prostora oko sportske dvorane. Bila je to prva noć od stupanja na snagu Naredbe o zamračivanju, što se pokazalo idealnom mjerom za vinkovačku petu kolonu, snajperiste koji su po »mrklom mraku« pucali s prigušivačima, a zbog zamračenja bilo ih je nemoguće uhvatiti. Dvije potencijalne snajperske lokacije ipak su određene: to su stanovi iznad trgovine beogradskog »Sporta«, u središtu grada i skladište osječke Pivovare u blizini bolnice. Po tko zna koji put, upravo je bolnica bila meta napada i sada više nema dileme da se bolnica namjerno gađa. Dvije granate pale su u krug bolnice, a više puta ispaljivani su i rafali. Iz kukuruza, stotinjak metara od naselja »Mala Bosna«, prema Mirkovcima, nekoliko sati čula se pjesma pijanih srbijanskih rezervista, a »najpopularnija« je bila »Tko to kaže, tko to laže Srbija je mala...«. Dvije osobe su ranjene. To su Jelka Polovina, rođena 1934. godine i Antun Šubašić, rođen 1964. godine, oboje s prostrijelnim ranama lakše naravi. Materijalna šteta je znatna, ako se oštećenja obiteljskih kuća ne ubroje u velika razaranja.

Prije desetak dana pisali smo o svojevrsnoj »paradi nemoći«. Može se reći da se ona nastavlja. Sve što se poduzelo nakon bezobzirnog divljačkog bombardiranja Vinkovaca, tko zna kojeg po redu, bilo je da se telefonira u vinkovačku vojarnu i da se traži »objašnjenje«. A iz vinkovačke vojarne su »odgovorili« da su snage MUP-a prve otvorile vatru, a da iz Mirkovaca samo uzvraćaju te »da se i njih shvati, da čine sve što mogu da se napad obustavi, ali da ih rezervisti sve manje slušaju, da ni njima nije lako«. I ovo bombardiranje Vinkovaca završilo se u stilu čuvene uzrečice Tanje Torbarine, »ako odmah ne obustavite bombardiranje, onda ništa«. Što o svemu misle građani i kako se osjećaju, nije teško zaključiti.

07.09.

Vojni zrakoplovi visoko lete

- Vijest tjedna u istočnoj Slavoniji zasigurno je ona da vojni zrakoplovi visoko lete. Vremena kad su pilot-ubojice svoju hrabrost dokazivali brišućim letovima, nadzvučnim brzinama tik iznad stambenih zgrada, obiteljskih domova te zaglušujućom bukom plašili sve, posebice djecu, za vojno zrakoplovstvo okupatorske vojske barem zasada su prošlost. Pet-šest vojnih zrakoplova koji su na vukovarskom ratištu »sletjeli« tako da više nikad neće uzletjeti, uvjetovalo je da sad zrakoplovi okupacijske vojske lete na visinama isključivo iznad 1000 metara. U noći sa subote na nedjelju, vinkovačko-vukovarsko područje zrakoplovi su nadlijetali na visini od 3.000 metara, osvjetljavajući pritom prostor ispod sebe. Službeno objašnjenje tzv. JNA govori o tome da su oni snimali vlastite položaje. Da li to znači da okupatorska vojska ne zna gdje joj se nalaze vlastite jedinice, nisu rekli.

U subotu, u popodnevnim satima, članovi kriznog štaba općine Vinkovci posjetili su Tordince, jedno od naselja posebice izloženih četničko-armijskom teroru. U gradu je tijekom noći zabilježena jedna jaka eksplozija, ali njezina lokacija nije utvrđena. Djelovanje pete kolone uz potporu KOS-a, u gradu je i dalje prisutno. Tako su nepoznate osobe, lažno se predstavljajući kao ekipa Radio-postaje Vinkovci, po gradu pokušavale prikupiti podatke o obrambenim aktivnostima u pojedinim mjesnim zajednicama. Vijest je i to da je sav željeznički teretni promet za Bosnu do daljnjeg obustavljen. Od lokalnih željezničkih pravaca putnički vlakovi prometuju na pravcu Vinkovci - Županja, Vinkovci - Brčko te na magistralnoj pruzi Vinkovci - Zagreb do Nove Gradiške. Ni ova noć nije protekla bez pucnjave u vinkovačkoj vojarni koja je sve manje vojarna, a sve više mjesto bezrazložne noćne pucnjave i međusobnih obračuna časnika i vojnika: onih koji bi htjeli svojim kućama i onih koji im to pod prijetnjom oružjem ne dopuštaju.

09.09.

Vinkovačka bolnica u ratnim uvjetima djeluje

- Opća je ocjena, da ako postoji djelatnost koja je u ratu u Hrvatskoj u potpunosti položila ispit, onda je to zdravstvena djelatnost. Zahvaljujući nadljudskim naporima liječnika svih profila te stručnog medicinskog osoblja, u ratu u Hrvatskoj spašene su na stotine ljudskih života. Sve to u cijelosti važi i za vinkovačku bolnicu, jednu od onih u kojoj ne samo da se liječe ranjeni hrvatski borci i civilne žrtve, nego je i sama objekt divljačkih napada, posebice četnika iz Mirkovaca. Nije nikakav izuzetak da na Odjel patologije ili neki drugi, okrenut prozorima prema Mirkovcima, uleti metak u trenutku dok u gradu vlada potpuno primirje. U više navrata vinkovačka bolnica je gađana: od mitraljeske vatre do minobacačkih granata i drugih oruđa. U krug bolnice padali su gotovo svi kalibri

koji se koriste na slavonskom ratištu. No, medicinksa ekipa na čelu s ravnateljem dr. Josipom Dolanskim i pomoćnikom ravnatelja i članom općinske vlade dr. Draženom Švageljem, sve to stoički podnosi. Svjetla u vinkovačkoj bolnici, posebice na nekim odjelima, poput kirurgije, praktično se ne gase. U njoj su zacijeljene rane desecima ranjenih na vinkovačkoj i vukovarskoj fronti, u ratu koji zaista nema nikakvih pravila. I ne samo to, na desetke puta pucalo se na bolničko vozilo s vidljivim oznakama crvenog križa. No, kako su i dalje svakodnevno izloženi životnoj opasnosti, pri gotovo svakom pružanju liječničke pomoći onima kojima je ona potrebna, bez imalo pretjerivanja može se reći da vinkovačka bolnica radi u ratnim uvjetima i da je dosad svoj ispit položila u potpunosti. O tome u gradu na Bosutu nema nikakvih dvojbi.

10.09.

Armija briše brojeve na tenkovima

- Da hrvatske obavještajne službe dobro djeluju i daju učinkovite rezultate potvrđuje jedna sasvim nova ratna disciplina okupatorske vojske na slavonskom ratištu. Disciplina se zove brisanje brojeva na tenkovima. Do jučer je bilo nezamislivo da ijedan tenk okupatorske vojske može u bilo koju operaciju bez broja kojim je označeno kojoj jedinici pripada. No kako se vremena mijenjaju, kako je okupator svakog dana sve manje siguran u Hrvatskoj, kako se zaista obruč oko njega svaki dan sve više steže (ali ne kao oko Vukovara u interpretaciji Mirka Stankovića) vojska je pribjegla ovakvim mjerama koje su protiv svih njezinih čuvenih PS-a (pravila sužbe). Učinjeno je to iz vrlo jednostavnog razloga. Hrvatske službe osmatranja uznapredovale su do one razine kad su počele registrirati brojeve svih tenkova koji se kreću slavonskim ratištem. Takvim praćenjem moguće je odrediti kad se radi o popuni kad je riječ o novim formacijama a kad se neka jedinica vraća s određenog područja ili ide na neko drugo. Okupatorska vojska izbrisala je brojeve da bi otežala praćenje pokreta njezinih jedinica. Bez brojeva naime pokreti tenkova postaju teško odgonetivi. To je učinjeno s kolonom koja se u petak popodne kretala na relaciji Šid - Orolik a koju je činilo 7 tenkova, 2 kamiona, 4 oklopna vozila i nekoliko civilnih automobila i kamiona. Također brojeve nije imala ni kolona koja je jučer ujutro otišla u tome smjeru a sačinjavala su je 3 tenka i 5 kamiona.

Noć s petka na subotu uz malo rafalne pucnjave protekla je uglavnom mirno. Čulo se i nekoliko detonacija u Marincima i Bogdanovcima, ta dva sela bila su naime napadnuta iz smjera Bršadina i Pačetina. Dobri poznavatelji vojnih operacija u gradu na Bosutu tvrde kako će prometnica za Vukovar biti cesta što iz Vinkovaca za Vukovar ide preko Bršadina.

Subota je u Vinkovcima protekla mirno, na gradskoj tržnici vladala je uobičajena živost iako ponuda poljoprivrednih proizvoda nije onoliko bogata koliko obično zna biti. Na terasama ugostiteljskih objekata Vinkovčani su jučer pili kavu, komentirali posljednja zbivanja. Svi s divljenjem govore o hrabrosti branitelja Vukovara i svi odreda s kojima smo razgovarali smatrali su kako mira ne može biti dok okupator ne bude potpuno protjeran s hrvatske grude.

11.09.

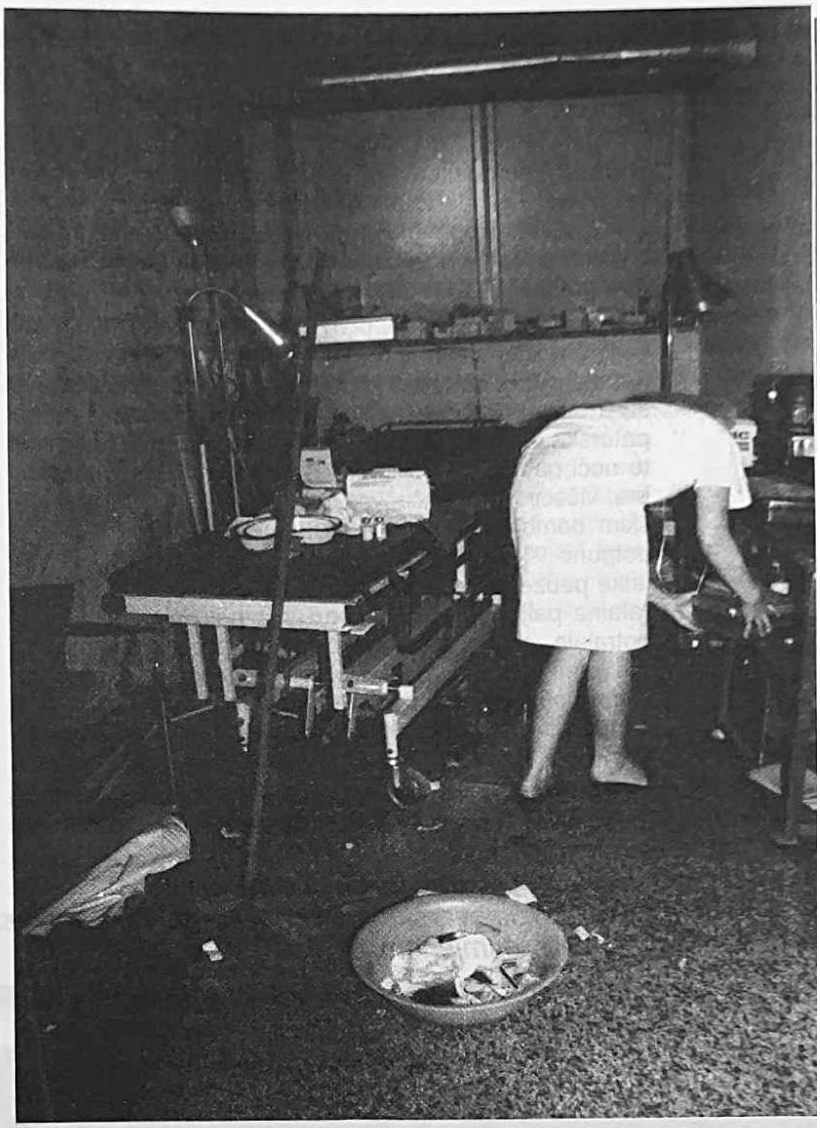

Nemogući uvjeti, u podrumima Vukovarske, Vinkovačke i Osiječke bolnice. Hrvatsko zdravstvo u ovakvom okruženju polaže svoj najteži ispit

Opće bombardiranje Vinkovaca

- Nakon točno 46 godina grad Vinkovci u noći sa srijede na četvrtak ponovo je bio bombardiran, masovno, iz velikih kalibara. No, ako su 1945. godine Vinkovci masnovo bombardirani da bi jedna strana dobila konačnu pobjedu u ratu, koji je bio pri kraju, godine 1991. Vinkovci su bombardirani zbog jednog »razloga« koji je toliko nevjerojatan da ga treba ispisati i krupnim slovima: GRAD JE BOMBARDIRAN ZBOG BIJEGA 30 REZERVISTA IZ JNA.

Sve je počelo oko 15 sati, kad je kolona od dva kamiona i dva BOV-a koja su se kretala iz Mikrovaca, stala kod prvog punkta prema gradu, kod policijske patrole. Radilo se oko 30 rezervista, Mađara iz Bačke Palanke, koji su pozvani u rezervu i kojima je bilo rečeno da idu u Suboticu, da će tamo provesti mjesec dana. No voženi su u kamionima s zatvorenom ceradom i istovareni su umjesto u Subotici u Mirkovcima. Kada su krenuli iz Mirkovaca u Vinkovce vidjeli su tablu s natpisom »Vinkovci« i tek tada im je postalo jasno gdje se nalaze. Sami su se na vlastiti zahtjev predali policijskoj patroli i potom su odveženi u jednu od baza MUP- a u Vinkovcima. Nedugo zatim dva BOV-a i jedan kamion vraćeni su u vinkovačku

vojarnu dok je jedan kamion zadržan. Ukupno 31 rezervist, od kojih 30 Mađara i jedan iz mješovitog srpsko-mađarskog braka izrazili su želju da budu prebačeni do daljnjega u Mađarsku.

Potom je uslijedio ultimatum iz vinkovačke vojarane, tko zna koji po redu u posljednjih nekoliko mjeseci. Ultimatum je upućen vinkovačkom Kriznom štabu, a u njemu se zahtijeva povratak pomenutih rezervista najkasnije do 18 sati. Ukoliko se to ne učini zaprijećeno je općim bombardiranjem grada.

Prvi projektili na grad, prve detonacije, potmule, velikog kalibra odjeknule su u Vinkovcima u 18.07 sati. Bombardiranje grada potrajalo je do kasnih noćnih sati. Vinkovci su u ovom, dosad najvećem zločinačkom postupku okupatorske vojske pretrpjeli velika razaranja, grad je tijekom te noći gađan s topovima kalibra 155 mm, tzv. haubicama, višecijevnim bacačima, tenkovskim topovima, avionskim bombama i minobacačima. Javna rasvjeta bila je potpuno iskopčana, pa je grad izgledao avetinjski, a rijetke pauze između detonacija u gradu »popunjavala« je rafalna paljba iz lakog naoružanja petokolonaša koja je potrajala cijelu noć. Vinkovci su posljednjih mjeseci preživjeli nekoliko vrlo žestokih minobacačkih napada kalibrima od 120 mm, no svi ti napadi bili su nešto sasvim neuporedivo s bombardiranjem koje je grad preživio tijekom noći.

Detonacije su bile toliko žestoke da su se i podrumske prostorije u koje su se Vinkovčani na vrijeme sklonili potresale cijelu noć.

Primjer vulkovarskog prkosa. U naručju Majke Zemlje s osmjehom na licu

Razaranju je posebno bilo izloženo uže jezgro grada, posebno dio Duge ulice, koja počinje u samom centru, u dubini od nekoliko stotina metara. Pogođena je među ostalima s više projektila i zgrada robne kuće »Nama« više desetina obiteljskih kuća, prodavaonica »Zvijezde« i niz drugih objekata. Projektili su padali i u neposrednoj blizini kompleksa zgrada Skupštine općine Vinkovci. Sreća u nesreći je ta da je čitav ovaj pakao grad za divno čudo preživio bez ljudskih žrtava. I to govori koliko su građani disciplinirani i koliko su se pridržavali uputa o opasnosti. Dvije su osobe ranjene kako smo dosad saznali. To su civili *Ivan Crnković,* star 41 godinu, koji je zadobio ustrijelne rane lijeve i desne natkoljenice od šrapnela, te gardist *Ivan Majdančić* koji je ranjen od metka u potkoljenicu.

12.09.

Vinkovci bombardirani zbog Vukovara

Koliko god to na prvi pogled zvučalo nevjerojatno Vinkovci nisu bombardirani zbog Vinkovaca, nego zbog Vukovara. Naprosto je smiješno da bi na grad bilo ispaljeno nekoliko stotina projektila najtežih kalibara »zbog trideset Mađara- rezervista«. O čemu se dakle radi. Govoreći o mogućim razlozima ovakvog bezdušnog bombardiranja civilnog stanovništva sekretar Sekretarijata za narodnu obranu općine Vinkovci dipl. ing. Josip Peći na tiskovnoj konferenciji je rekao: »Radi se o tome da se htjelo svjesno Vinkovcima nanijeti popriličan udar, prije svega kako bi se spriječila podrška Vukovaru. Jer kompletna logistička podrška Vukovaru ide preko Vinkovaca i iz Vinkovaca. Ovo se moglo očekivati i potvrdilo se da su i ovaj put naši obavještajni izvori radili dobro i bili točni. Sama nacionalna struktura odbjeglih rezervista govori da slučaj nije isceniran, ali da im je kao povod dobrodošao. Vjerovatno su željeli i ispitati našu snagu u što su se poprilično uvjerili noćas. Imaju logiku izvan svih normalnih rezona, da taj Garnizon uopće može opstati u ovakvom okruženju«. To bi dakle bilo to. Vukovar više nije samo neslavna epizoda okupatorske vojske, nego kamen međaš u slijedu daljnjih vojnih operacija na hrvatskom tlu. Za istovremeni napad oklopnim jedinicama i pješaštvom na Vukovar, Vinkovce i Osijek, JNA, to je očito, nema ni snage ni pretpostavki, jer neke komunikacijske pravce, bitne za takvu široku operaciju, jednostavno teško može zauzeti. I kad je već tako, onda su bar što se istočne Slavonije tiče Vinkovci ostavljeni kao »šećer za kraj«, nakon što padnu (ako ikad padnu) Vukovar i Osijek. U svemu međutim, ne treba smetnuti s uma ni četvrtu graničnu hrvatsku općinu, Županju, koja je etnički čista i čiji su potencijali znatni ali da izostaju jači frontalni udari. No u trenutku kad je postalo očito da Vinkovci na neki način »drže Vukovar« krvavi planeri Yugo-soldateske odlučili su udariti po Vinkovcima kako bi zastrašili civilno stanovništvo i kako bi se vinkovačke snage MUP-a i Garde vezale za ovo tlo.

13.09.

Nakon trodnevnog primirja

- Jučer oko 16 sati nakon trodnevnog krhkog primirja počeo je novi minobacački napad na Vinkovce. Kako saznajemo, teroristi su Vinkovce gađali iz smjera Ostrova i Gaboša, a riječ je inače o skupini terorista iz Markušice koja ima pokretne minobacače, odnosno vozila s kojima često mijenja lokacije. Do 18 sati na sjeverne predjele grada, ponajviše na stambeno naselje Lapovci palo je

više od 30 minobacačkih granata. Unatoč pravovremenoj obavijesti o opasnosti od zračnog napada dogodile su se nove ljudske žrtve. Jedna osoba je kako saznajemo smrtno stradala a četiri su ranjene. Oko 16.30 sati Vinkovce su u dva navrata u brišućem letu uz zaglušujuću buku nadlijetali vojni zrakoplovi. Sve procjene govore da je nastavak agresije na Vinkovce prije svega usmjeren na vezivanje hrvatskih oružanih snaga s ovog područja za Vinkovce odnosno za sprečavanje pomoći Vukovaru na koji je jučer također u popodnevnim satima započeo nov napad okupatorske vojske i terorista iz svih raspoloživih oružja. Dok ovo javljamo u 18 sati minobacački napad na Vinkovce iz smjera Ostrova i Gaboša još je u toku, a u gradu se povremeno čuje rafalna i pojedinačna paljba. Preko Hrvatskog radija Radio postaje Vinkovci građani dobivaju pravovremena uputstva o načinu zaštite u jednom od niza napada koji su se zbili posljednjih dana.

14.09.

Nastavak bitke za Vukovar

- U Vukovaru, hrvatskom Staljingradu ispisuje se ovih dana jedna od najsvjetlijih bitaka u tisućgodišnjoj epopeji hrvatske borbe za slobodu i nezavisnot. U noći sa subote na nedjelju branitelji Vukovara odbili su dosad najžešći napad u trotjednim borbama koje se neprekidno vode za ovaj grad. Na Vukovar je palo 1500 projektila najtežih kalibara ispaljivanih iz haubica, višecijevnih bacača, tenkovskih topova i zrakoplova. Vukovar je tučen s ratnih brodova s Dunava, s vojvođanske strane, iz vukovarske vojarne, Borova, Negoslavaca i Bršadina. No sve to branitelji su izdržali i ne samo to. U ovom napadu okupator je ostao bez 17 najmodernijih tenkova »M-48«. Još veći vojni uspjeh branitelja Vukovara je obaranje jednog nadzvučnog vojnog zrakoplova MIG-29, najsuvremije letjelice kojom uopće raspolaže JNA. U ovom napadu dvadesetak građana Vukovara je ranjeno. Jučer ujutro u 7.25 sati započeo je novi sinhronizirani napad na Vukovar svim raspoloživim sredstvima okupatora. Neprijatelj je angažirao 100 tenkova, 3 baterije višecjevnih bacača, 6 vojnih zrakoplova i oko 1000 vojnika pješačkog sastava. Sve to potpomognuto je s četničkim teroristima iz Borova Sela, Negoslavaca i Bršadina. Vukovar je i ovaj napad izdržao a četiri okupatorska tenka ostala su gorjeti na trpinjskoj cesti. No gori i više ulica u Vukovaru koji je sav u barutu. Trinaest osoba je ranjeno a jedna osoba, Damir Oljača je poginula. Pretpostavka je da ima još poginulih do kojih se nije uspjelo doći. Vukovar se herojski brani ali i krvari i potrebna mu je hitna pomoć Republike Hrvatske kako se nakon tri tjedna herojske obrane ne bi dogodilo ono što nitko ne želi.

15.09.

Slavonija je u ovom ratu ostala gotovo potpuno bez vozila. Na tisuće automobila zadesila je ovakva sudbina

Borbe za vojarnu u Vinkovcima

- Jučer u 13 sati istekao je posljednji rok za predaju svim oficirima i vojnicima okupatorske vojske u vinkovačkom garnizonu »Đuro Salaj«. Poziv za predaju uputio je Krizni štab općine Vinkovci a u njemu se svima koji se predaju jamči osobna sigurnost dok se onim oficirima koji prijeđu u hrvatske snage priznaje i čin koji posjeduju. Komandant vinkovačkog garnizona potpukovnik Dragiša Masal odbio je poziv za predaju pa su već oko 13.15 sati počele borbe za vinkovački garnizon »Đuro Salaj«. Bitka za vojarnu osim ako ne dođe do eventualnog naglog obrata bit će po svemu sudeći žestoka i potpuno je neizvjesno koliko će trajati. Dok ovo javljamo u 15.30 sati borbe oko vojarne vode se nesmanjenom žestinom. Jučer u prijepodnevnim satima zbio se nov minobacački napad na Vinkovce, ovaj put s tragičnim posljedicama. Dvije su naime osobe poginule, a osam ih je ranjeno. Poginuli su civili Lela Martinović i Bećir Ćekić. Ranjeni su Anđelko Došen i Marko Smolčić pripadnici MUP-a, te civili Anton Fabijan, Ines Milaković (7 godina), Mato Čolaković, Eva Turić te još jedna muška i jedna ženska osoba čiji identit nije utvrđen. U više navrata jučer je davan znak za zračnu opasnost a vojni zrakoplovi na velikoj visini te potom i u brišućem letu nadlijetali su grad. Istovremeno dok traju borbe oko vojarne projektili različitih kalibara padaju na civilne objekte u gradu, građani Vinkovaca koji su noć proveli u skloništima i podrumima i dalje ne mogu na ulicu. Dojam je promatrača da najžešći sukobi na vinkovačkom području tek predstoje.

15.09.

Peti dan bombardiranja Vinkovaca

- Pakao u Vinkovcima traje već peti dan. Pet dana neprekidno grad je bombardiran iz vojarne, iz Mirkovaca, s Vrapčane, te iz Gaboša i Ostrova. Istovremeno, peti dan neprekidno pripadnici Garde i MUP-a uzvraćaju prema istim lokacijama. Jasno je da nikakvih pregovora i nikavog primirja, čak ni kratkotrajnog, neće biti. Kad ova bitka u Vinkovcima završi jedna strana će biti potpuni pobjednik, a druga potpuno potučena. Da će hrvatske oružane snage dobiti bitku na vinkovačkom području nema nikakve sumnje, no cijena koju su Vinkovci platili ljudskim žrtvama i razaranjima grada gotovo je stravična. U borbama od subote do jučer poginulo je 16 osoba, a 64 su ranjene. Među poginulima je šest civila, šest pripadnika redovnog sastava Garde, dva pripadnika rezervnog sastava Garde, te dva pripadnika MUP-a. Među poginulima su i civil Dražen Bukna iz Vinkovaca, te gardisti Branko Jurić, Dubravko Ćorić, Damir Šokčević i Mićo Škrlec. Većina pripadnika Garde i MUP-a poginula je u borbama oko vojarne: neki od granata, a neki od snajpera.

Razaranja koja su pretrpjeli Vinkovci u posljednjih pet dana prevazilaze čak i razaranja kojima je ovaj grad bio izložen u posljednjem ratu. Pogođen je silos iz kojeg curi žito, s četiri topovske granate pogođena je klaonica »Bosut«, stradao je uži centar grada te Duga i Zvonimirova ulica. Izgorjelo je oko 80.000 knjiga, odnosno većina knjižnog fonda Gradske knjižnice. Minobacačkim napadima bila su izložena i okolna sela: Jarmina, Nuštar, Stari Jankovci. Od preostala četiri tenka u vojarni, dva su izgorjela. Komandant vojarne potpukovnik Dragiša Masal očito više nema izbora, iako se vjerojatno još nada da bi se mogao izvući i u Beograd vratiti kao heroj.

Jedan od odlučujućih udara Garde i MUP-a na vojarnu počeo je u 2.23 sata, s utorka na srijedu i trajao je do šest ujutro. Poslije toga vojarnu je zahvatio novi, treći veliki požar. Ljudske gubitke u vojarni nije moguće precizno odrediti.

Tako je protekao i peti dan općeg sraza hrvatskih oružanih snaga i okupatora, sukoba u kojemu nema milosti, nema pravila i u kojemu se ciljevi ne biraju. Koliko će još bitka potrajati neizvjesno je predvidjeti. Izvjesno je jedino da je okupator u potpunom okruženju i da mu nema tko pomoći. Pomoć ne može stići ni iz smjera Đakova, ni iz Slavonskog Broda, ni iz Osijeka, ni iz Županje kao ni iz Vukovara.

19.09.

Šesti dan bitke za vinkovačku vojarnu

- U Vinkovcima je rat. I to šesti dan neprekidno. Hrvatske oružane snage do sada su neutralizirale vinkovačku vojarnu i vojno skladište na Vrapčani. Postoji samo grupa suludih oficira, ratnih zločinaca koje predvodi bivši komandant bivše vojarne, potpukovnik Dragiša Masal i oko 150 vojnika koje čeka gotovo sigurna smrt, ako se ne predaju. U srijedu navečer gardist Berislav Pavlović uništio je tenk koji se neprekidno kretao po vojarni i puna tri dana tenkovskim granatama uništavao grad. Iz vojarne više ne odgovaraju ni streljačkim naoružanjem. Definitivno zauzimanje vojarne pitanje je vremena i tehnike i izbjegavanja nepotrebnih ljudskih žrtava zbog brojnih minskih polja u vojarni.

I drugo okupatorsko uporište, Vrapčana, je neutralizirano. Najveći dio terorista i srbijanskih rezervista s Vrapčane povukao se u Mirkovce - glavno, ali posljednje jače četničko-terorističko uporište na vinkovačkom području. Tijekom srijede minobacačkim napadima, uz grad, bila su izložena i sela: Jarmina, Cerić, Nuštar i Korođ, dok je tijekom noći u Mjesnoj zajednici Otok iz vojih aviona puštena svijetleća signalizacija. Telefonske veze u prekidu su sa selima Cerić, Nuštar, Rokovci, Tordinici i Antin. Jučer prijepodne dio trgovina je radio i bilo je dovoljno kruha, mlijeka i dječje hrane. U borbama u srijedu ranjena su još četvorica pripadnika Garde, odnosno MUP-a. U Vinkovcima bjesni i specijalni rat. Pronađene su na vinkovačkim ulicama kemijske olovke s eksplozivnim punjenjem koje su najvjerojatnije tijekom noći izbačene iz vojnih helikoptera. Potpukovnik Dragiša Masal odlučio se za varijantu samouništenja. Pitanje je da li će uopće biti predaje i zarobljavanja, ili će osvajanje vinkovačke vojarne biti jedna od najkrvavijih rana u prljavom ratu u Hrvatskoj. A da okupator bježi glavom bez obzira, svjedoči i informacija pristigla iz Mjesne zajednice Nijemci. Prema toj dojavi, s vukovarskog ratišta prema Šidu povlači se velika vojna kolona. Tu kolonu sačinjavalo je 26 kamiona sa osam topova, cisterna, 33 civilna autobusa od čega 29 punih srbijanskim rezervistima te kampanjola i dva vozila prve pomoći. Koliko će još rat u istočnoj Slavoniji potrajati, nezahvalno je prognozirati. Izvjesno je jedino da će hrvatske oružane snage biti konačni pobjednik. Time će, uz ostalo, biti srušen mit o »pobjednicima u ratu, a gubitnicima u miru«. Srbijanski hegemonizam, završetkom ovog rata u Hrvatskoj, postat će definitivan gubitnik i u ratu i u miru.

20.09.

Jedan od desetaka okupatorskih čeličnih ostataka sa Slavonskog Neba

Dvadeset osmi dan bitke za Vukovar

- Vukovar već dvadeset osmi dan prkosi nekad petoj vojnoj sili Europe koja je sada u stanju potpunog raspada. Sve što su srbijanski generali mogli učiniti kako bi Vukovar slomili, prema svemu sudeći, već su učinili. No, Vukovar nije pao.

A podatak da je na grad tijekom četvorotjedne opsade palo petnaest tisuća projektila najtežih kalibara - sve govori. Vukovar je sravnjen, no branitelji Vukovara ne samo da su živi nego im je moral nakon četiri tjedna pakla isti kao i u trenutku početka borbi. I ne samo to. Branitelji Vukovara dobili su nove poticaje da izdrže. Naime, u noći između srijede i četvrtka ponovo je oslobođen cestovni pravac Vinkovci - Nuštar - Marinci - Bogdanovci - Vukovar, jedina veza Vukovara s Hrvatskom. Učinjeno je to, kako saznajemo, tenkovskim jedinicama Garde formiranim od zaplijenjenih tenkova na vojnom poligonu »Nabrđe« u đakovačkoj općini. Iste te noći braniteljima Vukovara, a svi koji su ostali su branitelji, stigla je pomoć u hrani, medicinska pomoć te pomoć u ljudstvu i naoružanju. I jučer je Vukovar bio napadan.

Vojni avioni su ga bombardirali kao i topovi teškog kalibra iz smjera Tovarnika. Šest osoba pritom je ranjeno, od kojih jedna teže. Gubici neprijatelja u ljudstvu i vojnoj tehnici su ogromni, no, srbijanski generali, zaslijepljeni u svojoj mržnji prema svemu što je hrvatsko, dovode nove tenkove, nove kamione i nove autobuse rezervista. Iako je 15 kamiona poginulih srbijanskih rezervista već otišlo u Srbiju, generali mobiliziraju nove kandidate za smrt. Što se, pak, vukovarske vojarne tiče, nju u Vukovaru zovu privremeno zaposjednutim hrvatskim teritorijem koji će uskoro biti oslobođen. U Vukovaru, dakle, ništa novo. Vukovarski ratni pakao se nastavlja, uvijek s istim poražavajućim rezultatom za okupatora. Jedino pitanje je dokle?

21.09.

Srušena dva vojna aviona

- Za neprijatelja u Vinkovcima više ni nebo nije sigurno. U srijedu navečer hrvatska protuzračna obrana oborila je jedan vojni avion kod mjesta Stari Mikanovci. Jučer u 12 sati kod mjesta Nijemci oboren je još jedan vojni avion. Vinkovci su se time uvrstili među desetak općina u Hrvatskoj s čijeg neba su do sada obarani vojni avioni. Jučer su na području istočne Slavonije otvorena tri nova žarišta sukoba s okupatorom. Prvo je kod mjesta Tovarnik na samoj granici, gdje hrvatske oružane snage dijelove vojnih kolona svjesno propuštaju, a dijelove zaustavljaju i uništavaju. Kod Tovarnika neprijatelj je ostao bez još dva tenka. Druga dva mjesta sukoba s okupatorskom armijom su ispred mjesta Nijemci i Slakovci. U Nijemcima i Slakovcima okupator je jučer ostao bez još dva tenka, a napredovanje vojnih kolona okupatora je zaustavljeno. Tijekom jučerašnjeg

dana na grad su povremeno iz smjera Mirkovaca padali projektili, a oko podne Vinkovce su vojni avioni nadlijetali u viskom letu.

21.09.

Nove ljudske žrtve

- U Vinkovcima rat bjesni neprekidno već sedmi dan. Sedam dana grad je neprekidno bombardiran, a cijelo vrijeme traju krvave borbe za vinkovačku vojarnu. O žestini sukoba vječito govore ljudske žrtve. Dosad su, naime, smrtno stradale 22 osobe, od čega 11 civila, sedam pripadnika redovnog sastava Garde, te dva pripadnika MUP-a. Ranjeno je 113 osoba, od čega je 67 civila, a ostali su pripadnici Garde, odnosno MUP-a.

Samo u borbama i bombardiranju grada u srijedu šest osoba je poginulo, a 39 ranjeno, pa je to bio dan s najvećim ljudskim žrtvama od početka borbe za vojarnu. U vojarni je stanje status quo. Preživjeli oficiri i vojnici brane se iz posebnih bunkera. Gotovo cijelu noć Vinkovci su bili bombardirani iz Mirkovaca svim raspoloživim sredstvima. U srijedu navečer grad su bombardirali vojni avioni. Prema neprovjerenim informacijama, u Radničkoj ulici teška avionska bomba od 250 kilograma potpuno je razorila jednu kuću. Pretpostavlja se da u podrumskom dijelu ima zatrpanih osoba.

Nakon svih oštećenja ptt-mreže i električnih vodova grad, za divno čudo, ima struju i telefoni još kako-tako rade. Razaranja koja je grad tijekom sedmodnevnih bombardiranja pretrpio teško je opisati, malo po malo Vinkovci počinju nalikovati na Vukovar. Nova vojna kolona iz Srbije od 70 tenkova i 40 kamiona stacionirana je oko Tovarnika, ali se zbog brojnih kvarova razbila na nekoliko manjih. Takva manja kolona zaputila se prema selu Nijemci. Na kilometar od sela prvi tenk naletio je na minu. Kolona je tu stala i u Nijemcima otvorila bjesomučnu paljbu. U srijedu navečer kod sela Slakovci pripadnici Garde i MUP-a odbili su žestok pješadijski napad okupatora, pri čemu je ljudskih žrtava bilo s obje strane. Prave namjere gomilanja trupa okupatora na istočnom dijelu općine Vinkovci teško je precizno predvidjeti. Izvjesno je jedino da se vukovarsko-vinkovačko područje pretvara u jedinstvenu frontu i postaje pravac glavnog udara iz Srbije na Hrvatsku. I ne samo to. U koncentraciji vojne tehnike i ljudstva vukovarsko-vinkovačko područje postaje glavna fronta rata u Hrvatskoj. Kako će se stvari dalje razvijati, teško je predvidjeti. Gotovo je izvjesno da okupator, kako bi prikrio veličinu poraza pri pokušaju osvajanja Vukovara, na ovom području planira operacije širih razmjera. Da to znači nova razaranja i ljudske žrtve - nije potrebno isticati. Govoriti o mogućnostima otvaranja srijemske fronte sada je deplasiran, srijemska fronta jeseni 1991. godine, nema nikakve sumnje, praktički je otvorena.

21.09.

Tovarnik - Vinkovci

- Ogromne vojne kolone okupatorske armije koje su sredinom proteklog tjedna krenule iz Beograda presječene su i zaustavljene na nekoliko mjesta u smjeru od Tovarnika do Vinkovaca, odnosno do Starih Jankovaca. Time je, barem za sada, otklonjena zebnja civilnog stanovništva o tome do predstoje veliki zbjegovi i s ovog područja. Hrvatske oružane snage od Tovarnika prvo su dio tih kolona propustile, a potom ostatak odlučnom akcijom u kojoj je uništeno sedam tenkova zaustavile. Druge dvije kolone zaustavljene su kod mjesta Ilača i Stari Jankovci gdje su im pripadnici Garde i MUP-a priredili vruć doček. Kod Ilače dva neprijateljska tenka su uništena, a dva su zarobljena, dok su kod Starih Jankovaca uništena tri tenka i jedan oklopni transporter. Iako preciznih izvješća nema, na obje lokacije okršaji su bili žestoki i s ljudskim žrtvama i na hrvatskoj strani, a dan ranije kod Jankovaca oboren je i jedan vojni zrakoplov. A da velike bitke na ovom području, pa i one prsa u prsa tek predstoje svjedoči veličina vojnih konvoja iz Srbije. U njima je stotinjak tenkova te na desetine kamiona i autobusa s rezervistima, naravno s onima koje su srbijanske vlasti uspjele uhvatiti kod kuće i natjerati ih u jedan besmisleni rat.

O moralu srbijanskih rezervista svjedoči još jedan detalj. Kad su prve granate počele ići i u suprotnom smjeru, odnosno padati na vojno skladište na Vrapčani, osam rezervista s Vrapčane pobjeglo je i predalo se u mjestu Privlaka. Što se grada tiče, Vinkovčani su i dalje u skloništima iako u posljednja 24 sata nije bilo masovnih bombardiranja. Njih je zamijenila nova taktika iz Mirkovaca kojom se sat vremena potpuno miruje, a potom, kad civili počnu izlaziti iz skloništa granate padaju na grad. Kad će se na vinkovačkoj vojarni zavijoriti hrvatska zastava još se ne može prognozirati, izvjesno je jedino da iz vojarne gradu više ne prijeti nikakva opasnost. U Vinkovcima struja, voda i telefonske veze funkcioniraju, a poduzeća od posebnog interesa i u ovim uvjetima rade. Grad je dobro opskrbljen životnim namirnicama, pa iako se život preselio u skloništa on i dalje nezaustavljivo teče.

Loša je vijest da ruševine kuće na koju je pala teška avio- bomba do daljnjeg ne mogu biti raskrčene, iako postoje indicije da su u podrumu zatrpane tri osobe. Naime, čak i u trenutku kad je komisija za očevid izašla na teren okolo su počeli padati projektili, pa je čitav postupak odložen. Oko 12 sati jučer, vojni zrakoplovi opet su nadlijetali grad i čule su se detonacije. Najčešća meta napada vojnih zrakoplova posljednjih dana je hrvatsko selo Nuštar od kojega vodi jedina prohodna prometnica za Vukovar.

23.09.

Neprijatelj ne odustaje od Vukovara

- Sutra će biti točno mjesec dana od trenutka kad su 24. kolovoza okupatorska armija i srpski teroristi napali Vukovar s namjerom da ga osvoje i od Hrvatske prisvoje za veliku Srbiju. Što je sve neprijatelj u tih mjesec dana pokušavao zna samo on. Izgubili su oko 80 tenkova, više od 700 ljudskih žrtava, no Vukovar nisu osvojili. Sve što je okupatorska vojska mogla činiti bilo je da dodatno gomila stalno nove trupe, no to do sad nije dalo nikakvog rezultata. Jučer je srbijanska soldateska opet žestoko napala na Vukovar a najžešći sukobi vodili su se u predjelu grada zvanom Mitnica, koji čini spoj između Vukovara i Borova Naselja. Pokreti neprijatelja išli su iz smjera Dudika, Sotina i Negoslavaca uz uobičajeno bombardiranje iz Bačke. Jučer je neprijatelj krenuo prema Vukovaru iz još jednog smjera - iz pravaca Svinjarevaca no, i kod tog hrvataskog sela neprijatelj je uspješno zaustavljen. Vojni zrakoplovi bombardirali su Sajmište, a u napadu, naravno, sudjelovale su i četničko terorističke jedinice iz Borova Sela. Svi napadi odbijeni su, a u vukovarsku bolnicu dovezene su četiri ranjene osobe. Vukovar je sravnjen. On nema struje ni vode, nema gotovo sve što jedan grad treba imati. No, Vukovar ima svoje branitelje koji i bez svega toga ostaju u njemu, te unatoč svim bjesomučnim napadima ostaje neosvojiva hrvatska tvrđava na samoj granici između Hrvatske i Srbije. Dok ovo pišemo u 16 sati, u mjestu Tovarnik poprištu žestokih sukoba traje relativno zatišje, osim što je selo opet tučeno haubicama iz smjera Šida.

23.09.

Poslije devet dana

- Jučerašnje stanje u Vinkovcima može se nazvati relativnim zatišjem. Građanstva je na ulicama bilo kao da se gotovo ništa ne događa, unatoč činjenici da su i tijekom jučerašnjeg dana granate iz Mirkovaca povaremeno padale na grad. Prema ranije izdanoj naredbi ratnog štaba određene trgovine su radile. Od kruha do svih ostalih namirnica bilo je dovoljno, pa su mnogi jučer obnovili svoje kućne rezerve. Najhrabriji su uspjeli i na brzinu razgledati grad, ogromna razaranja koja su Vinkovci pretrpjeli posljednjih dana. Recimo ovom prilikom samo to da je jedna zgrada, vinkovački neboder, dobila više od 30 izravnih topovskih pogodaka i da je od petog kata najviše praktički neupotrebljiva za stanovanje. Najviše je stradalo uže središte grada, a kako i nebi kad je tijekom desetodnevnih borbi na grad palo 5.000 projektila svih kalibara. Poslije prijepodnevnog sunca, oko 14 sati počela je padati kiša, što je Vinkovčane opet otjeralo s ulica. Sloboda u punom smislu riječi još nije došla u ovaj grad, no njezin dah osjeća se na svakom koraku. Čita se na licima građana koje ni desetodnevno neprekidno boravljenje pod zemljom nije pokolebalo u vjeri u konačnu slobodu i suverenost Republike Hrvatske.

25.09.

Zračno bombardiranje grada

- U Vinkovcima baš kao i u Vukovaru ne samo da od primirja nema ništa nego se agresija na istočni dio Hrvatske nastavlja svim raspoloživim sredstvima. Okupator ciljeve ne bira, sve je u Hrvatskoj za njega cilj, ne postoje civilni objekti i civilno pučanstvo. Ubiti što više, uništiti što više, spaliti što više jedina je deviza pomahnitalih srbijanskih hordi u Hrvatskoj. Jučer između 12 i 14 sati vojni zrakoplovi ponovo su bombardirali grad. Padale su »krmače«, teške 250 -kilogramske bombe, projektili zrak-zemlja, kasetne bombe, i što sve ne. U dvosatnom paklu najviše je stradalo uže središte grada.

Pogođena je, kako smo se vlastitim očima uvjerili, zgrada Skupštine općine Vinkovci na kojoj su dva krila zgrade potpuno uništena. Pogođen je još niz objekata u središtu grada, između ostalog i Katolička crkva, zgrada »Slavonske šume« i tako dalje. Na jednu kuću u Nuštru pala je teška avionska bomba koja je kuću razvalila do podruma, napravivši više metara dubok krater. Kako saznajemo, u Vinkovcima su najmanje dvije osobe poginule, a najmanje jedna osoba u Nuštru je ranjena. Pretpostavlja se, međutim, da je broj žrtava veći.

Tako se prvi radni dan za dio zaposlenih u institucijama i poduzećima pretvorio u jedan od najtežih od početka agresije na Vinkovce. Pretpostavka da na vinkovačko-vu-

Posljedica razornih zrakoplovnih bombi — »krmača«

kovarskom području do daljega mira neće biti pokazala se točnom. U Vinkovcima svi već počinju vjerovati da je ovo područje posljednje u Hrvatskoj u koje će stići mir.

25.09.

Deseti dan pakla

- Deseti dan neprekidno Vinkovčani su u skloništima i podrumima. Na svjetlo dana izlazi se vrlo rijetko i to samo oni koji moraju. Do jučer, unatoč svim razaranjima, struja, voda i telefonske veze u gradu su funkiconirale. Izuzetak je više sela, pogotovo u istočnom dijelu općine gdje telefoni ne rade. Eksplozije i detonacije u noći između ponedjeljka i utorka brzo su razuvjerile i najveće optimiste da od primirja neće biti ništa. Oko četiri sata u noći grad je ponovo gađan haubicama sve do zore, posebno iz smjera Ostrova - jednog od četničkih uporišta. Između ostalog, projektili su padali u krug Drvnog kombinata »Spačva«, a samo na području Pete mjesne zajednice palo je više od 12 projektila. U posljednjih deset dana poginulo je 40 i ranjeno je približno 150 osoba. U sinoćnjem napadu na grad pogođen je stambeni objekt u najužem središtu grada, pri čemu su četiri osobe ranjene. Cijelu noć istočni dio neba iznad grada bio je crven od požara na plinskoj stanici na Vrapčani. Tijekom iste noći na županjskom području oštećen je most na Savi između Županje i Orašja.

Unatoč ratnom stanju vrijedni i hrabri željezničari uspjeli su osposobiti neke pruge, pa tako vlakovi prema Zagrebu unatoč svemu prometuju preko Velike Kapele i Našica. Vinkovačko autobusno poduzeće »Polet« opet je pokrenulo autobusni promet ali samo u zapadnom dijelu općine. U istočnom dijelu općine na pravcu Vinkovci - Tovarnik i dalje je velika koncentracija neprijateljskih snaga, posebice oklopnih jedinica. Nekoliko sela u tom dijelu općine poput Jankovaca, Slakovaca i Nijemaca prilično je stradalo od neprijateljskog tenkovskog divljanja. Sreća u nesreći jest što je pučanstvo, posebice starci i djeca, evakuirano na vrijeme. Nema nikakve sumnje da je istočna ili srijemska fronta otvorena, da se okupator s vinkovačko-vukovarskog područja za sada ne namjerava povući, te da predstoje novi žestoki okršaji hrvatskih oružanih snaga s neprijateljem. Dok ovo javljamo u 15 sati u tijeku je nov minobacački napad na Vinkovce.

25.09.

Neprijateljski proboj do Mirkovaca

U utorak nešto poslije podneva kod mjesta Privlaka odvijao se žestok okršaj hrvatskih oružanih snaga s okupatorskom vojskom. Sve detalje te bespoštedne bitke gotovo je nemoguće rekonstruirati, no oni osnovni ipak su poznati. Prvo je, kako se saznaje, vojni zrakoplov projektilom pogodio nov betonski most na rijeci Bosut između naselja Privlaka i Mirkovci na udaljenosti četiri kilometra od Mirkovaca. Kako je most već ranije bio miniran, došlo je do detonacije i most je srušen. Trećina mosta potpuno je potonula u korito rijeke Bosut, tako da je sada njime moguće uspinjanje pješaka, ali nije moguć prolaz mehanizacije.

Potom je okupator oklopnim jedinicama navalio i iz smjera Sremskih Laza s namjerom da se probije u Mirkovce. Došlo je do žestokog okršaja u kojemu su četiri tenka i nekoliko vozila okupatora onesposobljeni. Dvojica pripadnika Rezervnog sastava Zbora Narodne garde iz Privlake Zdenko Vučina i Stanko Šmuc pritom su poginuli. Na strani neprijatelja dvije tenkovske posade potpuno su stradale. Poginuo je i kapetan okupatorske vojske koji je sahranjen u neposrednoj blizini mjesta okršaja. Kako su hrvatske oružane snage s privlačke strane nakon rušenja mosta ostale odsječene, okupatorska vojska, koju je činilo tridesetak tenkova, uspjela se probiti do Mirkovaca. U tom proboju još je potpuno stradao oklopni transporter neprijatelja koji je i dalje na cesti. Oni tenkovi koji su oštećeni i zaustavljeni nakon svega također su odvučeni u Mirkovce. Iz Privlake je većina stanovništva evakuirana, a pri svom prolasku tenkovi s druge obale Bosuta bjesomučnom paljbom uništili su nekoliko kuća u Privlaci. Drugi žestok okršaj hrvatskih oružanih snaga s okupatorom zbio se kod sela Stari Jankovci gdje je okupator ostao bez pet tenkova i isto toliko oklopnih transportera.

26.09.

Okupator napušta vinkovačku vojarnu?!

- Iznenađenjima i obratima vojno-političkih prilika na vinkovačkom ratištu kao da nema kraja. Pošto su tijekom utorka Vinkovačani pretrpjeli do sada najteži zračni napad, čija je bilanca pet poginulih i 14 ranjenih građana, te nekoliko potpuno uništenih objekata u gradu, kao grom iz vedra neba odjeknulo je priopćenje Kriznog štaba općine Vinkovci o tome da JA napušta vinkovačku vojarnu u roku 24 sata i da joj u tome nitko ne smije praviti probleme. Priopćenje Kriznog štaba glasi:

Na osnovi opće i specijalne procjene situacije i provedenih konzultacija nadležnih organa i službi u svezi s vinkovačkom vojarnom »Đuro Salaj« koja je do sada bila u okruženju Zbora Narodne garde, odlučeno je da posada vinkovačke vojarne u slijedećih 24 sata posve napusti vojarnu.

Krizni štab općine Vinkovci upozorava pučanstvo Vinkovaca da bude oprezno i da uvaži ovu odluku kako ne bi došlo do samonicijativnih oružanih akcija koje bi ugrozile odluku donesenu u interesu svih građana Vinkovaca i obrane Republike Hrvatske. Krizni štab poručuje da nisu dozvoljene samostalne akcije i u tome smislu zahtijeva od građanstva da prekršitelje ove odredbe prijavi ako ako do toga dođe.

Krizni štab uvjerava građane Vinkovaca da je ova odluka od presudnog značenja i ima dalekosežne političke efekte te zahtijeva od svih da je poštuju.

Ova odluka proizlazi iz naredbe Kriznog štaba Republike Hrvatske i nadležnih ministarstava vlade Republike Hrvatske.

26.09.

Pad vinkovačke »Bastilje«

- Mišljenja o jačini vinkovačke vojarne bila su podijeljena, i išla su od procjena da je riječ o vojarni srednje veličine do onih da se radi o jednoj od najbolje utvrđenih i opremljenih vojarni okupatora u Hrvatskoj. Svi podaci prije blokade vojarne upućivali su na to da u njoj nije ostalo više od 200 vojnika i svega nekoliko tenkova i oklopnih transportera. Kad je međutim, jučer između 9 i 10 sati počeo izlaziti vojni konvoj okupatora iz vinkovačke vojarne i najbolji poznavaoci prilika vezanih za nju ostali su zabezeknuti. Vojni konvoj koji je jučer u pratnji MUP-a napustio vinovačku vojarnu činilo je: 46 vojnih kamiona različitih tipova, osam civilnih osobnih automobila, 15 oklopnih transportera, tri tenka, tri topa haubice, 12 protuavionskih mitraljeza, devet višecjevnih bacača raketa, jedno sanitetsko vozilo, tri pincgauera, te četiri stotine osoba u uniformama okupatorske vojske. Vojni konvoj okupatorske vojske u pratnji MUP-a otišao je smjerom Vinkovci - Županja do

auto-ceste, a potom auto-cestom u Šid. Operaciju odlaska vojnog konvoja okupatorske vojske iz vinkovačke vojarne osiguravalo je stotinjak pripadnika specijalnih jedinica Zbora Narodne garde i sve je proteklo bez ikakvih incidenata. Unatoč vrlo strogim blokadama stotinjak najznatiželjnijih građana Vinkovaca probilo se u blizinu vojarne i bez ikakvih provokacija promatralo odlazak okupatora. Jedini incident koji smo zabilježili na mjestu događaja bio je kada je iz vojnog kamiona jedan stariji vodnik okupatorske vojske dobacio »vratit ćemo se«. Nakon što je pripadnik specijalne jedinice garde pritrčao tom kamionu i prislonio cijev kalašnjikova uz prozor kamiona provokator je zanijemio, problijedio te dao gas. Tako se jučer u Vinkovcima zbio jedan zaista povijesni trenutak. I Vinkovci su se riješili neprijateljske vojarne iz koje više nikada neće gađati civilne ciljeve, bespoštedno bombardirati grad te ubijati nedužni građani. Opće je mišljenje da se likvidiranjem vinkovačke vojarne okupatorske vojske otvara daleko širi manevarski prostor za razrješavanje neprijateljskih terorističkih uporišta poput Mirkovaca.

27.09.

Hrvatski barjak na vinkovačkoj vojarni

- Bio je to za sve nazočne svojevrsni »praznik za oči«. Jučer u 10.30 sati jedan pripadnik Zbora Narodne garde na jarbol pred glavnim ulazom u sada već bivšoj vinkovačkoj vojarni »Đuro Salaj« podigao je hrvatski barjak što su svi nazočni popratili aplauzom i uzvicima radosti. Nije bilo više nikoga tko bi mogao mladog gardistu omesti u tome poslu: nije bilo ni snajpera ni topova, ni tenkova, ni višecjevnih bacača. I dok je gardist podizao hrvatski stijeg jedan gnjevni Vinkovčanin teškim čekićem razbijao je mramornu ploču s natpisom »Garnizon JNA - Đuro Salaj - Vinkovci«. Kako se ploča nije odmah dala razbiti, on je to prokomentirao riječima: »Mora da je ruski mramor, ali i on će se slomiti«. I ploča se rasprsnula. Umjesto nje možda bi trebalo postaviti novu s natpisom »Ovdje više ne stanuje JNA«. Pedesetak novinara i foto-reportera domaćih i inozemnih TV i novinskih kuća na sve načine pokušavalo je ući u krug vojarne što pripadnici Garde nisu dopuštali prije pregleda zemljišta od minskih polja i eventualne kemijske kontaminacije. Vaš izvjestitelj bio je među rijetkima koji su ipak uspjeli ući u krug vojarne. U krugu smo zatekli jednog kapetana prve klase okupatorske vojske kako s petočlanom delegacijom Garde dogovara detalje oko definitivne primopredaje. S njim je, kako nam je izjavio, ostalo dvadesetak vojnika dok se kompletna primopredaja ne završi.

Većina zgrada u vojarni oštećena je žestokim bombardiranjem, a po krugu nezainteresirano šetaju svinje koje je netko pustio iz prostora svinjske farme, također u krugu vojarne.

Bilo kako bilo, pala je i pretposljednja vojarna okupatorske vojske u Slavoniji. Preostala je još jedino vukovarska vojarna koju hrvatske oružane snage i ne shvaćaju previše ozbiljno. S njom naime ratuju samo u razmacima između bezuspješnih neprijateljskih udara na Vukovar iz

Foto: M. Lišanin — hrvatski stijeg na vinkovačkoj vojarni

različitih smjerova. Vijest da je vojarna osvojena i da okupator odlazi te da sve protječe bez incidenata izazvala je lavinu veselja među Vinkovčanima. Ovdje su svi ponosni na pripadnike Garde i MUP-a koji su vrlo teško i uz velike ljudske žrtve, ali na kraju ipak uspjeli slomiti otpor koji je pružan iz ovog do jučer zločinačkog bastiona na periferiji grada.

27.09.

Otišli »ostaci ostataka« okupatorske vojske

- Jučer poslije podne iz Vinkovaca su otišli i »ostaci ostataka« okupatorske vojske iz nekadašnje vojarne »Đuro Salaj«. Naime, nakon što je dan ranije otišao glavni konvoj sa devedesetak vozila i približno 400 okupatorskih vojnika zajedno s petokolonašima. Jučer je po ostatke vojne opreme u vojarnu stiglo dvadeset kamiona iz Šida. Došli su samo vozači tih kamiona bez ikakvog naoružanja, cijeli postupak utovara ostatka vojne opreme iz vinkovačke vojarne nadgledali su i kontrolirali pripadnici Garde i MUP-a, koji su naveliko zauzeti pregledom kruga vojarne i otklanjanjem mina iz pojedinih njenih dijelova. Tako su sinoć do 16 sati i pripadnici pretposljednje okupatorske vojarne na području Slavonije imali krajnji rok da napuste hrvatsko tlo i odu na put bez povratka.

Vertikalni presjek srpske militarističke estetike

Ako se govorilo da četničko-terorističke skupine djeluju bez ikakve komande, sada je to ipak demantirano. Naime, već tri dana i tri noći u Vinkovcima vlada »blaženi mir«, pala je samo jedna granata, vjerojatno greškom i čulo se samo nekoliko kratkih rafala kroz noć. Još jednom se potvrdilo da su četničko-terorističke skupine djelovale i djeluju u dogovoru s JA. Naime, sada, kada je interes preživjelih u potpuno blokiranoj vojarni bio spasiti živu glavu, teroristi disciplinirano tri dana miruju i ne zasipaju grad granatama. A dosadu prekraćuju bombardirajući okolna vinkovačka sela, s tim što su u posljednja dva dana prvi put granate pale i na sela Otok i Privlaku u jugoistočnom dijelu vinkovačke općine. Pala je, dakle, vinkovačka »bastilja« iz koje se, kako je nepobitno utvrđeno, planiralo i koordiniralo svim zločinačkim akcijama, posebno onima iz Mirkovaca.

28.09.

Vinkovci nakon dvanaestodnevnog bombardiranja

-Jučer je u Vinkovcima vladala neuobičajena živost. Vrijedni Vinkovčani, svi koji su imali oštećenja na kući ili ostalim objektima, s posebnim potvrdama Sekretarijata za urbanizam, pohitali su u IGM »Dilj«, gdje su podigli nužan građevinski materijal, kako bi izvršili bar osnovne popravke na oštećenim objektima prije jesenjih kiša. Zalihe »Dilja« u crijepu su velike, iznose deset milijuna jedinica, a prve procjene govore da će samo za popravak krovova u gradu, biti potrebno četiri do pet milijuna komada crijepa.

Podatak koji sve govori. Postoje, naravno, i objekti koji su izgorjeli do temelja i koji se više ne mogu popraviti. Njih jednostavno treba ponovo iz temelja graditi. Takva je primjerice tzv. »Mala knjižara« u središtu grada, od koje nije ništa ostalo. U sličnom stanju je i zgrada suda čiji su zidovi ostali čitavi, ali je krov potpuno izgorio. Župnika Tadiju Pranjića zatekli smo kako lokotom zaključava željeznu kapiju na dvorištu crkve. Ne samo da je s više projektila pogođen toranj Crkve sv. Euzebija i Poliona, nego je župni ured odmah uz nju također pogođen direktno s nekoliko avionskih projektila. Kroz gradski park, omiljeno šetalište Vinkovčana, ne može se proći od šume polomljenih grana. Pravoslavna crkva u Vinkovcima također je direktno pogođena s nekoliko topovskih projektila. Opskrba grada funkcionira bez smetnji, a od jučer konačno grad ima i struju. Opće je mišljenje da su radnici »Elektre« kao i niza drugih važnih službi dali sve od sebe i u najkraćem mogućem roku, nakon pravog kaosa koji je ostao iza bombardiranja, stvorili prve, ali doista važne preduvjete za normalizaciju života. Jučer je radila većina poduzeća i ustanova, i po prvi put poslije dva tjedna, djeca su viđena na ulici. Teroristi, bar što se grada Vinkovaca tiče, iz Mirkovaca, kao i oni iz Markušice i Ostrova miruju. Dokle?

28.09.

Bombardiranje hrvatskih sela

- Vinkovačke vojarne više nema, no na području općine Vinkovci vojne tehnike je više nego ikada. Na pravcu od Tovarnika do Mirkovaca razasuto je više od stotinu tenkova koji su svoje pribježište našli u nekoliko srpskih sela na tom pravcu. Odsječeni, u situaciji kada više ne mogu

ni naprijed ni natrag, vrijeme prekraćuje povremeno žestoko napadajući obližnja hrvatska sela, ne samo minobacačima, nego i višecjevnim bacačima i topovima. O stradavanju Nuštra, Koroña, Tordinaca već smo pisali. Njima su se sada pridružili prije svega Stari i Novi Jankovci, a potom i Privlaka i Otok, sela smještena u jugoistočnom dijelu općine. Jankovci su tijekom noći između petka i subote napadnuti iz dva smjera: iz Mirkovaca i iz Sremskih Laza. Pokušaj neprijateljskih jedinica da se spoje u Jankovcima i osvoje to selo bio je neuspješan. Napad je bio prvo teškom artiljerijom, a potom pješadijski, no pripadnici Garde hrabro su ga odbili, zadajući neprijatelju velike gubitke. Na strani hrvatskih oružanih snaga jedan gardist je poginuo, a četiri su ranjena. Posebno žestoki napadi tijekom iste noći bili su na Koroñ i Tordince, gdje su nakon artiljerijskog također uslijedili pješadijski napadi. I ti napadi su odbijeni. Novo četničko-terorističko središte sada postaju Sremske Laze, selo u koje se stacionirao dio vojne tenkovske kolone sa srbijanskim rezervistima. Iz tog mjesta posljednih dana na posebnoj meti su sela Privlaka i Otok, u kojima su učinjena velika materijalna razaranja, ali, srećom, žrtava nije bilo. I ne samo to, na te napade jedince Garde žestoko su uzvratile također teškim naoružanjem. Vremena kad se Hrvatska branila »kalašnjikovima« sada su daleka prošlost, no neprijatelj, koji ne može ni naprijed ni natrag, nikako da to shvati. Što se Vinkovaca tiče, vladao je relativan mir. Iz Mirkovaca ipak nisu odoljeli da ispale četiri granate na Ulicu bana Jelačića.

29.09.

Poginuo pripadnik MUP-a

- Rat u Hrvatskoj odnio je još jednu žrtvu, još jedan mladi život je ugašen. Riječ je o pripadniku MUP-a iz Otoka Ivici Šarčeviću koji je tragično stradao na jednoj od linija fronte u istočnom dijelu općine. Dogodilo se to u trenutku kada je pokušavao utvrditi ispravnost protutenkovske mine. Mina je bila neispravna i u trenutku kad je provjeravao njezin osigurač ona je eksplodirala. Pripadnik MUP-a iz Otoka Ivica Šarčević na mjestu je poginuo, dok su četiri pripadnika MUP-a, odnosno Garde, pritom ranjena. Ivicu Šarčevića mještani Otoka i njegove kolege iz MUP-a znali su kao vrlo vrijednog, marljivog i savjesnog borca, koji je, otkad je primljen u MUP Hrvatske, sve svoje zadatke obavljao savjesno i vrlo ozbiljno. Dogodilo se, nažalost, ono što se često događa u ratu: nije poginuo od neprijateljskog metka, nego u situaciji kad je pokušavao neutralizirati neispravnu protutenkovsku minu.

29.09.

Jankovci gore

- Prije desetak dana već smo pisali o potpunoj informativnoj blokadi glede zbivanja, posebice vojnih operacija na području općine Vinkovci. Ako je ta informativna blokada u slučaju osvajanja vinkovačke vojarne djelomično bila probijena, onda je, što se tiče prodora okupatora od Šida do Mirkovaca, ona potpuno obnovljena. Prvo je bez ikakvog objašnjenja samo konstatirano da se dio vojne kolone iz Šida probio u Sremske Laze. Potom je bez većih otpora dio te kolone od tridesetak tenkova sporednim putem ušao u Mirkovce. Usput je neprijateljski zrakoplov uništio most na rijeci Bosut kod Privlake kako bi se gotovo neometano srbijanski rezervisti mogli tenkovima vozati iz Mirkovaca u Sremske Laze i obrnuto.

Između ta dva sela stajali su Jankovci, kao hrvatski klin i od iznimne važnosti bilo je da se Jankovci održe. Od jučer i Jankovci su pod kontrolom okupatora. Nitko ništa ne želi izjaviti, svi se ograđuju, a za to vrijeme srbijanske horde pale i uništavaju Jankovce. Jučer oko 13 sati naš izvjestitelj kod srušenog privlačkog mosta promatrao je debeli stup dima iz smjera Jankovaca kako se diže iznad šume. Prema dostupnim informacijama, gotovo cijeli cestovni pravac od strateškog značaj od Tovarnika do Mirkovaca pod okupatorskom je kontrolom. Stanovništvo je evakuirano, a hrvatska sela Jankovce, Slakovce, Nijemce, Đeletovce i Ilaču neprijatelj uništava, pali i pljačka. U borbama u subotu navečer kod porušenog mosta na Bosutu kod Privlake uništena su još tri tenka. No, što sve to vrijedi kada je gotovo cijeli pravac pod neprijateljskom kontrolom i kad granate padaju prvi put i u jugoistočni dio općine, sela Otok i Privlaku. U međuvremenu, evakuirana su i sela Koroñ, Tordinci, Nuštar i Cerić. Vinkovačka situacija zaista je paradoksalna. Na jednoj strani slomljena je jedna od najjačih neprijateljskih vojarni u Hrvatskoj i u gradu nema ni jednog okupatorskog vojnika. Na drugoj strani trećina teritorija općine kao i strateški pravac Šid - Vinkovci bez jače borbe gotovo da je poklonjen okupatoru. Da li se iza svega krije određene taktičko-strateške zamisli da se neprijatelj svjesno pušta u dubinu teritorija da bi potom bio okružen i uništen, ili se radi o velikim rupama u koncepciji obrane ovog dijela Hrvatske, teško je reći. Izvjesno je, međutim, da su Mirkovci kao četničko- teroristično uporište tu jači nego ikada ranije, da je u njima četnika i srbijanskih rezervista, tenkova i municije više nego ikada. Nove nedoumice u vinkovačkoj javnosti izazvao je posjet dvojice ministara hrvatske vlade Bosiljka Mišetića i Ivana Tarnaja vinkovačkoj općini.

Njihove izjave svode se na to da će oni Krizni štab Hrvatske upoznati s pravim stanjem u Vinkovcima, te da će tražiti poduzimanje određenih mjera. Dok su oni stigli do Zagreba, pali su Jankovci, a dok Krizni štab poduzme mjere i dok one stignu do Vinkovaca, tko zna što će se dogoditi. Bilo kako bilo, određeni zaokret je prijeko potreban. Pitanje je samo tko će ga pokrenuti. Dok ovo pišemo, jučer u 14.30 sti saznali smo da se okupatorska vojska iz Mirkovaca pokušava preko Cerića i Nuštra probiti prema Vukovaru te time zatvoriti i posljednji pravac za Vukovar.

30.09.

Otvoren istočni front

Ako se sve do nedavno moglo govoriti o »bici za Vukovar«, onda se od trenutka pada vinkovačke vojarne može govoriti o jedinstvenom području velikih ratnih operacija koje pokriva kompletno područje općina Vukovar i Vinkovci. Zbog žestine bitaka koje se vode i koncentracije vojne tehnike okupatora, može se reći da je otvoren istočni front. I ne samo to, gotovo je izvjesno da će se na tom području odigrati najžešće bitke za konačno oslobađanje Hrvatske od velikosrbijanskih okupatora.

Na pravcu od Vinkovaca do hrvatske granice nalaze se srpsko selo Mirkovci, potom hrvatsko selo Jankovci, potom srpsko selo Sremske Laze, pa potom četiri hrvatska sela Slakovci, Đeletovci, Ilača i Tovarnik. Upravo sela s pretežno srpskim stanovništvom okupatorske vojne kolone iz Srbije koriste kao svoje baze i prvi zadatak im je pri pokušaju prodora u Hrvatsku da se dokopaju tih sela, kao baza za nastavak operacije. Sredinom prošlog tjedna dio velike vojne kolone, u kojoj je bilo i oko stotinjak tenkova, probio se prvo do Sremskih Laza, a potom i do Mirkovaca. Nakon toga iz pravca Sremskih Laza i Mirkovaca istovremeni udar izvršen je na hrvatske oružane

snage stacionirane u Jankovcima. Okupator je uspio zauzeti Jankovce, ali je pritom izgubio dvadesetak najmodernijih tenkova M-84.

Žestoke borbe potkraj prošlog tjedna vodile su se i kod mosta na rijeci Bosut, kod Privlake. Most je uništen, ali i tom prilikom uništeno je i nekoliko neprijateljskih tenkova i oklopnih transportera. Žestokim minobacačkim napadima izložena su sela na sjeveru poput: Nuštra, Cerića, Korođa i Toridnaca, a odnedavno i sela na jugoistoku općine: Privlaka, Otok i Komletinci. Glavne bitke ipak se vode na cesti Vinkovci - Šid i to kod sela Nijemci i Đeletovaca, gdje se nalazi i naftonosno polje.

U bici kod Đeletovaca zapaljen je i drugi veliki spremnik s naftom, a plamen se vidio i na desetak kilometara udaljenosti. U tim bitkama koriste se osim tenkova i višecjevni bacači i topovi teškog kalibra. Žestoke borbe i u nedjelju navečer vodile su se kod Đeletovaca i Nijemaca, gdje je okupator napao svim raspoloživim oružjem. Hrvatske oružane snage žestoko su uzvratile i uspjele krajnjim naporom zaustaviti neprijateljski proboj. Pritom su u Nijemcima poginula dva pripadnika hrvatskih oružanih snaga, dok su u Đeletovcima četiri teže, a dva lakše ranjena. Da neprijatelj namjerava nastaviti napade na tom području svjedoče još dvije vojne kolone koje su u nedjelju ujutro krenule iz Beograda u nedjelju ujutro krenule iz Beograda u pravcu Šida, a u kojima se nalazi stotinu vozila, od čega 30 tenkova. I koncentracija hrvatskih oružanih snaga u ljudstvu i naoružanju na tom području je velika, pa je gotovo izvjesno da slijedi niz velikih frontalnih sudara hrvatskih oružanih snaga s okupatorom na tom području. Tijekom noći iz četničko-terorističkog uporišta Ostrovo poletjelo je šest helikoptera, koji su u izviđačkom letu preletjeli šumu Kunjevci, a u predgađu Vinkovaca - vinkovačkom Novom Selu, po svemu sudeći bacili otrove, čiji su uzorci odnijeti na očevid i ekspertizu u Zagreb.

Noć s nedjelje na ponedjeljak u gradu također nije bila mirna - čula se rafalna paljba iz pravca Mirkovaca, a u gradu su nakon svijetlećih raketa petokolonaša s Lapovaca eksplodirale i četiri mine.

Očito je da je okupator takozvano primirje iskoristio za pregrupiranje snaga i da priprema novu ofenzivu velikih razmjera. No, ni branitelji Hrvatske više nemaju nikakvih iluzija o tome s kim imaju posla. Hrvatska sada ima dovoljno i ljudstva i oružja da se uspješno brani, a moral je ono što će Hrvatskoj na kraju donijeti pobjedu. Samo u subotu s tog fronta dezertiralo je 600 srbijanskih rezervista. Budući da je činjenica kako se u Staroj Tenji nadomak Osijeka nalazi 70 tenkova da ih je osamdeset raspoređeno oko Bijelog Brda, da ih je 70 angažirano u napadu na Vukovar, te isto toliko na pravcu od Tovarnika do Mirkovaca onda ukupan broj od 300 tenkova jasno svjedoči o tome da neprijatelj svim silama upravo ovim pravcem nastoji prodrijeti u Hrvatsku.

01.10.

U drugoj fazi rata, nakon zauzimanja vojarni, hrvatska vojska se domogla oklopnih vozila koja su sustavno uključena u obranu domovine

Granate padaju i na »Lubanj«

- Neprijateljski, okupatorski pritisak na istočnu hrvatsku granicu širi se iz dana u dan. Najvećim razaranjima izloženi su hrvatski gradovi Osijek, Vinkovci i Vukovar, no oni se unatoč velikim ljudskim žrtvama i materijalnim razaranjima uspješno brane i odolijevaju svim napadima. Vojne kolone iz Srbije ili bolje rečeno gomile željeza, čelika i municije, te izmanipuliranih i isplašenih srbijanskih rezervista svakodnevno nadiru na hrvatsku granicu. A agresija se širi, tuče se bukvalno sve što je hrvatsko. Rat sad kuca i na vrata županjske općine. Prije dva dana nekoliko projektila, upućeno očito s teritorija Srbije, palo je i u podučju motela »Lubanj« na auto-cesti (nekad zvanoj) »Bratstvo i jedinstvo«. Jučer u 8 sati zbio se nov minobacački napad na Marince, a žrtve avionskih napada na Bogdanovce i Nuštar su velike, iako još nismo uspjeli dobiti imena.

Minobacačkim napadima opet su bila izložena sela Privlaka i Otok, koja sve više prerastaju u prve linije fronte koja je odmah preko Busuta. Kako neslužbeno saznajemo, tijekom ponedjeljka u Vinkovcima je boravio i general *Martin Špegelj* i tom prilikom vodio vrlo ozbiljne, temeljite i dugotrajne razgovore o stanju hrvatske obrane na ovom području. Što se visokih časnika tiče, u Vinkovcima još ima novina. Jedna od njih je da se u redove i na raspolaganje Zbora Narodne garde stavio i pukovnik *Miro Vlašić.* Riječ je o visokom časniku, koji je bio jedan od petorice koji su brzopotezno dovedeni u vinkovačku vojarnu u posljednjih nekoliko mjeseci, kako bi *»sredili stanje u Vinkovcima«.*

Pukovnik Miro Vlašić, jedini od spomenute petorice, po nacionalnosti Hrvat, koji se prijavio u hrvatske oružane snage, a kako je situacija na istočnoj fronti složena, nema nikakve sumnje da će za Vlašića biti sasvim dovoljno prostora ne samo da izbriše trag služenja u armiji koja je prerasla u zločinačku i agresorsku, nego da kao i svi Hrvati da značajan doprinos u oslobađanju Hrvatske.

02.10.

Pregrupiranje hrvatskih oružanih snaga

- Na istočnoj fronti, posebice na prostoru općine Vukovar i Vinkovci, prave, velike i odsudne bitke tek predstoje. Naime, velike vojne kolone pristigle iz Srbije imaju zadatak po svaku cijenu bar dio teritorija tzv. »Velike Srbije« osvojiti prije velikih jesenskih kiša, a kako su pokazali već prvi okršaji s hrvatskim oružanim snagama, to neće biti nimalo jednostavno.

»Cilj neprijateljske vojske nije ratovati s hrvatskom vojskom, nego zaposjedati teritorij i pritom uništavati, paliti, ubijati i pljačkati sve što je hrvatsko. Za ostvarenje vojnih ciljeva koristi se vojna mašinerija i udar punom snagom, na što će Hrvatska spremno odgovoriti«, izjavio je jučer na izvanrednoj konferenciji za tisak u Vinkovcima major *Josip Matić,* zapovjednik 109. brigade ZNG-a u Vinkovcima. »Osnovna karakteristika ovog rata je bestijalnost i mržnja koja pokreće agresora, što jasno govori da njegov krajnji cilj uopće nije racionalne naravi«, dodao je pritom Matić. Neprijatelj sve čini ne bi li izolirao i osvojio Vukovar, u čemu već 39. dan zaredom ne uspijeva. Vinkovcima i Vukovaru pristiže značajna pomoć iz Slavonije i drugih dijelova Hrvatske. Hrvatske oružane snage brojno i glede naoružanja te časničkog profesionalnog kadra svakodnevno značajno jačaju. Veće borbe vodile su se i kod mjesta Nijemci, gdje su hrvatske oružane snage minirale most na rijeci Bosut i spriječile prodor okupatora na drugu obalu Bosuta i izbijanje na drugu jako važnu prometnicu na području Vinkovci - Nijemci. Okupator trenutačno pokušava realizirati takozvanu prvu fazu plana osvajanja Slavonije koja glasi: odsijecanje i zauzimanje Vukovara, osvajanje kompletnog prostora između Drave i Bosuta, te izbijanje nadomak Osijeka i Vinkovaca da bi se, eventualno, u drugoj fazi pokušao ustremiti i na same gradove Osijek i Vinkovce. U Zapovjedništvu ZNG-a u Vinkovcima ističu da unatoč silnoj koncentraciji neprijateljske vojne tehnike i pješaštva, oni u tome nikada neće uspjeti.

03.10.

Fronta dugačka 30 kilometara

Pretpostavke su se pokazale točne, nikakvih sumnji i dilema u pogledu namjera okupatora više nema. Otvorena je istočna fronta, a linija sukoba od Tovarnika, praktički od hrvatske granice do nadomak Vinkovaca dugačka je 30 kilometara. Prostor između Bosuta i Drave postaje veliko ratište na kojemu se vode i vodit će se bespoštedne bitke. Riječ je o velikoj jesenjoj ofenzivi okupatora kojom prije sezone kiša i raskvašenog tla okupator nastoji silovitim prodorom oklopno-mehaniziranih jedinica, uz podršku srbijanskih dobrovoljaca te domaćih i uvezenih četnika, osvojiti što veći komad hrvatske zemlje, te time prije pregovora koji će nakon svega biti nužnost, imati što jače pregovaračke pozicije. Sve to unatoč činjenici da Zapad do besvijesti ponavlja kako se granice ne mogu nasilno mijenjati.

Treba, međutim, reći još jednu zanimljivost o području na kojemu se vode operacije. Ono što je do jučer bila velika prednost okupatora, a to je velik broj od petnaestak srpskih sela, sada postaje ozbiljna smetnja za planirani neprijateljski prodor. Naime, u svakom od tih naselja od Borova Sela preko Bršadina i Trpinje, do Stare Tenje i Mirkovaca, okupator mora držati određen broj tenkova, transportera, municije i pješaštva radi osiguranja tih punktova. I ne samo to, skupine Srba iz Hrvatske koji su se iz tih mjesta uključile aktivno u rat protiv Hrvatske sada, videći da se stvari ne razvijaju kako je planirano, hvata strah. A posljedica je opet da inzistiraju da u svakom od tih mjesta ostane što više tehnike, naoružanja i vojnika, odnosno rezervista JNA, čime se Adžićeve ambicije o planiranom blickrigu sputavaju u začetku.

BITKA KOD NUŠTRA: U srijedu se glavni sukob vodio kod hrvatskog sela Nuštar, gdje smo boravili oko 11 sati. U to vrijeme neprijatelj je sa sjevera već bio u fazi razvijanja napada. Na Nuštar je u tom trenutku iz smjera Gaboša, Ostrova, Pačetina bilo koncentrirano otprilike 70 tenkova i 30 oklopnih vozila. Sve što je u tom trenutku imao na raspolaganju sjeverno od Nuštra, okupator je pokrenuo u napad na ovo hrvatsko selo, saznali smo od pripadnika Hrvatske vojske. Eventualnim padom Nuštra, Vukovar bi ostao odsječen, istovremeno bi Vinkovci time bili ugroženi ne samo s istoka iz Mirkovaca, nego i sa sjevera preko Nuštra. U posljednja 24 sata okupator je pretrpio značajne gubitke. Hrvatska vojska uništila je 15 tenkova, te veći broj različitih oklopnih vozila. Istovremeno, grad i okolna naselja izloženi su žestokom bombardiranju. Samo u posljednja 24 sata na Vinkovce, Nuštar, Cerić, Jarminu i Marince palo je više od 3.000 projektila, što jasno svjedoči o žestini agresije. Treba međutim reći da se na sve napade žestoko odgovorilo.

Preko medija predsjednik SO Vinkovci Tihomir Zovak uputio je opći poziv svima sposobnima za borbu na području općine Vinkovci, da se jave najbližim ispostavama Narodne obrane. U gradu sve službe zasad funkcioniraju

besprijekorno, svih životnih namirnica ima dovoljno. O težini situacije svjedoči podatak da je jučer istekao i dvadeseti dan od kada nije dan znak za prestanak opasnosti i otkad Vinkovčani praktično ne napuštaju skloništa. Izuzetak su oni koji rade u vitalnim službama i koji svakodnevno riskirajući i vlastiti život odlaze na svoja radna mjesta. Poseban problem od trenutka kad je rušenjem odašiljača onesposobljeno djelovanje lokalne radio postaje Vinkovci je djelovanje pete kolone koja ohrabrena najnovijom ofenzivom okopatora, djeluje smišljeno i agresivno na stvaranju panike među pučanstvom. Među takvo vješto plasiranje glasina spadaju i one da je palo ovo ili ono mjesto, da će četnici ući u grad, ili da »Vinkovce brani 300 ljudi«.

Na slavonskom bojištu predstoje teški dani i žestoke bitke, koje podrazumijevaju i ljudske žrtve i materijalna razaranja. No, narastanje Hrvatske vojske i svakodnevni raspad neprijatelja, govore da kraj jednog prljavog i krvavog rata nametnutog cijelom hrvatskom nacionalnom biću više nije daleko.

04.10.

U bitkama za Nuštar i Cerić

Napad je odbijen. Neprijateljski udar na Nuštar završio se odbijanjem i protuudarom na Marince. Vinkovci su time do daljnjeg osigurani sa sjevera, zapada i juga, pa okupator za sada nema ni teoretske pretpostavke za napad na Vinkovce, sa svojim oklopno mehaniziranim jedinicama. U 48-satnim borbama za Nuštar i Cerić okupator je ostao bez dvadeset različitih oklopnih vozila, od čega petnaestak tenkova. U Ceriću nakon što je čak osam tenkova koji su krenuli iz Mirkovaca, uništeno kod Male Bosne, stradao je i komandni tenk koji se uspio probiti u Cerić.

Bitka za Nuštar imala je dva dijela, prijepodnevni kao »zagrijavanje« i večernji kao »finale«. Naime, nakon što je u trosatnoj bici jednom već odbijen, poslije dvadeset sati u četvrtak okupator nije odolio da ne pokuša još jednom iz smjera Marinaca prodrijeti u Nuštar. Ne samo da nije ušao, nego je sve završilo protuofenzivom u Marinicima, gdje se očekuje potpuno probijanje prometnice za Vukovar. I neke nevjerne Tome u Vinkovcima, koje su panično širile defetističke »informacije« o stanju hrvatske obrane, sada su u cijelosti demantirane.

Hrvatskim obrambenim snagama u Vinkovcima tijekom noći pristigla su značajna pojačanja u oklopno-mehaniziranim jedinicama, pa je sada faza rata »kalašnjikovima na neprijateljske tenkove« daleka prošlost. A upravo hrvatsko topništvo okupatoru posljednjih dana ne samo da remeti miran dan u do jučer dobro utvrđenim uporištima, nego mu uopće ne da spavati. U Mirkovcima dva su tenka pogođena, ni više ni manje, nego navođenim raketama dok su se posade izležavale oko tenkova. A kako saznajemo, na nekim položajima topovske cijevi Hrvatske vojske rade u tri smjene, toliko da cijevi treba polijevati vodom kako bi se ohladile. Istovremeno Vinkovci, kao i Osijek i Vukovar plaćaju stravičnu cijenu otpora i slobode.

Od 14. rujna kad je dan znak opasnosti do jučer, u općini Vinkovci poginulo je 90 civila i hrvatskih boraca, a 285 je ranjeno. Samo u četvrtak bilo je nekoliko poginulih i 28 ranjenih. Slavonija krvari, ali Slavonija svakim danom zadaje okupatoru sve jače udarce. Svaki dan on je sve manje siguran na slavonskoj ravni, pa vrijeme konačne slobode više nije pusti san nego realna perspektiva.

05.10.

Skupljaju ranjene i poginule

- Opet su učestala noćna nadlijetanja neprijateljskih helikoptera. Tijekom noći s petka na subotu, četiri, odnosno šest neprijateljskih zrakoplova nadlijetalo je, a potom se nakratko i spustilo u neprijateljska uporišta Mirkovce i Ostrovo. U Centru za obavješćivanje u Vinkovvcima procjenjuju da je riječ o odvoženju prvenstveno ranjenika, a eventualno i poginulih s istočne fronte. Broj helikoptera svjedoči o žestini sukoba koji se tijekom tjedna vodio na istočnoj fronti, ali i o velikim neprijateljskim gubicima koje su pritom pretrpjeli. Tjedan koji je iza nas bio je što se tiče istočne Slavonije dosad najžešći ratni tjedan. Okupator je navalio svim raspoloživim sredstvima: tenkovima, oklopnim transporterima, pješaštvom uz podršku četničko- terorističkih uporišta Borova Sela, Tenje, Trpinje, Mirkovaca, Ostrova, Markušice. No, sve mu to nije uspjelo. U bitkama kod Cerića i Nuštra neprijatelj je ostao bez dvadesetak tenkova i oklopnih vozila, a hrvatskim oružanim snagama pristigla su značajna pojačanja u oklopno- mehaniziranim jedinicama. Hrvatsko topništvo, istodobno, ovaj tjedan prvi puta na istočnoj fronti, ne samo da neprijatelju nije davalo mira, nego mu je zadavalo i te kakve udarce. Teški kalibri hrvatskog topništva padali su na mjesta u kojima se još do jučer okupator osjećao sto posto siguran i vjerovao da će tako uvijek biti. Ta vremena su, međutim, prošla, jedna velika neprijateljska ofenziva je odbijena, a tjedan koji dolazi, kako stvari stoje, mogao bi donijeti nove žestoke sukobe. Haag, Europa i primirje, naime, za razularene srbijanske horde na ovom području su »španska sela«.

Padaju neprijateljski zrakoplovi

- Iz pouzdanih izvora doznali smo informaciju koja još nije službeno potvrđena, a koja glasi: samo u petak nad istočnoslavonskim nebom oborena su tri vojna zrakoplova i dva helikoptera. Zrakoplovi su oboreni nad Ivankovom, Borincima i Starim Mikanovcima, a helikopteri nad Andrijevcima u općini Slavnski Brod. Tako je u istočnoj Slavoniji tjedan koji je protekao bio koban ne samo za neprijateljske tenkove, nego i za neprijateljske zrakoplove. Nebo nad Slavonijom za pilote-ubice srbo-armije postaje time prava noćna mora, a ono što posljednjih dana radi hrvatska protuzračna obrana nipošto se više ne može označiti slučajnošću ili improvizacijom. Hrvatska protuzračna obrana počinje djelovati organizirano, koordinirano, pravovremno dobiva podatke o svim polijetanjima vojnih zrakoplova i priređuje pri svakom letu vruć doček. Može se reći da pilot koji triput nadleti slavonsko nebo, u četvrtom letu slijeće jednom zauvijek. Tako je nad vinkovačim, tako je nad osječkim, tako je nad vukovarskim nebom. Opasnost iz zraka, posebnice za civilno pučanstvo, i dalje je, naravno, najveća opasnost, pogotovu u situacijama kada se koriste kasetne bombe, »krmače«, projektili zrak-zemlja itd.

No, vremena kad su se vojni zrakoplovi mogli šetati hrvatskim nebom, kad su neometani izvodili brišuće letove i probijali zvučni zid letovima tik iznad kuća za vrijeme nedjeljnog ručka, te se nekažnjeno vraćali preko Dunava ipak su prošlost. Hrvatska vojska više nisu mupovci i gardisti s kalašnjikovima. Hrvatska vojska već danas počinje formirati sve rodove: kopnenu vojsku, protuzračnu obranu i ratnu mornaricu. A saznajemo iz nekih pouzdanih i dobro obaviještenih izvora podatak koji se drži u strogoj tajnosti: nije, izgleda, daleko dan kad će Hrvatska dobiti i svoje hrvatsko ratno zrakoplovstvo.

06.10.

Jedan od nuštarskih čuvara prkosa

Kod Nuštra okupator gubi dah

- Ni u trećem tenkovskom napadu na Nuštar okupator nije uspio. U bitci za Nuštar, u subotu navečer, okupator je ostao bez sedam tenkova i četiri borbena oklopna vozila dok je uz to hrvatska vojska zarobila jedan tenk čija se posada predala bez borbe i jedno oklopno vozilo.

Prema procjenama zapovjedništva Hrvatske vojske u Vinkovcima sve aktivnosti protivnika usmjerene su na prodor po svaku cijenu iz smjera Petrovaca i Mirkovaca na prostor Bršadina i Pačetina. Upravo to je razlog zašto se na prostoru između Nuštra i Marinaca vode najžešće borbe. Jučer oko podne na tom prostoru još uvijek su se vodile bliske protuoklopne borbe. Jučer od ranog jutra grad Vinkovci najprije je tučen višecijevnim bacačima iz Mirkovaca. Potom su, osam do 12 sati, u sedam navarata vinkovačko područje prelijetali i bombardirali neprijateljski zrakoplovi. Korištene su pritom kasetne, fosforne i napalm-bombe, a od napalm-bombe jedna civilna osoba u vinkovačkom Novom Selu potpuno je izgorjela. Kod mjesta Jarmina, četiri kilometra sjeverno od Vinkovaca, hrvatska protuzračna obrana jučer prije podne oborila je još jedan neprijateljski zrakoplov. U sadašnjoj fazi neprijatljske agresije, na područje istočne Slavonije avijacija se koristi više nego ikad, unatoč velikim svakodnevnim gubicima. Koristi se i nova strategija zračnih napada.

Neprijateljski zrakoplovi lete u skupinama od tri do pet, na velikim visinama, a potom se naglo obrušavaju na pojedinačne ciljeve u različitim pravcima. U Vinkovcima su jučer gađani vitalni objekti privrednih i poljoprivrednih poduzeća. Na sjevernoj liniji istočne fronte, koja ide tokom rijeke Bosut od Tovarnika do Vinkovaca, jučer su se vodile manje borbe.

Kod Nuštra u zajedničku grobnicu sahranjena su tijela petnaest pronađenih mrtvih neprijateljskih vojnika, iako se pretpostavlja da ih u kukuruzištima u okolici Nuštra ima još. Obiteljima petnaest neprijateljskih vojnika već danas općinski Krizni štab poslat će brzojave s obavješću o njihovoj pogibiji, te o tome da će tijela poginulih moći prenijeti čim to prilike dopuste. Kako saznajemo, neki od poginulih vojnika su iz Kraljeva, Gajdobre i Jaše Tomića. Imena svih poginulih bit će objavljena već sutra. Na vinkovačko-vukovarskom ratištu, dakle, ništa novo.

Žestoke borbe se nastavljaju, a kako pokazuju posljednji dani, ni sa silnim oklopno-mehaniziranim jedinicama okupator ne može dalje. Vukovar, Vinkovci i Osijek ostaju neosvojive hrvatske utvrde. A u području između ova tri grada neprijatelj je sve manje siguran i svakodnevno trpi velike gubitke.

07.10.

Hrvatski Bermudski trokut

Vukovar, Osijek i Vinkovci - tri hrvatska grada u istočnoj Slavoniji, svaki na svoj način odigrali su po mnogo čemu presudnu ulogu u zaustavljanju ekspanzije velikosrbijanske agresije. Koliko god Hrvatska zbog svog geografskog oblika bila ranjiva, posebno iz pravca Bosne na sjever, prema Okučanima i Pakracu, te na zapad prema Karlovcu, ipak treba podsjetiti na činjenicu da je istočna Slavonija iz više razloga upravo idealno područje za velikosrbijansku agresiju na Hrvatsku. Prvi razlog tome je činjenica da je to područje jedini prostor gdje Hrvatska direktno graniči sa Srbijom. U slučaju Kninske krajine pred agresora se postavlja niz nepremostivih problema, a glavni je kako područje udaljeno 400 kilometara od Beograda, s muslimansko-hrvatskom dijasporom u Bosni kao tampon zonom, vezati za Beograd. U slučaju istočne Slavonije taj problem ne postoji. A u smislu vlastitog identiteta autonomnosti potpuno skršena Vojvodina upravo je idealan poligon za agresiju. Treba samo preko tri nerazrušena mosta prijeći Dunav.

Posebna pogodnost za srbijansku agresiju u istočnu Slavoniju jest da je u pet rubnih hrvatskih općina uz 340.000 Hrvata i 90.000 Srba, a u prostoru između Vukovara, Osijeka i Vinkovaca postojalo je petnaestak srpskih sela, od kojih su tri posebno značajna: Borovo Selo kao naselje na Dunavu i idealan glavni teroristički-regrutni centar, te Stara Tenja i Mirkovci, kao glavni centri za agresiju na gradove Osijek, odnosno, Vinkovce. Nesumnjiva je činjenica da je u srpskim selima u istočnoj Slavoniji značajan dio Srba milom ili silom prihvatio terorizam i nasilje nad dojučerašnjim susjedima kao metodu za ostvarenje političkih ciljeva, odnosno rušenje demokratski izabrane vlasti u Hrvatskoj.

Gdje se agresor preračunao: »Vukovar nećemo osvajati, s njim mi nećemo imati nikakvih problema, on je naš, u ruke će nam pasti kao zrela kruška i bit će glavni srpski grad Slavonije, Baranje i zapadnog Srema«. Tako je govorio sadašnji »predsjednik vlade SAO Slavonije, Baranje i zapadnog Srema« Goran Hadžić 9. kolovoza 1990. godine, na osnivačkoj skupštini SDS-a u Mirkovcima. Uz dopunu da će »manjih problema i otpora« biti pri osvajanju, odnosno, kako agresori vole reći, »oslobađanju« Osijeka i Vinkovaca. S padom ova tri grada velikosrbijanski prodor duboko u unutrašnjost Hrvatske bio bi gotovo izvjestan. Bez njihovog osvajanja čitav plan, međutim, pada u vodu. Vukovar, odnosno »zrela kruška« kako ga je okrstio Hadžić, pokazao se kao natvrđi hrvatski orah. Prije svega, zato što su vukovarski Hrvati na vrijeme shvatili dvije stvari: prvo, ono što im se sprema sa istoka, a drugo, da je tada, prije nekoliko mjeseci, hrvatska obarana bila bez koncepcije, te da su prepušteni sami sebi i da su ih neki već i prekrižili.

Mjesec i pol dana opsade Vukovara bez sumnje je najsvjetlija točka hrvatskog otpora. U krajnje nepovoljnom položaju, okruženi sa svih strana, Vukovarci nisu mogli mnogo birati: završiti u Dunavu ili se pokušati obraniti. Ako kažemo da je na ovaj grad palo više od 20.000 projektila, bombi i granata najtežih kalibara, onda smo rekli samo dio istine o vukovarskim braniteljima.

Sudbina Osijeka nije, međutim, bila ništa manje dramatična i tragična. Padom Baranje, Osijek se također našao u sendviču agresije s juga i sjevera. A agresorska uporišta u Vinkovcima - vinkovačka vojarna, vojno skladište na Vrapčani i Mirkovcima - nisu Vinkovcima dali disati puna četiri mjeseca. Dodatna vinkovačka tragedija je činjenica da je masakr u Borovu Selu kao prvi kolektivni zločin nad Hrvatima počinjen nad vinkovačkim mladićima.

09.10.

Tko komandira terorom

Prekid vatre između zaraćenih strana u različitim vremenima i prostorima sklapali su se na razne načine. Međutim, uvijek se postupak svodio na to da se sastanu predstavnici zapovjedništava zaraćenih strana, da se dogovore pod kojim uvjetima, kojeg dana i sata primirje stupa na snagu, te da potom svojim vojskama izdaju zapovijed o potpunom prekidu svih ratnih operacija. U slučaju agresije protiv Hrvatske, ni sklapanje primirja ne ide lako.

Ostavimo na stranu, primjerice, iskrenost namjera generala Rašete ili njemu nadređenih u slučaju osmog pokušaja uspostavljanja primirja na tlu Hrvatske. Pretpostavimo da u ovom trenutku okupatorska vojska zbog bilo kojeg razloga (preogrupiranje, predah, izvlačenje ljudstva i opreme iz blokiranih vojarni itd.) želi primirje i da joj je do toga ne samo stalo, nego da joj je to u ovom trenutku prioritetan strateško-taktički cilj. Što ona u tom slučaju čini? Pod okriljem europskim mirotvoraca i s njihovim posredništvom ugovara sastanak s predstavnicima hrvatskih vlasti. Na njemu dogovara da primirje počne tad i tad, sa pet ili šest točaka definira što koja strana mora učiniti da bi primirje počelo funkcionirati. Potom potpisuje primirje i izdaje zapovijed svim svojim jedinicama na tlu Hrvatske da odmah obustave ratne operacije.

No, vratimo se problemu uspostavljanja primirja na terenu. Osnovni je, dakle, problem što JNA u ovom trenutku nije po svojoj strukturi, hijerarhiji, disciplini i moralu koji u njoj vlada, armija u pravom smislu te riječi. Ona je prije svega raspadajuća soldateska koja u svome raspadanju svaki dan sve dublje tone u zločin, posebice nad civilnim stanovništvom. Kako bi svoju definitinu propast odgodila za još koji dan, JNA je u svoje redove, pod SMB-skutom, primila tako šaroliku družinu kakvoj je malo primjera u povijesti. Jedini moralni »kriterij« da bi bilo tko danas nosio sivo- maslinastu uniformu jest da mrzi Hrvatsku i Hrvate, da u njihovoj težnji za samostalnom državom vidi »povampirenje ustaštva« i da je, naravno, spreman da zbog toga po Hrvatskoj pali, ubija, kolje i razara. Na istom zadatku tako su se našli: zatočenici boljševizma koje možda najbolje simbolizira SK-Pokret za Jugoslaviju, velikosrpski hegemonisti, srbijanski nacional-šovinisti, Šešeljevi i Jovićevi četnici, izdanci kninske četničke enklave iz posljednjeg rata, bivši prvoborci, Kecmanovi kosovski Srbi, kao »preteče sveopće ugroženosti Srba«, umirovljeni i propali generali, unuci solunaša koji su besplatno dobili zemlju i imanja po Slavoniji, a odgojeni su da to jednom mora biti Srbija.

Jedini problem koji se tu javlja je kako komandirati takvom vojskom na terenu. Jedino što je svim njima zajedničko jest to da su svi oni posljednjih dana obučeni u sivo-maslinaste uniforme. Ta »vojska« na terenu nailazi na hrvatsku vojsku koja, iako slabije naoružana, pruža fantastičan i svakog dana sve bolje organiziran otpor. Glavni problem za uspostavljanje primirja su oni koji su ogrezli u zločinu na tlu Hrvatske, a koji su odrasli na hrvatskoj zemlji. Njima je Milošević obećao rušenje Tuđmana »mjesec dana posle prve barikade u Kninu«. Prošlo je petnaest mjeseci, a demokracija u Hrvatskoj nije srušena. Ti srpski ekstremisti s hrvatskog tla, bez obzira na to koji ih ideološki obrazac rukovodio, najveća su prepreka istinskom miru u Hrvatskoj. Oni znaju da im života u Hrvatskoj više nema, da se njihova zlodjela znaju i da moraju odgovarati. Oni nikada osobnu perspektivu nisu gledali u seljenju u Srbiju, nego u ponovnom uspostavljanju još većih privilegija na tlu Hrvatske. A i kad bi htjeli u Srbiju, pitanje je hoće li ih »majčica Srbija« primiti, s obzirom da se posljednjih dana sve otvorenije javno u Srbiji govori kako treba učiniti sve da se izbjeglice iz Hrvatske što prije vrate u Hrvatsku. Kako dakle takvim izdati naredbu da prekinu s vatrom, da prekinu s ratom, pitanje je na koje nijedan general agresorske vojske ne-

ma odgovora jer takvima osim nastavka rata ništa nije prostalo. U »kulturnoj autonomiji Srba u Hrvatskoj« oni nemaju što tražiti. Istočnu Slavoniju do trajnog mira uz sve ostale probleme dijeli i Borovo Selo, Stara Tenja, Mirkovci, Markušica, Šodolovci, Bijelo Brdo, Bršadin, Pačetin i druga teroristička uporišta u istočnoj Slavoniji prepuna upravo takvih Srba, ogrezlih u zločin nad dojučerašnjim susjedima Hrvatima. Jedan srpski terorist iz Orolika, u općini Vinkovci, koji je pao u ruke Hrvatske vojske, na pitanje svog bivšeg učitelja, Hrvata: »Zašto si se odmetnuo, zašto ti je to trebalo? odgovorio je: »Mi sad vidimo da nas je Milošević prevario, ali mi sad više nemamo kud, mi moramo ići do kraja, jer nama više ovdje života nema.« Tko je taj tko može spriječiti »da se ne ide do kraja«?

10.10.

Život se polako vraća

- Posljednja dva dana na vinkovačkom ratištu život se polako vraća u svoje koliko-toliko normalne tokove. Jučer su u Vinkovcima neka poduzeća radila, a neka će svoju aktivnost započeti danas, dok sve vitalne službe svoju aktivnost praktično i nisu prekidale.

Treba međutim, reći da nema govora o nekoj redovitoj proizvodnji u većini poduzeća. Rad u njima trenutno se svodi na raščišćavanje ruševina i oštećenja koja su pretrpili proizvodni pogoni u trodnevnom bombardiranju grada. Nema, naime, gospodarskog objekta koji nije pogođen, a jedina razlika je u intenzitetu razaranja. Tvornici cipela »Kvalitet«, primjerice, izgorjelo je čitavo skladište gotove robe i to do temelja. Značajna oštećenja pretrpjela je kožarsko-prerađivačka industrija »Cibalija«, »Željezničko poduzeće Vinkovci« i druga.

Ako postoji gospodarski objekt koji treba posebice istaknuti, onda je to vinkovačka »Elektra«, odnosno njezini hrabri radnici koji su svakodnevno pod kišom snajperskih hitaca i granata bili na krovovima i popravljali teško oštećene električne instalacije. Za cijelo vrijeme od 14. rujna kad je dan znak opasnosti, Vinkovci su uz nekoliko kratkih stanki imali električnu struju, telefonske veze i vodu, što je bilo najvažnije za tisuće građana u skloništima i podrumima. Vinkovački Krizni štab na čelu s predsjednikom *Ivanom Treberom* učinio je dosta da bi život i u tim potpuno ratnim uvjetima bio koliko-toliko podnošljiv. To se prije svega odnosi na opskrbu pučanstva osnovnim životnim potrepštinama koja je, unatoč svemu, djelovala. U srijedu i četvrtak život se vratio na vinkovačke ulice. Dosta je onih koji su 48-satni prekid bombardiranja grada iskoristili da obave sve one poslove koje tri tjedna nisu stigli. Značajan broj građana jučer je podigao svoje osobne dohotke. Na vinkovačkim ulicama polako se uvodio red, one se čiste od svega onoga što se našlo na gradskom asfaltu poslije više tisuća projektila razornog djelovanja koji su padali po svim dijelovima grada.

Primjetno je da se značajan dio Vinkovačana koji su izbjegli prije svega u Zagreb, u posljednja dva dana vratio u Vinkovce. Vinkovački Krizni štab sada potpuno odvojen od vođenja vojnih operacija i dalje svakodnevno zasjeda i bavi se tisućama različitih problema koji iskrsavaju u ratnim situacijama. Što se tiče noći između srijede i četvrtka, oružje je uglavnom mirovalo. Tek, ako se tako može reći, manji minobacački napad i pokušaj pješadijskog napada na rubno naselje Vinkovaca »Mala Bosna«, naravno, iz smjera Mirkovaca. Manjim provokacijama bila su izložena sela Jarmina i Nuštar i to bi uglavnom bilo sve. Jučerašnji dan u Vinkovcima protekao je mirno, nije bilo novih bombardiranja ni nadlijetanja vojnih zrakoplovam a građane poučene gorkim iskustvima najviše muči pitanje dokle će potrajati to najnovije, osmo po redu, primirje. U gradu uz manji intenzitet pete kolone sve veći problem su učestale krađe i provale u napuštene stanove na čijem razotkrivanju i sprečavanju MUP svakodnevno radi. I na južnoj liniji istočne fronte od Mirkovaca do Tovarnika, koja uglavnom ide tijekom rijeke Bosut, nije bilo značajnijih sukoba, pa se ovo što se trenutačno zbiva u odnosu na intenzitet ranijih borbi, zaista može nazvati primirjem. Okupator međutim i dalje pravi velike probleme oko dostave konvoja transporta i lijekova u Vukovaru i izvlačenja velikog broja ranjenih iz hrvatskog Staljingrada. Posljednja obavijest, koju smo imali jučer oko 14 sati, govorila je da bi se transport trebao organizirati iz smjera Osijek u popodnevnim satima. Vukovar, okupator i dalje čvrsto drži u gotovo potpunom okruženju, a o napuštanju razorenih i spaljenih sela koja trenutačno drži, on i ne razmišlja. Po dosta indicija moglo bi se zaključiti suprotno. Okupatora naime i dalje muči pitanje kako zauzeti još hrvatskog teritorija, kako napraviti novi prodor. A dva grada - Osijek i Vinkovci - u takvim planovima glavna su smetnja.

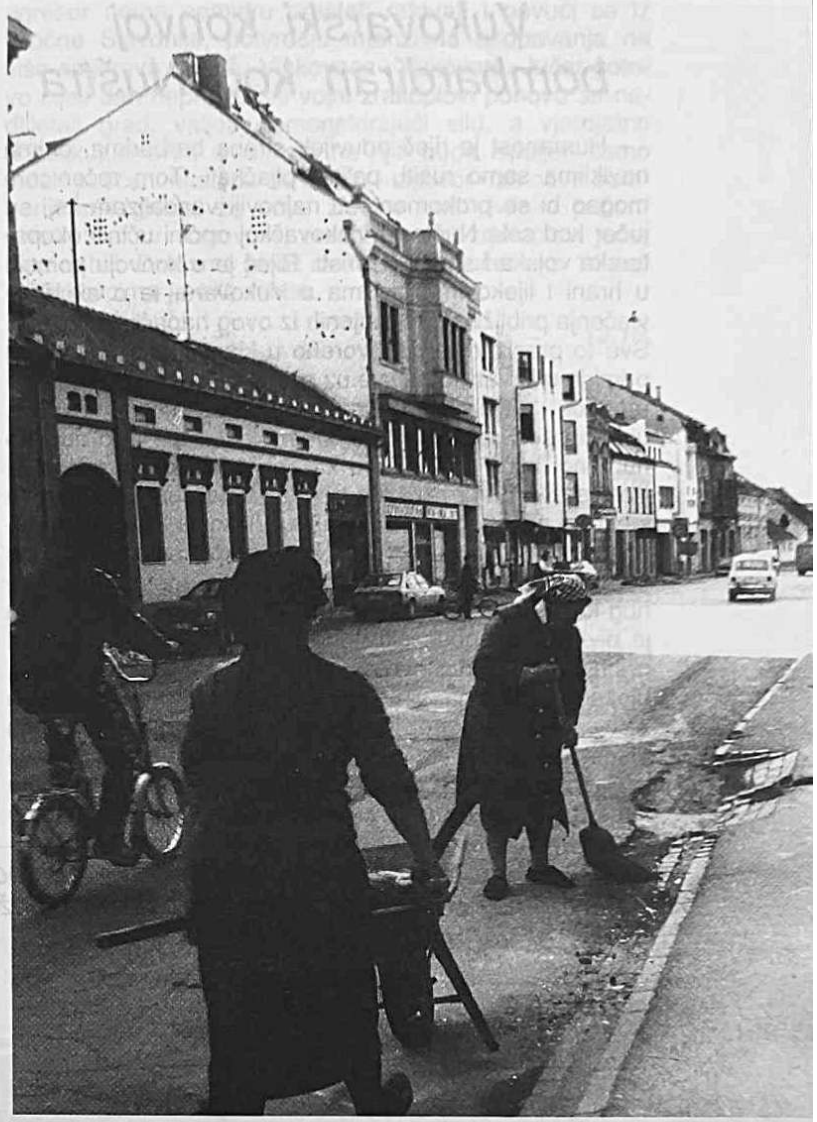

U pauzi rata, čistači ulica samo su neki od bezbrojnih civilnih heroja. Usprkos granatama život u gradu mora funkcionirati

11.10.

Vukovarski konvoj bombardiran kod Nuštra

- Humanost je riječ oduvijek strana barbarima, onima naviklima samo rušiti, paliti i pljačkati. Tom rečenicom mogao bi se prokomentirati najnoviji vandalizam koji su jučer kod sela Nuštar u vinkovačkoj općini učinili okupatorska vojska i srpski teroristi. Riječ je o konvoju pomoći u hrani i lijekovima civilima u Vukovaru, te o akciji izvlačenja približno 200 ranjenih iz ovog napaćenog grada. Sve to precizno je dogovoreno u klauzulama najnovijeg primirja u Hrvatskoj, a sve uz posredništvo europskih promatrača. U cijelu akciju, uz europske promatarače, uključio se i međunarodni Crveni križ, riječ je o duboko humanoj akciji lišenoj bilo kakvog političkog predznaka. Poslije dva dana različitih peripetija na putu od Zagreba jučer po noći konvoj se u smjeru Vinkovci-Vukovar zaputio na konačno odredište. No već kod sela Nuštar na konvoj, vozače, europske promatrače, predstavnike Crvenog križa, prve armijske oblasti i hrvatske vojske izvršen je divljački minobacački napad. Svi koji su se nalazili u pratnji konvoja doslovce su morali spašavati živu glavu, bježeći iz kamiona i drugih vozila u obližnje kanale i druge kakve-takve zaklone. Konvoj pomoći Vukovaru svjesno i planski bombardirala je agresorska armija i srpski teroristi iz Pačetina točno u trenutku kada je konvoj bio u dometu njihovih oruđa. Poslije toga konvoj je nastavio put, no mukama nije bio kraj. U Marincima ih je zaustavila jedinica agresorske vojske koja pripada novosadskom korpusu, a kojom, kako činjenice stoje, nitko ne zapovijeda. Pripadnici te jedninice kod Marinaca cijeli konvoj, kamion po kamion, paket po paket, počeli su pregledavati, iako je sve to pregledala komisija agresorske vojske već na polaznoj točci u Zagarebu. Odugovlačenje ili jasne instrukcije iz Beograda da se unatoč svemu konvoj zadrži pod svim mogućim izgovorima? Treba se nadati da će do večernjih sati konvoj ipak stići na svoje konačno odredište u Vukovar, onima koji su pomoć tisuću puta zaslužili a do sada su od Lijepe naše dobivali uglavnom lijepe riječi. No, to je već druga tema o kojoj ćemo opširnije jednom drugom prilikom. Dok ovo pišemo, jučer oko 14 sati, neslužbeno saznajemo da je konvoj vraćen u Nuštar, te da prema Vukovaru na inzistiranje jedinica s ovog područja treba ići preko Bršadina, poznatog terorističkog uporišta.

12.10.

Blokada Vukovara i dalje traje

- Najveća istina u ovom trenutku na istočnoj fronti, odnosno na slavonskom ratištu je, da je agresorska vojska izgubila svaku kontrolu nad različitim terorističkim forma-

Ivankovo: prolazak konvoja humanitarne pomoći za Vukovar. Konvoja koji neprijatelj unatoč svim dogovorima, četiri puta vraća na polazni položaj. U ovom trenutku drama u vukovarskoj bolnici bila je blizu kulminacije

cijama na ovom tlu. Rasap je i u samim armijskim redovima. General Andrija Rašeta tvrdi jedno, general Savo Janković, komandant tuzlanskog korpusa zastupa drugo, a novosadski korups ponaša se na treći način. Domaći i uvezeni četnici, šešeljevci i jovićevci, »beli orlovi« i druge skupine razularenih terorista, više ne slušaju ni »JNA«, makar ih je najveći broj u ovom trenutku u sivomaslinastim uniformama. Svaka takva skupina ima svog zapovjednika za kojeg je opet diskutabilno koliko i on tom skupinom zapovijeda. Teroristička formacije djeluju samovoljno i ispunjavaju samo one instrukcije agresorske vojske koje im se dopadaju, za koje one osobno procijene da su »u redu«. To je i razlog zbog čega na primjer, konvoj pomoći Vukovaru koji ide na temelju dogovora u Zagrebu, može zaustaviti nekakva skupina četnika kod Petrovaca i ne propustiti ga do Vukovara. Čitav konvoj, usput, maltretiraju nastojeći ga zadržati do mraka, a potom opljačkati. Srećom, shvativši na vrijeme namjere terorista, konvoj se vratio u Vinkovce, odnosno Đakovo. Vukovarska drama nastavlja se prijeteći da preraste u tragediju najvećih razmjera. Civilno pučanstvo je bez hrane, djeca i starci su već iznemogli, a podrumi vukovarske bolnice pretrpani su ranjenicima koje treba pod hitno izvući. Za to vrijeme »pregovori se nastavljaju« a najnoviji aranžman je deblokada vojarne u Borongaju u Zagrebu za propuštanje konvoja. Namjere agresora su jasne: ne samo slomiti vukovarasku obranu, nego potom pobiti i poklati sve što je živo u vukovarskim skloništima i podrumima. Samo time može se objasniti izjava četnika iz Petrovaca da djeca ne mogu van iz Vukovara, a da ranjenike oni osobno legitimiraju pri prolazu. Europljani su opet šokirani, zgranuti, opet postavljaju pitanje kako je to moguće. U svojoj nemoći oni prijete (kome?) odlaskom iz Hrvatske. Da li to znači dignuti ruke i gledati kako se cijela Hrvatska pretvara u balkansku klaonicu. Sada više nema sumnje da Europa jednostavno ne želi da shvati što se ovdje događa, da je ona zauzeta drugim »važnijim« poslovima. Za nju je ovo što se zbiva u Hrvatskoj nužno zlo u kojem ona kad već mora uzeti učešće, nastoji ga uzeti sa što veće distance. Europski promatrači željeli bi kao Poncije Pilat oprati ruke od svega i reći: »Eto, mi smo sve pokušali ali nije išlo jer to je Balkan«. No, koliko god nastojala eskivirati Europa neće moći izbjeći ne samo da se jasno odredi.

Vukovar prijeti da se pretvori u najveću poslijeratnu tragediju na tlu Europe. Tamo se, ako se nešto hitno ne poduzme, može dogoditi masakr neviđenih razmjera, genocid nad civilnim pučanstvom i to jeseni 1991. godine. To više nikako nije hrvatski nego europski i civilizacijski problem. Samo za nekoliko dana može biti kasno, a tada nitko, zaista nitko, neće moći oprati ruke od eventualne vukovarske tragedije.

13.10.

Poslije osmog »primirja«

Nove ratne igre nastavljaju se na vinkovačkom području i poslije osmog primirja. Od njega ovdje zasad nema ništa, iako hrvatska vojska uglavnom ne uzvraća. Cijelu noć između petka i subote, agresorska vojska i srpski teroristi iz Mirkovaca bombardirali su neke dijelove grada te naselja Nuštar i Cerić. Uz već uobičajene minobacačke granate od 120 milimetara i teške kalibre, intenzivno su korištene i navođene rakete »zemlja-zemlja«.

Jučer prije podne iz istog smjera gađana je cesta Vinkovci - Nuštar, vjerojatno da bi se opet spriječio konvoj, ako poslije svega krene u Vukovar. Posljednji dani potpuno su potvrdili da na istočnom frontu agresorska vojska ne može kontrolirati situaciju. Posljednju koliko-toliko časnu stvar »JNA« bi napravila kad bi se trenutačno povukla iz Hrvatske, jer uskoro će i za nju biti kasno. A da agresor nema namjeru prestati ratovati i povući se iz istočne Slavonije, potvrđuju intenzivna ukopavanja na više smjerova između Vinkovaca i Vukovara. Jučer gotovo cijeli dan neprijateljski vojni zrakoplovi ponovo su nadlijetali grad, valjda demonstrirajući silu, a vjerojatno priželjkujući svim srcem da na njih bude ispaljen samo jedan puščani hitac pa da dobiju »izgovor« za novo bombardiranje grada, za nove zločine nad civilnim pučanstvom. Takav »izgovor«, srećom, vojni zrakoplovi jučer nisu dobili. Dok smo pisali ovo izvješće jučer oko 14 sati u Vinkovcima je bilo mirno.

13.10.

Bitka za deblokadu Vukovara

- Nove žestoke borbe s okupatorom vodile su se na vinkovačkom ratištu tijekom jučerašnjeg dana. Četiri dana okupator je primirje iskoristio za pregrupiranje i ukopavanje, prije svega za dodatno pojačanje blokade prilaza Vukovaru. Sedamdeset dva sata konvoj pomoći Vukovaru stoji u Vinkovcima, a svi pokušaji da se on doveze na konačno odredište ostali su bezuspješni. Agresor pod najrazličitijim izgovorima konvoj ne propušta, a svi napori europskih promatrača i hrvatskih vlasti jučer do 13 sati nisu dali rezultata. Jučer ujutro počele su žestoke borbe, borbe za sela Cerić i Marince, koja je držao okupator. Najveći problem bio je deset dobro ukopanih neprijatel-

Image rata. Naličje vukovarskog heroja

jskih tenkova »M-84« na sajmištu između Nuštra i Cerića. Do 9 sati oni su uništeni, a jučer oko podne hrvatska vojska ušla je u Marince, gdje su se još vodile jake uličnе borbe.

Jučer između 5 i 10 sati Vinkovci su ponovno žestoko bombardirani. Na grad je palo više od tisuću projektila iz višecijevnih bacača, haubica i tenkovskih topova. Ciljevi se nisu birali, a štete su ogromne. Jučerašnji dan raspršio je sve iluzije o bilo kakvom primirju na istočnoj fronti.

Poruka koju je jedan radio-amater uhvatio, a upućena je svim jedinicama teritorijalne obrane Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema, govori da mira uskoro neće biti, a da je JA glavni redatelj rata u Slavoniji. U poruci se kaže: »Štabu TO SAO Krajine Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema i svim jedinicama, Dostavite za mjesec dana potrebe svih vrsta municije i svih kalibara, kao i potrebe oružja.

Obezbedite skladišni prostor i čuvanje. Zabranite nenamensko trošenje municije. Dostavite potrebe za odećom i obućom za celokupni sastav TO plus deset posto rezerve. Po dobijanju trebovanja dobit ćete rasporedni nalog gde i kada podignuti trebovana sredstva. Rok dostave trebovanja odmah. U potpisu: pukovnik *Radoslav Maksić,* upravna stanica JNA«.

Iz ovog dopisa mogu se zaključiti bar dvije stvari: prva, da agresor više nema municije na bacanje, i druga, da je JA glavni organizator rata u Hrvatskoj. Na područjima koja je osvojio, okupator ruši i pali sve što je hrvatsko.

Tako je hrvatsko-mađarsko selo Jankovci, kako saznajemo, dobilo novo ime »Kosjerić«, a tabla s tim natpisom već je istaknuta na ulazu u ovo mjesto. Sve govori da približavanje zime nipošto ne znači i smanjenje vojnih operacija, bar ne na istočnoj fronti. Do agresora u Slavoniji, zaključci iz Haaga, da JA mora otići iz Hrvatske u roku od mjesec dana još nisu ni doprli.

14.10.

Konvojska farsa!

- Konvoj pomoći Vukovaru, koji je u petak trebao stići na svoje konačno odredište, u ponedjeljak u 13 sati još nije stigao. Što se sve događalo teško je reći, izvjesno je da je JA glavni krivac zbog tolikog odugovlačenja. Bez obzira da li su u pozadini jasne namjere, ili se radi o tome da dijelom svojih formacija na istočnom frontu JA jednostavno ne zapovijeda. Podsjetimo da je konvoj u Vukovar trebao ići dogovorenim pravcem Vinkovci - Nuštar - Marinci - Bogdanovci - Vukovar. U nedjelju popodne netko ga je iz Marinaca skrenuo prema Petrovcima i Negoslavcima, da bi u večernjim satima konvoj prenoćio u vukovarskoj vojarni, dva kilometra od grada. Uz put se iz Negoslavaca konvoju priključila skupina četnika, koja je s njim ušla nesmetano u vukovarsku vojarnu, što će sigurno vukovarskim braniteljima donijeti nove glavobolje. Na inzistiranje vukovarskog kriznog štaba konvoj je jučer vraćen u Marince i zaputio se preko Bogdanovaca u Vukovar. Za očekivati je

Konvoj humanitarne pomoći Vukovaru ponovo je zaustavljen i vraćen. Ni ljudi u bijelom ne mogu ništa promijeniti

Vukovarski grafiti

da će do večeri biti isporučen na pravu adresu. Doktorica *Bosanac,* direktorica vukovarske bolnice, u telefonskoj izjavi za javnost rekla je: »Rašeta je svjesno izmanipulirao europske promatrače, a konvoj je za Vukovar ispao velika nesreća. Mi smo od njega u ova tri dana imali daleko više štete nego koristi. Ranjenici će ići s konvojem samo ako dobijemo jasne garancije da će njih na putu od Vukovara do Vinkovaca pratiti hrvatska vojska«. I sami ranjenici, prema izjavi doktorice Bosanac, ogorčeni su igrama oko konvoja i manipulacijama koje čitavo vrijeme vrše agresorska vojska i srpski teroristi. Od ovog posljednjeg primirja i konvoja pomoći Vukovar zasad nije imao gotovo nikakve koristi. Dobri poznavatelji prilika ističu da bi put za Vukovar preko Marinaca i Bogdanovaca, da nije bilo primirja i konvoja, bio već u popunosti deblokiran. Tada se ne bi došlo u situaciju da se moli za prolaz one koji su prolaz, ustvari, blokirali i koji Vukovar za cijelo vrijeme primirja napadaju nesmanjenom žestinom. A kao što se još jednom pokazalo njima ni međunarodni Crveni križ, ni europski promatrači ne znače ništa.

15.10.

Kada će JNA napustiti istočnu Hrvatsku?

Kada je objavljen stav »Dvanaestorice« da JNA u roku od mjesec dana mora napustiti cjelokupan teritorij Hrvatske, mnogima se to učinilo samo pustim snom. U istočnoj Hrvatskoj upravo takvih bilo je najviše, a najčešće izjave bile su: »Ako JNA i napusti ostale dijelove Hrvatske, iz istočne Slavonije neće otići«. Ne zato što ovdje okupator ima mogućnost da uspije, nego iz jednostavnog uvida u kompleksnost stanja u istočnoj Slavoniji.

Podsjetimo se i ovaj put da je 2. svibnja u Borovu Selu počinjen prvi kolektivni zločin nad Hrvatima i da od tada pet i pol mjeseci istočna Slavonija živi u ratu. Za to vrijeme ovdje se izmješalo nekoliko neprijateljskih vojski. Na istočno-slavonskom ratištu sada su redovne jedinice JNA, rezervni sastav JNA, dobrovoljci, domaći i uvezeni četnici, te još nekoliko drugih oružanih formacija i skupina. Svi su oni sada, iako ne djeluju pod jedinstvenom komandom, na istom zadatku: Osvajanju i porobljavanju hrvatskog teritorija i uništavanju hrvatskog nacionalnog bića. Sve u funkciji realizacije projekta memorandumske Velike Srbije.

Već sada je jasno da od linije Virovitica - Karlovac - Karlobag neće biti ništa. Pogotovo se to odnosi na sjeverni dio Hrvatske jer je padom vojarne veliki dio Slavonije oslobođen, a miniranjem mostova na Savi prodor iz Bosne kod Županje i Slavonskog Broda onemogućen. Što se Slavonije tiče, postoji međutim, »rezervna varijanta« odnosno varijanta mini-amputacije ovog dijela Hrvatske. Ona obuhvaća Baranju te istočnu Slavoniju, sjeverno od rijeke Bosut do pred same Vinkovce i Osijek, a uključujući gradove Vukovar i Ilok. Većinu ovog prostora okupator je zaposjeo i kad već ne može dalje, nastoji barem taj prostor u potpunosti zauzeti, te dovlačenjem novih, posebno oklopno-mehaniziranih snaga, dodatno osigurati. Podaci s terena govore da je na tom prostoru agresor do sada

skoncentrirao više od 300 tenkova uz 20.000 do zuba naoružanih pripadnika agresorske vojske i drugih naoružanih formacija u istoj funkciji. Tu je, naravno i velika koncentracija svih ostalih vrsta naoružanja i municije, a sve to ima i značajnu podršku vojnog zrakoplovstva.

Sve što dakle treba paravojnim terorističkim formacijama u istočnoj Slavoniji, one će besplatno u neograničenim količinama dobiti od JNA. Tako se može dogoditi da Novosadski ili Tuzlanski korpus formalno napuste istočnu Slavoniju, a u rukama »TO Krajine Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema« odnosno objedinjenih domaćih i uvezenih paravojnih formacija ostane sve što je potrebno za nastavak rata protiv Hrvatske od tenkova do velikih količina svih drugih vrsta oružja, municije i opreme. Tada će, naravno, Miloševićeva Srbija i Štab vrhovne komande reći: »Eto, mi smo otišli, zašto sada mira nema«, odnosno Hrvatskoj će nastaviti navlačiti luđačku košulju tvrdnjama o pobunjenom srpskom narodu u Hrvatskoj. To bi značilo mogućnost novih beskonačnih nadmudrivanja i odugovlačenja u Haagu.

Igre oko konvoja pomoći Vukovaru pokazuju da je okupator dao sve na kartu osvajanja ovog grada, nakon dvomjesečne borbe Davida i Golijata u kojoj je prvi drugome očitao lekciju iz svih vrsta ratne taktike i strategije. Mini-amputacija istočne Slavonije kao kakvo-takvo zadovoljenje žeđi za teritorijalnim osvajanjem Hrvatske, također je neizvediva bez osvajanja Vukovara. Stoga je Vukovar »biti ili ne biti« srbijanskog prodora u istočnu Hrvatsku. Samo time može se donekle objasniti blamaža koju je JNA još jednom pretrpjela zbog četvorodnevnog manipuliranja s konvojem i ranjenicima o čemu je i te kako dobro obaviještena cijela europska javnost.

Hrvatskoj se, dakle, u istočnoj Slavoniji mogu dogoditi dvije stvari: prvo, da se JNA odbije povući s ovog dijela hrvatskog teritorija i druga, možda i opasnija mogućnosti da se JNA formalno povuče, ali da ostanu do zuba naoružane paravojne terorističke formacije u dobro utvrđenim uporištima. Ono što Hrvatska ne smije dopustiti ni po kakvu cijenu je pad Vukovara i daljnje širenje teritorija izvan njezine kontrole. Zadržavanje Vukovara, međutim, zbog okruženja i blokade u kojoj on jest, pretpostavlja ofenzivne operacije. Istočna Slavonija nalazi se dakle u situaciji kad joj primirje, pogotovo ovakvo kakvo sada ima, ništa ne rješava, nego samo donosi nove probleme. Osnovno pitanje jest kako izaći iz tog začaranog kruga.

16.10.

Za Vukovar »Iločki scenarij«

Vuk dlaku mijenja, ćud nikako, izreka je kojom se može označiti ponašanje JA posljednih dana na istočnom frontu, posebno glede Vukovara, u koji ni nakon 52 dana borbi agresor nije uspio ući. Iako vidjevši da je čelik naišao na čelik, da je vojni stroj u Vukovaru naletio na isto toliko čeličnu volju njegovih branitelja, agresor nipošto ne odustaje. Suviše su JA i Srbija uložile u osvajanje Vukovara, da bi tek tako odustale.

Podsjetimo još jednom da je u borbama za Vukovar agresor izgubio oko 4.000 ljudi. O gubitku oko 100 tenkova te još toliko različitih drugih vozila da i ne govorimo; važno je pri tome spomenuti da 100 tenkova na svjetskom tržištu vrijedi 400 milijuna američkih dolara. i na kraju, glavni razlog zbog kojeg agresor ne može odustati je činjenica da je čitava igra sa »SAO Krajinom Slavonija, Baranja i zapadni Srijem« neizvodiva, ako se ne kontrolira Vukovar, ako nema »glavnog grada slavonske krajine«. Ako ne mijenja namjere, posljednjih dana očito je da agresor mijenja taktiku. Napadi na Vukovar i dalje se, istina, nastavljaju iako je sve manje kandidata spremnih da jurišaju u gotovo izvjesnu smrt.

Igre oko konvoja humanitarne pomoći i izvlačenja ranjenika pokazale su, međutim, nešto drugo. Agresor, uvidjevši da ništa ne može samo silom oružja, opredijelio se za drugu taktiku, taktiku iscrpljivanja, psihološkog i fizičkog, svih koji su ostali u Vukovaru. Ova taktika zahtijeva vremena i to joj je velika mana, jer - agresoru se strahovito žuri. Plan je bio da onog trenutka kad se i Hadžić progura u Haag, situacija s Vukovarom bude potpuno čista. No, iako je s te strane za agresora ova taktika manjkava, jer u pitanju su možda dani, on joj je pribjegao iz razloga što druge nema.

Vukovar se, dakle, napada u potpunoj blokadi, a dodatni pokreti nove tenkovske kolone prema Marincima, potvrđuju da agresor dodatno osigurava oklopno-mehanizirani prsten oko Vukovara. Ići će se, dakle, na potpunu blokadu Vukovara do daljnjega, na iscrpljivanje njegovih stanovnika, na trošnje posljednjih rezervi hrane i vode u gradu koji je gotovo dva mjeseca bez struje, gradu koji je postao grad ruševina, na koji je do sada palo više od 30.000 projektila razornih kalibara. Kad se ne može igrati na vojnu kartu, igrat će se na onu drugu, na koju je sav humani svijet posebno osjetljiv. Igrat će se na kartu nužnosti spašavanja više od 10.000 civila i nekoliko stotina ranjenika. A cijena koju će agresor zatražiti za to, vjerojatno će biti »repriza Iloka«, odnosno traženje predaje oružja njegovih branitelja, traženje predaje grada.

Da je agresorska vojska vojska bez kompasa i da se na ovom teritoriju sama osjeća kao strano tijelo, svjedoči i vojni dokument pronađen u oficirskoj torbi pukovnika Jovana Vučkovića, komandanta 252. oklopne brigade, koji je prije nekoliko dana poginuo u borbama kod Nuštra. Iz dijela tih dokumenata, koji su dani na uvid novinarima i javnosti, to se jasno vidi. Tako se u »Zapovijedi za napad list Vinkovci 1-4« u točki jedan decidirano kaže da su »snage neprijatelja MUP, ZNG, naoružani civili, naoružani HDZ-ovci, ustaške grupe i stanovništvo...« U dokumentu »Zadaci komandi i jedinici na jačanju morala«, koji je izradio, također poginuli major Vukašin Rodić, pomoćnik komandanta za moralno vaspitanje(!) između ostalog se kaže: »Opravdano sumnjivi pored ostalih su oni koji potiču iz mešovitih brakova ali i ostali koji nisu provereni i zato treba biti oprezan sa svima.« I da ne citiramo dalje dokumente koji su po svojoj ideološkoj strukturi još obrazac crvene armije...

JNA u Hrvatskoj, u službenom vojnom dokumentu priznaje da su joj neprijatelji svi, da među neprijateljima spada i stanovništvo. U koju kategoriju spadaju armija kojima je stanovništvo neprijatelj, nije potrebno posebno označavati.

17.10.

Danas, 17. listopada

Za nekoliko dana bit će puna dva mjeseca kako traje bitka za Vukovar, bitka u kojoj će kako sada stvari stoje definitivno biti srušen u prah i pepeo stoljećima stvaran mit o srbijanskoj nepobjedivosti u ratu. U slučaju Vukovara agresor je mjesecima brižljivo pripremao plan, mjesecima se plela mreža oko ovog hrvatskog grada na krajnjem istoku. Blizina granice, okruženje srpskim selima, te značajna srpska enklava u samom gradu, bili su za agresora jamac da će Vukovar pasti i to ubrzo.

U svim agresorskim planovima Vukovar je morao pasti još prije dva mjeseca, a sredina listopada trebala je biti vrijeme kad su trebali padati Osijek i Vinkovci. Do kraja listopada, prije velikih kiša i zime trolist hrvatskih gradova u istočnoj Slavoniji: Vukovar, Osijek i Vinkovci trebali su

biti pregaženi, a srbijanska osvajačka vojska već se trebala nalaziti u ofanzivi prema Slavonskom Brodu i Đakovu.

No, planovi su jedno a stvarnost drugo. Tako danas, 19. listopada o padu Osijeka i Vinkovaca, unatoč svakodnevnim žestokim udarima na ove gradove, nema ni govora, a Vukovar nadomak zime još je za agresora neosvojiva tvrđava. A o tome koliko se važnosti pridavalo osvajanju Istočne Slavonije svjedoče i ovih dana u hrvatskom tisku objavljeni stenogrami iz kojih se vidi da je za osvajanje Vukovara direktno nadležan ministar obrane Srbije, *general Simović*. Nije nikakva tajna da je čitava grupa vrhunskih vojnih eksperata dosad razradila nekoliko različitih strategija za slamanje Vukovara, no svaka od njih slomila se na prvim vukovarskim linijama obrane. Jasno je da agresor ne može sada situaciju na terenu ostaviti u stanju mirovanja, da ne može čekati proljeće, pa tada pregrupiran i osvježen nastaviti ofenzivu jer do tada će se glavnina procesa oko razgradnje Jugoslavije u potpunosti dovršiti. Svjestan da se vijeme za osvajanje Vukovara mjeri sada, ne tjednima, nego danima, agresor ide na sve ili ništa. Svaki dan izvodi novi napad na Vukovar, svaki put praćen tisućama projektila iz Bačke i svih ostalih pravaca, jer Vukovar je u potpunom okruženju. Jedna od takvih, velikih, bitaka u kojoj je agresor još jednom potučen do nogu odvijala se u četvrtak. Kada je završena agresor je mogao samo konstatirati da je ostao bez više od 110 pješaka, bez 10 tenkova, te 9 oklopnih vozila. Posebno žestoki sukobi kako saznajemo bili su na trpinjskoj cesti i u predjelu grada zvanom Mitnica, gdje se borba s agresorom vodila prsa u prsa, s noževima i bajunetama. I u ovom slučaju legendarni vukovarski branitelji obranili su ruševine svoga grada, obranili su tisuće žena, djece i staraca po vukovarskim skloništima i podrumima, te stotine ranjenika od četničke kame koju je svima njima već odavno bio namijenio agresor. A upravo djeca predstavljaju najveću tragediju vukovarske dvomjesečne drame. I posljednje zalihe mlijeka u prahu potrošene su ovih dana, što je za djecu nenadoknadiv problem, a slatkiše i čokoladu djeca iz Vukovara već su vjerovatno potpuno zaboravila.

Koliko je mlijeko problem za djecu, toliko su krvna plazma i drugi lijekovi problem za ranjenike. Samo najteži operacioni zahvati obavljaju se anestetičkim sredstvima, koji su također na samom izmaku, a svakodnevno liječnici u podrumima vukovarske bolnice rane ranjenicima šivaju bez ikakvih anestetičkih sredstava.

Novi dogovor i novo za sinoć najavljeno primirje možda je i posljednja nada za konvoj humanitarne pomoći i za prekid jednog tragičnog stanja, koje se u jednom europskom gradu događa pri kraju XX stoljeće. No, ako su europski promatrači u slučaju Iloka čak aktivno pripomogli protjerivanju njegovih stanovnika s njihove tisućljetne zemlje, onda jedino pitanje koje se nameće svakodnevnom promatraču ovakvih zbivanja glasi: u kojoj i kakvoj Europi mi to danas živimo?

18.10.

»Kad pucaju, znamo što misle«

Gradom na Vuki i dalje odjekuju detonacije granata koje su ispaljivane iz terorističkog uporišta u Petrovoj Gori. Na Sajmištu su komibnirane snage okupatorske vojske i srbijanskih terorista pokušale pomaknuti liniju fronte Razorene su nove zgrade, a na poprištu sukoba ostalo je tridesetak mrtvih terorista.

Na vinkovačkom ratištu u posljednjih 48 sati, do utorka u podne, vlada zatišje. To ne znači da se povremeno ne čuje pucnjava ili da ne doleti neka granata, posebno na istočne i sjeverne dijelove grada. Međutim, u usporedbi s prethodnih mjesec dana, kad grad dnevno nije prolazio barem bez 500 projektila različitih kalibara, to je zatišje mir kojemu Vinkovčani i hrvatska vojska ipak nimalo ne vjeruju.

»Više volimo kad pucaju, onda znamo što misle. Ovo nam se ne sviđa i ne vjerujemo da su utihnuli radi nekakvog primirja. Vjerojatno opet nešto namjeravaju.« Tako govori većina pripadnika hrvatske vojske na toj fronti.

U noći s ponedjeljka na utorak zabilježeno je samo jedno helikoptersko nadlijetanje Mirkovaca, a vjerojatno se opet radilo o odvoženju težih ranjenika. Iz minirane plinske stanice Vrapčana u neposrednoj blizini Mirkovaca više od mjesec dana ističe plin koji gori i osvjetljava čitavo područje. Taj plamen je i glavni orijent neprijateljskim zrakoplovima za noćne letove na potpuno zamračenom vinkovačkom području.

Nepotvrđene informacije iz dobro obaviještenih izvora govore o odlasku i dolasku desetak autobusa iz Srbije u Mirkovce, što najvjerojatnije znači smjenu rezervista koji su »odradili« svojih mjesec i pol dana i dovoženje novih kandidata smrti na slavonsko ratište. A tom smjenom moglo bi se objasniti i zatišje posljednjih dana.

Iz bolnice u Starim Mikanovcima u bolničke centre u Đakovo, Našice, Zagreb i Varaždin odveženi su ranjenici iz Vukovara, koji su prvi kratkotrajni oporavak imali nakon izvlačenja iz vukovarskog pakla. Nažalost, od 65 smještenih ranjenika na dalje liječenje otišla su 64, dok je jedan podlegao ranama.

Među građanima istočne Slavonije vlada mišljenje da svi Srbi s tog područja koji nisu sudjelovali u velikosrbijanskom teroru protiv Hrvatske, trebaju imati zajamčena sva ljudska i nacionalna prava. U kraju u kojemu su prema posljednjem popisu u pet graničnih hrvatskih općina sa Srbijom, Srbi činili 20 posto a Hrvati 80 posto stanovništva, stvaranje bilo kakvih specijalnih oblasti ne dolazi u obzir. A da se agresor na privremeno zaposjednutom teritoriju ponaša kao da ne misli otići svjedoče i dva primjera. U Baranji je »oslobodilačka vlast« zabranila povratak svima koji se nisu odazvali na raniji »poziv« za mobilizaciju u »TO Baranje«. Tom »odlukom« Hrvatima i Mađarima iz Baranje pokušava se zabraniti povratak, a agresor konfiscira njihove domove u koje namjerava »useliti« dio izbjeglica i Srbije. Druga vijest koja svjedoči o drskom ponašanju agresora je osposobljavanje pruge na liniji Šid - Mirkovci.

23.10.

Rat ne prestaje

Na vinkovačko-vukovarskom ratištu rat se nastavlja punom žestinom. Prema nekim informacijama može se naslutiti da će agresor ovih dana pokušati i novu ofenzivu novi udar za eventualan prodor još dublje u hrvatski teritorij. Vukovar i dalje ostaje glavna fronta, o čemu svjedoči i informacija iz Crne Gore prema kojoj je Slobodan Milošević osobno inzistirao na angažiranju dodatnih deset tisuća rezervista za Vukovar. Hrvatska istočna tvrđava i dalje se brani već 64. dan zaredom. U posljednja 24 sata na Vukovar je palo 2500 projektila različitih kalibara. Opet su korišteni višecijevni raketni bacači iz Bačke, grad je opet zasipan projektilima iz haubica i tenkovskih topova. Na ostatke vukovarske bolnice koja više uopće nema dva kata palo je novih 40 projektila. Vatrogasne ekipe krajnjim naporom, riskirajući vlastiti život uspjele su lokalizirati i ugasiti požar kako se ne bi proširio na podrumski dio bolnice koji je jedini u funkciji.

U vukovarsku bolnicu dopremljeno je novih 30 ranjenika, od kojih 20 civila. Uz to što već dva mjeseca nema struje ni vode. Vukovar ovih dana počinju mučiti novi pro-

I bez kabineta, vojnih akademija i više mjesečne obuke hrvatski vojnici spremni su za rukovanje svim vrstama topništva

blemi s grijanjem. Unatoč krajnje racionaliziranoj potrošnji ponestaje i hrane, pa za potpuno blokirani grad alternative i nema. Ili će agresor sam deblokirati Vukovar, za što postoje samo teoretski izgledi, ili će to morati učiniti hrvatska vojska. U ovom drugom slučaju s obzirom na koncentraciju neprijateljskih snaga nitko nema iluzija o tome kolika će biti cijena. No, obrana Vukovara i zaštita njegovih žitelja zaista nema i ne smije imati cijenu. Ako se zna da je prema najnovijim podacima na osvajanju tog hrvatskog grada koncentrirano deset tisuća neprijateljskih vojnika, 250 tenkova, oko stotinu topova i 40 višecijevnih raketnih bacača te sva sila druge vojne tehnike i opreme, tek tada se dobiva prava dimenzija vukovarskog ratišta i predodžba o tome koliko agresora peče Vukovar. Jer podsjetimo samo da jedno »pražnjenje« 40 višecijevnih raketnih bacača znači 1280 projektila teškog kalibra na već razrušeni grad.

U sjeni vukovarske drame i dalje ostaje svakodnevno bespoštedno bombardiranje Vinkovaca. Ako je vukovarski »prosjek« tisuću projektila dnevno, onda je vinkovački još od 14. rujna do danas 500 projektila dnevno. Od srijede u podne uslijedio je novi artiljerijski napad na grad iz vojno-četničkog uporišta u Mirkovcima, koje je u ovom trenutku najjači neprijateljski garnizon na tlu Hrvatske. A sve što je agresor skupio u Mirkovcima ima samo jedan zadatak: potpuno razoriti Vinkovce, te pritom ubiti što više civila i hrvatskih vojnika. Taj svoj bolesni naum više od mjesec dana agresor svakodnevno ostvaruje. Od posljednjeg bombardiranja u Vinkovcima je ranjeno sedam civila od kojih je jedan preminuo u vinkovačkoj bolnici. Na nerazumijevanje težine vinkovačke situacije upozorio je u četvrtak na tiskovnoj konferenciji vinkovački gradonačelnik Tihomir Zovak. »Čak i iz nama susjednih općina Broda, Đakova i Županje nazivaju nas i pitaju zašto već jednom ne rastjeramo te četnike. Ne shvaća se dovoljno ozbiljno koncentracija neprijatelja i naša razvučenost na liniji fronte duge gotovo 50 kilometara, od Tovarnika do Vinkovaca prema Vukovaru. Radi se o takvim snagama neprijatelja da je zaista iluzija kako se to može riješavati na općinskoj razini«, upozorio je Zovak.

25.10.

Bespoštedni topnički obračuni

- Dosad nezabilježeni po žestini topnički obračuni vode se posljednja dva dana između hrvatske vojske i srbokomunističke armije i četnika. U igri su svi kalibri i sva raspoloživa oružja, a hrvatsko topništvo, iako još po broju znatno slabije od agresorskog, zadaje svakodnevno velike probleme i velike gubitke agresoru. Glavne borbe jučer vodile su se na pravcu Vinkovci - Vukovar kod sela *Nuštar* i *Bogdanovci*. Ova dva sela, dvije su izuzetno važne karike i za obranu Vinkovaca i za održanje Vukovara. Nuštar je napadnut svom mogućom artiljerijom iz *Cerića, Mirkovaca* i *Pačetina*, a Bogdanovci također iz svih okolnih neprijateljskih uporišta. Vodila se bespošted-

na borba, borba na život i smrt, u kojoj agresor koristi topništvo, tenkove i pješadiju. Tijekom noći, s ponedjeljka na utorak, Vukovar je opet žestoko bombardiran, posebno s četničkog uporišta Petrova Gora u samom gradu, te haubicama iz Bačke. Vukovar je i dalje u potpunom okruženju, a njegovi stanovnici uz sve ostale muke koje su dosad imali, imaju dodatni problem s grijanjem skloništa i podruma. No, niske temperature još manje pogoduju agresoru, hladnoća je samo ubrzala dezertiranje neprijateljskih vojnika s vukovarskog fronta, onih istih koje najčešće zovu *»sigurni kandidati smrti«*.

Razaranja Vinkovaca su tolika, da je lakše nabrojiti što nije, nego što jeste pogođeno. Među ostalima stradali su objekti vodovoda i željezničkog kolodvora, a sve to pratili su i novi ranjeni i poginuli. Vinkovačkim ulicama jučer se nije moglo proći automobilom (tko ga još ima) od srušenog drveća, cigle, crijepa i kratera. Još jednom od grada je napravljen potpuni krš, još jednom njegovi građani krenuli su u čišćenje prometnica. Unatoč svemu međutim vinkovački komunalni i ukupni infrastrukturni sistem funkcionira, Vinkovci ni fizički ni komunikacijski nisu odsječeni, ni od Hrvatske, ni od svijeta, iako bi upravo to agresor silno želio. Svi baš svi koji su ostali u Vinkovcima, svatko na svoj način, daju svoj doprinos i sudjeluju u obrani grada i istočne hrvatske granice. U ponedjeljak u popodnevnim satima u Vinkovcima je među ostalim pogođeno i dopisništvo »Glasa Slavonije«. Istočni hrvatski front, potez Vinkovci - Vukovar, poprište je dosad najžešćih borbi, pa o bilo kakvom smirivanju stanja nema ni govora. Koliko god to već zvučalo kao ponavljanje, vjerovatno je blizu istini da najžešće borbe tek predstoje. Vinkovcima i Istočnom frontu i dalje pristiže pomoć, posebno od iseljene Hrvatske. A dolazi gotovo sve od tople zimske odjeće za Gardu, do pokrivača, vreća za spavanje, džepnih tranzistora, trajne i dječje hrane i lijekova. Hrvatski ratni stroj, iako još ima praznih hodova, ipak ima liniju kvalitativnog uspona i to je ono što je najbitnije u ovom trenutku. Mi ne znamo koliko će ovaj rat potrajati, no mi smo ti koji ćemo ga na kraju dobiti, poručuju hrvatski vojnici, koje niske temperature nisu nimalo demoralizirale. Recimo na kraju da su jučer još jednom bombardirani *Nijemci,* te da su po prvi put projektili padali i na hrvatsko selo *Apševci* u jugoistočnom dijelu vinkovačke općine.

28.10.

Četnici tukli i položaje JA

Nedjelja će zasigurno crnim slovima biti upisana u anale agresorske vojske na istočnom frontu kojem je toga dana propalo sve što je zamislila. Već u pet sati ujutro agresor je pokušao krenuti u ofenzivu na cijeloj istočnoj fronti, od Šida do Podrinja i od Vukovara i Dunava do Bosuta. Tri puta su predstavnici Hrvatske vojske upozoravali agresora da opet krši primirje, a nakon toga upotrijebljen je jedini jezik koji neprijatelj odmah razumije - oružje. Hrvatsko topništvo 27. listopada na istočnom frontu djelovalo je bolje i koordiranije nego ikad dosad. I to u tolikoj mjeri da se agresor, brojeći mrtve i ranjene te uništenu tehniku, zapitao tko je u stvari poduzeo ofenzivu.

MALI »NESPORAZUM«: Dogodio se i »nesporazum«, pa su u nekoliko navrata četnici iz Mirkovaca iz višecijevnih bacača raketa tukli položaje agresorske vojske u Marincima, vjerujući da se radi o hrvatskim jedinicama. Na udaru hrvatskog topništva istog dana našla se cesta Šid - Mirkovci po cijeloj duljini. Time je na vukovarko-vinkovačkom frontu propala još jedna ofenziva okupatora koji će imati velikih teškoća da svojim prisilno mobiliziranim srbijanskim rezervistima objasni što se ustvari događa.

Ako je u tom slučaju Hrvatska vojska osvjetlala obraz, onda je dva dana ranije pokazala ozbiljne pukotine. Riječ je o padu Tordinaca, sela koje su njegovi mještani u potpunom okruženju hrabro držali nekoliko mjeseci. U zapovjedništvu Hrvatske vojske Operativne zone Vinkovci-Vukovar-Županja smatraju da je propust isključivo na zapovjednicima koji su trebali brinuti o obrani sela. Naime, unatoč činjenici da Tordinci nisu pali bez borbe (uništeno je šest neprijateljskih tenkova), te da nije lako odbiti napad 30 tenkova, ima onih koji smatraju da se to uporište nije moralo prepustiti agresoru. U Vinkovcima upozorvaju i na nelogičnost da je sjeverozapadna Hrvatska u kojoj nema većih vojnih sukoba prepuna hrvatskih časnika, dok istočni front za njima naprosto vapi. To je osobito izraženo u Vinkovcima koji drže liniju fronte duge oko 40 kilometara.

ARMIJSKI ULTIMATUM: Ima teškoća i s informiranjem zbog toga što zapovjedništvo Hrvatske vojske još nije imenovalo predstavnika za tisak, pa izvjestitelji dolaze u vrlo delikatnu poziciju. A da se na istočnoj fronti stanje ne smiruje svjedoče i zbivanja na području općine Županja. Kao i u slučaju Iloka i ovdje se našao jedan pukovnik agresorske vojske koji je stanovništvu hrvatskih sela Strošinci i Račinovci dao ultimatum da se isele, jer su kako je rekao »na pravcu operacija JA«. A riječ je o selima županjske općine tik uz hrvatsku granicu sa Srbijom. Što to znači nije teško naslutiti. Srbijanska vojna mašinerija u svom samouništavajućem hodu ide dalje. Pokušat će otvoriti front i na području Županje i tako čitav prostor istočne Slavonije pretvoriti u ratno poprište. Koliko će u tome imati uspjeha drugo je pitanje.

29.10.

Granate razaraju Vinkovce

Što će do kraja rata ostati od Vinkovaca, pita se sve veći broj stanovnika grada na Bosutu koji su ostali braniti svoje domove i istočnu Slavoniju. Naime, poslije bombardiranja koje su Vinkovci preživjeli u nedjelju i ponedjeljak, gradske ulice su zakrčene srušenim drvećem, opekama, crijepom. Odmazda za uspjehe hrvatskog topništva u nedjelju uslijedila je već u ponedjeljak iz Mirkovaca u kojima sada ima čak osam višecijevnih raketnih bacača. Prvo bombardiranje grada, uslijedilo je u ponedjeljak oko 15 sati i trajalo je puna tri sata. Oko 22 sata drugo, a oko pet sati ujuro u utorak i treće.

ZRAČNI NAPADI: Više od 500 projektila najtežeg kalibra rušilo je kuće, industrijske pogone, javne ustanove. Ostali su krateri, polomljeno drvće, prekinuti električni vodovi, izgorjele olupine automobila, te nove ljudske žrtve. Pogođeni su uz ostalo Željeznički kolodvor na kojemu je krajnjim naporom lokaliziran požar, te objekti gradskog vodovoda. Sve to pratilo je nadlijetanje vojnih zrakoplova, a potom i zračni napad na istočne i južne dijelove grada, te Jarminu i Borince. Neprijateljski zrakoplovi su u pet navrata sijali smrtonosni teret i projektile zrak-zemlja. U Vinkovcima se kao i u Vukovaru i ne zna tko više napora ulaže da se rat dobije: hrvatska vojska ili civilne institucije. Naime, unatoč razaranjima Vinkovci imaju struju, vodu i telefonske veze s Hrvatskom i svijetom. Ako se zna da hrabri djelatnici iz javnih službi pod vatrom snajpera i granata popravljaju prekinute električne vodove, onda je jasno da ovdje u obrani istočne hrvatske granice sudjeluju svi. Grad je dobro opskrbljen mlijekom, kruhom, mesom i drugim namirnicama a hrvatska vojska topli obrok i kuhana jela dobiva izravno u rovove.

Uz to, Vinkovcima svakodnevno stiže pomoć, posebice od iseljene Hrvatske. Pristižu zimske uniforme, vreće za spavanje, šalovi i rukavice, trajna vojnička hrana i lijekovi, sve do džepnih tranzistora. Kako je u ovom trenutku građanima Vukovara u hladnim podrumima i skloništima

bez ogrjeva, gotovo da je i suvišno ponavljati. Vukovar ostaje i dalje prva misao svih građana Hrvatske, a epopeja i drama tog rata se nastavljaju. Niske temperature ubrzale su dezertiranje agresorskih vojnika. Na istočnoj hrvatskoj fronti mira nema, a topnički obračuni agresorske i hrvatske vojske sada su svakodnevni i žešći nego ikad ranije. Stanje na istočnoj fronti nije nimalo lako, no straha i panike već odavno nema. Ostali su samo hrvatski branitelji i neizmjerna želja da se Hrvatska potpuno oslobodi.

30.10.

Mir - samo zatišje

Primirje na vinkovačkom ratištu, nakon samo dva dana pokazalo se zatišjem prije novih naleta agresora koji ponovo napada teškom artiljerijom. U utorak oko 20 sati primirje je za Vinkovce definitivno prekinuto novim, tko zna kojim po redu bombardiranjem grada, puna tri sata. I ovaj put Vinkovci su bombardirani iz Mirkovaca, najjačeg četničko - armijskog uporišta na vinkovačkom području. Grad je bombardiran iz višecijevnih raketnih bacača i topova teškog kalibra, a na udaru su bili istočni dijelovi. Više kuća i drugih objekata opet je teško oštećeno, a podatke o eventualnim novim ljudskim žrtvama nismo uspjeli dobiti.

Predviđanje da je mir bio samo zatišje, uvjetovano smjenom srbijanskih rezervista, pokazalo se točnim, pa se sada mirne duše može reći da se rat u Slavoniji nastavlja, unatoč svim dosad potpisanim primirjima. Jedini jezik koji agresor na ovom području razumije je, jezik sile i oružja. Ostaje, dakle, i procjena da će istočnu Slavoniju agresor napustiti posljednju od svih dijelova Hrvatske koje je privremeno zaposjeo.

Razaranje Vinkovaca se nastavlja, a o razmjerima ratne drame na vinkovačkom području svjedoči i podatak o dosad više od 200 poginulih osoba, ponajviše civila. Jedna od najvećih teškoća s kojom se Vinkovci suočavaju posljednjih dana je nedostatak vozila, osobito kamiona, a svi dosadašnji apeli nadležnim ministarstvima u Zagrebu nisu dali gotovo nikakve rezultate. Upravo zbog nedostataka kamiona, nekoliko velikih pošiljki pomoći čeka u Njemačkoj i Švicarskoj. Pomoć iz inozemstva pristiže svakodnevno, a posebno su značajne pošiljke tople zimske odjeća za hrvatsku vojsku. Uz to i dalje pristižu značajne količine lijekova, hrane i drugog.

Rat se, dakle, na istočnoj fronti nastavlja, a najjačem pritisku i dalje je izložen Vukovar koji je prerastao u pravu legendu hrvatske obrane, u tvrđavu koju agresor nije mogao osvojiti, unatoč činjenici da je upotrijebio sve što mu je stajalo na raspolaganju. A na istočnoj fronti nalaze se borci iz cijele Hrvatske. Ovaj put spomenimo samo hrabre Varaždince, koji su nakon »čišćenja« svog grada od okupatora nesebično pritekli u pomoć Slavoniji. U razgovoru su nam rekli da neće stati dok se agresor potpuno ne protjera s hrvatske zemlje. U srijedu prije podne bilo je prividno zatišje, a oko 12 sati grad je ponovo bombardiran.

01.11.

Vukovarska ironija

Ubijeno 400 agresorskih vojnika

Vukovarsko - vinkovačka fronta opet je izuzetno aktivna. Borbe ne jenjavaju, a prema nekim indicijama, vjerojatno predstoje bitke dosad nezabilježenog intenziteta. U Vukovaru četvrtak je bio još jedan crni dan za agresora - još jedan bezuspješni pješački napad i još 400 poginulih neprijateljskih vojnika. Oboren je još jedan zrakoplov, ovaj put MIG-21. Vukovarska bolnica gađana je aviobombama od 200 i 500 kilograma, te višecijevnim raktenim bacačima iz Bačke. Upravo bolnica, odnosno 300 ranjenika u njoj i dalje je glavni problem Vukovara.

Noć na petak bila je relativno mirna, a to znači »samo« 200 različitih projektila na grad. Od petka ujutro opet se vode žestoke borbe.

I na vinkovačkom dijelu istočne fronte vode se žestoke borbe. U četvrtak oko 15 sati dva zrakoplova na Nuštar su bacila kasetne bombe, dok je iz Cerića bio jak minobacački napad na Nuštar i rubno naselje Vinkovaca, »Mala Bosna«. U noći na petak Vinkovci i Privlaka bombardirani su iz Mirkovaca i Jankovaca, dok je iz Ilinaca bio topnički napad na Nijemce. Svemu tome treba dodati da su u četvrtak u dva navrata Vinkovci topnički bombardirani, a u petak oko 10 sati dva zrakoplova raketirali su uže središte grada. Noćnog puškaranja bilo je i iz srpskog graničnog mjesta Jamena, prema Strošincima, hrvatskom selu u županjskoj općini. U petak ujutro sa Šljunčare iz Petrovaca počeo je nov napad na Bogdanovce.

Informacije koje smo dobili u petak do 11 sati, govore da je počeo jedan od dosad najžešćih napada na Vukovar. U zapovjedništvu vojno - operativne zone Vukovar - Vinkovci - Županja, rekli su nam da osim vojnog rješenja za istočnu frontu, odnosno Vukovar, drugo ne vide. Jer, agresor ne samo što ne poštuje primirje i ne razmišlja o povlačenju, nego koncentrira snage i vrlo vjerojatno priprema novu ofenzivu.

Čitava istočna fronta posljedninjih dana izuzetno je aktivna, pa za hrvatsku vojsku na svim položajima nema odmora. Priprema se i za odbijanje neprijateljskog udara i protu-udara. Pitanje je dana, možda i sata, kada će biti otvorena nova linija sukoba južno od rijeke Bosut na području županjske općine. Upravo ondje agresor još nije prešao hrvatsku granicu, no uz nju koncentrira trupe, daje ultimatume graničnim hrvatskim selima, u kojima otvoreno traži egzodus stanovništva, jer su ta sela »na pravcu kretanja JNA«.

Jedna od vijesti s ovog područja je da od ukupnog broja projektila, posljednjih dana ispaljenih na Nuštar i Vinkovce, uglavnom iz višecjevnih raketnih bacača, gotovo 30 posto nije eksplodiralo. To govori da agresor već sada troši stare zalihe streljiva, a kada se to poveže s ranije uhvaćenom vojnom porukom da se »ne puca uludo«, sasvim je izvjesno da mu streljiva nedostaje.

Pomoć Vukovaru i Vinkovcima i dalje pristiže, posebno namijenjena hrvatskoj vojsci. Pripreme za zimu u prvom su planu.

02.11.

Rat bjesni!

- Rat bjesni svom žestinom na vinkovačko-vukovarskom ratištu. Grad Vukovar, naselje »Mala Bosna« u Vinkovcima, Bogdanovci i Marinci, Nuštar i Cerić više nisu zemljopisni pojmovi, nego mjesta žestokih ratnih okršaja. Samo u petak agresor je na ovom prostoru ostao bez deset tenkova i oklopnih transportera. Izgubio ih je u još

Imperijalistički stijeg kao nijemo svjedočanstvo jedne propale iluzije

jednom uzaludnom napadu na Vukovar, u isto tako bezuspješnom pokušaju da osvoji Bogdanovce, te u bitkama kod Nuštra i Marinaca.

Jučer su se gotovo cijeli dan vodile žestoke borbe za Cerić, koji već duže vrijeme drži agresor. Tom prilikom, uz već uobičajeno bombardiranje Vinkovaca teškim kalibrima iz Mirkovaca, grad su nadlijetali neprijateljski zrakoplovi, te pritom raketirali neke dijelove grada. Do 1. studenog u Vinkovcima su u ratnim strahotama poginule 232 osobe, a 600 osoba je ranjeno. No, i ta tragična lista nije potpuna jer se nekoliko desetaka osoba već duže vrijeme vodi kao nestalo. Od četvrtka Vinkovci su i telefonski potpuno odsječeni od Hrvatske i svijeta, što je poseban problem za više desetaka tisuća izbjeglih i prognanihih kojima je telefon bio jedina veza s domovima koju su, također, izgubili.

03.11.

Dani velikih iskušenja

Napadi na Vukovar ne prestaju. Bitke se vode i na čitavoj liniji vukovarsko-vinkovačkog ratišta, uz mogućnost skorog izbijanja žestokih sukoba i na području županjske općine.

Samo u bezuspješnim napadima na Vukovar u ponedjeljak agresor je ostao bez dvadeset tenkova i pet vojnih zrakoplova, dok se znatan dio od 1500 vojnika neprija-

teljske vojske koji su krenuli u pješački napad nije vratio. Agresor je ostao međutim i bez general-majora Mladena Bratića, zapovjednika oklopno-mehaniziranih jedinica na vukovarsko- vinkovačkom ratištu. Riječ je o generalu koji je jednom drugom generalu, jednom od šefova vojne hunte u Beogradu Blagoju Adžiću, obećao »izručiti Vukovar za tri dana«. Na vukovarskom ratištu teško je ranjen i famozni kapetan Dragan koji se nalazi na Vojno-medicinskoj akademiji u Beogradu u kritičnom stanju. Informacije hrvatskih obavještajnih izvora s terena govore da je atentat na kapetana Dragana izvršila tzv. »liberalna struja« unutar srpske vojske, ona koja je protiv rata, ako takva uopće može postojati.

Čitava istočna fronta naprosto vrije, ogromni gubici koje je agresor doživio u posljednjih mjesec dana njemu apsolutno ništa ne znače. I poslije njih on nastavlja s pregrupiranjem i dovođenjem vojne tehnike i ljudstva na vukovarsko- vinkovačko područje, te u graničnom području između Srbije i Hrvatske prema županjskoj općini. Napadi na Vukovar i dalje ne prestaju, a vukovarska obrana koja ih odbija posljednjim atomima snage i dalje očekuje pomoć i deblokadu ovog grada. U rovovima vukovarske obrane nalaze se i vukovarski dječaci od trinaest i četrnaest godina, a u utorak je prvi put iz Vukovara stigla informacija o ukupnim ljudskim gubicima u ovom gradu. Prema toj informaciji dosad je za obranu Vukovara poginulo ukupno 1920 osoba, od čega su najveći broj civili, građani Vukovara.

Tijekom noći s ponedjeljka na utorak Vinkovci su ponovno žestoko bombardirani. U naseljima Radićev i Zagrebački blok iza projektila iz višecjevnih raketnih bacača, koji su stigli iz Mirkovaca i Jankovaca, ostao je krš i kaos a da li je bilo novih ljudskih žrtava nismo uspjeli doznati. To je, nažalost vrlo vjerojatno, jer su u ponedjeljak, koji je bio jedan od »mirnijih« dana u Vinkovcima, četiri osobe ranjene, a jedna je poginula. Tijekom iste noći iz Karadžićeva, Ostrova i Gaboša izvršen je minobacački i VBR napad na Jarminu, na što je hrvatska vojska uzvratila.

06.11.

Novi udar iz Bosne?

Nakon što su duže vremena svi napadi na hrvatsku vojsku i civilno stanovništvo u istočnoj Slavoniji dolazili sa sjevera, iz pravca Baranje, te s istoka, iz Bačke i Srijema, posljednjih dana opasnost dolazi i s juga, iz Bosne. Već nekoliko dana agresorska vojska dovlači nove snage na područje Brčkog, Bijeljine i Tuzle. Jugoarmija se koncentrira u sjevernoj Bosni i Bosankoj Posavini, kao izravna prijetnja Županji, a potom i čitavoj istočnoj Slavoniji. S teritorija Bosne tako se priprema agresija na ovaj dio Hrvatske, a za to vrijeme Alija Izetbegović se »zalaže za mir«.

Ratne operacije u istočnoj Slavoniji posljednih dana su u novom zamahu. Iz činjenice da na vukovarsko područje agresor dovlači nove snage u ljudstvu, ali ne i u tehnici, može se izvući samo jedan logičan zaključak. Unatoč činjenici da je dosad izgubio više od 5000 vojnika, od čega

Kalvarija vukovarskog Eltza u vrijeme opsade glavnog hrvatskog bedema

Skupina zarobljenih »časnika« bivše JNA na svom posljednjem zadatku

većinu u bezuspješnim pješačkim napadima, agresoru je jasno da jedino totalnim pješačkim napadom eventualno može osvojiti Vukovar. I on ga, prema svemu sudeći priprema. Istina, vojnici agresorske vojske za taj će se napad, baš kao i dosad »motivirati« s uperenim cijevima u leđa. Srbija, odnosno vojna hunta kojom iza kulisa rukovodi Milošević, nastavlja svoje građane prisilno mobilizirati, šaljući ih u gotovo sigurnu smrt u istočnoj Slavoniji. Sve, dakako. u funkciji »obrane srpstva od ustaša«. Bitka za Vukovar tako je ušla u svoj 75. dan. Dok u nekim dijelovima Hrvatske postoji trajno primirje, a u nekima povremeni mir ili bar zatišje, Vukovar ima samo rat. I to 24 sata iz dana u dan, neprekidno dva i pol mjeseca, s tendencijom da se nastavi unatoč Europi, Americi, Haagu, primirjima i promatračima. Do utorka u Vukovaru je poginulo 1920 osoba, uglavnom civila.

Neprijatelj nastoji hrvatsku vojsku vezati za Vinkovce, kako bi se oslabila, ili eventualno potpuno prekinula logisitčka podrška Vukovaru. A vinkovačka fronta posljednjih dana čini ono što agresoru najmanje odgovara. Sve što je hrvatska vojska tamo posljednji tjedan poduzimala, bilo je izričito u funkciji podrške Vukovaru. Ni jedna tenkovska kolona oko Vukovara, ni jedno agresorsko uporište u blizini Vukovara više nije sigurno i svakodnevno dobiva žestoke i precizne udarce hrvatskog topništva s vinkovačkog područja.

Cijelu noć na srijedu iz višecjevnih raktenih bacača iz Mirkovaca tučeni su Vinkovci i Privlaka. Prema dosad dostupnim podacima jedna je osoba u Vinkovcima poginula, dok je jedna teško ranjena i u kritičnom je stanju. Nove razorene zgrade u Vinkovcima više nitko i ne broji. Podatak da 40 poduzeća u gradu funkiconira na temelju uredbe općinskog Kriznog štaba o ratnoj radnoj obvezi govori da su se Vinkovci u civilnom dijelu obrambenog rata u Hrvatskoj organizirali kao malo koja općina.

Uz bombardiranje Vinkovaca i Privlake tijekom noći bombardiranju je bio izložen i Otok iz Sremskih Laza, te Lipovac iz sela Ilinci sa srbijanske strane granice. Nuštar, jedno od najrazorenijih mjesta u vinkovačkoj općini i prva linija obrane grada, imao je tek jedan minobacački napad, što je gotovo neuobičajeno u odnosu na posljednjih nekoliko dana. Hrvatska vojska na vukovarsko-vinkovačko-županjskom području poduzima protumjere na sve pokrete agresora.

07.11.

Što kad ode »JNA«?!

- U mađarskom selu Korođ, u vinkovačkoj općini, u kojemu više zbog »oslobađanja od ustaša«, nema živih Mađara, ovih dana održan je jedan poseban i po mnogo čemu indikativan skup. Nije prvi put u povijesti da se beogradska čaršija i imperijalna Srbija okrutno poigrala sa Srbima iz Hrvatske iskoristivši ih za svoje interese, a potom kad više nisu potrebni odbacila ih kao staru krpu. Nikad se međutim, do sada nitko sa Srbima iz Hrvatske nije tako okrutno i krvavo poigrao kao Slobodan Milošević ljeta Gospodnjega 1991.

Dogovor o potpunom povlačenju »JNA« iz Hrvatske među pobunjenim Srbima, među onima koji su mjesecima na svoje susjede Hrvate gledali isključivo preko nišana i barikada, izazvao je pravu paniku. »JNA« odlazi, a što sad činiti, kako poslije svega nastaviti živjeti sa susjedima kao da se baš ništa nije dogodilo. Odgovor na takve »dileme« pokušali su pronaći srpski pobunjenici iz istočne Slavonije, na jednom tajnom sastanku u Korođu u vinkovačkoj općini. Ono što je posebice zanimljivo, je to da je ovaj skup održan bez znanja Beograda, što može značiti nekoliko stvari: da se Beogradu više ne vjeruje, da mu se ograničeno vjeruje, ili da se za svaki slučaj želi »rezervna varijanta«. Hrvatski obavještajci uspjeli su, međutim, ono što ni »svemoćni KOS« ovog puta nije mogao. Provalili su u pobunjenički centar veze i snimili praktički čitav tijek skupa na temu »A što sad, kad ode JNA?«. Među pobunjenicima provala ovog skupa izazvala je dodatna sumnjičenja i optužbe na temu famozne »izdaje«, odnosno »ubačenog ustaškog špijuna«. Bilo kako bilo, tek ni onima koji su mjesecima sijali teror, strah i smrt, sada više nije lako. Trenutak međunarodnog diplomatskog priznanja Hrvatske i eventualnog slanja »plavih kaciga«, zajedno sa »saznanjem« do kojega je ovih dana konačno došla okupatorska vojska na tlu Lijepe naše da mora ići van, proizveo je nov osjećaj »ugroženosti«. Kako će poslije svega reagirati službeni Beograd da li će zbog skupa bez njegovog znanja netko ozbiljno dobiti po prstima, ili će sve ostati na »blagom ukoru« teško je predvidjeti. Izvjesna je međutim, jedna druga činjenica, koja jasno svjedoči o »kontinuitetu bizantske politike« sažete pod parolom »jedno govori, drugo misli, treće radi (potpisuj)«. U sjevernoj Bosni, neovisno o činjenici da su mostovi na Savi minirani, a da je onaj kod Slavonskog Broda pod »prekidačem za detonaciju«, agresor koncentrira trupe. Bosanska Posavina, kraj oko Brčkog, područje je s velikom koncentracijom bosanskih Hrvata. Ovih dana u tom kraju agresor koncentrira svoje trupe i naoružanje. On nešto smjera, a što nije teško dokučiti.

Oko Brčkog i Srbca neprijatelj koncentrira oklopno mehanizirane jedinice, a na lokaciji Ivanjskog Polja topništvo. Sve to namijenjeno je prema svemu sudeći prvo županjskom kraju, pa onda ostalim dijelovima Slavonije. Kako to ostavriti, drugo je pitanje. Zima je, kako pokazuju posljednji dani »još jedna ustaška zavera«, neprijateljska vojna tehnika mrzne svakodnevno i postaje nepokretna gomila željeza i čelika.

Prekjučer ujutro u Mirkovcima i Ceriću tenkovi se uopće zbog niskih temperatura i smrzavanja nisu mogli upaliti, a i da su se upalili veliko je pitanje što bi onda s njima. I prekjučerašnji dan bio je jedan od onih dana kada je agresor mirovao. Još jedna europska misija stigla je u Vinkovce, još jednom oni se žele »uvjeriti« tko je agresor, pa je dojam ozbiljnog promatrača da se »igre bez granica«, bar što se Vinkovaca tiče nastavljeju nesmanjenim tempom.

11.11.

Vukovarski ružni snovi pretvoreni u grubu stvarnost nepojmljivu zdravom razumu

Vukovar - groblje srbijanskih ideja

Kako god završi bitka za Vukovar, koja je u srijedu ušla u 82. ujedno i najteži dan, gotovo je potpuno izvjesno da će ovaj hrvatski grad biti groblje za sahranu ideje o »Velikoj Srbiji«. Svi velikosrbijanski teritorijalni osvajački apetiti gotovo puna tri mjeseca, suprotno vojnoj i svakoj drugoj logici, razbijali su se o prvu liniju obrane Vukovara. Ovdje je u svom zločinačkom pohodu zaustavljen Milošević.

Situacija u Vukovaru je i dalje kritična, agresor je uspio prodrijeti u neke dijelove grada, a posebno je kritično u Borovu Naselju, na Lužcu i na Sajmištu. Vukovarski podrumi su prepuni, civili u njima stisnuti jedan do drugog svakog dana na sve manjem prostoru, a stanje u vukovarskoj bolnici vrlo je teško opisati.

U srijedu se iz Borova Naselja, samo njima znanim putevima i primjerenoj hrabrosti i umješnosti, probila skupina od 20-ak hrvatskih boraca. Oni su u Vinkovce došli izvijestiti da su u Borovu Naselju potrošene i posljednje rezerve municije, te došli zatražiti pomoć.

Kazivanja koja smo slušali od njih više su od informacija s ratišta ili prepričavanja ratnih strahota. Njihovi iskazi povijesna su svjedočanstva o tome kako se Hrvatska brani u Vukovaru i kakve je gubitke u Vukovaru agresor pretrpio. U 82 dana opsade grada, agresor je ostao bez više od 7000 vojnika. Njihovi leševi su na svim prilazima Vukovaru razasuti kao stravično i nijemo svjedočanstvo o veličini mržnje prema ovom gradu. Koliko je točno agresor izgubio tenkova i drugih oklopnih vozila nitko ne zna, no broj od 260 čini se sasvim vjerojatnim.

Prema kazivanju hrvatskih boraca, u Borovo Naselje su u utorak ušla 24 tenka, a izišla četiri. Kada je hrvatskim borcima u Borovu Naselju ponestalo protuoklopnih sredstava, penjali su se na tenkove i kroz kupole ubacivali ručne bombe. Najmlađi heroj Vukovara ima 12 i pol godina. Iz rova ne izlazi, a specijalnost mu je »skidanje« mitraljezaca s neprijateljskih tenkova i transportera. U rovovima Vukovara, žene su kao borci s automatskim puškama u ruci potpuno ravnopravno svojim muškim suborcima. »Najviše volimo kad neprijatelj ide u pješački

napad s više stotina vojnika, jer nam poslije bitke ostaje njihovo oružje i municija za slijedeću bitku«, kazivali su nam hrvatski heroji iz Borova Naselja koji se već tri tjedna municijom opskrbljuju isključivo na taj način.

Oko Vukovara su tri tenkovska prstena, a svi tenkovi imaju i infracrvene uređaje za noćno osmatranje i gađanje. Na Petrovu goru prije dva dana stigao je četnički vojvoda Vojislav Šešelj, a vratio se i nedavno ranjeni kapetan Dragan s 80 četničkih koljača.

U sjeni vukovarske epopeje ostali su svi sukobi na izuzetno aktivnoj vinkovačkoj fronti u dužini od 50-ak kilometara. U utorak poslije podne, zrakoplovi agresorske vojske sa sedam raketa pogodili su putnički vlak Vinkovci - Zagreb kod mjesta Vođinci. Srećom, samo je jedna raketa pogodila jedan vagon, pri čemu su ranjene tri osobe. Dosad najžešćem napadu, također u utorak popodne, bilo je izloženo mjesto Ivankovo i to iz višecijevnih bacača raketa iz Korođa.

U noći na srijedu, Vinkovci su bili zasipani s više od 1000 projektila iz 18 VBR-a iz Mirkovaca. Projektili su padali po svim dijelovima grada, po najužem centru, po Maloj Bosni, Radićevom i Zagrebačkom bloku.

Velikosrbijanska soldateska u istočnoj Slavoniji nastavlja s razaranjima i ubijanjima nedužnih civila, no na otporu na koji ovdje nailazi, njezine osvajačke i zločinačke ambicije svakodnevno se tope.

14.11.

Umire srbijanski ratnički mit!

- Umire ovih dana srbijanski ratnički mit, umjetno napuhavan dvije stotine godina. Umire tamo gdje se najmanje nadao, u ratu s Hrvatima, u mirnoj, pitomoj ravnoj, doboroćudnoj Slavoniji i to njezinom istočnom dijelu.

Vukovar je ušao u svoj 83. dan i koliko god to bilo teško objašnjivo Vukovar se još drži. Vukovar još razaraju. U Vukovaru se svakodnevno gine, no u njemu još ima snage, i to one nadčovječanske, teško objašnjive racionalnim parametrima. Najteže udare u posljednja dva dana, ali i najveće protuudare agresoru, zadaju heroji iz Borova Naselja, a podatak da između srijede i četvrtka agresor u gradu nije zauzeo nijedan nov punkt zacijelo ohrabruje sve one u Hrvatskoj kojima je stalo da se obrane Vukovar i istočna granica Hrvatske. One druge sve to zacijelo nervira i predugo, predugo traje. Nakon što grad nije slomljen četnicima, dobrovoljcima, kriminalcima iz srbijanskih zatvora, profesionalnim oficirima iz Srbije i onima protjeranim iz Slovenije i Hrvatske, Vukovar nastoji slomiti najvrijednijim što imaju: srbijanskom mladošću. Kompletan kragujevački Univerzitet, njegovi studenti, prisilno su mobilizirani, pa će se njihovom krvlju i mladošću sada pokušati učiniti ono što ni najviši vojni eksperti zločinačke vojske do sad nisu uspjeli. Podsjetimo da su se na istoj zadaći našli *Slobodan Milošević,* srbijanski ministar obane general *Simović,* ratni zločinci *Blagoje Adžić* i *Života Avramović,* četnički vovjoda *Šešelj,* vrhunski europski kriminalac *Arkan,* te sada teško ranjeni *»kapetan Dragan«,* a u »njihovim naporima« nesebično ih podržavaju Paroški i njemu slični. Vukovaru nedostaje svega: hrane, lijekova, oružja, municije, elementarnih uvjeta života, no zato Vukovar veže za sebe ogromne snage agresorske vojske gotovo tri mjeseca. Na vinkovačkom, vukovarskom, županjskom području, ili na samim prilazima tom području nalazi se približno 500 neprijateljskih tenkova, više od sto višecjevnih raketnih bacača, 250 haubica i mnogo neprijateljskog pješaštva. Sve

Crno-bijela ravničarska realističnost

to prijeti prvo istočnoj Slavoniji, a potom Slavoniji i cijeloj Hrvatskoj, a koliko su toga svjesni oni koji bi trebali biti, teško je reći.

Postoji, međutim, i druga strane medalje - dosadašnji neprijateljski gubici. Agresor je izgubio ni manje ni više nego dva vojna korpusa na istočnoslavonskoj fronti, prije svega u opsadi Vukovara. Ako se Vukovar brani zadnjim atomima snage, onda je isto tako neosprono da mu Vinkovci, kako znaju i koliko mogu, pomažu da izdrži. A na vinkovačkoj fronti agresor pokušava doslovce sve. Svakodnevni su pješački napadi na Lipovac, a na Nijemce kombinirani pješački i tenkovsko - mehanizirani. Između Nijemaca i Podgrađa specijalno obučenim jedinicama, sastavljenim od bivših članova srbijanskih veslačkih klubova, agresorska vojska pokušala je gumenim čamcima forsirati Bosut, no u svim tim pokušajima agresor nije, osim znatnih vlastitih gubitaka, postigao apsolutno ništa.

Osamnaest višecjevnih raketnih bacača iz Mirkovaca i u tijeku noći nastavilo je svoj plan sistematskog sravnjivanja Vinkovaca, a napadima istog intenziteta bio je izložen Nuštar iz smjera Marinaca, Cerića i Henrikovaca. I dalje je izuzetno aktivno neprijateljsko zrakoplovstvo, koje uglavnom noću vrši osmatračke izviđačke letove, a danju lovačko- bombardersko djelovanje. Zračni napadi vrše se na Nijemce, Lipovac, Drenovac, Privlaku i Otok te na Spačvu, a u posljednjim takvim bombardiranjima u Spačvi poginulo je dvanaest pripadnika hrvatske vojske, u Otoku jedan, dok su u Nijemcima tri ozlijeđena. U srijedu je u borbama agresor ostao bez četiri tenka i dva oklopna transportera, dok je cesta Šid - Mirkovci na nekoliko sati akcijama hrvatske vojske također bila pre-

sječena na dva dijela, uz još jedan uništeni neprijateljski oklopni transporter i četiri vozila. Dakle, rat u istočnoj Slavoniji se nastavlja.

15.11.

Vukovar na najtežim iskušenjima

Osamdesetčetvrtog dana besprimjerne obrane Vukovar se našao na najtežim iskušenjima. Herojski borci ovoga grada, čija će obrana ući u sve svjetske vojne enciklopedije, u petak su vodili jednu od najžešćih bitaka. Brojčano i tehnički nadmoćniji neprijatelj uspio je ući u dijelove Borova Naselja i zauzeti neke od položaja na kojima se grad brani. Osim s okrutnošću napadača, branitelji Vukovara suočeni su i s borbom za spašavanje civila, žena, djece i ranjenika iz vukovarskog pakla.

Zbog toga je Zapovjedništvo operativne skupine Hrvatske vojske Vinkovci - Vukovar - Županja uputilo nizu hrvatskih i europskih institucija i organizacija telefaks poruku da se pomogne u spašavanju i izvlačenju civila iz razuršenog grada. Ta poruka upućena je predsjedniku Republike, Vladi Hrvatske, Glavnom stožeru, međunarodnim humanitarnim organizacijama, te hrvatskoj, europskoj i svjetskoj javnosti.

U istočnoj Slavoniji na pomolu je, a na nekim točkama već je i krenula, nova ofenziva agresora velikih razmjera. Ofenziva čiji je cilj, uz slamanje Vukovara, prodor pravcem Lipovac- Nijemci, prema Vinkovcima, izbijanje na teritorij županjske općine, te pokušaj poluzaokruživanja Vinkovaca. U petak prije podne počeo je dosad najžešći udar agresora na pravcu Lipovac - Nijemci. Upravo ta dva mjesta uz selo Jarmina nekoliko kilometara sjeverno od Vinkovaca, po svemu sudeći, biti će idućih dana mjesta najžešćih okršaja, ratna poprišta na kojima će se rješavati dosta toga vezano za teritorij istočne Slavonije. Istočnoj Slaovniji, a time i Slavoniji i Hrvatskoj, na ovoj fronti predstoje odsutni dani, dani u kojima će se odlučivati o srbijanskom pokušaju osvajanja što jačih teritorijalno osvajačkih aduta za pregovaračkim stolom.

Vrije i na županjskom ratištu i to iz dva pravca. Iz pravca Bosne, gdje je neprijateljski prodor moguć jedino forsiranjem rijeke Save, što za agresora neće biti nimalo jednostavan posao, te iz pravca Srijema prema istočnim selima županjske općine, Strošincima i Račinovcima. Kod srijemskih mjesta Adaševci, Jarmina i Morović agresor grupira jake pješadijske i oklopno-mehanizirane snage, a kako sada stvari stoje, pitanje je dana ili čak sata kada će se i na tom pravcu otvoriti fronta velikih ratnih sukoba. U sjeni onoga što predstoji ostaje čak i činjenica da je hrvatska protuzračna obrana tijekom četvrtka iznad Vinkovaca oborila tri neprijateljska zrakoplova.

Istočnoj Slavoniji nedostaje odjeće i obuće, a s obzirom na snage agresora, oružje i municija, posebno teškog kalibra. Jedino što istočna Slavonija u ovom trenutku ima sasvim dovoljno, jest hrabrost i odlučnost hrvatskih boraca da se i uz najskuplju cijenu zaustavi agresorska ofenziva i odbije svaki njegov daljnji prodor u dubinu hrvatskog teritorija. Bude li iz vukovarske epopeje izvučeno nužno iskustvo i pouka, razloga za zabrinutost od daljnjeg neprijateljskog prodora, unatoč svemu - nema.

16.11.

Vukovar na izmaku snaga

Najveći dio *Borova naselja* i dvije trećine *Vukovara* agresor je osvojio, pa je pitanje dana koliko još Vukovar može izdržati. Zapovjedništvo operativne grupe Vinkovci Vukovar Županja uputilo posljednju telefaks poruku, kao apel da Hrvatska, Europa i svijet pokušaju spasiti sivile u Vukovaru od masakra koji im prijeti.

- Da li će 85. dan beprimjerne obrane Vukovara biti i njegov posljednji ili jedan od posljednjih dana gotovo da je, koliko god to surovo zvučalo, jedina dvojba. Vaš ratni izvjestitelj piše bez sumnje dosad najteži ratni i novinski zapis, no istina koliko god bila gorka ne može se izbjeći. Nakon što je gotovo tri mjeseca svojim herojstvom i čvrstinom obrane naprosto izluđivao podivljalu srbijansku ratnoosvajačku vojnu mašineriju Vukovar se približio granici kad se odbrana svodi na ulične borbe.

U petak agresor je osvojio najveći dio Borova naselja, a u petak oko 13 sati ulične borbe još su se vodile za *»Slavonsku ulicu«* u Borovu naselju, te na *sajmištu,* u *Masarikovoj* i *Preradovićevoj* ulici. Istovremeno u zaleđu Borova naselja, kod Silosa, vodila se žestoka topnička borba s distance. U petak između 6 sati ujutro i 13 sati na ostatke Vukovarskih ruševina palo je novih 800 granata iz haubice i višecjevnih raketnih bacača, a čitav jučerašnji dan agresor je koristio zapaljive bombe i bojne otrove. Posljednjih dana pretrpana vukovarska bolnica, njezini podzemni dijelovi, primali su u prosjeku 30 ranjenika, što je već nemoguću situaciju učinilo još gorom. Jučer oko 13 sati agresor je kontrolirao dvije trećine Vukovara. Ljudski gubici su ono što je najstrašnije u vukovarskoj drami. Za smrt 2.000 ljudi u Vukovaru zna se imenom i prezimenom, a još dvije tisuće koje se vode kao nestali barem njihov najveći dio nije teško pretpostaviti kakvu je sudbinu imao.

Vaš ratni izvjestitelj jučer je pričao s jednim od bezbrojnih vukovarskih heroja telefonskom vezom, s jednim od heroja Hrvatskog radio Vukovara. U njegovom glasu nije bilo podrhtavanja, nije bilo panike, nije bilo straha, nije bilo ničega što bi upućivalo da su srbijanske horde na kilometar centru grada. On je profesionalno nabrojio »ratne činjenice« toga dana i potom rekao jedno toplo ljudsko *»sretno«,* kao pozdrav svima u Hrvatskoj iz vukovarskog pakla. Hrvatskim gradom herojem haraju infekcija i zaraze, a grad od prije dva dana nema više ni vode. Ili čekati sudbinu, ili plivati preko Dunava pa što bude, jedini je izbor koji sada ima na tisuće vukovarskih civila u stiješnjenim podrumima u skloništima. Može li se išta učiniti za njihov spas, za sprječavanje masakra jedino je pitanje.

To je i svrha telefaks poruke-apela upućenog iz zapovjedništva operativne grupe hrvatske vojske *Vukovar - Vinkovci - Županja,* iz Vinkovaca, upućene na sve hrvatske, evropske i svjetske adrese.

Licemjerje Evrope i Zapada prema ratu u Hrvataskoj sada će se naći na najvećem iskušenju, a što se može očekivati od evropskih »sladoledara« vidjet će se vrlo brzo.

U sjeni vukovarske drame je sve ono što se valja na cijelom istočno slavonskom frontu, a što se može definirati kao velika agresorska ofenziva. Jučer je agresor izveo dosad najžešće napade na pravcu *Lipovac - Nijemci,* kombinirajući oklopno-mehanizirane jedinice s pješadijom; uz nastavak žestokog agresorskog pritiska prema *Nuštru* i *Jarmini* kao prvim linijama obrane Vinkovaca sa sjevera. Vrije i na županjskom ratištu, gdje velike snage neprijatelja iz sjeverne Bosne mogu prodrijeti na županjski teritorij jedino forsiranjem rijeke Save, što neće biti nimalo jednostavno. Udar na županjsko područje očekuje se i iz Srijema iz pravca *Adaševaca, Jamene* i *Moroviča* pa predstoje zasigurno dani najvećih iskušenja za istočnu Slavoniju, a time i za Hrvatsku. O dramatičnosti stanja i

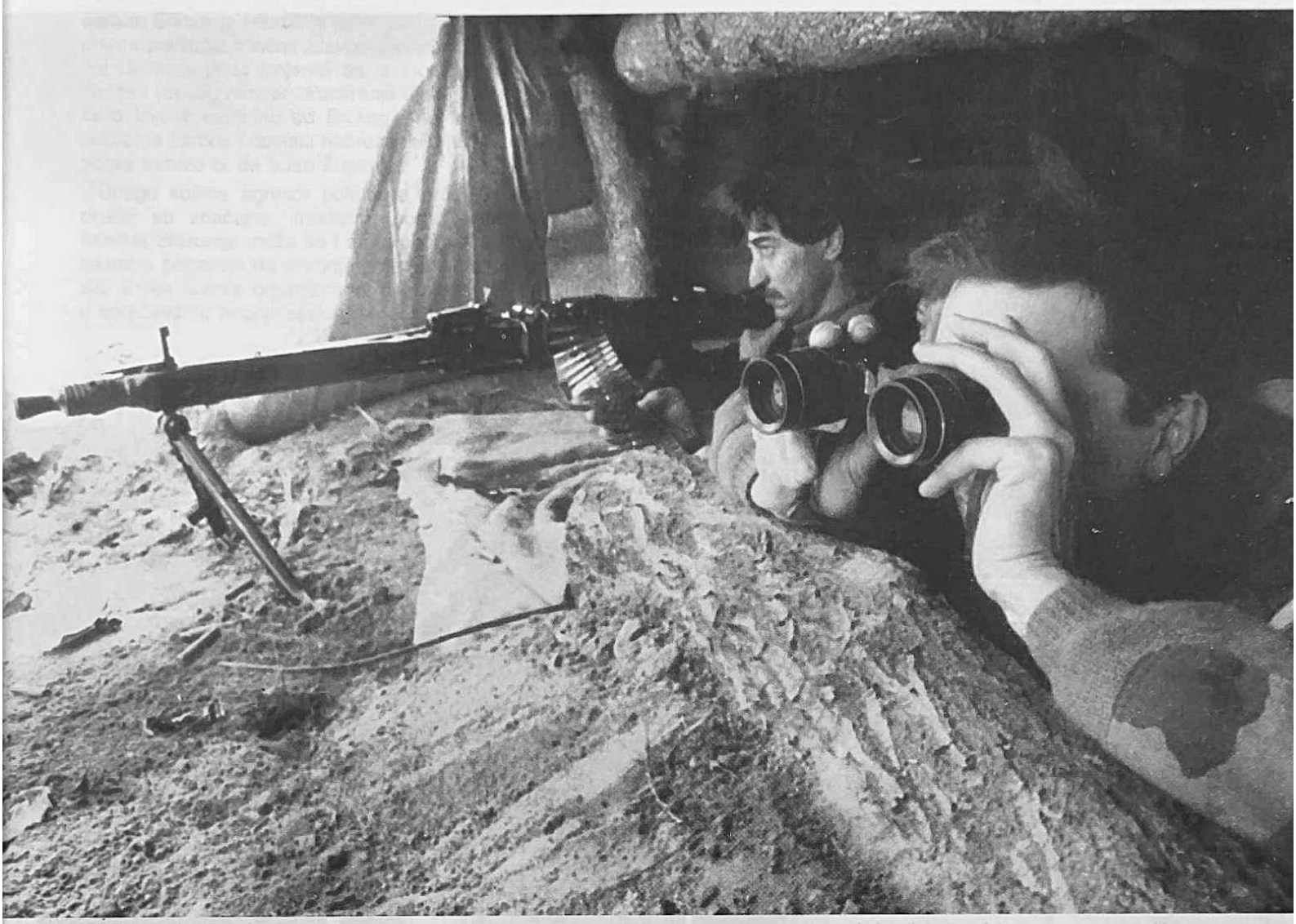

U obrani Ravnice

težini borbi svjedoči i jedan detalj. Činjenica da je hrvatska protuzračna obrana iznad Vinkovaca u četvrtak oborila tri neprijateljska zrakoplova zbog intenziteta ratnih operacija na ovom području već u petak nije više bila vijest.

17.11.

Velika ofenziva agresora

Ono što smo nekoliko dana najavljivali kao veliku mogućnost, novu veliku ofenzivu agresora sad, je već u toku. Cilj te ofenzive je slamanje Vukovara, čime bi čitav prostor između Bosuta i Drave zajedno s Baranjom do nadomak Osijeka i Vinkovaca bio pod potpunom kontrolom agresora. Drugi veliki cilj koji će neprijatelj pokušati je prodor u područje između Bosuta i Save, zauzimanje vinkovačkih i županjskih sela u tom dijelu, te napad na Vinkovce i Županju.

Na to područje agresor je dovukao dosad najveću količinu vojne tehnike na bilo kojoj fronti u Hrvatskoj. Riječ je o čak 650 tenkova, više od 100 višecijevih raketnih bacača, 250 topova velikog kalibra te 30.000 pješaka uz 15.000 u rezervi. Sve to usmjereno je, barem zasad, na dvije hrvatske granične općine prema Srbiji: Vinkovce i Županju. U petak prije podne Hrvatska vojska digla je u zrak i posljednji most na Savi na tom području sve do Slavonskog Broda - između Gunje i Brčkog, čime je do daljeg osujećen izravan prodor agresora iz sjeverne Bosne. Glavna opasnost međutim dolazi s istoka i sjevera. U smislu vezivanja snaga neprijatelja Vukovar više nije ono što je bio. Dio ogromnih vojnih efektiva s vukovarskog ratišta agresor je već pregrupirao i s njima ide u pravcu Lipovca i Nijemaca, gdje se vode izuzetno žestoke borbe. U petak je agresor osvojio i posljednja dva hrvatska sela sjeverno od rijeke Bosut - Apševce i Podgrade. Izuzetno žestoke borbe za Nijemce vode se već puna dva dana, a Hrvatska vojska je u tim bitkama uništila deset tenkova i oklopnih transportera. Agresor izvodi snažne, kombinirane tenkovsko-pješadijske napade uz jaku podršku avijacije. Neprijateljsko zrakoplovstvo u petak raketiralo je Nijemce, Lipovac, Komletince, Otok, Spačvu i Lubanj, te Vrbanju i Županju.

Prema službenoj izjavi Zapovjedništva Operativne grupe Hrvatske vojske Vukovar - Vinkovci - Županja, grad Vukovar 86. dan neprijateljske opsade drži se o samoj niti. Održava s nadljudskim otporom preostalih vukovarskih branitelja, te preciznom podrškom topništva s vinkovačkog područja. Zapovjedništvo operativne grupe od hrvatske Vlade i predsjednika Tuđmana osobno zatražilo je da poduzmu sve što je moguće da se spasi 15.000 vukovarskih civila. Za prijedlog prema kome bi se to obavilo brodovima, odnosno Dunavom, u Zapovjedništvu iskazuju ozbiljne rezerve, zbog činjenice da je vukovarska luka potpuno uništena, kao i niza dosadašnjih loših iskustava s Dunavom.

Glad i žeđ, infekcije i zaraze, nedostatak elementarih uvjeta za život i civilno stanovništvo na rubu očaja je ono što obilježava život, ako se ta riječ uopće može upotrijebiti za stanje u Vukovaru posljednjih dana. U borbama

Tipičan nuštarski ratni krajobraz

na istočnoj fronti, prema prispjelim informacijama, agresor već koristi dio vojne tehnike i četvrte neprijateljske oklopne brigade iz Jastrebarskog, unatoč svim jamstvima europskih promatrača da se to neće dogoditi. U borbama na pravcu Nuštar - Henrikovci - Marinci sjeverno od Vinkovaca u petak Hrvatska vojska uništila je još četiri neprijateljska tenka M-84. Snažan pritisak na Vinkovce sa sjevera svakodnevno se pojačava. Bombardiranje Vinkovaca i Nuštra bez prestanka se nastavlja.

18.11.

Boj za Nijemce

- Od 18 sati u subotu navečer, do 6,30 u nedjelju ujutro, (dakle, punih 12 i pol sati) trajalo je trinaesto, četrnaesto ili tko zna koje zaredom sklopljeno primirje na istočnoslavonskoj fronti. Potom je u nedjeljno jutro agresor otpočeo nov žestoki napad na selo Nijemci, izuzetno važnu stratešku točku u istočnom dijelu vinkovačke općine. Nakon zauzimanja Apševaca i Podgrađa, jedinih preostalih hrvatskih sela sjeverno od rijeke Bosut, te Lipovca, najistočnijeg sela vinkovačke općine smještenog uz samu granicu sa Srbijom, agresor se jučer ujutro svom žestinom obrušio na Nijemce.

Dok smo slali ovaj izvještaj, jučer oko 13 sati, bitka za Nijemce još je trajala. Uspije li osvojiti ovo uporište agresor će imati mogućnost pokušaja prodora pravcem Nijemci - Komletinci - Otok - Privlaka - prema Vinkovcima, čime bi se grad Vinkovci našao u znatnoj opasnosti. Treba, međutim otvoreno reći da su mjesta *Apševci, Podgrađe i Lipovac* pala isključivo zbog nedovoljno dobro organizirane obrane, koja se u kombiniranom tenkovsko-pješačkom napadu, uz značajnu podršku neprijateljskog zrakoplovstva, nije najbolje snašla.

U subotu su kod mjesta Privlaka i Nijemci odbijena dva značajna pokušaja forsiranja rijeke Bosut, pri čemu je kod Nijemaca agresor ostao bez vojnika i dva oklopna transportera.

Pokušaj oko prijelaza preko porušenog mosta u Privlaci Hrvatska vojska spriječila je u samom začetku. Namjera je agresora da u smislu blokade na sve načine od Vinkovaca pokuša napraviti Vukovar, odnosno da i ovaj grad pokuša blokirati sa svih strana. Sa sjevera, iz smjera Cerića, agresor bi želio prodrijeti koridorom između Vinkovaca i Borinaca prema Ivankovu, a hrvatska obrana ovih dana poduzima protumjere kako se to ne bi ostvarilo. Tako protječe treći dan velike neprijateljske ofenzive čiji je cilj novi prodor u hrvatski teritorij. Koliko će u tome on uspjeti, pokazat će nekoliko slijedećih dana. Što se Vukovara tiče, hrvatski branitelji u njemu još pružaju otpor. Utvrdili su se u užem središtu grada, te na *Mitnici,* dok u Borovu Naselju vode borbe za dvije ulice. Vukovaru je teže nego ikada, agonija civila sabijenih na sve manjem prostoru se nastavlja, unatoč činjenici da posljednja dva dana grad agresor ne napada uobičajenim intenzitetom. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne grupe Vukovar - Vinkovci - Županja novi zapovjednik pukovnik *Vrbanac* istaknuo je da se sve čini i dalje kako bi se Vukovaru pomoglo, a slične izjave dao je i zapovjednik

obrane Slavonije i Baranje pukovnik *Gorinšek*. Ofenziva prema području istočne Slavonije priprema se i u sjevernoj Bosni, unatoč činjenici da je most na Savi između Gunje i Brčkog miniran. Forsiranje rijeke Save agresor bi želio izvesti uzvodno od Brčkog i na tom prostoru on priprema čamce i dovlači naoružanje i ljudstvo. Cilj ovog udara trebalo bi da bude Županja.

Snage kojima agresor pokušava prodrijeti na to područje su značajne, međutim, borbu treba prihvatiti. Istočna Slavonija može se i mora obraniti, a dosadašnje iskustvo pokazuje da svugdje gdje se Hrvatska od agresije Srbije branila organizirano, nije bilo većih problema u sprečavanju neprijateljskog prodora.

19.11.

Drama ranjenika i civila

- Ulične borbe u Vukovaru vode se na svakom koraku, a u utorak je hrvatska vojska još držala tri značajna punkta: manji dio Borova Naselja, vukovarski silos i krug oko bolnice, te Mitnicu. Čak i u dijelovima grada u kojima više nema vukovoarskih branitelja, agresor poučen ranijim iskustvima ulazi vrlo sporo i krajnje plašljivo.

Vukovar je sada ušao u fazu kada se više neće moći obraniti kao cjelina, a glavno pitanje hrvatskog Staljingrada sada je kako izvući tisuće civila i oko 500 ranjenika iz vukovarske bolnice? Nekoliko vukovarskih branitelja koji su se probili kroz sve neprijateljske obruče, pričalo nam je kako su tri kata bolnice potpuno sravnjena sa zemljom i kako su svi ranjenici zbijeni jedan do drugog u podrumskom dijelu objekta.

Iako ima krajnje loša iskustva s humanitarnim konvojima, ništa osim novih pokušaja takvih konvoja Vukovaru nije preostalo, bar dok se ne riješi problem ranjenika i civila. U zapovjedništvu operativne skupine hrvatske vojske Vukovar - Vinkovci - Županja rekli su nam da tijekom utorka očekuju dva konvoja iz Vukovara. Jedan bi trebao pod okriljem europskih promatrača stići u tijeku dana smjerom Vukovar - Bogdanovci - Marinci - Nuštar i hrvatska strana bi ih trebala preuzeti na lokaciji sjeverno od Nuštra. Što se tog konvoja tiče agresorska vojska započela je već uobičajene igre oko promjene smjera kretanja konvoja. Ona predlaže smjer preko Nijemaca gdje je područje velikih vojnih operacija, pa je jasno da bi prolaz konvoja tim smjerom omogućio snimanje hrvatskih položaja, ako ne i nešto više. To je razlog zbog čega hrvatska strana neće pristati na taj smjer, a kao alternativni predlaže Trpinja - Klisa - Osijek.

Drugi konvoj čini približno 1.000 civila koji idu vozilima i autobusima agresorske vojske smjerom Vukovar - Šid - Morović - Strošinci, gdje bi ih Hrvatska trebala preuzeti. I oko tog konvoja počele su međutim velike igre, također da bi se pokušao promijeniti smjer. Na brojne upite iz Policijske uprave Županja u Policijskoj upravi u Šidu ne odziva se nitko. Tu agresorska armija traži prolazak preko Lipovca, što je također zona ratnih operacija i za Hrvatsku znači nove probleme. Posrijedi su očito novi pokušaji ucjenjivanja, bez sumnje dirigirani iz Beograda. To, što se sve događa pred očima europske i svjetske javnosti ništa ne mijenja na stvari.

Saniranje snajperskog bezumlja. Heroji hitne pomoći na djelu

Vrlo je indikativno da agresor ne spominje mogućnost dovoženja civila i ranjenika preko Mirkovaca, Ulicom Bana Jelačića u Vinkovce što je bila njegova ranije velika, a neostvarena želja.

Taktičko operativna situacija na istočnoj fronti je bez velikih promjena, na cijeloj liniji fronte u dužini od pedesetak kilometara agresor vrši pregrupiranja i pripreme za udare, koji će vjerojatno uslijediti nakon što se završi operacija izvlačenja ranjenika i civila iz vukovarskog grotla.

Hrvatska vojska u istočnoj Slavoniji ne gubi vrijeme uzalud i obavlja ozbiljne svakodnevne pripreme da agresoru pruži najčvršći mogući otpor i da mu nanese ozbiljne gubitke. Jučer je, sjeverno od mjesta Privlaka, hrvatska vojska minobacačem uništila protuavionski mitraljez koji je danima mitraljirao s uzvisine ovo mjesto. Za odmazdu neprijatelj je tenkovskim topovima nekoliko sati bombardirao Privlaku, svjesno gađajući njemu omiljeni »vojni objekt«, katoličku crkvu. Jedna je osoba pri ovom bombardiranju poginula, a jedna je teže ranjena.

Grad Vinkovci već je nekoliko dana pošteđen žestokih bombardiranja neprijateljskog topništva, ali je neprijateljsko zrakoplovstvo u ponedjeljak i u utorak bilo aktivno i obavljalo izviđačka i bojna djelovanja.

Na županjskom dijelu fronte direktnih sukoba još nema, a u sjevernoj Bosni se nastavlja koncentracija neprijateljskih snaga.

20.11.

Napetost i iščekivanje

- Napetost i iščekivanje osnovno su obilježje atmosfere na istočnoslavonskom bojištu posljednjih 48 sati. U centru su naravno Vinkovci, zbog iznimnog strateškog položaja koji ovaj grad ima u istočnoj Slavoniji. Neprijatelj vrlo dobro zna da bez otključavanja vinkovačke brave ne može ni razmišljati o bilo kakvom daljem pokušaju prodiranja u hrvatski teritorij. Vinkovci se pripremaju za ono što je gotovo izvjesno da će uslijediti možda već u narednih nekoliko dana, hrvatska vojska je u punoj pripravnosti i nema govora o bilo kakvom opuštanju i samozavaravanju. Tijekom srijede Vinkovci, Jarmina i Borinci sjeverno od grada bili su izloženi povremenim topničkim udarima, na koje je ovaj grad već navikao, pa se nekoliko stotina prijektila koji su pali na različite dijelove grada u srijedu više i ne ubraja u nešto osobito. U Vinkovcima nije nikakva rijetkost vidjeti biciklistu kome je detonacija negdje u blizini odnijela kapu s glave, kako podiže kapu i kao da se ništa nije dogodilo opet sjeda na svoj bicikl.

U srijedu Vinkovci su ostali bez još jednog objekta u najužem centru grada. Riječ je o tek izgrađenoj poslovnoj zgradi »Tena«, arhitektonski izuzetno vješto uklopljenoj u povijesnu vinkovačku jezgru, koja je u srijedu popodne potpuno izgorjela, nakon što je pogođena rafalom zapaljivih zrna iz protuavionskog mitraljeza iz Mirkovaca. Svi napori vatrogasaca bili su potpuno suvišni, požar je progutao sve što je bilo u zgradi, na sreću u njoj tada nije bio nitko od civila.

Bože, bože zašto si me ostavio — iskrene su riječi što remete tišinu razrušenog božjeg hrama

Guste jesenske magle posljednjih dana, uz već prisutne probleme s pilotima, osnovni su razlog što posljednjih tjedan dana neprijateljsko zrakoplovstvo nije bilo posebno aktivno. Agresor nastavlja s prokušanom strategijom, nikad ne napada na cijeloj liniji fronte traži najslabiju točku i pokušava osvajanjem selo po selo približiti se hrvatskim gradovima i okružiti ih. Vinkovci i Osijek ovih će dana polagati vjerovatno jedan od najtežih ispita u svojoj dugoj povijesti, pokušaj neprijateljske opsade ovih gradova je nešto što se sasvim realno može očekivati. Na privremeno zaposjednutim teritorijama neprijatelj provodi strategiju spaljene zemlje, sva hrvatska naselja on uništava i pali do temelja, kako se kada dođe vrijeme za to Hrvati ne bi imali kamo vratiti. Takav rušilački akt veliki je problem u zimskim uvjetima i za samog agresora, koji sad muku muči kako preživjeti zimu u tim naseljima. U utorak iz Mirkovaca preko razglasa četnici su tražili čak predaju hrvatskih boraca i nudili i »ženevsku konvenciju o ratnim zarobljenicima« a potom dodali da će one koji se ne predaju i dalje tretirati kao »ustaše«. U srijedu međutim, iz zasad neobjašnjivih razloga, mirkovački razglas je utihnuo.

Na području koje je privremeno zaposjeo agresor uvodi kombinaciju ratnog komunizma i fašizma. Civilno pučanstvo na tim područjima ima radnu obvezu i bon za hranu, ručak i to je sve. Plaće nema, a civili kao i mladi vojnici svi moraju imati oko rukava bijele trake. Posljednji put trake, istina žute, nosile su se u nacističkoj Njemačkoj i njima su obilježavani Židovi.

Tehnička pomoć Kninu, o kojoj su bučno galamili ovih dana beogradski mediji, ustvari su: bijela tehnika, televizori i video- rekorderi koje je okupator opljačkao po hrvatskim selima u istočnoj Slavoniji.

Na istočnoslavonskom bojištu u igri su svi kalibri naoružanja kojima neprijatelj raspolaže, a ovih dana koriste se i topovi haubice od 155 mm uvezeni iz Grčke, te višecjevni raketni bacači četvrte generacije kalibra 280 mm uvezeni iz Rumunjske. Izgleda da se čak i zabrana o izvozu naoružanja odnosi samo na Hrvatsku.

Srbija danas, zemlja je s viškom oficira i manjkom vojnika, a kako joj egzistencija oficirskog kadra ne bi postala inicijalna kapisla za šire socijalne nemire vojna lica uglavnom se »privremeno« smještaju na teritorij Bosne i Hercegovine. Što to znači u pogledu mogućnosti širenja ratnog požara ne treba posebno isticati.

21.11.

Markušica potisnula Mirkovce

Ako smo prije puna četiri mjeseca pisali kako su u *Markušici* vrlo »nezadovoljni« saznanjem da su *Mirkovci* uzeli primat i postali glavno četničko- teroristično uporište u vinkovačkoj općini, ovih dana iz dobro obaviještenih izvora saznajemo da je Markušica ipak »došla na svoje«, odnosno da je u »administrativnoj podjeli SAO Krajine ispred Mirkovaca«. Svjedoči o tome i saznanje da je nekoliko dana za prisilno mobilizirane (a i one koji su to učinili doborovoljno) centar obuke bila Markušica i da je Markušici kao i Boboti »obećana općina«.

Opća prisilna mobilizacija izvršena je u selima Ostrovo, Karadžićevo, Gaboš i u drugim mjestima koja su po posljednjem popisu stanovništva imala glavninu stanovništva srpske nacionalnosti.

Što se ratne kronike tiče treba reći da je u četvrtak popodne i u petak prije podne najviše napada bilo na Nuštar, kao na prvu sjevernu liniju obrane grada. Ovo hrvatsko selo po stupnju razaranja i agresije također izrasta u jednu od legendi hrvatskog otpora, Nuštar je gotovo potpuno razoren, no Nuštar nije slomljen ni osvojen.

Jučer ujutro, u već »uobičajenom« terminu u 7,15 sati iz Mirkovaca otvorena je topnička paljba po Vinkovcima, a u zapovjedništvu Hrvatske vojske - operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo ističu da u interesu mira nisu željeli odgovoriti, za što su imali dovoljno i snage i sredstava. Rekli su nam međutim da više takvo kršenje primirja od strane neprijatelja neć moći trpjeti i da će na svaku veću provokaciju ubuduće adekvatno odgovoriti.

Što se *bosutske fronte* tiče na njoj većih promjena i većih direktnih sukoba nije bilo, no na toj liniji je puno mobilno stanje i ništa se ne prepušta slučaju. Za otvoreni napad na grad, odnosno pokušaj blokade Vinkovaca, agresor se još ne odlučuje, no postoje mnogi znakovi da će do toga doći. Neprijatelj očito nastoji izabrati pravi trenutak, a da je rezolucija Vijeća sigurnosti UN o slanju »plavih šljemova« poremetila planove nema nikakve sumnje. Srbija je računala s mogućnošću slanja »plavih šljemova«, ali je bila uvjerena da će oni stići tek kada okupatorska vojska izbije na granice »Velike Srbije«. Od tih granica kako stvari stoje neće biti ništa, a dolazak međunarodnih mirovnih snaga sada je pitanje tjedana, pa nema sumnje da se sada neprijatelj peče na tihom žaru. Ako ne nastavi rat onda se projekt Velika Srbija ruši kao kula od karata, a ako ga nastavi riskira potpuno međunarodno izopćenje i oružanu intervenciju zapada. Bilo kako bilo Vinkovci agresoru ne vjeruju, s njim se preko nišana Vinkovci gledaju još od 2. svibnja, od zbivanja u Borovu Selu i tu se posljednjih dana nije promijenilo ništa.

U Zapovjedništvu hrvatske vojske u Vinkovcima istakli su zadovoljstvo vrlo dobrim funkcioniranjem civilnih službi, te vrlo ozbiljnim pristupom pripadnika MUP-a u osiguranju i kontroli prometnica na vinkovačkom području. Zadovoljni su i vrlo izraženom disciplinom građana u pogledu zamračivanja i ograničenog kretanja u večernjim i noćnim satima, pa se može na temelju svega reći da su se »Vinkovci ratu naučili«, makar im to nikad želja nije bila.

Što se Vukovara tiče recimo samo to da neprijatelj još nije stavio pod potpunu kontrolu hrvatski grad legendu, da u njemu još povremeno odjekuju pucnji i da u Vukovaru još ginu neprijateljski vojnici i četnici. Ako je riječ o informativnim biserima, onim najnovijim srbijanskih medija, onda je svakako ovih dana najaktualniji onaj o »ustaškoj avijaciji«. Gotovo je nevjerojatna, ali istinita činjenica da je u srbijanskoj javnosti proizveden veći strah i panika od aviona poljoprivredne avijacije kojima navodno »ustaše bombardiraju srpska sela u Slavoniji«, nego što je u Hrvatskoj bio strah od svih MIG-ova, Jastrebova, Galebova i Orlova kojima se dičila agresorska vojska.

23.11.

Primirje upozorava

- Ni ovo, četrnaesto po redu potpisano primirje, Vinkovčanima ne ulijeva nikakav optimizam. Ženevski dogovor o prekidu vatre u stvari je samo upozorenje hrvatskoj vojsci i preostalom pučanstvu u vinkovačkoj općini da budu još oprezniji, jer iskustva s primirjima svi imamo dovoljno. Iskustvo, naime, uči da je srpska soldateska poslije svakog proglašenog primirja napadala još žešće, ili pak prividna zatišja koristila za razmještaj svojih snaga, za dovlačenje rezervista i vojne tehnike, a upravo u vrijeme nekih od ranijih primirja agresor je zauzeo pojedina hrvatska sela. Zato na ovim istočnoslavonskim prostorima, koji su pod kontrolom hrvatske vojske nitko ne vjeruje ni u ovo najnovije primirje.

»Pogledaj što su mi učinili od kuće, mama!«

Noć sa subote na nedjelju i nedjeljno prije podne, kako ističu u zapovjedništvu hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Županja, bili su znatno mirniji u odnosu na prethodno razodblje. Na Vinkovce se rjeđe napada, samo pvoremeno padaju projektili, a i na bosutskom i drugim frontama ovog ratišta nema žestokih napada. Istina na frontu od Markušice, preko Bosuta, do Strošinaca i lijeve obale Save, pokušano je nekoliko pješačkih ili komibiranih napada, uz topničku vatru, ali su svi ti napadi uspješno odbijeni. Procjenjuje se da agresor u stvari provocira i ispituje snagu hrvatske obrane, koja je, agresoru bi to moralo biti jasno, svakim danom sve stabilnija i čvršća.

Pokušaja pomaka fronte, duge preko stotinu kilometara, bilo je u subotu tijekom cijelog dana. Agresor je to pokušao na jugu uz Bosut, zatim na sjeverozapadu od Vinkovaca smjerom Žankovac - Borinci - Jarina. Na Borince je pokušan i pješački napad, a ovo područje, odnosno agresorska uporišta u Ostrovu, Gabošu i Markušici, nadlijetali su i vojni helikopteri. Na području županjske općine u subotu je uglavnom bilo mirno.

U Vinkovcima je u posljednjih pet dana prihvaćeno i zbrinuto oko 200 Vukovaraca, koji su se satima probijali i uspjeli doći do Vinkovaca. Nakon kraćeg oporavka iz Vinkovaca su upućivani u smjeru Zagreba. Iz njihovih izjava i priča samo se potvrđuje ono što je često isticala doktorica Bosanac - riječ je o isključivo fašističkoj četničkoj vojsci. Oni koji su izbjegli pokolj tvrde da je samozvani predsjednik tzv. »SAO Slavonije - Baranje i Zapadnog Srema« *Goran Hadžić,* ponovo bio predvodnik u klanjima, a i osobno je sudjelovao u masakru.

U prihvatu Vukovarčana, najaktivnije su sudjelovali predstavnici Crvenog križa Vinkovci, a od tajnika ove humanitarne organizacije *Mate Ivančića,* saznajemo da je apelirano na sve one koji žele pomoći, da to čine u hrani. Nime, odjevnih predmeta je toliko da je sve količine teško i uskladištiti, dok je hrana potrebna ne samo izbjeglim i ugroženim osobama nego i Vinkovčanima koji se nalaze u gradu. O tome je obavješteno i Ministarstvo rada i socijalne skrbi.

Jučerašnjom priredbom »Gori lampa nasrid Vinkovaca«, u Zagrebu je završena višednevna manifestacija, »Dani Vinkovaca u Zagrebu«. Sva prikupljena pomoć namijenjena je građanima bez doma, ljudima u skloništima, izgnanima i izbjeglima, djeci bez roditelja, ranjenima i osiromašenima.

25.11.

Sad Vinkovci na meti

Vinkovci primirju ne vjeruju, jer su taj grad i njegovo pučanstvo na vlastitoj koži osjetili drastične posljedice svih dosad potpisanih primirja. Srbokumunistička agresorska vojska sada očito koristi dobro razrađenu strategiju puževog koraka. Naime, svaku mirovnu inicijativu bilo kojeg međunarodnog čimbenika Srbija i agresorska vojska uredno potpisuju, a u međuvremenu pozorno snimaju stanje na terenu, ispituju najslabije točke hrvatske obrane

Pogled na vinkovačku veliku crkvu pogođenu zapaljivim projektilima iz Mirkovaca

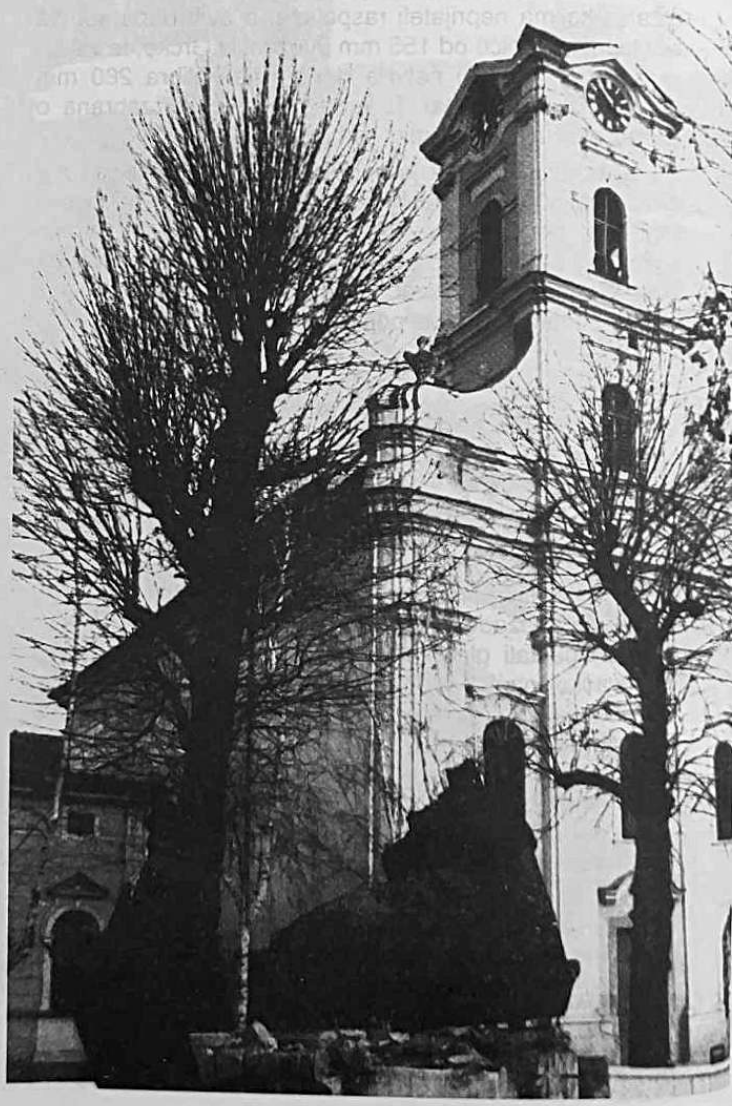

i potom snažnim udarima topništva s distance i prodiranjem oklopno- mehaniziranih snaga ulaze u ovo ili ono hrvatsko selo, približavajući se tako hrvatskim gradovima kao temeljima hrvatske obrane.

U vinkovačkoj općini je upravo tom strategijom agresorska vojska zauzela Podgrađe, Apševce, Lipovac, Donje Novo Selo i Nijemce: pet potpuno hrvatskih sela u istočnom dijelu. Tom strategijom agresorska vojska pokušala je kombiniranim tenkovsko-pješadijskim napadom osvojiti Komletince. Kada je Hrvatska vojska pružila odlučan otpor, agresor se jednostavno povukao na polazne položaje.

U nedjelju je iz Mirkovaca u više navrata izvršen topnički i minobacački napad na bolnicu i istočni dio grada Malu Bosnu, a u nedjelju u 18 sati s velikom dozom skepse Vinkovci su dočekali 14. primirje potpisano u Ženevi. U noći između nedjelje i ponedjeljka punih 18 sati grad nije bio bombardiran što je za sve bilo pravo iznenađenje, ali su već u 18,15 sati u nedjelju navečer na Nuštar, sjevernu liniju obrane grada, počele padati granate iz Cerića.

U posljednja 24 sata linija fronte koja ide tokom rijeke Bosut uglavnom je mirovala, a predah je Hrvatska vojska iskoristila za dodatne obrambene pripreme. Da li će agresor u slučaju Vinkovaca pokušati taktiku kao s Vukovarom, odnosno potpuno blokirati grad i potom ga frontalno napadati, te žestoko tući s distance, mišljenja su podijeljena. Dok jedni smatraju da on za to više nema snage, da ova agresorska ofenziva nema više one ubojitosti i pokretljivosti kakvu je imala pri udarima na Vukovar, drugi su uvjereni da od Vinkovaca agresor nije odustao i da mu je upravo taj grad glavna smetnja pri pokušaju dubljeg prodora u hrvatski teritorij. A da se nešto iza brda valja svjedoče i »zaključci velike Narodne skupštine SAO istočne Slavonije, Baranje i Zapadnog Srijema« prema kojima bi tu »krajinu« sačinjavalo pet općina: Beli Manastir, Osijek, Vukovar, Vinkovci i Županja.

Na županjskom području vlada prividni mir. Hrvatska sela, u toj općini nisu napuštena i Hrvatska vojska na cijeloj županjskoj fronti obavlja značajne obrambene pripreme. Županja je jedno od rijetkih općinskih središta u Hrvatskoj u kojemu nije bilo vojarni agresorske vojske. No, zato je bilo KOS-a, koji je izuzetno aktivan i posljednjih tjedana. Aktivnost KOS-a na županjskom pdoručju posljednjih dana usmjerena je u dva pravca: pokušaj da se svim snagama i sredstvima izazove raskol između hrvatskih civilnih odnosno vojnih vlasti u općinama Vinkovci i Županja kako bi se oslabila zajednička obrana dvaju hrvatskih graničnih općina, te svakodnevno širenje »informacija« da Županji ne prijeti nikakva opasnost, da ona navodno nikad neće biti napadnuta, jer »nije u planovima slavonske krajine«, čime se žele oslabiti obrambene pripreme Županjaca. Koliko to može biti opasno svjedoči i slijedeći detalj. Kad je jedan Vinkovčanin dovezao na popravak automobil kod jednog županjskog automehaničara, ovaj ga je otjerao riječima: »S vama iz Vinkovaca ne želim ništa imati. Vi ste ovaj rat izazvali, a Županja s njima nema ništa i nas neće napasti«.

26.11.

U Vukovaru se još puca

U posljednja 24 sata na istočnoslavonskom frontu nije bilo značajnijih promjena. Ni od 14. primirja naravno kao ni od svih ranijih nema ništa, a hrvatsko topništvo nakon što je 48 sati trpjelo neprijateljske provokacije u utorak u večernjim satima bilo je prisiljeno uzvratiti na nekim dijelovima fronte. U utorak je neprijateljsko topništvo tuklo Vinkovce i okolna naselja s kraćim prekidima, od 11,30 sati pa sve do 24 sata. Posebno su po tko zna koji put na meti bili vinkovačka bolnica, središte grada, te njegovi istočni dijelovi: »Mala Bosna«, Radićev i Zagrebački blok. Novost je da su mirkovački četnici u utorak počeli koristiti vođene rakete »maljutke«, izuzetno precizno i ubojito oružje na daljinama do 3.000 metara, kojima su gađali točno određene ciljeve u gradu. Na Vinkovce i mjesta Jarminu i Nuštar ispaljivane su granate iz minobacača od 120 mm, a po gradu je iz Mirkovaca pucano i protuavionskim mitraljezima. U srijedu između 6 i 7 sati, na grad je palo još 15 granata, uz ponovnu pucnjavu protuavionskim mitraljezima iz Mirkovaca.

Što je bliže trenutak dolaska »plavih šljemova« i u istočnu Slavoniju, to je veća nervoza i nesuglasice u neprijateljskim redovima. Dok neki smatraju da treba odmah krenuti u novu ofenzivu, drugi, usamljeni i pojedinačni, misle da bi se najbolje bilo vratiti u Srbiju. U istočnoj Slavoniji građani i Hrvatska vojska vjeruju da će »plavi šljemovi« stići, no dok ne stignu i dok se posljednji vojnik okupatorske vojske ne protjera iz Hrvatske, za istočnu Slavoniju rat traje.

Bosutska fronta, od Vinkovaca preko Privlake i Otoka do Kompletinaca i Nijemaca u posljednja 24 sata uglavnom je mirovala. Međutim, za Hrvatsku vojsku nema opuštanja već se pozorno prate svi pokreti neprijatelja. Oprez je prijeko potreban na cijeloj liniji istočnog fronta, a posebno u Jarmini i Komletincima. Vinkovcima i dalje stiže pomoć domovinske i iseljene Hrvatske, a u gradu je 35 poduzeća prešlo na ratnu radnu obvezu. Mobilizirani radnici obavljaju poslove pod najtežim uvjetima, a posebno se ističu radnici vinkovačke »Elektre«, jer grad unatoč svim razaranjima trafostanica i električnih vodova još ima struje.

Sudbina dr. Vesne Bosanac, ravnateljice vukovarske bolnice i medijskog heroja rata u Hrvatskoj Siniše Glavaševića i dalje je potpuno neizvjesna. Prema nekim indicijama iz Vukovara, oboje su zatočeni u vukovarskoj vojarni. Sudbina Siniše Glavaševića izgleda da se još jednom ispriječe s Mirkom Stankovićem, bivšim glavnim i odgovornim urednikom Radio- Vukovara iz jugounitarističkih vremena, Kad je i Radio- Vukovar postao dio informativnog sustava Hrvatskog radija, Stanković je javno zaprijetio Glavaševiću (Hrvatu) i Branku Polovini (Srbinu), koji su ostali u hrvatskom Radio- Vukovaru, da će im se kad-tad osvetiti. Isto to Stanković je nedavno ponovio i pred kamerama TV-Crne Gore izjavljujući da Glavaševiću »treba suditi zbog ustaške propagande«. Budući da je Stanković upravo iz vukovarske vojarne nekoliko mjeseci putem vojne radio-stanice emitirao program »Srpskog radija Borova Sela« moguće je da je upravo on prepoznao Glavaševića i zatražio od srpske okupatorske vojske da ga uhiti.

Ni dva tjedna nakon što je okupator na sva zvona razglasio kako je Vukovar »definitivno osvojen«, on grad još ne kontrolira u cijelosti. Grupe preostalih hrvatskih branitelja, posebno na Mitnici, još pružaju otpor i zadaju glavobolje četnicima i srpskoj vojsci. Srpska agresorska vojska u tromjesečnoj opsadi Vukovara polomila je zube. Podatak da povratnici s vukovarske fronte iz beogradskih tramvaja u psihičkom rastrojstvu na građane bacaju ručne bombe, dovoljno govori kako je agresor prošao u Vukovaru.

28.11.

Opet projektili po bolnici

Kako vrijeme protječe, vinkovačka bolnica sve više dijeli sudbinu vukovarske. Europski promatrači, koji su u Vinkovcima boravili u ponedjeljak i srijedu, dva su puta s obje strane dogovarali uvjete za prestanak razaranja bolnice. Osnovni je bio da se čitav prostor oko nje demilitarizira, odnosno da se Hrvatska vojska, koja osigurava bolnicu (od prve linije obrane grada udaljena je samo

Ovako izgleda enterijer vinkovačke bolnice nakon više stotina projektila iz Mirkovaca

nekoliko stotina metara) iz pravca Mirkovaca, povuče a ostane samo određeni broj pripadnika MUP-a Hrvatske, minimalno osiguranje, Hrvatska strana je to učinila, no u srijedu poslije podne, još dok su promatrači boravili u Vinkovcima, bolnica je ponovno bombardirana projektilima teškog kalibra. U tromjesečnom bombardiranju grada na nju ili u bolnički krug palo je više od tisuću prijektila. Polupana su stakla, uništen namještaj i oprema, zidovi izbušeni izravnim pogocima; sve to pridonosi gotovo sablasnom izgledu praznih bolničkih katova. U takvim uvjetima rad se odvija u podrumu.

U srijedu je odbijen još jedan pokušaj pješačkog napada na Komletince, posljednju liniju obrane vinkovačkog područja s jugoistoka. Hrvatska vojska zadržala je u potpunosti svoje položaje. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci-Vukovar-Đakovo ističu da postoje svi preduvjeti za spečavanje daljnjeg prodora agresora u dubinu hrvatskog terotorija. Na bosutskoj fronti uz Komletince opet su VBR-ima bombardirana mjesta Otok i Privlaka, dok je Nuštar u srijedu zbog nazočnosti promatrača ostao pošteđen.

Na teritoriju koji je osvojio, agresor pokušava stvoriti lažnu sliku kako sve funkcionira. U stvarnosti tamo ne postoji ništa osim vojne uprave, sapljene zemlje i naselja te alkoholiziranih četnika i rezervista. KOS u Vinkovcima ponovo pojačava aktivnost - širi dezinformacije i pokušava izazvati paniku, ali i »snima« položaje hrvatskih snaga. Najnovija »vijest«, kako u Nuštru posljednjih dana navodno ima 200 poginulih, čista je izmišljotina, jer se radi tek o nekoliko lakše ranjenih hrvatskih vojnika. U noći na četvrtak žestoko je bombardiran vinkovački hotel »Slavonija«, a dvojica poljskih novinara samo su čudom ostali živi u hotelskoj sobi koja je pogođena.

Što se Vukovara tiče, informacija odatle svakog je dana sve manje. Ovih su dana umjetnine iz vukovarskih galerija i muzeja pokradene, odnosno, kako srbijanski mediji vole reći, »prenijete« u Beograd. O ravnateljici vukovarske bolnice dr. Vesni Bosanac i novinaru Hrvatskog radio Vukovara Siniši Glavaševiću ne zna se ništa preciznije, osim da su, prema posljednjim saznanjima, još živi.

30.11.

I Mađare ubijaju

- Rat u Hrvatskoj svakoga dana otkriva svoju sve krvaviju stranu, svakodnevno se dolazi do novih saznanja o razmjerima zločina, prije svega protiv civilnog pučanstva u Hrvatskoj. U ratu u Hrvatskoj stradavaju gotovo svi: stradavaju Hrvati svi odreda, samo zato što su Hrvati, stradavaju pripadnici i svih ostalih nacionalnosti koje su priznale legitimnom novoizabranu hrvatsku vlast i na kraju u ratu u Hrvatskoj stradavaju i oni Srbi koji su smogli snage da se usprotive velikosrbijanskom ratnom ludilu i koji u hrvatskoj vlasti ne vide ništa ustaško, kao što to 24 sata dnevno trubi srbijanska propagandna mašinerija.

Jučer smo razgovarali s čovjekom koji je stjecajem okolnosti uspio izvući živu glavu iz vinkovačkog sela Marinci. Njegov identitet iz razloga njegove osobne sigurnosti ne možemo objaviti, ali je njegov iskaz jedan od najpotresnijih svjedočanstava o tome što se zapravo događa na prostoru koji je privremeno zaposjela srpska vojska.

U Marincima su živjeli prije rata Hrvati, Mađari, Albanci i Srbi, a trenutno u Marincima su jedino Srbi, oni koji su se aktivno uključili i priključili srpskoj vojsci u osvajačkom ratu protiv Hrvatske.

Onog trenutka kada je agresor zaposjeo Marince započeli su zločini nad civilnim pučanstvom, nesrpskim naravno, u ovom mjestu.

Među ubijenima u ovom mjestu većina su Mađari. Među ostalima to su: Stjepan Krupica-Pišta, Pavao Pap-Palika, Josip Vestić-Jožika, Antal Kuntić-Lalika svi Mađari, te Hrvat Janjevac Roka Perolić.

Kao nestali vode se: Josip Poražanj, Albert Gubica, Ivan Kudra, Adam Kudra, Jožika Vestić, Josip Bernjak i Jožika Kuntić a za sve njih postoje indicije da su također tragično završili.

Najgoru sudbinu u Marincima imalo je 12 zarobljenih pripadnika MUP-a Hrvatske. Tukli su ih do besvijesti drvenim palicama dužine 60 cm napravljenim specijalno za tu »namjenu« od sirove hrastovine. Od zadobivenih unutrašnjih ozljeda jedan od 12 pripadnika MUP-a Hrvatske podlegao je ranama i potom je bačen u najbližu septičku jamu, dok je preostalih 11 odvezeno kamionom u Šid. Ono što posebno zapanjuje je što je u tom primitivnom iživljavanju uz pripadnike srpske okupatorske vojske aktivan udjel uzeo i dio Srba iz Marinaca. Prednjačili su *Milenko Marković* zvani Zec, te *Marko Perić* od kojih je posljednji čak bio pedagoški radnik, odnosno učitelj u selu Lovas. Srbi iz Marinaca, oni koji su ostali u Marincima sačekati »oslobodioce«, svi od 18 do 60 godina obukli su uniforme SAO Krajine, čak i izvjesni *Radoslav Čizmić* koji ima punih 76 godina.

Pljačka domova Hrvata, Mađara i Albanaca u Marincima dostigla je neviđene razmjere. Tolike, da je susjed Srbin iz kuće svog prvog susjeda Hrvata mrtav hladan natovario jedan kauč na kolica i odvezao ga u svoju kuću. Jedini Marinački Srbi koji su se solidarizirali s patnjama civilnog nesrpskog pučanstva bili su *Duško Popović* i *Krsto Veljin.* Svi civili nesrpske nacionalnosti u Marincima više dana bili su smješteni na goli beton u jednom podrumu a i za najbezazlenije radnje, poput odlaska do WC-a ili mužnju krave imali su pratnju i upereni automat u leđa. U Marincima do temelja su spaljene kuće svih mještana koji su bili prije rata u strukturama mjesne zajednice Marinci. Među njima su: *Marko Kukrika, Pero Kuntić, Pero Marinčević, Roka Perolić i Pavle Petrić,* a porušene su i popaljene sve albanske kuće u Marincima. Kada je jedan Hrvat iz Marinaca Srbinu iz istog mjesta rekao: »Pa znaš Mile da ja nisam ništa kriv«, Mile Bertić mu je odgovorio: »Svi ste Vi sumnjivi, moram ja vas sve ispitati do desetog koljena«. Marinci su jedno od desetina i stotina hrvatskih sela koji su u ovom ratu doživjeli tragičnu sudbinu da su spaljeni i opljačkani, a njegovi mještani ili protjerani ili ubijeni. Zabilježimo na kraju i poruku jednog poznatog mještanina Marinaca. Riječ je o *Ivi Keliću,* Marinčaninu, atletičaru, bivšem reprezentativcu Hrvatske i Jugoslavije na srednjim prugama. On nam je izjavio: »Osuđujem ovaj rat i kao i mnogi drugi učinit ću sve da on što prije prestane i da Hrvatska dobije punu samostalnost«.

01.12.

Agresor »uvodi« i rakete

Istočnoslavonsko bojište ovih dana uglavnom miruje, no i kad vlada prividno zatišje ima vijesti i te kako značajnih i zanimljivih, ne samo hrvatskoj, nego i međunarodnoj javnosti. Naime, u nedjelju 1. prosinca na 73. obljetnicu stvaranja bivše države Jugoslavije, agresor je prvi put upotrijebio i najrazornije oružje koje posjeduje - rakete zemlja - zemlja srednjeg dometa. Riječ je o projektilima dugim šest metara. dometa 50 kilometara i velike razorne moći. Jedan takav projektil, ispaljen najvjerojatnije s područja južno od Save, pao je kod Đakova, ali srećom nije eksplodirao, dok su kod mjesta Gaže, s mađarske strane granice, pala dva takva projektila, od kojih je samo jedan eksplodirao. Agresor je tako upotrijebio i najrazornije oružje koje ima, te jedino preostaje da se europski promatrači osobno uvjere u to kako srpska osvajačka vojska poštuje primirje.

U nedjelju su pripadnici MUP-a Hrvatske na teritoruju općine Vinkovci zaustavili devet kamiona-šlepera, koji su imali grčke regitracijske oznake, a bili su puni visokokvalitetne hrane utovarene u Nizozemskoj. Kamioni su se zaputili u Srbiju, a navodno je kao dostavna stanica bio označen Šid. Nakon detaljnog pregleda, svih devet kamiona, prema preporuci iz Zagreba, bit će pušteni preko mosta kod Šamca, koji je u međuvremenu otvoren. Međutim, iza konvoja je ostao i niz nedoumica. Vozači kamiona su uporno tvrdili da pošiljka ide za Grčku, ali nisu rekli gdje je nestalo preostalih šest šlepera, jer se iz dokumentacije jasno vidjelo da ih je iz Nizozemske krenulo petnaest, a ne devet. U vrijeme kad su kamioni zaustavljeni u Vinkovcima, agresor je iz Mirkovaca izvukao tenkove i postavio ih u borbeni položaj prema Vinkovcima, tako da je vjerojatno konvoj s hranom bio namijenjen okupatorskoj vojsci koja već duže vrijeme muku muči s opskrbom rezervista.

Granica fronte ovih dana nije se pomicala, a borbe lakšeg intenziteta vode se povremeno i s distance. Na Vinkovce svakodnevno padne desetak navođenih raketa »maljutki« koje izazivaju požare. Na liniji bosutske fronte Hrvatska vojska je dobro ukopana i opremljena, te neprijatelj ni ne pokušava forsirati Bosut, na kojemu su svi mostovi od Vinkovaca do Podgrađa u dužini od 40 kilometara srušeni. Ne preostaje mu ništa osim »nasilnog izviđanja«:skupina tenkova se nastoji približiti hrvatskim položajima, no čim se na njih otvori vatra brzo se povlače.

Iz Podrinja, Ade i Markušice posljednjih se dana topovima i minobacačima tuče po istočnim dijelovima općine Đakovo, ali se ni na toj liniji zbog doboro utvrđenih hrvatskih položaja agresor ne odlučuje na frontalni napad.

U Vinkovcima se u ponedjeljak očekivao dolazak misije EZ-a, dok je druga grupa europskih promatrača boravila u Jankovcima, hrvatskom mjestu koje je privremeno zaposjeo agresor. Promatrači EZ željeli su iz Jankovaca otići i u Mirkovce, najpoznatije četničko-terorističko uporište, no agresorska vojska to im nije dopustila izjavivši im da ih »trenutno bombardiraju ustaše«, što je naravno bila čista laž. Hrvatska vojska ima dovoljno streljiva, ali ga ne troši bez razloga. Uzvraća samo onda kad agresor pretjera s provokacijama i kršenjima primirja. U nedjelju se neprijatelj ponovno pregrupirao. Razlog je što bi htio krenuti u novo osvajanje hrvatskog teritorija, ali bez novih vlastitih žrtava, a to zbog dobro postavljene i organizirane hrvatske obrane jednostavno nije moguće.

03.12.

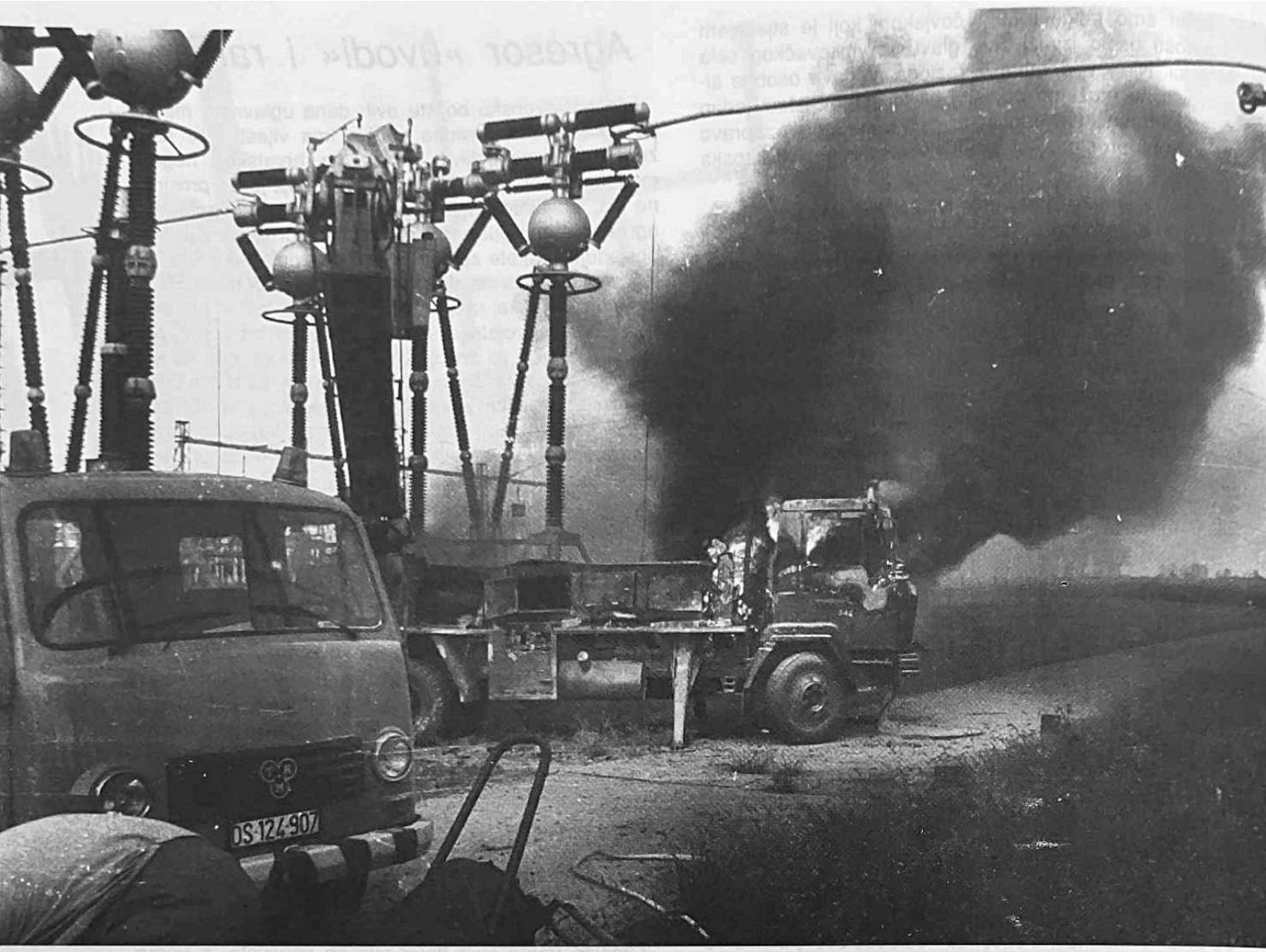

Snimak načinjen nekoliko trenutaka nakon što je okupatorski zrakoplov raketirao elektro-energetski čvor u Ernestinovu

Agresori nervozni zbog promatrača EZ

U utorak u popodnevnim i večernjim satima na gotovo cijeloj liniji istočno-slavonske fronte, u dužini od pedeset kilometara, agresor je iz teškog topništva i minobacača više sati žestoko tukao položaje Hrvatske vojske, grad Vinkovce i okolna sela. Na sreću, zbog dobro utvrđenih položaja i izuzetno discipliniranog stanovništva nije bilo ljudskih žrtava. Od 15 sati do kasno u noć, bombardirani su Vinkovci, Jarmina, Nuštar, Privlaka, Otok i Komletinci, a posebno žestokom noćnom napadu bili su izloženi Otok i Komletinci. Agresor je upotrijebio višecjevne raketne bacače, topove i minobacače, ispalivši u nekoliko sati više od tisuću projektila. Oklopnomehanizirani i pješački napad agresor zasad niti ne pokušava izvesti, a nova eskalacija nasilja u istočnoj Slavoniji zbila se između dva posjeta europskih promatrača.

Jedna promatračka grupa u Vinkovcima boravila je u ponedjeljak i tom prilikom dogovoreno je da Hrvatska vojska s položaja u istočnom dijelu grada ne smije ispaliti ni jedan metak u pravcu Mirkovaca, a za uzvrat druga strana mora potpuno prestati bombardirati bolnicu. Hrvatska vojska je dogovor u cijelosti poštovala, međutim, u utorak između 16 i 19 sati bolnica je dobila novih 30 projektila iz bestrzajnih topova, da bi između 19 i 23 sata bila zasuta kišom metaka iz mitraljeza. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske Operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo očekuju da će nova promatračka misija, koja je u Vinkovcima stigla u srijedu u 9 sati, konstatirati tko je prekršio dogovor. Tijekom srijede promatrači EZ još jednom su obišli Vinkovce uvjerivši se u razaranja grada, te posjetili razrušeno hrvatsko selo Nuštar, prvu liniju obrane grada sa sjevera.

Agresor se u otežanim zimskim uvjetima suočava sa sve više teškoća. U Šidskim Banovcima se kompletna posada topničkog diviziona, pristigla nedavno iz Ćuprije, jednostavno povukla u Erdevik napustivši položaje i ostavivši kompletno naoružanje i opremu. Takivih jedinica kojima je dosta rata na strani neprijatelja, svakim danom sve je više.

Hrvatska vojska, ističu u Zapovjedništvu Operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo, spremno dočekuje zimu, dodatno opskrbljena opremom i naoružanjem, te s priremljenim zalihama za duže razdoblje. - Svakodnevno se pripremamo za otežane zimske uvjete, posebno za snijeg kojeg očekujemo - rekao nam je zapovjednik Operativne skupine, ističući kako je moral hrvatskih vojnika na zavidnoj razini, što je osnovni razlog zašto agresor ne može u nova teritorijalna osvajanja u istočnoj Hrvatskoj.

U srijedu prije podne ponovno je vladalo relativno zatišje, prije svega zbog dolaska promatrača EZ, koji svojim sve češćim boravcima na tom području postaju ozbiljna prepreka agresiji neprijatelja i ovaj očito zbog toga pokazuje vidne znakove nervoze. Vinkovci žive svoje teške ali i slavne ratne dane. Hrvatska vojska u gradu okružena

je pažnjom, pomoći i podrškom svih koji su ostali braniti taj dio Hrvatske do uspostave pune slobode i nezavisnosti.

05.12.

Odavde JNA ne odlazi?!

- U nedjelju postignuti konačni(?) dogovor o potpunom povlačenju JNA iz Hrvatske, koji je u cijeloj Hrvatskoj izazvao gotovo opće zadovoljstvo, sličan osjećaj proizveo je i u istočnoj Slavoniji. I ovdje su gotovo svi zadovoljni saznanjem do kojega je JNA »došla«, da ona mora ići iz Hrvatske i da je to pitanje svih pitanja. Neovisno o tome međutim ovdje nitko nema iluzija da to znači bilo kakav prestanak agresije u istočnoj Slavoniji. Opasnost po *Osijek, Vinkovce ili Đakovo* time ne samo da nije prošla, nego je na neki način »aktualizirana«. Posljednjih dana istočna Slavonija ima relativno zatišje, ali o primirju ne može biti ni govora. Jer primirje podrazumijeva prekid svih pokreta, osim onih koji se tiču dobave hrane, vode i saniteta, a JNA, odnosno srpska okupacijska vojska po mnogim saznanjima s terena grčevito, s velikim zakašnjenjem i velikim poteškoćama vrši pripreme za novu ofenzivu, za novi još dublji prodor u hrvatski teritorij. Dobro obaviješteni izvori ne isključuju mogućnost ofenzive velikih razmjera prema Osijeku, Vinkovcima i Đakovu, upravo u vrijeme međunarodnog diplomatskog priznanja Hrvatske, a to može eskalirati, ako krug država oko Njemačke u pogledu trenutnog priznanja Hrvatske, postane usamljen.

Mržnja prema hrvatskom nacionalnom biću, prema ideji hrvatske države logično je da eskalira upravo u trenutku međunarodnog diplomatskog priznanja *Lijepe naše,* poslije kojeg padaju u vodu svi i najfantastičniji snovi o tome da bi se možda s određenim modifikacijama moglo sačuvati iskvareno državno balkansko čedo zvano od milja *Jugoslavija.*

Zima ubija srbijansku osvajačku ofenzivu efikasnije od svih »međunarodnih mirotvoraca« čije pregovaranje sve više izgleda kao umirenje vlastite savjesti (pokušaj) a sve manje kao djelotvorna politička akcija kojom se nešto rješava u otvorenoj agresiji države Srbije na državu Hrvatsku. Ovih dana ona se (temperatura) u noćnim satima spušta na minus dvadeset stupnjeva, a kako je u tim uvjetima prisilno mobiliziranom mladiću iz Kraljeva od 19 godina u tenku T 55, u kojemu nafta jednostavno mrzne, nije teško dokučiti.

Pravi cirkus događao se kako su nam pričali hrvatski vojnici s prve linije obrane Vinkovaca u nedjelju, kada je grupu već pokidanih oklopnih vozila agresor pokušao odšlepati iz Cerića u Mirkovce. Ovaj »dugi put« od 4 km potrajao je desetak sati, uz zastajkivanje svakih desetak minuta, pa je skupina pokidanih tenkova, isplašenih vojnika i nervoznih oficira ličila na sve drugo, samo ne na osvajače koji su došli u Slavoniju da od nje munjevitim blic-krigom naprave Srbiju (veliku naravno).

Hrvatska vojska, živa organska tvorevina hrvatskog naroda, u cilju njegovog samoočuvanja biološkog, političkog i kulturnog, svakog dana sve više izrasta u respektabilnu vojnu silu. Hrvatskoj vojsci pomoć sa svih strana, posebno ona u zimskoj opremi, pristiže svakog dana, pa hrvatski vojnik na ovom istočnom frontu zaista nije prepušten sam sebi. Sve bolje organiziran, obučen i naoružan, sa sve jačom podrškom domovinske i iseljene Hrvatske te sa sve višim rejtingom u međunarodnoj javnosti, hrvatski vojnik ustvari postaje onaj odlučujući činilac koji daje odgovor (potvrdan) hoće li ili neće biti hrvatske države.

U Istočnoj Slavoniji, u *Osijeku, Vinkovcima, Županji, Đakovu* sva moguća pitanja možete postaviti sasvim slobodno. Postoji samo jedno koje je u ovom trenutku su-

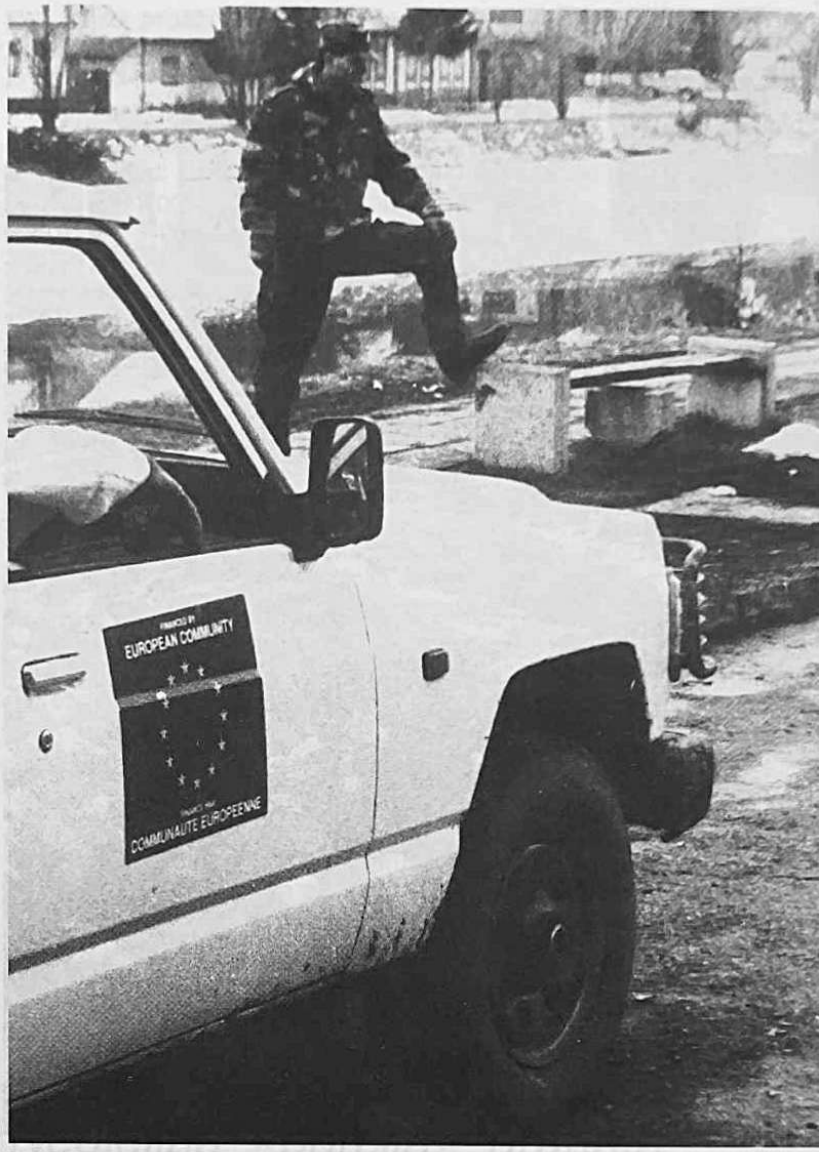

Bliski susret ili dijametralna suprotnost na obali Bosuta. Europi su trebali mjeseci da bi shvatila što se zapravo zbiva. Srbija okupira Hrvatsku

višno i na koje odgovora nećete dobiti. Ono glasi: »Da li ćete i gdje obilježiti božićne i novogodišnje praznike«? Jer kako stvari stoje unatoč svemu većina će ih u istočnoj Slavoniji praznike dočekati u rovovima i na položajima. Zbog toga se oni nikom ne žale, jer dobro znaju da je upravo to cijena hrvatske države.

07.12.

Zabrinjavajuće zatišje

- Relativan mir, koji već nekoliko dana vlada na gotovo cijelom istočnoslavonskom ratištu od Komletinaca, preko Nuštra do Jarmine i Ivankova, pa i istočnih rubnih dijelova đakovačke općine, u Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo ocjenjuju zabrinjavajućim. Naime, uvijek kada neprijatelj ne napada, obično pregrupira svoje snage i smišlja nove aktivnosti. No, iako to zatišje pomalo zabrinjava, valja istaknuti da je Hrvatska vojska spremna oduprijeti se svakom agresorskom napadu i neće dopustiti nikakvo iznenađenje.

Osim na istočnoslavonskom ratištu, agresor premješta svoje snage i u bosanskoj Posavini, a posebice je velika koncentracija snaga u selu Srpcu. Zimsko vrijeme ne od-

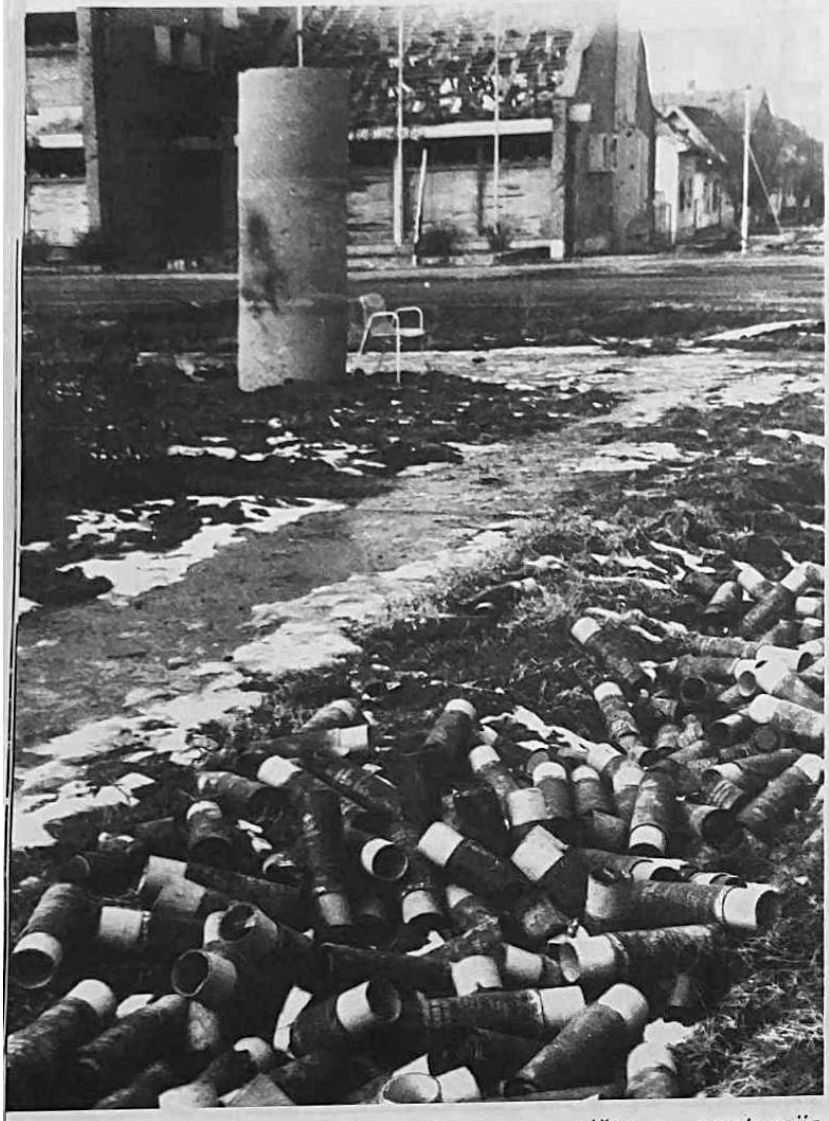

Jedino oruđe kojim se uništava anatomija srpskog zločina

govara agresorskoj vojsci, a kako saznajemo, ranije ukopane tenkove kod Obudovca, također u bosanskoj Posavini, nisu uspjeli izvući iz blata.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo ističu da je u redovima agresorske vojske sve više panike, posebice među Srbima koji nemaju većeg utjecaja u Srbiji, odnosno među Srbima koji su se priključili srpskoj soldateski i četnicima, a s područja su istočne Slavonije. Postalo im je jasno da se približava dan kada će morati otići s teritorija na kojem su živjeli, a daljnja sudbina im je potpuno neizvjesna. Mnogi će, ali prekasno, shvatiti da su se borili za nečije sulude ideje i da su samo instrument u rukama onih koji još uvijek sanjaju neku veliku Srbiju.

U Vinkovcima i dalje boravi skupina europskih promatrača na čelu sa *Stefanosom Bakonikolasom,* grčkim predstavnikom. U nedjelju je ova promatračka misija također bila aktivna. Osim boravka u Vinkovcima promatrači su posjetili i položaje Hrvatske vojske u Otoku, Privlaci i Komletinicima, na tzv. bosutskoj fronti, te vinkovačku bolnicu, koja je inače na stalnom udaru agresora i četnika iz Mirkovaca, kao i Nuštar, selo na sjeveru općine Vinkovci i prvu obrambenu liniju prema Vinkovcima, odnosno Stare Mikanovce.

09.12.

Četnike tresu panika i zima

U Mirkovcima, jednom od glavnih terorističkih uporišta u istočnoj Slavoniji, od utorka vlada prava uzbuna pa i panika. Prije nekoliko dana mirkovački četnici i teroristi uputili su radio-vezom poruku Beogradu u kojoj navode da žive u nemogućim uvjetima, da je u rovovima voda do koljena, kako se smrzavaju na -15 stupnjeva, te zatražili pomoć od majčice Srbije, ponajprije u ljudstvu. Mirkovci su za agresora strateški izuzetno važno uporište i stoga su u Beogradu odmah reagirali. Pomoć im je obećana, uz najavu da će im stići 700 četnika iz svih krajeva Srbije i stoga je u utorak u Mirkovcima vladalo veliko iščekivanje.

Četnici su stigli, ali ih je umjesto najavljenih 700 došlo samo 200, od kojih je dio već prvog dana borbe za »srpsku stvar« pobjegao natrag.

Nije došlo 500 »boraca« iz Beograda i Valjeva, što je u Mirkovcima izazvalo revolt, ogorčenje i osjećaj da su prepušteni sami sebi. U vremenima kad se moglo bez ikakva otpora klati čitava hrvatska sela, četnici su bili najhrabriji borci na svijetu. No, kad je ustrojena Hrvatska vojska i kad je počeo organizirani otpor cijelog hrvatskog naroda, hrabrost im je splasnula. Nije jedino kod njihova vođe Šešelja koji i dalje prijeti Hrvatima, a usput Nijemcima, Francuzima, Ujedinjenim narodima, planeti Zemlji. O stanju u samoj Srbiji najbolje svjedoči anketa o popularnosti srbijanskih političkih stranaka. Prema rezultatima, na prvom mjestu je Miloševićeva SPS, koja je dobila 29 posto glasova od ukupnog broja anketiranih, dok je na drugom mjestu Srpska radikalna stranka Vojislava Šešelja s 19 posto »povjerenja birača«. Komentar zaista nije potreban.

Pregrupiranja i pokrete agresora ovih je dana teško »dešifrirati«, jer počinju gubiti svaki vojni smisao i logiku. Ili je možda, unatoč svemu, ima. Naime selo Jarmina, koje se nalazi četiri kilometra sjeverozapadno od Vinkovaca i prva je linija sjeverne obrane grada, bombardirano je u utorak u dva navrata: poslije podne, te u 22.30 sati navečer. Selo i položaji Hrvatske vojske nisu, međutim, bombardirani iz uobičajenih pravaca - Markušice i dugih uporišta sa sjevera, nego s istoka, s udaljenosti od petaestak kilometara iz pravca Slakovaca i to dalekometnim topništvom. Znači li to da je topništvo agresora iz neposredne blizine Jarmine u međuvremenu premješteno i koncentrirano za nove udare na Osijek, teško je reći, ali nije isključeno. U utorak je iz Cerića za Jankovce povučeno čak 20 tenkova od kojih su samo dva bila ispravna. Doda li se svemu tome da je u ponedjeljak navečer u nekad mađarskom selu Koroď održan tajni skup srpskih pobunjenika iz istočne Slavonije na temu, »Što kad ode JNA« i to bez znanja Beograda i vojnog vrha okupacijske vojske, onda nije teško naslutiti kakvo je stanje u neprijateljskim redovima.

Delegacija europskih promatrača, na čelu s Dancem Leifom Maerskom, u utorak je posjetila Privlaku, jedno od hrvatskih sela na liniji bosutske fronte, u srijedu je prema planu trebala posjetiti Županju, da bi se u četvrtak ponovno vratila u Vinkovce.

Vinkovci, razrušeni grad, na koji je palo najmanje 35.000 projektila svih kalibara, posljednjih je desetak dana pošteđen većih razaranja, a unatoč svemu živi svoj život. Sve vitalne gradske službe i poduzeća funkconiraju zahvaljući izuzetnoj požrtvovanosti njihovih radnika. Jedino po čemu se zaista vidi da je rat je to što u gradu nema djece koja su evakuirana na sigurno.

12.12,

Žestoko noćno bombardiranje

- Grad koji je dosad primio više od 35.000 projektila upisao je u svoje ruševine novih stotinjak projektila koji su padali po istočnim i središnjim dijelovima grada. Bila su to nova razaranja grada na Bosutu. Detonacije su muklo odjekivle kroz noć, no grad koji je naučio živjeti u ratu i ovaj put prošao je bez novih ljudskih žrtava. Ako postoje hrvatski gradovi za koje danas ne vrijedi nijedno primirje, onda su to prije svih Vinkovci i Osijek. Što će od njih ostati do kraja rata teško je reći, no, da u oba ova grada agresor nikada neće ući uvjereni su gotovo svi. Najveći »problem« posljednih dana u Vinkovcima bio je kakav slogan smisliti za Vinkovce kao pandan onome »Osijek nikada neće biti Osek«. I on je smišljen.

Budući da se Vinkovci ne mogu ijekavsko-ekavski varirati - slogan glasi: »Vinkovci nikada neće biti Valjevo«. Iako je rat, jaka su razaranja, a ljudske su žrtve stravične, Vinkovčani još imaju snage da se tako poluironično našale i na vlastiti račun, a posljednih dana golim okom može se zamijetiti da se znatan dio građana ovog grada vratio u svoj grad iz unutrašnjosti Hrvatske. Unatoč svim strahotama Vinkovci žive - iako više pod zemljom, nego nad zemljom, više u predahu između bombardiranja, nego redovito. U ovom gradu nakon svega može se pronaći gotovo sve osim djece. Ona nisu više ovdje, sklonjena su na sigurno do kraja rata, i to je najpouzdaniji indikator da ovdje rat traje.

Bombardiranje grada iz Mirkovaca nikoga nije iznenadilo, jer predugo je i trajalo primirje, a agresor je vjerojatno postao previše nervozan zbog gotovo tjedan dana neprekidne prisutnosti europskih promatrača. Što se tiče linija fronte sjeverno od grada i bosutske fronte - one su uglavnom mirovale.

13.12.

Dok okupator mrzne na -12 stupnjeva

Iako posljednjih dana u istočnoj Slavoniji vlada prividno zatišje, ne može se govoriti o primirju u smislu prestanka ratnih aktivnosti agresorske vojske. Primirja nema, i tu najvjerojatnije niti potpisan dogovor, o potpunom odlasku JNA iz Hrvatske, ništa neće promjeniti. Suviše je vojne tehnike i naoružanja agresor koncentrirao u istočnoj Slavoniji, da bi se on tek tako spakovao i otišao. Ovih dana, međutim, može se reći da ni neprijateljskoj vojsci nije lako. Zima čini svoje - na vinkovačkom se području u noći na ponedjeljak temperatura spustila na minus 12 stupnjeva Celzijusa.

Za neprijateljsku vojnu tehniku to znači nepremostive probleme, zapažaju s hrvatskih obrambenih položaja.

U zapovjedništvu Hrvatske vojske u Vinkovcima nemaju nikakvih iluzija o mogućnosti da agresor nakon svega jednostavno ode tamo odakle je došao. Posljednjih dana sve više se govori o jednoj drugoj mogućnosti - da agresor udari maksimalno na nekoliko frontova u Hrvatskoj u trenutku njezina međunrodnog priznanja, pogotovo ako priznanje Njemačke, Austrije i Italije ne bude pratila veća skupina ostalih država. Može li srpsku okupacijsku vojsku od njezinih namjera odvratiti međunarodno priznanje Hrvatske, međunarodni pritisak, zimski uvjeti apsolutno nepovoljni za ofenzivne operacije, rasulo u jezinim redovima ili možda proboj informativne blokade u samoj Srbiji - znat će se u iduća dva tjedna. Hrvatska vojska priprema se i za najgore, a u njezinom zapovjedništvu ističu svakodnevnu značajnu pomoć u zimskoj opremi koja hrvatskoj vojsci pristiže s raznih strana. Na istočno- slavonskom ratištu hrvatski vojnik nije prepušten sam sebi i to je ono što je možda najvažnije u ovom trenutku.

U centru Hrvatske i međunarodne javnosti opet je most na Savi kod Šamca, na kojemu bi se u ponedjeljak ili utorak trebala obaviti razmjena velike skupine zarobljenika. Bosansko-hercegovački civilni organi vlasti negoduju zbog zatvorenog mosta, jer je stotine kamiona namijenjenih Bosni zakrčilo sve prilaze ovom mostu. Rješenje je, kako saznajemo, vrlo jednostavno. Čim se jedinice koje su mobilizirane u Bosni vrate preko Save i deblokiraju auto-put kod Okučana, istog trenutka most na Savi bit će otvoren.

Ponedjeljak u Vinkovcima protječe mirno. Jedan od glavnih razloga je i novi boravak europskih promatrača u Vinkovcima, koji su se još jednom sastali s predstavnicima hrvatske civilne i vojne vlasti. I dok se u dijelovima Hrvatske gdje ratnih operacija više nema i gdje su vojarne neprijateljske vojske napuštene, istina stidljivo, počinje razmišljati o prestanku rata, te o nešto skromnijem obilježavnju božićnih i novogodišnjih praznika, istočnoj Slavoniji i dalje ništa osim rata nije preostalo.

Kada rat ovdje završi, opće je mišljenje, mir će se useliti u cijelu Hrvatsku, a do tog trenutka - koliko god bude potrebno - hrvatska vojska će izdržati i zaustaviti agresora.

Što se tiče Vukovara, Iloka i Baranje informativna blokada je potpuna, a da li i koliko tamo više uopće ima živih građana hrvatske nacionalnosti veliko je pitanje.

Kad-tad, međutim, i iz tih područja agresor će morati otići, a pronađena pisma poginulih neprijateljskih vojnika u bici kod Komletinaca jasno svjedoče o tome da ni njima nije bilo do rata, da su u rat gurnuti i da je to rat srbijasnkih generala i političara i beogradske čaršije, a ne i rat običnog čovjeka koje god on nacionalnosti bio.

15.12.

Nedjeljna »porcija« granata

Vinkovci primirjima ne vjeruju, a kao što potvrđuju i posljednji dani, sva potpisana primirja za Vinkovce i dalje ne vrijede. U vrijeme nedjeljnog ručka na taj grad počeo je novi silovit topnički i minobacački napad, koji je prestao tek oko 18 sati. U tom razdoblju na grad je palo novih 400 projektila i nekoliko tisuća metaka iz protuavionskih topova iz pravca Mirkovaca. Nažalost, uz sve mjere opreza, prema dosadašnjim saznanjima, stradala je još jedna osoba. Riječ je, kako smo neslužbeno saznali, o hrvatskom vojniku koji je poginuo na ulici u blizini sada potpuno izgorjele zgrade bivšeg PIK-a »Vinkovci«.

U nedjelju navečer, od 23 do 1 u noći trajali su minobacački napadi na Jarminu i naselje Borinici, ali Hrvatska vojska nije odgovarala.

Na bosutskom dijelu fronte u noći između nedjelje i ponedjeljka neprijatelj nije bojno djelovao, što se ponajprije tumači najavljenim novim boravkom europskih promatrača u Vinkovcima. Prema ranije utvrđenom planu, dvije skupine promatrača trebale su se susresti na sredini puta između Nijemaca i Komletinaca. Jedna misija na to područje trebala je stići iz Vinkovaca, a druga iz pravca Šida. Promatrači EZ, istina uz velike teškoće, tako postaju jedine osobe koje uopće mogu prijeći s teritorija Hrvatske na teritorij Srbije i obrnuto. Ovih dana iz logora smrti Begejci kod Zrenjanina vratila se prilikom razmjene zarobljenika kod Šamca i skupina zarobljenih hrvatskih vojnika iz Vinkovaca, a njihova svjedočanstva su stravična.

Ponedjeljak prije podne također je protekao u prividnom miru. Zanimljiva su i saznanja koja dolaze s teritorija koji kontrolira agresor. Posljednjih dana agresorska srpska vojska iz Mirkovaca i Cerića povlači tenkove. Jedan od mogućih razloga za to je činjenica da je Hrvatska vojska

Opustošena vinkovačka ulica. Sve što je željelo preživjeti moralo se skloniti pod zemlju

u posljednjih nekoliko dana uništila njih čak deset. No, znače li ti pokreti i pripremanje agresora za odstupnicu još nije moguće pouzdano tvrditi. Na ta mjesta i položaje s kojih odlaze tenkovi neprijatelj postavlja minobacače, uglavnom kalibra 120 milimetara, precizno i ubojito oružje na daljinama do 6.000 metara, od kojega su dosad ponajviše stradavali civili.

Nakon svega što se događalo i događa okićene novogodišnje jelke ispred nekih ustanova i poduzeća u Vinkovcima djeluju gotovo nestvarno. Od mise polnoćke s obzirom na dopola izgorjelu crkvu, a i iz sigurnosnih razloga neće biti ništa. No, i ovogodišnje božićne blagdane Vinkovčani će obilježiti makar u podrumima i skloništima. Nedjeljnih 400 projektila na grad nisu bitnije poremetili ratni ritam, a nije mali broj onih na istočnoslavonskom bojištu koji u takvim bombardiranjima gledaju više očajničke korake agresora, koji više nije u stanju promijeniti slijed događaja: međunarodno priznanje Hrvatske, »plave kacige«, te na kraju punu samostalnost i potpuni mir na hrvatskoj zemlji.

17.12.

Bosutski led »smrznuo« agresora

Dvije skupine neprijateljskih vojnika u ponedjeljak su pokušale prijeći preko zamrznutog Bosuta, no led na rijeci, odnosno vatreno djelovanje s hrvatskih položaja s južne strane Bosuta prisililo ih je da odustanu od te namjere. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske - Operativne skupine Vinkovci, Vukovar, Đakovo, smatraju kako je riječ o pokušaju tzv. nasilnog izviđanja hrvatskih položaja, a ne o namjeri neke borbene, ofenzivne akcije. Inače, na cijeloj bosutskoj fronti bilo je manjih čarki. Agresor se zbog zime sve više povlači u naselja koja je uspio privremeno osvojiti. U njima civilnog pučanstva uopće nema, pa se na primjeru dijela okupirane istočne Slavonije najbolje može vidjeti kakav to način života civilima nudi srpska agresorska vojska.

Iz bosanske Posavine stižu vijesti da je u okolici Bijeljine zamijećena veća koncentracija srpskih rezervista (oko 1.500). Miniranje mosta na Savi između Gunje i Brčkog onemogućilo je lako forsiranje rijeke, pa se već petnaest dana na prostoru južno od Save agresor koncentrira, pregrupira i vjerojatno smišlja kako bi pokušao prodor s juga na teritorij županjske općine. U Vinkovcima noć s ponedjeljka na utorak bila je jedna od mirnijih, a utorak prije podne protekao je isto tako mirno. Glavni razlog je što se planirani susret dviju misija europskih promatrača na prostoru između Nijemaca i Komletinaca pomakao za 24 sata.

U ponedjeljak je zabilježeno i nadlijetanje jednog neprijateljskog zrakoplova u izviđačkom letu na visini od 4.000 metara, no nije jasno što je mogao vidjeti zbog guste zimske magle. Nuštar i vinkovačka bolnica i dalje ostaju neke od glavnih meta agresorskog topništva, no ostaje činjenica da u posljednjih nekoliko tjedana liniju fronte u istočnoj Slavoniji neprijatelj nije pomakao ni za jedan jedini metar.

U Vinkovcima je u ponedjeljak održana i posebna sjednica Općinskog kriznog štaba. Pozvani su ravnatelji vinkovačkih škola i direktori poduzeća da radno mobiliziraju dio zaposlenih radi čuvanja i pripreme objekata za rad, kad to prilike budu dopustile. Rečeno je da se oko 50 posto civilnog stanovništva unatoč svim ratnim strahotama i opasnosti svakodnevne pogibelji nalazi u gradu što pozitivno utječe i na moral hrvataskih branitelja. Krizni štab uputio je i poziv stručnjacima da se već sada jave kako bi mogli pomoći budućoj obnovi grada i okolnih sela.

Vinkovački odbor za promotivne akcije »Rat u Vinkovcima« izradio je cjelovit program predstavljanja ratnih strahota njemačkoj i austrijskoj javnosti. U pripremi je i izrada posebne ratne fotomongrafije »Ratne slike u Vinkovcima - Hrvatska« koja će biti tiskana na hrvatskom, njemačkom i engleskom jeziku uz desetine fotografija koje su svjedočanstvo o tome što je agresor počinio u Vinkovcima i Hrvatskoj.

20.12.

500 projektila na Vinkovce

- Već nekoliko dana nema mira na cijelom istočnoslavonskom bojištu, od Komletinaca na Bosutu do Nuštra i Jarmine na sjeveru i sjeverozapadu, od Vinkovaca do rubnih istočnih dijelova đakovačke općine, uključujući i grad Vinkovce, koji je stalno izložen agresorskim projektilima. Kada bi neprijateljska paljba prestala na jednom dijelu fronte, nastavljala bi se na drugom. Agresor više ne uvažava ni nazočnost europskih promatrača na vinkovačkom području. Upravo u vrijeme dok su promatrači razgovarali s predstavnicima civilne i vojne vlasti, iz Mirkovaca su napadnuti rubni dijelovi grada, odnosno prigradska naselja Mala Bosna i Slavija. Napad je prestao dva sata kasnije, a otprilike u isto vrijeme iz Karadžićeva je gotovo tri sata trajao topnički napad na Jarminu, selo sjeverozapadno od Vinkovaca, koja je i inače stalna meta srpske vojske i četnika iz uporišta u Karadžićevu, Gabošu i Markušici. Paljba nije prestajala ni tijekom noći. Vinkovci su napadnuti u još dva navrata. Prvo su napadani rubni istočni dijelovi grada, ovaj put iz lakog i teškog automatskog pješačkog oružja, ali je prava kanonada mina, granata i raketa uslijedila u večernjim satima. Na grad je palo više od 500 raznih projektila.

»Rezultat« toga napada su nova razaranja Vinkovaca, a o eventualno stradalima nemamo podataka. Vinkovci su napadani minobacačima iz smjera Mirkovaca, a potom i topovima i višecijevnim raketnim bacačima iz smjera Starih Jankovaca.

Agresor i dalje koristi već okušanu taktiku. Na položaje Hrvatske vojske vatru uglavnom otvara topništvom s većih odstojanja.

U Vinkovce je ponovo stigla skupina europskih promatrača, nastojeći uspostaviti vezu s promatračima, koji se nalaze na privremeno zaposjednutom hrvatskom teritoriju, ne bi li nastavili, u utorak započete, a u srijedu napadom na promatrače s vinkovačkog područja, prekinute razgovore i dogovore s jugo-armijom. U Kriznom štabu općine Vinkovci upravo se razgovara o nastavku kontakata sa skupinom europskih promatrača iz Beograda, odnosno Šida. Zaključeno je da jugo-vojska prvo mora zajamčiti sigurnost promatračima, a hrvatska vojna i civilna vlast od promatrača traže da utvrde koliko ima civilnog pučanstva na privremeno zaposjednutom teritoriju i koliko ih je odvedeno u logore. Međutim opća je ocjena da je sada najvažniji problem povlačenja srpske soldateske s hrvatskog teritorija, jer jugo-armija i nije bila stacionirana na tom području, već je kao agresorska ušla u Hrvatsku iz Srbije i Bosne i Hercegovine.

Ovog tjedna se među Vinkovčanima često razgovara o proslavi božićnih i novogodišnjih blagdana, a živnula je i aktivnost civilnih organa vlasti. Nakon što je Izvršno vijeće SO Vinkovci analiziralo protekla tri ratna mjeseca, zasjedali su i odbornici Skupštine općine. Iako će predstojeći božićni blagdani biti zapamćeni kao ratni, Vinkovčani će ga svejedno proslaviti na način primjeren uvjetima u kojima žive. Gradsko komunalno poduzeće organiziralo je i prodaju borova, a s obzirom da će agresor sigurno pokušati pokvariti božićno slavlje, hrvatskim vojnicima ne preostaje ništa drugo nego da blagdan proslave na fronti, u rovu, znajući da je Bog s njima.

21.12.

Rašeta u Osijek - cijevi na Vinkovce

- Dolazak generala okupatorske vojske *Andrije Rašete* iz zagrebačkog hotela »I« u Osijek i njegove pregovaračke svite, vjerojatno bi mogao trenutačno oslabiti topničke napade agresora na grad na Dravi, a najvjerojatnije da će zbog toga dio neprijateljskih cijevi s Osijeka biti preusmjeren na Vinkovce. Tako dolazak pregovarača u Osijek tumače dobri poznavatelji prilika na istočnoslavonskom bojištu, a da li su te procjene točne vidjet će se ubrzo. U svakom slučaju, nije isključeno da Vinkovci u vrijeme božićnih i novogodišnjih blagdana dobiju nove stotine projektila i nova razaranja. No, ovaj grad i za to je spreman, gotovo četiri mjeseca neprekinute agresije učinili su da Vinkovci zaborave što je to mir, da prestanu vjerovati u svih 14 dosad potpisanih primirja i da vjeruju samo u sebe, u svoju snagu i izdržljivost, u zadivljući moral hrvatskih vojnika, svakim danom sve bolje obučenih.

Vinkovci su bili žestoko topnički napadnuti, a reći da su napadnuti bez ikakvog razloga ne znači mnogo. Jer, razlog postoji, svi planovi o teritorijalnom osvajanju Hrvatske u istočnoj Slavoniji sada se lome u obrani dvaju gradova - Osijeka i Vinkovaca. Napadi na Vinkovce i sjevernu liniju obrane grada, Nuštar i Jarminu, išli su iz smjera Karadžićeva i Mirkovaca, a uz njih je jedan topnički napad izveden na područje Trbušanci između Privlake i Otoka na bosutskoj fronti. Ni ovi napadi, kao ni desetine ranijih, u vojnom smislu nisu promijenili apsolutno ništa. Jarmina i Borinci i dalje su jedna od glavnih meta napada, a zanimljivo je da su u posljednjih 48 sati gađani višecijevnim raketnim bacačima s krajnjih mogućih linija dometa. Hrvatska vojska ni na ova kršenja prmirja ne odgovara što ne znači da nije aktivna. Posljednjih dana specijalne diverzantske jedinice Hrvatske vojske opet su pravile »show« u neprijateljskoj pozadini, uništivši nekoliko tenkova i drugih vozila u Karadžićevu i još nekim neprijateljskim uporištima. Vinkovčani, kojih je sada u gradu više nego ikad u posljednja tri mjeseca, na stalnom su oprezu i odgovaraju zahtjevima radnomobilizacijske obveze. Niske temperature i dalje su nerješiv problem za agresora. Da bi održali tenkove u voznom stanju moraju ih paliti svakih nekoliko sati, a upaljen tenk, kao što je poznato, daleko se čuje...

Južni dijelovi Slavonije, oni uz Savu, zakrčeni su tisućama kamiona i tegljača, jer je most između Gunje i Brčkog već davno odletio u zrak, a svi ostali mostovi na Savi su zatvoreni.

23.12.

Božićni prijem unatoč svemu

- Vinkovci ne samo da uspješno odolijevaju, nego i prkose agresoru. Toliko da su nakon svega jučer predstavnici hrvatske civilne vlasti u ovom gradu organizirali božićni prijem za europske promatrače, te predstavnike hrvatske vojne i crkvene vlasti. Prijem je naravno kao i sve ostalo što se događa u Vinkovcima bio »pod zemljom«, a nakon njega europski promatrači, koji su se ovih dana u istočnoj Slavoniji nagledali raznoraznih stvari, otišli su u pravcu *Nuštra,* jednog od mjesta u kojima nijedno primirje ne vrijedi. Na Nuštar i jučer prije podne otvarana je vatra, pa su vrlo male nade da europska misija kako je planirala (ova s hrvatske strane) uspostavi direktan kontakt s onom s druge strane.

Posebna tema europske misije posljednjih dana je puno utvrđivanje istine što se zapravo dogodilo u hrvatskim selima *Marincima, Tordinicima, Antinu i Bodganovcima;* da li je tamo, kako govore pouzdane indicije s terena, počinjen genocid nad civilnim pučanstvom i kojih razmjera. Nuštar je žestoko napadan i dan ranije, u noći s ponedjeljka na utorak. U ponedjeljak popodne iz neprijateljskog uporišta *Henrikovci* neprijatelj je pokušao izvesti pješački napad na Nuštar, a u pokušaju izvođenja tog nauma prošao je relativno jeftino; ostao je bez svega deset vojnika. Nakon toga, valjda za »odmazdu«, na Nuštar je izvršen žestok topnički napad, bez ikakvog rezultata, kao i desetine sličnih u posljednjih mjesec i po dana.

Za vrijeme tog napada na Nuštar je ispaljeno 1.000 projektila. Grad Vinkovci i dalje je meta dalekometnog topništva iz *Srijemskih Laza* i to u pravilnim razmacima, svakih sat vremena, s po desetak projektila. Na te napade Hrvatska vojska uglavnom se uzdržavala odgovoriti.

U zapovjedništvu Hrvatske vojske, operativne grupe Vinkovci, Vukovar, Đakovo ističu da je primjetno otvaranje neprijateljske vatre, povremeno, na cijeloj liniji fronte od *Komletinaca, Otoka i Privlake* preko Nuštra do *Borinaca, Jarmine* i istočnih dijelova općine *Đakovo.* Bosutska fronta i istočni dijelovi đakovačke fronte u posljednja 24 sata uglavnom su mirovali.

Ni na županjskom području nije bilo značajnijih bojnih aktivnosti, a u rafineriju u *Bosanskom Brodu* nakon privremene okupacije JNA, opet su ušli civili. Na desnoj obali Save i dalje vlada visoka napetost, da agresor nešto smjera nema sumnje, a što i kako to misli izvesti gotovo je nemoguće predvidjeti.

Vinkovci, razoreni grad na Bosutu, jučer su koliko je poznato po prvi put održali misu polnoćku u skloništu, i to u popodnevnom terminu, u 16 sati. Misu je služio dekan vinkovački prečasni *Tadija Pranjić,* pa se može reći da unatoč svoj agresiji Vinkovčani ne samo da nisu zaboravili Božić, nego se unatoč svemu na jelovniku našla riba, pekli su se božićni kolači i svijetlile su božićne jelke. Božić 1991. godine u Vinkovcima, u jed-

I dok ostatak Hrvatske slavi rođenje Kristovo Slavonija krvari

nom krvavom, ludom i potpuno nenormalnom vremenu, u punom ratnom vihoru obilježen je unatoč svemu, ili baš zbog svega što se događalo. Narodni duh bez imalo patetike i retorike može se reći da se još jednom pokazao nesalomljivim.

25.12.

Polnoćka u skloništu

- Misa polnoćka u Vinkovcima za katolički Božić godine 1991. zasigurno će ući u povijest ovoga grada i ne samo njega. Naime vinkovačka takozvana Velika crkva, crkva *Sv Euzebija i Poliona,* prije mjesec dana pogođena je zapaljivim zrnima i pritom je izgorio toranj i dio krova crkve. Zbog toga, a i iz sigurnosnih razloga u crkvi se nije mogla održati polnoćka. No, misa polnoćka u Vinkovcima održana je unatoč svemu i to na badnjak u 16 sati popodne, u jednom od vinkovačkih skloništa. Ovoj misi, u posebnom ugođaju, koju je služio dekan vinkovački prečasni Tadija Pranjić nazočni su bili predstavnici hrvatske civilne vlasti, predstavnici zapovjedništva Hrvatske vojske, te misija europskih promatrača, kao i brojni domaći i inozmeni novinari i fotoreporteri. Bila je to polnoćka koju su mnogi od nazočnih gotovo preplakali. U nadahnutoj propovijedi prečasni Tadija Pranjić istakao je da mržnja nikada nije imala posljednju riječ i da nikada nije mogla biti trajno stanje, te rekao kako čvrsto vjeruje da idemo prema boljim vremenima. Prečasni Pranjić dodao je da Katolička crkva posebno moli za hrvatske vojnike koji su i sada u rovovima, da moli da istraju u pravednoj borbi i u najtežem trenutku u povijesti hrvatskog naroda. Ne damo se slomiti, jer nakon svega moraju pobijediti čovještvo i ljubav. S Vama smo se rodili, s Vama smo živjeli, s Vama smo plakali - rekao je gospodin Pranjić govoreći o mjestu i ulozi katoličke crkve u povijesti Hrvatskog naroda i u njegovim najtežim trenucima. Na kraju godspodin Pranjić svima nazočnima čestitao je Božić i rođenje Isusa Krista na hrvatskom i na njemačkom jeziku. A da je pomjeranje termina mise polnoćke bio racionalan potez svjedoči i žestoko bombardiranje grada u večernjim satima, posebno oko pola noći, u vrijeme kada se u nekim drugim vremenima hrvatski puk u Vinkovcima okupljao kako bi obilježio najveći katolički blagdan.

Barbari iz Mirkovaca, jer druge riječi za njih i nema, ispalili su novih nekoliko stotina projektila po svim dijelovima grada iz svih kalibara, pa su vinkovačke ulice u četvrtak opet zakrčene ciglom i crijepom polomljenim stablima i ogradama, staklom i čime sve ne.

Građani Vinkovaca jučer uopće nisu bili na ulici, svjesni su da neprijatelj bira trenutak, a katolički Božić je jedan od takvih, kada bi mogao zateći neoprezne civile na ulicama, i prouzročiti nove ljudske žrtve.

Tijekom cijelog badnjeg dana Vinkovci su napadani topovima, haubicama i minobacačima iz pravca *Mirkovaca* i iz dubine teritorija koji je privremeno zaposjeo. Opet je na meti bio i *Nuštar,* a na ove napade Hrvatska vojska nije odgovarala.

Na vinkovački front agresor je prije dva dana dovezao 14 kamiona opreme, municije i ljudstva, a u povratku ti kamioni odvozili su poginule srbijanske rezerviste i četnike u posljednjim borbama, te opljačkanu robu, uglavnom namještaj, posebice iz *Cerića.* Nakon svega u Ceriću je zapaljeno još nekoliko hrvatskih kuća. Na badnjak srpska agresorska vojska dalekometnim topništvom kalibra 130 mm otvarala je vatru na mjesta Otok i Komletince, na bosutskoj fronti. U ponoć vinkovački vokalni sastav »Dike« unatoč svemu otišao je u vinkovačku bolnicu i održao prigodni božićni koncert za sve ranjenike, posebice za ranjene hrvatske vojnike. Kao i polnoćka i ovo je naravno izvedeno u skloništu. Duh Vinkovaca, unatoč paklu kroz koji je ovaj grad prošao posljednjih 7 mjeseci, nije slomljen, a *Vinkovčana* je u gradu više nego ikad u posljednja tri mjeseca. Mnogi su se vratili i pokušavaju u ratu koji još traje popraviti što se popraviti da, barem zaštititi uništene krovove od prokišnjavanja. Kao što je unatoč svemu obilježen Božić Vinkovčani će prigodno i skromno, sa sjećanjem na sve pginule u ratu protiv Hrvatske, obilježiti i Novu 1992. godinu, godinu za koju svi vjeruju da će biti daleko manje nesretna.

26.12.

Mir izvjestan?

- U Vinkovce je trebala stići misija Ujedinjenih naroda, odnosno dvojica časnika ove organizacije, koji dolaze kao prethodnica koja bi trebala snimiti stanje i utvrditi potencijalni raspored »modrih kaciga« na vrućoj liniji između teritorija koji kontrolira Hrvatska vojska i prostora koji je privremeno zaposjeo okupator. Ovaj čin u Vinkovcima se očekivao s posebnim nestrpljenjem, pa je u podnevnim satima u Vinkovcima bila primjetna nervoza zbog kašnjenja misije. Kako god bilo, »modre kacige« su sve bliže istočnoslavnoskom bojištu i to je ono što daje nadu da će i u ovaj dio Hrvatske stići toliko željeni mir.

Linija fronte u posljednjih 48 sati uglavnom je mirovala, odnosno nije se pomjerala. To nipošto ne znači da Vinkovci, te neka naselja kao Nuštar, Borinci i Jarmina, nisu bila izvrgnuta povremenim minobacačkim i topničkim napadima.

Novost je da su u noćnim satima Vinkovci drugi put u posljednjih petaestak dana napadnuti dalekometnim topništvom, s daljine između 15.000 i 19.000 metara, iz smjera Orolika. Topnički je napadnuto najuže središte grada, no sve je zbog svakodnevne budnosti Vinkovčana prošlo bez novih ljudskih žrtava. Vinkovce je iste noći još jednom nadlijetao agresorski helikopter, čiji je smjer kretanja bio Mirkovci - Jarmina i natrag, no unatoč vatri koja je iz najužeg središta grada otvorena na njega, helikopter se uspio neoštećen vratiti u Mirkovce.

Bosutska fronta također se nije pomicala i većih borbenih aktivnosti nije bilo, no i na ovu liniju povremeno bi doletio neki projektil na Komletince, Otok ili Privlaku. Stalna misija europskih promatrača, tzv. Vinkovačka, trebala je pješke otići Ulicom bana Jelačića iz najužeg središta grada, prijeći željezničku prugu i u samim Mirkovcima sastati se s tzv. beogradskom, odnosno drugom misijom europskih promatrača. Da bi se ovo realiziralo agresor je pokušao postići razminiranje cjelokupne linije obrane grada na tom pravcu, no kada hrvatska strana o tome nije željela čuti, pristao je na predložene uvjete. U svakom slučaju, prošlo je najmanje 7 mjeseci od trenutka kada je posljednji put netko Ulicom bana Jelačića otišao pješke iz Vinkovaca u Mirkovce.

Linija obrane, odnosno linija fronte prema Đakovu, također nije pokazivala veću aktivnost u posljednjih 48 sati, a zanimljive vijesti iz dobro obaviještenih izvora stižu iz dubine teritorija koji je agresor privremeno zaposjeo. U jednom od neprijateljskih uporišta agresor je ovih dana izvršio veću koncentraciju pješadije (približno 1.000) iz bar četiri-pet različitih formacija, kako bi beogradski mediji rekli - paravojnih, sastavljenih od ostataka federalne vojske, četnika, doborovljaca, »belih orlova« i domaćih srpskih ekstremista. Najveći problem između njih je, kako se saznaje, pitanje podjele vlasti, odnosno nadležnosti na okupiranom teritoriju. Svađe i fizička razračunavanja glede toga tko kome zapovijeda, tko je kome nadređen, a tko kome podređen, su svakodnevne.

28.12.

U Dalju kao u srednjem vijeku?!

- Prema pouzdanim informacijama, odnosno najnovijim saznanjima o životu na teritoriju koji je srpska agresorska vojska privremeno zaposjela, naprimjer u Dalju, živi se gotovo isto kao u srednjem vijeku. Struje u Dalju nema od trenutka kad su stigli »oslobodioci«, novac uopće nije u upotrebi, jer nema svrhu. Umjesto novca dobivaju se bonovi, no za njih se nema što kupiti, jer su police prazne u onom što se nekad zvalo trgovine. Civilno stanovništvo dobiva takozvana sljedovanja, a glavno je sljedovanje u kruhu, koje iznosi 10 kg kruha za mjesec dana. Kad se podijeli broj dana u mjesecu s tom količinom kruha i kada se to još razidjeli na tri obroka dnevno onda čista matematika govori o punih 11 dekagrama kruga po osobi, odnosno po obroku. Tako cvjeta »Velika Srbija«, nije važno što je »obrok« takav kakav jeste, važno je da je SAO Krajina. Preživjeli Hrvati na tom području imaju tretman srednovjekovnih kmetova, koji moraju vršiti poljodjelske radove koje im vlast odredi i biti sretni ako za to eventualno dobiju obrok i ako sve prođe bez fizičkog maltretiranja.

Prije nekoliko dana jedan Srbin iz Dalja, zbog toga što su ga »uhvatili« kako pomaže jednoj starici, Hrvatici, dobio je za kaznu 10 dana strogog zatvora i batine od kojih je jedva ostao živ. Nema nikakve sumnje da Srbi u istočnoj Slavoniji uživaju u blagodetima »Velike Srbije«, da im je ljepše nego ikada prije. A prema istim saznanjima iz hrvatskih obavještajnih izvora sve represivne mjere nad preostalim hrvatskim civilnim pučanstvom u Dalju, kao i u drugim mjestima, vrši lokalno srpsko stanovništvo. Na području Dalja svi tenkovi su nepokretni, odnosno neispravni, pa stoje ukopani kao pasivne otporne točke. Što se bojnih aktivnosti na istočnoslavonskom bojištu tiče, treba skrenuti pažnju na jednu sasvim novu taktiku agresora primijenjenu po prvi puta na sam katolički Božić. Četnici iz Mirkovaca prvo su kroz eter, valjda misleći da ih prisluškuju europski promatrači, »javili« kako su »veliki pokreti ustaške pješadije iz pravca Vinkovaca prema Nuštru«, da bi potom bombardirali Vinkovce i Nuštar. Nikakvih pokreta naravno nije bilo, a u agresorskom eteru isti dan čula se i »zahvala« koja je glasila: »Borci Karadžićeva zahvaljuju na pomoći artiljercima iz Markušice«. U pokušaju nasilnog izviđanja kod mjesta Strošinci, u županjskoj općini jedan četnik je ubijen, a jedan je ranjen. Do pomicanja linije fronte nije došlo, a najveći problem u Vinkovcima trenutno je učestali povratak prognanika s teritorija općine Vinkovci u grad Vinkovce. Treba znati da je u samom gradu 5.000 stanova zbog oštećenja neupotrebljivo za život, te da je još 8.000 stanova također uništeno u selima vinkovačke oćine. Rat još nije gotov, u Vinkovcima je 280 slobodnih stanova raspodijeljeno, no to je bila kap u čaši vode. Stoga hrvatska civilna vlast apelira da se prognanici s vinkovačkog područja do daljnjeg ne vraćaju u Vinkovce, jer ih se nema gdje smjestiti, nego da se obrate Uredu za izbjeglice

Dva kilograma kruha u Dalju kao i u cijeloj »Krajini« mogla su se dobiti samo uz poseban bon. Količina »dovoljna« za cijelu obitelj

Republike Hrvatske i Ministarstvu rada i socijalne skrbi kako bi im se još jedno vrijeme našao privremeni smještaj u unutrašnjosti Hrvatske.

Najnovija vijest glasi: danas u Vinkovce dolazi vojna delegacija Ujedinjenih nacija, koja bi u pratnji časnika Hrvatske vojske, civilnih vlasti i hrvatske policije obišla cijelo istočnoslavonsko područje i izvršila pripreme za razmještaj »plavih kaciga«. »Plave kacige«, dakle dolaze, to više nije dilema, nego je to samo pitanje vremena. Svi se naravno nadaju da njihov dolazak znači i kraj rata u dijelu Hrvatske koji je podnio najveće ljudske i materijalne žrtve, koji je najviše propatio, no koji nikada nije poklekao pred ambicijama velikosrpskih osvajača.

29.12.

Novi topnički napadi

- Na istočnoslavonsko bojište stigla je stalna misija promatrača Europske zajednice, prije dva dana stigli su i prvi predstavnici Ujedinjenih naroda, a približava se i Nova godina. Jedino što još nije stiglo u istočnu Slavoniju je mir, a njegov dolazak kako pokazuju zbivanja posljednjih dana i dalje je krajnje neizvjestan.

I u posljednja 24 sata agresor je kršio primirje i koristio svaki trenutak kako bi tamo gdje trenutačno nema predstavnika Europe i Ujedinjenih naroda izvršio nove topničke i minobacačke napade na hrvatske, prije svega civilne ciljeve, kako bi izvršio nova razaranja, koja mu u posljednje vrijeme ne uspijevaju, nove ljudske žrtve... U noći između subote i nedjelje cijelu noć trajali su napadi na neke hrvatske položaje i uporišta. Najviše su gađani Vinkovci, te sjeverna linija obrane grada - Jarmina, Borinci, Žankovac i Nuštar, koji je vjerojatno jedno od najrazrušenijih sela u cijeloj Hrvatskoj.

Prvenstveno, napadi su dolazili iz Ostrova, neprijateljskog uporišta sa sjevera, dok su rubni, istočni dijelovi grada, naselja Mala Bosna, Zagrebački i Radićev blok, te vinkovačka bolnica i silos napadani uglavnom minobacačima iz Mirkovaca. Jak minobacački napad iz Mirkovaca, u petak ujutro oko pet sati, izvršen je i na uže središte grada, dok su topovima iz dubine neprijeateljskog teritorija gađani zapadni dijelovi grada. I ove noći stradali su brojni civilni objekti, pa se sada realne procjene o broju građana u općini Vinkovci, koji su ostali bez krova nad glavom kreću do približno 20.000. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo ističu da su uz sve ostale bojne aktivnosti agresora vršeni i sporadični napadi na istočne rubne dijelove đakovačke općine, te na sela Komletinci, Otok i Privlaka na bosutskoj fronti.

Iz hrvatskih obavještajnih izvora doznajemo da su posljednjih dana učestala zapomaganja srpske agresorske vojske iz mjesta Karadžićevo da će napustiti položaje, ako ne dobiju smjenu. Dio njih u svojiim porukama ističe da želi kući, jer ne vide pravi smisao ovog rata. Poslije takvih izljeva, očito sada splasnulog srpstva, u Karadžićevo su stigla »pojačanja«, no njihova je osnovna zadaća da održe stanje pod kontrolom, odnosno da ako treba i pucaju u potencijalne dezertere, kako bi se zaustavilo dezertiranje.

U petak, već prokušanom taktikom, agresor Vinkovce nije dirao, jer su u gradu promatrači Europe i Ujedinjenih naroda, a i u Vinkovcima posljednjih je dana postalo očito da dio stranih novinara opet dolazi s »naručenim i zadanim temama« o ratu u Hrvatskoj. Kod dijela njih i dalje je prisutna tendencija da se sve gleda kao nekakav etnički sukob, četnika na jednoj strani i ustaša na drugoj, i da je sve to isto. Istina o Hrvatskoj tako, iako se probila u svijet, još uvijek ima ozbiljnih zapreka, još postoje listovi u svijetu koji sve mjere istim pogledom, a da su u pozadini pokušaji širih političkih igara na račun Lijepe naše ne treba uopće sumnjati.

30.12.

»Užasno« - jedini komentar?!

- Predstavnici ili prethodnica Ujedinjenih nacija, njih trojica: jedan Nepalac, jedan Danac i jedan Nizozemac, koji imaju za cilj osigurati uvjete za dolazak »plavih kaciga«, jučer su stigli u Vinkovce, na samu prvu liniju fronte istočno- slavonskog bojišta.

Predstavnicima svjetske organizacije službeno je zabranjeno davati bilo kakve izjave za javnost, no na upit jednog novinara o dojmovima nakon prvih sat vremena, jedan od njih samo je procijedio kroz zube jednu jedinu riječ na engleskom koja u prijevodu glasi: »Užasno«. Kakav će biti komentar misije UN, nakon što ovdje proborave više dana, ili tjedana. Inače, jučer je u Vinkovce stigla u pratnji brigadira *Karla Gorinšeka,* a razgovarala je s predstavnicima vinkovačke civilne vlasti, te zapovjedništva Hrvatske vojske i Hrvatske policije.

Vinkovci su, unatoč svim naporima europskih promatrača i u petak u dva navrata oko 16 sati i između 22 i 23 sata bili topnički i minobacački napadnuti iz pravca Mirkovaca, od kojih je prvi napad započeo tek što su promatrači napustili grad. Sastanak između vinkovačke i beogradske promatračke misije EZ-a održan je na pruzi što dijeli Vinkovce od Mirkovaca, a u pozadini, valjda bi to nekome nešto trebalo značiti na, kući Hrvata *Ante Belje* veliko-srbi su »za početak« izvjesili ni manje ni više nego dvije zastave bivše države Jugoslavije. Veliko srbijanski san o Jugoslaviji očito je da se počinje pretvarati u moru, a kako stvari stoje u posljednje vrijeme jedino što još imaju od te bivše države su njezine zastave. Na prijedlog promatrača, da se sastanu predstavnici vlasti dviju strana, hrvatska strana pristala je uz stav da jedini predstavnici vlasti druge strane mogu biti legalno izabrani odbornici iz srpskih sela vinkovačke općine na posljednjim višestranačkim izborima u Hrvatskoj. Danas su obje strane u tom smislu na papir ispisivale o čemu bi se uopće moglo pokušati nakon svega razgovarati. U Novu 1992. godinu Vinkovci tako ulaze s tri plave kapice Ujedinjenih nacija, koje su konačno uspjele stići do mjesta ratnog sukoba. Koliko će vremena proteći do stvarnog razmještaja »plavih kaciga«, kako će one biti razmještene i kada će se Hrvati prognani iz svojih domova istočne Slavonije u njih vratiti odgovor će bez sumnje dati nadolazeća 1992. godina.

03.01.1992.

Zrakoplovima na svoje položaje

- Linija obrane Vinkovaca, odnosno linija fronte od Komletinaca, Otoka i Privlake, preko Nuštra do Jarmine nije pomaknuta ni za milimetar. Tijekom prvog dana ove godine i područje istočne Slavonije nadlijetali su neprijateljski zrakoplovi, a kako saznajemo, borbeno su djelovali na području Orolika i Slakovaca, na privremeno zaposjednutom hrvatskom teritoriju. Dakle, tukli su po vlastitim položajima. Zapovjedništvo Hrvatske vojske ocjenjuje da se tim činom pokušava spriječiti napuštanje ovog teritorija od strane srbijanskih rezervista, odnosno da bi njihovo bježanje s položaja opravdali »djelovanjem ustaških zrakoplova«. U tom stilu je i Radio-Beograd emitirao vijest

kako ustaške snage zrakoplovima djeluju na ovim prostorima, odnosno na prostoru tzv. »SAO istočne Slavonije, Baranje i zapadnog Srijema«. Namjera je, naime, srbijanske propagande da javnosti u Srbiji unaprijed eventuano opravda razloge napuštanja vlastitih položaja, a sve u funkciji još žešćeg raspirivanja antihrvatskog raspoloženja.

Svakodnevno nadlijetanje agresorskih zrakoplova nad područjem istočoslavonskog bojišta tumači se kao puko izazivanje straha među pučanstvom, jer u posljednje vrijeme na ovom području nisu bojno djelovali.

Prema ocjeni Zapovjedništva ne postoje nikakvi izgledi da neprijatelj prijeđe Savu iz bosanske Posavine, gdje je inače koncentrirao velike vojne snage, poglavito u vojnoj tehnici. Za tu kompleksnu operaciju bilo bi potrebno kombinirati različita sredstva, kao što je forsiranje Save, izvođenje desanta, diverzantske aktivnosti i slično, a agresor, očito je, za to nema snage, kao ni dovoljno motiva među rezervistima. Sva se agresorska djelovanja u posljednje vrijeme zapravo sastoje od pregrupiranja već postojećih snaga, a osnovni cilj bojnih djelovanja su što veća razaranja. I dalje je u redovima neprijatelja stalna pojava međusobno obračunavanje, pa između ostalog, bilježimo i slučaj međusobnog otvaranja vatre na liniji Henrikovci - Cerić - Jankovci koju, inače, drži neprijateljska strana. Vjerojatno je u pitanju nov sukob između rezervista koji su u prvim borbenim redovima, a često im izostaje topnička i druga podrška iz dubine privremeno zaposjednutog hrvatskog teritorija.

»Majka Hrabrost« u ratnom podzemlju

Prema vijestima koje pristižu iz Vukovara, ovaj grad još uvijek nije potpuno u rukama agresora, a najavljivano postavljanje srpske i jugoslavenske zastave na vukovarski vodotoranj još nije ostvareno. Postoje indicije da se na Mitnici još bori gradska gerila, što u redove agresora unosi nemir i nespokojstvo. Među »hrabrim oslobodiocima Vukovara« za sada ipak nema toliko hrabrosti da bi se netko od njih popeo na vodotoranj i istaknuo zastavu.

04.01.1992.

11 puta prekršeno primirje

- U Vinkovcima je agresor dogovoreno primirje prekršio samo jedanaest puta, no za Vinkovčane navikle na svakodnevna bombardiranja povremeni pad poneke granate na pojedini dio grada jest »blaženi«, do jučer gotovo nezamisliv »mir«. Agresor je napao Jarminu s nekoliko minobacačkih granata iz smjera Karadžićeva. Samo poslije sat i pol vremena na lokaciji Zvirinac kod Privlake na bosutskoj fronti šestorica neprijateljskih vojnika u bijelim maskirnim uniformama pokušala su prijeći poluzaleđeni Bosut, no od toga su ubrzo zbog, »pedagoških mjera« hrvatske obrane, odustali.

Ulica bana Jelačića napadnuta je s osam projektila iz minobacača od 120 mm iz Mirkovaca, a iz Mirkovaca je agresor s više prijektila simulirao i napad na vlastito uporište u Ceriću. Agresorskim snagama u Ceriću to je opet bio dobar »izgovor« da također s nekoliko projektila napadnu Vinkovce, odnosno Nuštar. Vinkovci su pogođeni i s nekoliko dalekometnih projektila s Ovčare kod Vukovara, a gotovo istodobno iz Cerića je tučen istočni dio grada, takozvana Mala Bosna. U noći je Nuštar ponovo napadnut iz smjera Pačetina, a vinkovačka je bolnica u nedjelju također pogođena sa 16 novih projektila. Četiri projektila na grad ispaljena su i s Vrapčane, a vatra iz lakog streljačkog naoružanja otvarana je u noćnim satima na položaje Hrvatske vojske na bosutskoj fronti kod Privlake. Rano ujutro iz Mirkovaca su ponovo gađali Cerić, da bi potom uslijedila jaka rafalna mitraljeska paljba svijetlećim mecima po tzv. Maloj Bosni. U dva navrata dvije europske misije, takozvana vinkovačka i tzv. beogradska, sastale su se u Mirkovcima između dviju pruga, a, kako saznajemo, između dviju misija uspostavljen je i »crveni telefon«, odnosno direktna telefonska veza. Hrvatska se strana cijelo vrijeme, na temelju dobivenih uputa, strogo pridržava zabrane izvođenja ikakvih operacija i nije ispalila ni jedan jedini metak. Tijekom noći silos i Borinci intenzivno su reflektorski osvjetljavani, kako bi agresor pokušao preciznije snimiti hrvatske obrambene položaje. Gađanje hrvatskih civilnih ciljeva, razaranje Vinkovaca i hrvatskih sela jednostavno je agresoru »ušlo u krv«. No, s ovakvom vrstom primirja Vinkovčani su u odnosu na ratni pakao koji su imali relativno zadovoljni, a najveći problem je što ostaje trajna opasnost da granata iz vedra neba ubije ili rani nekog građanina na ulici. Nakon nekoliko dana može se ipak reći da ovo, petnaesto primirje, u odnosu na sva prethodna, ipak po mnogo čemu nalikuje primirju, a nije teško pretpostaviti da, s druge strane, primirje krše uglavnom oni koji znaju da za njih dolazak mira znači izlazak pred lice pravde i zakona, ili bijeg u Srbiju. Vinkovci ni ovom primirju ne vjeruju previše, mnogi građani smatraju kako će ono potrajati dok suprotna strana »proslavi« pravoslavni Božić, a da će potom biti sve po starom. Europski kontrolni mehanizmi, međutim, polako stežu obruč oko namjere agresora da ne prestaje s agresijom. Jedan je član europske misije na »tvrdnju« oficira federalne vojske kako su granatu koja je pala na Vinkovce, sto metara od njih, »ustvari ustaše podmetnule namjerno« umjesto komentara samo rekao »Smiješno«. Tijekom noći, uz sva nabrojana kršenja primirja, bilo je nekoliko pokušaja prikradanja neprijateljskih snajperista

hrvatskim položajima, no oni su također osujećeni. A prema pouzdanim informacijama, na privremeno zaposjednut teritorij agresor dovlači nove snage iz Srbije. Unatoč svemu, dakle, okupatorska vojska o povlačenju još ne razmišlja. Onima koji prate zbivanja to dosta govori.

07.01.1992.

Do temelja ruše Cerić

- Uz boravak uzoritog gospodina *Franje Kuharića* u Vinkovcima, s ovog područja zasigurno vijest dana je da agresor u Ceriću tenkovima uništava do temelja kuću po kuću. Ako Nuštar, koji drže hrvatske snage, neki već počinju nazivati »hrvatskom Hirošimom«, kako će izgledati Cerić, odnosno što će od njega ostati poslije svega, može se samo nagađati. No, to prema svemu sudeći znači samo jedno - armija koja mora ići iz Hrvatske, a to znači i iz istočne Slavonije u svom odlasku uništit će i spaliti, pošto je opljačkala, sve što je hrvatsko. Cerić je vjerojatno samo najava onoga što će se dogoditi i ostalim hrvatskim naseljima na ovom prostoru, koje je neprijatelj privremeno zauzeo. I u posljednja 24 sata, u desetak navrata, agresor nije odolio da ne prekrši primirje, a točno u ponoć, valjda kao »čestitka ustašama za pravoslavni Božić«, Vinkovci su bombardirani gotovo sat vremena iz svih neprijateljskih pravaca.

Iz Cerića tijekom večeri i noći agresor je gađao Vinkovce, ali i Nuštar i Jarminu. Uz središte grada, na meti je po tko zna koji put bila Ulica bana Jalačića, Naselje Slavija i naravno istočni dio grada, posebno Mala Bosna. Negdje poslije ponoći s Vrapčane agresor je pokušao izvršiti pješački prodor prema predjelu Jošine, a tijekom noći iznad Markušice opažen je jedan neprijateljski helikopter. Vinkovci su gađani i iz Jankovaca, a Nuštar iz Pačetina dok je Jarmina posebice bila na meti iz Gaboša. Jedna od omiljenih »disciplina« agresora je gađanje svijetlećim rasprskavajućim mecima, koji stvaraju privid da hrvatska strana zapravo krši primirje. Ujutro se na naselje »Slavija« pucalo iz pješačkog naoružanja i protuavionaskim mitraljezima.

Prvi dani posljednjeg primirja uglavnom protječu mirno, pa se poslije dugo vremena mogu vidjeti građani na ulicama. Noć, međutim, znači nova kršenja primirja, nove projektile po gradu, te po Nuštru i Jarmini, kao prvim linijama obrane sa sjevera.

Ako kažemo da je na Nuštar palo nekoliko minobacačkih projektila samo sat vremena prije nego što će u njemu osobno boraviti kardinal Franjo Kuharić, onda i to dovoljno svjedoči da agresor ne može bez pucnjave.

A da bi se razjasnilo tko, što, kada i kako krši primirje, u Vinkovcima su boravili oficiri okupatorske vojske koji su s časnicima Hrvatske vojske pregovarali iza zatvorenih vrata nekoliko sati u vinkovačkom hotelu »Slavonija«. Vinkovačka vlast ima problema s brojnim građanima, koji se ovih dana vraćaju u Vinkovce, a čiji su stanovi i domovi uništeni ili onesposobljeni za stanovanje, a u ovom trenutku ne može im se osigurati stambeni prostor. Takvih je stanova u Vinkovcima 5.000, a računa se da ih je gotovo dvostruko s istim problemom iz onih sela vinkovačke općine koja je agresor uspio privremeno zauzeti. Pravi proljetni dan, sunce i mir te građani na ulicama daju privid kako je sve normalno. Da je do trajnog mira još dug i trnovit put, ne bi trebalo imati nikakvih iluzija.

08.01.

Rat i mir

- Ako je rat prije svega vojni sukob između dviju strana, vođenje intenzivnih vojnih i bojnih aktivnosti onda u Vinkovcima ovih dana nije rat, jer svega toga nema, oružje uglavnom miruje. No, stanje na vinkovačkom području nikako se ne može označiti ni kao mir, jer s vremena na vrijeme poneka granata padne na Vinkovce ili Nuštar, čuju se rafali posebice u noćnim satima, pa se i dalje, pogotovu ako niste oprezni, u Vinkovcima može poginuti ili biti ozlijeđen. Koliko će potrajati to svojevrsno stanje ni rata ni mira nitko pouzdano ne zna, tek činjenica o obaranju helikoptera EZ-a u trenutku kad je u Vinkovcima prvi put Hrvatska vojska i agresor sjela licem u lice i sklopila ugovor u 13 točaka o poštovanju primirja donijela je dodatnu znatno povišenu napetost, o čemu najbolje svjedoči to da su ljudi u bijelom na tom području do daljenjega obustavili svaku aktivnost i čekaju upute iz Bruxellesa.

Na Nuštar su pale još tri tenkovske granate iz Cerića, dok je primijećeno i novo pregrupiranje neprijateljskog pješaštva iz Bršadina u smjeru Nuštra.

Primijećeno je neprijateljsko helikoptersko prelijetanje iz Cerića prema Jankovcima, a iz Cerića na Nuštar ispaljeno je osam tenkovskih granata. Prethodnog dana u bjesomučnom tenkovskom uništavanju Cerića, kako doznajemo iz dobro obaviještenih izvora, 16 kuća porušeno je do temelja, a iz Cerića na Nuštar u prijepodnevnim satima palo je nekoliko granata. U popodnevnim satima nad županjskim nebom uočeni su neprijateljski zrakoplovi, no oni nisu bojno djelovali. Najavljeni susret Hrvatske i okupatorske vojske i njihov zajednički posjet razrušenoj vinkovačkoj bolnici odgođen je na neodređeno vrijeme zbog potpunog obustavljanja aktivnosti europskih promatrača.

U Jankovce je iz Srbije stiglo dodatnih 17 kamiona ljudstva i opreme, što također, tko zna koji put potvrđuje da se agresoru uopće ne može vjerovati. Lijep dan u Vinkovcima i primirje uvjetovali su ponovnu živost na vinkovačkim ulicama, živost za koju je krajnje nezahvalno prognozirati do kada će potrajati.

09.01.

Stalne provokacije

- Agresorskoj vojsci je i ovo 15. primirje, prema svemu onome što se događa na privremeno zaposjednutom teritoriju istočne Slavonije, izgleda, bilo potrebno za predah, za dovođenje pojačanja i zauzimanje što boljih položaja. Takve aktivnosti nisu u skladu s onim što je utvrđeno tzv. sarajevskim sporazumom, jer, između ostalog, kršenjem sporazuma smatraju se i svi pokreti vojnih jedinica i vojne tehnike. Osim stalnih provokativnih otvaranja vatre, u Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar kažu da je iz smjera Mirkovaca bilo pokreta pješaštva prema položajima Hrvatske vojske. Kontakata nije bilo, jer su se neprijateljske snage povukle. Inače, od kada je sporazum stupio na snagu, primjećena su stalna neprijateljska kretanja na prvim linijama, kako ljudstva tako i vojne tehnike. I druge indicije govore da će agresor i ovo najnovije primirje pokušati iskoristiti za svoje jačanje. Poznato je, naime, da se u Beogradu provodi opća mobilizacija, a to potvrđuje i subotnji dolazak sedam autobusa u Šidske Banovce, kojima su dopremljene nove neprijateljske snage. A da se velikosrpsko ludilo nastavlja dokaz je i to što su autobusi bili izlijepljeni velikim slikama četničkog vojvode Vojislava Šešelja. Osim ljudstva, agresor je na privremeno zaposjednuti teritorij u istočnoj Slavoniji dovukao i topove, kao i dva višecijevna raketna bacača.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske ocjenjuju da će suprotna strana teško održati primirje. To se naročito odnosi na veći broj raznih četničkih i drugih skupina. Na čelu su im razne »vojvode« koje ne prezaju ni od čega, za koje je zločin na prvom mjestu i za koje ne vrijede nikakvi sporazumi, ili, pak, neka naređenja pretpostavljenih, a najmanje su to oficiri bivše JA koji bi mogli komandirati svim tim paravojnim formacijama. Ovo primirje neprijatelj će navjerojatnije iskoristiti i za to da mirno proslavi pravoslavni Božić, znajući da Hrvatska vojska neće do daljnjega reagirati na razne neprijateljske provokacije. To isto, međutim, srbijanska soldateska nije dozvolila hrvatskom narodu i hrvatskim braniteljima na katolički Božić, kada su na Vinkovce i na sve položaje Hrvatske vojske na istočnoslavonskom bojištu otvarali žestoku paljbu iz svih oružja i kalibara. Takva njihova »čestitka« hrvatskom narodu za Božić bila je još jedna potvrda njihovih kulturnih i civilizacijskih »dostignuća«.

Premda bi se, ipak, moglo utvrditi da je i na području istočnoslavonskog bojišta uglavnom mirno, ta konstatacija stoji samo ako sadašnji relativan mir uspoređujemo s onim što se događalo prije stupanja na snagu sporazuma, sa stalnim silovitim razornim napadima na Vinkovce i sve dijelove fronte. Već nakon samo nekoliko sati od stupanja primirja na snagu s agresorske strane počele su oružane provokacije. Prvo ozbiljnije narušavanje primirja dogodilo se kada je iz Cerića ispaljeno nekoliko granata na Nuštar, a i tijekom noći iz istog smjera po Nuštru se pucalo iz protuzračnih topova. Sat poslije ponoći iz Cerića je otvorena i tenkovska paljba po Vukovaru, odnosno Mitnici, gdje još djeluje gradska gerila branitelja Vukovara. U subotu navečer pale su dvije granate i na Vinkovce, a i u nedjeljno jutro gradom je odjeknulo nekoliko eksplozija. I stalna pucnjava iz pješačkog automatskog oružja u Ceriću, neprijateljskom uporištu, također je u funkciji agrsorskih provokativnih aktivnosti.

I ovo krhko primirje među Vinkovčane je unijelo određenu živost, gradom se ipak slobodnije kreće, a u nedjeljno prijepodne u nekoliko župa održane su i svete mise na kojima se molilo za mir, uz želju i nadanje da velike žrtve koje podnosi hrvatski narod nisu uzaludne.

10.01.

U ovom nuštarskom prikazu kategorija vremena više ne postoji

Hrvatska sela bez Hrvata

- Na temelju obavijesti koje pristižu posljednjih dana sve se jasnije mogu zaključiti prave namjere agresora na privremeno zaposjednutom teritoriju u istočnoj Slavoniji. Agresorski je plan otprilike slijedeći: do dolaska »plavih kaciga« na ovaj prostor protjerati sve preživjele Hrvate s ovog teritorija, te uništiti sve hrvatske kuće u svim selima na ovom prostoru. Istovremeno na taj teritorij naseliti što veći broj Srba i kod svih njih razvijati uvjerenje da »plave kacige« zapravo dolaze u istočnu Slavoniju da bi štitile Srbe i da se Hrvati na ovaj teritorij više nemaju pravo vratiti.

Etničko čišćenje ovog prostora posljednjih je dana intenzivirano, posebice u Oroliku i Tovarniku. Svjedočanstva 42 preživjela Hrvata iz Orolika, koji su deportirani preko Bosne u Hrvatsku, govore da je od 209 mještana hrvatske nacionalnosti po posljednjem popisu u ovom mjestu ostalo još samo 10. Posljednji počinjeni zločini u ovom mjestu dogodili su se prije nekoliko dana, kada je ubijen mještanin Hrvat *Franjo Pećarić,* a potom zaklana također Hrvatica *Marica Mačvan.*

Iskazi protjeranih Hrvata s ovog teritorija govore o masovnim pokoljima i grobnicama u mnogim hrvatskim selima u istočnoj Slavoniji.

Gotovo je sigurno da će u trenutku kada »plave kacige« budu stizale u istočnu Slavoniju, na teritorij koji je agresor privremeno zaposjeo, domaći Srbi dočekati međunarodne snage kao da se ništa nije dogodilo, dok Hrvata tada tamo neće biti. Kako će se oni, kada i u kojem broju vratiti pitanje je koje traži precizan i brz odgovor. Kako će se naprimjer organizirati povratak prognanih Hrvata iz vukovarske općine, budući da je administrativna uprava vukovarske općine smještena u Zagrebu. Može li se jedan tako osjetljiv posao obavljati s daljine od 300 kilometara?

Povratak pučanstva u potpuno porušena naselja jedna je izuzetno komplicirana operacija koju Hrvatska nikako ne bi smjela dočekati nespremna. Što se stanja na istočnoslavonskom bojištu tiče, treba reći da je u posljednja 24 sata vladao gotovo blaženi mir. Svi kalibri, osim streljačkog lakog naoružanja, potpuno su mirovali.

Iz Vukovara i dalje stižu vijesti koje govore da ovaj grad u vojnom smislu agresor još ne kontrolira potpuno. Sedamdesetak hrvatskih boraca u ovom gradu, ponajviše na Mitnici, vodi gerilsku borbu, pa iako je u njega ušao prije mjesec dana, okupator se još ne osjeća sigurnim u Vukovaru, još trpi gubitke. Ovih dana dovršeno je formiranje poznate Vukovarske 124. brigade, koja se u tišini priprema za ono što će uslijediti. Čine je preživjeli vukovarski branitelji, ali i dobrovoljci iz cijele Hrvatske. Vukovar, grad gdje je zaustavljena i poražena srbijanska ratna mašinerija, i dalje živi, on je ideja vodilja hrvatske slobode i dok je Hrvatske Vukovar neće biti zaboravljen, a Hrvatska će moći reći da je potpuno slobodna tek onda kada

se Hrvati ponovo vrate u Vukovar. Kada će se to dogoditi, nitko točno ne zna, no svi su uvjereni da taj dan nije daleko.

13.01.

Tko koga pravi ludim?

- Tko zapravo koga pokušava praviti ludim - pitanje je koje se nameće nakon pažljive analize ponašanja okupatorske vojske na istočnoslavonskom bojištu i izjava koje oficiri iste strane ovih dana daju hrvatskoj strani i promatračkoj misiji u pismenom obliku.

Iako ono što se zbiva na terenu i dalje liči na primirje, bar u usporedbi s ranijih 14 »primirja«, ipak je očito da svakog dana desetak puta agresor prekrši primirje otvaranjem vatre iz streljačkog naoružanja, ispaljivanjem nekoliko minobacačkih ili tenkovskih granata na Vinkovce, Nuštar ili neko drugo hrvatsko naselje, ili, pak, na položaje Hrvatske vojske.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske - Operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo dali su dosad najoštriju ocjenu neprijateljskog ponašanja od stupanja na snagu posljednjeg primirja. Ona glasi: »Iz dana u dan neprijatelj pojačava aktivnost«. Tijekom noći između ponedjeljka i utorka agresor je cijelu noć intenzivno kršio primirje, a »razlog« je ovaj put bila pravoslavna Nova godina. Za pijane bradonje idealna prilika da se »ustašama pošalju novogodišnje čestitke«.

Sve je počelo u večernjim satima, kada se na položaje Hrvatske vojske u Ivankovu i Jármini pucalo minobacačima i bestrzajnim topovima iz neprijateljskog uporišta Karadžićevo. Padom mraka i dolaskom noći neprijateljska vatra se pojačala. Dolazila je uglavnom iz Pačetina i Bršadina, a bila je usmjerena na Vinkovce i Nuštar. U ovom napadu minobacačima i osvjetljavajućim granatama na hrvatskoj strani nije bilo ozlijeđenih. U ponoć, unatoč danom obećanju europskim promatračima, jer se takvo što očekivalo, neprijatelj je dodatno pojačao minobacačku vatru i topovima s većih daljina gađao naselje Malu Bosnu, željezničku postaju u Vinkovcima, te položaje Hrvatske vojske u Borincima. Ovi napadi trajali su duže od dva sata, a pred jutro je, nakon svega, ispaljeno nekoliko tenkovskih granata na Vinkovce, te se cijelo jutro pucalo teškim mitraljezima iz Ostrova prema Borincima.

A sada o pitanju s početka teksta: tko koga pravi ludim? Naime, uz sve nabrojano samo u posljednja 24 sata, dan ranije u pismenom dokumentu koji je predan Hrvatskoj vojsci kaže se: »Ako hrvatska strana nastavi kršiti primirje, JNA će morati otvoriti vatru iz svih vrsta naoružanja«?!

No, kako Hrvatska vojska s neprijateljem ima posla dobrih sedam mjeseci, onda je savršeno jasno o čemu je riječ. I prije se to događalo: kada je agresoru stalo da se primirje prekine, onda on iznosi takve »protuoptužbe«, a da je sve u svezi s 15. siječnjem i međunarodnim priznanjem Lijepe naše ne treba biti posebice mudrim da bi se uvidjelo.

Što će, dakle, biti poslije 15. siječnja, koliki je vijek trajanja ovog, bar na istočnoslavonskom bojištu krhkog primirja, vidjet će se uskoro. Hrvatska vojska, međutim, više nije nikakva »škola za naivne« i što god agresor pokušao poslije 15. siječnja ima pripremljen protulijek. O detaljima nije uputno pisati.

U Vinkovcima je povratak brojnih civila donio znatne probleme gradu koji je i dalje u ratu. Kako povratnike naučiti da prozori moraju biti zamračeni, da i dalje mora od 18 sati teći policijski sat, da se djeca ne smiju vraćati u grad, jer je to igranje s njihovim životima - zasad odgovora nema. Svi bi naravno željeli da je rat gotov, no rat, nažalost, u istočnoj Slavoniji nije gotov. A konačnu potvrdu da u Vukovaru intenzivno djeluje hrvatska gerila dobili smo jučer kada smo osobno putem motorole na jednoj uzvisini kod Nuštra čuli, na frekvenciji koju znaju samo hrvatski vojnici, jednog od vukovarskih branitelja koji nije napustio Vukovar. Sretno im bilo!

15.01.

Poginuo 15. siječnja

- Datum 15. siječanj u Vinkovcima, kao i u cijeloj Hrvatskoj, bio je zacijelo najvedriji dan od početka agresije na Hrvatsku. U prva 24 sata protivno svim i najoptimističnijim očekivanjima, Lijepu našu priznalo je, ili otvoreno najavilo priznanje 30 država. U Vinkovcima bio je to razlog za neizmjernu radost. Noć između 15. i 16. siječnja bila je noć kada se podjednako u skloništima i podrumima, kao i u samim rovovima čestitalo priznanje hrvatske države i dijelila radost zbog tog čina.

Da je istočnoslavonsko bojište središnje hrvatsko bojište i u trenutku priznanja svjedoči i jedan tužan podatak. Prva noć u međunarodno priznatoj Hrvatskoj donijela je jednog poginulog i jednog teško ozlijeđenog hrvatskog vojnika u Radićevom bloku, odnosno na prvoj liniji dodira s neprijateljskim četničko-terorističkim uporištem Mirkovci. Bilo je to oko 22 sata.

Iz Cerića je izvršen minobacački napad na rubne dijelove grada, a potom i na Nuštar. U 21,25 sati iz Henrikovaca agresor je otvorio napad iz VBR-a na »X-mz«, na naselje Slavija, a gotovo cijelu noć oglašavalo se agresorsko teško i lako streljačko naoružanje. Tučena je i željeznička postaja Vinkovci, a tijekom noći na Vinkovce palo je 90 teških projektila, srećom bez novih ljudskih žrtava.

Iz Orolika su se čule tri snažne detonacije, što govori o novom rušenju hrvatskih kuća na prostoru koji privremeno kontrolira okupator. Od trenutka priznanja Hrvatske, pregovaračka ekipa s hrvatske strane ima pravo i po međunarodnom pravu koristiti za agresora termin okupatorska vojska. To svoje pravo hrvatska strana iskoristila je već prvog dana.

Prigodom međunarodnog priznanja Hrvatske u velikoj sali hotela »Slavonija« upriličen je prijem za zapovjedništvo Hrvatske vojske, odnosno 109. brigade Hrvatske vojske. Istovremeno direktor hotela »Slavonija« u Vinkovcima priredio je kat niže prijem za sve vinkovačke ratne izvjestitelje uključujući i vašeg. U Vinkovcima protekle noći bilo je nekontrolirane pucnjave iz lakog streljačkog naoružanja, što se može osuditi, ali i razumjeti. Jer, 15. siječnja rođena je Hrvatska i rođena je povijest.

Taj dan u Vinkovcima protekao je uglavnom mirno.

17.01.

»Dobrovoljno« iseljavanje Jankovčana?

- Nedavno prisilno iseljavanje 42 Oroličana potvrdilo je namjere okupatorske vojske da u privremeno zaposjednute dijelove Republike Hrvatske naseli srpsko pučanstvo, a to čini na način da se uopće ne trudi da prikrije svoje postupke. Dapače, javnosti nudi »dokumente« s potpisima iseljenih Hrvata koji su sve što su imali i stekli dobrovoljno poklonili okupatoru. Ako je i od jugo-armije, previše je! Prema pouzdanim obavijestima, na isti bi se način uskoro mogao dogoditi i egzodus Hrvata u Jankovcima. Riječ je o sedamdesetak mještana hrvatske nacionalnosti, uglavnom starijih osoba, koji su proteklih dana izloženi teroru okupatora. Hrvate u ovom selu svakodnevno se tjera na teške radove, uglavnom na popravljanje

srpskih kuća, a poduzimaju se i mjere da se pokrene proizvodnja u jankovačkoj ciglani, jednom od pogona vinkovačke industrije građevinskog materijala »Dilj«. Inače, u ovom su selu vrlo teški uvjeti za život, jer nema ni struje ni vode, a sve češće su crijevne zarazne bolesti. Unatoč pripremama za doseljavanje Srba u Jankovce, okupator ne postiže očekivane rezultate, jer izbjegli Srbi jednostavno odbijaju da se nasele u ovaj dio Slavonije, poučeni iskustvom svojih prethodnika koji su, umjesto u obećani raj, došli u neimaštinu.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar priopćavaju da se na ovom području i dalje krši sarajevsko primirje, i to ne samo otvaranjem vatre po položajima Hrvatske vojske. Već treći dan zaredom vinkovačku frontu nadlijeću neprijateljski helikopteri, a jedan se spustio u Markušicu, što potvrđuje da agresor svoje redove stalno popunjava novim snagama na relaciji Markušica - Karadžićevo, čime se nastavlja kontinuitet pokreta, premještanje i popune neprijateljskih jedinica u prostoru između Dunava i Bosuta.

U subotu je agresor ponovo zapalio dio šume »Lug«, u blizini Pačetina, što se može protumačiti novim krčenjem šume i pripremom terena za postavljanje i ukopavanje novog teškog naoružanja.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske kažu da je na više mjesta duž linija obrane od Ivankova, Jarmine, Borinaca, Nuštra i na bosutskoj fronti, otvarana povremena vatra okupatora iz lakog i teškog streljačkog automatskog oružja. Iz smjera Starih i Novih Jankovaca odjekivale su detonacije. Saznajemo da okupatorska vojska, kao i u Ceriću, ruši hrvatske kuće, kako bi se sve što je hrvatsko uništilo što više.

»Vruća telefonska linija« između Mirkovaca i Vinkovaca od subote radi punim intenzitetom. Neprijateljska vojska, naime, učestalo poziva, uglavnom bez konkretnog razloga, tek toliko da bi stalno imala kontakt s hrvatskom stranom. Očito da im nedostaje i vizualni kontakt, jer su iz smjera Henrikovaca ispaljivali više svijetlećih raketa prema Hrvatskoj vojsci u Nuštru.

Prema posljednjim informacijama, u Mirkovcima je, u blizini željezničke postaje Vrapčana, uočeno okupljanje veće skupine ljudi, ali još uvijek nije utvrđen povod tog okupljanja.

20.01.

Gore hrvatska sela

- Na privremeno zaposjednutom prostoru istočne Slavonije agresor je, prema svemu sudeći, ušao u »posljednju fazu« uništavanja svega što je hrvatsko. Nakon što je prvo bombardirao svim kalibrima hrvatska naselja na tom prostoru, potom protjerao i pobio hrvatsko stanovništvo i do posljednje sitnice opljačkao hrvatske domove, sada agresor cijela hrvatska sela na tom prostoru pali. U posljednja 24 sata gorjeli su Antin, Tordinci i Korođ u vinkovačkoj općini, te selo Ludvinci u vukovarskoj općini. Tijekom cijelog dana agresor je činio brojne prekršaje sarajevskog primirja. On i dalje gradi fortifikacijske objekte i dovlači vojnu tehniku i opremu.

Iz Mirkovaca je ispaljena minobacačka granata koja je pala u blizinu silosa, na brčansku prugu, a iz Gaboša su ispaljene četiri topovske granate na Borince. Iz Cerića i Henrikovaca ispaljeno je desetak tenkovskih granata na Nuštar, a istodobno u Ceriću i Mirkovcima agresor je premještao tenkove. Navečer je iz Cerića povremeno otvarana vatra iz topova »praga« rasprskavajućim zrnima na Nuštar, a u isto vrijeme žestoka mitraljeska vatra otvarana je na položaje Hrvatske vojske kod Jarmine i Borinaca.

Osim što gore hrvatska i mađarska sela, gorjele su i veće površine kukuruza od Pačetina prema rijeci Vuki, a u Zapovjedništvu Hrvatske vojske smatraju da je riječ o namjerno izazvanom požaru kako bi agresor dobio preglednost prema položajima Hrvatske vojske. Iz smjera Vukovara i dalje odjekuju detonacije, a činjenica da je sjedište »SAO Krajine« u Dalju, a ne u Vukovaru, govori da Vukovar još nije siguran za agresora, te da u njemu vjerojatno nema ni elementarnih uvjeta za smještaj. Činjenica da u posljednjih mjesec dana nijedan srbijanski medij nije demantirao informacije o hrvatskoj gerili u Vukovaru, posebice na Mitnici, dovoljno govori. Stiglo je i objašnjenje zbog čega su se tijekom nedjelje okupljale veće skupine ljudi u blizini željezničke postaje Vrapčana. Riječ je o izvođenju novih fortifikacijskih objekata, ali i o postavljanju protuzračnog sustava s radarom, što znači da agresor ozbiljno strahuje od trenutka kada će Hrvatska vojska dobiti suvremene bojne zrakoplove.

Kod Županje na Savi uništena je skela koja je Županju povezivala s Orašjem na bosanskoj strani, nakon što je miniran most. Počinitelji su nepoznati, a sada jedina veza između Hrvatske i Bosne na ovom potezu, baš kao prije nekoliko stoljeća, ostaje čamac.

Jučer od ranih jutarnjih sati, prema informacijama Zapovjedništva Hrvatske vojske Operativne skupine Vinkovci, Vukovar, Đakovo, srpska agresorska vojska otvara vatru. Tako je na položaju Hrvatske vojske kod Tominog Hrasta u istočnom dijelu općine Đakovo otvorena neprijateljska vatra iz Šodolovaca i Karadžićeva, od koje je jedan hrvatski vojak teško ranjen.

U slavu Boga

Ujutro je iz Cerića ispaljena tenkovska granata na Nuštar, a minobacačka na Žankovac. Tijekom noći još dvije tenkovske granate pale su u blizini željezničke postaje u Vinkovcima. Tijekom iste noći neprijateljski helikopter spustio se u Pačetin, a drugi u Markušicu. Kada se sva ova kršenja primirja dovedena u svezu s najnovijom izjavom *Gorana Hadžića* o tome da su Srbi iz Slavonije izdani od Miloševića, onda nije teško zaključiti da je osnovni razlog pojačanih bojnih aktivnosti agresora pokušaj sprečavanja dolaska »modrih kaciga« na prostor istočne Slavonije, posebice u dubinu teritorija koji je agresor privremeno zaposjeo. U svakom slučaju, na području istočne Slavonije, neovisno o priznanju Lijepe naše, još ništa nije riješeno, rat ovdje nije gotov, a nije isključeno čak ni to da ga nakon određenog vremena bude opet u punom intenzitetu.

21.01.

Koushner čestita Treberu...

- U vinkovački Krizni štab na ruke predsjednika Kriznog štaba *Ivana Trebera* stigla je čestitka za sretniju budućnost gradu i općini Vinkovci ministra za humanitarna pitanja u vladi Francuske gospodina *Bernarda Koushnera.* To je samo jedno od pismenih priznanja vinkovačkom kraju za stradanja i žrtve koje su podnijeli i za herojstvo koje su ispoljili pri obrani istočne Hrvatske. Ovaj francuski ministar među prvim je utjecajnim zapadnim političarima koji je posjetio istočnu Slavoniju, gradove Osijek i Vinkovce, shvatio što se tu zapravo događa i koji je imao hrabrosti i upornosti da to sve tako kako je vidio prikaže Francuskoj, a time i svjetskoj javnosti. Nakon 48 sati gotovo blaženog primirja s istočnoslavonskog bojišta opet stižu uznemirujuće vijesti. Opet je u više navrata srpska okupacijska vojska intenzivno kršila primirje, još jednom svojim postupcima potvrdila je ono što Slavonci odavno već znaju, da se agresoru nikad ne može vjerovati. Na dijelu istočnoslavonskog bojišta sjeverno od Nuštra prema izvješću Zapovjedništva Hrvatske vojske operativne skupine Vinkovci - Vukovar - Đakovo neprijatelj je vršio znatno premještanje svojih oklopnih sredstava, što je također kršenje sarajevskog dogovora, koji uz ostalo podrazumijeva potpuni prekid svih pokreta svih vojnih jedinica hrvatske i neprijateljske strane. Prvo su iz Marinaca koje kontrolira agresor tri tenka prebačena u Henrikovce, a potom je deset tenkova preko pontonskog mosta na Vuki iz Bršadina prebačeno u Marince. Nešto iza 20 sati iz neprijateljskog uporišta Ostrovo otvorena je vatra iz pješačkog automatskog naoružanja na položaj Hrvatske vojske kod Borinaca. Također, iz Ostrova, nešto ranije, ispaljeno je nekoliko minobacačkih granata na Borince. U srijedu navečer oko 19 sati iz Mirkovaca su reflektorima snažno osvjetljavali vinkovačko prigradsko naselje Mala Bosna, da bi potom na isto naselje iz Cerića agresor otvorio jednosatnu žestoku paljbu iz protuavionskog mitraljeza. Iste večeri kod mjesnog groblja u Ceriću primjećeno je kretanje neprijateljskih tenkova, koji su se nakon manjih pokreta vratili na svoje početne položaje. Tijekom cijelog popodneva u srijedu na istočne rubne dijelove đakovačke općine otvarana je snajperska vatra i vatra iz pješačkog naoružanja iz neprijateljskih uporišta Šodolovci, Koprivna, Markušica i Karadžićevo.

Tijekom noći, između srijede i četvrtka, nastavljeno je kretanje i grupiranje neprijateljske oklopne tehnike u Marincima, Henrikovcima i Ceriću, a iza 01.00 sati na položaje Hrvatske vojske u Nuštru otvarana je silovita vatra. Tijekom noći, opet, u više navrata iz Ostrova pucano je na Borince. Prijepodne na vinkovačkom području proteklo je relativno mirno. U Vinkovcima, još se slažu utisci posjeta dan ranije delegacije HAZU-a, na čelu s predsjednikom *Ivanom Supekom,* te visokih čelnika hrvatske Vlade. Akademici su ostali zapanjeni onim što su vidjeli u Vinkovcima, a njihove najčešće izjave bile su: »Znali smo da ste stradali, ali zaista nismo vjerovali da su Vinkovci toliko razrušeni«. U Vinkovcima međutim, ima još dovoljno ponosa i prkosa da se za toliko potrebnu pomoć nikoga ne moli, jer Slavonija nikada nije molila. Dio krovišta već je popravljen, pa je na nekima od njih teško prstom pokazati gdje su granate padale. Ako se takva oštećenja već saniraju, one druge rane za poginulima i ranjenima u ratu koji još traje neće tako skoro. Skupina hrvatskih vojnika iz Vinkovaca, s obzirom da se preko nekih republičkih adresa ne mogu kvalitetno rješavati problemi hrvatskih ratnih vojnih invalida, ovih dana pokrenula je jednu krajnje humanu inicijativu za osnivanje posebnog fonda u Vinkovcima koji će se zvati »Fond hrvatski vojnik«. Onim preživjelim hrvatskim vojnicima koji su u ovom ratu ostali invalidi, Fond bi trebao pomoći da se nakon svega lakše adaptiraju u civilni život u suverenoj Hrvatskoj.

24.01.

Uništili i arheološko nalazište

- Istina o razmjerima zločina i genocida koje je srpska okupacijska vojska počinila u istočnoj Slavoniji gotovo svakoga dana dobiva nove potvrde. Uz to što je počinio kulturocid, rušeći katoličke crkve i spomenike kulture najviše kategorije, ovih dana došlo je do još jednog novog saznanja, o još jednom kulturnom barbarstvu agresora. Riječ je o arheološkom lokalitetu »Gradina« kod Privlake, izuzetno vrijednom, djelomično istraženom, a starom 3.500 godina koji je prema saznanjima Zapovjedništva 109. brigade Hrvatske vojske u Vinkovcima potpuno uništen desetinama rovova, zemunica i drugih fortifikacijskih objekata koje je iskopao agresor želeći na gradini napraviti isturenu utvrdu na bosutskoj fronti.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske, u svezi s galamom u srbijanskim elektronskim medijima o tome da je na vinkovačkom silosu uz hrvatsku, istaknuta i njemačka zastava ističu da su desetine građana u znak zahvalnosti Njemačkoj, za ono što je učinila za Hrvatsku, istakle također njemačku zastavu u svoj prozor ili na krov i da ne vide što bi tu u suverenoj i međunarodno priznatoj hrvatskoj državi moglo biti sporno.

A u beogradskom dnevniku spiker je rekao: »Zamislite, oni više vole Njemačku nego »NAŠU« - zastavu«. Koja je to »NAŠA« u istoj informativnoj emisiji nisu ni pokušali objasniti.

Što se brojnih aktivnosti agresora tiče u petak u poslijepodnevnim satima zabilježeno je prelijetanje jednog neprijateljskog zrakoplova u smjeru Županja-Vinkovci-Osijek, što predstavlja povredu hrvatskog zračnog prostora i na što zasad iz Glavnog stožera reagiraju samo priopćenjem i prosvjedom. Vrijeme kada se neprijateljski zrakoplovi više neće moći šetati hrvatskim nebom međutim svakim danom je sve bliže, pa »treba« razumjeti agresorsku želju da »leti još malo«. Beogradski mediji u petak su galamili o »pješačkom napadu na Mirkovce«, što je naravno još jedna laž, no laž koja je trebala biti uvod u ofenzivnu neprijateljsku akciju tijekom noći. U noći, naime, između petka i subote agresor je pokušao izvršiti pješački prodor, s Vrapčane koju kontrolira, u predjel Trbušanci i Nova Brana no doček je bio prilično vruć i neprijateljski pješaci su vrlo brzo odustali od svojih namjera. Problema ovih dana imaju i »beli orlovi«, koji su se na slavonskom snijegu u nekoliko navrata ozbiljno »okliznuli«.

U Vinkovcima, nakon povratka brojnih prognanika sada se počinju u znatnijem broju vraćati i vinkovački Srbi. Čak i oni koji su se preko »objektivnih jugoslavenski orijentiranih medija« poput Yutela prije izvjesnog vremena hvalili svojom ugroženošću. Dijelu je njih nakon svega istekla viza u Njemačkoj i Austriji, a značajnom dijelu istekla je »viza« u Srbiji. Nakon svega razrušeni Vinkovci su im opet dobri. Uz navedene vijesti u Slavoniji se posljednjih dana događaju stvari za koje smo svi taman bili pomislili da su prošlost. Riječ je o »ambicijama« lokalnih političara da vode vojne operacije i sebe osobno promoviraju u vojne zapovjednike. Unatoč činjenici da je ustrojena Hrvatska vojska, s jasnom vojnom hijerarhijom. Ta tendencija više ili manje izražena je u nekoliko slavonskih općina, a kako saznajemo u jednoj je cijela prva općinska garnitura sama sebe postavila na neku od »funkcija« u formacijama Hrvatske vojske. Politika i vojna struka i znanje tako se još jednom miješaju na najgori mogući način, a tko će zbog toga trpjeti nije teško predvidjeti.

26.01.

Godišnjica »bliskog susreta«

- Bilo je to prije točno godinu dana, u noći 25. siječnja 1991, kada je istjecao Kadijevićev ultimatum za razoružavanje svih »paravojnih«, odnosno svih hrvatskih oružanih formacija. Te noći nešto poslije 22 sata vinkovački asfalt zaparale su gusjenice tenkova iz vinkovačke vojarne »Đuro Salaj«. Bio je to prvi »tenkovski korzo« u Hrvatskoj, prvi put je buduća srpska okupacijska vojska izišla na ulice jednog grada u Hrvatskoj da bi demonstrirala svoju vojnu silu. Godinu dana poslije vinkovačkim ulicama opet prolaze oklopna vozila, no sva ona bez iznimke nose oznake Hrvatske vojske. U međuvremenu dogodila se cijela povijest.

Na tu »godišnjicu« sve što je agresor mogao bilo je da u nekoliko navrata ozbiljnije prekrši primirje. Najozbiljnije kršenje sarajevskog primirja zbilo se nešto prije 18 sati, kada je iz neprijateljskog uporišta Šodolovci ispaljeno više od 30 minobacačkih granata na položaje Hrvatske vojske kod Tominog Hrasta.. Od stupanja na snagu posljednjeg primirja to je najveća količina ispaljenih projektila u jednom kršenju primirja. Vinkovce su u subotu između 12 i 14 sati preletjela tri neprijateljska transportna vojna zrakoplova, što je još jedna ozbiljna povreda hrvatskog zračnog prostora.

Oko 20 sati agresor je iz Mirkovaca i Cerića otvarao vatru pješačkim automatskim oružjem i protuavionskim mitraljezima na tzv. Malu Bosnu i Ulicu bana Jelačića, a u petak u poslijepodnevnim satima iz Gaboša agresor je ispalio dvije tenkovske granate na Borince. Tijekom noći vatri neprijatelja bili su izloženi položaji Hrvatske vojske u šumi Durgutovica kod Ivankova.

Kada se i hrvatska vojska domogla teškog topništva sukob s agresorom poprimio je kategoriju rata

Da je agresor osim u kršenju primirja nenadmašan u još jednoj »disciplini« - »prodavanju magle«, svjedoči i poruka koju je neprijateljska strana u subotu u 15 sati uputila hrvatskoj strani. U njoj doslovno stoji da su »zbog stalnog kršenja primirja od hrvatske strane oni na samom rubu živaca i to jednostavno više ne mogu izdržati«.

Vrlo je zanimljiva i četnička prijetnja koja se ovih dana često vrti u eteru. Ona glasi da će »četnici unatoč svemu ovih dana zauzeti Mitnicu«, dio Vukovara u kojemu aktivno od trenutka kada je agresor ušao u ovaj grad djeluje hrvatske gerila.

U nedjeljno prijepodne u Vinkovcima se zbio još jedan važan događaj. U vinkovačkoj Crkvi sv. Euzebija i Poliona (Velikoj crkvi, kako je Vinkovčani zovu), sagrađenoj 1787. godine, prvi put poslije gotovo pet mjeseci održana je nedjeljna misa. Crkveni obred toliko dugo nije služen zbog gotovo neprekinutog bombardiranja grada i zbog toga što su toranj i dio krovišta znatno oštećeni i izgorjeli od gađanja zapaljivim projektilima iz Mirkovaca. U međuvremenu, napravljen je improviziran pokrov, pa je vinkovački dekan, prečasni *Tadija Pranjić* na katoličku Blagovijest služio svetu misu, a u propovijedi pozvao sve ljude da budu nositelji blagih vijesti.

Prema već uobičajenom scenariju agresora, i jučerašnje prijepodne protječe mirno, a prizor od kojih se onima naviknulima na rat ledi krvi u žilama su brojna djeca sa sanjkama na vinkovačkim ulicama. O tome smo već pisali, općinski čelnici su u niz navrata upozoravali da se djeca ne smiju vraćati u grad dok potpuno ne bude otklonjena ratna opasnost, no za mnoge povratnike to očito malo vrijedi.

27.01.

zračnog prostora, neprijateljski zrakoplovi nadlijetali su vinkovačko nebo, no smjer njihovog kretanja, zbog slabe vidljivosti i magle, nije utvrđen.

Da agresor ima problema na fronti, svjedoči i javni poziv upućen ovih dana u Srbiji. U njemu se pozivaju inženjeri i drugi stručnjaci da se prijave i osposobe za eksploataciju naftonosna polja u Đeletovcima, Ilači i Privlaci.

Slavonska kvalitetna nafta agresoru bi i te kako dobrodošla, poglavito za njegove oklopno-mehanizirane jedinice na istočnoslavonskom bojištu. Vrlo je indikativno da je ovih dana u središnjem beogradskom dnevniku prvi put Beograd službeno javno kritizirao »bezrazložan strah Srba u Hrvatskoj od dolaska 'plavih kaciga'«. Teorija za umirenje pobunjenih Srba iz Hrvatske, kako je detaljno obrazložio Crnogorac koji uporno hoće biti Srbin *Branko Kostić,* glasi: »Svo naoružanje SAO Krajine bit će u priručnim magazinima nadohvat ruke Srbima u svakom srpskom naselju u Hrvatskoj i čim oni opaze bilo što sumnjivo, odmah će potegnuti oružje. A JA će biti 'na samoj granici', spremna da oklopno-mehaniziranim jedinicama za sat vremena prodre 60 km u hrvatski teritorij«.

Kako će to JA za sat vremena prodrijeti 60 km u hrvatski teritorij ako je u Vukovar »prodirala« tri mjeseca, Kostić je propustio objasniti. Čak i jedini četnički vojvoda bez brade *Vojislav Šešelj,* prema Miloševićevom nalogu, ovih dana uvjerava Srbe kako su »'plave kacige' za Srbe dobrodošle, a kazna su za Hrvate«.

Kako napustiti Hrvatsku i otkloniti mogućnost totalnog vojnog poraza, a u očima pobunjenih Srba iz Hrvatske ne ispasti izdajica pitanje je koje muči aktualnu srbijansku vlast i beogradsku čaršiju.

28.01.

»Đuka Begović« na fronti

- Poslije generala i političara, europskih promatrača i stranih delegacija jučer je istočnoslavonsko bojište »posjetio« i »Đuka Begović«. Poznati hrvatski glumci Ivo Gregurević i Filip Šovagović za Hrvatsku vojsku, odnosno pripadnike vinkovačke 109. brigade na prvim linijama fronte, u Otoku i Jarmini, izveli su poznatu slavonsku monodramu Ivana Kozarca »Đuka Begović«. Radi se o hvale vrijednom gestu poznatih hrvatskih glumaca, čiji je nastup predstavljao pravo osvježenje za hrvatske ratnike na istoičnoslavonskom bojištu.

Što se agresorskog kršenja primirja tiče, on ga je i u protekla 24 sata kršio već uobičajenim intenzitetom. U nedjelju navečer u 23,05 sati iz Mirkovaca je otvorena jaka mitraljeska vatra na predjele Nova brana i Trbušanci, a u isto vrijeme vatra iz streljačkog oružja otvarana je iz Gaboša prema Borincima. Od ponoćnih pa sve do ranih jutarnjih sati svijetlećim mecima iz Mirkovaca agresor je gađao vinkovački silos, a pred zoru nova vatra uslijedila je opet iz Gaboša na Borince.

Iz Šodolovaca neprijateljska vojska tijekom noći povremeno je otvarala snajpersku vatru na položaje Hrvatske vojske kod Tominog hrasta, a tijekom noći zabilježen je i slabiji pokušaj pješačkog neprijateljskog prodora iz Nijemaca prema Komletincima, što je uspješno odbijeno. U Zapovjedništvu 109. brigade u Vinkovcima o aktivnostima neprijatelja imaju posebno mišljenje. Ono glasi: »Tamo gdje god je to moguće agresor želi korigirati svoje položaje, odnosno pomaknuti liniju fronte, bar za jedan jedini metar, a tamo gdje procjenjuje da to nije u stanju intenzivno i dodatno utvrđuje svoje obrambene položaje«.

Suprotno sarajevskom primirju, srpska okupacijska vojska i dalje vrši značajne pokrete svojih trupa. Tako je okupator u nedjelju u popodnevnim satima 30 kamiona s ljudstvom i opremom, prebacio iz Negoslavaca u Orolik. Tijekom noći uslijedila je još jedna povreda hrvatskog

Potvrde za »ugrožene« Srbe

Jedna od glavnih vijesti vezanih uz istočnoslavonsko bojište stiže iz vojvođanskog grada *Kikinde.* Tamo jedan domišljati građanin prodaje za 300 do 500 DEM »potvrde« o tome da je taj i taj Srbin iz Slavonije u proteklih pet mjeseci bio u Bosni, konkretno u *Sarajevu, Tuzli* ili *Zenici.* Takve potvrde kupuju oni slavonski Srbi koji su aktivno sudjelovali u borbi rotiv Hrvatske u istočnoj Slavoniji, ili oni koji su cijelo vrijeme bili u izbjeglištvu u Srbiji, a kupuju ih zato da bi se s njima, kao da se ništa nije dogodilo, mogli vratiti u Vinkovce. Potvrde imaju i pečat nekog od spomenutih bosanskih gradova, a nekoliko takvih ovih je dana pronađeno u Vinkovcima, i nakon analize utvrđeno je da se radi o falsifikatima.

Kakvi su to uopće ljudi i građani koji su se okrenuli protiv svoga grada i svoje sredine i sada se s takvim »potvrdama« vraćaju u Vinkovce kao da se ništa nije dogodilo, teško je reći, no da ima takvih pojedinaca koje sada sindrom ugroženosti napušta, kojima su sada i razrušeni Vinkovci odjednom dobri za život, izvan je svake sumnje.

Što se noći između četvrtka i petka tiče, recimo da je to bila noć kada su letjeli neprijateljski helikopteri u više navrata i u više smjerova. U 20.30 sati skupina neprijateljskih helikoptera, ne manje od pet, letjela je iz *Markušice* prema *Gabošu,* a oko 21.50 sati pet helikoptra letjelo je iz *Markušice* prema *Baranji,* a potom iz *Cerića* prema *Jankovcima.*

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske procjenjuju da je riječ o značajnijem dopremanju materijala, oružja i opreme. Pucnjave na istočnoslavonskom bojištu bilo je tijekom cijele noći: iz Karadžićeva prema Durgutovici, iz Koprivne prema Tubojci, iz Šodolovaca prema Tubojci, a glavni napad s većim brojem minobacačkih granata uslijedio je

Jedno od nekoliko desetaka uništenih oklopnih vozila u bici za Jankovce. U bitkama je agresor imao velike gubitke

oko 22 sata iz Šodolovaca prema Koritni, s većim brojem minobacačkih granata. Na Borince u to vrijeme pale su dvije minobacačke granate iz Ostrova, te dvije topovske granate također iz Ostrova.

Na bosutskoj fronti, kod mjestá: Komletinci, Privlaka i Otok, otvarana je tijekom cijele noći povremena vatra iz streljačkog naoružanja. Sve nabrojeno govori da je primirje na istočnoslavonskom bojištu na vrlo klimavim nogama, da je primirje utoliko što su grad Vinkovci i okolna hrvatska sela pošteđeni masovnih bombardiranja, no da na liniji frone mnogo toga što se zbiva upućuje na novo zaoštravanje situacije. Nema nikakve sumnje da je Marrack Goulding izjavom da će »plave kacige« stići za »nekoliko mjeseci« dodatno ohrabrio srpske ekstremiste, četnike i JA da ne poštuju primirje i da ne razmišljaju o povlačenju s hrvatske zemlje. U grad Vukovar agresor ovih dana intenzivno dovlači Hrvate iz Vojvodine. Time postiže dvostruki cilj: od njih pravi živu besplatnu radnu snagu, a isovremeno ako dođe do hrvatskog napada na Vukovar, oni će biti živa topovska hrana. Agresor dakle vrši etičko čišćenje cijelog prostora Vojvodine, a iz istočne Slavonije ne razmišlja da se povuče. Odgađanje dolaska »plavih kaciga« bez sumnje je američko kupovanje vremena za Miloševićev režim. To što takav pristup može izazvati ratni požar na cijelom Balkanu kao da prvu svjetsku velesilu posebno ne brine.

Ako se o gradu Vukovaru, bar s vremena na vrijeme, ponešto čuje, onda se o drugom okupiranom starom hrvatskom gradu Iloku ne čuje ništa. Ilok je danas, tužna je činjenica, zaboravljeni grad, a koliko će takav odnos prema njemu potrajati teško je predvidjeti. Što se Vinkovaca tiče, recimo još da vinkovačka delegacija koju prevodi predsjednik Izvršnog vijeća Ivan Treber ovih dana održava »Dane Vinkovaca u Mariboru«, gdje će glavna tema biti uspostavljanje gospodarske suradnje između gradova Vinkovci i Maribor.

01.02.

Povrede hrvatskog zračnog prostora

- Stalne povrede hrvatskog zračnog prostora od strane neprijateljskog zrakoplovstva osnovni su način na koji agresor posljednjih dana krši krhko primirje u istočnoj Slavoniji. Tako je bilo i u posljednja 24 sata, posebice u noći između subote i nedjelje.

Spomenute noći neprijateljski helikopteri i zrakoplovi intenzivno su nadlijetali i prelijetali cijelo istočno- slavonsko područje u prostoru između *Dunava, Bosuta i Vuke.*

Ukupno je bilo pet preleta helikoptera, s ukupno 18 helikoptera, uz što je zabilježeno još šest preleta vojnih zrakoplova nad vinkovačkim i županjskim područjem. Sve ovo, ističu u Zapovjedništvu Hrvatske vojske, upućuje na živu aktivnost neprijatelja, usmjerenu na stalnu dopremu različitog vojnog materijala i tehničkih sredstava. To upućuje na zaključak da on i dalje ne razmišlja o po-

vlačenju s hrvatskog teritorija. Noć je, što se vatrenog kršenja primirja tiče, bila potpuno mirna na cijeloj liniji fronte, od đakovačke općine do bosutske fronte. Hrvatska vojska i dalje je budna i pažljivo prati sve pokrete agresora, a na manje provokacije ne uzvraća. Svakodnevno stigne s teritorija koji je privremeno zaposjednut poneki preživjeli Hrvat, koji daje nova svjedočanstva o zločinima, koje su u ovom ratu počinili srpska okupacijska vojska i četnici. Preživjeli Hrvati svedeni su na bijelo roblje, na golu fizičku radnu snagu koja mora raditi najteže poslove, a zauzvrat dobiva hrane samo za puko preživljavanje. Uz sve, preživjeli Hrvati izloženi su svakodnevnim fizičkim i psihičkim maltretiranjima i torturama. Tako je u Vukovaru i Iloku, Erdutu i Dalju, Belom Manastiru i Mirkovcima. U Vinkovce se nastavlja vraćati stanovništvo, ali zabilježena je i pojava o kojoj smo pisali kao o krajnje neodgovornoj - značajan povratak djece u grad. Unatoč tome što su Vinkovci na samoj liniji fronte, što se jednom od tri glavne ulice može pješice za 15 minuta stići u Mirkovce, što sada mogu samo promatrači (i oni povremeno), dio roditelja nije odolio a da ne vrati svoju djecu u grad. Što bi se dogodilo u slučaju značajnijeg bombardiranja grada, nitko ne smije ni pomisliti.

Vinkovački odbor za promotivne akcije »Vinkovci u ratu« održao je prošlog tjedna »Dane Vinkovaca u Mariboru«, gradu s kojim Vinkovci odprije imaju prijateljske veze. Na »Danima Vinkovaca u Mariboru« dominirala je gospodarska problematika, odnosno planovi za obnovu Vinkovaca, te s tim u svezi pronalaženje putova za čvršću suradnju vinkovačkog, sada razrušenog, i mariborskog gospodarstva. O tome su u Mariboru detaljno govorili i gradonačelnik Vinkovaca *Tihomir Zovak* i predsjednik općinske vlade *Ivan Treber*. Domaćin Vinkovčanima bila je gradonačelnica Maribora *Magda Tovarnik,* koja je istaknula da je najvažnije uspostaviti vezu u najtežim trenucima, te da to osobito vrijedi za Vinkovce, koji su, unatoč primirju, još u ratu. U mariborskoj galeriji »Stolp« priređena je izložba ratnih fotografija o temi »Vinkovci u ratu«, čiji je inicijator bio vinkovački profesionalni fotograf *Zvonimir Tanocki.* Predratne gospodarske veze Vinkovaca i Maribora počivale su prvenstveno na mariborskom poduzeću »Marles«, koje je svoj pogon imalo i u Vinkovcima.

Informacija o tome da Vinkovci neće biti županijsko središte u Vinkovcima je izazvala pomiješane osjećaje. Prvo, svi misle da je najmanje što se moglo učiniti za Vukovar dati mu da bude županijsko središte; drugo, u svim ranijim projekcijama županija u Hrvatskoj spominjala se i vinkovačka, koje sada nema; treće, ovdje je još rat i županijska podjela još djeluje kao daleka budućnost, a na pitanje kada će se steći uvjeti za županije, pravog odgovora nitko nema.

03.02.

U Vukovaru se puca

- Što se doista događa u hrvatskom gradu Vukovaru, u koji je srpska okupacijska vojska uspjela ući nakon tromjesečne opsade i na kojemu je praktički polomila zube, u detalje nije moguće doznati. Izvjesno je da u Vukovaru intenzivno noću djeluje hrvatska gerila, da je najsnažnija na *Mitnici* i da o ovome gradu i danas srbijanski mediji nerado prave televizijske i ostale priloge. U posljednja dva dana u Vukovaru se događa nešto čudno. Intenzitet pucnjave koja gotovo ne prestaje je takav da iznenađuje i dobro upućene u zbivanja u Vukovaru.

Očito je da Vukovar još nije pod potpunom kontrolom agresora, da ostaje mora za srpsku okupacijsku vojsku i nakon više od dva mjeseca od trenutka kada je ušla u Vukovar.

Ako se u Vukovaru puca, onda treba reći da i na istočnoslavonskom bojištu agresor čini niz kršenja primirja, na temelju kojih se može zaključiti da ono visi o tankoj niti.

Četiri večeri, odnosno noći, na ovom području su česti intenzivni preleti neprijateljskih zrakoplova i helikoptera u svim mogućim smjerovima, a najčešći su *Mirkovci, Cerić, Bršadin, Henrikovci, Bogdanovci.* U noći između nedjelje i ponedjeljka u više naleta letjelo je 12 helikoptera, a u 20,15 sati Vinkovce je preletio neprijateljski zrakoplov, a jučer ujutro još jedan helikopter u niskom letu koritom Bosuta stigao je u *Mirkovce.* Jučer ujutro u 6 sati iz neprijateljskog uporišta Markušica ispaljeno je šest minobacačkih granata kalibra 120 mm na položaje Hrvatske vojske kod *Tominog Hrasta,* a skupina od dvadesetak četnika iz istog smjera pokušala se približiti položajima Hrvatske vojske. U nedjelju je u Mirkovcima uočeno formiranje vojne kolone od četiri tenka i više kamiona, no ta kolona nije se kretala. Južnije od Vinkovaca trebala bi biti uspostavljena još jedna »vruća« telefonska linija između Hrvatske i okupacijske vojske. Veza bi trebala funkcionirati između *Županje i Tuzle,* a o tome su jučer pregovori dviju strana vođeni u Brčkom, uz posredovanje promatrača.

Tijekom noći povremene pucnjave bilo je na gotovo cijeloj liniji istočnoslavonskog bojišta, a na mjesto Koritna u đakovačkoj općini u nedjelju navečer pale su dvije granate: jedna iz *Karadžićeva* i jedna iz *Gaboša.* Vinkovački gradonačelnik *Tihomir Zovak* jučer je održao tiskovnu konferenciju na kojoj je novinare iscrpno izvijestio o sedmodnevnom boravku u Njemačkoj. Zovak je tom prilikom posjetio gradove *Ullm, Stuttgart i Bruxall.* Domaćini u Ulmu bili su Hrvatska katolička misija i svećenik *Bosiljko Rajić,* te gospodin *Worner,* kao zastupnik gradonačelnika tog grada. S gradonačelnikom Ullma *Ludvigom,* Bruxala - *Vernerom,* te Stutgarta - *Romellom* vinkovački gradonačelnik imao je vrlo uspješne razgovore o pomoći tih gradova i njihovom ulaganju u obnovu Vinkovaca.

Vinkovačka delegacija, također na čelu sa Zovkom, večeras će biti nazočna promociji filma *»Đuka Begović«* u kinu Studentskog centra u Zagrebu. Film je režirao *Branko Schmidt,* scenarij su napisali Schmidt i *Fabijan Šovagović,* a snimljen je uglavnom na području vinkovačke općine koja je osigurala i značajna financijska sredstva za realizaciju tog filmskog projekta.

Na kraju izvješća s istočnoslavonskog bojišta recimo da se jučer oglasilo i Zapovjedništvo 109. brigade Hrvatske vojske u Vinkovcima glede povratka brojnih civila, posebice djece, u Vinkovce i okolna sela. Zapovjedništvo Hrvatske vojske još jednom upozorava sve civile da je navedeno područje i dalje zona neposredne ratne opasnosti u kojoj bi civilima čak moralo biti zabranjeno ikakvo kretanje.

04.02.

Agresor pojačava napade

- Neprijatelj na istočnoslavonskom bojištu sve učestalije krši primirje, stalno provocira, ali i pojačava svoje napade na položaje Hrvatske vojske. S druge strane, u redovima agresora u posljednje vrijeme »ništa više nije kao prije«. Primjetne su česte svađe, koje nerijetko završavaju i otvorenim međusobnim oružanim sukobima. Unatoč nastojanjima tzv. JA da se predstavi kao vrhovno zapovjedništvo svih četničko-terorističkih formacija koje sudjeluju u obrani »golorukog i nedužnog naroda protiv genocida ustaških bojovnika i plaćenika«, u tome uglavnom ne uspijeva.

Krvavi Dunav iz vukovarske perspektive

Brojne detonacije koje su se i u četvrtak čule iz smjera Starih Jankovaca, Slakovaca i Srijemskih Laza, upućuju na to da se izmjenjuje topnička paljba između snaga četnika i jugo-armije, zajedničkih »branitelja srpstva« stacioniranih u tim selima. Mirkovci, selo nadomak Vinkovaca, poznato kao najveće četničko-terorističko uporište, uporište iz kojeg su Vinkovci od početka rata najžešće napadani, koje je tijekom svih ratnih mjeseci bilo središte iz kojeg je Vinkovcima prijetila najveća opasnost, sve više gube ionako poljuljani »ugled i nekadašnji značaj«. Jugo-armija jednostavno više nije u stanju obuzdavati alkoholizirane četnike - dobrovoljce, koji sve više gube motive za daljnji ostanak na privremeno zaposjednutom hrvatskom teritoriju, jer im ni u njihovoj Srbiji politička situacija nije baš blistava.

Agresor, dakle, na cijelom istočnoslavonskom bojištu i dalje krši sporazum o primirju, pa će tako četvrtak, 6. veljače, ostati zabilježen kao dan kada je neprijatelj bio najaktivniji od kada je na snazi primirje. Oružje u poznatim armijsko-četničkim uporištima: Markušici, Gabošu, Šodolovcima i Ceriću ne miruje. Vatra po položajima Hrvatske vojske otvarana je iz svog raspoloživog arsenala naoružanja. U poslijepodnevnim satima neprijatelj je iz Cerića ispalio jednu minobacačku granatu na Nuštar, a pola sata prije ponoći iz istog uporišta tenkovskom granatom gađano je središte Vinkovaca. Srećom, ljudskih žrtava nije bilo. U četvrtak poslije podne iz Markušice i Gaboša jakom pješačkom paljbom napadani su položaji Hrvatske vojske zapadno od Vinkovaca, kod šume Burgutovica. Ni večernji sati nisu protekli bez neprijateljskih aktivnosti. Iz Gaboša je otvorena vatra svijetlećim mecima iz protuzračnih mitraljeza na naše položaje kod Borinaca, a iz armijsko-četničkog uporišta u Šodolovcima neprijatelj je tridesetak minuta tukao po položajima 122. brigade Hrvatske vojske. Ispaljeno je više od 30 minobacačkih projektila, a vatra je otvarana i iz topova, tenkova, protuzračnih mitraljeza te streljačkog naoružanja. Na sve ove provokacije i napade postrojbe Hrvatske vojske nisu odgovarale. Bilježimo, također, da su se iznad vinkovačkog područja ponovo pojavili neprijateljski zrakoplovi, odnosno u četvrtak poslijepodne nadlijetali su područje Otoka, ali nisu borbeno djelovali.

I u bosanskoj Posavini neprijatelj ne miruje. Rušenjem dijela mosta kod Bosanskog Šamca do izražaja je došla namjera tzv. JA da hrvatsko pučanstvo u Herceg-Bosni izolira od matice Hrvatske i da ga što više stavi u potpunu komunikacijsku blokadu. Jugo-armija također otvoreno naoružava srpsko pučanstvo, dovozi oružje i streljivo i dijeli ga Srbima, pripremajući ih za provođenje velikosrbijanske politike na teritoriju Herceg-Bosne.

Najveću pozornost sudionika sjednice Izvršnog vijeća Skupštine općine Vinkovci, u četvrtak, kako se i moglo očekivati, privuklo je izvješće o radu Komisije za procjenu i popis ratnih šteta. Procjenjuje se da je oštećeno približno 16 tisuća stambenih jedinica, a štete se procjenjuju na približno 4 do 5 milijardi HRD. Predsjednik Izvršnog vijeća *Ivan Treber* istaknuo je, međutim, da posebice boli činjenica što se ukupne štete na stambenim i gospodarskim objektima u Vinkovcima i okolici procjenjuju neobjektivno. Podaci u pojedinim regionalnim i republičkim institucijama i ustanovama prekrajaju se na trećinu, što za

posljedicu može imati pružanje neadekvatne pomoći namijenjene saniranju šteta u ratom zahvaćenim područjima, rekao je Ivan Treber.

08.02.

Ne prestaju neprijateljski napadi

- Na istočnoslavonskom bojištu agresor je u nekoliko posljednjih dana često kršio primirje, provocirao, prijetio, ali i intenzivirao svoje napade. Zbog toga je Zapovjedništvo Hrvatske vojske Operativne skupine Vinkovci-Vukovar-Đakovo, u petak izdalo izvanredno izvješće za javnost, glede izuzetno teških kršenja primirja od strane agresorke vojske, posebice u vrmenu od pola noći pa do 6 sati ujutro, 7. veljače. U priopćenju se kaže da je agresor iz svoga uporišta u Šodolovcima u pomenutom vremenu ispalio približno 100 mina iz minobacača, te više tenkovskih granta, posebice po selima Koritna i Semeljci. U Koritni je srušeno i teže oštećeno 9 kuća, te je zbog toga, preko promatrača Europske zajednice, upućen neprijatelju oštar prosvjed, a hrvatska je vojska bila prisiljena odgovoriti, što je bar za sada smirilo agresora i četnike. Zatraženo je da se europski promatrači upoznaju s najnovijim razaranjima u Koritni.

No, ovaj prosvjed Hrvatske vojske, agresoru nije ništa značio, jer je i dvije protekle noć nastavio s kršenjem primirja. Tako su u petak navečer zabilježena dva preleta zrakoplova, sjeverno od Vinkovaca, čime je agresor još jednom, po tko zna koji put, povrijedio hrvatski zračni prostor. Iste noći, neprijatelj je jednim minobacačkim projektilom iz Cerića napao položaje Hrvatske vojske na Žankovcu, a iz pješačkog naoružanja napadao je na sve dijelove fronte.

Svoje napade i provokacije, agresor je nastavio i u subotu ujutro kada je ponovo iz Cerića, prvo s jednim minobacačkim projektilom napao vinkovačko naselje Slavija, a potom i jednom tenkovskom granatom Nuštar. Nakon toga, neprijatelj je tijekom subote mirovao, a to u Zapovjedništvu Hrvatske vojske tumače pojačanom aktivnošću promatrača EZ-a. No, s padom mraka započele su i aktivnosti neprijatelja u kojima je do 20 sati koristio minobacače, višecijevne raketne bacače, topove manjeg kalibra i lako pješačko naoružanje. Tako je oko 19 sati, u subotu, neprijatelj ispalio prvo 4, a nedugo zatim još 3 rakete, iz višecijevnog raketnog bacača na Nuštar. Na položaje Hrvatske vojske sjeverozapadno od Vinkovaca, kod šume Durgutovica, četnici iz Karadžićeva ispalili su tri minobacačka prijektila kalibra 82 milimetra. Tijekom subotnje noći, u više navrata neprijatelj je otvarao vatru iz protuzračnih mitraljeza po gotovo cijeloj liniji obrane Hrvatske vojske, od istočnih, rubnih dijelova đakovačke općine, preko Jarmine, Nuštra i Vinkovaca, pa do obrane na Bosutu kod Privlake, Otoka i Komletinaca. No, najčešće agresor je napadao iz Cerića na vinkovačka naselja Mala Bosna i Slavija. Nakon što je gotovo uništila sve kuće u Ceriću, te u Starim i Novim Jankovcima, ne-

Pristup u ratnu zonu uz srdačnu ispriku dobronamjernima

prijateljska srpska vojska nastavila je uništavanje svega što je hrvatsko u Slakovcima, iz kojih su se vidjeli veliki požari, te čule snažne detonacije.

Prelijetanja helikoptera sve su češća na istočnoslavonskom bojištu. Lete u manjim skupinama od istoka prema zapadu, odnosno iz smjera Šida prema Mirkovcima, Vukovaru i Šodolovcima i obrnuto, a letenje im se osigurava svjetlećim, rasprskavajućim mecima iz pješačkog naoružanja, a koriste se i snažni reflektori.

Neprijatelj je najaktivniji iz Cerića, čime želi kod Hrvatske vojske postići određeno smanjenje pozornosti i opreza od aktivnosti agresora u svom najvećem uporištu u Mirkovcima.

Prema obavijesti Zapovjedništva Hrvatske vojske borbe hrvatskog pokreta otpora na Mitnici u Vukovaru i dalje traju.

10.02.

Najteže kršenje primirja

- Ponedjeljak je na istočnoslavonskom bojištu po žestini neprijateljskih napada podsjetio na teške prošlogodišnje ratne dane. Otvorenim artiljerijskim napadom po položajima Hrvatske vojske duž cijele linije ove 100 kilometara duge fronte, ali i po civilnim objektima u Vinkovcima, Jarmini i Nuštru agresor je do sada najteže prekršio posljednje sarajevsko primirje.

Sve je počelo u kasnim poslijepodnevnim satima neprijateljskim kombiniranim napadom na Vinkovce iz poznatog četničkog uporišta Mirkovaca. Istodobno počeo je i pješački napad iz Ostrova na Žankovac, te na Nuštar, dok su četnici iz Karadžićeva napali Jarminu. Neprijatelj je pritom koristio sve vrste pješačkog naoružanja, ali i tenkove te višecijevne bacače raketa. Hrvatska je vojska na cijeloj liniji obrane od Jarmine, preko Žankovca i Nuštra do Vinkovaca - uspješno odbijala ove napade, nanoseći neprijatelju velike gubitke. Cijelo poslijepodne neprijatelj je iz Cerića i Mirkovaca tukao položaje Hrvatske vojske u vinkovačkom naselju »Mala Bosna«, istočne rubne dijelove đakovačke općine, te Privlaku, Otok i Komletince. U ovom napadu, koji je trajao sve do 22 sata, agresor je koristio i dalekometne topove, a nekoliko je granata palo i na središte grada, na naselje »Lapovci«. Nažalost, u ovim napadima jedan je hrvatski vojnik poginuo, a nekoliko je ranjeno.

Uz sve žešće otvorene pješačke i topničke napade, neprijatelj nastavlja rušenje hrvatskih kuća u selima koje privremeno kontrolira. Najsnažnije detonacije čule su se iz Starih i Novih Jankovaca, a najnovija svjedočenja govore da su ova dva mjesta gotovo potpuno uništena. U njima neprijatelj ruši i kuće Srba.

Nakon burnog poslijepodneva i večeri, noć između ponedjeljka i utorka bila je relativno mirna, ali već poslije ponoći neprijatelj je iz Ostrova otvarao vatru protuzračnim mitraljezima na položaje Hrvatske vojske kod Borinaca, a to je različitim pješačkim naoružanjem u jutarnjim satima učinio i na Žankovac. Tijekom noći neprijatelj se povremeno oglašavao i iz Cerića, iz kojega u posljednje vrijeme uglavnom počinju svi napadi.

Da neprijatelj ne namjerava mirnim putem i političkim rješenjima napustiti privremeno okupirani teritorij, govori i sve intenzivniji cestovni, ali i zračni promet. Vojnim kamionima i šleperima neprijatelj, posebno u Cerić, doprema nove količine opreme, naoružanja i streljiva. To čini i helikopterima koji svakodnevno dopremaju sredstva za nastavak borbi na ovom području. Opažena su i nova pojačanja u tenkovima i ljudstvu u Ceriću, Karadžićevu ali i u Nijemcima, Apševcima i Lipovcu, što do sada nije bio slučaj.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske Operativne skupine Vinkovci-Vukovar-Đakovo kažu da je nastavljeno povređivanje hrvatskog zračnog prostora brojnim preletima neprijateljskih zrakoplova na velikim visinama iznad vinkovačkog i županjskog područja, smjerom zapadna Bosna-Vojvodina, a pretpostavlja se da se radi o prijevozu materijala iz Bosne u Vojvodinu.

I dalje postoje razmimoilaženja između samozvanih četničkih vođa. A takav se sukob zbio u ponedjeljak između Ostrova i Markušice, kada je iz Ostrova otvorena tenkovska paljba prema Markušici zato što dva oteta kamiona hrane iz Tordinaca nisu stigla u ovo selo. Sve to upućuje da četnici i srpska agresorska vojska imaju sve više problema i s hranom.

12.02.

Nove prijetnje Vinkovcima

- Vinkovcima, gradu u kojemu rat traje praktički od drugog svibnja prošle godine, gradu koji je već prošao pravu ratnu kalvariju, ovih dana se ponovno, tko zna koji put, prijeti i to prijetnjom na koju su Vinkovačani već naviknuli, a ona je da će se *»Vinkovce sraviti sa zemljom«*. Ta i takva otvorena prijetnja Vinkovcima izrečena je iz zapovjedništva agresorske vojske u *Šidu,* preko »vruće linije« u srijedu navečer, zbog toga što je iste večeri navodno Hrvatska vojska iz *Nuštra* izvodila napade na agresorsko uporište u *Ceriću.* Takve prijetnje u Vinkovcima više nemaju plodno tlo, ovaj polurazrušen grad već je navikao na razne »kapetane Deme«, koji znaju da nikada Vinkovce osvojiti ne mogu, pa zato prijete razornim kalibrima naravno, uvijek s pristojne distance. Istina je, međutim, kako pokazuju činjenice potpuno drukčija. Nov silovit napad na liniju vinkovačke obrane uslijedio je u srijedu popodne, nešto prije 18 sati. Napad je izveden projektilima iz višecijevnih raketnih bacača i minobacača, a očito tim bombardiranjem koordiniralo se iz *Mirkovaca.* Rakete iz VBR-a, njih ukupno deset, pale su na vinkovačko naselje *Slavija,* potom na uže središte grada, dok su minobacačima tko zna koji put napadnuti Nuštar, Jarmina, Ivankovo i šuma Durgutovica. Napadi su vršeni iz Ostrova, Cerića, Karadžićeva i Gaboša. U tom je napadu agresor ispalio više od stotinu različitih projektila, a pritom je u Nuštru ozlijeđen jedan hrvatski vojak. Stalni su preleti neprijateljskih helikoptera (najčešće po tri), a posebice su intenzivni u smjeru *Orolika,* jedne od glavnih baza agresora u istočnoj Slavoniji. Vatra iz pješačkog naoružanja nije prestajala tijekom cijele noći. Nakon razgovora s predstavnicima agresora u Šidu potrajalo je zatišje od nekoliko sati, do 1,10 sati u noći između srijede i četvrtka, kada je iz Ostrova opet otvorena vatra na Žankovac i rubne sjeverne dijelove Vinkovaca. To je učinjeno iz tenkovskih topova, s više od 20 projektila. Jučer se ujutro u 5,30 sati ponovo oglasio agresor iz Cerića teškim i protuzračnim mitraljezima. Kako ističu u Zapovjedništvu Hrvatske vojske - Operativne skupine Vukovar-Vinkovci-Đakovo cilj navedenih napada agresora bila je gotovo cijela sjeverna i sjeverozapadna linija obrane Vinkovaca, te naravno sam grad.

Iz Markušice je u srijedu agresor napadao i *Koritnu* u đakovačkoj općini. U srijedu je nastavljeno i intezivno prelijetanje neprijateljskih zrakoplova iznad županjskog područja, a iz hrvatskih obavještajnih izvora doznajemo da na ovo područje prema istočnom dijelu županjske općine na smjeru Lipovac - Strošinci agresor ovih dana dovlači dodatni kontingent vojne tehnike i teškog naoružanja.

U Zapovjedništvu Hrvatske vojske u Vinkovcima kažu da se nastavlja vrlo intenzivan povratak građana srpske nacionalnosti, za koje nitko pouzdano ne zna gdje su se nalazili dok su Vinkovci bili pod pravom ratnom opsadom više mjeseci. Vraćaju se s različitim »potvrdama« da su

bili u Bosni. U Vinkovce Srbi se tako, uglavnom, nesmetano vraćaju bez imalo grižnje savjesti, vraćaju se oni građani ovoga grada koji se nikada nigdje nisu ogradili od zločina srpske okupacijske vojske i četnika, vraćaju se kao da se to njih ništa ne tiče i bez imalo grižnje savjesti. O povratku prognanih Hrvata u privremeno zaposjednuti teritorij u istočnoj Slavoniji nema međutim ni govora. Yu, odnosno srbijanski mediji istina pozivaju Hrvate da se vrate i da im JA »garantira sigurnost«. To, međutim, da ta ista JA koja je bila glavni arhitekt svih zločina po Hrvatskoj poziva Hrvate i da im ona »garantira sigurnost« ispod je svakog dobrog ukusa i samo još jednom govori o bizantskom mentalnom sklopu agresora čija je glavna deviza »laži, laži i samo laži«. Tu školu političke naive Hrvatska i Slavonija već su, međutim, davno prošle.

14.02.

Prijetnja se zove tuzlanski korpus

- Dobro obaviješteni hrvatski obavještajni izvori kažu: datum 13/14 veljače 1992. godine glede razvoja ratnih prilika na području Slavonije valja zapamtiti. Razlog leži u činjenici da je te noći u dva navrata prvi put s bosanske strane otvarana vatra iz pješačkog naoružanja na položaje Hrvatske vojske - 131. brigade u području sela *Đurići.* U Zapovjedništvu HV Operativne skupine Vukovar-Vinkovci-Đakovo kažu da taj čin može značiti samo jedno: srbo-četnička vojska je završila s opremanjem i naoružavanjem srpskog stanovništva u Herceg-Bosni, a tuzlanski korpus je razmješten u rajone razmještaja i nasilni odnos prema Hrvatskoj vojsci praktički može početi. Glavna prijetnja u ovom trenutku, dakle, zove se *tuzlanski korpus.* To je isti onaj korpus koji se nekoliko mjeseci koncentrirao u sjevernoj Bosni, a zbog porušenih mostova na Savi nije mogao preko. U Zapovjedništvu HV ističu kako su branitelji rijeke Save na hrvatskoj strani spremni i da agresor ni ovaj puta neće proći, no da stupanj budnosti i opreza nikako ne smije popustiti.

U sjeni ove vijesti ostala je i činjenica da je u četvrtak navečer minut, prije 17 sati, agresor sa šest tenkovskih projektila bombardirao najuže središte grada. Ljudskih žrtava, srećom, ni ovaj put nije bilo, dva automobila su oštećena i nekoliko zgrada. Od detonacija u najužem središtu grada ponovo su nakon dužeg vremena pucala stakla, a zatečeni građani spašavali su živu glavu bježeći do najbližeg kakvog-takvog zaklona.

U četvrtak u popodnevnim satima iz neprijateljskog uporišta *Cerić* vatrom iz PAM-ova napadani su položaji Hrvatske vojske u *Nuštru* a iz *Tordinaca* i *Pačetina* na Nuštar je ispaljeno 10 minobacačkih projektila. Selo *Banovci* tijekom iste večeri napadnuto je minobacačima od 120 mm iz smjera *Markušice.* Tijekom četvrtka bilo je intenzivno nadlijetanje neprijateljskih zrakoplova na velikim visinama iznad županjskog područja, prema Herceg-Bosni i Srbiji. Europska misija istoga dana boravila je u *Komletincima* gdje je obišla položaje Hrvatske vojske. Iz pouzdanih izvora doznajemo da je kod sela *Slakovci* jedno neprijateljsko vojno vozilo odletjelo u zrak prilikom prolaza kroz vlastito minsko polje, koje nije bilo obilježeno.

Jučerašnje prijepodne u Vinkovcima proteklo je mirno. U četvrtak najavljena delegacija američkih kongresmena nije uspjela posjetiti Vinkovce, zbog zgusnutog programa boravka u *Osijeku* i *Đakovu.* U subotu, međutim, u Vinkovcima je najavljena nova delegacija, koju čine talijanski biznismeni iz *Milana,* zainteresirani i za pomoć u obnovi istočne Slavonije, ali i za dugoročniju gospodarsku suradnju. I dok je za gotovo cijeli svijet rat u Hrvatskoj uglavnom završen, i dok sada *Butros Gali* »forsira« što skoriji dolazak »plavih kaciga« u Hrvatsku, u istočnoj Slavoniji nitko nema iluzija da je bilo što završeno. Po središtima hrvatskih gradova i sela u istočnoj Slavoniji još padaju projektili razornog kalibra, a dok god je tako rat nije završen i on se nastavlja koliko god to i neki hrvatski mediji žele zanemariti, umanjiti i relativizirati.

15.02.

»Primirje« ili sedam poginulih i 45 ozlijeđenih

- Neki gradovi u Hrvatskoj gromoglasno su preko HTV-a prije desetak dana objavili kako su žrtve istih u ratu protiv Hrvatske nemjerljive, kako je u cijelom ratu protiv Hrvatske na njihovom području bilo desetak poginulih. Na istočnoslavonskom području samo posljednje primirje od 3. siječnja do 17.veljače rezultiralo je sa sedam poginulih i 45 ozlijeđenih. A Vinkovci su »preživjeli« 16 takvih »primirja« i sve ratne »operacije« koje je agresor poduzimao između svakog »primirja«. Podatak da je na vinkovačkom području u posljednjem primirju sedam osoba poginulo i 45 ozlijeđeno (a to su samo oni koji su dopremljeni u vinkovačku bolnicu), većinom hrvatski vojaci, govori da ni posljednje primirje, iako čak i od Zagreba gromoglasno najavljivano i reklamirano, istočnoj Slavoniji nije donijelo mir, nego samo iluziju primirja, situaciju u kojoj, recimo, po gradu Vinkovcima više ne pada tisuću projektila dnevno, ali u kojoj svakog tjedna »u prosjeku« bude bar jedan poginuli i sedam do deset lakše ili teže ozlijeđenih osoba. Kada smo već kod ljudskih žrtava, recimo jedan detalj direktno vezan za to, odnosno za vinkovačku bolnicu. Unatoč svim zamolbama kako Vinkovcima lijekovi više nisu potrebni, te da je vinkovačka bolnica postala pravo odlagalište lijekova kojima je protekao vijek uporabe, u Vinkovce i dalje stižu »pošiljke« lijekova koji su neupotrebljivi i počinju predstavljati ekološki problem. Kako je Zapadu jednostavnije »pokloniti« lijekove ratom zahvaćenim područjima i pri tomu još biti humanitaran, a da nadležni republički koordinatori za sve to malo haju, onda neupotrebljivi i po okolicu opasni medikamenti i dalje stižu u grad na Bosutu.

U odnosu na nekoliko proteklih dana, u nedjelju i u ponedjeljak u prijepodnevnim satima JA i četnici nisu značajnije djelovali. U nedjelju, u prijepodnevnim satima agresor se oglasio iz *Karadžićeva* s četiri tenkovska projektila kojima je napao položaje HV kod šume *Tomin Hrast,* a na Vinkovce i Nuštar povremeno je otvarana vatra iz pješačkog naoružanja. U Zapovjedništvu 131. brigade HV boravila je mirovna misija EZ-a i tom prilikom razmatrana su pitanja u svezi kršenja primirja srpske okupacijske vojske, te o mogućnosti skorog dolaska »modrih kaciga«. Zrakoplovi u nedjelju iznad županjskog područja nisu prelijetali, što je, inače, redovita pojava, a to se dovodi u svezu s padom dva helikoptera kod *Mostara.*

Na pruzi *Vinkovci - Brčko,* u nedjelju, održan je nov skup misija EZ-a, HV i okupacijske vojske, u svezi s drugim pokušajem da se pregleda teren oko Karadžićeva i izvuku eventualno pronađena tijela poginulih hrvatskih vojaka u bici za Karadžićevo prije više od dva mjeseca. Nakon još jedne ucjene okupacijske vojske, EZ i predstavnici HV pristali su da srpska okupacijska vojska prva pregleda spomenuto područje i da ona, ako pronađe tijela poginulih hrvatskih vojaka, tijela isporuči hrvatskoj strani. Ako sve bude kako je dogovoreno, primopredaja bi trebala biti danas u vremenu između 10 i 14 sati.

Neovisno o tome što su ratne prilike u Vinkovcima, ovih dana, boravi znatan broj različitih delegacija. Jedna od takvih u Vinkovcima je boravila u nedjelju. Riječ je o *»International Organization for Migration«,* međunarodnoj organizaciji za migracije, direktno naslonjenoj na Ujedinjene narode. Dvojica njezinih istaknutih predstavnika za

U svim dijalozima ovakove »argumente« okupator je najbolje razumijevao. Branila se Plemenita Ravnica

Europu, gospodin *William Hyde* i gospodin *Peter von Bethenfalvy,* u razgovoru s predsjednikom općinske vlade *Ivanom Treberom,* sekretarom Sekretarijata gospodarstva *Dragom Erešom,* te pomoćnikom ravnatelja vinkovačkog medicinskog centra *dr. Draženom Švageljom* obavijestili su se o prilikama u vinkovačkoj općini a nakon što su osobno posjetili vinkovačku bolnicu jednostavno su ostali bez riječi. Na pitanje visokih gostiju kada će se JA odavde povući, jedan od odgovora bio je da će ona to učiniti »čim to SAD dopuste Srbiji«. Taj odgovor možda najbolje ilustrira raspoloženje u Slavoniji glede ponašanja prve svjetske velesile. Visoki gosti nakon svega obećali su značajanu i djelotvornu pomoć gradu i općini Vinkovci, o čemu će se detalji preciznije dogovoriti naknadno.

18.02.

Gdje će se Hrvati vratiti?

- Čak i ako na sva ostala pitanja, kojih je više desetaka, glede dolaska »plavih kaciga« na teritorij Hrvatske koji je privremeno okupirala Srbija postoje odgovori, na jedno pitanje, prema svemu sudeći, odgovora nema. Pitanje glasi: »Ako sve ostalo i bude funkcioniralo, gdje će se zapravo vratiti Hrvati prognani iz istočne Slavonije«. Jer ovih dana agresor više ne »ruši« kuće Hrvata na tom području, nego završava prije više od mjesec dana započeto rušenje domova prognanih i pobijenih hrvatskih obitelji. Da li nakon svega slijedi »kontejner-kućica« kao krov nad glavom i koliko će vremena stambeno pitanje prognanika biti riješeno na taj način teško je reći, no da srpska okupacijska vojska i četnici ruše do temelja kuće prognanih Hrvata govore i najnovija saznanja koja ima hrvatska strana o zbivanjima na privremeno okupiranom teritoriju.

Primirje na istočnoslavonskom bojištu, bar tako ga izgleda shvaća Beograd, vrijedi samo za jednu stranu, za Hrvatsku vojsku, dok srpska okupacijska vojska i četnici nastavljaju kršiti primirje onda, u onom opsegu, i na onaj način koji sami izaberu. Tako je bilo i u posljednja 24 sata. U srijedu je na rubne dijelove Vinkovaca povremeno djelovano pješačkim naoružanjem iz neprijateljskog uporišta Cerić, a iz istog uporišta otvarana je vatra i na položaje Hrvatske vojske u Nuštru. Iz sela Šodolovci, poznatog četničkog uporišta, tijekom srijede popodne protuavionskim mitraljezima, pješačkim naoružanjem, te s tri tenkovska projektila djelovano je na položaje HV kod šume Tomin hrast u đakovačkoj općini. Jučer ujutro grupa četnika iz Karadžićeva pokušala je iznenaditi vojake HV kod ekonomije Banovci. Kada su pripadnici HV otvorili vatru iz streljačkog oružja, četnici su se povukli. Pritom je jedan vojak HV lakše ranjen, a o gubicima četnika zasad nema podataka.

Agresorski su zrakoplovi i u srijedu na velikim visinama i bez borbenog djelovanja nadlijetali županjsku općinu. U Vinkovcima intenzivno se popravlja sve što je porušeno. Od građevinskog materijala najviše se traži crijep, cigla i staklo. Poslije punih pet mjeseci mraka u Vinkovcima je ponovo proradila ulična rasvjeta, istina improvizirana od

onoga što je preostalo od nje nakon višemjesečnog bombardiranja. U fokusu vinkovačke javnosti ovih su dana dva događaja. Prvi je nastavak povratka Srba iz Vinkovaca, za koje nitko pouzdano ne zna gdje su bili nekoliko mjeseci, a poznato je da se vraćaju i oni čiji su najbliži još uvijek na drugoj strani barikade. Drugi je događaj ostavka na članstvo u Općinskom odboru HDZ-a u Vinkovcima *Josipa Pećija* na funkciju predsjednika stranke i člana Odbora, te *Ivana Trebera* na mjesto člana Općinskog odbora. Što god da je u pozadini ove ostavke imat će, bez sumnje, dalekosežne političke posljedice i za stranku na vlasti i za ukupan politički život na vinkovačkom području. Da li će sve na tome stati, ili nastavak slijedi odgovor nitko ne zna, no mnogi ga naslućuju.

21.02.

U iščekivanju »modrih kaciga«

- Što će kome donijeti »modre kacige« vidjet će se tek kada one stignu. Do tog trenutka svi se nadaju da će »modre kacige« ispuniti njihova iščekivanja. Hrvatska država i prognanici iz okupiranih područja vjeruju da s »modrim kacigama« stiže trajniji mir, mogućnost organiziranog povratka prognanika i, na kraju, uspostavljanje punog suvereniteta hrvatske države na cijelom njezinom području.

Pobunjeni Srbi u istočnoj Slavoniji nadaju se, pak, da će »modre kacige« zacementirati postojeće stanje, da će spriječiti svaki fizički kontakt između njih i hrvatske države, da će spriječiti povratak Hrvata u njihova naselja, te da će nakon nekog vremena taj teritorij biti priključen Srbiji.

A u iščekivanju »modrih kaciga« događa se ono što su nekad neki hrvatski političari zvali »sitnim čarkama«, događa se kršenje primirja u onom intenzitetu na koji su Vinkovčani već naviknuli. U četvrtak je iz Ostrova, u prijepodnevnim satima, djelovano minobacačkim granatama na položaje Hrvatske vojske kod Borinaca, a istom prilikom primjećena je i skupina četnika-izviđača koja se, također iz sela Ostrova, nastojala približiti prednjem kraju hrvatske obrane kod Borinaca.

Četnici iz Cerića, također u četvrtak, otvarali su vatru iz streljačkog naoružanja i protuzrakoplovnih strojnica na prigradsko naselje Vinkovaca - Slaviju i na poloažje HV kod sela Nuštar, dok su četnici iz Mirkovaca, također PAM-ovima i pješačkom paljbom, djelovali po Radićevom bloku i tzv. Maloj Bosni. Prilikom tih napada djelovano je uglavnom po civilima, civilnim objektima, pa ni silos ni vinkovačka bolnica nisu bili pošteđeni zapaljivih i svijetlećih zrna i projektila. Iznad Županje i tijekom četvrtka nastavljeni su brojni preleti transportnih zrakoplova, a pripadnici HV ni u četvrtak uglavnom nisu odgovarali na brojne provokacije JA i četnika. Četnici iz sela Pačetin tijekom četvrtka granatama su gađali privredno dobro »Henrikovci« i selo Marinci. Cilj je davno poznat: pokušaj, još jedan, da se hrvatskoj strani imputira kršenje primirja. Izgleda, međutim, da je agresoru u Marincima ponestalo i eksploziva, jer su se radio-vezom »dogovorili« s onima iz Pačetina da se prije minobacačkog napada izvuku na sam kraj sela. Kako god bilo, »omiljena četnička disciplina« - rušenje hrvatskih kuća nastavljena je i u posljednja 24 sata.

Jučer prijepodne u Vinkovcima je bilo mirno, a Vinkovce je jučer posjetila i predsjednica Hrvatske narodne stranke *dr. Savka Dabčević-Kučar.* Danas Vinkovce, kako je najavljeno, treba posjetiti sveučilišni profesor dr. *Dušan Bilandžić,* inače član SDP-a.

22.02.

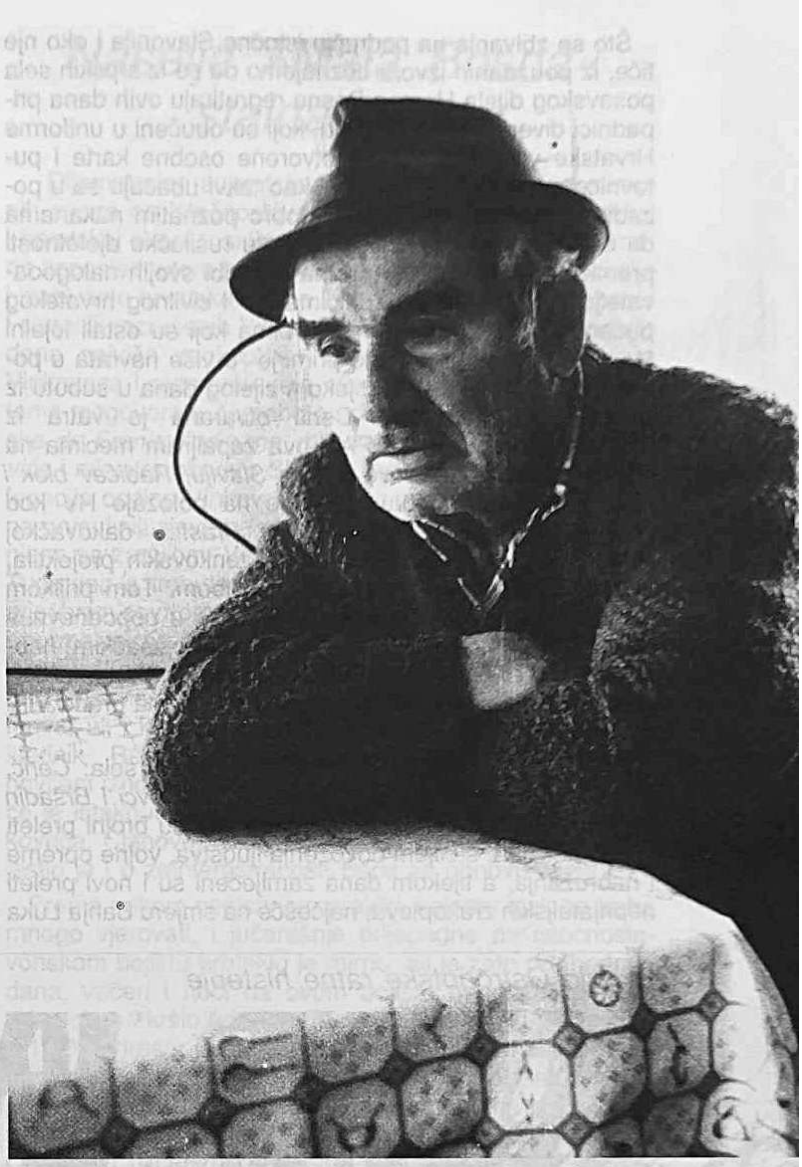

Zamišljeni pogled šokačkog starca. Tisuće ih je protjerano iz Lipovca, Podgrađa, Apševaca, Donjeg Novog sela, Nijemaca, Ilače, Slakovaca, Jankovaca, Cerića, Tenje, Dalja, Sarvaša, Bilja... Povratak na NJIHOVA zgarišta i zemlju jedan je od glavnih zadataka UN

Krštenje djeteta u Nuštru

- Nuštar, jedno od najrazorenijih mjesta u Hrvatskoj, nekada staro, veliko, bogato, slavonsko, hrvatsko selo, mjesto gdje su nekad stolovali grofovi, danas je gomila ruševina u kojemu je tek svaka pedeseta kuća ostala čitava. *Nuštar* treba graditi ispočetka, od temelja, no prije toga treba odvesti desetine tisuća tona krša koji je ostao od nekad bogatih, udobnih, slavonskim domova. U tome i takvom Nuštru, čak i u njemu život je nezaustavljiv i on ide dalje. Nuštar nakon svega udiše hrvatski zrak, a poslije pola godine, u nedjelju je u Nuštru održano prvo krštenje djeteta. Život koji se tek rodio, jučer je u Nuštru blagoslovljen po starom kršćanskom obredu i običaju, a nakon što je 15. veljače biskup đakovački i srijemski monsignor *Ćiril Kos* imenovao novog župnika u Nuštru *Antuna Mihanovića* jučer ga je dekan vinkovački, prečasni *Tadija Pranjić* uveo u službu, a pomenuti tek imenovani župnik održao je prvu svetu misu u Nuštru.

Kao što je poznato, bivši nuštarski župnik *Antun Branko Gilić* u međuvremenu je preminuo, a novoimenovani župnik bivši je nuštarski kapelan.

Što se zbivanja na području istočne Slavonije i oko nje tiče, iz pouzdanih izvora doznajemo da se iz srpskih sela posavskog dijela Herceg-Bosne regrutiraju ovih dana pripadnici diverzantskih skupina, koji su obučeni u uniforme Hrvatske vojske, imaju krivotvorene osobne karte i putovnice s hrvatskim imenom i kao takvi ubacuju se u pozadinu hrvatskog teritorija, s dobro poznatim nakanama da šire terorizam i nasilje. Tu vrstu rušilačke djelatnosti prema Hrvatskoj oni će prema naredbi svojih nalogodavatelja širiti prema pripadnicima HV i civilnog hrvatskog pučanstva, ali i prema onim Srbima koji su ostali lojalni Hrvatskoj. Agresor je kršio primirje u više navrata u posljednja 24 sata. Gotovo tijekom cijelog dana u subotu iz neprijateljskog uporišta Cerić otvarana je vatra iz pješačkog naoružanja i PAM-ova zapaljivim mecima na Nuštar, te rubne dijelove grada: *Slaviju, Radićev blok i Malu Bosnu*. U subotu dopodne na položaje HV kod šume *Kreketnjak* i šume *Tomin Hrast* u đakovačkoj općini, agresor je djelovao s šest tenkovskih projektila, te minobacačkom i mitraljeskom paljbom. Tom prilikom nitko od pripadnika HV nije ozlijeđen, a u popodnevnim satima iz četničkog uporišta Mirkovci pješačkim naoružanjem i svijetlećim mecima, te zapaljivim zrnima djelovao je agresor ponovo po rubnim dijelovima grada Vinkovaca.

Iznad privremeno zaposjednutog teritorija, sela: *Cerić, Jankovci, Srijemske Laze, Mirkovci, Šodolovci i Bršadin* u subotu u večernjim satima zamijećeni su brojni preleti helikoptera JA, s ciljem dovoženja ljudstva, vojne opreme i naoružanja, a tijekom dana zamijećeni su i novi preleti neprijateljskih zrakoplova, najčešće na smjeru Banja Luka - Beograd. Ovi posljednji dani u Vinkovcima uglavnom su mirni, a u gradu vlada primjetna povišena temperatura pa i nervoza zbog skorog dolaka »plavih kaciga«, odnosno zbog pitanja koje muči Vinkovce i sredine poput Vinkovaca: što zapravo donosi dolazak »plavih kaciga« - cementiranje postojećeg krhkog primirja, povratak prognanika na teritorij koji je Srbija okupirala, ili nešto treće. Treba međutim pričekati...

24.02.

Bombardirano središte grada

- Ono što se zbivalo sinoć između 17 i 20 sati na vinkovačkom području zasigurno se može označiti dosad natežim kršenjem primirja od strane agresora. Oko 17 sati hrvatsko selo Nuštar s pedesetak projektila napadnuto je iz višecijevnog raketnog bacača, topova velikog kalibra te minobacača.

Sve to, međutim, bio je samo uvod u bombardiranje grada koje je započelo oko 18,20 sati. Prvi projektili pali su na vinkovačko naselje Slavija, da bi potom projektilima iz VBR- a i minobacača prvo bilo gađano najuže središte grada, a potom i naselje Radićev blok.

Bombardiranje Vinkovaca, prvo ovakvih razmjera od 3. siječnja, potrajalo je sve do navečer - u trenutku kad smo ovo javljali gradom su još odjekivale detoncije. Preciznih

Ekocid Ostrogotske ratne histerije

podataka o eventualnim ljudskim žrtvama još nema, a iz Kirurškog odjela vinkovačke bolnice dobili smo informaciju da su do 20 sati na ovaj odjel pristigle dvije osobe, od kojih jedna lakše, a jedna teže ranjena. Među brojne civile- povratnike ovo bombardiranje grada na ovako bestijalan način unijelo je prilično straha i panike, pa je sada zaista pitanje kako i kada će uopće stići »modre kacige« i bilo kakvo trajnije primirje.

26.02.

Vinkovce agresor ne može prežaliti...

- Vinkovce agresor (kao ni Osijek), prema svemu sudeći, ne može prežaliti i samo se time može pokušati objasniti ono što je zapravo neobjašnjivo: kakvo je to primirje koje vrijedi za sve, ali ne i za ova dva grada, kakvo je to primirje u kojemu se sa stotinu projektila teškog kalibra bombardira najuže središte grada punog tek pristiglog pučanstva. Srbija to neće nikada javno priznati, ali ona savršeno jasno zna da je njezin zločinački osvajačko- pljačkaški pohod na Hrvatsku, pošto je polomljen u opsadi Vukovara, zaustavljen pred vinkovačkim i osječkim »zidinama«.

To saznanje agresoru je dovoljan »razlog« da pod bilo kakvim izmišljenim »izgovorom«, bez ikakve najave i bez ikakve vojne logike, zaspe stambene četvrti i obiteljske kuće u kojima su tek pristigli izmučeni povratnici: žene, djeca, starci. Na najdrastičniji mogući način Vinkovcima se to još jednom dogodilo u utorak navečer između 17 i 20 sati. Reći da je uz Vinkovce bombardiran i Nuštar gotovo je suvišno, jer kada u cijeloj Hrvatskoj agresor privremeno miruje, čak i tada Nuštar dobiva »sljedovanje« u granatama i projektilima. U ta tri sata na Nuštar je ispaljeno više od stotinu, a na Vinkovce 80 projektila razornog djelovanja. Gađano je strogo središte grada, Radićev blok i Mala Bosna, naselje Slavija, te rubni dijelovi grada, a šest je osoba pritom lakše ili teže ozlijeđeno. Kad su iz Zapovjedništva 109. brigade zvali komandu agresora u Mirkovcima, odgovoreno im je lakonski da će »bombardiranje prestati negde u 19,15 sati«. Što jednostavno znači da je bombardiranje bilo isplanirano i da se ne može opravdavati »pijanim četnicima«. No »objašnjenje« možda ipak postoji. Istoga dana, naime, dva neprijateljska oklopna transportera, krećući se iz Cerića prema Jankovačkoj dubravi (šuma), uletjela su u vlastito, ranije postavljeno minsko polje. Jedan je transporter potpuno uništen, a jedan znatno oštećen. Tada je poginuo poručnik Milojković, komandant sela Cerić, te četvorica neprijateljskih vojnika. A kako »prežaliti« poginule nego »bombardiranjem ustaša«.

Taj utorak tisućiti put pružio je dokaz o kakvom se mentalnom sklopu radi na drugoj strani. Naime, tog se prijepodneva »pregovaralo«, odnosno predstavnici Hrvatske vojske i promatrača boravili su u Mirkovcima i prvi put ušli duboko u selo. Kako obuzdati hrvatske vojnike, kojima kolege svakodnevno bivaju ranjeni ili čak ginu, da ne uzvrate, problem je s kojim se svakim danom sve više suočava Zapovjedništvo Hrvatske vojske na istočnoslavonskom bojištu. No, kako se službeno intenzivno poručuje ovih dana, treba se još samo malo strpjeti, stižu »plave kacige« i onda će se sve riješiti. Kako kaže stara narodna »živi bili, pa vidjeli«.

27.02.

Naselje »Mala Bosna« stalna meta

- Dijametralno suprotstavljena tumačenja uloge mirovnih snaga na istočnoslavonskom teritoriju na srbijanskoj i hrvatskoj strani, nasilno ponašanje četnika na privremeno zaposjednutom hrvatskom teritoriju, stalne provokacije i izazivanje hrvatske strane, pregovori i dogovori o obnovi i sanaciji razrušenih Vinkovaca - teme su koje posljednjih dana najviše zaokupljaju vinkovačku javnost. Obnova Vinkovaca i razorenih sela ove općine bila je i osnovna tema razgovora u Zagrebu predsjednika Republike Hrvatske *dr. Franje Tuđmana,* ministra financija *Joze Martinovića* i ministra obnove *Slavka Degoricije* s članovima delegacije općine Vinkovci i Mjesne zajednice Nuštar, sela na prvoj liniji sjeverne obrane grada, koje je gotovo sravnjeno sa zemljom. Vinkovačka delegacija upoznala je dr. Tuđmana s trenutačnim stanjem u općini Vinkovci, a s posebnim osvrtom na sredstva potrebna za obnovu grada i normalizaciju života. Rečeno je, između ostalog, da su vinkovačkom kraju prijeko potrebne montažne kuće za privremeni smještaj građana koji su ostali bez svojih domova, ali i krediti za sanaciju razorenih objekata. Predsjednik Republike Hrvatske obećao je maksimalni novčani iznos dostupan u sadašnjim prilikama, a posebice je istaknuo da će se osobno zauzeti za obnovu Vinkovaca. Članove vinkovačko-nuštarske delegacije obavijestio je i o zainteresiranosti Beča za obnovu Nuštra.

Prema nekom nepisanom pravilu, kojemu ipak ne treba mnogo vjerovati, i jučerašnje prijepodne na istočnoslavonskom bojištu proteklo je mirno, ali je zato prethodnog dana, večeri i noći na ovom bojištu neprijatelj ponovo provocirao i kršio primirje. Gledano kronološki, u četvrtak u 11,30 agresor je iz Cerića na prigradsko naselje »Mala Bosna« djelovao s dva minobacačka projektila, a nešto poslje 12 sati iz Cerića je odjeknula snažna detonacija. Ponovo je zapaljena i razrušena jedna hrvatska kuća. Iz Cerića su u četvrtak, u prvim poslijepodnevnim satima, povremeno ispaljivani minobacački projektili i na Naselje Slavija, te ponovo na »Malu Bosnu«. U poslijepodnevnim i večernjm satima zabilježena je nova povreda hrvatskog zračnog prostora. Iznad šireg vinkovačkog područja uočena su četiri preleta agresorskih zrakoplova tipa »galeb«, kao i preleti dvaju neprijateljskih helikoptera u niskom letu iznad Privlake.

U večernjim satima ponovo su iz Cerića na naselje »Mala Bosna« ispaljena četiri minobacačka projektila, a otvarana je i paljba iz protuzrakoplovnih mitraljeza na položaje Hrvatske vojske, također kod prigradskog naselja »Mala Bosna«. Naravno, ne mogu mirovati ni četnici iz Mirkovaca. Iz tog poznatog vojno-četničkog uporišta u četvrtak oko 21 sat ispaljen je jedan tenkovski projektil na Radićev blok u Vinkovcima. Vatra je otvarana i iz minobacača, te protuzrakoplovnih mitraljeza po Ulici bana Jelačića i naselju »Mala Bosna«, a iznad ovih gradskih dijelova neprestano su letjeli i zapaljivi meci, pa je tako sada zapaljen već ranije razoren Dom umirovljenika u Vinkovcima. Bilo bi pravo čudo da od neprijateljskih projektila bude pošteđen Nuštar. Na položaje Hrvatske vojske u tom selu, u četvrtak između 19 i 21 sat, iz smjera Cerića i Henrikovaca ispaljeno je petnaestak minobacačkih projektila.

Kako saznajemo u Zapovjedništvu Hrvatske vojske, Operativne skupine Vinkovci - Vukovar, tijekom četvrtka iz smjera Šodolovaca djelovano je minobacačkim projektilima i snajperskom vatrom na položaje Hrvatske vojske kod Koritne, a primijećena su i tri leta neprijateljskih zrakoplova, na velikim visinama, iznad područja županjske općine. Prema svjedočenjima vojnika Hrvata koji su uspjeli pobjeći iz zločinačke srbo-armije, u selima na privremeno zaposjednutom hrvatskom teritoriju sigurnim se

ne osjeća ni srpsko pučanstvo. Uzrok je nasilno ponašanje četnika, koji još uvijek ne mogu »prežaliti« što su morali prijeći pod zapovjedništvo tzv. JA. Učestali upadi pijanih četnika u srpske domove najčešće završavaju ljudskim žrtvama.

I od ranije je poznato da su u bosanskoj Posavini koncentrirane velike neprijateljske snage, a hrvatsko i muslimansko stanovništvo nije pošteđeno raznih djelovanja četnika. Međutim, dogodilo se i nešto novo. S desne strane obale Save i šireg područja Bosanskog Broda djelovano je s četiri minobacačka projektila i snajperskom vatrom po pripadnicima MUP-a i Policije HV koji rade na osiguranju mosta između Slavonskog i Bosanskog Broda. Sličnih djelovanja do sada nije bilo. Očito je da četnici i pripadnici drugih paravojnih formacija, koji se nisu u istočnoj Slavoniji željeli odreći svojih »obilježja i alata« i promijeniti odoru, sada u Herceg-Bosni »daju svoj skromni prilog i pomoć« predstojećem referendumu.

Jučer je u Vinkovcima zasjedala i općinska vlada, a na dnevnom redu bila su uglavnom pitanja o kojima ovisi daljnja normalizacija života u vinkovačkoj općini.

29.02.

»Plavci« će nazdravljati »Čejenima«?!

- Izraz »Čejeni« na istočnoslavonskom bojištu prisutan je već duže vrijeme, a njime hrvatski vojaci označavaju četnike. Izvješća o zbivanjima na privremeno zaposjednutom teritoriju, koja smo dobili od Zapovjedništva Hrvatske vojske - Operativne skupine Vukovar- Vinkovci-Đakovo, kao i ona iz hrvatskih obavještajnih izvora govore da će četnici ostati jedna od motornih snaga velikosrbijanske agresije prema Hrvatskoj. Tako je bilo, a tako će prema svemu sudeći biti i kada (ako) stignu »plave kacige«. Sve »pripreme« za završni »cirkus« na istočnoslavonskom bojištu agresor ovih dana privodi kraju. Četnici će biti u svim glavnim odborima za doček »plavih kaciga« na privremeno zaposjednutom teritoriju i istočnoj Slavoniji. »Plave kacige« oni će »dočekati« kao »predstavnici lokalne vlasti«, a jedina razlika bit će u njihovom izgledu. Sada bez brada, uredno ošišani i obrijani, oni će uglavnom biti »duplikati« svog »vojvode«. U takvoj situaciji nije isključeno ni »druženje« »plavih kaciga« i četnika, jer će kontakti mirovnih snaga s lokalnom vlašću biti jednostavno nužnost, pa kada se sve to zbroji, kolikogod se na prvi pogled može činiti kao pretjerivanje, naslov ovog teksta vrlo je lako moguće da se i obistini.

Iako je agresorsko kršenje primirja u posljednja 24 sata bilo nešto slabijeg intenziteta, u Zapovjedništvu HV ističu da ustvari nikakve razlike nema, da se kontinuitet terora i ritam zločina na istočnoslavonskom bojištu nastavlja. Ovih dana neprijatelj dovlači nove tenkove i drugu vojnu tehniku. U nedjelju nešto prije 13 sati opaženo je novo paljenje kuća u Ceriću, a pritom se iz istog mjesta čulo ukupno 18 detonacija. Deset minuta prije 16 sati, također u nedjelju, na istočno vinkovačko rubno naselje *»Mala Bosna«* ispaljeno je šest projektila iz višecijevnog bacača raketa iz Cerića. Iste večeri uočena su učestala prelijetanja helikoptera između 19 i 21 sat, posebice iznad *Ostrova, Pačetina, Mirkovaca* i *Bršadina.*

Između 22 sata i ponoći agresor je iz Cerića povremeno djelovao protuavionskim mitraljezima i protuavionskim topovima po »Maloj Bosni« i Nuštru, a tijekom jučerašnjeg prijepodneva zabilježena su četiri preleta zrakoplova JA na velikim visinama. Nakon što je noć između petka i subote u Vinkovcima bila još jednom pravi ratni pakao, dvije slijedeće bile su relativno mirne. Izvjesno je da je tog petka agresor opet upotrijebio »Orkan«, jedno od najrazornijih oruđa koja posjeduje, o čemu svjedoči nekoliko sravnjenih kuća i više od metar duboki krateri u vinkovačkom betonu i asfaltu. Istočna Slavonija, sada više nema nikakve sumnje, temeljito se iz dana u dan »libanonizira«. Kako se približava 9. ožujka tako u Miloševićevom štabu rastu temperatura i nervoza, a i to se naravno »ispražnjava« prije svega na istočnoslavonskom bojištu, odnosno na gradovima Vinkovcima i Osijeku.

03.03.

Cestarina »od oka«

- Cestarina »od oka«, odnosno prema prezimenu, odnosno prema procjeni da li je prezime hrvatsko ili srpsko, novi je srbijansko-bizantski izum na mostu između Slavonskog Broda i Bosanskog Broda za sve one koji se usude, a trebaju iz bilo kojeg razloga prijeći na bosansku stranu rijeke Save. I Srbi u Bosanskom Brodu sada su Karadžićevim dekretom »ugroženi«, a zbog spomenutog odnosa prema građanima koji sa slavonske strane prelaze preko Save, most je tko zna koji put zatvoren do daljnjeg. Podizanje temperature do usijanja preko Save sada je urodilo novim valom izbjeglica iz Herceg-Bosne u Hrvatsku. Bježe glavom bez obzira Hrvati i Muslimani, posebice iz onih područja gdje su Srbi većina, ili znatna, ali do zuba naoružana manjina i gdje je već počela repriza terora koji je godinu dana harao Hrvatskom. I dalje se JA na sve moguće načine pokušava prikazati »dobrotvornom humanitarnom organizacijom« prije svega kako bi nastavila varati svijet i kako bi se na neki način dodvorila »plavim kacigama«, odnosno njihovoj prethodnici. Tome vjerojatno treba da posluži i »oslobađanje iz zatočeništva« 42 mještana *Ernestinova* koji su svoj križn put završili prelaskom iz Bosanskog Šamca u Slavonski Šamac. Barikade, koje su posljednjih dana osvanule s druge strane rijeke Save, urodile su povećanom napetošću u cijelom hrvatskom obalnom pojasu uz Savu. Glede kršenja primirja na istočnoslavonskom bojištu može se reći da ga je bilo u već uobičajenim količinama i intenzitetu i u posljednja 24 sata. U utorak navečer između 19,20 i 21,20 sati četnici iz Karadžićeva djelovali su na položaje Hrvatske vojske.

»Vrući« telefoni opet »nisu radili«. Nešto poslije, ista telefonska veza iznenada proradila je, a preko nje se sručila nova lavina »optužbi« iz Šida, kako iz Nuštra Hrvatska vojska minobacačima navodno napada položaje četnika u *Ceriću*. Tijekom utorka nastavljena je intenzivna povreda hrvatskog zračnog prostora na istočnoslavonskom bojištu. Tijekom poslijepodneva i večeri, naime ponovo su opaženi na velikim visinama preleti brojnih neprijateljskih transportnih zrakoplova i helikoptera, posebice iznad Cerića, Nuštra, *Pačetina* i *Ostrova.*

U Policijskoj upravi Vinkovci ovih dana traju intenzivne pripreme za trenutak dolaska »plavih kaciga«. Ovih dana Policijska uprava Vinkovci kompletirala je dokazni materijal za prilično 450 osoba kojima će biti suđeno za ratne zločine, a koji potječu s vinkovačkog područja. Objavljivanje ovog popisa, iako je on podugačak i iako će sigurno imati još »nadopuna«, očekuje se s posebnom pozornošću. Kada smo već kod ratnih zločina spomenimo još jedan vrlo zanimljiv detalj.

Kao što je poznato, mjesto iz kojeg je organiziran sav teror i svi zločini na vinkovačkom području su *Mirkovci.* No, agresor i ovdje koristi tzv. »strategiju zaborava«. Čini to na način da sva kršenja primirja od 3. siječnja više ne dolaze iz Mirkovaca, nego iz Cerića, okupiranog, nekad potpunog hrvatskog sela. Time se u podsvijesti javnosti postižu, odnosno sugeriraju dvije stvari: polako tonu u zaborav Mirkovci, kao osnovno neprijateljsko četničko- terorističko uporište, a na drugoj strani pojam Ce-

Most na Savi kod Slavonskog Broda bio je u cijelom ratu trn u oku agresora. Spojiti ili razdvojiti nacije sa dva različita predznaka

rić kojim se oduvijek označavalo hrvatsko selo u vinkovačkoj općini sada počinje bivati sinonim za kršenje primirja i bombardiranja grada. Stanovnici Vinkovaca i vinkovačkih sela međutim, nisu izgubili pamćenje, ono će ostati i u vrijeme kada rat potpuno završi.

05.03.

Cerić »zamjenjuje« Mirkovce

- Cerić, do okupacije čisto hrvatsko selo, u posljednje vrijeme sve više preuzima ulogu Mirkovaca. Naime, sve oružane i druge provokacije, koje agresor ponavlja svakodnevno, uglavnom dolaze iz Cerića, tako da ovo neprijateljsko uporište sve više preuzima ulogu Mirkovaca. U tom selu agresor također nastavlja s paljenjem i rušenjem napuštenih kuća Hrvata. Informacije iz Zapovjedništva Hrvatske vojske - Operativne skupine Vinkovci-Vukovar o ratnim zbivanjima u četvrtak, 5. ožujka, sve to najzornije potvrđuju. Naime, toga dana su u Ceriću u prijepodnevnim satima zapaljene četiri kuće Hrvata, a u poslijepodne još jedna.

Između 18,45 i 19,45 sati agresor je iz Cerića djelovao po naseljima »Mala Bosna« i »Slavija«, te po položajima Hrvatske vojske u Nuštru, a pri oružanim provokacijama koristio je protuzrakoplovne strojnice. Djelovanje vojno-četničkih snaga iz Cerića nastavljeno je i između 20,20 i 21 sat, uz pomoć agresora u Henrikovcima, ovaj put po Nuštru i naselju »Mala Bosna«, ali minobacačima i tenkovskim projektilima. Četnici iz Cerića jednostavno nisu mogli mirovati, pa su sve ponovili i između 21,15 i 23 sata. U kraćim vremenskim razmacima djelovali su tenkovskim projektilima, protuzrakoplovnim strojnicama i bestrzajnim topovima na položaje Hrvatske vojske u Nuštru i u prigradskim vinkovačkim naseljima.

Agresor je na istočnoslavonskom bojištu, poglavito vinkovačkom, nastavio i s povredom hrvatskog zračnog prostora. Ponovo je u »glavnoj ulozi« Cerić. Naime, u četvrtak, nešto poslije 19 sati helikopteri bivše JA letjeli su iznad tog sela u smjeru sjeveroistoka. U vrijeme oružanih provokacija vojno-četničkih snaga, Zapovjedništvo 109. brigade Hrvatske vojske pokušalo je uspostaviti tzv. »vruću liniju«, ali na njihove pozive s druge strane telefoni su ostali »gluhi«.

Za jučer, 6. ožujka, u hotelu »Slavonija« bili su najavljeni 13. po redu pregovori o prekidu neprijateljstava između predstavnika Hrvatske vojske i jugo-armije, pod patronatom europskih promatrača, ali ti pregovori nisu održani dok pripremamo ovo izvješće. U Zapovjedništvu Hrvatske vojske u Vinkovcima, saznali smo da je na ovo područje došla nova skupina europskih promatrača, a tijekom jučerašnjeg dana obišli su Nuštar, bolnicu i još neke dijelove grada. U proteklih deset dana u gradu je boravila promatračka ekipa sastavljena od po jednog Kanađanina, Grka i Francuza.

U Vinkovcima je u četvrtak navečer održana i sjednica Međustranačkog vijeća sastavljenog od predstavnika hrvatskih stranaka, na kojoj je, uz ostalo, ocijenjeno da je rad ovog vijeća u ratnim uvjetima, kada je bio zamrznut svaki stranački rad, bio koristan, a sve što se radilo imalo je jedan i osnovni cilj: obrana domovine Hrvatske. Treba, također, reći da je na ovoj sjednici gospodin Josip Peći, nakon nedavne ostavke na funkciju predsjednika OO HDZ-a dao i ostavku na članstvo u Međustranačkom vijeću. No, s obzirom na sve njegove dosadašnje zasluge, pozvan je da i dalje sudjeluje i pomaže rad ovog tijela.

07.03.

Snajpersko primirje

- Poslije tenkovskog, topovskog, vebeerovskog i kakvog sve ne »primirja« posljednjih 48 sati na istočnoslavonskom području, posebice na vinkovačkom vlada snajpersko primirje. Od subote u podne u više navrata pojedinačna i grupna snajperska paljba iz Mirkovaca po položajim HV u istočnm rubnim dijelovima grada osnovno je obilježje i glavni način na koji agresor krši primirje. Prvo je u subotu dvadeset minuta poslije podneva snajperist iz Mirkovaca otvorio snajpersku vatru po vinkovačkom silosu, potom su četvorica neprijateljskih snajperista poslije 15 sati iz smjera Mirkovaca zauzela borbene položaje prema silosu, da bi oko 16 sati otvorili snajpersku paljbu po vinkovačkom sajmištu. Desetak minuta poslije 16 sati iz Henrikovaca agresor je poslao novih pet granata prema Nuštru, a pet minuta prije 17 sati četiri do pet minobacačkih granata palo je na Malu Bosnu.

Točno u 17 sati iz Mirkovaca je na Vrapčanu, vjerojatno u redovitu patrolu, stigao jedan neprijateljski tenk, a nešto prije 20 sati na Bošnjakov stan stigla je skupina od dvadesetak vojnika, na što su iz Vinkovaca reagirali novim pozivom »vrućom linijom« da se vojnici povuku. Prije dvadeset sati u Cariću su upaljeni tenkovi, a deset minuta prije 22 sata iz Gaboša je na šumu Durgutovica ispaljena jedna tenkovska granata. Helikopterska nadlijetanja po rubnom dijelu fronte, na prostoru koji kontrolira agresor, a u smjeru sjeverozapad-jugoistok, trajala su gotovo neprekidno između 22 sata u subotu i 5,30 sati u nedjelju ujutro.

Jučer prijepodne na vinkovačkom području bilo je uglavnom mirno. Jučerašnji mir, međutim, obilježavao je gusti oblak dima iz Cerića, te novo otvaranje snajperske vatre iz Mirkovaca prema položajima HV u Radićevom bloku. Jučer, neposredno poslije podneva, iz Mirkovaca su ponovo na Vrapčanu stigla dva oklopna transportera. Ovih dana na istočnoslavonskom bojištu agresor na sve načine širi lažne glasine o navodnim napadima, na koje su, prema svemu sudeći, nasjeli i neki župnici u hrvatskim selima na prvoj liniji bojišta koji su pozvali pučanstvo da spakira torbe i da bude pripravno za eventualnu novu evakuaciju.

Srpska okupacijska vojska, inače, u beogradskom središnjem Dnevniku u petak navečer prvi je put javno progovorila o svojim žrtvama u ratu u Hrvatskoj. Za »početak« agresorska je vojska priznala da je izgubila 1.273 vojnika, odnosno kako se voditelj nekoliko sekundi kasnije »ispravio« - 1.279 vojnika, što je za početak više nego dovoljno priznanje od onih koji godinu dana nisu priznali nijednu žrtvu. Čak i u Srbiji svima je savršeno jasno da su to podaci »za malu djecu«, odnosno da je samo u opsadi Vukovara JA ostavila 11.000 leševa. No, s tim trenutkom istine Srbija će se kad- tad morati suočiti. To, što se posljednjih petnaestak dana i srbijanska »opozicija« ozbiljno uplašila što će biti sa Srbijom ako padne postojeći režim, to trenutačno ide u prilog Slobi, to ga možda može spasiti nekog 9. ožujka. No, u vremenu koje slijedi, 9. travnja ili 9. svibnja, potpuni slom Miloševićevog režima i velikosrbijanske osvajačke memorandumske ideje, više je nego siguran. Do tada Hrvatska, kako joj god bilo, jednostavno mora izdržati.

09.03.

Vlakovi nisu stali

- Kada se govori o ratu uvijek su, što je i razumljivo, u prvom planu ljudske žrtve i stradanja. No i pogled na materijalna razaranja hrvatskog gospodarstva ne pruža nimalo svijetliju sliku razmjera zločina izvršenog nad Hrvatskom. Jedan od gotovo idealnih takvih ogledних primjeraka je i HŽP - Vinkovci. Prije rata ovo poduzeće iz sastava HŽP-a Zagreb brojilo je 3.500 djelatnika. Godišnje je kroz vinkovački kolodvor prolazilo četiri milijuna putnika, a dnevno je prolazilo 300 vlakova i čak dva miljuna tona robe. Takvom frekvencijom putnika, roba i prolaza vlakova, Vinkovci su bili jedno od većih željezničkih čvorišta u tom dijelu Europe, u koje su se slijevali i kroz koje su prolazili vlakovi iz šest željezničkih smjerova. Tako je bilo prije rata.

Kako je danas, u ratu, i kako će biti poslije rata, što je ostalo od HŽP-a i kako on posluje? Odgovor smo potražili kod dip. inž. *Djurice Mišina* v.d. šefa prometne sekcije HŽP Vinkovci, te dip. inž. *Zorana Šimunovića,* šefa sekcije »Vuče vlakova«.

Zbog neodazivanja na posao, odnosno neodazivanja na radnu obvezu, 300 djelatnika dobilo je otkaz, a u ovom trenutku radi svega 27 posto uposlenih, dok su ostali na čekanju, odnosno koriste godišnje odmore iz prošle godine. Aktivnost HŽP-a Vinkovci doslovce je desetkovana, pa sada umjesto nekadašnjih 300 vlakova kroz vinkovačku stanicu prolazi tridesetak. U trenucima kada je bilo najkritičnije, kroz vinkovački kolodvor prolazilo je svega petnaestak vlakova dnevno. Vinkovački kolodvor i svi njegovi objekti, bombardirani su s više stotina projektila razornog kalibra, (od projektila iz višecijevnih bacača raketa, do teških aviobombi - krmača), a neki od kratera oko kolodvora još su nijema potvrda o tome. Iz ovog poduzeća dvadeset djelatnika je poginulo, uglavnom u redovima HV, a više je djelatnika ozlijeđeno vršeći svoje poslove. U bombardiranju kolodvora izgorjelo je pet putničkih vlakova, (šinobusa) i 1 lokomotiva a od 24 kolodvora kojima je upravljalo ovo poduzeće, sada ih je trinaest na okupiranom teritoriju. Najveći broj njih, ili čak svi, ističe Mišin, potpuno su uništeni, a najveće štete učinjene su na kontaktnoj mreži za električnu vuču. Uništene su pruge i pružna postrojenja, zgrada elektro-depoa je izgorjela, znatno je oštećena upravna zgrada kao i velik broj teretnih vagona. Unatoč svemu, prekid prometa je trajao samo jedan dan, kada su oba kolosjeka nakon raketiranja putničkog vlaka u Vođincima bila neprohodna i kada se nije moglo proći čak ni kroz teretni kolodvor. Zbog svega toga, može se reći da vlakovi u Vinkovcima unatoč svemu nisu stali. Veliku zaslugu za to imaju svi uposleni u HŽP-u Vinkovci: od strojovođa i prometnika vlakova, do manevrista, konduktera, pružnih radnika i svih ostalih koji su svoje redovite poslove u gotovo nemogućim uvjetima vršili svakodnevno, u, po život opasnim situacijama. Nakon odsijecanja magistralne pruge Zagreb-Vinkovci, Vinkovčani i ovaj dio Slavonije vezu s metropolom održavali su obilaznim željezničkim smjerom - Podravskom magistralom. To se pretvorilo u 8 sati vožnje vlakom do Zagreba, kao u »dobra stara vremena kad se nije žurilo« rekli bi neki, no unatoč tome zahvaljujući i HŽP-u, Slavoniju agresoru nikada nije uspio odsjeći od matice Hrvatske.

Putnički vlakovi u ovom trenutku voze samo u tri smjera: Za Zagreb pomenutim obilaznim smjeromm, za Osijek također obilazno preko Đakova, te za Županju normalnom trasom. Jedan od velikih poslova koje je uspio izvršiti

Prije rata vinkovački Željeznički kolodvor bio je jedan od najvećih prometnih čvorišta u ovom dijelu Europe

HŽP Vinkovci u potpuno ratnim uvjetima bio je vezan uz kampanju šećerne repe, odnosno njezinu dopremu na preradu u županjsku šećeranu, jedinu koja je uz virovitičku ostala raditi.

Samo pri tom poslu prevezeno je 150.000 tona šećerne repe, a izvlačenje robnih rezervi iz županjskog silosa bio je također jedan od velikih i vrlo delikatnih poslova. U vinkovačkom HŽP-u ističu da su cijelo vrijeme imali maksimalno razumijevanje i podršku centrale HŽP-a u Zagrebu, odnosno direkcije koja je uvažavala sve vinkovačke ocjene i procjene stanja. U kakvim su uvjetima radili vinkovački željezničari svjedoči i jedan događaj kada je jedna lokomotiva bila pogođena i zapaljena, a u drugoj, odmah do nje, zbog buke motora željezničari nisu ni shvatili da se to dogodilo. Tek kada su je vidjeli kako gori, bilo im je jasno što se dogodilo i krenuli su u gašenje i lokaliziranje požara. O štetama na HŽP-u Vinkovci, precizno je teško govoriti, jer prije toga treba precizno procijeniti štetu i na 13 privremeno okupiranih kolodvora, za što uvjeti još ne postoje. Ono što se zna je to da su štete ogromne i da se mjere desecima milijuna hrvatskih dinara. Kod hrvatskih željezničara nema, međutim, nikakve bojazni od budućnosti. Njihove vrijedne ruke će sve, nakon svega, popraviti i obnoviti, naravno uz nužnu financijsku pomoć hrvatske države. Vlakovi, koji nikad nisu stali, sutra će opet voziti udobnije i brže nego što je to bilo prije rata.

10.03.

Izgorjela mlada hrastova šuma

- Uz sve izvršene zločine prema građanima Hrvatske i hrvatskim vojacima, uz sva razaranja hrvatskih gradova i sela, srpska okupacijska vojska i četnici na tlu Hrvatske učinili su i niz zločina protiv prirode. Na najrazličitije načine oni su uništavali i uništavaju ljudski okoliš. Najnovije ekološko zlodjelo na vinkovačkom području je potpuno izgorjela mlada hrastova šuma, značajne površine, na lokaciji Vrapčana, pet kilometara jugoistočno od grada. Šumu su četnici iz Mirkovaca zapalili nakon više bezuspješnih pokušaja da izbace hrvatske snage s lijeve obale Bosuta, na lokacijama Jošine i Trbušanci u blizini Vrapčane. I posljednja 24 sata na istočnoslavonskom bojištu agresor je kršio primirje. Najintenzivnije je to činio u ponedjeljak, između 17 i 20 sati, kada je na položaje HV u šumi Tomin Hrast, u đakovačkoj općini, ispalio 90 projektila. Bombardiranje je prestalo tek nakon poziva europske misije iz Osijeka »vrućom linijom« u zapovjedništvo srpske okupacijske vojske u Šid. Prema hrvatskim izvorima u redovima agresora došlo je do nove »podjele odgovornosti«, prema kojoj su u prvoj liniji fronte mladi vojnici iz redovitog sastava srpske vojske, dok su četnici povučeni dublje u pozadinu. Novi »nesporazum« među različitim neprijateljskim formacijama zabilježeni su u ponedjeljak u Donjem Novom Selu i Podgrađu, a kao »argumenti« pritom korišteni su i minobacači. Na vinkovačkom

području glavno kršenje primirja dogodilo se u dva sata u noći u utorak, kada je iz sela Stari Jankovci agresor ispalio šest tenkovskih projektila na Privlaku, hrvatsko selo na bosutskoj fronti. Kada smo već kod Jankovaca recimo da je prije dva dana TV-Beograd emitirala posebnu emisiju o ovom nekad hrvatskom mjestu, u kojemu je pokušala prikazati idiličan život u Jankovcima, Srba doseljenih iz drugih dijelova Hrvatske, posebice iz zapadne Slavonije. Tijekom noći između ponedjeljka i utorka bilo je otvaranja vatre, posebice iz Cerića, Mirkovaca i Ostrova na rubne istočne dijelove Vinkovaca, te Nuštar i Jarminu. Pucalo se uglavnom protuavionskim mitraljezima, te pješačkim naoružanjem.

Prema jučer iznijetom mišljenju Zapovjedništva HV - Operativne skupine Vukovar - Vinkovci iako se Srbija formalno javno zalaže za dolazak mirovnih snaga, agresorskoj vojsci i četnicima to nikako ne odgovara, što samo potvrđuju i najnoviji značajni pokret neprijateljske vojne tehnike. Tako je iz smjera Gibarac-Šid-Morović pristigla kolona od 30 tenkova, a dio snaga banjalučkog korpusa izvršio je pokret kroz Bosnu, u smjeru Broda na Savi. I drugo naoružanje: minobacače i topništvo, agresor iz područja Dervente, Doboja, Gradačca i Tuzle, primiče bliže desnoj obali Save. Za to vrijeme u Erdutu »zasjeda Hadžićeva vlada«, a o Vukovaru se i dalje izbjegavaju objavljivati bilo kakve reportaže i prikazi u svim srbijanskim medijima. Izvjesno je međutim da se na prostoru istočne Slavonije, u jednom od najbogatijih dijelova panonske nizine, srpska okupacijska vojska ponaša kao da će tamo vječno ostati i kao da taj dio praktički više nije Hrvatska, nego da je to integralni dio Srbije. U tom smislu nastoje se izbrisati tragovi postojanja svega što je Hrvatsko na tom teritoriju. Hrvatska međutim, to je izvjesno, neće »zaboraviti« da je to njezin integralni dio i da se kao takav, na ovaj ili onaj način, mora vratiti matici zemlji.

11.03.

Dvorište vinkovačke velike crkve

Od Srbije čuvat će nas Rusi

- »Plave kacige« u istočnoj Slavoniji dobile su prije dva dana i svoje ime i prezime, a ono glasi »Ruski bataljun«. Javnosti je to priopćeno na jedan krajnje diskretan način, bez ikakvih objašnjenja zbog čega u, prema nacionalnom sastavu najviše hrvatski kraj od svih privremeno okupiranih dijelova Hrvatske, dolazi elitni Ruski bataljun od 1.500 vojnika. Tako će pod okriljem »plavih kaciga« u Baranju stići Belgijanci i Luksemburžani, u Kninsku krajinu Francuzi, u zapadnu Slavoniju Švedani, a u istočnu Slavoniju Rusi. Rusi su posljednji put bili u istočnoj Slavoniji 1945. godine, kada su nakon oslobađanja BEOGRADA sudjelovali u proboju srijemske fronte i potom, prošavši ovim krajem, nastavili svoje napredovanje prema BERLINU preko Mađarske. Tada su se posve kratko zadržali u istočnoj Slavoniji, a koliko će sada ostati nezahvalno je prognozirati. Kako, međutim, istočna Slavonija ni u jednom bitnom pitanju nije ni ranije pitana, onda je gotovo logično da Hrvate iz istočne Slavonije ni sada nitko nije ništa pitao. Srbi iz istočne Slavonije, oni pobunjeni, ako su ikoga željeli »pod firmom« Ujedinjenih naroda - željeli su upravo Ruse, iz razloga koje je suvišno objašnjavati.

U srijedu u popodnevnim satima u Vinkovcima je boravila osmoročlana skupina visokih časnika Ujedinjenih naroda glede skorog dolaska i smještaja mirovnih snaga na vinkovačko- vukovarsko područje.

Vojni dio skupine predvodili su zapovjednik sektora pukovnik *Aleksandar Hromenčkov* i zapovjednik Ruskog bataljuna pukovnik *Viktor Loginov,* te civili *Jeams Lubyin i Vladislav Guerassev.* U Vinkovcima su razgovarali s vojnim, policijskim i civilnim vlastima o mogućnosti smještaja Ruskog bataljuna i njegove logističke podrške. Predstavnici mirovnih snaga UN upoznali su vinkovačke čelnike s ciljem svoga dolaska, te s mogućim punktovima razmještaja, o čemu će za dva dana u Sarajevu upoznati i glavnog zapovjednika generala *Nambiara.* Potom će za nekoliko dana ponovo doći u Vinkovce s većom skupinom časnika, nakon čega će početi raspoređivanje Ruskog bataljuna. Gospodin Jeams Lubyin rekao je da je ovo prva inspekcija, koja ne želi ništa prejudicirati, ali da je cilj misije održati primirje, osigurati povlačenje JNA i postupan povratak izbjeglica. Neslužbeno doznajemo da će logistika Ruskog bataljuna, od približno 200 vojnika, biti smještena u vinkovačkoj vojarni. Domaćin delegaciji časnika UN, vinkovački gradonačelnik *Tihomir Zovak* upoznao je goste s razaranjima i stradanjima Vinkovaca, nakon čega je delegacija u pratnji domaćina obišla više potencijalnih lokacija za smještaj snaga UN, posebice se zadržavši u vinkovačkoj vojarni. No, čak i tom prilikom hrvatska strana imala je nove ljudske žrtve. Naime, snajperisti iz Mirkovaca teško su ranili jednog hrvatskog inženjerca, dok je razminiravao put kojim su ruski pukovnici trebali otići u Mirkovce. To, da se hrvatskog vojnika može raniti ili ubiti kad god to padne na pamet drugoj strani, u svih šesnaest primirja u istočnoj Slavoniji postala je gotovo »normalna« stvar. Kada bi se dogodilo obrnuto, onda bi se podigla velika prašina, oglasio bi se »Helsinki Watch« i slične organizacije.

Tek kada je jedan od ruskih pukovnika »vrućom linijom« pozvao Šid vatra je prestala.

Osnovno obilježje stanja na istočnoslavonskom bojištu u posljednja 24 sata je izostanak upotrebe teškog topništva od strane agresora te, intenzivnije nego ikad, korištenje preciznih snajperskih oružja. Od snajperske vatre teško je ranjen jedan hrvatski vojnik u Nuštru, i jedan u blizini Lipovca. Jedino mjesto koje je agresor gađao protekle noći topništvom je vinkovačko naselje Mala Bosna, no nove žrtve nisu zabilježene.

13.03.

Čekajući odlazak, agresor se pojačava...

- Čekajući odlazak s hrvatskog teritorija, agresor se pojačava, dovlači nove svježe snage i opremu iz smjera ŠIDA na istočnoslavonsko bojište. Prije dva dana iz spomenutog smjera stigao je neprijateljski konvoj od šest kamiona i dva šlepera, u pratnji pet tenkova i jednog oklopnog transportera. Konvoj se prvo kraće zadržao u šumi JANKOVAČKA DUBRAVA, a potom je stigao u CERIĆ kao svoju posljednju stanicu. U izravnu svezu s tim konvojem dovodi se i više puta kršeno primirje u subotu, posebice u popodnevnim satima. Od 15 sati bez prekida otvarala se vatra iz pješačkog automatskog oružja iz Ostrova na Borince, a uvod u to bilo je ispaljivanje desetak minobacačkih projektila kalibra 120 mm na istu lokaciju. Kršenja primirja, povremenog, bilo je na gotovo cijeloj liniji fronte, od istočnih rubnih dijelova đakovačke općine, preko Jarmine, Borinaca i Nuštra do Vinkovaca i bosutske fronte. Provokacije koje su počele u 15 sati nastavljene su tijekom cijele večeri nesmanjenom silinom i gotovo nema dijela fronte gdje se nije pucalo. U 19.50 sati na Radićev blok ispaljeno je prvo 10 raketa, potom desetak projektila iz minobacača kalibra 120 mm. Istovremeno iz Cerića otvarala se vatra na Nuštar protuavionskim mitraljezima i topovima, te iz jednog tenka. Kršenja primirja bilo je i poslije 18 sati na đakovačkom području, gdje je iz Sodolovaca ispaljeno dvadeset projektila iz minobacača na Anta-majur, a potom više od 10 iz Koritne na Tubojku. Sve to govori da se o pravom miru i dalje ne može govoriti, a da je u Vinkovcima te svim naseljima na prvoj liniji fronte i dalje vrlo opasno živjeti. Unatoč tome, velik dio građana se vratio i još se vraća. Većina ih ističe da nakon izbivanja od pet do šest mjeseci više jednostavno nisu mogli izdržati. U Vinkovcima je unatoč tome što ratna opasnost još traje, počelo veliko spremanje i čišćenje grada. Svakodnevno se s vinkovačkih ulica odvoze na smetište na tisuće tona stakla, cigle, stabala i svega ostalog što je razorilo i uništilo 50.000 projektila, koliko ih je na grad palo u šestomjesečnom bombardiranju. Popravljaju se krovišta, stavlja se nov crijep, popravljaju se izlozi, trgovine i radnje, privatne kuće. Popravlja se sve što je moguće popraviti. Vrijedni Vinkovčani već su pljunuli u šake i krenuli u prvu fazu obnavljanja svog poluporušenog grada.

U Vinkovcima je u subotu boravila delegacija Hrvatsko-američkog društva iz Zagreba, koju je primio vinkovački gradonačelnik Tihomir ZOVAK. To je već treći boravak ove delegacije u Vinkovcima. O prva dva nismo pisali

Višecjevni bacači raketa, pakleni stroj sada i u rukama hrvatskih snaga

zbog sigurnosnih razloga, a stručnjaci ovog društva već su izvršili snimanje nuštarskog dvorca i parka uz njega. Vođa tima Marina LJUBIŠIĆ izjavila je kako su se dogovorili da se njihov rad na obnovi dvorca nastavi. Brigu o Nuštru poslije rata vodit će i stručnjaci Poljoprivrednog fakulteta iz Zagreba koji će u ovom selu poslije rata pokušati iskoristiti najnovija saznanja iz poljodjelstva. Pošto je u Vinkovcima osnovano Vijeće oporbenih stranaka i raskinut odnos u međustranačkom vijeću, jer se vladajuća stranka nije držala dogovora o zamrzavanju političkog djelovanja, u petak je u Vinkovcima održana sjednica Općinskog odbora HNS-a.

Predsjednik stranke, dr. Ivan Prgomet nakon sastanka rekao je novinarima da je vladajuća stranka najavila izbore, te da se oporba za njih, kada god budu, mora pripremiti, iako je stav HNS-a da se na izbore ne treba ići dok ne bude slobodna cijela Hrvatska.

16.03.

Na Vinkovce još 280 projektila

- Kako nazvati stanje u kojemu je na grad Vinkovce između 3. siječnja i 16. ožujka palo više od dvije tisuće projektila razornog kalibra i u kojemu su bar noću pucnjava i rafali iz streljačkog naoružanja postali »normalna stvar«. U svakoj drugoj zemlji i situaciji to bi se, bez sumnje, zvalo rat, no u našim hrvatskim i istočnoslavonskim prilikama to se zove šesnaestim primirjem, odnosno primirjem koje se »uglavnom poštuje«. To primirje poštuje se tako što po drugim hrvatskim gradovima projektili uglavnom ne padaju, dok po Vinkovcima i Osijeku uglavnom padaju.

Tragovi hrvatskog prkosa. Endem slavonskog trokuta

Samo u nedjelju između 15 i 20 sati na Vinkovce palo je novih 280 projektila, uglavnom iz višecijevnih bacača raketa, iz više neprijateljskih uporišta. Napad je posebice pojačan u 18,30 sati kada su osim VBR-a korišteni i topovi i minobacači. Vatra po gradu u sumrak otvorena je iz Antina, Ostrova, Mirkovaca, Cerića i šume Jankovačka dubrava. Posebno su meta bili: Slavija, Mala Bosna, Ulica bana Jelačića, Radićev blok, te naselja Jarmina i Nuštar. Na pozive tzv. vrućom linijom agresor je »odgovorio« da tu vatru ne otvara njihovo topništvo. Na sam Nuštar palo je 90 projektila, na Jarminu i Borince 70, a na rubne istočne dijelove općine Đakovo 40 projektila. Prema izvješću Zapovjedništva Operativne skupine HV Vukovar-Vinkovci, to je od 3. siječnja najgrublje kršenje primirja i prema intenzitetu kršenja, po ispaljenih 500 projektila, može se usporediti samo s onim što se zbilo 29. veljače. Unatoč činjenici da je jučer u Vinkovcima bilo dosta civila, zbog pravovremenog sklanjanja u skloništa i podrume bombardiranje Vinkovaca okončano je s dvije ozlijeđene osobe.

Prekid vatre osiguran je tek intervencijom s viših instanci iz Zagreba. Da li je teško naoružanje prešlo u četničke ruke ili je i ovo još jedan smišljeni scenarij teško je reći. U nedjelju se zbio i egzodus Hrvata, njih 150, iz hrvatskog sela Bokšić iz vukovarske općine. Stigli su auto-cestom od Lipovca, pješice, do motela Lubanj, gdje su ih prihvatili autobusi iz Županje, a smješteni su privremeno u županjsku školu. Ultimatum im je dan još prije desetak dana, no na njega nisu pristajali sve dok je JA bila u mjestu. U međuvremenu JA se povukla, a prijetnje i maltretiranja »teritorijalaca« bile su takve da su morali prisilno napustiti svoje selo i svoje domove, ponijevši samo ono što je moglo stati u zavežljaj. Ni ovaj put neće se, naravno, oglasiti oganizacije tipa »Helsinki Watcha« jer u pitanju su Hrvati.

U nedjelju je zabilježeno intenzivno rušenje kuća u hrvatskom selu Tordinci na okupiranom teritoriju. Samo tijekom jučerašnjeg dana čulo se 25 detonacija iz tog mjesta. Tijekom vikenda vinkovački gradonačelnik Tihomir Zovak sa svojim suradnicima boravio je u Budimpešti, gdje je razgovarao s više predstavnika humanitarnih organizacija iz ove susjedne, prijateljske zemlje. Poslije povratka Zovak je novinarima priopćio da su razgovori bili izuzetno korisni i da će slijedeći tjedan u Vinkovce doći i predstavnici »Pokreta za Osijek«, koji će svoje djelovanje proširiti i na Vinkovce. Ta organizacija ima 8.000 dobrovoljaca, te kompletnu građevinsku operativu, od arhitekata do majstora svih profila i bit će aktivno uključena u obnovu općine Vinkovci. Da bi se bilo što, međutim, moglo raditi, potreban je mir kojega još nema. Na pitanje koliko će potrajati stanje u kojemu noću agresor projektilima razara grad, a vrijedni građani danju to popravljaju nitko, međutim, još pouzdano ne može dati precizan odgovor.

17.03.

Razjašnjavanje nejasnoća oko razmještaja snaga UN

- Jučer u poslijepodnevnim satima u hotelu »Slavonija« u Vinkovcima sastali su se predstavnici UNPROFOR-a i predstavnici hrvatske civilne i vojne vlasti. U ime snaga Ujedinjenih naroda tom skupu bili su nazočni: zapovjednik

za područje istočne Slavonije, pukovnik *Aleksandar Hromčenkov* te zapovjednik Odjela za civilne poslove *Jeam Lybin* sa suradnicima.

Njihovi domaćini bili su vinkovački gradonačelnik *Tihomir Zovak*, predsjednik općinske vlade *Ivan Treber*, zapovjednik HV Operativne skupine Vukovar- Vinkovci, brigadir *Vrbanac*, zapovjednik 109. brigade HV *Josip Zvirotić*, te načelnik Policijske uprave Vinkovci *Petar Biočić*, sa suradnicima.

Osnovna svrha skupa bilo je razjašnjavanje nejasnoća, odnosno utvrđivanje pojedinosti oko razmještaja mirovnih snaga Ujedinjenih naroda na području istočne Slavonije.

Hrvatska strana predstavnicima Ujedinjenih naroda dala je na uvid precizne podatke o demografskom razmještaju stanovništva na području općine Vinkovci, te još jednom zatražila da se u potpuno hrvatskim selima u vinkovačkoj općini, kao što su Đeletovci, Lipovac, Ilača, Apševci, Podgađe, Donje Novo Selo i Nijemci, ne razmještaju »plave kacige«, jer za to jednostavno nema potrebe.

Na tom skupu ispostavilo se da će logistika ruskog bataljuna UN, unatoč ranijim najavama o smještaju u Vinkovcima, biti smještena u Osijeku.

Na izričito pitanje predsjednika općinske vlade Ivana Trebera što će biti s primjerice 52 srpske obitelji iz zapadne Slavonije koje su se naselile u potpuno hrvatsko selo Ilaču, predstavnici UN odgovorili su da će one morati napustiti Ilaču i vratiti se u svoje mjesto stanovanja od prije rata, baš kao i sve ostale.

U priopćenju za javnost predstavnici UN su istakli: »Skup je bio vrlo konstruktivan, imamo podršku hrvatskih vlasti i dobili smo mnogo prijedloga s njihove strane glede konkretnih problema, pogotovu glede utvrđivanja točne granice, odnosno područja koje će biti pod našim nadzorom«.

Ono što je osnovno, a što je potvrdio i ovaj skup jest to da bivša JA, kao glavni agresor na Hrvatsku, mora napustiti cjelokupan hrvatski teritorij, onaj dio koji ostaje pod kontrolom hrvatske države i onaj koji će sada kontrolirati svjetske mirovne snage.

Samo dvadeset minuta pošto su predstavnici UN napustili Vinkovce, uže središte grada gađano je s desetak projektila. Padali su u blizini zgrade »Elektre«, tzv. stare bolnice i pošte. Dok smo slali ovo izvješće, jučer oko 17 sati, jedan automobil je gorio, a podataka o ljudskim žrtvama još nismo imali.

18.03.

Još 10 žrtava u Vinkovcima

- Za Vinkovce krvavi rat protiv Hrvatske nastavlja se unatoč svim obećanjima, s raznih strana, kako je mir tu, nadohvat ruke. Samo u utorak u popodnevnim satima, u tragičnu listu poginulih i ozlijeđenih na vinkovačkom po-

Barbari sa istoka nemaju obzira prema civilima. Ovo je samo jedan u nizu anonimnih. Svaka slavonska ulica je prva linija fronte, unatoč tome preko tanke granice smrti sretni uspijevaju prijeći

području koja se već broji troznamenkastim, odnosno četveroznamenkastim brojkama, upisano je još deset osoba. Bilo je to u popodnevnim satima, svega dvadesetak minuta nakon što je delegacija časnika Ujedinjenih naroda počastila Vinkovce svojom nazočnošću, svojom slatkorječivošću i svojim osmijesima. Bili su možda stigli do *Ivankova,* u trenutku kada je pet topovskih projektila ispaljeno, najvjerojatnije iz šume Jankovačka dubrava, zajedno s pet minobacačkih granata, palo na uže središte grada puno ljudi.

Pritom je ozlijeđeno pet civila i dva hrvatska vojnika, dok je jednog pripadnika Policijske uprave Vinkovci smrt zatekla u bijelom »golfu«, u vožnji gradom. Hrvatski je policajac poginuo, a bijeli je »golf« izgorio. Među ozlijeđenim civilima nalazi se i dvoje djece od kojih je trogodišnji *Marko Futač,* ozlijeđen u trenutku obilježavanja svog trećeg rođendana u obiteljskoj kući svojih roditelja. Iste večeri u Nuštru stradala su još dva hrvatska vojnika: jedan je lakše ranjen, a jedan teže. Bio je to još jedan crni dan za Vinkovce, zbog kojeg se u Hrvatskoj nitko nije posebice uzbuđivao. Tijekom utorka agresor je topništvom, minobacačima i pješačkim naoružanjem gađao Vinkovce, Nuštar, Borince i šumu Kreketnjak i to iz Šodolovaca, Ostrova i Jankovačke Dubrave.

Puna dva mjeseca, od 15. siječnja, istočna Slavonija sluša svakodnevno o tome kako je pitanje dana kada stižu »plave kacige« i kako će tada zavladati mir i prestati ubijanje. U međuvremenu, u istočnoj Slavoniji posebice u gradovima Vinkovci i Osijek, ljudi svakodnevno ginu, pa među građanima sve više počinje vladati uvjerenje kako će »plavci« stići tek kad agresor ispuca svu municiju koju je dovukao na istočnoslavonsko bojište. Pucnjava i ubijanje međutim, govori i nešto drugo, a to je da je unatoč svoj glumi kako su »plave kacige« rješenje za njega, agresoru jasno da okupirani teritorij nakon svega neće pripasti Srbiji i da sam nije načisto smije li unatoč tim pritiscima sa Zapada, dopustiti da se mirovni plan realizira onako kako je zamišljen. Srbijanska medijska propaganda, koja je iz svog arsenala izbacila izraz »ustaše« ovih dana poručuje kako Hrvatska više nikada neće biti podunavska zemlja aludirajući na to da se na okupiranom teritoriju neće uspostaviti hrvatska država. Kakva će međutim, biti Srbija poslije ovog rata još je nezahvalnije prognozirati. Gotovo je sigurno da neće biti Slobodanova, nego da će biti monarhija s Karađorđevićevom krunom. Sva ostala pitanja glede buduće Srbije, ili onoga što će od nje nakon svega ostati, su otvorena.

19.03.

Krvava cijena krhkog primirja

- Koliko će ljudskih žrtava, civilnih i vojnih, biti do trenutka kada agresor napusti Hrvatsku i kada se »plave kacige« definitivno razmjeste, nitko ne zna, no u to da će popis biti dugačak i tragičan nitko ne sumnja. Nakon što je dan ranije na vinkovačkom području bilo devet ranjenih i jedan poginuli građanin, odnosno hrvatski vojnik, noć između srijede i četvrtka donijela je tri nove žrtve.

Nadgrobni pečati postavljeni u spomen na krvavu hrvatsku mladost

Jedan hrvatski vojnik, kod porušenog mosta na Bosutu u Privlaci, teže je ranjen, a na prvoj liniji fronte, kod Nuštra, dva su hrvatska vojnika lakše ranjena. Tako je vinkovačka općina na popis od približno 2.000 lakše i teže ranjenih, među kojima je 600 invalida različitog stupnja invaliditeta, upisala i tri nove žrtve. Agresor, više nema nikakve sumnje, namjerava ubijati s distance dok god to bude moguće, a to bi moglo potrajati još dobrih mjesec dana, pa bi bilo krajnje vrijeme da se shvati da sve ono što vrijedi za Hrvatsku glede primirja, za sredine poput vinkovačke jednostavno nema nikakve važnosti. Na rođendanu trogodišnjeg djeteta prije tri dana samo je puka sreća spriječila da umjesto dva ranjena djeteta desetoro djece tragično završi život.

Srijeda je protekla gotovo potpuno mirno, no prvi mračak donio je ono što je mjesecima svakodnevica na ovom području: pucnjavu, projektile i granate. Nekoliko granata palo je na grad oko 18 sati, no, srećom, bez novih žrtava.

U minobacačkoj i topničkoj vatri iz Ade, Šodolovaca i Markušice, u polusatnom napadu na selo Koritnu u istočnom dijelu đakovačke općine ispaljeno je više od 70 mina i granata. Istodobno, na Borince iz Gaboša, a na Nuštar iz Pačetina i Ostrova, minobacačima i višecijevnim raketnim bacačima, u gotovo sat vremena, ispaljeno je više od sto granata i raketa. I tijekom srijede čule su se detonacije na prostoru poljoprivrednog dobra Henrikovci kod Nuštra, iz čega se može izvući samo jedan zaključak: uništavanje hrvatske imovine i dobara se nastavlja.

Zapovjedništvo HV u srijedu navečer »vrućom linijom« postavilo je pravi ultimatum agresoru da odmah prekine paljbu, poslije čega je došlo do obustave kršenja primirja, što je potrajalo cijelu noć i jučer u prijepodnevnim satima.

Medijsko ludilo u Srbiji i dalje se, neovisno o svemu, nastavlja, a najnoviji medijski biser objavljen u novosadskim medijima je da će »država Srbija tužiti državu Hrvatsku zbog toga što je Hrvatska počinila ogromne štete na poljoprivrednom dobru "Belje" u Baranji«. Komentar nije potreban. Predstavnici »slavonske krajine«, također preko beogradske televizije, a na nekom ozbiljnom skupu, izjavili su da »istočnoj Slavoniji treba pomoć kao što su je dobili Banjaluka ili Crna Gora poslije potresa, inače tamo života nema«. I javno, dakle, Srbi počinju ne samo otkrivati, nego i priznavati da je istočna Slavonija, odnosno okupirani teritorij, spaljena zemlja koja se može jedino umjetno, kapitalom iz Beograda, održavati na životu. Kako da, međutim, Srbija pomogne »krajinama« u situaciji kada »Zastavini« automobili, koje više nitko ne kupuje čak ni u Srbiji, stoji približno 20.000 njemačkih maraka - drugo je pitanje.

Što se istočne Slavonije tiče, spomenimo još samo da je u srijedu oko 22 sata poslana anonimna dojava da je pruga između Vinkovaca i Slavonskog Broda navodno minirana. Jučer prije podne, međutim, nakon provjere, vlakovi su normalno prometovali.

20.03.

55 projektila Vinkovcima za laku noć

- »Samo« 55 projektila grad Vinkovci dobio je u četvrtak navečer, odnosno u popodnevnim satima. Najvažnija uz to vezana vijest jest da, srećom, novih poginulih i ozlijeđenih nije bilo. Grad je od 18 sati nadalje prvo dobio 40 projektila iz višecijevnog bacača raketa tipa »oganj«, i to iz smjera Ostrova, Pačetina i Tordinaca, a potom iz topova i tenkovskih topova iz šume Jankovačka dubrava još 15 projektila. Gađani su, kao i obično, isključivo civilni ciljevi, uništen je veći broj obiteljskih kuća i stanova, još jednom u predvečerje grad se tresao od detonacija, još jednom plaćao je cijenu velikosrbijanskom nasilju. Nitko se zbog toga, naravno, kao ni bezbroj puta prije, nije posebice uzbuđivao, nitko nije prosvjedovao, nijedna međunarodna organizacija za zaštitu ljudskih prava nije slijedeći dan došla u Vinkovce. To da se na Vinkovce može gađati kada se hoće i koliko hoće postala je gotovo normalna stvar čak i za hrvatsku javnost, pa zašto bi se u tom slučaju europske i svjetske instance posebice uzbuđivale.

U priopćenju Zapovjedništva HV Operativne skupine Vukovar, Vinkovci ističu da postoji gotovo pravilo prema kojem u dane kada »porciju« projektila dobiva grad Osijek, Vinkovci bivaju pošteđeni i obrnuto. Prema toj logici, Vinkovci su u četvrtak bili na redu, a jedno od mogućih objašnjenja je da srpska okupacijska vojska za višecijevne bacače raketa tipa »oganj« ima ograničen broj profesionalnih posada koje »putuju« cijelom linijom fronte i iz brojnih višecijevnih bacača raspoređenih cijelim istočnoslavonskim bojištem pucaju prema »dnevnoj zapovesti«.

I tijekom četvrtka prema hrvatskim obavještajnim izvorima nastavljeno je paljenje hrvatskih domova i uništavanje hrvatske zemlje na prostoru koji je privremeno zaposjeo agresor, o čemu su jasno svjedočile brojne potmule detonacije u dubini teritorija na kojemu agresor već mjesecima provodi represiju nezabilježenu poslije rata na tlu Europe. U četvrtak zbio se i bezuspješan pokušaj krađe visokokvalitetne hrastovine iz hrastovih šuma na području županjske općine, u njenom krajnjem istočnom dijelu, što su spriječile snage HV, raspoređene na tom području gotovo uz samu granicu sa Srbijom.

Kršenje primirja u posljednjih je tjedan dana po nizu indikacija eskaliralo i postalo je vinkovačka i istočnoslavonska svakodnevica. U Vinkovcima svim silama nastoji se bar u minimalnom opsegu normalizirati život. Koliko-toliko normalan život glede vršenja svakodnevnih radnih obveza moguć je između osam sati ujutro i 18 sati poslije podne. Poslije 17 sati vrijedi pravilo »spašavaj se tko može«. Poslije 17 sati svakodnevno projektili razornog kalibra i dalje pogađaju sada znatno ranjeni grad, razaraju civilne ciljeve, kuće, stanove, komunikacije. Slijedeće jutro, međutim, počinje nov dan i kreće se ispočetka, podjednako tvrdoglavo i uporno kao da se ništa nije dogodilo. Vinkovci ranjene više i ne broje i sretni su svakog jutra koje grad dočeka bez novih poginulih.

21.03.

Ratni vikend

- Ratni vikend na istočnoslavonskom bojištu bio je relativno miran. To znači da, prema našim saznanjima, nije bilo novih žrtava i da su Vinkovci bili pošteđeni značajnijeg bombardiranja bar jučer do 14 sati. To, međutim, ne znači da pucnjave, rafala, i ponekog zalutalog projektila nije bilo, no takvo kršenje primirja na ovom prostoru više ne izaziva posebnu pažnju. Dvije su stvari, prema hrvatskim obavještajnim izvorima, evidentne na prostoru istočne Slavonije koji je zaposjeo agresor.

Jedna je zakopavanje i skrivanje na sve moguće načine dijela naoružanja koje JA namjerava ostaviti domaćim pobunjenim Srbima da im bude nadohvat ruke. S pronalaženjem tog i takvog naoružanja snage UNPROFOR-a imat će mnogo posla i dosta problema. Druga je aktivnost da se u okupiranim hrvatskim selima, u njih petnaestak i u jednom mađarskom, na području vinkovačke općine intenzivno uklanjaju tragovi zločina koji su počinjeni nad nedužnim hrvatskim pučanstvom, te da se iz tih sela odvozi u Srbiju sve što dosad nije odvezeno i opljačkano, a što ima bilo kakvu vrijednost. Određen broj Srba iz istočne Slavonije obogatio se pljačkajući hrvatske domove u istočnoj Slavoniji, od čega je već kupio znatne po-

sjede i kuće u Srbiji. Sama JA također se ovih dana pakira i sprema da se »izmesti na levu obalu Dunava«. Najviše joj nedostaje drvenih sanduka u koje bi spakirala svo naoružanje i opremu koje je bila donijela, kako bi s njime pokušala osvojiti Slavoniju. Da li će u tim sanducima biti mjesta i za municiju, još neispaljenu, ili će se i ona ispucati prije nego srpska okupacijska vojska krene na svoj put bez povratka, nije poznato. Iz hrvatskih sela Podgrađa, Lipovca, Antina i Tordinaca čule su se brojne snažne detonacije i eksplozije, čime se srbijanski ratni projekt »spaljena zemlja« na hrvatskom tlu ovih dana privodi kraju. Kakva god bila ta sela, što god da od njih ostane, Hrvati, njihovi stanovnici odlučni su da se uz minimum sigurnosti vrate u njih i vrijedno, kako to oni znaju, počnu ispočetka obnavljanje kuća i imanja, obradu plodne slavonske zemlje. Taj trenutak kada će ponovo stignuti u svoje, makar i razoreno i spaljeno selo s nestrpljenjem očekuju prognani mještani Cerića, Jankovaca, Slakovaca, Ilače, Nijemaca, Tordinaca, Koroda i svih ostalih hrvatskih naselja sada privremeno zaposjednutih.

U razgovoru svi oni ističu da taj trenutak jednostavno sanjaju, unatoč činjenici da nitko ne zna što ih zapravo čeka preko mirkovačke brklje i s druge obale Bosuta.

O razmjerima pljačke u istočnoj Slavoniji svjedoči i ovih dana objavljen »podatak« u srbijanskim medijima u kojemu se ističe da su klaonice u Šidu i Sremskoj Mitrovici jedine koje su u Srbiji, u posljednjih šest mjeseci, zabilježile znatan porast proizvodnje. Proizvodnja je u tim klaonicama »porasla«, naravno, tako što je u njih dovezen sav opljačkan stočni fond s farmi i privatnih posjeda iz istočne Slavonije.

23.03.

250 projektila po Vinkovcima i Nuštru

- Kada se mjesecima linija bojišta ne pomakne ni za milimetar, kada se mjesecima potpisuju primirja, kojih se pridržava samo jedna strana i kada mjesecima po sredinama kao što su Vinkovci i Nuštar pada u prosjeku po stotinu projektila dnevno, onda je teško čak i vašem izvjestitelju smisliti bilo kakav naslov ratnog izvješća koji ne bi zvučao kao ponavljanje već rečenog. Onaj kako smo ga naslovili »relativno miran ratni vikend« potrajao je do nedjeljnih večernjih sati, a onda su Vinkovci i Nuštar imali još jednu krvavu ratnu reprizu onoga što na ovim prostorima traje bar od 11. rujna prošle godine.

U 16.10 sati u selu Cerić agresor je zapalio još nekoliko hrvatskih kuća i iz tog smjera dizao se gusti dim. Nešto poslije 17 sati iz Cerića je na Nuštar ispaljeno 15 minobacačkih granata. Potom je poslije 18 sati iz Šodolovaca na položaje HV u šumi Tomin hrast ispaljeno sedam minobacačkih granata od 180 mm. Poslije 20 sati pucalo

Nekadašnja vinkovačka »Bijela kuća«, jedan od najljepših poslovnih prostora u središtu grada, upravna zgrada PIK-a »Vinkovci«, vrijedna više milijuna njemačkih maraka, izgorjela je od jednog jedinog zapaljivog projektila. Ostala je samo betonska olupina

se iz Šodolovaca na šumu Tomin Hrast i ekonomiju Banovci, potom se još 18 minobacačkih i tenkovskih projektila na Nuštar, da bi pravi topnički napad na Nuštar počeo oko 20.30 sati. Oko 22 sata Nuštar je dobio 14 projektila iz VBR-a iz Pačetina, a potom tri »maljutke« iz Marinaca. Napad na Vinkovce »otvoren« je u 23 sata, kada su iz Mirkovaca ispalili dvije tenkovske granate na gradsku četvrt Radićev blok. Ratni pakao uslijedio je pola sata prije ponoći kada su iz Antinske Mlake ispalili tri punjenja, ili 118 projektila iz višecijevnog bacača raketa po Vinkovcima, a potom je na grad ispaljeno još 20 projektila iz VBR-a iz Pačetina. Ukupno grad je dobio 150 projektila razornog djelovanja, a Nuštar 100. Poginule su dvije osobe: hrvatski vojnik Vlado Kujundžić u naselju »Mala Bosna« oko 18 sati, a potom dvodogišnje dijete Bernard Soldo, u užem središtu Vinkovaca, pri bombardiranju iz Antinske Mlake. Prema sadašnjim saznanjima, ozlijeđene su dvije osobe - roditelji poginulog Bernarda: Mario i Darinka Soldo.

Rat je u Slavoniji tako uzeo nove žrtve. Ljudi u bijelom također su imali neprospavanu noć i bježali su glavom bez obzira u skloništa. Razaranje već polurazrušenog grada je nastavljeno, a u crnu bilancu od 50.000 projektila svih kalibara Vinkovci su upisali još 150.

Više nema nikakve sumnje da je velikosrbijanski teror direktno ohrabren stalnim odgađanjem konačnog dolaska »plavih kaciga« i američkim »priznavanjem« Hrvatske, koje traje mjesecima i također se odgađa na neodređeno vrijeme. U srcu Europe tako i dalje ginu nedužni hrvatski civili, ginu svakodnevno hrvatski vojnici koji moraju sačuvati položaje, ali ne smiju uzvratiti nijednim metkom. Kako netko misli sačuvati mir u istočnoj Slavoniji u slijedeća dva mjeseca, ili koliko će trebati vremena da se rasporede »plave kacige« i da ode srpska okupacijska vojska, u Vinkovcima još nikome nije jasno, no valjda jest onima koji o tome trebaju misliti. Vinkovci slično kao Osijek i sva hrvatska naselja na prvoj liniji bojišta ostaju i dalje žive mete za agresora, po kojima on čak i bez »obrazloženja« može pucati kada hoće, koliko hoće, a da se potom ne dogodi ništa. Tu i takvu »priliku« srbijanska zločinačka mašinerija poglavito neće propustiti, a onima za koje je rat u Hrvatskoj završen iluzorno je i pokušati objasniti što se zapravo događa u istočnoj Slavoniji. Građani istočne Slavonije, kao i hrvatski vojnici na ovom bojištu, ostaju do daljnjega potencijalni kandidati smrti, a koliko će ih još poginuti dok rat doista ne prestane nitko više ne zna.

24.03.

U Vinkovcima je rat

- Kada smo 19. srpnja prošle godine pisali o prvom minobacačkom napadu u Hrvatskoj, koji se toga dana dogodio u Vinkovcima, onda je naslov bio »U Vinkovcima je rat«. Tada je naime, rat u Vinkovcima počeo. Prošlo je osam mjeseci, a za ono što se događalo u ponedjeljak navečer u Vinkovcima i na bosutskoj fronti može se samo ponoviti ista rečenica: »U Vinkovcima je rat.«

Ako je u nedjelju grad dobio 250 projektila i imao dvije poginule i dvije ozlijeđene osobe, u ponedjeljak je grad dobio 500 projektila. Sreća u nesreći je da taj put nije bilo novih ljudskih žrtava, ali su dvije osobe, jedan pripadnik MUP-a i jedan hrvatski vojnik, teško ranjeni. U ponedjeljak navečer u 21 sat prvi put poslije 14. rujna prošle godine dan je ponovno znak za opću opasnost, jer su prvi projektili već padali po gradu i postojale su ozbiljne indicije da slijedi opće bombardiranje civilnih ciljeva u Vinkovcima.

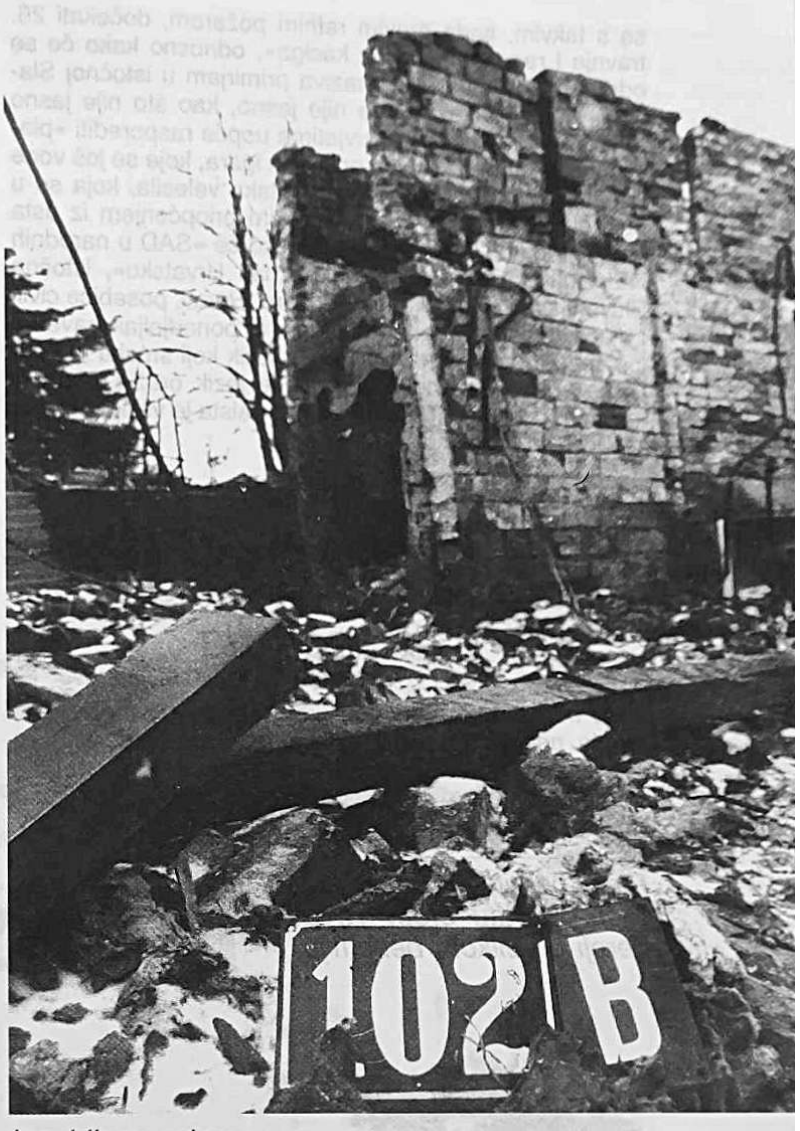

Izgubljena adresa

Ta predviđanja, nažalost, pokazala su se točnim. Žešćeg udara na grad nije bilo još od 26. veljače, na području cijele istočne Slavonije. Koordinirani topnički agresorski napad započeo je na cijeloj liniji od Belišća i rijeke Drave, do Vinkovaca i Privlake na bosutskoj fronti.

Puna tri sata ranjeni grad primao je nove stotine projektila iz topova haubica, višecijevnih bacača raketa i drugih oružja i oruđa. U jednom trenutku čak je agresor zaprijetio i bombardiranjem iz najrazornijeg oruđa koje ima - višecijevnog bacača raketa tipa »orkan« smještenog u Šidu. Prema priopćenju Zapovjedništva HV Operatine skupine Vukovar - Vinkovci čak ni u Mirkovcima i Ceriću nisu znali što se događa, pa su iznenađeno obaviješćivali Šid, da po Vinkovcima padaju projektili. To može značiti da je odluka o općem bombardiranju donijeta na najvišoj razini zapovjedništva srpske okupacijske vojske u Beogradu. Kada su, međutim, shvatili što se događa, onda su se i iz Mirkovaca i Cerića »pridružili« bombardiranju i razaranju grada.

Ovaj put Hrvatska vojska nije mogla pasivno promatrati što se zbiva. Prvo je stavljena u stanje pune bojne gotovosti, a potom je žestoko i precizno uzvratila, po isključivo vojnim ciljevima agresora. To je bio i jedini razlog što je poslije tri sata bombardiranje Vinkovaca i Privlake na bosutskoj fronti prestalo. Iz Cerića i Mirkovaca agresor je nakon protuudara HV oklopnim transporterima odvozio ranjenike u Šid. U priopćenju Zapovjedništva HV ističe se i to da je postalo uočljivo da veći dio agresorskih postrojbi djeluje na svoju ruku, bez jedinstvene komande, i da su upravo te formacije postavljene na prvu liniju bojišta, sa zadaćom da svakodnevno krše primirje. Kako će

se s takvim, sada pravim ratnim požarom, dočekati 26. travnja i raspored »plavih kaciga«, odnosno kako će se održati nešto što se još naziva primirjem u istočnoj Slavoniji gotovo više nikome nije jasno, kao što nije jasno ni kako će se u ovakvim uvjetima uopće rasporediti »plave kacige«. Zbog krupnih političkih igara, koje se još vode iza kulisa, što ih režira prva svjetska velesila, koja se u ponedjeljak oglasila s antologijskim priopćenjem iz usta američkog konzula u Zagrebu, kako će »SAD u narednih NEKOLIKO tjedana sigurno priznati Hrvatsku«, istočna Slavonija je i dalje u ratnom požaru. Hrvati, posebice civili i djeca u njoj, svakodnevno ginu. U ponedjeljak navečer još se jednom potvrdilo da jedini jezik koji srpska okupacijska vojska i četnici razumiju, je jezik oružja. Kako s takvima tražiti »političko« rješenje, zaista je veliko pitanje, zasad bez odgovora.

25.03.

Protjerano 170 Hrvata iz Šarengrada

- U trenutku kada se očekuje dolazak »plavih kaciga« i kada general Nambiar još jednom vuče Hrvatsku za nos, izjavljujući kako nije sigurno da će u ovakvim prilikama doći »plave kacige«, prostor koji je zaposjeo u istočnoj Slavoniji agresor etnički potpuno čisti od Hrvata.

Dječji osmijeh ili bol za izgubljenim djetinjstvom. Djeca u ratu protiv Hrvatske postala su Mali heroji u velikom bezumlju

Jedno po jedno hrvatsko mjesto na tom teritoriju ostaje bez ijednog Hrvata, a posljednji preživjeli ovih se dana preko Bosne deportiraju u Hrvatsku. Tako je u utorak iz Šarengrada protjerano 170 Hrvata, koji su u Hrvatsku, odnosno u Slavonski Šamac, stigli preko Sremske Rače i Brčkog. Agresor za takve »operacije« već posjeduje i poseban autobus harmoniku, kojim deportira prognanike. Nijedna svjetska organizacija za zaštitu ljudskih prava ne oglašava se zbog činjenice da se s prostora na kojem su prebivali više od 1.000 godina, s obala Dunava protjeruju Hrvati, a za to vrijeme »voždovi Slavonske Krajine« izjavljuju kako Hrvatska više nikada neće biti podunavska zemlja.

Građani istočne Slavonije ovih su dana više nego zbunjeni ukupnim razvojem vojnopolitičke situacije. Odgađa se stalno dolazak »plavih kaciga«, američko prizanje se oteglo unedogled, Hrvatsku se proziva zbog bilo kojeg pojedinačnog ugrožavanja ljudskih prava, Srbiji za svakodnevna zlodjela protiv hrvatskog civilnog pučanstva ne nedostaje ni dlaka s glave, u Bosni praktički počinje rat, a hrvatska politika i dalje govori o miru i političkom rješenju. Na prostoru istočne Slavonije, na liniji bojišta, u gradovima Vinkovci i Osijek ne nazire se ni mir, niti političko rješenje.

I u posljednja 24 sata agresor je u više navrata s različitim intenzitetom kršio primirje. Pučanstvo je prvo bilo uznemireno letom jednog neprijateljskog zrakoplova iz Bosne u smjeru Đakova, da bi u 19,30 započela ozbiljna bojna djelovanja agresora.

U to vrijeme, naime, iz Mirkovaca su s nekoliko protuzračnih topova i mitraljeza djelovali po Ulici bana Jelačića i vinkovačkom naselju »Mala Bosna«. Nakon intervencije »vrućom linijom« to djelovanje je prekinuto, ali je odmah potom iz Karadžićeva ispaljeno 5 minobacačkih granata kalibra 120 mm, na položaje HV kod šume Durgutovica.

U 23,00 sati po istom položaju HV tučeno je većim brojem tenkovskih granata i taj napad potrajao je punih sat vremena.

Nešto ranije, desetak minuta prije 23 sata, iz šume Jankovačka dubrava, iz topova haubica kalibra 155 mm ispaljene su tri granate na samo središte grada. To je ono što kao najveće zlo ističe u svom priopćenju i Zapovjedništvo HV operativne skupine Vukovar - Vinkovci.

Agresor napada s malim brojem granata, razornog kalibra, što se onda ne računa u značajno kršenje primirja, a gađa samo središte grada i time prijeti i ugrožava stotine civilnih žrtava, zbog čega iz Zapovjedništva HV još jednom upozoravaju sve građane na nužnost maksimalnog opreza.

Nad bosutskim dijelom fronta, u visini sela Otok i Komletinci uočen je let dva helikoptera iz smjera Šida, prema Mirkovcima. O tome da se među povratnicima našla i peta kolona svjedoči i jučer osvanuo svježe grafit u najužem središtu grada koji glasi »Smrt za ustaške sluge« i ispisan je ćirilicom.

Vinkovci i istočna Slavonija tako i dalje žive svoje teške i krvave ratne dane. Mir se još čini više kao daleka nego kao bliska budućnost, a političko rješenje krize izgleda udaljeno stotinama svjetlosnih godina. Možda Slavonci ipak nisu u pravu, možda će ih slijed događaja nakon svega demantirati, no poučeni iskustvom u posljednjih godinu dana ljudi sada prestaju vjerovati obećanjima i uvjeravanjima s raznih strana.

26.03.

II dio :
Komentari, osvrti, reportaže, dokumenti, zapažanja

Osnivanje Srpske demokratske stranke u Mirkovcima

Raškovićevi kalupi za Hrvatsku

Prošlog tjedna na području vinkovačke općine osnovana je podružnica odnosno odbor još jedne stranke. Riječ je o osnivačkoj skupštini Općinskog odbora Srpske demokratske stranke za općinu Vinkovci i Mjesnog odbora iste stranke za Mirkovce. Suprotno očekivanjima i najavama u Mirkovcima se nije okupilo 1.500 ni 1.000 sljedbenika ove stranke nego po većini procjena između 2.000 i 3.000 građana.

Uzme li se u obzir da se radi o pravoslavnom prazniku Svetog Pantelije, kada Mirkovčanima na slavu dolaze brojni rođaci i prijatelji u goste, onda sam broj prisutnih i nije neko iznenađenje.

Skup je, kako se to običava reći, protekao u miru i bez ikakvih ekscesa jer nitko se nije potukao, nije napadnut i nitko nije povrijeđen. Bilo je to i vatreno krštenje novog rukovodstva vinkovačkog SUP-a. Poruke koje su međutim odaslane s ovog skupa sasvim je izvjesno imat će učinke i među Srbima i među Hrvatima na ovom području. U tome su prednjačili gosti, posebno oni iz Vojvodine. Tako je predsjednik SDS-a za Vojvodinu Kosta Hadži predsjednika Hrvatske Republike nazvao lopovom i preko razlgasa javno izrazio žaljenje što je to netko iz mnoštva učinio prije njega i time mu oduzeo prvenstvo u diskvalifikacijama Dr. Franje Tuđmana. Svoj govor inače je započeo s »Dragi Sremci«, valjda želeći reći da ovo nije Slavonija. Pritom je jedino ispustio iz vida da se ovaj kraj nazivao i Zapadnim Srijemom, ali samo u vrijeme kada je čitav Srijem pripadao Hrvatskoj.

Najdalje je ipak otišao izvjesni Ilija Končarević, koji je predstavljen kao sekretar SDS-a za Vojvodinu. Njegov govor bio je protkan otvorenom mržnjom prema svemu što makar i sluti na hrvatsko. U njegovom govoru tako su izjednačeni Stjepan Radić, Ante Starčević, Mile Budak, NDH i poslijeratne Hrvatska. A svoj govor Končarević je završio prijetnjom da će se hrvatskim jurišnicima suprotstaviti Društvo srpskih sokolova od čega će prvima kako je rekao »U« s čela izaći na potiljak. Centralni događaj, govor Jovana Raškovića, predsjednika SDS-a bio je po mnogo čemu proturječen. Rašković je prvo istakao da je HDZ već prije izbora ispoljavala antisrpske i srbofobične stavove, te da je i to jedan od razloga za formiranje Srpskog Sabora u Kninu.

Hrvatima i hrvatskom rukovodstu on je pritom postavio uvjete SDS-a pod kojima Hrvatska može biti federalna, odnosno konfederalna jedinica, odnosno samostalna država. Ispalo je da stupanj samostalnosti Hrvatske ovisi o svim mogućim vanjskim i unutarnjim činiteljima, samo ne o volji hrvatskog naroda.

Za Srbe u Hrvatskoj Rašković je zatražio srpski jezik, srpsko pismo, sprske škole, srpske listove, srpsku televiziju a nakon svega propustio je reći hoće li SDS, ako se svi ti uvjeti ostvare priznati Hrvatsku kao samostalan i suveren politički činitelj nastao voljom i povijesnom borbom hrvatskog naroda. Nakon što se na skupu čulo i »Ubićemo Tuđmana«, »Spalit ćemo Dalmaciju«, »Tuđman je ustaša« i nakon što su u isti ustaški koš strpani i Starčević i Radić i Tito i Tuđman i Ante Marković (a od čega se nitko ni za vrijeme ni poslije skupa nije ogradio) zaista neuvjerljivo zvuče Raškovićeve završne riječi da dva naroda Hrvati i Srbi moraju sjesti i dogovoriti se. A još neuvjerljivije Raškovićevi apeli poslije svega da bi on osobno volio da se ponovo vole srpski mladići i hrvatske djevojke

17.08.1990.

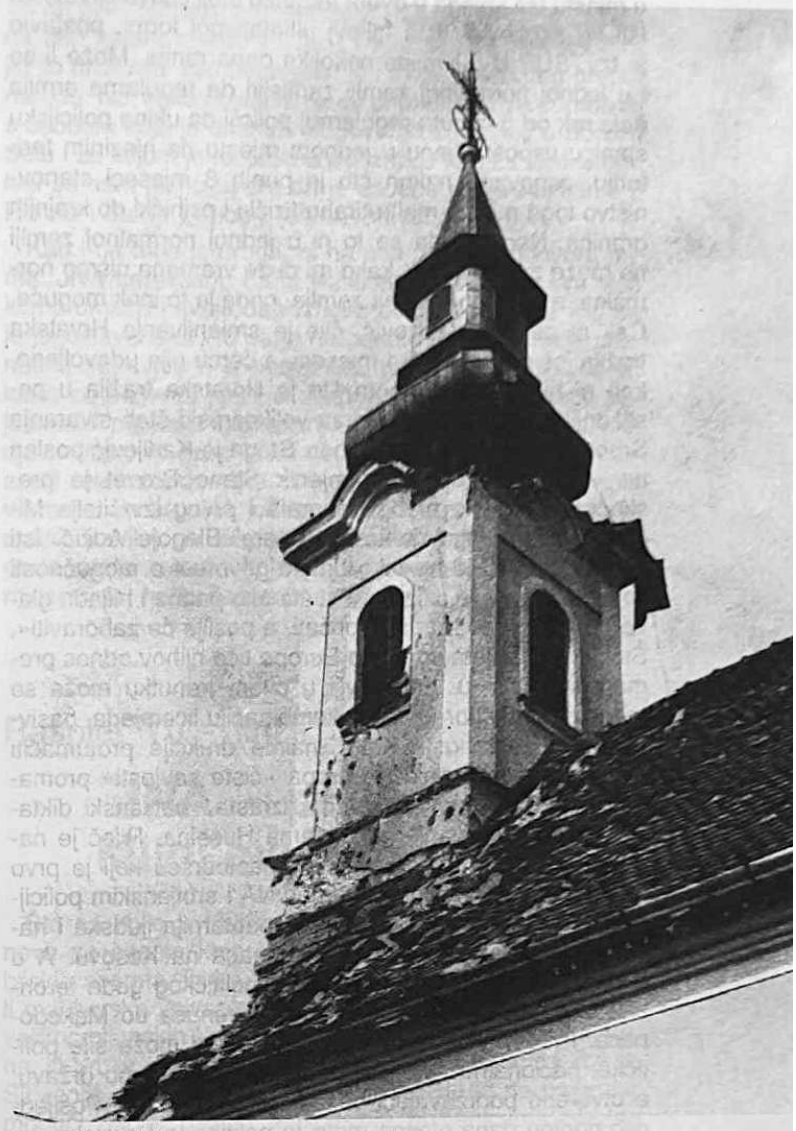

Srpski folklor

Jesu li zbivanja u Kijevu »In memoriam« armiji

Martićeva JNA

Svi politički trikovi su potrošeni, sve maske su pale i sve iluzije o bilo kakvoj slučajnosti su, barem što se Republike Hrvatske tiče, iščezle. Protekli politički vikend, odnosno ono što je JNA učinila u mjesnoj zajednici Kijevo u Kninskoj općini predstavljaju definitivno političko otrijeznjenje i za »najnevjernije Tome« na hrvatskoj političkoj sceni.

Ovog vikenda u Republici Hrvatskoj JNA nije, naime, bila ni jugoslavenska ni narodna. Ovog vikenda u Hrvatskoj, JNA je nedvosmisleno bila Martićeva. Svojim postupcima, izvođenjem tenkova i oklopnih transportera, te ultimatumom koji se produžavao iz sata u sat JNA se u Hrvatskoj otvoreno stavila u službu famoznog Mile Martića, samozvanog sekretara, samozvanog SUP-a, samozvane Krajine. Nikako drukčije, naime, ni domaći ni strani izvještači (uz minimalnu dozu profesionalnosti) ne mogu objasniti da je JNA pokušala iz Kijeva protjerati pripadnike MUP-a Hrvatske i time ukinuti tek uspostavljenu stanicu

u mjestu iza kojega u ovom trenutku stoji čitava Hrvatska. Isti taj zahtjev, u isto takovj ultimativnoj formi, postavio je tzv. SUP tzv. Krajine nekoliko dana ranije. Može li se i u jednoj normalnoj zemlji zamisliti da regularna armija daje rok od 5 minuta regularnoj policiji da ukine policijsku stanicu uspostavljenu u jednom mjestu na njezinim teritoriju, osnovanu nakon što je punih 8 mjeseci stanovništvo toga mjesta maltretirano fizički i psihički do krajnjih granica. Naravno da se to ni u jednoj normalnoj zemlji ne može zamisliti. No, kako mi duže vremena nismo normalna, a još manje jedna zemlja, onda je to ipak moguće. Čak ni general Kadijević, čije je smjenjivanje Hrvatska tražila još prije nekoliko mjeseci, a čemu nije udovoljeno, kao ni bilo čemu drugom što je Hrvatska tražila u posljednjih godinu dana, nije za velikosrpski štab stvaranja Srboslavije bio dovoljno dobar. Stoga je Kadijević poslan na »liječenje«, njegov zamjenik Stane Brovet je preskočen, a mjesto prvog generala i prvog izvršitelja Miloševićevih naloga dobio je general Blagoje Adžić. Isti onaj Adžić koji je ne tako davno govoreći o mogućnosti vojne intervencije, izjavio:»Pa šta ako padne i hiljadu glava, svijet će sedam dana pričati, a poslije će zaboraviti«. Što se pak svijeta odnosno Europe tiče njihov odnos prema zbivanjima u Jugoslaviji u ovom trenutku može se mirne duše reći predstavlja kombinaciju licemjerja, pasivnosti i suzdržanosti. Kako, naime drukčije protumačiti stanje u kojemu svijet i Europa »čiste savjesti« promatraju kako na ovim prostorima izrasta »balkanski diktator«, srbijanska varijanta Sadama Huseina. Riječ je naravno o Slobodanu Miloševiću, vlastodršcu koji je prvo fizički, tenkovskim gusjenicama JNA i srbijanskim policijskim pendrekom, pogazio najelementarnija ljudska i nacionalna prava dva milijuna Albanaca na Kosovu. A u nastavku vlastitog samoubilačkog političkog goda terorizira sve narode ove zemlje, od Slovenaca do Makedonaca. Pritom ne bira sredstva, gdje god može sije političku, nacionalnu i vjersku mržnju rušeći pravnu državu, a otvoreno podržavajući bezakonje i terorizam. Posljednjih godinu dana glavna meta te politike je Hrvatska, jer je Hrvatska i glavna prepreka u realizaciji projekta Srboslavije. No, ako je odnos svijeta i Europe u ovom trenutku takav kakav jest, postoji na drugoj strani jedna činjenica koja nedvosmisleno ukazuje da je projekt stvaranja »Srboslavije« na izdisaju. Naime, ako u prvoj Jugoslaviji velikosrpska politika, koja je tada nastupala s pozicije ujedinitelja, pobjednika i oslobodilaca, nije imala snage na duže staze osigurati hegemoniju, onda to ona godine 1991. ne može niti teoretski napraviti. Proces nacionalne konstitucije i na ovim prostorima definitivno je dovršen. I Slovenci i Hrvati i Muslimani i Albanci i Makedonci (a vrijeme će pokazati da ni kod Crnogoraca stvari ne stoje drukčije) žele suvereno i samostalno odlučivanje o vlastitoj sudbini. Pred tim argumentima, pred neotuđivim pravom 15 milijuna pripadnika drugih naroda, morat će uskoro ustuknuti sve velikosrpske opcije, svi tenkovi, oklopna kula, barikade i skupine četničkih drumskih razbojnika. Na Terazijama se pokazalo da mu je i vlastiti narod okrenuo leđa, i utoliko će slom njegove politike biti teži. Iz čitavog projekta stvaranja nekakve Velike Srbije, Srbija će izaći i već izlazi gospodarski, politički i duhovno opustošena i posvađana sa svim susjednim narodima. Sve su to razlozi zbog kojih »posljednji bastion boljševizma u Europi« mora pasti. Što se Hrvatske pak tiče, u posljednjih godinu dana ona je naučila da postoji samo jedan istinski saveznik na kojega se može u svakom trenutku osloniti. To je vrijeme koje radi za nju, kao što radi za sve demokratske opcije u suvremenom svijetu. Jer, bez obzira na sve, »opcije budućnosti« nisu diktature, nego demokracija.

03.05.1991.

Masakr u Borovu Selu - zločin bez presedana u poratnoj hrvatskoj povijesti

Hrvatska krv za hrvatsku slobodu

Postoje događaji koji po svojoj dramatičnosti, okrutnosti, svireposti, bestijalnosti i čudovišnosti nadilaze čak i ljudsku maštu, koje nijedna riječ i rečenica ne mogu opisati na onaj način kako su se one stvarno dogodile. Jedan takav, koji je užasno ne samo Hrvatsku ili samo Hrvate, zločinački čin koji je užasnuo sve ljude u kojima ima i zrnce čovječnosti zbio se prošlog tjedan, 2. svibnja u Borovu Selu, mjestu naseljenom Srbima, a smještenom na desnoj obali Dunava, na samoj granici Hrvatske i Srbije. Taj »krvavi četvrtak« odnio je živote dvanaest hrvatskih mladića koji su se prijavili u jedinice posebne namjene i zbog patriotizma i ljubavi prema vlastitoj zemlji, ali i iz očito egzistencionalnih razloga. I oni su bili dio kolone nezaposlenih mladih ljudi željnih kruha, egzistencije i budućnosti. A proljeća 1991. godine oni su umoreni, klani i masakrirani od četničkih aveti, oživljenih iz onog dijela prošlosti za koji su svi vjerovali da se ne može ponoviti, dirigentskom palicom one politike koju je »VIII. sednicom« uspostavila u Srbiji ekipa Slobodana Miloševića. Četnički pokret danas je na sceni, on je gola činjenica koja se ničim neda maskirati, nikakav demanti službene i neslužbene Srbije to više ne može prikriti. U Hrvatskoj to više jednostavno ne prolazi. Hrvatima, a kako posljednji dani pokazuju i ostalim građanima Hrvatske, oči su se definitivno otvorile. I ako su Hrvatska i Srbija posljednjih godina barem s vremena na vrijeme pokušale voditi razgovor na Ti, od Borova Sela nadalje dugo vremena razgovor će, barem što se Hrvatske tiče, biti samo na Vi na strogoj i službenoj distanci. Do Borova Sela, u periodu od 8 mjeseci, u Hrvatskoj se pod firmom »ugroženosti Srba u Hrvatskoj« desilo 89 oružanih napada i 154 podmetanja eksploziva, što samo po sebi govori u kakvim prilikama je trebala da djeluje, kako je srbijanska sredstva piopćavanja ironično pokušavaju Krstiti, »mlada hrvatska demokracija«. Pokolj u Borovu Selu bio je međutim ona točka nakon koje ništa više neće biti kao prije. Pokolj dvanaestorice Hrvata, pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske bio je ona kritična točka, ona kap koja je prelila čašu. Prije Borova Sela u domovinskoj i iseljenoj Hrvatskoj postojao je i strah i zebnja i neizvjesnost i zabrinutost za budućnost Hrvatske. Sada Hrvatska više uopće ne razmišlja u tim relacijama, nema čak ni pitanja »Koja je cijena hrvatskog suvereniteta«? Nakon Borova Sela »službeni stav hrvatskog naroda« je da suverenitet mora biti uspostavljen. To što neki u Hrvatskoj i izvan nje nisu mogli, željeli ili htjeli shvatiti i prihvatiti da nema više nikakve reprize 1971. godine, da su se prilike bitno promijenile i da je 72 godine velikosrbijanskih eksperimenata i tlačenja ostalih naroda u zemlji zvanoj Jugoslavija isteklo sada više nije bitno. Srbijanska politika danas, ruku okrvavljenih do lakata još uvijek ne pokazuje da joj je krvi dosta. No globanog krvoprolića na ovim prostorima ipak neće biti, a vrijeme kad će kad će ekipa gospodina Miloševića, s njim osobno na čelu, podnijeti račune i ostalim narodima i svijetu i Europi, napose vlastitom narodu, neumitno se približava. Dva Hitlera čak bi i Europi bila previše. Pokušaji prebacivanja krivice za zločin u Borovu Selu na Šešeljeve četnike ili pripadnike prebjegle Čaušeskuove Sekuritatee u Hrvatskoj više neće proći. Jer svima je jasno: i Šešelj i Babić i Rašković i Zelenbaba i dio Srba u Hrvatskoj samo su instrumenti velikosrpskog scenarija koji provodi službena Srbija. Makar je u Borovu Selu (sticajem za nju povoljnih okolnosti) odigrala čak i ulogu spasitelja, takozvana JNA, kao po-

sljednji instrument savezne države u rukama zaslijepljenih velikosrba, neumitno i nepovratno krenula je svojim silaznim putem. I nikakva priopćenja kako je u njoj divno i krasno, kako se oficiri pod geslom »Bratstva i jedinstva« u njoj »svakodnevno grle druže i ljube« više nikoga ne mogu prevariti. JNA je u Hrvatskoj korištena i još se koristi kao mehanizam za pokušaje demonstracije sile i zastrašivanja čitavog jednog naroda, pogotovu nakon dolaska generala Adžića. Kako je kod Albanaca još ranije prokazana i kako su joj Slovenci dali 10. lipanj kao »rok za zbogom iz Slovenije«, već u ovom trenutku ona nije ni jugoslavenska, ni narodna, a armija će možda biti još neko vrijeme. Osam mjeseci pakla kroz koje je Hrvatska prošla od 17. kolovoza 1990. i prvih barikada u Kninu, do pokolja u Borovu Selu uvjerili su Hrvatsku da preko Dunava ne postoji niti milimetar razuma, da srbijanska politika ne radi o glavi jednoj stranci ili jednom vrhovništvu, nego da radi o glavi čitavom jednom narodu, narodu trinaest stoljeća prisutnom na europskoj civilizacijskoj sceni. Hrvati dobro znaju da kao i svi ostali narodi u Europi, imaju pravo na komadić europske zemlje i dio europskog neba.

10.05.1991.

Postaju li Mirkovci centar terorizma u vinkovačkoj općini

Gdje je sada JNA?

Što se ustvari zbiva u Mjesnoj zajednici Mirkovci od tragičnih zbivanja 2. svibnja u Borovu Selu? Pravog odgovora još uvijek nema, no informacije koje pristižu svakodnevno potvrđuju ona najpesimističnija predviđanja. Pucnjava u noći s ponedjeljka na utorak, u kojoj je jedna osoba tragično poginula, a jedna ranjena, samo je vrhunac onoga što se događa u ovoj mjesnoj zajednici već desetak dana. I ovom prilikom potvrdila se da za četničko-velikosrpsko- terorističke grupe naoružane najmodernijim naoružanjem nije bitno tko je tko, da je njima sasvim svejedno hoće li od njihovih metaka biti pokošeni građani hrvatske ili srpske nacionalnosti. Bitno je da se krvoproliće i kaos širi svakodnevno, do one granice i razine kada će se steći takozvana kritična masa za izbijanje građanskog rata i međunacionalnih sukoba nesagledivih razmjera. Aveti prošlosti, naoružane četničke horde, ponovo su na sceni, oživljene Memorandumom i politikom legalnog srbijanskog rukovodstva. I ako su udarne pesnice službene srbijanske politike prije nekog vremena bili Miroslav Šolević i Bogdan Kecman, te Mihalj Kertes, u ovom trenutku očevidno je jasno, udarna pesnica Miloševićeve politike su četničke horde Vojislava Šešelja i Mirka Jovića. Kako drukčije objasniti da se u »Politici expres« od utorka čitava jedna stranica poklanja Šešeljevim četnicima, i pri tom se čak s ponosom ističe kako su oni naoružani tomsonima, američkim automatskim puškama razorne snage. No, treba reći, svi oni koji su u ovom trenutku na javnoj političkoj sceni snose odgovornost za sve što čine, ali isto tako i za ono što ne čine. A kad govorimo o toj vrsti odgovornosti onda prije svega imamo na umu ponašanje JNA u istočnom dijelu Slavonije posljednjih dana, koja je odlukama Predsjedništva SFRJ praktično dobila odriješene ruke za akcije kojima će se spriječavati teror i krvoproliće na području Hrvatske. Kako u tom kontekstu objasniti pucnjave iz kasarne iz mitraljeza na kuću hrvatskog redarstvenika prije nekoliko dana, a potom potpuno pasivno promatranje situacije u Mirkovcima, koji su od vojarne udaljeni svega nekoliko kilometara. A kako objasniti vijest koja je građane bukvalno šokirala, da je JNA u Borovu Selu pomagala Vukašinu Šoškočaninu i njegovim četnicima u organiziranju transprota žena i djece iz Borova Sela preko Dunava u Srbiju. To da JNA pomaže organiziranje transporta žena i djece na bilo kojem mjestu i u bilo kojoj situaciji nije sporno, jer to JNA radi već desetljećima i to je njezin dug prema narodu. No, kako objasniti da su pripadnici JNA surađivali s osobom koja je direktno odgovorna za pokolj u Borovu Selu i za kojom je raspisana potjernica kao za teroristom, koji se sam javno hvalio da je osobno pobio najmanje 6 Hrvata i da će ih pobiti još šest stotina.

Kao i na mnoga druga, ni na ova pitanja odgovora nema. JNA se svakog dana vlastitim postupcima sve više kompromitira i svaki dan iznova dovodi u pitanje i to da je jugoslavenska i to da je narodna. Htjela to armija priznati ili ne, svjesno ili nesvjesno, tek postaje očito da je, kada se sagleda njezino ukupno ponašanje, njezini pojedinačni postupci i ponašanje dijela armijskog kadra, ona djelomično; ali i praktično već stavljena u funkciju realizaciji memorandumske strategije u Hrvatskoj. Iako ima vremena da se JNA još izvuče iz tog položaja i pokuša spasiti i sebe od raspada i olakšati političke napetosti, onda se to vrijeme koje joj je preostalo više ne mjeri mjesecima, nego danima i satima.

17.05.1991.

Rasplet Yu - krize

JNA - posljednja Miloševićeva karta

Što se zbilo u Mariboru i što slijedi poslije Maribora, nova su pitanja koja traže odgovore nakon posljednjih bliskih susreta JNA i slovenske Teritorijalne obrane. Da li mariborska zbivanja znače da je »dozvola Sloveniji od velikosrbijanskih krugova« da se osamostali suspendirana, ili Srbija nije zadovoljna brzinom i načinom na koji se Slovenija misli osamostaliti, pa je požuruje na najgrublji mogući način, gazeći tenkovskim gusjenicama njezine građane. Da li Šešelj koji je prije mjesec dana poručio Slovencima, »ili idite odmah ili nećete nikako«, još jednom vidi bolje od ostalih, da li se to ostvaruje njegov scenarij »raspleta balkanske drame«, ili Šešelj samo ima privilegiju da govori ono što drugi misle.

Kako god bilo u Mariboru su prvi puta pred kamerama TV Slovenije oklopni transporteri JNA u pol bijela dana zgazili jednog građanina samo zato što je stajao ispred. U Mariboru JNA se (još jednom) poigrala s povjerenjem druge strane. Zakazane pregovore s predstavnicima Teritorijalne obrane Slovenije iskoristila je za otmicu komandanta slovenske Teritorijalne obrane u stilu najboljih američkih krimi- filmova. Još jednom se potvrdilo kako u njoj i dalje dominira onaj duh u kakvom je bila odgajana više od četiri desetljeća: kako je JNA nekakva »sila iznad društva« koja sebi može dopustiti ono što nitko drugi ne može. No koliko god zbunjivalo to da njezini predstavnici »ne vide« što se oko njih zbiva, da ne shvaćaju kako neki procesi na ovim prostorima teku neovisno o bilo čijoj volji (a uspostava potpunih republičkih suvereniteta je jedan od takvih) toliko postaju jasne i namjere onog dijela vojno-armijskog lobija koji, sada već poluotvoreno, pristaje uz Miloševića. A prihvaćajući takvu ulogu, JNA se dovela u pomalo tragičnu, a pomalo smiješnu poziciju. Onome što »dopusti« Srbija, prije ili kasnije diskretno zeleno svjetlo daje i JNA i obrnuto. Dozvola Slovencima za projekt osamostaljenja samo je najvidljiviji od niza takvih činova.

Na temelju čega to Miloševićeva Srbija može dopustiti Sloveniji pravo koje uskraćuje ostalima nije jasno, kao što nije jasno ni na temelju čega svim ostalim republikama Srbija uopće može diktirati i određivati njihovu vlastitu budućnost.

Bolje od svega ostalog sprega Miloševića i dijela armijskog vrha dolazi, međutim, do izražaja u kriznim područjima u Hrvatskoj, u kojima grupe ekstremnih Srba već deset mjeseci gotovo u potpunosti suspendiraju suverenitet i teritorijalni integritet Hrvatske. Jasno je da oni rade u sklopu globalnog memorandumskog plana stvaranja »velike Srbije«. Na konferenciji za tisak nakon »sastanka šestorice« sam Milošević otvoreno je dao do znanja da u »kninskoj pobuni« i svim sličnim u Hrvatskoj ne vidi ništa neprirodno i nenormalno. U svim tim područjima JNA se nalazi već mjesecima. Ta se prisutnost već mjesecima opravdava »sprečavanjem međunacionalnih sukoba«. No, proteklih mjeseci međunacionalni sukobi, ako se uopće tako može nazvati sukob legalnih organa jedne republike i četničko-terorističkih grupa, ne samo da ne prestaju nego se čak i intenziviraju. I ne samo to. Sve više postaje očito da se u onom području u kojem živi 3 posto stanovništva Hrvatske proizvode neredi, terorizam i kaos koji ugrožava ne samo Hrvatsku, nego i širi politički prostor.

Nije dakle jasno kako to JNA utječe na »stabiliziranje političkih prilika«, kao što nije jasno ni što je to učinio SSUP na području Hrvatske. Osim što je omogućio »službeni prijateljski posjet« predsjedniku savezne vlade u ono mjesto u kojem je počinjen najveći poslijeratni zločin na tlu Hrvatske. Da li je Milošević stigao do one točke kad je iscrpio sve ostale igrače (uključujući i famoznog Sejdu Bajramovića), pa JNA ostaje posljednja Miloševićeva karta. Potezi vojnog vrha, posebno generala Adžića, ubrzo će i na to dati odgovor.

28.05.

Slavonija i Baranja godinu dana nakon izbora

U sjeni »otcepljenja«!

Nada u svaki novi dan i zebnja od nadolaska svake nove noći možda su najčešći osjećaji s kojima građani Slavonije i Baranje dočekuju prvu godinu od slobodnih izbora i uspostave demokratske vlasti u Hrvatskoj. I ako je od 17. kolovoza prošle godine u središtu političke javnosti bio Knin i sjeverna Dalmacija onda se makar to nije željela, u posljednjih nekoliko mjeseci u istom epicentru našla Slavonija i Baranja. Dugo vremena njezini žitelji s rezervom, pa i podsmijehom pratili su različite »najave bure« koja se sprema Slavoniji, valjda i sami ne vjerujući da ona može imati značajnijeg odjeka u ravničarskom, slavonskom podneblju u kome (to nije nikakva retorika) Hrvati sa Srbima u miru žive desetljećima, pa i stoljećima.

Temperatura se počela dizati nakon pojave fantomskog »Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem« i »inicijative« istog za »otcepljenje Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema« iz sastava Hrvatske i priključenje Srbiji«. Kada se ova »inicijativa« našla i pred vratima srbijanskog parlamenta temperatura je počela brže rasti, a posebno ubrzanje dobila je nakon boravka Vojislava Šešelja, Milana Paroškog i predstavnika srbijanske vlade na ovom području. Ono što je šokiralo građane Slavonije hrvatske nacionalnosti bila je činjenica da su tom prilikom iskazani politički stavovi naspram rješavanja položaja Srba u Hrvatskoj od jednog četničkog

»Rijeka blista ispod čizama, čista voda malo krvava«

ideologa i vođe, poslanika srbijanske opozicijske stranke i ministra za iseljeništvo u srbijanskoj vladi bili identični. Nitko od njih Srbima u Slavoniji i Hrvatskoj nije poručio da su sve »inicijative za otcepljenje« nerealne, i politički nepromišljene. Upravo obrnuto svi su oni, do iznemoglosti, zlorabili memorandumsku, odnosno Miloševićevu tezu kako »Svi Srbi moraju živeti u jednoj državi«.

Potom se desio »najkrvaviji dan poslijeratne Hrvatske«, masakr dvanaest pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske u Borovu Selu, nakon čega je broj građana hrvatske i srpske nacionalnosti s ovog područja koji su se počeli gledati poprijeko počeo rasti drastičnom brzinom. U Borovu Selu najveći dio Hrvata iz Slavonije vidio je dokaz o otvorenoj četničkoj agresiji Srbije prema Hrvatskoj. Na drugoj strani značajan broj slavonskih Srba u Borovu Selu vidio je »konačnu potvrdu ustašoidnosti nove hrvatske vlasti«. Uslijedile su barikade, naoružane skupine civila, pucnjave u noćnim satima, ranjavanja i pogibije slučajnih i neslučajnih noćnih prolaznika. Geneza velikosrbijanskih pokušaja osvajanja Slavonije i Baranje ima duge korijene i seže unatrag stotinjak godina. No sve što se zbivalo posljednja dva mjeseca u Slavoniji i Baranji bilo je u sjeni »Inicijative srpskog nacionalnog veća za otcepljenje i priključenje Srbiji Slavonije, Baranje i Zapdanog Srema«. I ako je s »inicijativom« sve počelo, s uspostavljanjem trajnog mira trebalo bi sve završiti, očekuje ogroman broj građana. Jasno je da »inicijativa« ništa nije donijela, da je poslije nje svima gore, i Hrvatima i Srbima. A pitanje tko će, kada i kako vratiti pomućeni mir, osnovno je pitanje koje muči sve. Slavonci su oduvijek bili široke duše, spremni saslušati i najrazličitija, pa i suprotna mišljenja. Postoji međutim jedna činjenica o kojoj građani ove regije nikako neće pristati razgovarati. To je dovođenje u pitanje pripadnosti ovog kraja Republici Hrvatskoj. Da li je Borovo Selo bila cijena koja je morala biti plaćena da bi to neki i shvatili, vidjet će se.

30.05.

Hrvatski politički izazovi

Pregovarati ali s kim!?

Godinu dana od uspostave demokratske vlasti Hrvatska ne zna ništa više nego što je znala, a brojna pitanja koja treba riješiti kako bi se uspostavio puni suverenitet nije se smanjio, upravo suprotno. Još jednom potvrdilo se staro životno iskustvo da za postizanje nekog cilja nije dovoljno htjeti, nego da je uz to potrebno i znati i moći, te ništa manje bitno - imati za to podršku u zemlji i u inozemstvu. Da bi sa Srbima u Hrvatskoj, odnosno s jednim njihovim dijelom, moglo biti određenih problema, to su neki pretpostavljali i prije izbora. No da će otpor biti kakav je bio u proteklih godinu dana, da će dio Srba prihvaćajući platformu ekstremnog krila SDS-a prihvatiti i terorizam i nasilje kao metodu borbe za ostvarenje političkih ciljeva malo tko je očekivao. Dokle se u tom smislu može otići najbolje pokazuje primjer tzv. SAO »Krajine«, političke tvorevine koja se pokušava formirati na području nekoliko pobunjenih općina u južnoj Hrvatskoj. Čak je i srbijanski parlament, koji je poticao i prihvaćao najnerazumnije inicijative Srba u dijaspori, dva puta odbio zahtjev Krajine za priključenje Srbiji. Tako Krajina ostaje u Hrvatskoj, ali isto tako ostaje opora činjenica da su na tom području već deset mjeseci suspendirani ne samo hrvatski zakoni, već i elementarna ljudska prava. Ne treba prevelika mudrost da bi se shvatilo kako je onaj Yu federalni okvir, koji je postojao puna četiri i po desetljeća, upravo Srbima u Hrvatskoj i Srbima u Bosni i Hercegovini ponajviše odgovarao. Jer, on je stvarao iluziju kako oni, ako već ne mogu za svoju domovinu imati majčicu Srbiju, onda imaju Jugoslaviju. Njihove matične Republike Hrvatska i Bosna i Hercegovina za dio njih su bile druga, a za dio samo treća rezervna domovina. Srbi u njima bili su naizgled lojalni građani tih Republika, pridržavali su se njihovih zakona. No, treba znati da su Ustavi Republika bili izvedeni iz saveznog ustava, a da je famozni »nacionalni ključ« omogućavao Srbima u svim državnim službama i u privredi superravnopravnost, nacionalnu zastupljenost, koja je, u pojedinim prilikama, znatno premašivala njihov udio u sastavu stanovništva. Nešto se u tom smislu pokušalo promijeniti 1971. u Hrvatskoj, no to nije uspjelo. Nije, naprimjer, više nikakva tajna da je čak i potres u Kninu, koji se zbio prije nekoliko godina, iskorišten kako bi se znatan svježi kapital Republike Hrvatske plasirao u područja u kojima upravo danas spaljuju svaku ideju hrvatske državnosti. Kao što nije nepoznato da je i u tom vremenima dio Srba u Hrvatskoj o državnim praznicima nerado na svoje domove isticao hrvatski barjak, iako je petokraka na njemu bila jamac da ih Hrvatska ni u čemu neće i ne može zakinuti. Radije bi ipak isticali jugoslavensku ili kod manjeg dijela, zastavu Republike Srbije.

Po svemu sudeći osnovni problem, barem kod Srba u Hrvatskoj, zbio se na prvim poslijeratnim višestranačkim izborima. Srbi, naime, nisu htjeli, ili nisu stigli, formirati vlastitu političku stranku, koja bi, kao Pribićevićeva u prvoj Jugoslaviji, bila njihov zastupnik i jamac njihovog sudjela u političkom životu. Većina njih radije je povjerovala kako bi reformirani SKH možda ipak mogao odnijeti izbornu pobjedu i svoje glasove poklonila Račanu. Kako ni u jednoj varijanti u Hrvatskoj, zbog svega što se događalo ranije, komunisti ni teoretski jednostavno nisu imali šansu, to su rezultati izbora ponajviše demoralizirali same Srbe. To, što su među SDP-ovim zastupnicima imali i još uvijek imaju tridesetak Srba, je za njih igleda očito slaba utjeha, jer Srbi jednostavno nisu navikli pipadati gubitničkim strankama. Srbi danas u Hrvatskoj teško prihvaćaju ulogu opozicije, iako dobar dio njih jeste stvarna opozicija hrvatskom nacionalnom i državnom programu koji je formulirao HDZ. A u taj prazni prostor onda se ubacio velikosrpski nacionalni program memorandumske Miloševićeve Srbije za koji se dio Srba u Hrvatskoj uhvatio kao za posljednju slamku spasa. Ne videći, ili ne želeći vidjeti, da traje jedan širi proces emancipacije malih europskih naroda i zaokruživanje njihovih suvereniteta u vlastite državne zajednice.

Kao što će se Hrvati morati pomiriti s činjenicom da će im i sutra i prekostura susjedna država biti Srbija, a da je jedino pitanje kakva, tako će i Srbi u Hrvatskoj na kraju morati ipak shvatiti, kao što im već postaje jasno, da svoju budućnost moraju graditi unutar hrvatskog političkog okvira. Kako svijet instrumente sila više ne priznaje, kako to više jednostavno »ne igra«, a ekskluzivno pravi i to samo uz blagoslov Ujedinjenih nacija za doziranu upotrebu sile u kriznim svjetskim žarištima imaju još jedino SAD, kao privremeni »svjetski žandar«, vrijeme je dakle za pregovore. Ništa osim pregovora nije preostalo i to je jasno i stranci na vlasti i najvećem dijelu Srba. S ekipom koja se predstavlja kao »državno rukovodstvo SAO Krajine« neće se moći pregovarati, jer da se moglo to bi već bilo učinjeno. Tko su dakle predstavnici Srba u Hrvatskoj s kojima hrvatska vlast može sutra sjesti licem u lice i reći: »Gospodo mi nudimo to i tražimo to, sad vi recite što vi tražite i što nudite«. Izlaz iz političkog labirinta u kom se našla Hrvatska može naći jedino preciznim određivanjem mjesta Srba u Hrvatskoj. Onoga koji kod Srba neće proizvodit osjećaj građana drugog reda u bilo kom segmentu, a na drugoj strani bit će jamac mira i suvereniteta za koji je »Lijepa naša« toliko iskrvarila u posljednjih godinu dana. U tom slučaju, u slučaju postizanja takvog sporazuma, problem odnosa sa Srbijom postat će trećerazredno političko pitanje. Jer i Tuđmanu kao i Miloševiću jasno je da Hrvatsku nije moguće slomiti izvana, ali da ju je moguće nagrizati i rastakati iznutra. No,

ime Srbina iz Hrvatske koji će sjesti za pregovarački stol, i nakon svega što se zbivalo, s dr. Franjom Tuđmanom zapaliti »lulu mira« još nije poznato.

7.06.

Zbivanja u istočnoj Slavoniji

Bitka za Vukovar

Već nekoliko mjeseci prošlo je otkako je balvan- revolucija, odnosno terorizam i nasilje, preselio iz južne u istočnu Hrvatsku. U sjeni tzv. Inicijative za otcjepljenje Slavonije, Baranje i zapadnog Srema zbiva se mnogo toga što promiče oku običnog građanina, a opasnost da se od drveća ne vidi šuma, ili bolje rečeno da se od balvana ne vide prave namjere izazivanja kaosa u nekad mirnoj Slavoniji, realno je prisutna. Jer, kad se složi mozaik svega što se zbiva na trusnom vinkovačko-vukovarskom području, dolazi se do zaključka koji se može braniti masom argumenata. A on glasi: ispod svega što se zbiva odvija se prava bitka, koja ponekad poprima i karakteristike pravog malog rata za Vukovar. Velikosrpskim scenaristima je jasno da u Vinkovcima nemaju što tražiti i zbog nacionalne strukture stanovništva i zbog njegove udaljenosti od granice sa Srbijom i zbog samog prometno-geografskog položaja. Stoga se ono što se zbiva u Mirkovcima, praktički prigradskoj mjesnoj zajednici Vinkovaca, više može tumačiti kao namjera da se drži visoka politička temperatura u gradu i okolnim selima, nego kao nešto što bi moglo zaprijetiti i samim Vinkovcima.

No, ono što ne vrijedi niti pokušavati u Vinkovcima, velikosrpski scenaristi nastoje svim sredstvima provesti u Vukovaru. Taj stari hrvatski grad na obali Dunava prvo je smišljenom politikom doseljavanja Srba iz Bosne i Vojvodine izgubio nacionalnu strukturu u kojoj je dominiralo hrvatsko stanovništvo, iako i danas Hrvati čine više od 50 posto stanovništva. U Skupštini općine Vukovar, u njezinim organima i službama, međutim, 80 posto zaposlenih su pripadnici srpske nacionalnosti. Grad Vukovar danas je u pravom opsadnom stanju, njegova provreda je pred kolapsom, a izazivači nereda i nasilja svim silama nastoje građanima Vukovara, posebno Hrvatima, život u gradu učiniti nepodnošljivijim i eventualno ih natjerati da se isele. Skupština općine Vukovar praktički je blokirana, gradonačelnika više nitko ne priznaje, a HDZ i SDS, dvije stranke s potpuno suprotnim političkim programima, u Vukovaru vode bitku »do posljednje kapi krvi«. Stalnim miniranjem pruge Vinkovci - Vukovar želi se odsjeći vukovarska luka, koja je žila kucavica vukovarske privrede, a od vukovarskih poduzeća na najvećem je udaru VUPIK jer ga, kako ekstremisti javno ističu, »još drže Hrvati«.

U Silosu na Đergaju, koji su teroristi prije nekoliko dana također pokušali da miniraju, smještene su materijane rezerve pšenice Republike Hrvatske, a sve do posljednjih nekoliko dana on je bio praktički nezaštićen. U voćnjak VUPIK-a, »Orlovaču«, nedavno je »uselila« JNA. Došli su s dvadesetak oklopnih transportera i desetak tenkova, zaposjeli ga, tu podigli štab, a sve radnika pretresaju već pri ulazu u njega.

O svemu tome rukovodstvo VUPIK-a nisu, što je minimum pristojnosti, čak niti obavijestili. Na znatnom broju odgovornih javnih funkcija u Vukovaru nalaze se osobe koje otvoreno ili prikriveno koketiraju s terorističkim skupinama i ekstremistima iz SDS-a. Njihova deviza glasi »što gore - to bolje«. A sve to svakodnevnim miniranjima, pucnjavom i blokadom prometa iz Bršadina, Pačetina, Trpinje i Borova Sela dodatno se podgrijava do usijanja. Policijska stanica u Vukovaru praktički je jedina državna institucija kojoj se građani hrvatske nacionalnosti u tom gradu mogu požaliti na pakao u kojem svakodnevno žive. A pri posljednjem isticanju zahtjeva SDS-a u Vukovaru, od osam točaka sedam se odnosilo upravo na Policijsku stanicu koju MUP Hrvatske čvrsto drži u svojim rukama. Jer danas su stvari dovedene do novog stupnja političkih odnosa u kojem onaj tko drži policiju ima vlast. Svi ostali organi države praktički su u drugom planu. Hrvatska se želi načeti svim raspoloživim sredstvima, a upravo u Vukovaru bije se jedna od odlučujućih bitaka. Vukovarska drama traje, a kako će završiti, u ovom trenutku malo tko zna.

11.06.

Hapšenje i otmica četvoro Iločana - nov politički proces

Suđenje hrvatskom »Dalekom istoku«

Vijesti o Iloku u hrvatskim medijima nikada nisu bile česte. Najčešće se govorilo o iločkim vinogradima i vinima, o iločkom dvorcu, o miru, spokoju i netaknutoj prirodi fruškogorskog kraja. Tako su Ilok i njegova najbliža okolica živjeli desetljećima i činilo se da taj mir nitko ne može pomutiti. Tako je i bilo sve dok se u Hrvatskoj nisu proveli prvi slobodni višestranački izbori. I u iločkom kraju Hrvatska demokratska zajednica uvjerljivo je trijumfirala, još jednom potvrđujući da svi pokušaji naturaliziranja fruškogorskih krajolika nekim drugim kulturnim obrascima nisu uspjeli, da je iločki kraj ostao ono što je oduvijek bio - stari hrvatski gradić svjetle i burne povijesti, smješten na »dalekom istoku« Hrvatske. Odnosi sa susjedima s vojvođanskih ravni sve donedavno bili su nepomućeni, pa je policija s obje strane granice svoju redovitu suradnju često pretvarala u prijateljska druženja. Čak i sama granica Hrvatske i Srbije doživljavana je više psihološki, nego kao nešto što je fizički tu pred njihovim vratima. Stariji Iločani još pamte poratno vrijeme i izlazak Komisije za razgraničenje između Hrvatske i Srbije. I danas se pamti da je Ranković na sve načine pokušavao da prigrabi Ilok za Srbiju i da ga je u tome spriječio Vlado Bakarić. To mu je jedina pametna stvar koju je napravio, kažu, i danas za Bakarićevu ulogu u tim zbivanjima.

Zašto je oteto četvoro Iločana?

Ilok je nekad bio i općina, potom je to prestao biti i ušao je u sastav Skupštine općine Vukovar. Sve to nije u ovoj sredini prouzročilo neke značajnije probleme. Pravi problemi počeli su nakon uspostave nove vlasti u Hrvatskoj. Iločani su prvo opazili da njihovi sugrađani Srbi počinju zazirati od njih, da ih smeta javno isticanje hrvatske zastave i hrvatskog grba. Zatim su počele otvorene provokacije koje su stizale s druge strane granice, vojvođanska policija već desetljećima preko magistralnih pravaca Šid - Ilok, Bačka Palanka - Ilok, te Ilok - Beočin vrši redovne policijske poslove u srijemskum selima Ljuba i Erdevik, Vizić i Neštilj. Pritom,»da ne bi obilazili«, ulaze do 500 metara u teritorij Republike Hrvatske i od toga nitko nikada nije pravio problem. Odluka Vlade Republike Hrvatske da se na svim važnijim prometnim pravcima na granici Hrvatske s drugim republikama postave table s natpisom Republike Hrvatske i s hrvatskim grbom, u Iloku je dočekana s odobravanjem. No, već pri prvom postavljanju ona je noću polomljena. Četvoro Iločana nije radilo ništa drugo, nego su krenuli da polomljenu tablu ponovo postave. Tada su ih, u zasjedi, na teritoriju Hrvatske sačekali srbijanski specijalci, munjevito ih oteli i sada im se sudi. U Iloku je taj čin izazvao ogorčenje i zgražanje. U beogradskom i novosadskom tisku četvoro Iločana kršteno je kao »zaklete ustaše«, iako je jedna osoba slo-

vačke nacionalnosti, a svih četvoro rođeni su 25 do 30 godina poslije rata. No, kako je za drugu stranu sve što je hrvatsko »ustaško, ne čudi što je i četvoro građana Iloka doživjelo takvu sudbinu.

Prikrivanje vlastitog terorizma

Dobro upućeni u »iločki slučaj« tvrde da je u pozadini pokušaj da se bar djelomično anulira terorizam koji već duže vremena organizirano ili spontano u Hrvatsku stiže s ambalažom »made in velika Srbija«. Da bi se to postiglo, potrebno je pronaći teroriste i na hrvatskoj strani i time Hrvatsku diskreditirati ne samo u domaćim, nego i u širim europskim relacijama. I tome treba da posluže četvoro Iločana. To što je vlasnik automobila u kojem je uhvaćeno četvoro osoba Iločanin, radio-amater koji ima radio-stanicu i vatreno oružje i dozvolu za oboje, to režiserima još jednog suđenja hrvatskom suverenitetu ništa ne smeta. Sudi se želji Iločana da postave tablu s natpisom Republika Hrvatska, tamo gdje je još 1946. godine određeno da ona treba stajati. Zašto sve vrijeme nije stajala, pitanje je na koje odgovora nema, ali ga i nije teško dokučiti. Iza prividnog mira, na hrvatskom »Dalekom istoku« traje pravi specijalni rat u kojem se sudaraju MUP Hrvatske, hrvatski obavještajci, srbijanski agenti pripadnici UDBE i KOS-a, JNA i tko zna koga još. Stoga, kako god zarvšilo »suđenje« četvorici Iločana, zakazano za 19. lipnja, ne treba vjerovati da će time Ilok i cijeli fruškogorski kraj biti pošteđen novih epizoda, jer Fruška gora ima isuviše važan geostrateški položaj, a da bi oni koji sad javno propovijedaju otkidanje dijela Hrvatske, Frušku goru i Ilok pustili na miru. Sudeći prema mnogo čemu, suđenje četvorici Iločana prije je početak nego kraj bitke za hrvatski »Daleki istok«.

14.06.

Što se zapravo zbiva u Mirkovcima

Rađa li se »slavonski Knin«

- Mirkovci, mjesto koje od Vinkovaca dijeli samo rampa na željezničkoj pruzi, sve do posljednjih nekoliko mjeseci široj javnosti bilu su gotovo nepoznati. Tipično slavnosko ušoreno selo sa 3.000 stanovnika od kojih su većina srpske nacionalnosti. Poslije rata nekakvih nacionalnih ekscesa u ovom mjestu gotovo da i nije bilo. Druga sela s područja vinkovačke općine nosila su epitete »srpskih« mjesta, u drugima su se događali incidenti na nacionalnoj osnovi. U Mirkovcima to je bila prava rijetkost i ništa nije upućivalo na to da bi ovo mjesto moglo biti izabrano za »slavonski Knin«. A onda se 9. kolovoza 1990. godine zbio jedan događaj koji će imati dalekosežne političke posljedice ne samo za Mirkovce, nego i mnogo šire.

Osnivanje SDS-a početak svega?

Toga dana naime u Mirkovcima će biti osnovan mjesni i općinski odbor Srpske demokratske stranke. U dekoru srpskih zastava, uz zvuke »Marša na Drinu«, »srpskog orkestra iz Dalja«, i uz nazočnost »oca Jovana« (Jovana Raškovića) održana je na blagdan svetog Pantelije, zaštitnika Mirkovaca, osnivačka Skupština SDS-a. Žestoke poruke na tom skupu dale su naslutiti da je »duh pušten iz boce«, da ekstremni srpski nacionalizam kuca i na vrata vinkovačke općine. Sam govor »oca Jovana« i nije bio najžešći. On je više govorio u »ako stilu« (ako Hrvatska pristaje na federaciju, mi tražimo kulturnu autonomiju, ako pristaje na konfederaciju, mi tražimo političku, a ako se otcjepljuje, onda se mi izdvajamo). Najvatreniji govori prožeti mržnjom prema svemu što je hrvatsko stigli su pak iz postojbine »jogurt-revolucije« s vojvođanskih ravni. Izgovorio ih je izvjesni Nikola Končarević, Novosađanin, koji će poslije imati ključnu ulogu u »osnivanju Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem«. Jedna od njegovih »mirotvornijih poruka« bila je da će se »hrvatskim jastrebovima« suprostaviti »srpski sokolovi«, a da će »onima koji nose U na čelu to slovo izaći na potiljak«. Za Končarevića nije bilo nikakve dileme tko je tko u Hrvatskoj. Prema njegovim riječima »Tuđman je Ustaša izišao iz maršalovog rukava« i sve u tom stilu. Sve u svemu, sami inicijatori osnivanja SDS-a u Mirkovcima, neki viđeniji vinkovački i mirkovački Srbi, bili su »najmanje borbeni«. U njihovim govorima na osnivačkoj skupštini gotovo da i nije bilo militantnosti. Tek kasnije pokazat će se da su upravo oni bili zarobljenici zablude da SDS može biti reprezentativna stranka Srba u Hrvatskoj. Tek kasnije u SDS- u će prevladati ekstremna struja i tek tada oni će shvatiti da »to nije ono što su oni hteli«. Tada će međutim već biti kasno.

Tihe pripreme

U narednih nekoliko mjeseci događat će se nešto što bi se moglo nazvati tihe pripreme. U Mirkovcima u više navrata borave Nikola Končarević i još neki od prvaka antibirokratske revolucije u Vojvodini, neka istaknuta kninska imena, te četnički vojvoda **Vojislav Šešelj**. Svi oni, svatko na svoj način, pripremali su teren za situaciju u kojoj će »pobuna« izbiti i u Mirkovcima. U kojoj će se požar iz Knina i sjeverne Dalmacije prenijeti u Slavoniju. Kako bi sve to imalo i politički celofan, u Šidskim Banovcima osniva se »Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem«, u čemu opet jednu od glavnih rola igra Končarević. Paralelno s tim, traju kontakti s prvacima SDS-a iz Dalja i Baranje. A famozni J. Slatinac svako malo preko »Male Slobodanke« (Politike expres) prenosi »saopštenje Srpskog nacionalnog veća za Slavoniju, Baranju i Zapadni Srem) sa »sednica održanih u neutvrđeno vreme i na nepoznatom mestu«.

Oko mirkovačkog SDS-a pak za to vrijeme okupljaju se svi »najžešći« mirkovački Srbi koji »samo čekaju da šuma zazeleni i pukne puška«. I tako već sredinom travnja sve osnovne pripreme za stvaranje još jednog centra terorizma, za stvaranje »slavonskog Knina« bile su uglavnom završene. Oružje obilno pristiže i dijeli se mještanima, a kako »Srbin oružje nikad ne odbija«, nije ga bilo teško podijeliti, pogotovo ne u jeku propagande o planiranim »napadima tuđmanovaca« koji će »sravniti čitava srpska sela«. U Mirkovcima je u to vrijeme podijeljeno između 200 i 400 komada vatrenog oružja, a većina mještana tada niti ne sluti da će vrlo ubrzo postati »zatočenici« oružja koje su primili, da će im ono vezati ruke i natjerati ih da čine ono što nisu (barem neki) planirali. Sada se samo još čekao nekakav događaj koji će poslužiti kao »povod« za barikade, oružane straže i potpunu blokadu. A 2. svibnja i pokolj dvanaest pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske u Borovu Selu bili su više nego idealni. Bila je to prilika koja se jednostavno nije smjela propustiti. I tako, gotovo neopaženo, u situaciji kad je cijela vinkovačka općina »gorjela«, kad su straže osvanule i u hrvatskim selima, što se ne pamti od rata naovamo, straže i barikade osvanule su 2. svibnja uvečer i u Mirkovcima.

»Okupacija« nakon Borova Sela

I od tog 2. svibnja do danas, u relativno kratkom vremenskom rasponu, Mirkovci, su od samo jednog od srpskih sela u kojima su podignute barikade, izrasli u centar pobune i različitih teorističkih aktivnosti na području Slavonije i Baranje. U tom vremenu ubijen je jedan građanin Branko Božić, Mirkovčanin i Srbin, koji je javno

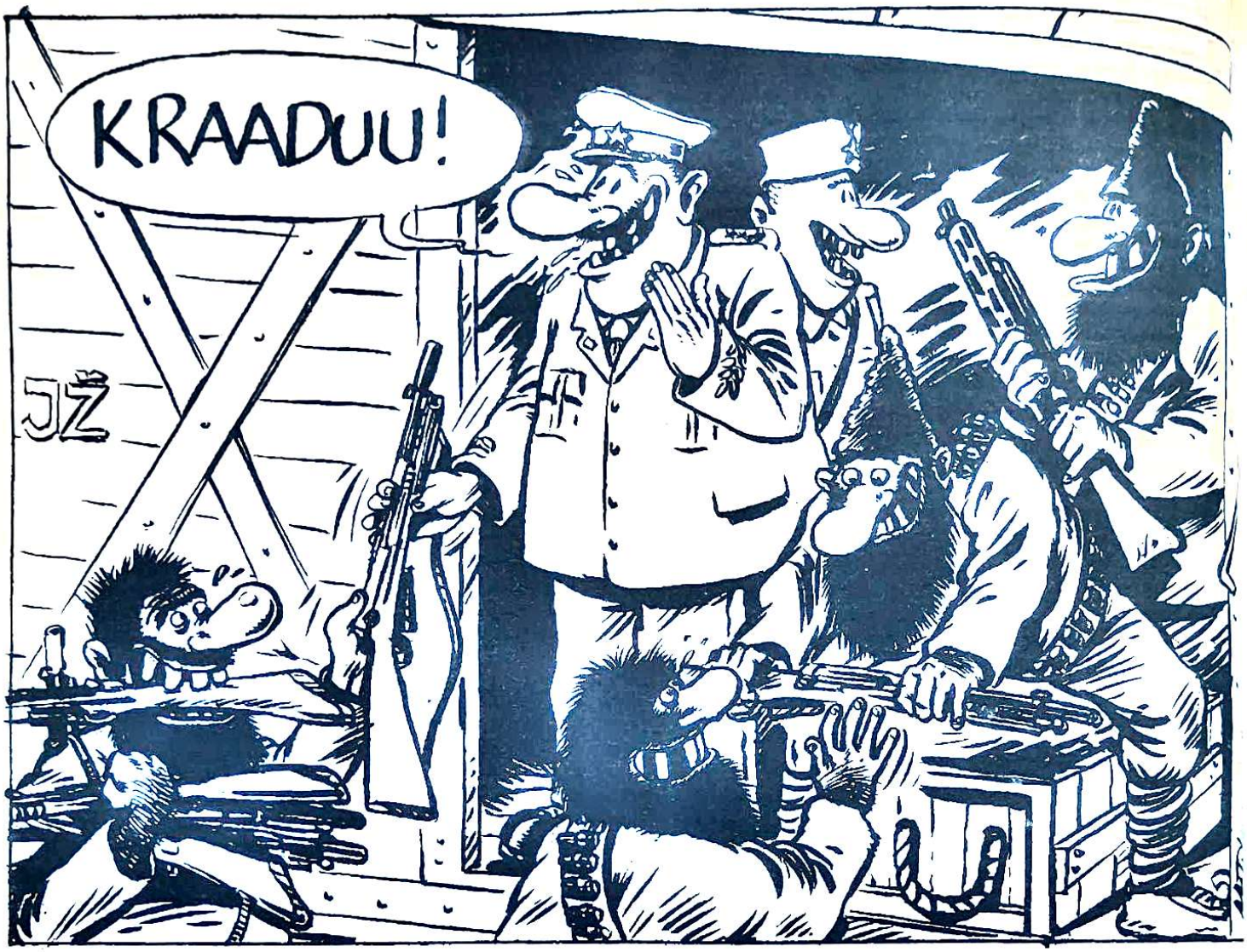

rekao da se ne slaže s onim što se radi u Mirkovcima. Ranjeno je nekoliko građana, izvršena je »otmica kulena«, u kojoj je zaplijenjeno 2,5 tona suhomesnatih proizvoda, jedna hladnjača i jedan automobil. Stigle su i nove snage iz Srbije i došlo se malo-pomalo do današnjeg stanja u kojemu su mještani ovog mjesta postali svojevrsni »zaočenici velikosrpstva« i stvarni zatočenici ekstremista i terorista. Danas se u Mirkovcima troši 80 kg kruha više nego što je uobičajeno, između 50 i 100 ljudi ubačenih iz Srbije smješteno je u njima i oni su uz pomoć grupice ekstremista iz samog mjesta preuzeli svu vlast u Mirkovcima. Mjesna zajednica je pretvorena u »Štab za obranu mesta«, svi koji imaju oružje sada moraju prema utvrđenom rasporedu dežurati bez obzira pristaju li na to ili ne. Tri obitelji koje su htjele iseliti i ostaviti sve to nisu mogle jer im nije dopušteno, a preko dana čim na neku klupu ispred kuće sjedne više od troje Mirkovčana odmah radi »kontrole« dolazi među njih jedan došljak. Tko su zapravo »došljaci« osnovno je pitanje. Kako saznajemo, riječ je o ljudima »hladnim kao špricer«, većina se ne »igra četnika« nego se radi o ljudima spremnim da »ubijaju za otadžbinu» ili o kriminalcima koji moraju u Mirkovcima »odraditi robiju«, izvršiti zadatak nakon čega će biti amnestirani. Svi su prošli »centre za obuku« u Vojvodini, a za dio njih ni njihove obitelji ne znaju gdje su, znaju jedino da su »negdje na zadatku«. Riječ je o kombinaciji »šešeljevaca«, »jovićevaca«, »najokorjelijih kriminalaca« i »instruktora« od kojih najveće iskustvo u onome što čine imaju ovi posljednji. U Mirkovcima je izgrađen potpuno nov mehanizam vlasti u kome Mjesna zajednica kao organ više nema što tražiti. Sve je u rukama »Štaba za obranu mesta«, imaju čak i tri »milicijska« automobila od kojih je jedan »renault 21« koji je zaplijenjen Stanku Bošnjaku prilikom »otmice kulena«. U mjestu ima i »zatvor« u kome su trenutno dvojica koja se nisu »pridržavala komandi«. S prvim mrakom mještani ovog sela zaključavaju se u svoje kuće, spuštaju roletne i čekaju zoru, a preko dana hrane »oslobodioce«, nabavljaju im piće i cigarete, a čak ni žene više nisu sigurne. Fantastična, gotovo filmska priča sa slavonskih ravni. Tragika cijele situacije je što je priča o Mirkovcima istinita, životna, što se zbiva ljeta 1991. samo nekoliko kilometara daleko od Vinkovaca, u Srcu »mirne Slavonije«.

19.06.

Danas je 26. lipnja

Hrvatski dan »D«

Još od trenutka kad su Slovenci nakon svog plebiscita odredili 26. lipnja kao datum političkog osamostaljenja najsjevernije Republike, uz taj datum vezani su i hrvatski planovi, nadanja i očekivanja. Ne zato što »Hrvatska prepisuje od Slovenije«, ili zato što ne želi da kasni za Slovenijom, nego zbog toga što bi pasivno promatranje slovenskog »Go home to Europa« i čekanje nekog drugog pogodnijeg trenutka, kad bi prilika za Hrvatsku bile eventualno povoljnije, moglo biti pogibeljno za cijeli hrvatski politički program verificiran na prvim višestranačkim izborima i na referendumu.

Kao što je Srbija shvatila da bi s ostalima lakše izišla na kraj ako bi se »riješila« Slovenaca, isto tako i Hrvatska nije bila naivna da ne vidi kako bi nakon »puštanja« Slovenije mogla uslijediti »čelična zavjesa« iz koje bi šanse Hrvatske da se izvuče bile svedene na minimum. A da bi u Jugoslaviji bez Slovenije Hrvatska bila jedina »krava muzara«, s ekonomskog stanovišta gledano, nije potrebno biti vrhunski ekonomist da bi se vidjelo. No, cijela priča oko nestanka, očuvanja ili dubokog transformiranja yu-prostora ima i svoj nastavak koji kad se sagleda, opet ispada da o tome hoće li uopće biti Jugoslavije i kakve, ovisi ponajviše ipak o Hrvatskoj. Naime, iz svega što su govorili njihovi predstavnici nije teško dokučiti da bi za BiH i Makedoniju ostanak u Jugoslaviji bez Slovenije bio donekle prihvatljiv, ali ako ide i Hrvatska, onda u onome što ostaje ne želi ostati nitko osim Srbije i Crne Gore, osim naravno dvojice doktora (Babića i Karadžića).

Poslijeratnoj Jugoslaviji, koja je imala kapital antifašističke savezničke zemlje, bilo je potrebno nekoliko godina mukotrpnog rada njezine diplomacije da bi postigla puno međunarodno priznaje, pa Hrvatska i Slovenija nemaju nikakvih iluzija da će njihov međunarodni status, odnosno priznavanje, biti posuto ružama. Upravo obrnuto, oni računaju na trnje na tom putu, znajući dobro da osnivanje novih država već postojeće nikad nisu dočekivale aplauzima, da su novostvorene države neko vrijeme imale status nepoželjnih pridošlica. Cijeli problem hrvatskog i slovenskog međunarodnog priznanja jest u činjenici da se ta dva naroda prvo moraju politički ozbiljiti u vlastitim državama, pa tek onda potražiti svoje mjesto u evropskim integracijskim tokovima. Jer kad bi i htjeli posredovanjem Jugoslavije ući u Evropu, oni to ne mogu, da mogu već bi to učinili. Danas je, dakle, dugoočekivani 26. lipnja, hrvatska »neprospavana godina« sada je iza nje. Šanse za nekakvim vojnim udarom su minimalne, hajdučija koja hara Hrvatskom odluku o proglašenju njezine samostalnosti ne može omesti. Borisav Jović više ne može sazivati »izvanredne sednice povodom političkih prilika u Hrvatskoj«, pa Miloševićeva »Svi Srbi moraju živeti u jednoj državi« u ovom trenutku nema gotovo nikakvu težinu. Godinu dana hrvatskih razapinjanja barikadama, pucanjem, miniranjima i otvorenim odbijanjem priznavanja ikakvog legaliteta i legitimiteta u nekim njezinim dijelovima sada je iza Hrvatske. I po cijenu zadržavanja sadašnjeg stanja, u kojemu objektivno nema kontrolu nad jednim dijelom vlastitog teritorija, Hrvatska će proglasiti samostalnost, uvjerena da se došlo do praga preko kojega se više ne može. Hoće li Hrvatska »morati da bude Izrael, kako ne bi bila Libanon« ponajmanje zavisi od nje same, no da će se još neko vrijeme po Lijepoj našoj pucati, tu ne treba imati iluzija. Hrvatski politički brod zaputio se smjerom s kojega, međutim, nema povratka. Građanima Hrvatske preostaje da mu požele dobro more i dugu plovidbu.

26.06.

Zašto nijedan dosadašnji model Jugoslavije nije uspio

Guske u magli

Umiranje zemlje zvane Jugoslavije traje već dugo vremena. Prema mišljenju nekih, »sve je počelo maršalovom smrću«, prema drugima, pripreme za njezin kraj počele su odmah nakon pada Rankovića, prema trećima, »Jugoslavija je umrla 1971.«, a prema četvrtima, raspadom SKJ, kako se tada smatralo osnovnog integracionog faktora zemlje. Bit će, ipak, da su u pravu, kako to obično biva, oni peti. Oni koji smatraju da je umiranje zemlje zvane Jugoslavije počelo još 1. prosinca 1918. Istog onog dana kada je proglašena Kraljevina SHS. Analize s povijesne distance, lišene svega onog što zovemo dnevnom politikom, moći će jednom objektivno reći nije li zaista kraj Jugoslavije počeo na njezinom početku. Ne zato što možda nije postojala perspektiva zajedničkog življenja »Južnih Slavena« i ostalih koji su se tada zatekli na balkanskim vjetrometinama. Već zbog toga što je samo »krštenje« bilo krivo, što je integracija učinjena na krivim pretpostavkama.

Jedni su naime igrali ulogu oslobodilelja i ujedinitelja, drugi su, kako je lucidno odmah Radić procijenio, u ujedinjenje uletjeli kao guske u maglu. Jedni su u novoj državnoj tvorevini vidjeli realizaciju sna o velikoj Srbiji prema scenariju Garašanina, a u režiji Nikole Pašića. Drugi su pak u ovoj tvorevini vidjeli san o slobodi i bijeg iz austro-ugarskih lanaca. Nesporazum je dakle postojao na samom početku i taj nesporazum vuče se već 73 godine, jače ili slabije izbijajući na površinu.

Jugoslavija je pokušala biti kraljevina, pokušala je biti dikatura, pokušala je biti republika. Pokušavala je biti unitarna i federativna, 1974. godine pokušavala je biti pomalo i konfederativna, no ruku na srce nijedna joj uloga nije uspijevala. Finale je ovih dana, a jedina dilema, kako procjenjuju glavni zapadni analitičari, više nije hoće li proći bez krvi, jer krv je već pala i pada gotovo svakog dana, nego koliko krvi mora pasti da bi se shvatilo da nitko nikome više ne može naturiti model koji ovaj ne želi prihvatiti. Veliki hendikep »sjeverozapada« raspadajuće Juge leži u činjenici da se on mora nacionalno zaokružiti u situaciji kad europski Zapad dio vlastitog suvereniteta počinje prenositi pod zajednički europski krov preko različitih integracija i asocijacija.

No, ovaj »hendikep« sjeverozapada koji je značajan na drugoj je strani zanemariv u usporedbi s pozicijom Srbije 1991. godine. Naime, zemlja Srbija godine 1991. politički gledano otprilike je na pozicijama 1921. Srbija 1991. još sanja nekakvu »Veliku Srbiju« i još misli da se stvari daju uređivati pendrekom, da se svi narodi mogu držati pod vojničkom čizmom. I tu leži osnovna tragika sadašnjeg trenutka Srbije i onih koji imaju sudbinu da su joj susjedi. No, male europske narode na Istoku Evrope od Hrvatske i Slovenije pa do Litve više ništa ne može zaustaviti na putu vlastite i definitivne nacionalne emancipacije. Ono što su čekali desetljećima i stoljećima sada su dočekali i tu priliku, kako stvari stoje, propustiti neće.

Sve je dakle u božjim rukama i u rukama Zapada. Zapad, bar za sada, kalkulira, preračunava se koliko to košta, ne vidi direktne motive za intervenciju, kao što ih je vrlo brzo vido u kuvajtskoj nafti, intervenirajući u Iraku. I ako poteku potoci krvi opet na balkanskim prostorima, direktnu odgovornost za to snosit će Zapad. Pred sobom, pred svjetskom civilizacijom i pred poviješću.

1.07.

Novi prijeteći tonovi iz tzv. »Štaba vrhovne komande«

Generalima krvi nije dosta!?

Kada su svi povjerovali da je konstituiranjem Predsjedništva SFRJ, odnosno izborom Mesića za predsjednika obuzdana generalska vrhuška željna rata, prolijevanja krvi i zatiranja težnje za samostalnošću kod Slovenaca i Hrvata, pristigao je čitav niz novih priopćenja i postupaka SSNO-a i tzv. »Štaba vrhovne komande« nakon kojih se otvaraju nova pitanja i stvaraju novi razlozi za zebnju od onoga što slijedi. Jedno od takvih je tko zapovijeda ar-

mijom, da li se Štab vrhovne komande već pretvorio u silu iznad SIV-a, Predsjedništva SFRJ i svih ostali legalnih organa?

Očito je, po mnogim njihovim izjavama, da Generalima krvi nije dosta, da bi htjeli novu intervenciju, novi pohod na Sloveniju a vjerojatno je da bi ovaj put u paketu agresija bila usmjerena i na Hrvatsku. Ponajviše zapanjuju izjave pojedinih generala tipa: »JNA nije upotrijebila sva raspoloživa sredstva i zato je ishod takav«. Što to znači? Da li to znači da će slijedeći put biti upotrebljena sva raspoloživa sredstva. Da li to znači masovna bombardiranja civilnih objekata i civilnog stanovništva, da li to znači pucanje na sve što se bude našlo ispred tzv. JNA. da li to znači upotrebu bojnih otrova?

Ako to znači to, onda se Jugoslavija pretvara u Čile, dobiva svoju vojnu huntu i svog Pinocheta i to se ničim ne da prikriti. General Rašeta, kao privremeni prinudni upravitelj u petoj vojnoj oblasti, u svojim izjavama za »specijalne emisije TV BGD« u režiji famozne Mile Štule čak ne može prikriti ni otvorenu mržnju prema Slovencima. Riječnikom iz 1948., manirima iz 18. stoljeća, porukama iz kojih izbija prijetnja, s grčem na licu zbog onog što se zbilo, Rašeta najavljuje povratak JNA na političku scenu, uz »obećanje« da će ovaj put ishod biti potpuno drukčiji. Iz kojeg su uopće vremena ti generali, da li su zaista izgubili svaku vezu sa stvarnim životom, da li je moguće da su toliko držani pod staklenim zvonom, da ne vide kako se izvan krugova kasarni zemlja »okrenula na suprotnu stranu«, da je život danas čista negacija života od jučer.

To što pred srbijanskom javnošću ne mogu opravdati vojni fijasko u Sloveniji Generali misle da treba biti razlog reprizi, vojnoj agresiji svim raspoloživim sredstvima na jednu suverenu Republiku u srcu Europe. Tzv. JNA, koja je mjesecima, sada se to jasno vidi, »hranila« terorizam u Hrvatskoj, a koju je teško bilo »uhvatiti na djelu«, sad je jasno pokazala na čijoj je strani, do čega i do koga joj je stalo, koga podržava i protiv koga djeluje i namjerava djelovati. Pod plaštem obrane »jedinstvene Jugoslavije« tzv. JNA, odnosno generalska vrhuška, sada otvoreno podržava koncept unitarno centralističke Jugoslavije, praktično velike Srbije, podržava Memorandum SANU i ekipu Slobodana Miloševića. Sad je to tako jasno da više nikakvih dilema ne može biti. Svi, koji vjeruju u mirotvorne misije iz Europe politički su naivci i tu svoju naivnosti platit će tragično i u krvi.

Agresija na Sloveniju i Hrvatsku od strane Srbije priprema se ozbiljno i temeljito. Ne bude li to u stanju činiti raspadajuća JA, onda će to učiniti Srpska nacionalna garda ili »dobrovoljački odredi«. S Miloševićem se, postaje očito, pregovarati ne može i nema o čemu, a tko će ga, kako i da li uopće može zaustaviti jedina je dilema?

5.07.

Nakon svih »inicijativa za otcjepljenje« Srbi u Slavoniji i Baranji imaju samo jednu mogućnost

Miran suživot s Hrvatima

Za grupu zapjenjenih narodnih poslanika srbijanske skupštine koju predvodi legendarni **Milan Paroški**, a koja ovih dana u **Vojislavu Šešelju** dobiva svog novog vožda, što se Slavonije i Baranje tiče stvar je potpuno jasna. Prema njihovim, ničim naravno argumentiranim tvrdnjama, »Slavonija i Baranja jesu srpske zemlje i o tome nema nikakvog razgovora«. Zato je prema njihovim riječima potrebno samo prihvatiti »inicijativu za prisajedinjenje Srbiji« koju je podnio građanin Novog Sada Ilija Končarević pod nazivom »Srpsko nacionalno veće za Slavoniju, Baranju i zapadni Srem« i što se Slavonije i Baranje tiče, ona je onda i stvarno srpska zemlja.

O tome da u pogledu povijesne pripadnosti Slavonije i Baranje Srbiji nema nijednog jedinog argumenta, o tome da Srbija do prije 70 godina nije bila ni preko Dunava, a pogotovu ne između Dunava i Save i tako dalje, nije ni potrebno raspravljati. Međutim, s obzirom na to da je kod manjeg broja građana srpske nacionalnosti u Slavoniji i Baranji ta »inicijativa« bar na trenutak zazvučala primamljivo i poželjno, zanimljivo je pogledati strukturu, onu nacionalnu, stanovništva Slavonije i Baranje. A ona govori sve: i čija je Slavonija bila i čija jest i čija jedino može i ostati.

Službeni podaci o popisu stanovništva iz 1981. godine govore da je na području Slavonije i Baranje tada živjelo 867.000 stanovnika, a dva najbrojnija naroda u njoj bili su Hrvati kojih je bilo 579.000 te Srbi kojih je tada bilo 132.000. U međuvremenu, premda svi podaci popisa 1991. još nisu gotovi, globalni su već poznati. U Slavoniji danas živi oko 940.000 stanovnika: Hrvata je danas oko 640.000, a Srba oko 150.000.

Ni za jednu općinu danas u Slavoniji ne može se reći da je »srpska općina«, u smislu da građani srpske nacionalnosti čine više od 50 posto stanovništva. U postotku najviše građana srpske nacionalnosti, oko 35 posto, živi u Vukovaru, Belom Manastiru i Podravskoj Slatini, a najmanje ih je samo oko pet posto ili manje, u općinama Županja, Đakovo i Slavonski Brod. Čak ni u graničnim općinama Slavonije prema Republici Srbiji situacija se ne razlikuje od prosječnog stanja u cijeloj Slavoniji. Tako u općini Beli Manastir živi oko 22.000 Hrvata i 14.000 Srba, u općini Osijek 100.000 Hrvata i 31.000 Srba, u općini Vukovar 40.000 Hrvata i 30.000 Srba, u općini Vinkovci 76.000 Hrvata i 13.500 Srba, te u općini Županja 45.000 Hrvata i 1.500 Srba. Kako god se premetali statistički podaci, za koje se inače kaže da se s njima može dokazati sve što se hoće, u nacionalnoj strukturi stanovništva Slavonije i Baranje tri četvrtine su građani hrvatske nacionalnosti, a četvrtinu čine građani srpske nacionalnosti, uz manje skupine Mađara, Čeha, Slovaka, Crnogoraca, Muslimana, Makedonaca i Albanaca.

Kako u takovj situaciji od Slavonije i Baranje »napraviti« srpsku zemlju to vjerojatno ne znaju ni predlagači »inicijative«. Osim, ako možda nije plan 640.000 Hrvata protjerati s njihove zemlje, pa je onda naseljavati kolonistima, kao što je to neposredno poslije rata učinjeno na teritoriju Vojvodine protjerivanjem Nijemaca. Kako god bilo nakon svih »inicijativa za otcepljenje i prisajedinjenje« onima koji su ih »pokretali« ostat će jedino nečista savjest, a stanovnicima Slavonije i Baranje srpske nacionalnosti samo jedna mogućnost: miran suživot s Hrvatima u Slavoniji i Baranji kao integralnom dijelu Republike Hrvatske.

11.07.

Što se zbiva na području Osijek - Vinkovci - Vukovar

Hrvatski »bermudski trokut«

O svojevrsnom »političkom ludilu« koje vlada našim prostorima svjedoče i promjene koje su se u posljednjih mjeseci zbile u političkoj geografiji. Svaka značajnija politička vijest do prije godinu dana počinjala je s informacijom da se ona zbila u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Sarajevu, Skopju, Novom Sadu. Dok su prilike bile normalne, normalno je bilo da se i sve bitne odluke i zbivanja događaju gdje je to i logično: u glavnim gradovima, me-

tropolama, velikim industrijskim središtima. Kad je, međutim, politika prešla s područja racionalnog u područje iracionalnog, onda se i politička geografija izmijenila. Oni koji su jučer bili promatrači danas su aktivni sudionici, oni koji su do jučer bili aktivni sudionici postali su, ber naizgled, samo promatrači. Tako stanovnici milijunskih gradova poput, recimo, Zagreba s mnogo više interesa čekaju vijesti u kojima će čuti što ima novo u Borovu Selu, Mirkovcima ili Tenji, nego obrnuto. Stanje teško objašnjivo, u kojemu izgleda da tamo neke seoske mjesne zajednice presudno određuju političke tokove, dok do jučer neprikosnoveni centri moći i kreiranja politike postaju samo pasivni promatrači, ili puki registratori.

Takvo stanje dovedeno je, međutim, do novog vrhunca u istočnoj Slavoniji. Središte pažnje ne samo hrvatske ili jugoslavenske javnosti (ako se uopće još može govoriti o bilo čemu jugoslavenskom) nego i europske i svjetske javnosti postao je jedan ni u čemu na prvi pogled poseban prostor koji već zovu »hrvatski bermudski trokut«. Riječ je o trokutu čiji su vrhovi hrvatski gradovi Osijek, Vinkovci i Vukovar. Taj trokut je veličine jedne srednje općine, on nije veći od 1.000 km2, no ono što se kuha u tom loncu umnogome diktira buduće događaje ne samo u Hrvatskoj, već i one sudbonosne za miran ili ratni rasplet na cijelom yu- teritoriju.

A o čemu se zapravo radi i nije teško dokučiti. Onaj tko je htio da »pali« Slavoniju, to je činio s unaprijed pripremljenim planom. Nijedan grad u Hrvatskoj s više od 10.000 stanovnika, osim Knina, velikosrpska agresija nema kao potencijalni centar agresije i bazu za šire terorističke aktivnosti. A kad već nema gradova, onda je uzeto ono što se ima - sela naseljena isključivo srpskim življem. Tako su »izabrani« i Borovo Selo i Tenja i Mirkovci. Da li je slučajno što su tri glavna žarišta pobune u Slavoniji ujedno i tri prema broju stanovnika najveća naselja u Slavoniji u kojima dominira srpsko stanovništvo. I kao što nisu slučajno izabrana upravo ta tri naselja, tako ni hrvataski »bermudski trokut«, područje između Osijeka, Vinkovaca i Vukovara, nije izabran slučajno. To je, naime, jedini teritorij u Hrvatskoj od Tovarnika do Zagreba u kojemu se na tolikom prostoru potencijalno može »organizirati« terorizam. U tom trokutu su naime: Borovo Selo, Mirkovci, Markušica, Gaboš, Ostrovo, Šidski Banovci, Tenja, Silaš, Šodolovci, Sremske Laze, Bršadin, Pačetin, Bobota, Trpinja i Bijelo Brdo. Kad ne bi bilo Korođa, Laslova, Antina i Tordinaca te Ćelija (kojih više nema), onda na području od 1.000 km2 ne bi bilo nijednog naselja u kojemu srpsko stanovništvo nije apsolutna većina. Radi se o području na kojemu živi više od 10.000 građana srpske nacionalnosti, području koje preko Borova Sela ima direktnu granicu sa Srbijom i području koje se nalazi imeđu tri glavne hrvatske brane na istoku - Osijek, Vinkovci i Vukovar. Ako je netko u Slavoniji htio da napravi pakao, onda bolje područje, pogodniji sastav stanovništva i prikladniji geografski položaj nije mogao pronaći. No, koliko god izgledalo zastrašujuće da se na istoku Hrvatske rađe cijela jedna »općina« pod kontrolom četničko teorističkih skupina, raloga za paniku da bi se to područje moglo »povećavati« ipak nema. Naime, ono se dalje ne može širiti, jer novih potencijalnih uporišta prema jugu i zapadu Hrvatske jednostavno nema. Da bi se išlo dalje, morali bi prije toga pasti Osijek, Vinkovci i Vukovar. Veličina i potencijali tih gradova su takvi da se oni neće moći slomiti, ni uz najpakleniju organizaciju, nikakvim terorističkim metodama. Onaj tko na istoku Hrvatske misli nastaviti da povećava teritorij ispod kontrole hrvatskih vlasti, to može učiniti jedino otvorenom ratnom agresijom. Hoće li i to učiniti, drugo je pitanje.

13.07.

Istočna Slavonija ljeta 1991. godine

»Ničija zemlja«

Tridesetak poginulih i stotinjak ranjenih krvava je bilanca dvomjesečnog terora u istočnoj Slavoniji, terora koji je počeo masakrom nad dvanaest pripadnika jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske 2. svibnja u Borovu Selu. Dva i pol mjeseca je proteklo, obećana »stroga istraga o odgovornosti za taj čin« još čini se traje, tako da se o onome što se tada zbilo 11. srpnja zna isto onoliko koliko se znalo i tog 2. svibnja.

A s Borovim Selom otvorena je »sezona terora« u Slavoniji i Baranji, posebno u tri hrvatske općine - Vukovaru, Vinkovcima i Osijeku. Oni koji su prije Borova Sela bili na »ti«, poslije njega prešli su na »vi«, a u posjednje vrijeme najčešće pogledi u ovom kraju su pogledi preko nišana. Slavonija krvari kako davno nije krvarila. Kako to neka visoka zagrebačka gospoda vole reći, u »sitnim čarkama« na hrvatskom dalekom istoku »u prosjeku« dnevno gine jedan slavonski mladić, »u prosjeku« 1970. godište, uz »u prosjeku« nekoliko ranjenih. Na noćnu pucnjavu i poneku esploziju mnogi se više ne osvrću, osim ako se ona nije dogodila u njihovoj neposrednoj blizini. Kraj koji u II svjetskom ratu nije imao prilike vidjeti četnike, danas ih gleda svakodnevno. Pendžeri se zatvaraju s prvim mrakom i u vruće srpanjsko vrijeme na plus trideset i pet stupnjeva ne otvaraju se prije zore. U istočnoj Slavoniji izleti u šumu su davno prošlo svršeno vrijeme,

Okus kave u svitanje na Slavonskim Poljima Smrti

a bilo kakva šetnja izvan urbanih sredina već u predvečernjim satima smatra se hrabrošću ili ludošću, kako tko već na to gleda. U Slavoniji su u samo dva mjeseca porušene čak i sve moralne norme. Za vrijeme sahrane poginulog redarstvenika u Jankovcima, pucalo se na povorku s krovova ugroženih. Sahranu pak poginulog gardista u Osijeku, na osječkom groblju, »pratila je šabačka glazba« navijena do kraja preko razglasa u kasarni u kojoj je nekad stanovala Jugoslavenska narodna armija. Armija je i sad tamo, ali neka druga. Iste su uniforme, isti pozdravi, isti činovi, ali ništa više nije isto. U kasarnama u Hrvatskoj više nema narodne armije. Umjesto nje izrasta neka druga: svakim danom sve jasniji su obrisi veliosrbijanske vojne hunte kojoj ljudski životi, pogotovo ako su oni koji ginu Hrvati ili Slovenci, ne znače ništa. Odnosno, još bolje rečeno, motiv su za nova krvoprolića.

Po mnogo čemu istočna Slavonija ljeta 1991. ničija je zemlja. Odavno oni koji su u Zagrebu oduvijek gledali svetinju, nisu s toliko skepse i osjećaja ostavljenosti i osamljenosti gledali prema hrvatskoj metropoli. A s tih strana uglavnom stižu poruke »izdržite, budite strpljivi«. Nakon 365 dana strpljivosti traži se, zbog moratorija, još 90 dana strpljovisti. A što ako se i nakon tih 90 dana, opet zbog nekog višeg interesa, zatraži novih 90 dana, pitaju se Slavonci s gorčinom u duši i suzom u oku. Čiji smo to mi, jesmo li samo predstraža kako bi netko mogao na miru gledati »direktan prijenos Eurovizije«?

Ni žetve nisu kakve su u slavonskim poljima oduvijek bile. U poljima ljudi uopće nema, a i mehanizacija je drukčija. Umjesto kombajna u poljima su tenkovi, a mnogi su skloni tvrdnji kako se ljeta 1991. po slavonskim poljima neće rasipati slavonsko žito, nego prolijevati slavonska krv.

Mirni Slavonac donio je odluku koju mu nije bilo lako donijeti. Ostavit će ovog ljeta svoje žito i svoju njivu, umjesto poljoprivrednih u ruke će uzeti neke druge alatke. I ove, kao i svake druge godine, on će svoju zemlju braniti. Ovaj put zemlja slavonska neće biti branjena ni od gráda, ni od požara, ni od poplava. Ovoga ljeta zelja slavonska branit će se, kako bude znala i umjela, od četnika, od »otcepljenja i prisajedinjenja«, od sumraka razuma. Odluka o tome je pala i tu odluku više nitko neće moći promijeniti.

14.07.

Finale operacije »Velika Srbija«

Fijasko ili točka na I

Finale operacije velika Srbija sada je, po svemu sudeći, u završnoj fazi. Taktiziranja više nema, ništa se više ne skriva. Vojni debakl JNA u Sloveniji prisilio je velikosrbijansku vrhušku da otkrije i posljednje karte, one koje možda još ne bi otkrila, koje bi se možda još malo držale u rukavu. No, šok u Srbiji zbog činjenice da su Janezi, predvođeni Janezom Janšom, očitali lekciju iz vojne strategije generalu Kadijeviću, koji je uz ostalo završio i najpoznatiju vojnu akademiju, onu američku Westpoint, potom suze srbijanskih majki za svojim poginulim, zarobljenim i poniženim sinovima u vojarnama u Sloveniji dovele su Slobodana Miloševića u situaciju kada više nije imao kud. Njegov govor na televiziji Beograd otvorena je najava da će rata biti i to onda kad se Srbija za njega temeljito pripremi, a to, kako je sam rekao, neće biti za dugo. Srbizacija vojnog kadra, posebno aktivnog, privodi se ovih dana kraju. Iz intenziteta i pokreta vojnih trupa i posljednjem vojnom laiku je jasno da je cilj Hrvatska što se i moglo očekivati. Ako se slomi Hrvatska onda će Bosna i Makedonija biti »tehnički problem«, odnosno posao za »nekoliko dana«.

Upravo stoga u »operaciji Hrvatska« ništa se ne prepušta slučaju: svi raspoloživi vojni potencijali, koje nipošto ne treba potcijeniti, koncentriraju se u pravcu Lijepe naše, ili su već u njoj. Na svim odgovorinim mjestima u JNA već u ovom trenutku su »provjereni Srbi«, uz jedan vrlo uski sloj oficira koji su ostali »zatočenici jugoslovenstva«, ili im je ostanak u onome što je nekad bila JNA egzistencijalno pitanje. Jer ne treba smetnuti s uma da i oficiri imaju žene koje su oduvijek navikle na visok standard, da i oni imaju djecu koja bi studirala, itd. U ratu protiv Hrvatske sredstva se, to je očito, neće birati. Sve pobjede, kojih je Milošević u četiri godine vlastite strahovlade u Srbiji nanizao, a kojih je impozantan broj, neće vrijediti ništa ako Hrvatska ne padne. Ili obrnuto, ako Hrvatska padne, sve što nije dobro uradio bit će mu oprošteno i poslije toga u utrci za »najvećeg Srbina XX veka« svi njegovi konkurenti bit će daleko iza njega. Drina je možda nekad i bila granica, ali više to biti neće, poručili su Srbi s njezine lijeve i desne obale prekjučer prilikom polaganja kamena temeljca za most na rijeci koja je Zapad dijelila od Istoka 1.000 godina. Među ostalima oglasili su se i dr. Radovan Karadžić i dr. Biljana Plavšić, koji su u svojim govorima rekli otvoreno da Bosne više i nema. A kako bi se pokazalo da na Drini više granice neće biti, tzv. JNA, za ovu »svečarsku priliku, postavila je i jedan pontonski most između lijeve i desne obale. Primijećeno je pritom da je kretanje na pontonskom mostu bilo jednosmjerno, uglavnom s desne obale na lijevu.

I ako je jasno kud smjera i što kani Srbija, za mnoge je zagonetka što ustvari smjera Hrvatska. Sasvim je jasno da je Hrvatskoj jasno u kojem je položaju. Onaj pritisak koji je dosad već izdržala neke druge Republike već bi davno oborio na pleća. Hrvatsku nije, jer Hrvatska je ipak nešto drugo. Lijepa naša zasad uglavnom šuti, žrtvuje jednog svog sina u prosjeku dnevno, dok se za to vrijeme polako ali neumitno u svijetu raspada informativna blokada građena 71 godinu, o tome tko je tko u Jugo-sazviježđu. Hrvatska nešto sprema, to je sasvim izvjesno. Hrvatska priprema nešto čime će nastojati operaciju »Velika Srbija« pretvoriti u definitivan poraz velikosrpske opcije na Balkanu. Zbog stanja u kojemu se čini da se ništa ne čini, kod mnogih u Hrvatskoj već je proradio poznati hrvatski jal, i nihilizam. No, s bilo kakvim zaključcima ipak je prerano žuriti. Hrvatska je danas kao napeta struna, ona čeka trenutak kad će »eksplodirati«, svjesna da će sukob koji se zbio u Sloveniji biti dječja igra prema onome što će biti ovdje ako se ne bude moglo izbjeći rat. A ne treba zaboraviti ni međunarodno okruženje. Njemačka je danas adut, bez obzira na sve priče o »četvrtom Reichu« kojeg Hrvatska ima u rukama i na kojeg Srbija, nema protuaduta. Osim »tradicionalnog prijateljstva s Francuskom« i velikoruskog šovinizma, nitko drugi danas nije na strani politike koju vodi Milošević. A svi, koji su vodili ratove sami, izolirani od ostalih i protiv volje ostalih, te su ratove na kraju uvijek gubili. Tuđman je isuviše iskusan čovjek i general a da toga, danas ipak, ne bi bio svjestan. Stoga je koliko god bilo bolno i krvavo »čekati« i dalje hrvatski imperativ.

19.07.

Mirkovci kao personifikacija velikosrbijanskog terora prema Hrvatskoj

Žrtvovani i žrtve

- Mirkovci, jedno po mnogo čemu tipično slavonsko mjesto, ljeta 1991. godine došlo je na stupce domaćeg, ali i svjetskog tiska, u fokus interesa domaće, europske i svjetske javnosti. Činjenica da jedno slavonsko selo može biti predmet takvog interesa govori da se u tom

mjestu događa nešto posebno, nešto strašno, što svjedoči i opominje. Mirkovci su bili slavonsko selo, koje je samo pruga dijelila od Vinkovaca. Tamo i danas stoji naselje: ulice, kuće, crkva i škola, nogometno igralište, kafić i gostionica kakva se može naći u svakom selu. Mirkovci više nipošto međutim nisu slavonsko selo. Mirkovci su se u očima domaće (osim, naravno, srbijanske) javnosti, i u očima međunarodne javnosti pretvorili u klasični teroristički centar, kakav se posljednjih desetljeća nije mogao naći ni u Baskiji, ni u Sjevernoj Irskoj.

Svi koji su tvrdili i tražili argumente o beskrupuloznosti velikosrbijanske Miloševićeve politike, svi koji su tvrdili da ona ne žrtvuje samo pripadnike drugih naroda, nego i pripadnike vlastitog naroda, u Mirkovcima su ovih dana dobili potvrdu. Kao i Borovo Selo i Stara Tenja, tako su i Mirkovci kao mjesto žrtvovani. Na kartama velikosrbijanskih scenarista i ne piše da su to naselja u kojima žive ljudi, njihovi sunarodnjaci, odnosno braća. Mirkovci su na tim kartama upisani samo kao »strateška točka« za eskalaciju terora u istočnom dijelu Slavonije. Posljednjih dana to je konačno postalo jasno i najzagriženijim Srbima iz ovog mjesta. No, to sada nema nikakvu težinu, sada je kasno da se bilo što poduzme. Ludilo, teror i ljudske žrtve će proći. Prije ili kasnije, koliko god im to bilo teško, velikosrbijanski teroristi morat će pakovati kofere i otići otkud su i došli. Tad Mirkovci kao teroristički centar više »neće igrati«.

I tada će mještani tog sela pokušati da Mirkovci opet budu selo, normalno i javnosti interesanto kao svako drugo. No, tada to neće biti više moguće. Pojedinačno i kolektivno pamćenje još će dugi niz godina svjedočiti da je jedna prigradska mjesna zajednica bombardirala grad, u kojemu su njezini žitelji radili, išli u kupovinu, školovali djecu, preseljavali, ženili se i udavali.

Zločin koji je ovih dana počinjen prema građanima Vinkovaca i koji je duboko ponižavajući za cijeli jedan narod, počinjen je iz Mirkovaca. I ništa neće pomoći dokazivanja kako netko s tim nije imao veze. Jer kada se dvadeset ljudi ubije u jednom danu, kada se jedan grad bez ikakvog razloga bombardira, onda nije bitno samo tko je to učinio, nego i lokacija odakle je takav zločin počinjen. A sve to počinjeno je iz Mirkovaca. Oni koji su lakovjerno pružili gostoprimstvo braći iz Srbije ili im se čak aktivno priključili, sve vjerujući da bi Hrvatska mogla biti Srbija ako se »ide do kraj«, istog tog trenuta potpisali su smrtnu presudu. Možda ne sami sebi, ali zasigurno perspektivi normalnog vlastitog ostanka u ovoj sredini. Srbija, ona imperijalistička i ratnohuškačka, žrtvovala je Mirkovce, kao što je žrtvovala i neka druga naselja s pretežito srpskim stanovništvom u Hrvatskoj, vjerujući kako će, kad se »račun podvuče«, iz toga izvući debele kamate. »Braniteljima srpstva« preko mirkovačke rampe obećano je štošta, a u neke »argumente« uvjeravalo ih se i s uperenim cijevima. Kada sutra oni koji su do jučer bili »ugroženi«, zbog odnosa sredine u kojoj žive, postanu zaista ugroženi, onda, međutim, račun neće trebati ispostaviti nijednoj hrvatskoj ili zagrebačkoj adresi. On, potom, treba biti upućen Beogradu, odakle je i režiran ovaj krvavi film. Pitanje je samo hoće li ga, nakon svega imati tko uputiti i da li će Beograd htjeti da ga primi.

26.07.

Razmah terora u istočnoj Slavoniji

Ludilo u kojem »ima sistema«

Kako god se stvari dalje odvijale, zbivanja godine 1991. u istočnoj Hrvatskoj uvijek će se dijeliti na ona prije i ona poslije Borova Sela. Taj 2. svibnja zasigurno će ostati kamen međaš terora i krvi koja je potom potekla. Jedan Srbin mi je pričao kako je najveći šok kod Srba u ovom kraju izazvala činjenica kada su nakon Borova Sela i Hrvati u svojim selima postavili barikade i naoružane straže. Oni to nisu ni za vrijeme rata radili, a do Borova Sela na barikade bili su »pretplaćeni« Srbi. Poslije njega međutim barikade su postale način života. Njima su se svi ograđivali, svatko od druge strane, videći u njoj direktnu prijetnju vlastitom mirnom snu. Tri mjeseca poslije može se sasvim pouzdano reći da je opasnost od narastanja terorizma u istočnoj Slavoniji bila potcijenjena, a da je danak u krvi koji je već plaćen proizvod te i takve krive procjene. Naime, pod krinkom barikada koje su nakon Borova Sela postale zaštitni znak istočne Slavonije, malo pomalo, daleko od očiju javnosti, izrastali su klasični teroristički centri Borovo Selo, Mirkovci, Tenja, Bršadin, Pačetin, Bijelo Brdo...

Onima koji su jedno vrijeme s podsmijehom i krajnje potcjenjivački gledali što se zbiva u nekim srpskim selima, s vremenom je osmjeha nestalo s lica, a posljednjih dana on se pretvorio u grč, u izraz potpune zbunjenosti i nedoumice što uopće činiti kako bi se stanje libanonizacije Hrvatske prekinulo. U graničnim hrvatskim općinama prema Srbiji od 450.000 stanovnika, 310.000 su građani hrvatske nacionalnosti, a oko 90.000 srpske. No, ta i takva nacionalna struktura, u ovom trenutku, nema nikakvu težinu, niti utjecaj. U čitavom teroru u istočnoj Slavoniji aktivno sudjeluje svega nekoliko tisuća ekstremista, no njima ovih dana nitko ništa ne može. Oni su zakon iznad zakona, sila iznad svake sile. Teško je to mnogima priznati, ali je objektivna činjenica da teroristi mogu kad im se prohtije minobacačima zasuti sve što je hrvatsko, a u dometu je onih kalibara kojima trenutno raspolažu, a da pritom za to ne snose baš nikakve posljedice. Moguće je da spale hrvatsko selo, da bombardiraju hrvatski grad, da ubiju onoga tko im dopadne šaka i da nakon svega ne snose nikakve sankcije. Priče nekih političara kako će ih (teroriste) »kad tad stići ruka hrvatske države« barem zasad su samo puke priče, a teror u istočnoj Hrvatskoj pretvorio se u ludilo u kojemu ima sistema. U trokutu između Vinkovaca, Vukovara i Osijeka već se formirala prava mala Teritorija koja je ispod bilo kakve kontrole hrvatske vlasti.

Preostaje da se još minobacačkom vatrom u zbjeg natjeraju stanovnici Laslova, Koroda, Tordinaca i Antina pa će se mirne duše moći govoriti o slavonskoj »mini krajini«, pod apsolutnom kontrolom velikosrpskog terora. Hrvatskoj politici za to ludilo u kojemu ima sistema ne nedostaje ni volje, ni hrabrosti, ni želje da se taj problem riješi. Hrvatskoj poltici barem zasad međutim nedostaje suptilnosti za pojedine situacije, nedostaje joj sposobnosti da potpuno razdvoji teroriste od običnih srpskih građana koje ponekad pojedine situacije naprosto guraju u ruke i na milost i nemilost ekstremistima. Hrvatska politika mora u najkraćem roku, jednostavno rečeno, napraviti takav zaokret u kojemu će proces pregovora biti otvoren za sve one koji to žele. Ona međutim uz to mora osigurati elementarnu pravnu sigurnost. Ako već ne može trenutno odstraniti teroriste, ona ih mora staviti u potpunu karantenu i stanovništvu osigurati barem snošljiv život. Sam život ponovo mora postati najviša vrijednost, treba ga zaštititi svim raspoloživim sredstvima, jer, ruku na srce, život u istočnoj Hrvatskoj bio je posljednjih mjeseci jedna od najjeftinijih roba na političkom tržištu.

02.08.

Odjeci prvog dana zasjedanja hrvatskog Sabora

Politika pasivnog promatranja pakla

Hrvatska je učinila sve što je mogla učiniti, Hrvatska je tražila mirno rješenje, Hrvatska je nastojala spriječiti pogibelj, ne damo ni jednog pedlja hrvatske zemlje; prazne riječi, pusta retorika - tekle su satima sa saborske govornice prvog dana izvanrednog zasjedanja. Zasjedanja od kojega su Hrvati i drugi lojalni građani naše Republike očekivali nešto, a nisu dobili ništa.

Ako Srbija ima svoja »četiri S«, ovih dana Hrvatska po svemu sudeći dobiva svoja »četiri P«, u prijevodu »politika pasivnog promatranja pakla«, u Hrvatskoj naravno.

U hrvatskom selu Aljmašu, na obali Dunava, osim aljmaške Gospe nije ostao nitko. U Dalju je tenkovskim granatama sprženo sve što je hrvatsko. Vukovar je bombardiran sa svih strana. Četnici iz Mirkovaca, sad dodatno ohrabreni i ekipirani, već najavljuju i otvoren napad na Vinkovce, kažu da ih ovih dana ometa jedino kiša (četnici se ne vole kupati).

A za to vrijeme Hrvatima je zabranjeno da se brane. Redarstvenici još čuvaju vojne stanove oficirima, kako bi oni odmorni i ispavani slijedećeg dana mogli nastaviti s četnicima masakrirati jedan narod, kriv samo zato što nije pravoslavne vjere i što neće da ostane u jedinstvenoj Srboslaviji. A one mupovce i gardiste koji pokažu nedisciplinu u izvršavanju takvih naloga, hrvatska vlast privodi i saslušava.

U ime nekakvih viših ciljeva, hrvatskom narodu još nije izdana »dozvola« da brani vlastite, gole živote. Netko još misli da nije rat, netko se još igra mirotvorstva nasuprot hordama četničkih koljača s istoka. Netko se po svemu sudeći ustručava priznati da rat jest, netko čini se »preispituje« ono što stotine tisuća Hrvata osjećaju na vlastitoj koži, a neki su već osjetili i na vlastitom grlu. U ime nekih viših ciljeva.

Što treba da se dogodi da bi se Hrvatska počela suprotstavljati okupatoru na njezinoj zemlji. Treba li da tenkovi dođu na Trg bana Jelačića, treba li da višecijevni bacači svoj smrtonosni teret izruče na Gornji grad, da bi nekome postalo jasno ono što vidi svatko tko hoće da gleda bistrim okom, da je Hrvatska napadnuta. Teroristi su u Hrvatskoj prvo kontrolirali desetinu hrvatskog teritorija pa osminu, pa petinu. Stigli su do četvrtine. Treba li da se na saboru zavijori srbijanska zastava, da bi politički činioci u ovoj zemlji bili na visini povijesnog zadatka.

Hoće li sada nekim dekretom svima koji su u Hrvatskoj okusili rat na svojoj koži, preko gubitka u svojoj obitelji ili susjedstvu, biti čak zabranjeno da o tome glasno govore. Opet, kao i uvijek dosad, u ime »nekih viših ciljeva«, vjerojatno kako bi se »spriječila panika«. Hoće li vlast sad nakon svega početi proganjati Hrvate koji misle svojom glavom, koji otvoreno govore ono što je činjenično stanje stvari. Da velikosrbijanska soldateska otkida komad po komad hrvatske zemlje i to praktički bez otpora. Da ispali nekoliko tenkovskih granata, zaspe minobacačkom paljbom neko naselje, natjera narod u zbjeg i tako zaposjeda hrvatski teritorij.

Priče kako nema dovoljno oružja priče su u koje više nitko na teritoriju koji jest pod agresijom ne vjeruje. Jer oružja nikad neće biti dovoljno, ne može se svakom građaninu Hrvatske koji bi to želio osigurati protuavionski raketni sistem da iz svoje dnevne sobe gađa zrakoplove.

No, hrvatska politika ipak se kreće. Pomaci su evidentni. To se najbolje moglo vidjeti u trenutku kad su napadnuti Erdut, Dalj, Aljmaš, Vukovar. Hrvatska politika odgovorila je žestoko, imenovala je, naime, odmah komandanta obrane grada Zagreba.

03.08.

Hrvatska nakon Europske mirovne konferencije

Rat se nastavlja

Govoreći o hrvatstvu kroz stoljeća veliki hrvatski pisac, kojega danas zbog određenih razloga i nije baš uputno previše citirati, MIROSLAV KRLEŽA, hrvatstvo kroz stoljeća označio je riječima: »Nikad istok, a nikad dovoljno zapad, dovoljno snažno da se odupre svakom osvajaču, a opet nedovoljno jako da se konstituira u potpuno samostalan državni subjekt. Hrvati su od Karpata i Galicije, do Rajne i Alpa stoljećima prolijevali vlastitu krv, najčešće za tuđe osvajačke imerijalne interese. Za ono, što bi pritom svojom hrabrošću učinili, u razdobljima mira koja bi potom slijedila, dobivali bi mrvice«. Tako je otprilike govorio Krleža, a ljeta 1991. da je živ veliki pisac zasigurno bi, možda i s malo svoje ironije, konstatirao da »Hrvati se bore konačno i konačno vlastitu krv prolijevaju za vlastitu državu i vlastitu slobodu«. I to je možda najveća istina koja se u Hrvatskoj i o Hrvatskoj probila u posljednjih godinu dana. Hrvati danas ginu diljem Hrvatske, s izuzetkom njezina sjeverozapadnog dijela, Istre, Rijeke i Dubrovnika. No, kako stvari stoje, nije isključeno da i na ovim područjima rat već kuca na vrata.

Hrvatska je u godinu dana dobila sve što nije željela i što se u Europi pri kraju XX stoljeća ne bi nikako smjelo događati. Kao »nagradu« za demokratske višestranačke izbore, referendum o vlastitoj suverenosti, novi hrvatski ustav i želju da se nakon svega neki odnosi na ovim prostorima riješe konfederalnom formulom, Hrvatska je dobila rat, razaranja, bombardiranja, ubijanja i klanja civilnog stanovništva, te ostvari pokušaj okupacije njezinog teritorija, koji je s Miloševićeve točke gledišta »najbolje rezultate dao u Baranji«.

Hrvatskoj je rat nametnut. Njezino vrhovništvo godinu dana na sve načine ga je nastojalo izbjeći i to toliko da je to već počeo pomalo i »nervirati« građane Hrvatske. No, kad ništa drugo nije pomoglo rukavicu bačenu u lice Hrvati su morali prihvatiti. Mirovna europska konferencija u Hagu, makar postoje razlozi zašto to hrvatsko vrhovništvo neće priznati, odnosno javno reći, jedna je od većih europskih poslijeratnih blamaža, u kojoj barem zasad ima dosta elemenata predratnog čemberlenskog odnosa prema Hitleru, kad je ovaj komad po komad suverenih europskih teritorija otkidao kako bi pokazao da je »Mein Kampf« provediv u djelo.

Simbol onoga što neprijatelju utjeruje bojazan: hrvatski snajperist

No, ni Hrvatska više nikakvih iluzija nema. Njezinim građanima je savršeno jasno da se u ovom trenutku osim znoju, krvi i suzama ne mogu nadati ničemu drugom. Za Hrvatsku Jugoslavija je već davno mrtva, a ovih dana umrla je definitivno i svaka konfederativna ideja. S onim tko je želio od Hrvata napraviti europske Kurde, do daljnjeg neće biti nikakvih odnosa, oni se suspendiraju na neodređeno vrijeme. Hrvatska, ona u Varaždinu i ona u Vukovaru, ona u Puli i Dubrovniku jest samostalna suverena hrvatska država s demokratskim parlamentarnim uređenjem, koja će svoju perspektivu, nakon svih europskih poniženja i gledanja na Hrvatsku s visoka, na kraju tražiti pod zajedničkim europskim krovom. S te strane najveća enigma je razrješenje pitanja položaja Srba u Hrvatskoj. Naime oni Srbi koji danas ratuju po Hrvatskoj, žele dijelove hrvatskog teritorija otkinuti i odnijeti Miloševiću kao miraz za njihovo utočište u Veliko Srbiji. S takvima nijedna hrvatska vlast neće pregovarati, a oni drugi Srbi još zbog ratnog vihora nemaju političkog prostora da to javno iskažu i da srpski politički korpus u Hrvatskoj organiziraju u tom pravcu. A što se Velikog srbijanskog vožda tiče, političara koji ima toliko sluha da u Hagu govori istim strogim narogušenim tonom kao u Rakovici ili Nišu, njemu nakon političkih predstoji i serija vojnih poraza, serija koja je započela Vukovarom, a koja će se nastaviti na drugim dijelovima ratom zahvaćene Lijepe naše. Rat se nastavlja, jer okupator tako hoće, a dok se on ne protjera s tisućljetne hrvatske grude, mira, onog pravog, ne može ni biti.

16.08.

Komentar

Hrvatska je napadnuta

Ljeta 1991. godine Hrvatska je napadnuta. Opet i ponovo, s istih istočnih prostora, s istim pravoslavno-boljševičkim aspiracijama pravljenja »Velike Srbije«, od komada drugih zemalja: Bosne, Hercegovine, Crne Gore, Makedonije i Hrvatske naravno.

Kao i uvijek dosad hrvatska zemlja im je najslađa, nju bi najradije, i zbog nje su spremni za velik rat. Znaju i zašto. Barem za njih, Hrvatska je Europa. Preko Hrvatske moglo bi se na Jadran, na Sredozemlje. Kad su izgradili barsku luku, onda su »otkrili« da je plitak gaz i da brodovi ne mogu pristajati. Sad su »otkrili« da je Rijeka »najstarija srpska luka«.

Otimati od drugih, krasti, a ako treba i ubijati: eto to je politika službene, a po mnogo čemu i neslužbene Srbije pri kraju XX stoljeća. A zbog toga najviše trpe Hrvati, čije je jedino prokletstvo što graniče s tom i takvom Srbijom.

Zašto katolička Kršćanska Europa pri kraju XX stoljeća mrtva hladna gleda kako balkanski Hitler, bizantinac, Slobodan Milošević ugnjetava 15 milijuna pripadnika drugih naroda, to nitko ne zna. To je na sramotu Europe, posebno prema Hrvatskoj, njezinom višestoljetnom predziđu kršćanstva. No, zašto je nešto ovako, a nije onako, da li se nešto moglo drukčije, i dali je negdje učinjen propust: pitanja su danas i suvišna i štetna.

Hrvatska ima to što ima: otvorenu agresiju Jugo-soldateske i srbijanskih dobrovoljaca i oružane pobunu dijela Srba u Hrvatskoj. I u svjetlu tih činjenica za Hrvatsku čini se da je situacija bezizlazna. Ali za narod koji brani svoj dom nema bezizlazne situacije. Hrvatska će se i braniti i obraniti. Svi koji misle da je to moguće stalno novim iskazivanjem dobre volje za pregovore u debeloj su zabludi. Onome tko ti drži nož pod vratom nuditi primirje je glupo.

Rat je počeo i svi se u Hrvatskoj s tim moraju pomiriti. A svi: i u Hrvatskoj i izvan nje moraju biti svjesni toga da je »rat tek počeo«. On će se odvijati po svemu sudeći na gotovo cjelokupnoj hrvatskoj teritoriji, ali je gotovo potpuno izjvesno da će glavni sukobi biti na ovom našem području, u istočnoj Slavoniji. Za rat koji je dakle tu treba se organizirano i temeljito pripremiti, i u tom slučaju konačna pobjeda neće doći u pitanje.

Sve ostalo puka su naklapanja.

20.08.

Rat za gradove je počeo

Slavonski Libanon

Rat za gradove, o kojemu smo pisali u posljednjem komentaru, kao o II fazi rata u Hrvatskoj, koji slijedi nakon završetka »rata za sela«, može se reći, u međuvremenu, počeo je.

Posljednji tjedan u Hrvatskoj obilježila su tri događaja: bitka za Okučane, bitka za Pakrac, te novo bombardiranje istočne Slavonije. Okučani bi mogli, a vrijeme će to potvrditi ili osporiti, biti i prekretnica u oružanim sukobima u Hrvatskoj. Velikosrbijanski scenarij pažljivo je i do u tančine isplanirao osvajanje Okučana, kao jedne od strateških točaka u Hrvatskoj. Naravno u dvije faze: prvo napadom terorista, a potom uključivanjem federalne armije, koja naravno i ovog puta »sprečava međunacionalne sukobe«. No u Okučanima, možda prvi put u posljednjih godinu dana, taj scenarij nije se ostvario, barem ne u potpunosti.

Miniranje mosta, na pravom mjestu i u pravo vrijeme, natjeralo je JNA da se nekoliko dana muči s postavljanjem pontonskog mosta preko jednog odvodnog kanala. I tu se opet potvrdilo da JNA nije niti toliko moćna, niti toliko nezaustavljiva, kako se već mnogima u Hrvatskoj bilo počelo činiti. U Okučanima prvi puta Garda je zaustavila Yugo- soldatesku i ništa, osim pucanja iz tenkova preko Save, u bijesu što je ne mogu prijeći, nije preostalo sprskim dobrovoljcima iz Bosne, željnim ubijanja i klanja svega što je hrvatsko. U Okučanima, prvi put, Hrvatska je stavila sve na kocku: riskirajući i frontalni subok s armijom, do kojega ipak nije došlo. U Okučanima se potvrdilo ono što mnogi misle: da armija više glumi samouvjerenost u svoju snagu, nego što je stvarno ima.

Pakrac, odnosno rat za Pakrac, pokazao je, međutim, i nešto drugo. Pakrački kraj je ona kraj u Hrvatskoj u kojemu Srbi stoljećima čuvaju svoju autohtonost. Pakrac je možda realno »najsrpskija« sredina u Hrvatskoj. To potvrđuje i povijest. Pakračke Srbe i Austro-Ugarska monarhija uključivala je u sve svoje političke aranžmane i igre oko hrvatskog suvereniteta. U posljednjih stotinu godina, do početka II svjetskog rata, pakrački Srbi uvijek su bili politički činilac s kojim je u Hrvatskoj svatko morao računati. Kninski nisu. Pišemo to stoga da bismo pokazali kako se na primjeru Pakraca najbolje može vidjeti da ne postoji nikakav masovni ustanak srpskog naroda u Hrvatskoj, nego da postoje samo militantne skupine terorista iz Hrvatske, iz Srbije, iz Bosne, iz istočne Hercegovine koje su se našle na zajedničkom krvavom zadatku u Hrvatskoj. A minobacači, koje im JNA ostavlja na svakom koraku, stvarajući privid kako se radi o većim oružanim formacijama. Tu je naravno i igra terminima iz II svjetskog rata: poput VII Banijska, XII slavonska itd. također u funkciji stvaranja privida masovnosti. Ni taj Pakrac, koji je u prvoj fazi sukoba branilo stotinjak redarstvenika, teroristi nisu mogli zauzeti. Da je zaista riječ o masovnoj pobuni oni bi to uspjeli.

Psihologija straha prouzročena topovskim salvama. Majka s djecom u bijegu ka sigurnom

Novi minobacački napadi u istočnoj Slavoniji treći su ratni sukob u posljednjih tjedan dana. I dalje se bombardiraju hrvatska i mađarska sela u trokutu Osijek - Vinkovci - Vukovar. Bombardiranje Vukovara praktično ne prestaje. Sada je glavna meta najveći hrvatski grad u Slavoniji - Osijek, a nakon gotovo mjesec dana »pauze« minobacačkim granatama ponovo su napadnuti i Vinkovci. I to u zoru: dok su petorica »beogradskih mirotvoraca« još mirno spavala u vinkovačkom garnizonu. Slavonija tako, u ovom trenutku kao glavno ratište u Hrvatskoj ponajviše podsjeća na Libanon. Bijes što projekt stvaranja »Velike Srbije« ne ide kako je zamišljeno iskaljuje se najčešće bjesomučnim minobacačkim napadima na civilno stanovništvo. I još nešto ne manje važno. Sukobi koje garda i MUP vode u posljednjih petnaestak dana najžešći su od postavljanja barikada u Kninu 17. kolovoza prošle godine, angažiranje armije je veće i otvorenije nego ikad, a ljudski gubici na strani Garde manji nego ikad. Malo, pomalo kroz krv, znoj i suze izrasta Hrvatska vojska, svaki dan sve obučenija i sve jača, vođena čežnjom vlastitog naroda za slobodom, za dijelom mirnog europskog neba.

23.08.

Što pokazuje popis stanovništva u općini Vinkovci

Etnički potpuno čistih naselja nema

U posljednjem broju lista »Privlačica«, koji je izišao kao ratni broj, uz ostalo, tiskana je precizna karta nacionalne strukture stanovništva općine Vinkovci. Podaci koji su publicirani po mnogo čemu su zanimljivi. Od 97.256 stanovnika u vinkovačkoj općini Hrvata je 77.887, a Srba 13.501. U gradu Vinkovcima živi 27.774 građana hrvatske i 3.913 građana srpske nacionalnosti. U selima na području općine Vinkovci živi 9.588 Srba i 50.113 Hrvata. Ono što je posebno zanimljivo je da u 24 sela dominira hrvatsko stanovništvo, u 12 sela dominira srpsko, a u jednom - Korođu, mađarsko. No, ne postoji nijedno potpuno etnički čisto naselje. Tako naprimjer u Mirkovcima živi 2.463 građana srpske nacionalnosti, ali i 499 Hrvata, u Markušici je 1.289 Srba, ali i 58 Hrvata, u Gabošu uz 653 građana Srba živi i 56 Hrvata, u Oroliku uz 596 Srba i 209 Hrvata, u Ostrovu uz 791 Srba i 59 Hrvata, ili u Sremskim Lazama uz 877 Srba i 24 Hrvata. Čak i u najhomogenijim mjestima ima pripadnika druge nacionalnosti. Tako u mjestima gdje su Hrvati apsolutna većina također ima Srba. Naprimjer u Apševcima ih ima 3, u Đelatovcima 4, u Komletincima 5, u Novim Mikanovcima 3, ili u Retkovcima 2. I obrnuto, u mjestima gdje su Srbi dominantni ima Hrvata. Na primjer Hrvata je u Vinkovačkim

Banovcima 4, u Šidskim Banovcima 7, u Podrinju 9, a u Antinskoj Mlaki 3. U situaciji kad su međunacionalni odnosi između Hrvata i Srba na najnižoj točki nakon II svjetskog rata, trpe svi kojima je do suživota i mira.

Vjerojatno su ipak najvećim pritiscima izloženi građani koji su u spomenutim selima apsolutna manjina. Ovi podaci istovremeno jasno pokazuju zašto su učestali »apeli« u beogradskim medijima za »povratak na obranu ognjišta u istočnoj Slavoniji« onima koji su ih napustili. Naime, na primjeru općine Vinkovci može se vidjeti da je »potencijalna baza« za terorizam tanka, da je kako se sukob rasplamsava sve manji broj »dobrovoljaca« spremnih na tlu Hrvatske, u ratu sa svojim susjedima ginuti za nekakvu »Veliku Srbiju«. To je vjerojatno i osnovni razlog zašto se jugosoldateska u posljednje vrijeme otvoreno angažira protiv hrvatskih oružanih snaga. Jer, toj srpskoj armiji kao saveznik, osim razuzdanih grupa četnika s minobacačima vojnog porijekla nije preostao nitko drugi.

26.08.

Već u prvoj »Bitci za gradove« u Vukovaru

Vojni fijasko jugo-soldateske

Poslije Vukovara više ništa na hrvatskom bojištu neće biti isto kao što je bilo prije. Ako smo govorili da je sada na pomolu druga faza agresije prema Hrvatskoj, takozvani rat za gradove, i da je to nešto sasvim različito od zauzimanja nekog »srpskog« sela, pomoću stotinjak četnika i dobrovoljaca, onda se na primjeru Vukovara to može najbolje vidjeti. Upravo Vukovar pokazuje koliko je varljiva slika o tome da teroristi, potpomognuti jugo-armijom, mogu kad hoće zauzeti što hoće u Hrvatskoj. Upravo obrnuto, postavlja se pitanje ako JNA nije mogla, a nije mogla zauzeti Vukovar, kako to ona misli onda zauzeti Vinkovce, Osijek, Karlovac, Split ili Zadar? Barem dvadeset gradova u Hrvatskoj je veličine Vukovara ili su veći. Koliko novih napada je potrebno armiji, koja se od narodne pretvorila u zločinca i agresora nad narodom, da bi ona osvojila Vukovar, i koliko joj treba da bi osvojila ostale hrvatske gradove? Koliko će joj pritom stradati tenkova, aviona, vojnih zrakoplova, oklopnih vozila? Koliko, na kraju, osamnaestogodišnjaka, ni krivih ni dužnih, koje su roditelji poslali u JNA da bi im se sinovi iz nje vratili kući živi i zdravi? Koliko ih generali pomračenog uma mogu žrtvovati da bi to sve ostvarili?

Nema nikakve sumnje i nije nikakva politička retorika - u Vukovaru je u ponedjeljak 26. kolovoza 1991. godine branjena i obranjena hrvatska istočna granica. Sve dok ne padne Vukovar, kojemu u pozadini pripravni čekaju Osijek, Đakovo, Vinkovci i Županja, jugo-armija ni uz najbolju volju neće moći voditi šire operacije i frontalni rat protiv Hrvatske na njezinom istoku, u Slavoniji. Branitelji Vukovara, kako god se stvari dalje razvijale, ući će zasigurno u anale ratovanja na ovim prostorima, kao primjer kako se može dobiti bitka u kojoj, po svim stručnim procjenama i vojnim analizama, nema jednostavo izgledne šanse. A u predvečerje tog, po mnogo čemu sudbonosnog ponedjeljka za Hrvatsku, JNA je utihnula vrativši se iz bitke bez 5 vojnih zrakoplova, 20 tenkova, 7 oklopnih transportera, te 4 borbena oklopna vozila. Potsjetimo samo da u ratu u Sloveniji, koji je po nizu indikatora vođen bez greške, slovenska teritorijalna obrana u sedam dana rata nije uspjela oboriti nijedan vojni zrakoplov. Nakon Vukovara 5 ih više nikada neće uzletjeti.

U 48 sati na Vukovar je palo više eksploziva nego u svim sukobima dosad u Hrvatskoj. Grad je desetak sati bez prestanka bombardiran iz Vojvodine, s Dunava, iz zraka, iz Garnizona u Vukovaru, iz Borova Sela, Bršadina, Bobote. Na Vukovar se tuklo topovima, tenkovima, višecijevnim bacačima, avionskim bombama i projektilima zrak - zemlja toliko da se, mirne duše, ono što se toga dana događalo u Vinkovcima, a što je bilo strašno, može nazvati »sitnim čarkama«.

Branitelji Vukovara, oni koji znaju da je Vukovar hrvatski grad i da takav treba ostati, sve su izdržali i odoljeli. Kada su već bili na izmaku snaga, stigla su za samo jednu noć takva pojačanja, da je Vukovar sutra spreman, ako to bude nužno, izdržati još žešći i razorniji napad. Kako nedavno reče potpredsjednik hrvatske Vlade dr. Zdravko Tomac, s Miloševićem se ne može pregovarati, njega se može jedino pobijediti. Početak Miloševićevog kraja i njegovih generala punih mržnje prema svemu što nije srpsko, počeo je u gradu na Dunavu 26. kolovoza.

Ne treba, međutim, imati nikakvih iluzija da je u Hrvatskoj išta riješeno: sve što se događalo u posljednjh godinu dana je stravično, ali nažalost to nije sve. Nacija, koja je već bila poprilično uzdrmana raznim »osvajanjima« po Hrvatskoj i kompromisima koji nikud ne vide, poslije Vukovara vratila je u potpunosti psihološku stabilnost i samopouzdanje. Kad se brani svoja zemlja, onda se sve može i to se najbolje vidjelo u Vukovaru. Možda će Hrvatska morati na desetine ovakvih bitaka još voditi da bi stigla do trajnog mira i suverenosti, možda će ih biti još težih i krvavijih, no kako god bude, bitka za Vukovar, koju su dobili njegovi branitelji, građanima Hrvatske bit će najduže u pamćenju jer tamo je, po prvi put, »definiran agresor« i tamo je on po prvi put dobio ono što zaslužuje.

31.08.

Godinu dana rata u Hrvatskoj

Pouke i zablude

Sve je počelo još mnogo ranije, još s Garašaninovim »Načretanijem«. No, finale finala, otvorenog pokušaja okupacije Hrvatske, početak početka bio je famoznog 17. kolovoza 1990. godine kad su na svim prilazima Kninu postavljene barikade. Postavljene su pod izgovorom održavanja referenduma o autonomiji Srba u Hrvatskoj, za koji su hrvatske vlasti najavile da je nelegalna i nelegitiman i da će ga spriječiti. I tu je Hrvatska učinila svoju prvu pogrešku. Balvan-revolucija je potcijenjena, sada se to iz perspektive od godinu dana vidi tako jasno. Potcijenjena je, naime, opasnost da se balvan-revolucija proširi po Hrvatskoj, ne samo na ovim područjima gdje Srbi čine većinu pučanstva, nego čak i u onim sredinama gdje je njihov udjel između 20 i 30 posto. Zagreb je kninsku balvan- revoluciju uglavnom nekoliko mjeseci ismijavao na sve moguće načine. Skrivene poruke tadašnjih »komentara« bile su otprilike »balvani su njihov nivo«, oni s »balvanima misle u Europu«, treba ih »pustiti da se ograđuju i dalje« i tako dalje i tako dalje. Da će u nastavku balvan - revolucija rezultirati potpunom blokadom 80 posto teritorija Hrvatske, to tada nitko nije mogao ili želio predvidjeti. Danas se stiglo do stanja kad Dvor na Uni ima redovitu autobusnu liniju s Beogradom, a iz Vinkovaca se normalnim prometim pravcem može jedino do Županje. Iz Rijeke u Split se može trajektom, a iz Osijeka u Vukovar treba prijeći 5/6 krugova i više od 100 kilometara preko Đakova i Vinkovaca te dio puta poljskom lenijom kroz kukuruze. Presječena je auto- cesta, presječena je magistralna pruga Zagreb-Beograd, presječen je maslenički most, presječen je mjesecima smjer Zagreb-Split i tako dalje i tako dalje.

25. siječnja - najduža noć

Ako su »balvani« bili prva kriva zabluda i prva kriva procjena, onda je sasvim sigurno u slučaju procjene moguće uloge JA napravljena druga pogreška. Naime, tvrdilo se da JA ne može »unutar intervenirati«, da je stvorena i strukturirana kao armija za obranu vanjskih granica, da će se pri prvom pokušaju intervencije sama od sebe raspasti. I ta je pogreška bila potpuno pogrešna, iako su se već poslije 25. siječnja mogle neke stvari predvidjeti. Bila je to poznata »najduža hrvatska noć«, noć kad je istekao ultimatum JA za razoružavanje pravojnih formacija, pod čim je ona podrazumjevala razoružavanje rezervnog sastava MUP-a Hrvatske i jedinica za posebne namjene. Samo »Špegeljeva patka« o 87.000 do zuba naoružanih policajaca koji će većinu časnika likvidirati još na stepeništu ako dobiju naredbu da interveniraju u Hrvatskoj, tada je spasila Hrvatsku od potpune vojne okupacije. Uistinu, Hrvatska je tada imala najviše 40.000 naoružanih ljudi, uglavnom »kalašnjikovima«, pa je tada JA što se Hrvatske tiče vjerojatno učinila kardinalan propust. Tada je naime JA, možda bar trenuto, mogla vojno okupirati Hrvatsku, svaki dan poslije stanje se mijenjalo u hrvatsku korist i to je bilo sve teže izvesti.

Borovo Selo - teror stiže u Slavoniju

Borovo Selo, odnosno 2. svibnja, dan kad su u Borovom Selu u zasjedu upala dva autobusa s pripadnicima jedinica za posebne namjene MUP-a Hrvatske, odnosno kad je dvanaest hrvatskih mladića ubijeno i masakrirano, jedna je od najtragičnijih, ali i najnesmotrenijih epizoda u posljednjih godinu dana u Hrvatskoj. Dogodilo se to nakon Plitvica, kada se također krenulo autobusom i kad se tragedija nije dogodila samo zato što tromblon kojim je pogođen autobus nije eksplodirao. Pa ipak pouke nisu izvučene, mladići su zbog nečije neopreznosti poslani u sigurnu smrt, a ruku na srce bez uloge JA u Borovu Selu broj mrtvih specijalaca bio bi i veći. To je ujedno i jedna od rijetkih epizoda u godinu dana rata u Hrvatskoj u kojoj je JA bar malo pomogla legitimnim hrvatskim oružanim snagama. A s Borovom Selom počeo počeo je prvo teror, a potom i rat u Slavoniji. Poslije Borova Sela u srpskim selima u Slavoniji osvanule su barikade, a pod plaštom barikada uspostavljeni su klasični teroristički centri, sastavljeni od pripadnika najekstremnijeg krila SDS- a iz Hrvatske i bratske pomoći u »dobrovoljcima« iz Srbije. Sve s oružjem u neograničenim količinama koje im je udijelila okupatorska JA. Od 2. svibnja u Slavoniji i Baranji mira nema, žrtve su padale svakodnevno, a kulminiralo je u kolovozu otvorenim srazom JA i hrvatskih oružanih snaga.

Jedan vinkovački saborski zastupnik još u veljači tražio je osnivanje mini-policijskih postaja u svim selima, hrvatskim i srpskim vinkovačke općine, kako bi se na vrijeme spriječilo dolaženje i vršljanje samozvanih »branitelja srpstva«. Tada se još moglo ući u Mirkovce, Markušicu i Bršadin. No, u Zagrebu su rekli da je to »prekomplicirano«, da bi onda svaka općina imala četrdesetak policijskih postaja i tako dalje i tako dalje. A uostalom »sve je to tako daleko, na hrvatskom dalekom istoku, nekako će se već riješiti«, rezonirali su zagrebački dečki.

26. lipnja - signal za opću agresiju

Povijesni 26. lipnja, datum kad su republike Hrvatska i Slovenija proglasile punu samostalnost bio je ujedno i signal za opću agresiju na ove dvije republike. Još se svečana pozornica u središtu Ljubljane nije niti razmontirala, a ceste Gorenjske, Dolenjske i Štajerske zaorale su tenkovske gusjenice JA. No Slovencima se »sve poklopilo«, rat u Sloveniji potrajao je tjedan dana. Način na koji je JA ratovala u Sloveniji ozbiljno ide u prilog tvrdnji kako je rat izrežirao, ne kako se tvrdi Ante Marković, nego Slobodan Milošević. Rat u Sloveniji bio je samo malo bolje simuliranje općeg napada na Sloveniju. To naravno nikako ne može umanjiti odličnu organizaciju slovenske Teritorijalne obrane. No, nakon svega ostaje niz argumenata, na osnovi kojih se može tvrditi da je u Sloveniji JA odglumila kako bi mogla početi stvarni rat u Hrvatskoj. U prilog toj tezi ide i kao grom iz vedra neba odluka da se JA potpuno povlači iz Slovenije, iako su sami Slovenci nudili postupak odlaženja JA u rasponu od dvije godine. Poznavajući vojnu sujetu jugo-generala, teško je vjerovati da se oni nakon vojnog fijaska ne bi pregrupirali i udarili svim raspoloživim sredstvima po Slovencima.

I tom odlukom Hrvatska je bila zatečena. Nekoliko tjedana hrvatska se politika mučila da definira vlastiti položaj spram te odluke. S jedne strane ona je bila protiv povlačenja JA iz Slovenije, dok je na drugoj strani kalkulirala kako to i nije tako loše, jer u tom slučaju bar sa sjevera Hrvatskoj neće prijetiti opasnost.

Odlazak JA u BiH i Srbiju - nova podvala

Novu naivnost Hrvatska je iskazala kad je s olakšanjem dočekala odluku da jedinice JA koje idu iz Slovenije idu po jedan korpus u Bosnu i Hercegovinu i Srbiju. Baš kao da te dvije republike izravno ne graniče s Hrvatskom, kao da između postoji tampon-zona. A upravo odlazak JA iz Slovenije bio je početak gotovo frontalnog napada Hrvatsku. Poslije su se »dogodili« Baranja, Petrinja, Glina, Osijek, Hrvatska Kostajnica, Vukovar, Vinkovci, Okučani, Nova Gradiška, Kijevo, Skradin, Maslenički most, Sinj i tako dalje. Kako je to bilo moguće. Bilo je prije svega zbog toga što Hrvatska godinu dana nije htjela definirati glavnog agresora, odnosno izvršitelja agresije - JA i »naručitelja agresije na Hrvatsku« - Republiku Srbiju. Hrvatska se trudila Europi dokazati da je napadnuta, dok je JA napadala gdje god joj se to prohtjelo.

Apsurdi hrvatske obrane

Hrvatska obrambena strategija u tih godinu dana, a posljednjih mjeseci poglavito, imala je niz propusta koji su doveli do čega su doveli. Izbjegavalo se okupatora nazvati okupatorom, koristile su se formulacije o »nekim jedinicima JA koje napadaju Hrvatsku«. Tek kada je Srbija Hrvatsku napala otvoreno, za državni teror nad Srbima u Hrvatskoj i uvijeno joj praktički najavila rat, tek tada Hrvatska je smogla snage da Srbiju definira kao glavnog agresora. Način na koji se Hrvatska branila jedan je od glavnih razloga zašto se stiglo do današnjeg stanja. Hrvatska se naime branila samo onda kada je morala da se brani, a i tada prilično traljavo i neorganizirano, za što je Baranja, njezin pad, najbolji primjer. Umjesto aktivne, Hrvatska je imalo potpuno pasivnu obranu. Okupator, JA i srpski teroristi, birali su mjesto napada, vrijeme napada, način napada, količinu agresije. Čim bi stajali lošije od hrvatskih obrambenih snaga, oni bi nudili primirje, a hrvatska strana umjesto da ide do kraja i zada odlučan udarac sukladno »politici mirotvorstva« jedva bi dočekala ponuđeno primirje i prihvatila ga, praktički pustivši nekažnjeno agresora da se pribere i pripremi za nov napad. Tamo međutim gdje je agresor stajao bolje od hrvatskih oružanih snaga, on je išao do kraja, brutalno i svim sredstvima, ostavljajući iza sebe pobijene gardiste, masakrirane civile i spaljena hrvatska sela, svaki put zauzimajući trajnije neko novo uporište. Bila je to svojevrsna »obrana bez obrane«. Hrvatska se stalno nešto čudila, stalno je nešto bila zapanjena, iznenađena, ogorčena, zatečena, zabezeknuta. Stalno su se ponavljale nekakve formulacije »da li je moguće da su nam to učinili, da li je moguće da su toliko okrutni« ili »dobro to su učinili, ali više valjda neće«. A čuđenju je već davno trebao biti kraj.

Haag - slom europskih iluzija

Posebna epizoda u seriji nedovoljnog opreza, naivnosti i krivih pretpostavki bio je Haag. Haag će riješiti sve naše probleme, Milošević je ispao nekulturan u Beogradu da je to grozno i Zapad mu to sigurno ne bude oprostio. Malo morgen.

Nakon svega Milošević je mrtav hladan u Haagu sručio na Hrvatsku toliku količinu novih optužbi, na sočnom engleskom jeziku, da su europski mirotvorci, ne znajući ništa o bizantskom mentalitetu laganja i direktnog gledanja u oči, pomislili: »Pa čuj ako on to sve tvrdi, onda ni Hrvati nisu anđeli, tu nešto mora biti«. Tako je **lord Carrington** nakon svega engleski hladno poručio: »Svaka strana će pomalo popustiti i tako će se naći kompromis«. Prostor ne dopušta da se pobroje i analiziraju sve hrvatske zablude počinjene u godinu dana. To naravno nimalo ne umanjuje uspjehe hrvatske politike, poglavito na planu internacionalizacije hrvatske krize. Hrvatska je danas ipak točka dnevnog reda svih europskih institucija i praktički u predvorju Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda. Istina o Hrvatskoj se probila u svijet i svijetu je jasno tko je tko u krvavoj balkanskoj krčmi. No Van den Broek zasigurno neće osloboditi Okučane, lord Carington zasigurno neće potjerati JA i teroriste iz Baranje, Mitterand neće poslati Francuze da osvoje za Hrvatsku Maslenički most, a Kohl neće, koliko god nas podržavao, poslati Nijemce da ginu u bici za Hrvatsku Kostajnicu. Sve to Hrvatska će nakon svega morati sama. Europa priznaje samo jake i ako Hrvatska uspostavi konrolu nad vlastitim teritorijem, onda će put do priznavanja biti formalost. U protivnom će se nastaviti beskonačne međunarodne rasprave o tome da bi »Hrvatsku trebalo priznati«.

Koliko god sve napisano i nenapisano govori drukčije, koliko god Milošević osim nastavka rata u Hrvatskoj nema alternative, unatoč svim nedosljednostima i manjkavostima hrvatske obrane, sredinom rujna 1991. godine tvrdimo da ovaj rat Hrvatska ne može izgubiti, nikako, čak niti teoretski. Razlozi zašto Hrvatska neće i ne može izgubiti su slijedeći (navodimo samo neke):

Razlog prvi (i najvažniji)

- Hrvatska je danas nacionalno homogenizirana više nego ikada u svojoj povijeti. Uz »časne izuzetke« Tuđman je pomirio sinove partizana i sinove domobrana na istom zadatku, u ratu za hrvatsku državu. Dojučerašnji smrtni neprijatelji (ideološki i svaki drugi) danas su na zajedničkom poslu, a upravo s hrvatskim raskolom Srbija je najviše računala.

Razlog drugi

- Hrvatska dijaspora - Iseljena Hrvatska daje onu moralnu i materijalnu podršku, u onom opsegu da domovinska Hrvatska kad bi u ovom trenutku i htjela stati, to jednostavno ne može. Tuđman je prvi shvatio da su Hrvatska i nekoliko milijuna Hrvata vani.

Razlog treći

- Garda, odnosno Hrvatska vojska. Hrvati su konačno raskinuli s iluzijama da se do države može doći dekretom, a shvatili da država bez vojske nije država. Garda danas je nešto sasvim različito od garde jučer, a Garda sutra će biti nešto sasvim treće. Kritičnu masu oružja, časnika i boraca Hrvatska, usuđujemo se reći, već ima. I u ovom trenutku, kad bi upotrijebila sve svoje snage, JA ne bi mogla vojno okupirati Hrvatsku. Kolika bi bila razaranja hrvatskih gradova i sela drugo je pitanje.

Razlog četvrti

- Hrvatska ratna industrija. Rat bez oružja nije moguć. Godinu dana Hrvatskoj je trebalo da shvati da je jednostavnije u Hrvatskoj proizvesti minobacač ili oklopno vozilo, nego naručiti ga, pa cijeli brod oružja izgubiti u Otrantskim vratima, zaplijenom ratne mornarice okupatorske vojske. Hrvatska ratna industrija je nešto s čim se Srbija i JA još podsmjehuju, no nešto što će im uskoro izići na nos.

Razlog peti

- Hrvatski moral. To je ono što je poseban fenomen. Nakon godinu dana »rata bez rata«, »obrane bez obrane«, pasivnog iščekivanja kad i gdje će neprijatelj napasti, hrvatski moral je zapanjujući. Treba popričati samo malo s gardistima, pronađite jednog koji sumnja u ishod. Vukovar je uostalom najbolji primjer.

Razlog šesti

- Europa. Ona je veoma važna, ali ona je »šećer na kraju« a ne najvažnija stvar. Ipak je kraj XX. stoljeća, ipak Europa traži demokratsku legitimaciju, ipak su se Litva, Letonija i Estonija izvukle iz kandži ruskog medvjeda, ipak se Hrvatima i Slovencima mora priznati ono što je priznato svim drugim suverenim europskim narodima. Hrvatska je ipak provela višestranačke izbore, izradila novi Ustav, provela referendum i proglasila samostalnost. Hrvatska nakon svih poniženja od Europe ipak hoće u Europu. Za razliku od Miloševićeve Srbije za koju je svaki spomen Europe morá.

Eto, to su neki od razloga zašto Hrvatska rat ne može nikako izgubiti. A od njezine organizacije obrane, aktiviranja svih raspoloživih resursa zavisi koliko će rat vremenski trajati i koliko će još žrtava Hrvatska morati položiti.

22.09.

Deveti dan bitke za vinkovačku vojarnu

Što je s Vinkovcima?

- Što se zapravo zbiva na području općine Vinkovci u ovom trenutku o tome vinkovačka, slavonska i hrvatska javnost putem radio postaje Vinkovci dvadeset četiri sata na dan slušaju »da nema razloga za paniku«. O tome kako se dio tenkovske kolone koja je prije dva dana krenula iz Srbije uspio probiti čak u Mirkovce nema nikakvog objašnjenja. Pitanja je bezbroj, no novinari ih u Vinkovcima nemaju kome postaviti. Press konferencija već devet dana uopće nema, resorni član općinske vlade zadužen za informiranje je na službenom putu, a do kriznog odnosno ratnog štaba je nemoguće doći. Koga god se telefonom zove njega nema, »nalazi se na terenu«. Ovakav odnos prema javnosti među građanima izaziva ogorčenje, ali ni oni, za sada, nemaju kome prosvjedovati. Vinkovčani tako praktično devet dana ne izlaze iz podruma, a što se zapravo zbiva vani mogu samo nagađati. Bilo kakva preciznija informacija odbija se argumentacijom da su »operacije u toku«. I tako deveti dan za redom grad se bombardira, deveti dan za redom vode se borbe za vojarnu, sela u istočnom dijelu općine se evakuiraju, a gdje je zapravo front, a gdje pozadina ne zna nitko. Sve što smo uspjeli saznati je, da je jučer oko podne u dva navrata bombardiran Nuštar iz vojnih zrkoplova, da opskrba grada ipak funkcionira te da su telefonske veze djelomično pokidane. I to bi bilo sve, osim

što su jučer oko 14 sati vojni zrakoplovi nadlijetali Vinkovce. Što se stvarno događa u Mirkovcima u Starim Jankovcima, u Srijemski Lazama, u Slakovcima i Đeletovcima ne može se čak niti nagađati.

22.09.

Kako su od velikosrpske agresije obranjeni Vinkovci

Okrvavljeni Bosut

- Grad Vinkovci smješten je u istočnoj Hrvatskoj, u Slavoniji, na značajnoj razmeđi prometnih pravaca. Korijeni ovog grada datiraju još iz rimskih vremena. Grad duge i bogate povijesti preživio je turska osvajanja i brojne ratove. Posebno velikim razaranjima grad je bio izložen u drugom svjetskom ratu. Poslije rata Vinkovci su obnovljeni i danas imaju 40.000 stanovnika, a u općini Vinkovci, koja svojim istočnim dijelom graniči s republikom Srbijom, živi 98.000 stanovnika. Vinkovci su jedno od najvećih željezničkih čvorišta u jugoistočnoj Europi, tu raste čuveni slavonski hrast, a dvije trećine površine općine je plodno poljoprivredno tlo. Bitna osobina tog grada je ta da je on oduvijek bio hrvatski i pripadao Hrvatskoj. Ovogodišnjim popisom stanovništva utvrđeno je da 80 posto stanovništva općine čine Hrvati, a oko 12 posto Srbi. Za stratege stvaranja velike Srbije osvajanje Vinkovaca imalo je iznimman značaj. Padom tog grada bio bi moguć srbijanski prodor duboko u unutrašnjost Hrvatske prema Zagrebu. Stoga je plan zauzimanja Vinkovaca brižljivo isplaniran, a sve je počelo događajima od 2. svibnja u Borovu Selu.

Borovo Selo - početak terora u Slavoniji

Terorizam je na tlu Slavonje počeo 2. svibnja tragičnim zbivanjima u Borovu Selu. Riječ je o naseljlu od 7.000 stanovnika uglavnom srpske nacionalonsti, smještenom na hrvatskoj obali Dunava na granici Hrvatske i Srbije. Prvo su tijekom travnja u Borovo Selo stigle četničko-terorističke skupine koje su se iz Srbije prebacile skelom preko Dunava. Njihov zadatak bio je da se potpomognuti srpskom propagandnom mašinerijom nastane u srpskim selima u Hrvatskoj i na sve načine uvjere Srbe u Hrvatskoj da su im ugrožena nacionalna prava, te ih potom natjerajú na oružanu pobunu protiv demokratski izabrane vlasti u Hrvatskoj. Dana 1. svibnja skupina do zuba naoružanih četnika zaustavila je u Borovu Selu četvoricu hrvatskih policajaca i zadržala ih kao taoce. Slijedećeg dana oni su telefonom pozvali hrvatsku policiju da dođe po svoje kolege da bi potom hrvatskim policijskim snagama u Borovu Selu postavili zasjedu. Tom prilikom snajperskim hicima u Borovu Selu ubijeno je, a potom izmasakrirano, 12 hrvatskih policajaca, a dvadesetak ih je ranjeno. Uloga federalne armije u tim zbivanjima ostala je zauvijek nerasvijetljena, jer se taj zločinački čin zbio u 11 sati prije podne, a jedinice JA pojavile su se tek u 17 sati navečer. Šok koji je taj zločin proizveo u vinkovačkoj i hrvatskoj javnosti bio je ogroman. Nakon svega, u Borovo Selo otišao je savezni premijer Ante Marković i tamo se sastao s teroristima. Već tada bilo je jasno da teroristi imaju nečiju visoku zaštitu i da se sve pokušava prikazati kao nesretan skup okolnosti, a ne kao svjesno planiran zločin. Kao što je uspostavljen četničko- teroristički centar u Bovoru Selu, tako se u slijedeća dva mjeseca preko Borova Sela kao glavne terorističke baze u Slavoniji uspostavljao terorizam u dobrom dijelu srpskih sela u Slavoniji.

Mirkovci kao nastavak

Uz Borovo Selo, zasigurno najpoznatiji četničko-teroristički centar u Slavoniji, uspostavljen je u Mirkovcima. Mirkovci su od 11 sela s pretežito srpskim stanovništvom u općini Vinkovci najveće selo, u njemu je živjelo približno 3.200 stanovnika od čega 2.500 Srba i 500 Hrvata. Posebnost Mirkovaca je u njihovom položaju. Mirkovci, naime, dodiruju rubni dio grada Vinkovaca, Mirkovce od grada dijeli samo željeznička pruga Vinkovci - Brčko. Treba reći da je hrvatska policija tada od ukupno 37 sela u općini, policijsku postaju imala samo u jednom, a ni u jednom selu s pretežito srpskim stanovništvom. To je znatno olakšalo neopažen dolazak noću naoružanih skupina iz Srbije. Barikade na svim prilazima srpskim selima postale su sastavni dio života, a već puna četiri mjeseca cesta preko Mirkovaca iz grada u istočni dio općine je zatvorena. Kad god je hrvatska vlast pokušavala uspostaviti bilo kakav kontakt, on je bio bezuspješan. A pri svakom pokušaju hrvatske policije da deblokira prometnicu ispriječila bi se federalna vojska koja bi to protumačila kao agresiju na goloruk srpski narod.

Okupatorska vojska naoružala Srbe u Hrvatskoj

Istina je, međutim suprotna, upravo su Srbi u Hrvatskoj, njihov ekstremni dio, do zuba naoružani, a sve oružje je vojne proizvodnje i armija im ga je dala besplatno. Do 19. srpnja iz Mirkovaca i drugih terorističkih uporišta na grad se pucalo streljačkim naoružanjem. A tada, 19. srpnja, grad je prvi put gađan iz Mirkovaca minobacačkim granatama od 60 i 82 milimetra. Jedna osoba tada je poginula, a više ih je ranjeno. Još žešći minobacački napad na Vinkovce zbio se 22. srpnja. Tada je na grad palo 140 granata, uglavnom 120 mm kalibra. Hrvatska policija tada je krenula u akciju čišćenja rubne zone grada i pritom likvidirala 48 terorista. Za odmazdu u mjestu Vrapčana, gdje se nalazi vojno skladište, okupatorska vojska je iz zasjede ubila još 12 hrvatskih policajaca. Od 22. srpnja do danas gotovo svaki dan teroristička skupine iz Mirkovaca bacale su granate na grad. Pritom je poginulo dvadesetak, a ranjeno više desetaka civilnih građana.

Armija bombardira Vinkovce

U više navrata armija, koja se potpuno stavila u službu Miloševićevog režima, prijetila je da će iz kasarne na rubu grada topovima i višecjevnim bacačima sravniti grad zbog najmanje provokacije. Dana 11. rujna to svoje »obećanje« ona je i izvršila. Toga dana skupina od 40 prisilno obiliziranih rezervista Mađara iz Vojvodine predala se hrvatskim vlastima, zatraživši da im hrvatske vlasti omoguće bijeg u Mađarsku, što su one i učinile. Vojsci je to bio dovoljan razlog da Vinkovce bombardiraju topovima, tenkovima i višecjevnim bacačima. Sve to bio je samo uvod u novi, još veći zločinački napad na Vinkovce. Taj napad dogodio se između 14. i 24. rujna, kada su građani Vinovaca deset dana proveli u skloništima i podrumima. Odlukom Vlade Republike Hrvatske zbog izvršenih zlodjela svim vojarnama okupatorske vojske u Hrvatskoj uskraćena je do daljeg redovita opskrba strujom i vodom. Vinkovačkom garnizonu to je bio dovoljan razlog da opet počne bombardirati grad iz svih oružja. Istovremeno, Vinkovci su bombardirani i od četničko- terorističkih skupina iz Mirkovaca, Gaboša i Ostrova koje je armija opskrbila i teškim naoružanjem. Tijekom tih deset dana u više navrata grad su bombardirali i vojni zrakoplovi ne birajući ciljeve i bacajući međunarodnim konvencijama zabranjene kazetne bombe. Tragična bilanca tog zločina je pedeset pet mrtvih, 188 ranjenih građana, te gotovo potpuno razrušen grad. Stradale su crkve, škole, bolnica dječji

vrtić, stambene zgrade, itd. Protuudarom Garde na vojarnu vojska se povukla, a vrh armije je nakon pregovora pristao na potpuno povlačenje jedinica armije iz vinkovačke vojarne. To je bez ikakvih incidenata izvršeno 27. rujna i jedinice armije iz vinkovačke vojarne otišle su u Srbiju. No, četničko - teroristično uporište Mirkovci, u kojemu je više od 30 tenkova M-84, desetak višecjevnih bacača raketa, te ostalo naoružanje, ostali su kao prijetnja Vinkovcima. Šanse za moguće političko rješenje nisu velike, pa tako nisu isključeni ni novi zločini nad nedužnim civilnim stanovništvom.

05.10.

Prodor okupatorske vojske na pravcu Šid - Vinkovci

Čija je istočna granica?!

- Ako se nešto brzo ne učini, vrlo se lako može dogoditi da istočna Slavonija doživi reprizu tragičnog pada Baranje, praktično bez značajnijeg opora. Malo je odgovora, a na desetine pitanja, dilema i nedoumica u poprilično uznemirenoj vinkovačkoj javnosti. Od traženja dežurnog krivca nema koristi, a upravo to mnogi videći da nešto ne štima čine. Što se ustvari dogodilo. Nepobitna je činjenica da je osvajanje vinkovačke vojarne (dvotjedno) najduže osvajanje jedna vojarne u Hrvatskoj, kao što je nepobitna činjenica da pad vojarne nigdje u Hrvatskoj nije plaćen tako skupo, u ljudskim životima i materijalnim razaranjima. Tragična bilanca je 70 poginulih i oko 200 ranjenih, a u gradu praktično nema neoštećene zgrade.

No, dok je vojarna osvajana, dvije okupatorske vojne kolone iz Srbije su propuštene, s objašnjenjem da idu u pravcu Negoslavaca, na vukovarski front i da je to samo »popuna« za one koji su tamo poginuli ili dezertirali. Glavni kamen smutnje je činjenica da se novi vojni konvoj, uz određene gubitke, uspio probiti od Tovarnika sve do Mirkovaca, iako je bio definiran stav da je Mirkovcima nakon pada vojarne u Vinkovcima postalo kritično, i da im se nikakva pomoć jednostavno ne smije dopustiti. Samo prvog dana žestok otpor pružen je u Tovarniku, a potom su hrvatska sela Tovarnik, Slakovci, Ilača i Jankovci osvojena od strane neprijateja. Tko je odgovoran teško je reći, tek linija obrane u ovim mjestima funkcionirala je kao linija obrane mjesnih zajednica, a ne kao linija obrane istočne hrvatske granice, mjesta gdje direktno iz Srbije stižu konvoji vojne tehnike i dobrovoljaca. U međuvremenu tijekom ponedjeljka neprijatelj je osvojio još dva mjesta: hrvatsko selo Antin i mađarsko selo Korođ. Situacija je sada takva kakva jeste. Sjeverno od toka rijeke Bosut, od hrvatske granice pa do nadomak Vinkovaca i Osijeka čitav jedan teritorij gotovo u potpunosti kontrolira okupator. Drže se kao izdvojene enklave još Đeletovci, Nijemci, Nuštar Cerić, Marinci, Bogdanovci i Tordinci a za ove posljednje nije izvjesno koliko će još izdržati veliki pritisak. I naravno Vukovar kao najsvjetlija točka hrvatskog obrambenog rata. No odsječe li se cesta Vinkovci - Marinci - Bogdanovci - Vukovar pitanje je koliko »hrvatski Staljingrad« može izdržati strahoviti svakodnevni pritisak koji se na njega vrši sada već 38. dan bez prestanka. Sve to možda i ne bi toliko zbunjivalo, kada se ne gleda lista četničko- terorističkih uporišta na tom području koja je podugačka, i koja se sada povezuje u jedinstvenu neprijateljsku teritoriju. Tu listu čine: Borovo Selo, Mirkovci i Stara Tenja kao tri posljednje prave vojarne JNA u istočnoj Hrvatskoj, te Markušica, Gaboš, Ostrovo, Šodolovci, Bijelo Brdo, Sremske Laze, Negoslavci, Bršadin, Pačetin, Bobota, Orolik, Šidski Banovci.

Ima međutim još nešto. Sve je više u javnosti prisutna teza o tome da na ovom prostoru postoji rezerva varijanta »Velike Srbije«. Ona glasi: Od Osijeka i Vinkovaca definitivno, ili barem zasad, odustajemo, oni su pretvrdi orasi. Vukovar međutim mora pasti, a Nuštar, Cerić, Tordinci, Laslovo, Marinci i Bogdanovaci moraju nestati s lica zemlje. U tom slučaju ostaju samo srpska sela i granica ide sjeverno od rijeke Bosut od same hrvatske granice do nadomak Vinkovaca, a potom linijom Mirkovci - Karađićevo - Markušica - Šodolovci - Stara Tenja do pred Osijek, te cijela Baranja. Koliko su ovo samo tlapnje srbijanskih ekstremista drugo je pitanje. Tek gledanje činjenicama u oči u ovom trenutku na istočnoslavonskom frontu ne daje previše razloga za otpimizam, pogotovo obzirom na nepobitnu činjenicu širenja okupatora, odnosno gotovo svakodnevnog osvajanja po jednog hrvatskog naselja.

Više od 20.000 stanovnika Ilače, Nijemaca, Slakovaca, Starih Jankovaca, Privlake, Otoka, Nuštra, Cerića, Korođa i Antina je u zbijegu u južnom dijelu vinkovačke i sjevernom dijelu županjske općine. Svi bi se oni željeli što prije vratiti, a veliko je pitanje kada će to zaista moći, uz činjenicu da je niz obiteljskih domova okupator nemilosrdno uništio. Morala, volje da se brani Hrvatska, pa čak i naoružanja ne nedostaje. U organizaciji međutim štošta ozbiljno škripi, a opće je mišljenje da Vinkovcima nedostaje profesionalni časnik višeg čina, kao zapovjednik i objedinitelj svega onoga što se sada naziva hrvatskim oružanim snagama na vinkovačkom području. Da nešto ne štima svjedoči i pismo Kriznog štaba općine Vinkovci poslano jučer na najviše republičke adrese, o tome da je nužno »jačanje obrambene linije na ovom području«. Sve to prate dosta učetale priče o nužnim i skorim kadrovskim promjenama u Vinkovcima. Što će se od svega toga zbiti teško je prognozirati, tek situacija je isuviše ozbiljna, koncentracija neprijateljskih snaga isuviše velika, da bi se išta više moglo prepuštati slučaju.

06.10.

Pismo poginulog okupatorskog vojnika

»Više se nikada nećemo vidjeti«

Promatran kroz medijske izjave, rat u kojem se brani narod Hrvatske, a identificirani je agresor vodstvo Republike Srbije koje upotrebljava jugoslavensku armiju, zbroj je podataka, brojki, činjenica... No, žešće, emocijama nabijenije ipak su individulne sudbine. I one koje svakodnevno pogađaju ispaćeni narod naše republike, u bliskoj budućnosti i samostojne države, ali, i one teže shvatljive, teže i objašnjive - sudbine vojnika koji se bore za sulude ideje vodstva agresorske klike.

Na ovom mjestu prenosimo neposlano pismo vojnika, ratnika, koji je poginuo. Mladost i snagu položio ni za što, ali bez svoje volje. Natjeran da služi okupatorskoj bandi. Evo kako je uoči smrti, svom ocu **Milutinu u Čačak** pisao vojnik **Ivica Kozoderović**:

»Zdravo tata!

Izvini što ti se do sada nisam javio, ali stvarno nisam imao odakle, a ni kada. Ko zna i ovo da li će ti stići, ali se ipak potajno nadam da hoće. Ja sam za sad dobro, ali sve je manje nade da će tako ostati do kraja. Naime, kako koji dan ide sve su manje šanse da ćemo se ikada vidjeti više. Kad smo došli u Šid, odmah smo sutradan krenuli dalje u selo Šidski Banovac koje je srpsko. Usput smo morali da prođemo kroz Tovarnik i Ilaču gde je inače bilo okršaja. Tu smo bili 3-4 dana pa smo prešli u selo Slakovci koje je također ustaško, ali tu smo nešto lakše ušli nego prethodno.

Posle dva dana smo na polovini puta između Vukovara i Vinkovaca. Tata sve manje snage i volje za ovo imam. Ništa nije kao što se pričalo na TV i Radiju. Mi sve pred sobom rušimo i ubijamo pred sobom. Sve sam sitiji toga i samo hoću da vas sve ponovo vidim i zagrlim. Ne mogu više da izdržim ovo. Još sada nas je uhvatilo nevreme, a u tenku curi na sve strane. Ne znam šta bih ti više pisao. Potajno se nadam da ćemo se videti, ali sve su manje šanse za to. Mogao bih još da ti pišem, ali nemam snage više za to. Puno vas voli i nadam se ne poslednji put pozdravlja vaš Ivica«.

Ivičini roditelji, otac i majka poginulog vojnika okupatorske armije, pismo će, kad bude bilo moguće, dobiti, ali sina neće vidjeti nikad više.

Poginuo je u bici kod Nuštra.

16.10.

Jastrebova konferencija za tisak u Vinkovcima

Bez Vukovara nema Hrvatske

- Čovjek koji ni za živu glavu dva mjeseca nije htio pred javnost u posljednjh deset dana treći put izlazi. Njegov apel u nedjelju navečer u foajeu hotela »Slavonija« u Vinkovcima prije svega rezultat je pritiska njegovih najbližih suradnika da su sva sredstva iscrpljena i da osim obraćanja hrvatskoj i europskoj javnosti nije preostalo ništa drugo, što bi moglo spasiti Vukovar. Razgovor Jastreba s Hrvatskim i inozemnim novinarima izgledao je ovako:

»Sazvao sam ovu konferenciju da kažem nekoliko riječi. Na području operativne grupe Hrvatske vojske Vukovar, Vinkovci, Županja - situacija je izuzetno teška. Na pravcu Lipovac - Županja očekujemo novu frontu. Koncentracija snaga u smjeru Šid - Adaševci te iz tuzlanskog korpusa u smjeru Tuzla - Brčko izuzetno je velika posljednjih dana. Južno od Brčkog stacionirana je velika grupa četnika, a namjere tuzlanskog korpusa su forsiranje mosta na Savi kod Brčkog. Da se to ne bi dogodilo, trebaju nove snage i nova sredstva. Grad Vukovar nalazi se u izrazito teškoj situaciji. Mi pokušavamo još jednom animirati hrvatsku javnost da spasimo 11.000 civila, da spasimo 2.000 djece u Vukovaru. Hrvatska mora sve potencijale angažirati da se žene i djeca izvuku iz Vukovara, a zatim u boj za konačnu slobodu. Izraze i objašnjenja poput »NEMAMO« više ne možemo tolerirati. Ako spasimo Vukovar, preko njega spasit ćemo i Hrvatsku. Prvenstvena mi je želja da učinimo sve u kratkom vremenu da ovaj svijetli cilj ostvarimo. Sve dosadašnje borbe, sve što su dosad napravili branitelji Vukovara i Vinkovaca past će u vodu ako hrvatska i svjetska javnost ne učine sve da deblokiraju Vukovar.

Poslije deblokade, ishod rata u hrvatsku korist uopće ne dolazi u pitanje.

Da li je danas neprijatej osvojio bilo koji dio Vukovara?

Ne, danas neprijatelj nije osvojio bilo koji dio Vukovara. Na potezu Buđak - Trpinjska cesta neprijatelj je izgubio velik broj ljudi, prije svega zahvaljujući hrabrim bojovnicima Vukovara, a zatim i preciznoj pomoći hrvatskog topništva.

Da li u gradu Vukovaru u ovom trenutku (nedjelja navečer oko 21 sat) ima tenkova?

Da, u gradu ima sada tenkova. Ali, moramo biti precizni. U predjelu između **Lužca i Buđaka** ima određen broj neprijateljskih tenkova, iako je veći broj od onih koji su krenuli uništeni. Cilj agresora je presjeći Vukovar na dva dijela, postaviti klin između Borova Naselja i Vukovara. Time bi grad došao u izuzetno tešku situaciju, jer se tada vukovarska obrana ne bi mogla pregrupirati s jedog dijela grada na drugi, odnosno tamo gdje je to potrebno. Učinit ćemo sve da to spriječimo, jer će u protivnom agresor početi ostvarivati svoje mračne ciljeve. Naši ljudi zvali su nas iz Amerike, Australije, čak i iz Izraela, nude nam materijalnu i moralnu pomoć. Ta pomoć je dobra, ali Vukovaru su sada prijeko potrebna kvalitetna sredstva protuoklopne obrane. Nitko nema pravo da diskriminira Hrvatsku, da uvodi embargo oružja koji pogađa samo jednu stranu.

Da li je točno da ste ovih dana bili u Zagrebu i s kime ste bili?

Da, točno je, bio sam u Zagrebu kod svih nadležnih ministara, kod predsjednika Vlade i Sabora i na kraju kod predsjednika Tuđmana osobno. Svi su nas srdačno primili i lijepo se ophodili, ali ono što smo tamo za Vukovar tražili, nažalost, to su još uvijek samo obećanja, a tražili smo sredstva i ljude. **No, toga nema, nije korektan odnos onih koji neprekidno lansiraju priče o stalnom slanju snaga, svježih snaga u Vukovaru, jer od toga nema ništa.**

Da li ste upoznati s inicijativom Mesića za konvoj mira i za Vukovar?

Osobno s tom Mesićevom inicijativom nisam upoznat, no moram reći da su svi dosadašnji konvoji samo štetili Vukovaru.

Mislite li da se u slučaju konvoja mira i humanitarne pomoći radi o nesposobnosti hrvatske vlasti?

Ne mislim da se radi o nekakvoj nesposobnosti, nego prije je riječ o nečem drugom. Naprimjer posljednji konvoj. Nas se ništa ne pita, konvoj odlazi u vukovarsku vojarnu, tamo se časte i prespavaju. Uhitili su našeg čovjeka bez problema, a kad smo mi htjeli uhititi časnika JA da ga zamijenimo za našeg kolegu, europski promatrači rekli su nam »radije nas prvo ubijte«. Jasno je dakle, na čijoj su tada oni strani bili. Ja nisam političar i politika me zaista ne zanima. Ja sam profesionalni vojnik i mene zanimaju Vukovar i Hrvatska.

Bez oslobođenog Vukovara nema slobodne Hrvatske. EZ vodi čudnu politiku, čak je izbjegao reći tko je ovdje agresor, toj »dičnoj« Europi čak nije bitno hoće li ovdje poginuti 200.000, 300.000 ili jedan milijun ljudi.

Imate li poslije svega osjećaj da je Zagreb napustio Vukovar?

Ne stoji da nas je Zagreb napustio, nego je riječ o tome da je Zagreb mogao učiniti mnogo više, a to nije. Zagreb mora znati tko je prioritet u hrvatskoj obrani, ako to ne učini, onda je ovaj dio Hrvatske prepušten sam sebi. Osjećam da se nešto debelo valja iza brda, a vukovarski branitelji to neće dopustiti. Teško je objasniti indolentan odnos prema Vukovaru, a Hrvatska sigurno ima toliko snage da izvrši proboj. Neki u Zagrebu jednostavno ne poznaju situaciju u Vukovaru, a uz to postoji oportuni odnos u vođenju borbe. Neki naši ministri misle da se stvari mogu riješiti za zelenim stolom. Hrvatska je ušla u rat s namjerom da ga dobije, a unatoč svemu nije izvršena opća mobilizacija. Tamo gdje se sada u Hrvatskoj ne vode oružane borbe ima i oružja i uniformi, a kad bi se iz tih područja pomoglo, Vukovar ne bi bio u ovoj situaciji. Čini mi se da će i Vinkovci ako se stvari radikalno ne izmijene, uskoro biti u istoj situaciji.

Ima li slabosti u organizaciji hrvatske obrane i u suradnji MUP-a te hrvatske vojske u istočnoj Slavoniji?

Istina je da postoje određene slabosti. Nije do kraja jasno tko je kome nadređen. Normalno bi bilo da postoji jedno zapovjedništvo, ali to nije tako. I to su te rezerve koje Hrvatska mora iskoristiti. Sve te akcije moraju se koordinirati iz jednog zapovjedništva. Vukovar zbog vlastite sigurnosti nikada neće pristati da netko sa strane određuje smjer kojim će stići nekakav konvoj. S te strane, dolazak konvoja humanitarne pomoći Dunavom za grad je izuzetno velik rizik, zbog realne opasnosti ubacivanja neprijatelja istom linijom.

Možete li komentirati pretpostavke da su neke visoke republičke adrese ovu tiskovnu konferenciju na sve načine pokušale prvo spriječiti, zatim spriječiti dio novinara da budu nazočni, sve do izjava da su tenkovi u nedjelju u Vukovar »pušteni namjerno«?

Ja sam 23. listopada rekao da ako pomoć ne stigne za pet do sedam dana da će Vukovar biti osvojen, no to se srećom nije pokazalo točnim. Točno je da je bio pokušaj da se konferencija bojkotira. Prvo je u hrvatskim medijima bilo objavljeno da će konferencija biti u 18 sati, kada su se novinari (inozemni i domaći) zaputili u Vinkovce i kada su stigli na pola puta objavljeno je da je tiskovna konferencija »već održana«, da bi na kraju bilo javljeno da će ona biti ujutro. Oni koji su sve pokušali da se istina o Vukovaru prikrije nisu u tome uspjeli. Istina o Vukovaru mora ići, mora prodrijeti u svijet.

Što možete reći o odnosu Hrvatske vojske i HOS-a?

Sve hrvatske vojne formacije na području vojnooperativne zone Vukovar, Vinkovci, Županja pod jedinstvenom su komandom i zapovjedništvom. U Vukovaru nema nikakvih problema, a u Vinkovcima i Županji ima nekih sitnijih problema i to sad brusimo. Pripadnici HOS-a kao i svi ostali koji se ovdje bore moraju izvršavati komande hrvatske vojske i hrvatskog zapovjedništva. Može biti jedino tako i nikako drukčije.

Da li je točno da ste Vi profesonalni vojnik?

Točno je da sam profesionalni vojnik i žalosno je da se moram baviti politikom. Bio sam i u Glavnom stožeru u Zagrebu. Oni su obećavali mnogo toga. Naišao sam na izraze:

Zove se Dado. Prezime nije važno. Varaždinac, gardist, hrvatski vojnik. Jučer je sjedio u mojoj kancelariji, malo se ogrijao od hladnog vjetra koji je puhao vani. Borio se u Varaždinu, dugo vremena bio je u Vukovaru. Sad je u Vinkovcima. Kaže dok se rat potpuno ne završi, dok ih ne protjeramo, nema stajanja. Sjedeći kod mene napisao mi je za uspomenu jednu pjesmu. O Vukovaru naravno. Na rastanku poželio sam mu sreću, poželio sam mu da preživi rat, dočeka punu hrvatsku slobodu i vrati se u svoj i naš Varaždin.

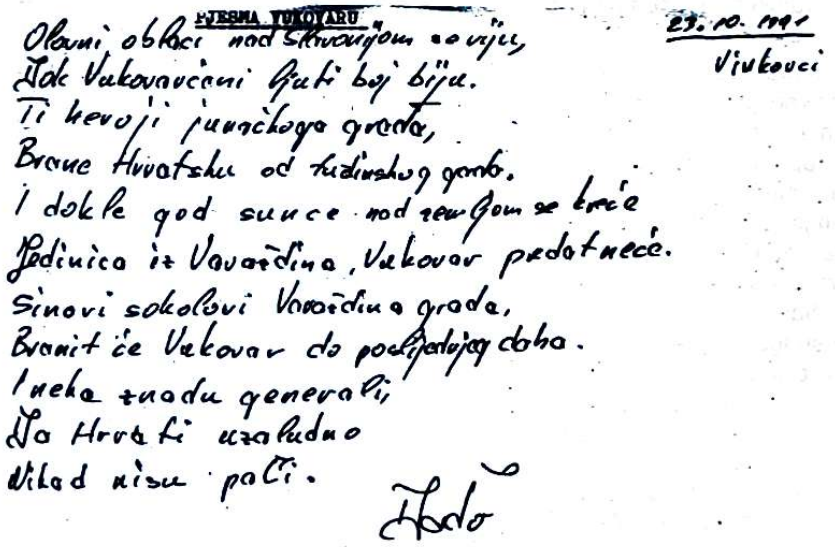

PJESMA VUKOVARU

Olujni oblaci nad Slavonijom se viju,
Dok Vukovarčani čuti boj biju.
Ti heroji junačkoga grada,
Brane Hrvatsku od tudinskog jarma.
I dokle god sunce nad ravnom se kreće
Jedinica iz Varaždina, Vukovar predat neće.
Sinovi sokolovi Varaždina grada,
Braniti će Vukovar do posljednjeg daha.
Ineka tuđu generali,
Da Hrvati uzaludno
Vikad nisu pali.

Dado

23. 10. 1991
Vinkovci

Zove se Dado.Prezime nije važno.Varaždinac,gardist,hrvatski vojnik.Jučer je sjedio u mojoj kancelariji,malo se ogrijao od hladnog vjetra koji je puhao vani.Borio se u Varaždinu,dugo vremena bio je u Vukovaru.Sad je u Vinkovcima.Kaže dok se rat potpuno ne završi,dok ih ne protjeramo,nema stajanja.Sjedeći kod mene napisao mi je za uspomenu jednu pjesmu.O Vukovaru naravno. Na rastanku poželio sam mu sreću,poželio sam mu da preživi rat,dočeka punu hrvatsku slobodu i vrati se u svoj i naš Varaždin.

»Pa, ali, možda, vidjet ćemo«. U jednoj pravoj vojsci toga ne može biti. I danas kad smo zvali za pomoć bilo je toga »vidjet ćemo«. Nema toga, ima da se nađe, kupi.

Da li je točno da bolnica radi u nenormalnim uvjetima?

To je točno, a osoblje te razorene vukovarske bolnice činilo je sve da se pomoć ranjenicima pruža normalno. Imamo recimo, nedostatak sredstava za anesteziju. To je možda moglo biti »normalno« 1943. godine, no danas 1991. godine to nije normalno. Hrvatska i svijet ne mogu dopustiti da se u Vukovaru pacijenti operiraju naživo, bez ikakvih anestetičkih sredstava.

No, europski promatrači više su se bavili pronalaženjem maršruta konvoja humanitarne pomoći, koje nama ne odgovaraju, nego spomenutim problemom.

Kada ćete krenuti u proboj Vinkovci - Vukovar?

Nisam rekao da ćemo krenuti u proboj na toj liniji. Ima i drugih pravaca, znatno lakših za osvojiti, no spomenuta transverzala strateški je izuzetno važna. Od Karadžićeva do Nijemaca neprijatelj, posebno višecijevnim raketnim bacačima, tuče po svim pravcima. **Imamo pouzdane podatke da je Srbija od SSSR-a dobila višecijevne raketne bacače kalibra 260 mm.** Znamo i broj tih VBR-ova, ali ga ovdje nećemo reći, no svi možete pretpostviti što znači kada se iz jednog takvog VBR-a iz 36 cijevi u jednom mahu pri velikoj brzini ispali više od 700 kg najrazornijeg eksploziva. **Gorbačov i SSSR znači misle da Hrvatska nije dovoljno razorena, a sve to radi se uz blagoslov SAD. To je grozna spoznaja.**

Što možemo učiniti da se prestanu upotrebljavati, prema Ženevskoj konferenciji, zabranjene kasetne bombe?

Mi u Vukovaru i Hrvatskoj ništa ne možemo učiniti. To je grozna spoznaja, jer **Europa i SAD NEĆE** ništa učiniti.

Da li bi Zagreb mir u Hrvatskoj mogao »zamijeniti« za Vukovar?

Da takva mogućnost postoji.

Što ste razgovarali s Tuđmanom?

U razgovoru s Tuđmanom stekao sam dojam da on nije dovoljno obaviješten, da ne dobiva dobre informacije od svojih suradnika o Vukovaru. Pakrac je, naprimjer, u srcu Hrvatske i on nikada ne može biti srpski, a ovi rubni dijelovi, granični dijelovi možda bi to mogli biti. S tim agresor računa.

Da li je točno da ono oružje koje je potrebno Vukovaru da se sad obrani, Hrvatska ima na svome teritoriju?

Znam sigurno da Vukovar, Vinkovci i Županja to oružje nemaju. Osijek već mnogo bolje stoji. Žalosno je čuti ovih dana na HTV-u izvješće kako je »sedmi dan mira u Osijeku«, a isti dan u susjednim općinama Vukovaru i Vinkovcima poginulo je 30 osoba. Kada ćemo uz takav pristup osloboditi Hrvatsku?!

Da li je hrvatska vojska na županjskoj fronti spremna za obranu?

Županjski dio ove fronte spreman je za obranu onoliko koliko je Glavni stožer dao sredstava, uz to što smo manji dio odavde dali Županji. No, u Županji glavni problem nije u materijalno-tehničkim sredstvima, nego u ljudima koji ne mogu shvatiti da će borbe zaista biti i to krvave borbe. Ima naznaka da se pojedinci na najvišim funkcijama u općini Županja ponašaju oportuno. Ako se tako budu ponašali, vrlo brzo bit će poubijani pred naletom agresora. Da nije formirana operativna grupa (ova), Vukovar bi već pao. Vukovarski branitelji nisu zaslužili milostinju, tražimo ono što smo zaslužili ono što smo zaslužili i što Hrvatska i svijet moraju dati.

Što se događalo s Cerićem?

Napad na Cerić izvršili smo zbog neprijateljskog napada na Bogdanovce da bismo s toga dijela odvukli dio snaga. Cerić nismo osvojili, ali smo uništili pet neprijateljskih tenkova, jedan oklopni transporter, te pritom ubili nekoliko desetaka četnika. Posljednjh dana Bogdanovci, baš kao i Nuštar, postali su trn u oku agresoru.

Da li se unatoč svoj blokadi može u Vukovar?

Nema mjesta na svijetu gdje se ne može, da li nosimo oružje ili ne, o tome ne bih govorio.

Da li je točno da se u Vukovaru uz Hrvate u obrani grada bore i Srbi?

Istina je da ima i Srba koji su s uključili u obranu grada i to vrlo rano. Oni imaju osjećaj da je Hrvatska njihova domovina i zato se bore i kamo sreće da je više Srba u Hrvatskoj imalo taj osjećaj. Mi u Vukovaru imamo cijele srpske obitelji, ali tamo se ljudi ne dijele po naciji nego po tome da li su za obranu grada.

Da li ste optimist u pogledu ishoda bitke za Vukovar i Slavoniji?

Nikad se u duši nisam lošije osjećao. Neprekidno sa svojim suradnicima radim na tome da dođemo do Vukovara. Moji su osjećaji isključivo vezani uz Vukovar i sve sam u stanju učiniti za taj grad. U Vukovaru smo napravili sistem obrane koji funkcionira kao švicarski sat. Svaki bojovnik zna što mu je činiti u svakom trenutku, a vi se, gospodo novinari morate izboriti da istina o Vukovaru stigne u medije. Na HTV-u istina se svodi na ono što kaže vrhovništvo, a ima i drugih istina. Vi ste večeras od mene čuli samo dio istine, a ona je mnogo **kompleksnija.**

Ta pitanja moraju jednog dana dobiti odgovor, na njih se neće moći a ne odgovoriti.

Kakav je Vukovar danas grad?

To je sablastan, razoren grad koji strašno smrdi na ljudsko meso, jer četnici svoje mrtve ne kupe. To je grad koji živi u podrumima. Jedino je čovjek tamo dobar, on je to mogao izdržati i nadam se da će još moći. Samo borci su vani, jer neprekidno, 24 sata na dan, padaju rakete i bombe. Djeca u Vukovaru nemaju dječje hrane, bolesnici se naživo operiraju, ali to je, u ovim uvjetima, izuzetno dobro organiziran grad. Novinari nas naprimjer pitaju kako uopće uspijete raznositi hranu, ljudi su se s tim srodili. To povijest rata još ne pozna, to nitko nikada nije vidio.

Što mislite o JA?

Bio sam i sám nekad vojnik JA. Nisam niti sanjao da bi JA mogla s tom žestinom i strašću ubijati nedužne, za neku imaginarnu ideologiju. **Radi se o tome da hoće dio teritorija, da hoće biti gazde na Balkanu, to im je u genima. No nijedna sila nije vječna. Bit će još mnogo žrtava i borbi, no HRVATSKA ĆE BITI SLOBODNA - Ako je Evropa tako ODLUČILA, ako nas je žrtvovala, mi ćemo ići do kraja.**

Što očekujete od Haaga?

Osobno od Haaga ne očekujem ništa. **Poslije svakog novog Haaga Hrvatska je izgubila po pet, šest, sela i po jedan grad. Za to vrijeme agresor se pregrupira, dovode nove snage. U Haagu Srbija ostvaruje svoje najave na jedan legalan način. Vrijeme je da svi u Hrvatskoj progledaju. TREBA BITI JASNO DA SE ARMIJA NEĆE POVUĆI.** Ona trči, ona hoće biti brža i za »zelenim stolom« riješiti pitanje istočne Slavonije.

Je li Srbija iznenađena otporom u Hrvatskoj?

Srbi su sigurno iznenađeni, nisu niti sanjali tako žestoko otpor u Hrvatskoj i toliko gubitaka. Svjedoči o tome i ponašanje javnog mišljenja u Srbiji. Naprimjer: **kompletan**

rezervni sastav 252. oklopne brigade JA s komandom stacioniranom u Petrovcima vratio se u Beograd i otišao u Skupštinu Srbije da se odbije boriti. Sve to govori da nisu dobo predvidjeli razvoj događaja u Hrvatskoj.

03.11.

Tko su ustvari herojski vukovarski branitelji

Dario opet ima tatu!

- Tko su ustvari herojski i neponovljivi branitelji Vukovara, tko su ti kako ih je pokušavala pogrdno nazivati srbijanska propagandna mašinerija: »zenge«, »mupovci«, »pobesneli hadezeovci«, tko su ti branitelji Vukovara koji su tri mjedeca prkosili Miloševićevoj, Šešeljevoj i Adžićevoj Srbiji. Tko su ljudi koji su srušili četiri različite vojne doktrine o suvremenoj strategiji i taktici osvajanja gradova, tko su oni koji su za jedan grad vezali više tenkova i ostalih oružja i oruđa, nego što ih je bilo na svim ostalim frontovima u Hrvatskoj zajedno.

S jednim od njih bili smo sinoć. Zove se **Ante** i to je dovoljno. Rekao nam je i prezime, a onda više sam za sebe: »Prezime, šta znači prezime, moje je prezime ustvari Hrvat«. Iz Đurđenovca je, srednje dobi, radnik. RADNIK, a ne RATNIK. U Vukovar je išao kao dobrovoljac. Htio je u Vukovar, kaže »osjećao sam da mi je tamo mjesto«. Otišao je 28. rujna na 10 dana. Takve su tada bile uobičajene smjene. Dario ima samo tri godine. Dario je njegov sin koji je na očevom odlasku plakao. Ima suze krupne kao orah, pričao nam je Ante dok smo pili pivo u Vinkovcima. Ne pijem pivo, ne pijem ništa, ali kako da Vam objasnim »zaželio sam se piva u Vukovaru«. Plakao je Dario, i Antina supruga je plakala. Dario je samo osjećao, a supruga je vjerovala da Antu više nikad neće vidjeti. **Znalo se već tada što je Vukovar**. Tih 60 dana ne bih promijenio za cijeli svijet. To je nešto što je duboko u meni, rekao je i tada su mu pošle suze. Zapalio je i ruka mu je drhtala. Kako da vam pričam to gospodine, ja Vas i ne poznam tko ste. Tamo su ljudi pucali i PLAKALI. Snajper ti pogodi najboljeg druga u čelo, nekoliko metara od tebe, a Ti ne smiješ prestati pucati, jer oni dolaze, nadiru, pijani, drogirani. To nisu ljudi, mi smo se tamo borili sa zvijerima. Stisneš zube, plačeš, oplakuješ tek poginulog druga i pucaš. Tamo sve smiješ uraditi, samo ne smiješ nikada prestati pucati. STRAH, šta je to strah, nema straha. Ima prvih 10 dana, kad ti je sve nestvarno, kad gledaš borce oko sebe. Poslije nema ničega, postoji samo položaj i oni ispred tebe. I ti im nedaš da probiju liniju obrane. NE DAŠ im, jer iza tebe su civili, žene, djeca. Tako priča Ante koji je bio na »sajmištu«. Svi u Vukovaru baš svi su bili junaci. Ante nam ipak priča da su »oni iz Borova naselja bili otkačeni, šta su im oni radili to se ne može opisati«.

Po jedna lepinju i pola mesnog nareska bio nam je obrok posljednjih tjedana. Za civile nekad nije bilo, za nas je moralo biti. Snaga je vrlo bitna. U sprintu moraš 500 metara pretrčati pod kišom projektila za nekoliko mi-

nuta, obaviti zadatak i istog trenutka nazad. Za to treba snage. Nikad svoj obrok nisam dao odraslom civilu. Djeci jesam. Vidiš ih male, uplakane, slinave, raščupane. Vidiš kako gledaju u tvoju lepinju i daš im je. Borci bi tada rekli »Danas ću preskočiti ručak«. Izgubio sam 15 kilograma za nepuna dva mjeseca. Nisam umoran, ja nisam umoran. Nekoliko dana mi treba da vidim Darija i ženu, evo tu su mi njihove slike. Moram odspavati, odspavati nekoliko dana i dobro se okupati. Tako govori Ante, čovjek koji je 60 dana proveo u vukovarskom paklu u teksas riflama. Moram u Vinkovcima nabaviti gardijsku uniformu, moram pred ženu doći u njoj i pred Darija. On to voli i zna šta je, iako ima tek tri godine. A 10 godina smo ga čekali, da li znate koliko ga volim... Vukovar, Vukovar... nema grada, GRADA tamo nema, ruševine, ruševine, ruševine. Nije moralo tako završiti, NIJE MORALO, ali vratit ćemo se mi. Oni nas nisu pobijedili, nikad nas nisu pobijedili i nikad nas neće pobijediti. Oni su samo UŠLI U GRAD kad mi više nismo imali municije. Prošli smo sve njihove prstenove i obruče, JEBEŠ njihove prstenove, oni nisu nikakvi borci. Mi ćemo se vratiti. EVROPA NAS JE OSTAVILA NA CJEDILU, ona je kriva za sve, rekao je jednom danskom novinaru koji se upetljao u naš razgovor. Naručili smo još jedno pivo i kavu. Pogledajte moje ruke, ja sam PRAVIO PARKET. Na njima nema promjene, nekad su bile žuljevite od parketa, sad su otvrdile i izbrazdane, prsti su izgrebani od stalnog punjenja metaka u okvir. Puni, pucaj, puni, pucaj.. dan noć, to Vam je Vukovar bio. Ante, jedan od anonimnih vječnih vukovarskih heroja želio je nastaviti pričati, ali ga je umor počeo savlađivati. Otišao se otuširati toplom vodom, otišao se OKUPATI poslije dva mjeseca. Ante ide kući. Dario OPET IMA TATU.

12.11.

Povodom intervjua Bože Sušeca

Vukovar nije atletski miting

Poštovani gospodine Sušec: kada pišem poštovani gospodine ja zaista tako i mislim, jer Vi ste barem do vašeg intervjua »Glasu Slavonije«, za mene predstavljali upravo to, poštovanog gospodina. Sada sam prilično pokoleban, makar možda ne previše sretan izbor naslova intervjua »Lažu li vukovarski novinari« vašem razmišljanju dodaje i ono što mu ne pripada. Krenimo redom. Sve što te Vi rekli o Vukovaru, ja sam pročitao i kao ratni izvjestitelj iz Vinkovaca, prateći iz neposredne blizine vukovarsku dramu, sve što Vam mogu reći jeste to da mislim potpuno suprotno od Vas, da mislim ne samo da niste u pravu, nego da ste nehotično bacili ljagu na po mom dubokom uvjerenju medijske i ne samo medijske heroje rata u Hrvatskoj. Nema govora o tome da bi moj napis bio u funkciji obrane vukovarske novinske ekipe: Glavaševića, Vukovićke, Mirkovićke ili Estereichera. Uostalom prvih troje nikad uživo u životu nisam vidio, a posljednjeg samo sticajem okolnosti poznam da »dva puta po deset minuta«. Ima međutim nešto drugo. Ako mi sada kao izvjestitelji, reporteri, ne znam što, na takav način govorimo o vukovarskim izvjestiteljima, što onda hrvatska javnost treba misliti o Vašem doprinosu. O doprinosu onih koji su nakon slanja izvješća, ili razgovora u nekim od udobnih studija HTV-a otišli doma svojoj obitelji, otišli u kazalište, ili s prijateljima na kavu.

Vi kažete »pa nije to blokada... blokadu su proglasili vukovarski novinari sami«. Ja Vam tvrdim, ako će ovo moja matična novina imati kuraže objaviti da BLOKADA JESTE, da je blokada informativnog prostora iz Vukovara bila najdrastičnija od svih izvješća sa svih hrvatskih frontova. Tamo gdje je cenzure smjelo biti najmanje, bilo je najviše. Pokušajmo obojica zamisliti kako bi bilo tko od nas izvještavao kada bi tvoj i moj i naš Zagreb bio (ne daj bože) u potpunoj agresorskoj blokadi. Kako bi to bilo kada bi se prema Zagrebu uperilo 100 višecijevnih raketnih bacača, 200 haubica, 300 tenkova i 15.000 četnika. I kada bi tri mjeseca trajala neprekinuta topnička paljba po Zagrebu i kada bi tri mjeseca svaki drugi dan zapjenjeni četnici jurišali da probiju liniju obrane grada. Da li bi se tada otišlo u kako Vi kažete »dramatiziranje dramtičnog« i da li bi tada to bio »apsurd koji ne možeš progutati«. A sve to tri mjeseca napadalo je na grad 40 puta manji od Zagreba.

Idemo dalje. Druga »činjenica« koju ste naveli jednostavno ne stoji. Nikada ni u jednom izvješću iz Vukovara nije navedeno (jer sve sam ih pozorno slušao) da je na Vukovar kako vi ironično komentirate palo 7.000 projektila. Ali 3.000 projektila je dosta puta navedeno i tri tisuće projektila (a vjerovatno i više) je padalo na Vukovar. Ako Vi kao vrsni sportski komentator podijelite 3.000 projektila na 24 sata, onda dobijete po jedan projektil na svakih »28,8 sekundi« . A 28,8 sekundi ne samo da je vjerovatan »prosjek topničkog udara na Vukovar u nizu dana«, nego je u dosta dana razmak od 28,8 sekundi između dva projektila bio pravi dar s neba, bio zatišje i primirje, nešto kao između dvije zračne uzbune u Zagrebu. Treće: Vaša rasprava da bi u tom slučaju palo na Vukovar više bombi, nego na Berlin u drugom svjetskom ratu je nešto što je apsolutno izvan konteksta. Kada je Berlin sravnjen onda je on sravnjen tisućama teških avio-bombi iz američkih bombardera u stotinama navrata. Nijedan klasični projektil iz bilo kog topničkog oružja sa zemlje, osim projektila zemlja - zemlja, nema efekat razaranja kakav imaju teške aviobombe. Vukovar nije sravnjen, zato što nije bio izložen masovnim udarima teške neprijateljske avijacije, ali je gotovo sravnjen zato što je gađan svim kalibrima sa zemlje kojima je agresor raspolagao.

Četvrto što sam želio da Vam kažem: da li Vi gospodine Sušec znate da su izvještaji Siniše Glavaševića više pogađali neprijateljsku ratnu mašineriju i ratnohuškački raspoloženu srbijansku javnost od svih spotova i emisija o strahotama rata u Hrvatskoj koje je emitirala i proizvela HTV, ne želeći nimalo umanjiti doprinos HTV-a.

I posljednje, ono što je najbitnije. Vukovarski dopisnici, odnosno ratni izvjestitelji, shvatili su negdje između 45 i 60 dana opsade Vukovara, ono što smo mi iz vinkovačke perspektive glede hrvatskog odnosa prema Vukovaru shvatili 82 dana opsade Vukovara, a što Vi ni u trenutku kad se Vukovar gasi očito niste mogli dokučiti.

I na samom kraju još jednom da posegnem za onim Vašim »dramatziranjem dramatičnog«. Već tisuću godina ima (najmanje) kako na velikoj europskoj rijeci Dunavu, uz niz drugih europskih naroda obitavaju i Hrvati. A u trenutku kada ovo, ako, bude objavljeno Hrvata, na obalama Dunava, NEĆE BITI. Razumijete, gospodine Sušec, s jedne od velikih europskih i civilizacijskih raskrsnica, Dunava, Hrvati su protjerani, a vrijeme i način njihovog povratka na Dunav krajnje je neizvjestan. Razmislite malo o tome, ovo što se sada događa nije uzbudljivi atletski miting, nego nešto mnogo dublje i DRAMATIČNIJE...

17.11.

Zašto Europa ne razumije Hrvatsku

Žrtvovani, poniženi i prodani?!

Tražila je od nas Europa demokratske izbore, tražila je da glasamo za ono za što mi želimo glasati, a jedini »europski uvjet« bio je da se riješimo sistema koji je trajao četiri i po desetjeća. To je bilo nedjelotvorno, to je bilo trulo, to je bilo nazadno i s niskim standardom: to je bilo sve ono od čega je Europa zazirala. Kada je Hrvatska, međutim, to učinila, što zbog osobnih poriva, a što zbog europskog zelenog svjetla, tada je počeo hrvatski hod po mukama: u početku kao nemir i tjeskoba, potom kao »lokalni nemiri u Hrvatskoj«, te u finalu koji još traje kao totalni rat protiv Hrvatske. Rat genocidnih razmjera, rat bez premca u suvremenoj povijesti: kombinacija vijetnamskog rata, rata u Iraku, crveno-kmerskih eksperimenata, Libanona i Sjeverne Irske. Dogodio se rat koji Hrvatska nije ni sanjala, dogodio se rat koji u Europi 1991. godine traje godinu dana. I što se dogodilo onda? Što se Europe tiče, nije se dogodilo ništa. Jedan lord, jedan beskurpulozni, ambiciozni, zapadnoeuropski minstar, jedan u Zapadnoj Europi potpuno marginalan grad, i europska zakulisna ping-pong diplomacija, započeli su nešto što se može nazvati »ruski rulet s hrvatskom krvlju« (u srbijanskoj režiji).

»Iritiranje« Europe

Prije samo šest mjeseci, pa čak i prije samo tri mjeseca, pitanje »koliko Hrvata treba da bude ubijeno i zaklano da bi Europa dala Hrvatskoj ono što joj pripada«, zvučalo je kao neutemeljeno, kao provokativno, kao ono što nije uputno glasno reći, jer bi to moglo »iziritirati« Europu, a »ona je za nas«. Sada, šest, odnosno tri mjeseca kasnije, pokazuje se da nijedno pitanje nije toliko potrebno, logično i toliko životno istinito, kao upravo to: »europska gospodo, koliko zaista Hrvata treba završiti na panju, da biste nam rekli, pa i vi ste građani Europe, pa i vama pripada europsko nebo, pa i vaša djeca imaju pravo na sreću i radost«. Stara Dama, da ne upotrijebimo drugi, bar za sadašanje hrvatske prilike, daleko pogodniji izraz, udijelila nam je nekoliko osmijeha, izrazila je svoje suosjećanje, napravila je tobože zabrinut izraz lica. Milosrdno, preko raznih »humanitarnih« organizacija, poslala nam je nekoliko kamiona starih krpica, s kojima inače ne zna što bi i pritom diskretno poručila »trpite do daljnjeg«. Zašto, kako, zbog čega? Ako je Jugoslavija srbijanski ratni plijen, još iz prvog svjetskog rata, valjda neke europske dividende ima i Hrvatska. Vis-a- vis nepobitne činjenice da je ovdje zaustavljeno širenje Otomanskog carstva, da je turski klin u europski kontinent ovdje najdublje prodro, no da bečke zidine pod kojima je bio, nikada nije polomio zahvaljujući u znatnoj mjeri hrvatskim borcima, hrvatskoj krvi koja je stoljećima bila toliko jeftina, da se bezpoštedno prolijevala od Karpata i Galicije, do Ulma i Pariza. Hrvate možda prati vjekovno proklestvo da im je »dopušteno« prolijevati krv za druge ali ne i za sebe, za svoju djecu i svoje unuke. Sve što je Hrvatsku snašlo u posljednjih godinu dana dogodilo se bez razloga.

Za Europu Hrvatska je Balkan

Hrvati hoće državu i zbog te »bogohulne ideje« Europa ih kažnjava. Jer, nije teško dokučiti da ni Jugoslaviju Europa nikada nije gledala državu, u onom smislu te riječi kako su kotirale Britanija, Francuska ili Italija. Jugoslavija je za tu Europu bila samo »paradržavni mehanizam« kojim je sedam desetljeća na okupu prisilno držao najveći dio Balkana. Za Europu, Hrvatska jest Balkan i to je najbolnija hrvatska spoznaja u posljednjih godinu dana. Ovdje nema nafte, ovdje nema »ekonomskih interesa«, vojnu intervenciju nema tko »financirati«, a u globalnoj ulozi svjetskog žandara i za »velikog Sama« idealno je da smo svi na gomili, pa kako nam bude. To što netko nekoga ubija, što netko nekoga kolje, što se ogromnom vojnom mašinerijom gazi biološko biće jednog duboko ponosnog i samosvjesnog naroda, na to je Europa diskretno zažmirila. Famozni lord prije dva dana poručio nam je da bi »do uspostave mira u Hrvatskoj moglo doći za četiri mjeseca«?! Što reći za tu izjavu, a što reći za zapadnoeuropske kalkulacije. Englezi »imaju Škote i sjeverne Irce, Francuzi Korzikance, Španjolci Katalonce, Italija neutažljivi višestoljetni žal za istočnom obalom Jadrana, a Nijemci koji bi jedini htjeli pomoći ne mogu, jer to je onda »četvrti Reich«. Europa si je čak dopustila i takav luksuz da je jedan balkanski diktator prosječne inteligencije i umobolnih vojnopolitičkih opsesija podvoji po liniji europske integracije i europskog jedinstva. Radije i to nego pomoći Hrvatskoj. »Stop the War in Croatia« vrti se šest mjeseci, ploča se već potpuno izlizala, no ništa se ne mijenja. Hrvatska je stalna nadomak priznanju, nadomak pomoći, ali uvijek joj nedostaje neki »uvjet« koji iskrsne u posljednji trenutak. Hrvatska već pliva u krvi. Na njezinom teritoriju, bez obzira pod kojom bojom i zastavom, poginulo je već petnaest tisuća ljudi. Hrvatska sela i gradovi su spaljeni, projekt »sprežena zemlja« ostvaruje se sistematski 24 sata dnevno, a »zbog mogućnosti širenja sukoba« Hrvatska ne može legitimno uvesti jednu jedinu pušku, kako bi se pokušala obraniti. Europa Hrvatskoj, kada se maknu sve magle, jednostavno ne dopušta da se obrani od veliko- srbijanske aždaje. Europa i Zapad računaju da će Hrvatska iskrvariti, da će kleknuti i reći: Pa, dobro, nakon svega ostajemo zajedno. No, kako je u posljednjih stotinu godina u svim bitnim procjenama Europa ispala gotovo politički diletant, sjetimo se samo Chemberlena, tako se »stara dama« i ovaj put u svojim »proračunima« debelo prevarila.

18.11.

Dosad najveći vandalizam agresorske vojske

Izgorjela Velika crkva

-Dosad najveći vandalizam agresorske vojske dogodio se u srijedu 20. studenog u popodnevnim satima. Katolička crkva u centru grada Svetog Euzebija i Poliona, takozvana Velika crkva prvo je pogođena s 5 direktnih projektila iz pravca Mirkovaca, a potom je pogođena i zapaljivim zrnom. U požaru koji je potom izbio izgorio je čitavi toranj crkve, a u vrijeme dok smo pisali ovaj izvještaj oko 20 sati požar je još trajao i crkva je gorjela dalje. Napori vinkovačke vatrogasne ekipe da lokalizira i ugasi požar nisu urodili nikakvim plodom, jer je odmah po izlasku vatrogasne ekipe na mjesto događaja uslijedilo novo bombardiranje crkve. Dekan vinkovački, prečasni Tadija Pranjić izvještavajući biskupa đakovačkog i srijemskog msr. Ćirila Kosa pred našim očima je plakao i jedino što je uspio izustiti bilo je »Gospodine biskupe zapalili su nam crkvu«.

Vinkovačka crkva svetog Euzebija i Poliona bila je za Vinkovčane njihova katedrala, jedan od znakova prepoznavanja ovog grada. Nakon što je u ranijim bombardiranjima neprijatelj potpuno uništio župni dvor u neposrednoj blizini crkve, sada je očito svjesno na »red« došla i sama crkva.

Riječima opisati neka od zlodjela srpske okupatorske vojske poput ovog naprosto nije moguće. Riječi nisu dovoljne da bi se označilo što se ustvari dogodilo. Da li igdje u svijetu pri kraju dvadesetog stoljeća u plamenu završavaju sakralni objekti, da li se igdje u svijetu, osim

»Gospodine biskupe zapalili su nam crkvu« - telefonom je, dok je još gorjela vinkovačka crkva Sv. Euzebija i Poliona javio prečasni Tadija Pranjić, dekan vinkovački

u Hrvatskoj, godine 1991. pokušava izbrisati katoličke i svake druge korijene jednog narode nije potrebno odgovarati.

21.11.

Zašto Srbija slijedi Miloševića

Paranoja zvana Jugoslavija

Kada se razgrnu sve političke, duhovne, ratničke, i osvajačke i sve ostale magle u zemlji Srbiji, kada se srbijanska stvarnost ogoli do kraja, ostaje samo jedno pitanje koje traži odgovor, ostaje pitanje svih pitanja, ostaje ključ bez kojega nije moguće razumjeti ni nekom Novozelanđaninu ili Kinezu zašto se dešava ovo što se dešava a pogotovu ne Hrvatu. To pitanje glasi: »Zašto Srbija slijedi Miloševića?«

Jer da Srbija uglavnom »slijedi« Miloševića nije teško dokučiti, vidjeti, čak ni dokazati. Srbija četvrtu godinu zaredom još od »osme sjednice«, s kojom je samo naizgled sve započelo, zapravo vjerno u stopu slijedi Miloševića. Nakon što je tri godine vodio na uzici, kao kakvu kućnu pudlicu, Srbiji je od sredine 1991., godine, od otvorene agresije na Hrvatsku, Milošević zapravo navukao luđačku košulju, iz koje ona za proteklih šest mjeseci nije niti pokušala izaći, a kada će i kako izaći pitanje je na koje zasad pravog odgovora nema. Nema sumnje da je Milošević želio rat, nema sumnje da Milošević ne podnosi Hrvate, nema sumnje da u svim ostalim narodima bivše Jugoslavije gleda manje vrijedne nacione, a u Albancima jednostavno rečeno nižu rasu. Sve to nema sumnje, kao što je nema ni u pogledu zaključka da se Milošević sa Srbima u Hrvatskoj tako okrutno i krvavo poigrao, kao nitko nikada prije njega u srpskoj povijesti. Zašto je Srbija napala Hrvatsku, zašto naprimjer nije Hrvatska napala Srbiju? Pod izgovorom da je Beograd, kao što je to zaista radio, desetljećima skoncentrirao sve što je mogao u sebe. Zašto bi Hrvatskoj bilo dovoljno njezinih pedesetak tisuća četvornih kilometara teritorija. Pitanje je samo naizgled trivijalno, a obrazloženje tipa da »Hrvata ima duplo manje« nisu nikakav poseban argument, jer Irak je napao četiri puta brojniju državu a Izraelci su ni manje ni više, nego 200 puta manje brojni od Arapa s kojima se tri desetljeća poigravaju. Pitanje Zašto dakle ostaje? Zašto je dakle Srbija napala Hrvatsku. Jer osobno Adžić, Kadijević, Milošević, Hadžić, Babić, Šešelj ili Arkan to nisu mogli, da su tisuću puta kao što jesu to željeli. Moralo je postojati još nešto dublje, morale su postojati »pretpostavke« za rat. Moralo je biti nešto u duhovnom biću prosječnog Srbijanca, zbog čega je on pristao da rata bude, a tek kada se uvjerio da se u tom ratu itekako gine i sa srpske strane, tek onda počeo negodovati i dezertirati. Ni tada međutim dovoljno glasno i energično da bi taj rat mogao zaista prestati.

A taj sudbinski razlog je Jugoslavija. Jugoslavija ne samo kao državna tvorevina, nego Jugoslavija kao paranoja. Koja je bitna razlika između prosječnog mentalnog sklopa prosječnog Hrvata i Srbina. U biti radi se (dušu na srce) o dva marginalna europska naroda, o dva naroda na rubu zapadne civilizacije, od kojih Hrvati svoju nit sa zapadnoeuropskom civilizacijom nikad nisu pokidali i grčevito je drže, dok je kod Srba stvar nešto drukčija. Srbi bi željeli biti dio zapadnoeuropske civilizacije, ali pod određenim »uvjetima. Kao što su: da Zapad prihvati pravoslavlje kao al pari katoličanstvu i protestantizmu, što Zapad nikada neće prihvatiti, da Zapad prihvati ćirilicu kao nešto što bi pri kraju dvadesetog stoljeća bilo ravnopravno latinici, da zapad prihvati kao »normalno« raskol na zapadno i istočno rimsko carstvo, koji se zbio pred tisuću godina i već tada sudbinski odredio raskrsnicu civilizacija i još nešto ne manje važno, da Zapad odnosno veliki europski narodi Nijemci, Francuzi, Englezi, Italijani prihvate i Srbe kao veliki europski narod, što oni nikada neće uraditi ne u pogledu Srba, nego ni u pogledu Luksemburžana ili Flamanaca. Hrvatima je jasno da su mali narod, ali narod duge povijesti, značajne tradicije i nezanemarive kulture. S te strane Hrvati prilično realno gledaju na sebe u europskom okviru. Kod Hrvata problem je na drugoj strani. U nikad ničim uzvraćenoj ljubavi od strane Europe, u »stavu« da je Zapadu strašno stalo do Hrvata kao do Hrvata, zbog antemurale cristiantis ili nečeg drugog, ili trećeg. A to »uvjerenje« Hrvatima se 1991. godine obilo o glavu, kao nikad u njihovoj trinaeststoljetnoj povijesti.

Srbi naprotiv imaju nerealne apetite, ali vrlo realistično gledaju na Europu. Vrlo dobro su shvatili da u Europi »nitko nikome ne pomaže«, da je Europa učionica u kojoj svaki učenik svakome, pa i onome s kim dijeli klupu, u svakoj prilici podmeće nogu i ruši ga.

Ta »Paranoja zvana Jugoslavija« upravo je koncentrirani izraz mita o veličini, srbijanskog naravno, mita o nekakvoj značajnoj ulozi Srbije u europskom i svjetskom političkom pokeru.

Tvorevina Jugoslavija bila je upravo idealno rješenje, idealan okvir za održavanje privida moći i veličine Srbije i tu se od 1918. do 1990. nije promijenilo ništa, a vrlo dobro se živjelo.

Hrvati će, kao i svi ostali narodi iz bivšeg boljševičkog podneblja, tražiti kredite od Zapada, tražit će pomoć zapada materijalnu i financijsku. No, Hrvati ne traže ništa badava, ne traže kredite kao milostinju, ne traže da im itko išta pokloni. Hrvatska želi živjeti od sebe, od rada i pameti svojih građana. Da bi i sebi i ostalom svijetu pokazala koliko vrijedi, stekla poštovanje i samopoštovanje. To je kvalitet koji Hrvatska ima i koji će kad tad doći do izražaja.

Sa Srbijom stvari realno gledajući stoje nešto drukčije. Devize, carine, vojska, policija, savezna administracija, ambasade, konzulati, trgovinska i sva druga predstavništva, međunarodni kreditni aranžmani, sve su to monopoli na kojima je Srbija u jugo ljušturi egzistirala 72 godine.

Jugoslavija je za Srbiju bila i ostala njezin ratni plijen iz prvog svjetskog rata, njezina kolonija, a Slovenija i Hrvatska bili su dragulji u toj kolonijalnoj kruni. Srbija se godine 1991. rastaje s Jugoslavijom. Neće više biti prelijevanja kapitala, neće više biti raznih fondova za nerazvijene, raznih fondova za Kosovo, neće više biti ambasada, konzulata, predstavništava i poslanstava, vojnog, policijskog i administrativnog aparata, u kojemu su Srbi unaprijed bili predodređeni za sve što im je bilo interesantno. Neće više biti energetske politike u kojoj je nafta (zato što je Hrvatska) strateško gorivo, pa se »raspodjeljuje sa savezne razine, a struja zato što je Srbija najviše proizvodi, stvar je »republičke ekonomske politike«. Neće više biti stanja u kojemu se 99% međunarodnih sportskih, kulturnih, političkih, ekonomskih i svakih drugih skupova održavaju u »glavnom gradu«, a da bi se održali potrebno je u »rekordnom roku« izgraditi sportske komplekse, kongresne centre, podzemnu željeznicu. Jer sve je to u »interesu Jugoslavije, podizanja njezinog ugleda u svijetu«. Platit će, financirat, onaj tko može a mogle su zna se tko: Slovenija i Hrvatska. Neće više biti svega toga dakle, a zemlja Srbija, kao i sve ostale europske zemlje, morat će se okrenuti radu, poduzetništvu, štednji, odricanju, surovoj ekonomskoj utrci u kojoj postoje pravila kojih se svi pa i Srbija moraju pridržavati. Koliki udio građana Srbije je na to bio spreman prije početka ovog rata teško je reći. Tek činjenica je da broj onih koji se za to »još nisu osjećali sposobni« nije bio zanemariv, a da je čitava garnitura na vlasti, da je »beogradska čaršija« u takvom raspletu stvari prije svega za sebe osobno i egzistencijalno gledala, smak svijeta. Što će u tom slučaju raditi savezni administrativni aparat skoncentriran do posljednjeg ministarstva u Beogradu, koji je u zlatnim vremenima Yugo komunističke birokracije činilo nekoliko desetina tisuća zaposlenih, a što će raditi sto tisuća profesionalih oficira, od koga će dobivati penzije bivši oficiri, borci i prvoborci, sve do onih još živih sa solunskog fronta i iz balkanskih ratova. Kako će se onda Beograd izboriti za Olimpijadu i tko će je financirati ako nestane Jugoslavije. Kako će se uopće živjeti bez Jugoslavije, bez stanja u kojemu smo mi »glavni«. Kako će tada, u tom stanju, kad Srbija bude sama i suočena sa sobom zvučati »narodne poslovice« tipa, »govori srpski, da te ceo svet razume« ili »što Srbin izmisli Japanac napravi«.

I »odgovor« je pronađen, a »pronašao« ga je naravno Slobodan Milošević. Čitav taj program koji Srbija još »slijedi« on je genijalno sažeo u jednu jedinu rečenicu, u svega devet riječi: »Ako ne umemo da radimo umemo da se bijemo«. I točka.

Istina u ostalim bivšim jugorepublikama održani su izbori, u svima njima odjednom se nešto počelo govoriti o slobodi, demokraciji ljudskim pravima i što je »najtragičnije« za Srbiju o potrebi za politikom čistih računa. Jedina prava prepreka međutim su Hrvati, Jedino oni imaju petlju da s kalašnjikovima izađu pred tenkove, jedino oni se mogu pokušati suprostaviti. Zato treba slomiti ideju hrvatske države u samom korijenu; a s Makedoncima, Albancima, Muslimanima, posebno s Crnogorcima uređenje »treće Jugoslavije« biti će stvar tehnike. Bolje ratovati nego raditi -danas je jedini politički program koji realno egzistira u Srbiji. Kada se srbijanska opozicija povremeno mlako ograđuje od rata, onda je to samo zato da bi »napakostila stranci na vlasti«. Inače kada vojne operacije protiv Hrvatske idu dobro, onda je i opozicija bolje raspoložena.

Srbiji je u podsvijesti jasno da Jugoslavije više neće biti, no »uspomene na nju« toliko su jake da se taj trenutak rastanka i po cijenu krvi grčevito nastoji odgoditi ne za svaku godinu ili mjesec, nego sada za dan, sat i minut.

Hrvatska danas bukvalno pliva u krvi. Hrvati više nikada neće Jugoslaviju. Hrvati nikada više ne žele živjeti u bilo kakvoj integraciji, pa i najlabavijoj sa državom Srbijom. Ideja jugoslavenstva povijesno je rođena u Hrvatskoj, Hrvati danas u vlastitoj krvi sahranjuju Jugoslaviju, sahranjuju svaku i teoretsku mogućnost opstajanja bilo kakve Jugoslavije. Može, ali bez njih.

Prije nego Jugoslavija, idealni politički ogrtač za srbijansku eksploataciju nesrpskih naroda, definitivno umre u svom posljednjem samrtničkom hropcu, još će Hrvata poginuti, biti ubijeno, zaklano, masakrirano, mučeno. U pogledu konačne smrti Jugoslavije više nema nikakvih dvojbi, nikakvi lukavi lordovi tu više ništa kao protulijek ne mogu smisliti. A čovjek koji je više od ikog drugog na svijetu želio sačuvati Jugoslaviju, kao srbijanski ratni plijen s početka stoljeća, Slobodan Milošević samo je vremenski gledano ubrzao njezin definitivni kraj.

22.11.

Što svom ocu u potpuno razrušenom Nuštru piše njegov petogodišnji sin.

Tata, donesi mi...!

Kako to izgleda kada u ratu djeca, odvojena od svojih roditelja, pišu njima pismo. Što im pišu. Dječji zapisi o ratu bolje su svjedočanstvo i upečatljivije govore o ratnim strahotama i od najboljih reportaža i zapisa vrhunskih ratnih izvještača. Jučer smo dobili na uvid pismo jednog petogodišnjeg dječačića, koji piše svom ocu u potpuno razrušenom Nuštru. Dječak je na sigurnom, s majkom, negdje u unutrašnjosti Hrvatske. No ima jedan veliki problem. On je iz Nuštra pri evakuaciji zaboravio ponijeti svoje igračke. Evo kako on svom tati daje »upute« oko iznošenja igračaka iz njihovog polurazrušenog doma u Nuštru.

26.11.

TATA DONESI MI
U VITRINI IMAŠ U PLAVOJ KUTIJI,
OD ONOG AUTIĆA, U TOJ SE KUTIJI
NALAZI MOJ PIŠTOLJ I METCI. DONESI MI I
TU KUTIJU IDRUŽBU PERE KVRŽICE ICRNOG
PETRA I KOSTURE I AKO KOSTURI NISU U
VITRINI ON DA IH NEMORAŠ DONIET!.
DONESIMI PLAVI AUTIĆ I PLASTIČNI
BAGER ISVE AUTĆE I ROMANE I SREBRNE KAMEN-
ČIĆE. PRETRAŽI CJELU VITRINU. I DONESI MI
STOLNI NOGOMET I RIBICE. I MOG KONJA I
KAUBOJA SUNČANE NAOČALE ICICIBANA.
I ŠAH

Tko su Vinkovčani u Zagrebu?

Hrvati za »posebne namjene«!

Rat u Iraku bio je, sada se to dobro vidi, prije svega medijski rat. Njime je Amerika liječila dotad nezaliječene frustracije vijetnamskog i drugih ratova, koje je poslije II svjetskog rata vodila na tuđim teritorijama, za vlastite interese. Rat u Iraku bio je CNN-ov rat, rat u kojemu je jedna promoćurna američka TV-mreža, od klasične vojne intervencije napravila TV-triler, koji su građani cijelog svijeta gledali i naravno »navijali za Amerikance«. I građani Hrvatske tada su sjedili pred TV-ekranima, gledali prijenos rata u zaljevu i navijali za US-army.

Rat u Iraku je završen, a dio građana Hrvatske i dalje putem TV-ekrana svakodnevno gleda jedan drugi rat. To, što se ovaj put rat događa u njihovoj zemlji, što se rat koji oni gledaju preko HTV-a događa u Hrvatskoj i protiv Hrvatske, to kod njih nije promijenilo apsolutno ništa. Oni se »ne daju smetati«, oni i ovaj rat gledaju putem ekrana i naravno, »navijaju za naše«. Pošto to rade redovito, svakodnevno, njihov doprinos uspješnom završetku rata je nemjerljiv, jer što bi Hrvatska vojska na frontu da nije podrške gledalačke publike. Vinkovci tu nisu nikakav izuzetak, ni u kom smislu. I Vinkovci imaju svoje junake i anti-junake, heroje i anti- heroje. Ono što izdvaja Vinkovce od ostalih gradova je to da se ovaj grad gotovo podijelio na dvije polovice.

Jednu sastavljenu od onih građana koji su ostali u svom gradu, čuvati i braniti svoja ognjišta. Oni to rade na najrazličitije načine: jedni su u rovu, drugi u pozadinskim službama hrvatske vojske, treći peku kruh za vojsku, četvrti se veru po krovovoima i pod snajperskim hicima popravljaju pokidane električne vodove, peti sudjeluju u transportu različitih konvoja humanitarne i druge pomoći, šesti kopaju rovove i tako dalje. Svatko daje doprinos na svoj način, posla ima za svakog i nitko nikome ne smeta, niti prigovara.

Druga, samo uvjetno rečeno »polovica« Vinkovčana za to vrijeme smjestila se u Hrvatsku metropolu. U Zagreb su oni prebacili prvo naravno sebe, potom svoje supruge i djecu, svoje ljubavnice, svoje dinarske i devizne račune, svoje automobile i tv-prijemnike, svoju garderobu i nekretnine, svoje slike i svoje kućne ljubimce. Oni nisu IZBJEGLI u Zagreb pred najezdom neprijatelja na Vinkovce. Oni su jednostavno »OTIŠLI« živjeti u Zagreb, dok ovaj rat ne završi. Čim rat završi vratiti će se u »svoje« Vinkovce, jer oni Vinkovce »neizmjerno vole«.

Toliko, da su u Zagrebu čak osnovali i »Klub Vinkovčana«. Oni u ovom ratu ne sudjeluju, jer ovo NIJE NJIHOV RAT. Na opći poziv za mobilizaciju jedan od njih povjerio se svom prijatelju riječima: »pa šta ako me osude i na tri godine zatvora, važno je da me ne strijeljaju«. Bolje tri godine zatvora, nego braniti svoj grad i svoju zemlju. Drugi je, kako ga registarska tablica ne bi »odavala« u Zagrebu, zamijenio registraciju, treći svakodnevno naziva vinkovački Krizni štab, da bi mu se reklo stanje njegovog kućnog ljubimca, koji je ostao sam u praznom dvorištu, u svojoj kućici.

Oni sjede u gradskoj kavani i u još nekoliko »VINKOVAČKIH BAZA« u Zagrebu. Oni svako jutro piju kavu sa šlagom (duplu) uz štok s kiselom. Oni zabrinutog izraza lica redovno kupuju »Večernji list« i »Glas Slavonije«, jer njih zanima kako je u Vinkovcima, oni »nisu zaboravili« svoje Vinkovce.

U udobnim stolicama gradsko kavanskog ugođaja oni intelektualiziraju, vode višesatne ozbiljne debate o tome kada će rat završiti, kada će Hrvatska biti priznata, kada će doći »plavi šljemovi«, kada će JNA napustiti Hrvatsku. Oni imaju »OZBILJNE ZAMJERKE« vinkovačkom rukovodstvu, jer je »učinilo niz propusta«, a oni su na to »na vrijeme upozoravali«, oni su znali da će se »Mirkovci dogoditi«, oni su, oni su, oni su, oni su...

Oni su na vrijeme shvatili da je i rat jedan veliki biznis, da je obrt kapitala u njemu znatno viši no u miru, da se na hrvatskoj krvi može dobro zaraditi i pritom još imati

Podsjetnik na istočno-hrvatsku Kalvariju

oreol »čovjeka koji je puno učinio za hrvatsku stvar«. Oni su odani hrvatski ratni profiteri. Oni mogu nabaviti sve: uniformu i motorolu, snajper i IC-uređaj, armbrust i stinger, samo naravno »sve to košta« i sve to »netko mora platiti«. NJIMA naravno. S Vinkovcima u srcu, u toplim zagrebačkim stanovima, oni nestrpljivo čekaju kraj rata, a kada rat završi, kada sve prođe, Vinkovci će tada ponovo »oživjeti«. Prvaci svijeta u disciplinama pečenih volova, megafona, vina i piva, gozbi, terevenki i agresivne galame, o svom urođenom hrvatstvu i svojim, naravno, ratnim zaslugama, oni će ponovo biti na terasi vinkovačkog hotela, u »Termi«, kod »Tunje« ili u »Bonaparteu«. Njima nitko ništa ne može, jer oni su naši »hrvatski dečki za sva vremena«. Bez njih Hrvatska bi bila siromašnija za jedno iskustvo, prije svega moralne i etičke prirode.

02.12.

Skica za portret hrvatskog vojnika

»U Hrvatskoj, šjor, oni nemaju što tražiti«

Tko su zapravo hrvatski vojnici, tko su tisuće do jučer anonimnih mladića koje sve divljaštvo agresora, sva njegova vojno-tehnička premoć i sav pasivan jednogodišnji odnos Zapada prema agresiji na Hrvatsku nisu pokolebali. Tko su mladići koji su bez galame i pompe, bez prisile, jednostavno uzeli kalašnjikov, ili ga čak sami kupili, i krenuli »u boj za narod svoj«, za punu slobodu i neovisnost Hrvatske. Do jučer potpuno nepoznati, u svojoj sredini nerijetko posve neprimjetni, oni su glavni junaci ovoga rata i glavni graditelji hrvatske pobjede, koja se sada jasno nazire. Na njihovoj hrabrosti, odlučnosti i u krajnjem slučaju krvi, rađa se hrvatska država.

Jedan od njih zove se Ante Jelčić. Rođen je 1957. godine u Metkoviću, od oca Jakova i majke Mande, s bratom i tri sestre. Bio je vodoinstalater, zanat je izučio od oca. Onda je, 1983. otišao na brod. More je vuklo. Punih 30 mjeseci Ante je imao pomorsku knjižicu. Bio je na brodovima za rasute terete. Vidio je Vancouver, Melbourne, Sydney, Čile, Valparais, Rotterdam, Liverpool. Hamburg. Vidio je svijet.

Nastavio je živjeti u Makarskoj. U srpnju 1991. Ante Jelčić odlazi po prvi put u Vinkovce. Odlazi raditi svoj posao vodoinstalatera kod jednog vinkovačkog privatnika. Niti je primio plaću, niti je stigao završiti svoj prvi veći posao u Slavoniji. Vraćajući se jednog dana s posla, na ulici je uživo vidio prvi četničko-teroristički napad na jedan grad u Hrvatskoj. Jedina njegova dilema bila je gdje se prijaviti - u dobrovoljce, u Hrvatsku vojsku. U Makarskoj ili u Vinkovcima. Krajem ljeta, prijavljuje se u hrvatske dobrovoljce u Vinkovcima. »Ja sam Hrvat, katolik. Tako sam odgojen. Nikad nisam mrzio Srbe, ali je određena rezerva postojala.« priča Ante. »Zamalo sam završio u svećenicima, a na kraju, našao sam se u ratu protiv Hrvatske u Slavoniji«.

U Borovo Selo i natrag

Sa skupinom hrvatskih vojnika, Ante Jelčić 16. rujna odlazi na redovitu dvanaestodenvu smjenu u Borovu Naselju. Bio je na prvoj liniji obrane Borova Naselja prema Borovu Selu, uz sam Dunav, na lokaciji oko veslačkog kluba u Vukovaru. Bilo je to prije potpune blokade Vukovara. S Lušca, njegova smjena pješke je preko Bogdanovaca došla do Marinaca. Bilo ih je tridesetak. Iz Bogdanovaca su izišli točno u trenutku kada je počeo silovit zračni napad na ovo hrvatsko selo. Bacane su rakete zrak-zemlja, kasetne bombe i »krmače«. No, oni su već bili u Marincima. Njihov zapovjednik ostao je u Borovu Naselju čekati slijedeću smjenu. Svi su dopali zarobljeništva.

»Mi smo tisuću puta bolji borci od njih. Kada bismo mi imali oružje koje oni posjeduju, rat bi bio gotov za nekoliko dana. Da su oni imali moral hrvatskih vojnika, davno bi nas slomili.« priča Ante. Dužio je automatsku pušku i bombe, gledao četnike, često pijane, kako jurišaju na rovove obrane Borova Naselja.

Bombe i torta

Od 1. listopada Ante Jelčić je hrvatski vojnik u Vinkovcima. U pozadinskoj je službi III bataljuna. U službi je koja borcima na prvoj liniji fronte doprema sve što im je potrebno, od hrane i vode do opreme i naoružanja. Po noći, kao i ostali, ima dežurstva. Ovih dana Ante je u ratom opustošenim Vinkovcima proslavio svoj 34. rođendan. Ništa nije očekivao, samo je toga jutra pitao prijatelje što će popiti. Kada je, međutim, pala večer poslije radnog dana, Antu je čekalo iznenađenje - nekoliko spojenih stolova s bijelim stolnjacima, sa svijećama i serviranim priborom za jelo i piće. Čekala ga je velika rođendanska torta i pokloni kakvi su mogući u ratu: kutija cigareta, boca pića. Konobarica Mara, Vinkovčanka rođena u Tomislavgradu, pripremila je tortu. Jogi i njegove kolege sve su servirali. Našlo se i pečeno prase i 10 litara vina iz Jarmine - hrvatskog sela u vinkovačkoj općini u kojemu je kolonija Zagoraca na padinama Borinaca održavala tradiciju proizvodnje izvrsnog vina.

Čekali su ga čestitanje i grljenje, stisak ruke i želja da svoj slijedeći rođendan proslavi u miru. To su mu poželjeli ljudi koje do jučer uopće nije poznavao, a s kojima danas dijeli sve strahote rata, s kojima se srodio kao s vlastitom braćom. To su: Zvonko, Branko, Ivo, Josip, Pero, Đigi, Boško, Ljilja, Ivan...

Ante Jelčić, hrvatski vojnik, mornar koji je završio u Slavoniji pokušao je održati i nešto kao zahvalni govor za iskazanu pažnju za rođendan. No, sve je završilo pjesmom, slavonskom i dalmatinskom koja se ispreplitala.

Negdje oko ponoći Anti je stigla »čestitka« i od onih koji Vinkovce već tri mjeseca razaraju. Mirkovački četnici počeli su još jedno bombardiranje Vinkovaca. No, na ovom rođendanu to nikoga nije posebno uzbuđivalo. Ovi ljudi navikli su na rat, gotovo je postala normalna stvar da gradom odjekuju eksplozije.

»Ne možemo izgubiti«

Anti su u Makarskoj ostali sin Fedor od 18 mjeseci, kćer Megi od tri godine i supruga Neli. Punih pet mjeseci nije ih vidio, a volio bi, ako bude moguće, za Novu godinu otići kući. Majci se prvi put telefonom javio poslije tri mjeseca. Sve to priča kao nešto najnormalnije na ovom svijetu. Uopće ne sumnja u ishod ovog rata, to je nešto, kaže što Hrvatska jednostavno ne može izgubiti.

U hladnoj vinkovačkoj noći proslava rođendana uz svijeće, večeru i vino djelovala je gotovo fantastično. Sve to događalo se u potpuno zamračenom gradu, dva kilometra od četnika i okupatorske vojske. Pjesma i ples. »Sljedeći rođendan bit će u slobodi. Priznali nas ili ne, do tad će Hrvatska napraviti što je naumila«, govori Ante. Boji li se smrti? »Svi želimo ostati živi, o smrti uopće ne razmišljam. Radimo ono što je naš posao i nastojimo to napraviti što bolje i brže«. Priča o tome kako je došao u kraj nenadano zahvaćen ratom, kako je zavolio Slavoniju, Vinkovce, a da ih zapravo nije stigao na miru ni vidjeti cijele.

»Shvatio sam da se ovdje brani Hrvatska, da, ako ovdje prođu, mogu sanjati o velikoj Srbiji. Najviše me oduševilo kako su me Vinkovčani, Slavonci prihvatili kao Dalmatinca. Kao da sam tu, s njima na Bosutu odrastao« govori Ante.

O ratu samom kaže: »Ovdje se proživljava pakao, željeli su nas potpuno istrijebiti, da nas više ne bude, ali to im jednostavno ne može nikada uspjeti. Vinkovci nikada neće pasti, ja sam siguran da Vinkovci nikada neće pasti: vidio sam naše položaje, vidio što imamo i vidio sam moral hrvatske vojske. Ovdje prolaza nema. Moji Metković i Makarska imali su sreću, nisu razoreni iako je mostarski aerodrom blizu. Tamo pogotovu oni nemaju što tražiti. U cijeloj Hrvaskoj, šjor, oni Vam nemaju što tražiti. Morat će ići odavde, dok je još vremena, ili će na kraju bižat koji dotad ostanu živi«, govori Ante Jelčić, čovjek koji je s oceana doplovio do Borova Naselja, Vukovara i Vinkovaca, jedan od tisuću hrvatskih vojnika koji će radije poginuti, nego dopustiti da Hrvatska bude okupirana.

15.12.

Vinkovci

Genocid u Tordincima

- Prave razmjere zločina nad hrvatskim civilnim pučanstvom u istočnoj Slavoniji, bit će moguće utvrditi tek kada rat završi. Rat još traje, no svaki dan je sve više svjedočanstava o tome da je nad civilnim pučanstvom u istočnoj Slavoniji, počinjen genocid kakav svijet ne pamti još od vremena nacizma.

Najnovije takvo saznanje, iz pouzdanih izvora, govori o besprimjernom zločinu nad civilnim stanovništvom u hrvatskom selu Tordinci u vinkovačkoj općini. U neposrednoj blizini katoličke crkve u Tordincima, u jami čije su dimenzije 25 x 2,5 dubine 1.5 metara, sahranjeni su civili, koje je poubijao agresor, nakon što je osvojio ovo mjesto. Procjene o broju ubijenih i na tom mjestu zakopanih civila su različite, a kreću se od 100, do čak 160. Poginuli civili iz Tordinaca, sahranjeni su zajedno s uginulom stokom, a istina o masakru i genocidu u Tordincima, kad tad morat će se rasvijetliti. Nešto slično, po svoj prilici u manjem obimu, desilo se i u hrvatskom selu Antin, također u vinkovačkoj općini, koje je samo pruga dijelila od poznatog četničko- terorističkog uporišta, Markušica. I tamo je određen broj civila ubijen i zakopan, na prostoru pored željezničke stanice, koja je u vlasništvu gostioničara Ivice, zvanog »Car«. Svjedočenja o tim zločinima i njihovi iskazi došli su od preživjelih Hrvata iz tih sela i njihove izjave snimljene su na magnetofonsku vrpcu.

Onima koji i danas na sve načine nastoje spriječiti međunarodno diplomatsko prizanje Hrvatske i Slovenije, trebalo bi postaviti pitanje kako bi se postavili kada bi se genocid, jame i pokolji nedužnih civila, provodili u njihovoj zemlji. Da li bi se i tada inzistiralo na »ispunjavanju svih uvjeta« za međunarodno priznanje.

U sjeni ovih stravičnih vijesti ostala su dva neuspješna prijelaza agresora preko zaleđenog Bosuta kod mjesta Privlaka, te posjet nove promatračke misije na vinkovačkom području. Prijepodne je zbog pisustva promatrača u Vinkovcima proteklo mirno, što je iskoristio vinkovački Odbor za promotivne akcije, »Vinkovci u ratu«,

utvrdivši precizan kalendar predstavljanja ratnih strahota istočne Slavonije u Austriji i Njemačkoj, koji bi se trebao realizirati u siječnju i početkom veljače.

U Vinkovcima je posljednjih dana prisutan trend blagog povratka civilnog pučanstva, pa vrijednosne procjene govore da je u ovom trenutku u gradu oko 50 posto njegovog civilnog pučanstva, što je obzirom na razmjere ratnih strahota, te i dalje prisutnu opasnost po sve, zadovoljavajuće.

Vijesti iz bosanske Posavine govore o novoj značajnoj koncentraciji srpskih rezervista kod Bijeljine, njih oko 1.500. Agresor bi očito htio i preko Save, no mostovi na Savi su minirani, a led na hrvatskim rijekama kao što se to potvrdilo na Bosutu, je sve kliskiji.

16.12.

Dragi hrvatski vojnici! Evo ja vam šaljem paket da i vi za Božić budete malo radosni. Meni je 9 godina ja stalno slušam o Vama i pjevam Vašu pjesmu: Mi smo Garda Hrvatska, srca su nam junačka, nikog se ne bojimo zemlju svoju volimo... Pišite mi!

- *Tako je prosinca 1991. godine pisao hrvatskim vojnicima njemački dječačić poklonivši im pritom i svoja likovna ostvarenja.*

18.12.

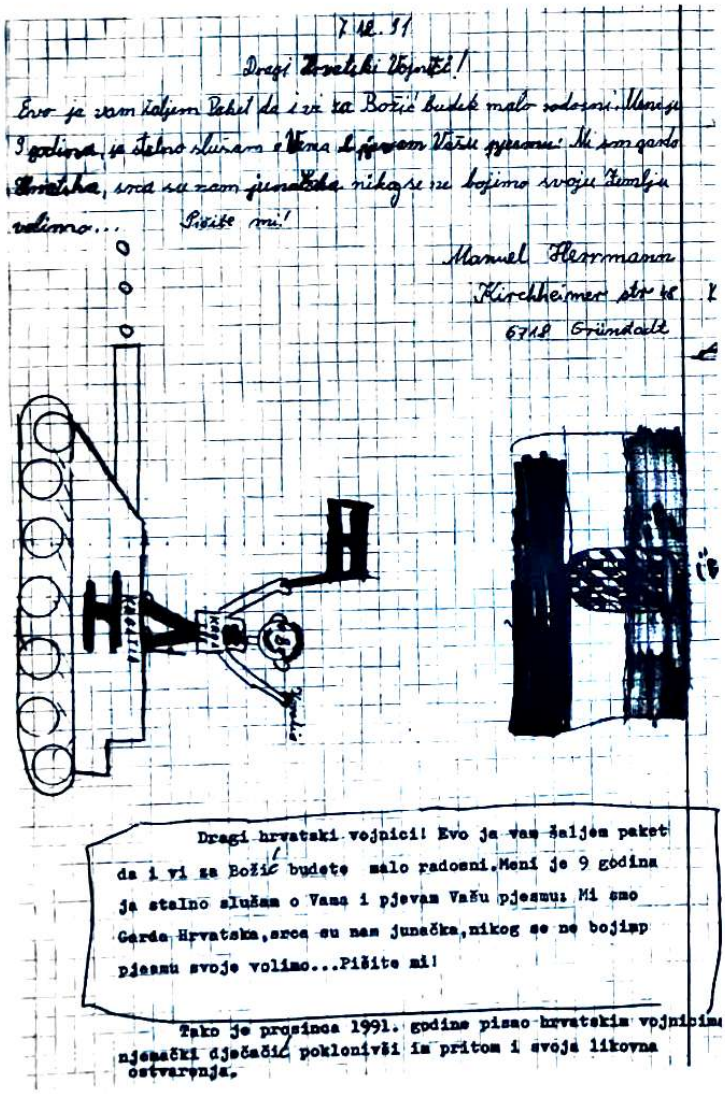

Dragi hrvatski vojnici! Evo ja vam šaljem paket da i vi za Božić budete malo radosni. Meni je 9 godina ja stalno slušam o Vama i pjevam Vašu pjesmu: Mi smo Garda Hrvatska, srca su nam junačka, nikog se ne bojimo pjesmu svoje volimo... Pišite mi!

Tako je prosinca 1991. godine pisao hrvatskim vojnicima njemački dječačić poklonivši im pritom i svoja likovna ostvarenja.

Godine ratne 1991.

Božić u Vinkovcima

- Godina 1991. bila je po mišljenju dobrih poznavalaca hrvatske povijesti možda i najteža u trinaest stoljeća dugoj povijesti ovog europskog naroda. Ako je ona bila najteža za cijelu Hrvatsku, kakva li je tek bila za istočnu Slavoniju, dio Hrvatske koji je bio najviše zahvaćen ratnim požarom i koji je pretrpio najveća razaranja i ljudske gubitke, ali koji je i neprijatelju zadao najteže udarce, udarce od kojih će se teško oporaviti.

Unatoč svim ratnim strahotama vinkovački kraj, kao i čitava ratom zahvaćena Slavonija, nisu duhovno i moralno pokleknuli, o čemu najbolje svjedoče nadolazeći blagdani, odnosno klima koja s njima u svezi već vlada u porušenom gradu na Bosutu.

U gradu koji živi pod zemljom ovih su dana i to iznad zemlje postavljene i okićene božićne jelke, koje svijetle u potpuno zamračenom gradu i svjedoče da ovdje žive ljudi, da ovdje žive građani koji drže do svojih običaja i svojih korijena. Ove godine iz sigurnosnih razloga neće biti mise polnoćke u Vinkovcima, a i kad bi se netko na to odlučio, unatoč svemu ne bi je imao gdje održati, jer je takozvana Velika crkva, Crkva Svetog Euzebia i Poliona pogođena i dopola izgorjela, a čitav gradski park ispred nje neprohodan je od srušenog granja, stabala, cigle i crijepa.

To međutim nipošto ne znači da Božić u Vinkovcima godine 1991. neće biti obilježen. Rat je naprotiv razlog više da se ne zaboravi na svetkovinu do koje su Hrvati oduvijek posebno držali. Vinkovački dekan Velečasni Tadija Pranjić prigodom božićnih blagdana putem lokalne radio postaje uputit će posebnu božićnu čestitku svim ljudima dobre volje. Kako se očekuje Vinkovčanima će ovaj Božić u pravim ratnim uvjetima čestitati gradonačelnik Tihomir Zovak i predsjednik općinskog kriznog štaba Ivan Treber.

U svim domovima, odnosno u svim skloništima i podrumima, Božić će također biti skromno ali svečano obilježen kako dolikuje gradu u ratu. Bit će to prigoda da se još jednom oda počast svim nevinim žrtvama rata u Hrvatskoj i svim za domovinu palim hrvatskim sinovima. Vinkovčanima će božićne blagdane čestitati i vladajuća stranka Hrvatska demokratska zajednica, a skromne svečanosti bit će upriličene u poduzećima i ustanovama za sve radno mobilizirane građane. I za Hrvatske vojnike, koji će Božić provesti budni na položajima, jer tako mora biti, bit će priređen trenutak pažnje i božićni ručak. Vinkovački Odbor za promotivne akcije, »Vinkovci u ratu« tiskao je prigodni kalendar za Novu 1992. godinu, za koju su svi uvjereni da će biti puno ljepša i mirnija od ove koja je na izmaku. Vinkovčani nemaju nikakvih iluzija u pogledu bolesnih namjera agresora da im na sve načine, a kako nije teško naslutiti, pokvari i ovaj blagdan. Gotovo svi su uvjereni da je ovo međutim posljednja svetkovima koju će im agresor uspjeti pokvariti obzirom na ukupni razvoj političke i vojne situacije.

Božić, godina 1991. Vinkovčani tako dočekuju s toplinom u srcu, s vjerom i nadom u potpuni mir i punu hrvatsku slobodu, kako bi se svi budući božićni i ostali blagdani mogli obilježavati onako kako to dolikuje Hrvatima, kao civiliziranom i kulturnom europskom narodu.

22.12.

Kada završi rat (I)

Hrvatska kakvu ne bih želio

Kada završi ovaj rat, rat krvavi hrvatski, rat kao sramota Europe, rat na savjesti Amerike, kao poništenje civilizacije, kao atak na ljudskost, kao ping-pong velikih sila s krvlju hrvatske mladosti. Kada ovaj rat završi, a ZAVRŠIT ĆE jer MORA završiti, jer svaki rat ima svoj početak, vrhunac i kraj, kada Hrvatska bude Hrvatska, kada bude samostalna i suverena, kada bude međunarodno priznata i slobodna, kada bude prestalo rušenje, ubijanje, klanje, kada nestane minobacača, višecijevnih bacača raketa, haubica, zrakoplova, krmača, raketa, projektila, bombi, granata, kada srbijanska osvajačka mržnja nad nacionalnim i biološkim bićem hrvatskog naroda krene putem vlastitog samouništenja, kada se počne gušiti u vlastitoj mržnji i krvi, upravo zbog toga što SVE to prestaje, ne želim bilo kakvu Hrvatsku.

Ne želim Hrvatsku samo radi Hrvatske, ne želim Hrvatsku koja će se zvati Hrvatska, ne želim Hrvatsku koja će ličiti ili podsjećati na Hrvatsku. Želim Hrvatsku koja će biti HRVATSKA. Ne želim bilo kakvu Hrvatsku, Hrvatsku koja će blefirati, oponašati, glumiti, galamiti, bučiti, prijetiti, busati se u prsa, dijeliti ordenje i boračke ili bojničke mirovine, ordene zasluga za Hrvatski narod, lente svih hrvatskih kraljeva, uključujući i posljednjeg.

Hrvatske lastavice

Ne želim Hrvatsku parada, mimohoda, mundira, bubnjeva i fanfara, iako će svega toga u jednom trenutku biti potrebno. Ne želim Hrvatsku čija će svaka rečenica započinjati s »Ja, pa Ja, pa opet JA.. pa dugo niko«, ili s »A kada sam ja, znaš ti razumiješ ti mene glede, a u svezi svekolike srbijanske agresije, kada sam ono ja... NIŠTA«

Ne želim Hrvatsku u kojoj će hrast biti hrvatski hrast, Rijeka - Hrvatska Rijeka, Vegeta - hrvatska vegeta, dijete - hrvatsko dijete, brod iz hrvatskog brodogradilišta Hrvatski brod, ljubavnica - hrvatska ljubavnica, sveta misa - hrvatska sveta misa, a sve to pratit će hrvatski kisik, hrvatski dušik i hrvatski vodik s jatom hrvatskih lastavica po hrvatskom nebu. Jer, samo se po sebi razumije da sve to jeste hrvatsko, ili da ga ima u Hrvatskoj, ali se pritom gubi iz vida da jato hrvatskih lastavica čim prijeđe u Italiju po svim međunarodnim konvencijama više nije hrvatsko jato i hrvatska pravna država više nema nadležnosti nad njima.

Ne želim Hrvatsku koja će hapsiti, prijetiti, prisluškivati, pratiti, cinkariti, tužiti, kažnjavati, podmetati, montirati, izmišljati, lagati, varati, krasti, bogatiti se na grbači sirotinje, na naivnosti i dobrodušnosti puka. Ne želim državu radi države, policiju radi onoga tko stanuje kat iznad nje, Hrvatsku vojsku radi Hrvatske vojske, vlast radi održanja na vlasti, silu radi njezine zlouporabe.

Ne sanjam Hrvatsku koja će progoniti vještice i graditi nove moralno političke kriterije za napredovanje.

Ne želim prodanu Hrvatsku, ni rasprodanu Hrvatsku, ni Hrvatsku po nižoj cijeni, ni Hrvatsku u bescijenje kome god padne napamet da bi tu on nešto mogao dijeliti za sebe. Ne želim hrvatski Jadran bez hrvatskih kupača, ni hrvatske šume bez lišća, ni Savu bez riba, ni sada spaljena hrvatska sela bez njihove obnove. Ne želim Hrvatsku bez Vukovara, Iloka i Baranje, ni Hrvatsku bez Knina i Konavala. Ne želim Hrvatsku izbušenu specijalnim oblastima, ni Hrvatsku u kojoj će biti mjesta za nekoga samo zato što je HRVAT, a za nekoga neće, samo zato jer on nije Hrvat, iako znam da su iskustva krvava i okrutna.

Ne želim hrvatski politički program za dvadeset prvo stoljeće kao »iscrpljivanje u antisrpstvu«, ni Hrvatsku koja će stalno sanjati Herceg-Bosnu, ni Hrvatsku koja će galamiti o Zemunu, ni Hrvatsku koja će planirati osvetu. Ne želim Hrvatsku u 21. stoljeću kao Hrvatsku u drugoj polovini 19. stoljeća, ni kao Hrvatsku sredinom 13. stoljeća.

Ne želim Hrvatsku u kojoj će dominirati krapinski pračovjek, nego onu u kojoj će letjeti vučedolska golubica, ne želim Hrvatsku kao Zagreb + ostatak hrvatskog kontinenta, ni Hrvatsku u kojoj će se urbana i ruralna središta dijeliti na NAŠA i NJIHOVA.

Ne želim uspavanu, letargičnu, samozadovoljnu Hrvatsku, Hrvatsku bez inicijative, bez komunikacije sa svijetom, bez pameti i tehnologije, bez znanja i dodira s naprednijim od nas.

Hrvatski novogovor

Ne želim Hrvatsku u kojoj će se tiho govoriti, ni onu u kojoj će samo neki govoriti, ni Hrvatsku u kojoj će govoriti samo oni s hrvatskim novogovorom, ni Hrvatsku u kojoj se neće smjeti govoriti, ni Hrvatsku u kojoj će govor biti pozitivno pravno, u prijevodu krivično sankiconiran.

Ne bih želio vidjeti Hrvatsku kako se zanosi iluzijama, ni Hrvatsku koja samu sebe laže, ni Hrvatsku koja prodaje maglu, ni Hrvatsku punu retorike, a prazna duha, ni Hrvatsku punu Velikih Hrvata, a tijesnu za Hrvate normalne veličine, ni Hrvatsku kao privatno vlasništvo stranke na vlasti, niti Hrvatsku koja se budi samo u predizbornim kampanjama.

Ne želim da izraz Lijepa naša ikada dobije ironično - ciničan prizvuk, ne želim da od Lijepe naše napravimo lijepu samo za neke naše, ne želim lijepu našu koja će se dijeliti na Hrvate i nehrvate, nego na ljude i neljude, vrijedne i lijenčine, sposobne i nesposobne, kreativne i manje kreativne.

Kada prođe ovaj rat, kada se Tomislavi, Ivani, Marine i Jadranke opet slobodno budu igrali u SVIM hrvatskim gradovima, kada u svim mjestima gdje postoji KINEMATOGRAF on bude i radio, kada se opet počne voziti samo kroz zeleno svjetlo i kada opet čokolada bude dostupna svoj djeci, ne želim da se sve ovo što je bilo zaboravi, niti da ga pamte samo neki u Hrvatskoj. Ne želim da Hrvatsku obnavljaju samo oni koji su za nju i ratovali, ne želim da se obnova pretvori u još jedan dobar biznis za zločeste hrvatske dečke sa židovskim sindromom. Ne bih želio da obnova bude samo popravljanje krovova i zamjena polupanog stakla, ne bih želio da obnova bude »da nam živi živi rad« i »nitko nema takvu omladinu«, ne bih želio da se Hrvatska podijeli na izbjeglu i doboro uhranjenu Hrvatsku, na suze na jednoj, i talijanske butike i ljetovanja u Španjolskoj, na drugoj strani. Ne bih želio da živi heroji imaju veće mirovine od obitelji umrlih heroja, niti da se ratne mirovine dijele s dva svjedoka, niti da jedni odmah imaju sve, a drugima da ostaje do daljnjega nada. Ne bih želio da Hrvatska koja nije ratovala prezire onu koja to jest, niti da ona Hrvatska koja je ratovala mrzi što je prva bila pošteđena razaranja. Ne bih želio da oni koji su ostali bez oca imaju SAMO majku, niti da oni koji su ostali bez majke ne osjete što je to ljubav, ne bih želio da se sutra »tehnički dotjeruju« dokumentarni snimci iz Erduta i Dalja, fotografije iz Čelija, da postoje službeni pisci vukovarske drame, ni da ono što se švercalo tamo, prikazuje kao da se švercalo ovdje.

Ne bih želio da kada rat završi, Hrvatska zaboravi koliko je njezinih mladića poginulo, koliko je djevojačkih suza isplakano, koliko je ljubavi ubijeno, ne bih želio da popusti prkosni stisak hrvatske šake, ni ono »V« hrvatskih mladića, ne bih želio da nestane ovog morala hrvatskih boraca, ali ne bih želio ni da hrvatski borci, u trenutku kada rat prestane, to ne shvate, ne bih želio da su nakon svega zaboravili živjeti bez rata.

Hrvatske godine

Ne bih želio stiliziranje najnovije hrvatske povijesti, ne bih želio da se hrvatske godine počnu računati od 1991. jer Hrvatska je ipak barem od 925. ne bih želio da se mramorne ploče koriste previše izvan groblja, ne bih želio da se ne razlikuje KOS od HOS-a, ni golub od jastreba, ne bih želio da se kasni na posao, niti da se samo »ide na posao«, niti da se ne dolazi na posao, niti da samo neki rade, niti da u radu bude spas samo za neke.

Ne bih želio da se piše najnovija verzija stare hrvatske povijesti, niti da opet u svim gradovima bude najveća ulica rezervirana za jednu osobu, niti da ulice unatoč svemu imaju imena od 1. do 16. bojne, niti da ratni kriteriji žive u miru, ni da opet imamo seljačke radne zadruge, ni da opet imamo unutrašnjeg neprijatelja koji nikad ne spava, ni da imamo samo jedan program na hrvatskoj televiziji, ni da imamo mirnodopski policijski sat iz sigurnosnih razloga, ni da ministri u Vinkovce dolaze samo za vinkovačke jeseni, ali ni da nam ne dolaze.

Kada rat završi ne bih želio da Hrvatska pliva u mržnji, da izjeda samu sebe, da idućih stotinu godina traži krivca za rat, da idućih stotinu godina Hrvatska država bude kao osamljeni feud na jugoistoku Europe, niti da tisućugodišnji hrvatski jal dominira i u narednim stoljećima, niti da i dalje bude »nikad Istok, a nikad dovoljno Zapad«.

Ne bih želio nove natječaje za novu himnu, u kojoj će biti novih strofa, ni nova sabrana djela koja će kada sve prođe završavati u kontajnerima i koja će ljudi (baš kao neka prošla) skrivati na tavane, ni nova idejna rješenja hrvatskog grba, ni nova skidanja i postavljanja spomenika Banu Jelačiću.

Ne bih želio Hrvatsku koja se boji Europe, ni Hrvatsku u kojoj će svaki grad imati svoje sveučilište, ni Hrvatsku u kojoj će biti samo jedna čitanka, ni Hrvatska u kojoj će se od svih svjetskih jezika učiti Hrvatski, ni Hrvatsku u kojoj će se pljuvati na pod, ni Hrvatsku u kojoj će se uopće pljuvati.

Ne bih želio Hrvatsku kakva je bila 1868. godine, ni onu kakva je bila 1903. godine, ni onu kakva je bila 1918. godine, ni onu kakva je bila 1942. godine, ni onu kakva je bila 1945. godine, ni onu kakva je bila 1972. godine. A nikada, NIKADA više ne bih želio da Hrvatska bude, odnosno da joj se dogodi, ono što joj se DOGODILO 1991. godine.

26.12.

Ka Ravnici misli lete - portret izbjeglog dječaka

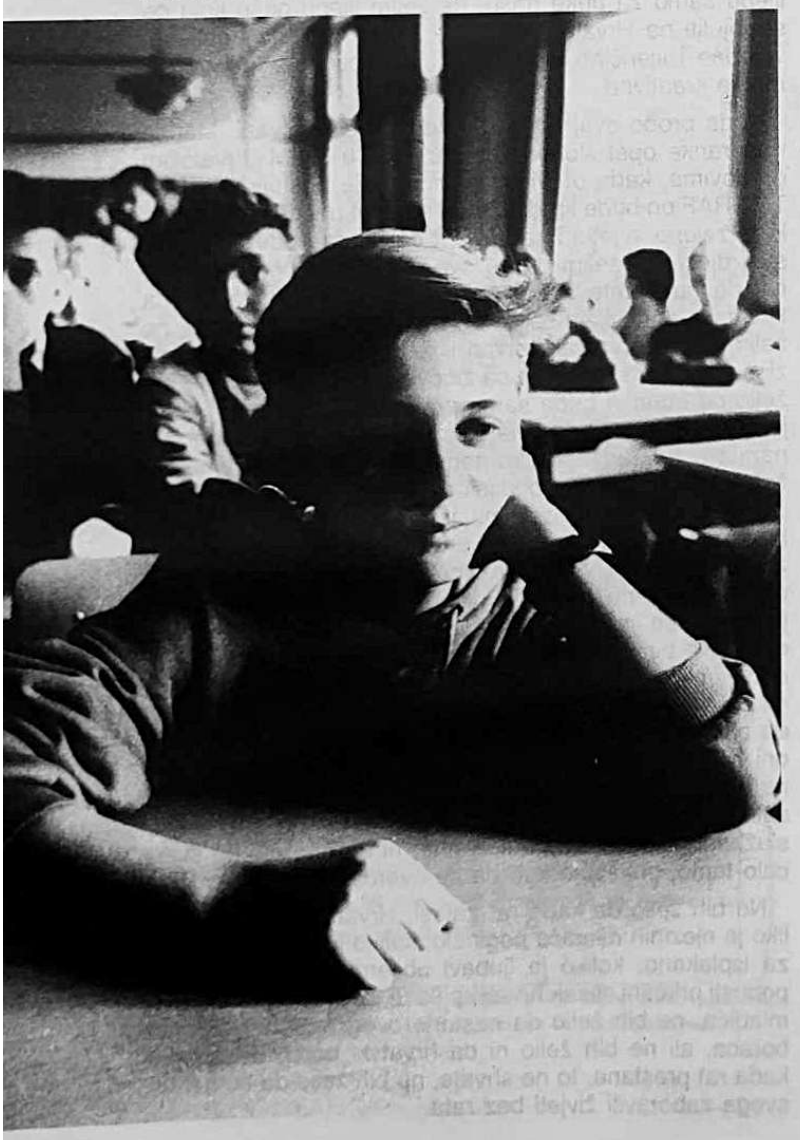

Na izmaku 1991. godine

Krv i suze lijepe naše

Onom narodnom »Nije kome je rečeno, nego kome je suđeno« možda bi se najbolje mogla oslikati pozicija **dr. Franje Tuđmana** hrvatskog predsjednika, u realizaciji projekta oživotvorenja Hrvatske države godine 1991. Hrvatska povijest imala je na stotine ljudi, vojskovođa, kneževa i kraljeva, političara i biskupa i drugih umnih ljudi koji su pokušali isto; koji su dali sve od sebe, cijeli svoj život posvetili su pokušavajući Hrvatima ostvariti ili, točnije rečeno, vratiti državu. Državu, koju su Hrvati svojom borbom stekli u samim počecima svoje povijest (one pisane) da bi se ona potom izgubila u austrijskim i mađarskim imperijama, turskim osvajanjima, mletačkim političkim i trgovinskim interesima, napoleonskim prodorima na istok. Ako su u svojoj dugoj povijesti Hrvati ikada napravili prvorazrednu političku glupost, s dalekosežnim tragičnim posljedicama po svoj narod, onda su to učinili 1. prosinca 1918., kada su kleknuli pred Karađorđevićevu krunu u Beogradu i srbijanskom imperijalizmu na pladnju ponudili prostor Slovenije, Hrvatske, Bosne, Hercegovine i Vojvodine. Radić će tada reći da su se ponijeli kao guske u magli, no ni taj izraz ne može do kraja objasniti o kakvoj se avanturi i odiseji radilo, kada se pokušala ostvariti ideja Jugoslavenstva.

Sada, godine 1991, to se savršeno jasno vidi. Hrvatska država, ona koja će 15. siječnja primiti u Zagrebu petnaestak ambasadora, da bi se uopće mogla oživotvoriti, morala se otrgnuti iz čeličnih kandži velikog brata, iz ralja srbijanskog imperijalizma, koji je više od sedam desetljeća vedrio i oblačio na ovim prostorima, a kako činjenice potvrđuju, bilo je uglavnom oblačno.

Hrvatski nacionalni korpus nije bilo moguće istrgnuti iz Jugoslavije bez, kako Srbi vole reći, njenog »rasturanja«. To učiniti bilo je gotovo nemoguće. Jer Jugoslavija je odgovarala svima.

Americi, što se kristalno potvrdilo u američkim pismima Zapadu, da bi »priznanje Hrvatske moglo značiti još žešći rat«. Odgovarala je Velikoj Britaniji, odgovarala je Francuskoj, odgovarala je »nesvrstanima« (jer su uvijek imali gdje držati svoje konferencije) odgovarala je svim višenacionalnim zemljama, jer se »Yu - primjerom« zbrda- zdola nabacanih naroda pravdalo stanjeu u tim državama. Jugoslavija je odgovarala Sovjetskom Savezu jer je preko nje ostvarivao barem indirektni utjecaj na jugoistok Europe. Jednom riječju, svim značajnim činiteljima izvan Jugoslavije, Jugoslavija sa svojim vegetiranjem, savršeno je odgovarala. Razmontirati državu međunarodno priznatu, državu koja postoji 73 godine, državu koja je imala oreol pobjednice u drugom svjetskom ratu, državu vođu

nesvrstanih, državu koja je imala državnika svjetskog formata poput mašala Tita, bio je gotovo nemoguć posao. Posao kojeg su se u Jugoslaviji, od svih naroda koji su njome bili nezadovoljni, a bili su to svi osim Srba, mogli prihvatiti jedino Hrvati. Jer, sada se vidi: slovensko osamostaljenje i šestodnevni piknik-rat bio bi slovenski labuđi pjev da nije uslijedio nastavak, da nije uslijedio obračun Hrvata s jednom od tada najmoćnijih armija Europe, Armijom čijih je deset božjih zapovijedi glasilo: »Sačuvati Jugoslaviju«, Armijom potpuno u funkciji srpskih osvajačkih težnji koja, kako se vidi, po svojoj osnovnoj zapovjedničkoj strukturi nikada i nije prestala biti srpska.

U tom političkom pokeru Tuđmana s Miloševićem, Adžićem, Kadijevićem, Jovićem, Babićem i Hadžićem, Šešeljem i s kim sve ne, ovih dana dijele se završne karte. Iznenađenja su uglavnom isključena i mirne duše može se reći, kako god detalji izgledali, da je Franjo Tuđman ovu partiju političkog pokera dobio, odnosno da će je dobiti s dobrih sportski rečeno 4:1, rezultatom.

Nipošto pisac ovih redaka ne misli da je Tuđman bezgriješan, da nije činio manje ili više propuste, no kada se zbroji ukupni saldo, nema sumnje da je Hrvatska uspjela i da je Tuđman uspio u onome o čemu su sanjala hrvatska pokoljenja.

Tuđman je poslije 900 godina i stotinu bezuspješnih pokušaja uspio u jednoj kapitalnoj stvari, uspio je ujediniti Hrvate, uspio je ujediniti narod u kojemu se dvojica njegovih članova vodila bar tri politike.

Kada ovaj rat, koji je pri kraju, potpuno završi, više neće postojati domovinska i iseljena Hrvatska, panonska i dalmatinska Hrvatska, razvijena i nerazvijena Hrvatska. Poslije ovog rata postojat će HRVATSKA koja se više nikada neće dijeliti na podobnu i nepodobnu, »partizansku« i »ustašku«, lojalnu i emigrantsku. Čak i po povijesnim kriterijima i iskustvima da se sve države uvijek plaćaju krvlju, Hrvatima nitko ništa ne može prigovoriti. Krvi i suza u Lijepoj našoj bilo je ove godine više nego ikada ranije. Cilj je dostignut, nakon svega Hrvati će dobiti pravo na državu i potom priliku da je izgrade i urede onako kako misle da je to najbolje. A kakva god bude, bit će bez dvojbe njihova.

27.12.

Nuštarsko vjenčanje

Svatovi s 1.280 »konja«

- Nekad se veličina slavonskih svatova mjerila brojem okićenih, gizdavih slavonskih konja koji su vozili kočije, mladu i mladoženju i sve svatove. Već nekoliko dana po Vinkovcima se šaputalo da će se ovih dana održati vjenčanje dvoje mladih pripadnika Hrvatske vojske iz Nuštra, s prve linije obrane grada i da će to biti spektakl. I bio je. A što se konja tiče, u svatovima ih je bilo, ni manje ni više, nego 1.280. Ne slavonskih vranaca, ali točno toliko »konja« ima tenk M-84, kojim se mladoženja »dovezao« na vjenčanje. Mlada naravno mora biti mlada, elegancija prije svega, stoga ona nije mogla doći tenkom. Stigla je u jednom »elegantnijem« vozilu »domaće proizvodnje« - u oklopnom transporteru. Svatovi su naravno imali i kuma, starog svata i svatove, a našao se tu i nuštarski kapelan inače s nadimkom »svetac s puškom«, koji je po svim crkvenim običajima i protokolu izveo čin vjenčanja. Bio je i svatovski ručak i glazba i pjesma, sve kao u pravim svatovima. Jedino je »bračno putovanje« bilo neuobičajenog pravca. Koliko smo uspjeli doznati mladenci će svoj »medeni mjesec« provesti u Nuštru, svega nekoliko stotina metara od agresorskih linija, u prvoj liniji obrane Nuštra i Vinkovaca. Dobro upućeni tvrde da će na medenom mjesecu »biti prilično vruće«, odnosno da slijedi »ludi provod«.

30.12.

Zašto je Srbija morala izgubiti rat?

Balada o Hrvatskom vojniku

Bilo je u povijesti svijeta i čovjeka tisuće vojski, tisuće vojnih pohoda, ratova, buna i ustanaka, revolucija i kontrarevolucija. Bilo je sukoba među plemenima, narodima, državama, sukoba između porobljivača i porobljenih, tlačitelja i tlačenih, osvajača i osvajanih, diktatora i puka. Uvijek je na jednoj strani bio Mars-bog rata, a na drugoj, nakon svega dolazio bi mir. Bilo je ratova pravednih i nepravednih, dugih i kratkih, ratova koji su se vodili na većem ili manjem prostoru, ratova krvavih i manje krvavih. Bilo je raznih vojski: obučenih i neobučenih, brzih i tromih, dobro ili slabo naoružanih, vojski s vrsnim i nesposobnim zapovjednicima i vojskovođama. Takvih je bilo i vojnika: hrabrih i manje hrabrih, lukavih i manje lukavih, vještih i nevještih, vrsnih i slabih boraca. Bilo je vojnika kineskih i indijskih, pruskih i turskih, mongolskih i avarskih, fancuskih, britanskih i američkih, legionara i »zelenih beretki«, marinaca i »pustinjskih štakora«.

Svega toga spomenutog i mnogo nespomenutog je bilo, a uz sve njih bio je i hrvatski vojnik. Bio je u vrijeme **Domagoja i Tomislava, Branimira i Zvonimira**. Borio se taj hrvatski vojnik za mađarsku i austrijsku krunu, za venecijanske i napolitanske interese. Hrvatski vojnik bio je nešto što je trajalo stoljećima i uvijek se, s manje ili više uspjeha, borio za održanje hrvatskog puka, za održanje jednog malog, hrabrog i civiliziranog naroda, povijesnom nesrećom nanesenog na rub zapadnoeuropske civilizacije.

Hrvati su se borili u Galiciji pod Staljingradom, pred Ulmom i pod bečkim zidinama, u Panonskoj nizini i u Tirolu. Hrvatski vojnik, onaj koji je godine 1991. konačno ognjem i mačem ispunio svoje tisućgodišnje poslanstvo, mogao je to samo zbog jednog razloga: u njegovim venama i u njegovim genima taj čin pripreman je kroz naraštaje, pripreman je tisuću godina, čin konačnog punog domovinskog rata za oslobođenje Croatije jednom za svagda. Hrvatski vojnik, ovaj današnji iz godine '91, s kraja 20. stoljeća, zasigurno je kategorija nepoznata svim dosadašnjim vojnim doktrinama i ratnim iskustvima, njega nema ili ga bar nije bilo ni u jednoj vojnoj enciklopediji, njegove vrline i osobine nisu se do 1991. godine izučavale ni na jednoj svjetskoj akademiji. Poslije Vukovara hoće. Zašto Srbija godine 1991. nije dobila rat koji je pripremala 50 godina, zašto ga nije dobila kada je imala 5.000 topova, 2.000 tenkova, 1.000 višecijevnih raketnih bacača, 500 ratnih zrakoplova, 200 ratnih brodova, 30 podmornica, milijune pušaka i tisuće tona municije svih kalibara. Zašto ga nije dobila kada je imala na raspolaganju 80.000 oficira, izgrađenu vojnu hijerarhiju i vojničke topovske hrane koliko joj je potrebno. I tiskaru novca da to sve financira. Zašto Srbija nije dobila taj rat, ona još ne zna, odnosno ona ne želi da zna. Zašto nije dobila rat protiv, da upotrijebimo omiljen velikosrpski propagandni izraz - golorukog naroda.

Jer Hrvati su bili, odnosno svi su mislili, svi su bili sigurni da će biti upravo to - GOLORUK NAROD. I bili bi da se - kada je sve izgledalo gotovo, kada se u jednom trenutku činilo da on dolazi u opću opasnost, u svoje biti ili ne biti, u pitanje samog biološkog opstanka - da se u tom odsudnom trenutku nije pojavio HRVATSKI VOJNIK. Da tada, kao iz zemlje nije izronilo više desetaka tisuća

Svečana prisega jedinica vojne policije Hrvatske vojske

posve nepoznatih mladića koji su uzeli, ili, bolje rečeno, sami sebi kupili pušku i s puškom krenuli na tenkove, topove, zrakoplove, brodove. S puškom je hrvatski vojnik krenuo na srbijansku ratnu mašineriju, krenuo je u rat u kojemu po svakoj vojnoj logici nije imao teoretske izglede. Tako je bar misila Srbija, tako su mislili generali, tako su mislili svi oni koji su sanjali i priželjkivali »konstruktivnu vojnu intervenciju«. Koji su poluljutito odmahivali rukom i glavom, govorili: »Pa što sad, zapravo, hoće ti Hrvati« ili samo »Ah, opet Hrvati«.

Sedam mjeseci kasnije svi su oni pognuli glave. Sedam mjeseci kasnije zubi velikosrbijankse vojne aždaje sve više nalikuju rasklimanoj protezi, sedam mjeseci kasnije hrvatski puk više se ne boji Srbije, sedam mjeseci kasnije svijet se sjetio da su i mali narodi - narodi, da su i Hrvati narod, pa da bi im se sukladno tome moglo dati pravo na državu. Sedam mjeseci kasnije posljednju pakost koju su napravili spomenuti bilo je »odgađanje roka priznanja Lijepe naše«, pomicanje s Božića, koji Hrvatima toliko znači, na tamo neki 15. siječanj.

Sedam mjeseci kasnije, svima njima usprkos, stoji HRVATSKI VOJNIK i gleda ih s visine, sedam mjeseci kasnije BALADA o hrvatskom vojniku je ispisana. Balada koja će, pučki rečeno, trajati, pamtiti se, pričati i prepričavati sve dok bude Hrvata, sve dok bude malih naroda željnih slobode, sve dok bude ljudske težnje za novim prostranstvima života, uma i duha.

04.01.

Kada završi rat (II)

Hrvatska kakvu želim

Kada završi ovaj rat - rat u Hrvatskoj, rat protiv Hrvatske, rat protiv svake Hrvatske, protiv Hrvatske uopće - tada želim Lijepu našu, želim Domovinu, želim Hrvatsku pod plavim nebom i zlatnožutim suncem, Hrvatsku umivenu i okupanu, čistu kao suza djevojke čiji se dragi nikada neće vratiti iz domovinskog rata ljeta gospodnjega 1991. godine.

Želim Hrvatsku u kojoj će se ŽIVJETI, želim Hrvatsku u kojoj će se raditi i pjevati, rađati i odrastati i umirati; Hrvatsku u kojoj će biti mjesta za sve ljude dobre volje, Hrvatsku koja će biti podjednako Hrvatska u Zagrebu i u Umagu, u Cavtatu i u Iloku i u Kijevu. Želim Hrvatsku punu slobode, punu mira, punu ponosa na samu sebe, na sve ono što je izdržala i podnijela i propatila i pretrpjela i dala da bi mogla nakon svega BITI.

Želim Lijepu našu punu samopouzdanja, punu samopoštovanja, ozbiljnu i veselu i OBNOVLJENU. Obnovljenu duhovno, ljudski, etički, emotivno, na kraju i materijalno. Želim potpuno NOVU Hrvatsku, Hrvatsku koja će biti konačno ispunjenje tisuću godina sna jednog naroda o njegovom geopolitičkom prostoru, pod njegovom punom kontrolom i suverenošću. Želim Hrvatsku s hrvatskim zakonima, sa svjetskim kriterijima, s europskim duhom, s američkim poduzetništvom, s njemačkom pedantnošću, s nordijskim standardom, s kineskim porculanom, s švicarskom točnošću, s hrvatskom štedljivšću, s nizozemskom

upornošću, s francuskom uljudnošću, s japanskom marljivošću, s arapskom mudrošću, s mediteranskom klimom u duši svakog njezinog čovjeka.

Zaboraviti »tanak led«

Želim Hrvatsku kao Demokraciju u kojoj će svako slovo tog polja slobode imati svoj puni smisao: D kao duh, E kao emocije, M kao mladost, O kao osmjeh, K kao kultura, R kao rad, A kao avantura, C kao civilizacija, I kao istina, J kao jamstvo i A kao avantura bez neizvjesnosti.

Želim Hrvatsku očišćenu od svih strahota rata, Hrvatsku lišenu svake mržnje, Hrvatsku koja ne razmišlja o osveti, Hrvatsku koja nema vremena viriti u susjedovo dvorište, Hrvatsku koja ono što joj se dogodilo nikada neće zaboraviti, Hrvatsku koja će izvući nužne pouke, Hrvatsku koja će učiti od drugih, koja će učiti od povijesti, koja će učiti od same sebe, koja će učiti na vlastitim pogreškama i zabludama, Hrvatsku koja se više nikada neće dati »navući na tanak led«. Želim Lijepu našu u kojoj će svatko tko navrati vidjeti njezinu ljepotu, osjetiti njezinu gostoljubivost, potražiti njezino more i njezine planine, njezin Dubrovnik i njezine Plitvice i njezinu Slavoniju. Želim Hrvatsku kao Dravu i Savu, Kupu i Koranu i Zrmanju, kao Velebit, Papuk i obronke Fruške gore, kao zelenu travu, zdrave šume, bistre rijeke, sigurne ceste, brze pruge, pouzdane zrakoplove, luksuzne brodove, želim Hrvatsku kao jedan Veliki brod, koji sigurno plovi pri svakom moru.

Želim Hrvatsku koja će govoriti, Hrvatsku koja će reći »Dobro jutro«, koja će reći »Izvolite, imate prednost« koja će reći »Oprostite pogriješio sam«, koja će reći »Hvala vam«, koja će reći »Mogu li vam nekako pomoći«, koja će reći »Da li je slobodno ovo mjesto«, koja će sve što bude govorila govoriti iskreno, s pažnjom, s poštenjem, s ljubavlju, bez licemjerja, bez dvoličnosti, bez lažne patetike, bez primisli, ali i bez »uvijanja«.

Želim Croatiju koja će na vrijeme ustajati i na vrijeme polaziti na počinak, koja neće žaliti truda, ali koja neće biti ni škrta kada je to potrebno, koja će znati davati i poklanjati, i stvarati i družiti se. Hrvatsku koja će ići na piknike, koja će ići u kazalište, , koja će ići na bal, koja će ići na primanje i koja će znati prirediti primanje, koja će znati da živi od sebe, ali da ne živi samo za sebe. Ja želim Hrvatsku bez zaborava. Hrvatsku sa svježim povijesnim pamćenjem. Hrvatsku koja nikada neće zaboraviti one koji su otišli, da bi ona ostala, koja nikada neće zaboraviti njihove potomke, nezbrinutu djecu, koja će brinuti o svojim građanima.

Želim Hrvatsku kao jedan Veliki Zagreb: kao dodir s Europom, kao restaurirani Gornji grad, kao živi Donji grad, želim Hrvatksu kao Trg bana Jelačića i kao Novi Zagreb, kao katedralu, prije svega, duha i uma, želim Hrvatsku kao budućnost iz vukovarskog pepela, želim Hrvatsku postojanu kao dubrovačke zidine, Hrvatsku kao Orlandov stup, kao »Himnu slobodi«, Hrvatsku kao zastor u Hrvatskom narodnom kazalištu, Hrvatsku kao Gudnulićev san, Hrvatsku kao Kranjčevića i Matoša i Boškovića i Krležu i Tina i Radića. Želim Hrvatsku kao zapadnoeuropsko sveučilište, Hrvatsku obazovanu, modernu, civili-

Slavonsko kolinje - čak i u ratnim uvjetima slavonski entitet se ne mijenja

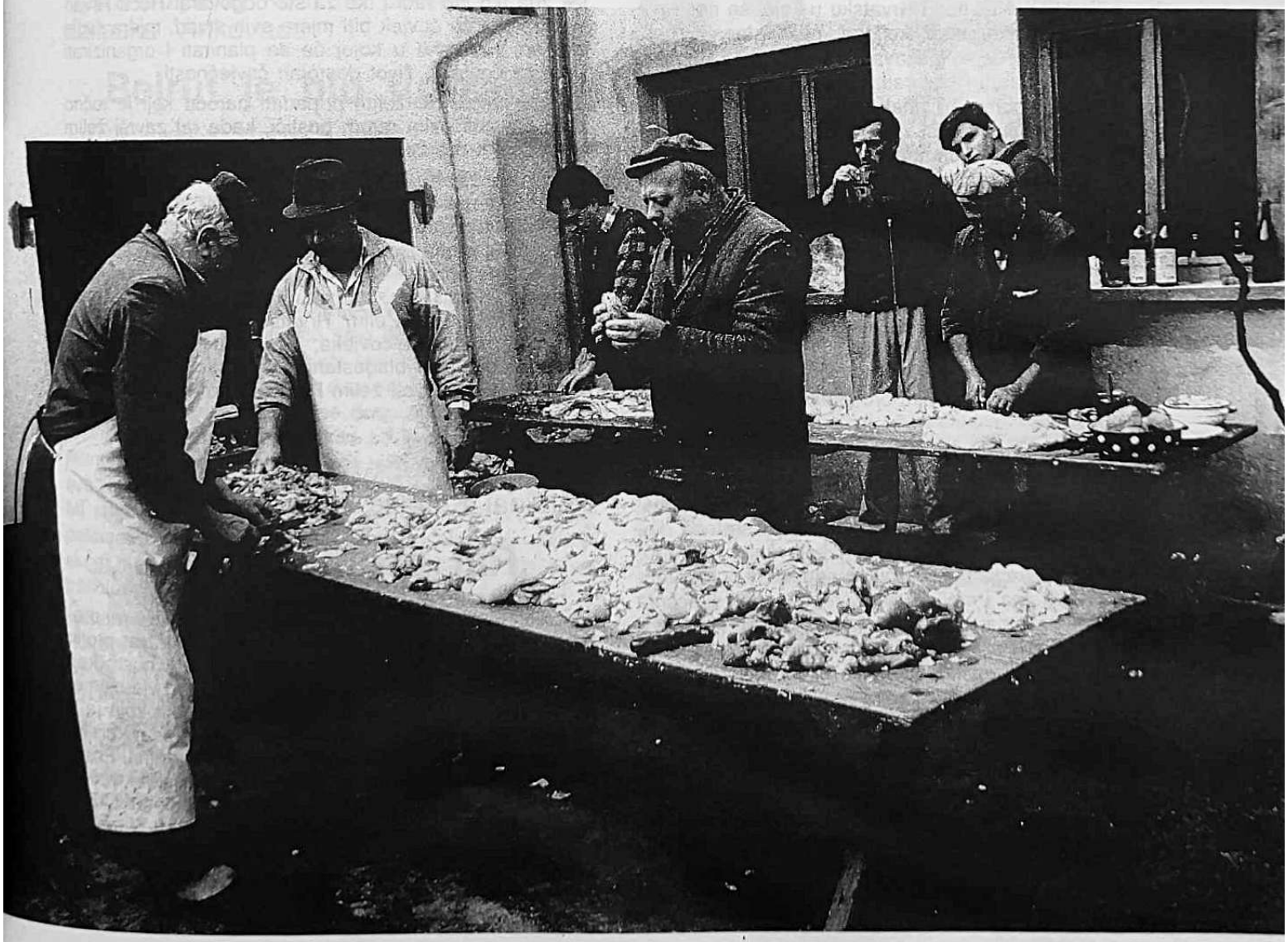

ziranu, razvijenu, vrijednu. Želim Hrvatsku kao dječje vrtiće za svu djecu, kao stanove svima koji su ostali bez doma, kao plaću od koje se sasvim pristojno može živjeti.

Bez »Dalekog Istoka«

Želim Hrvatsku koja će željeti ići van i koja će znati otići van i koja će imati s čime ići van, i Hrvatsku koja će se uvijek vratiti kući. Želim da sve bude DOMOVINSKA Hrvatska, želim da iseljena Hrvatska bude samo u kolektivnom pamćenju jednog napaćenog naroda, želim da se Hrvatska više nikada ne iseljava, želim Hrvatsku bez »hrvatskog »Dalekog istoka« kao geografskog pojma, želim Hrvatsku koja uči hrvatski književni jezik i koja uči engleski i njemački i francuski, želim Hrvatsku koja uči od svih od kojih može nešto naučiti. Želim Hrvatsku koja pazi na satu povijesti, koja ne spava na satu ekonomije, koja ne priča na satu matematike i koja ne bježi sa sata umjetnosti i latinskog jezika. Želim Hrvatsku koja ne prepisuje.

Želim Croatiju koja će biti DRŽAVA, koja će imati sve što mora imati jedna država, Hrvatsku koja će imati socijalnu politiku, Hrvatsku koja će znati spriječiti, da ne bi morala liječiti, koja će uvijek biti budna, koja će znati točno gdje su joj granice, koja će čuvati svoje granice, koja će uvijek znati odakle joj prijeti opasnost, koja se neće dati uhvatiti na spavanju, koja će uvijek točno razlikovati prijatelja od onog drugog.

Želim Hrvatsku koja će znati što hoće u predizbornoj kampanji, i koja će znati što hoće od izbora, i koja će znati što poslije izbora.

Hoću Hrvatsku u kojoj se neće »zaokruživati«, nego će se GLASOVATI, hoću Hrvatsku u kojoj se neće glasovati iz stomaka, ni iz koljena, ni iz stopala, hoću Hrvatsku u kojoj će se glasovati iz glave, hoću Hrvatsku u kojoj će se birati i izabirati, u kojoj smjena na vlasti neće biti opći potop, ni smak svijeta, ni šmrkovi ni vodeni topovi. Hoću Hrvatsku kao dvije snažne i nekoliko manje snažnih političkih stranaka, hoću Hrvatsku stabilnu, s jasnim programom, s programom koji nije prodavanje magle, s programom koji je ambiciozan, koji je studiozan, s programom hrvatskih nadanja i želja, ali s programom koji je ostvariv, i s programom koji će ostvariti oni koji to obećaju i koji dobiju povjerenje. Hoću Hrvatsku povjerenja, Hrvatsku koja vjeruje u sebe i koja vjeruje drugima, Hrvatsku s vjerom u Boga, Hrvatsku uvijek Za dom spremnu, Hrvatsku s čvrstom valutom, sa stabilnim rezervama, s protokom kapitala, s protokom znanja, s informativnim protokom, s protokom svega osim zla.

Želim Hrvatsku u kojoj će postojati mogućnosti izbora, u kojoj raspoloženje neće ovisiti o vremenu, u kojoj će postojati perspektiva, a ona će značiti mogućnost normalnog, civiliziranog života, mogućnost sretnog djetinjstva, mogućnost obrazovanja i školovanja, napredovanja i usavršavanja i studiranja, mogućnosti pokazivanja što može i zna i umije čovjek, mogućnosti stjecanja ugleda i poštovanja, bez silovanja i otimačine i grabeža i šverca. Želim Hrvatsku koja će s Europom biti na ti, hoću Hrvatsku europsku, Hrvatsku u Europi i Europu u Hrvatskoj. Hoću Hrvatsku u kojoj će svi kraljevi i kneževi i župani i banovi biti postavljeni na svoje mjesto, mjesto koje im pripada, hoću Hrvatsku koja će imati snage obračunati se s vlastitim zabludama i vlastitim ni u jednoj činjenici utemeljenim mitovima. Hoću Hrvatsku koja će izići iz prvobitne zajednice, koja neće biti u robovlasništvu, ni u feudalizmu, ni u jednakosti u siromaštvu. Hoću Hrvatsku bez demagogije, Hrvatsku bez ideologije, bez prisile, bez propisivanja i recepta, bez »proglasa mome dragom narodu«.

Nezagađena Hrvatska

Hoću Hrvatsku s vikendicama za sve koji vole mir, Hrvatsku s kućnim redom, Hrvatsku s redom na ulici, Hrvatsku s pristojnim policajcima, redovnim listonošom, Hrvatsku koja uredno plaća svoje račune i režije, Hrvatsku koja se ne parkira tamo gdje je zabranjeno parkiranje, Hrvatsku u kojoj neće izumrijeti ni jedna biljna ni životinjska vrsta, Hrvatsku u kojoj čovjek neće biti životinja, Hrvatsku u kojoj neće biti bacanja opušaka na pod, Hrvatsku kao jedan park, Hrvatsku punu parkova, zelenila i botaničkih vrtova, muzeja i galerija, Hrvatsku s pješačkom zonom i korzom i popodnevnom šetnjom, Hrvatsku s vikendom i godišnjim odmorom u dva dijela, Hrvatsku punu dječjeg smijeha, Hrvatsku vedru i spokojnu, Hrvatsku s programom za djecu i s programom za odrasle, Hrvatsku s više programa, opcija i alternativa. Hrvatsku sličnu samoj sebi, a različitu od svih otalih zemalja, Hrvatsku samosvojnu, koja neće biti opterećena time da mora biti nešto posebno, ali koja će biti drukčija od Kine, Austrije i Kanade, koja će imati nešto svoje, hrvatsko.

Želim Hrvatsku koja više nikada neće ratovati, Hrvatsku koja će biti na distanci od svih prljavih političkih igara, međunarodnih razračunavanja i podmetanja, želim Hrvatsku koja će biti u svim međunarodnim institucijama, organizacijama, asocijacijama i integracijama. Hrvatska koja će organizirati savjetovanja o ZAŠTITI čovjekove okolice, Hrvatsku koja će se boriti protiv zagađivanja, Hrvatsku koja će imati ugrađene kolektore i prečistače gdje god postoji mogućnost zagađenja: organskog i anorganskog, mentalnog i moralnog. Želim Hrvatsku sa slobodnim studijem, s nezavisnom televizijom, s novinstvom bez cenzure; Hrvatsku u kojoj se uvijek zna tko što radi i tko za što odgovara. Hoću Hrvatsku u kojoj će čovjek biti mjera svih stvari, mjera svoje okoline, Hrvatsku u kojoj će se planirati i organizirati život za čovjeka, život dostojan čovječnosti.

Kada završi rat želim pripadati narodu koji je točno znao što želi ovim ratom postići, kada rat završi želim imati domovinu, želim imati Croatiju, želim Lijepu našu.

Kada rat završi, kada završi rat protiv Hrvatske, kada nestane svega čega sada ima u izobilju, u nepodnošljivim količinama, kada prestane sve to što se urotilo godine 1991. protiv Hrvatske, želim da bude, da postane i da ostane Hrvatska onoliko dugo koliko to bude odgovaralo hrvatskom narodu, koliko to bude željeli građani Hrvatske. Želim Hrvatsku po mjeri slobode, Hrvatsku po mjeri čovjeka, Hrvatsku po mjeri mira, Hrvatsku po mjeri blagostanja, Hrvatsku po mjeri spokoja. Kada rat završi želim Hrvatsku po mjeri Hrvatske.

07.01.

Kardinal Kuharić u Vinkovcima

Rat protiv čovjeka

- Ovaj rat protiv Hrvatske, nepravedan rat, nije rat protiv samo jednog naroda, protiv Hrvata. To je rat protiv čovjeka uopće, to je rat protiv svake čovječnosti; kao sramota zapadne demokracije koja ga je, svi vjerujemo, mogla spriječiti. To je samo jedna od poruka koju je u Vinkovcima građanima ovog napaćenog grada i cijeloj hrvatskoj javnosti uputio uzoriti gospodin, kardinal **Franjo Kuharić**, prilikom svoje jednodnevne posjete vinkovačkom kraju. U Osijek i Vinkovce odlučio sam doći nakon što sam izvršio obveze u inozemstvu i u Zagrebu, a ovo primirje koje je sada sklopljeno, svi se nadamo da vodi prema trajnom miru, rekao je između ostalog Kuharić, u posebnoj izjavi za javnost koju je dao hrvatskim novinarima. U pratnji domaćina, biskupa đako-

vačkog i srijemskog, monsignora **Ćirila Kosa**, te vinkovačkog dekana, prečasnog **Tadije Pranjića** kardinal Kuharić prvo je obišao polurazrušenu vinkovačku Veliku crkvu, a potom posjetio vinkovačku bolnicu i za ranjenike u njoj održao misu.

Domaćini kardinalu Kuhariću bili su i vinkovački gradonačelnik **Tihomir Zovak**, te predsjednik Kriznog štaba **Ivan Treber** koji su ga osobno izvijestili o zbivanjima i stradanjima hrvatskog pučanstva posljednjih mjeseci u vinkovačkom kraju. Vrhunac kardinalovog posjeta bio je dolazak u Nuštar i susret s hrvatskim borcima, braniteljima jednog od najrazrušenijih mjesta u ratu u Hrvatskoj uopće. U Nuštru je pogođena svaka kuća, približno polovica stambenih objekata u selu potpuno je uništena. Kardinala Kuharića u Nuštru s posebnim oduševljenjem i zahvalnošću dočekali su hrabri hrvatski branitelji. S posebnom je pozornošću kardinal Kuharić u Nuštru razgledao uništenu katoličku crkvu, a u prigodnoj riječi hrvatskim braniteljima rekao je da poslije svega mržnja ne smije nadvladati ljubav.

Jednodnevni boravak kardinala Kuharića u vinkovačkom kraju izazvao je opću pozornost i opću zahvalnost svih stanovnika grada i općine Vinkovci. U njegovim riječima, »moj posjet izraz je brige katoličke crkve u Hrvata za vaša stradanja i patnje koje ste podnijeli, a koje će nakon svega sigurno donijeti ploda« svi oni prepoznali su istinu i vjeru u mir i ljepšu budućnost.

08.01.

Izjava poljskog konzula poslije obilaska Vinkovaca

Bejrut je bio turizam

- U pratnji dekana vinkovačkog, prečasnog **Tadije Pranjića**, poljski konzul u Zagrebu, a za nekoliko dana poljski ambasador u Hrvatskoj, **Vaclav Valkievich**, obišao je razorene crkve na vinkovačkom području, grad i posebice bolnicu. Nakon svega onoga što je vidio poljski konzul je izjavio:

»Kada sam bio u posjeti Dubrovniku tražio sam da nam oproste što smo kasnili, što smo dopustili da se ovo u Hrvatskoj dogodi. A sada kada sam vidio ovo što se dogodilo Vinkovcima, shvaćam da sam napravio grešku, jer tek sada ustvari vidim što se dogodilo. Ovo liči na Hirošimu. Bio sam u Bejrutu kao novinar i kada sam se jednom htio vratiti u hotel njega više nije bilo. Međutim, sve što sam tamo doživio čisti je »turizam« prema ovome. Mi smo tu da vidimo kako možemo pomoći. Mi želimo pokazati dio solidarnosti, a to će biti pomoć u građevinskom materijalu i u prijemu i zbrinjavanju vaših izbjeglica i školovanju mladih.

Rušenje komunizma bilo je kao infekcija, krenulo je iz Poljske, jer mi smo kao i vi živjeli u kavezu. Takve vojske kakva je vas napala nema nigdje u svijetu, čak ni SSSR-u. Oružje je zlo, ali kada se brani čovjek i zemlja onda nije. U Poljskoj je u tijeku proces dekomunizacije i nitko od partijskih funkcionara ne može ostati na dužnosti. Taj proces čeka i vas. Poljskoj je oprošteno 17 milijardi dolara duga i mi ćemo se založiti da se to primjeni i na Hrvatsku.

Hrvatska i Poljska su katoličke zemlje i upravo su im, čini se, tu činjenicu naplatili njihovi istočni susjedi s neskrivenim imperijalističkim aspiracijama«.

13.01.

Dekan vinkovački u svom ratom opustošenom župnom uredu

Iskaz preživjelog Hrvata iz Orolika

Sablja za klanje Hrvata

- Jednu od mnogih potresnih ratnih ispovijesti koje govore o zločinu i genocidu kakav je počinjen nad Hrvatima istočne Slavonije godine 1991. čuli smo od jednog preživjelog mještanina hrvatske nacionalnosti iz Orolika. Orolik je nekada bio selo u vinkovačkoj općini, u kojemu su većinu činili Srbi, a manjinu Hrvati. Od 209 mještana Orolika hrvatske nacionalnosti, prema posljednjim podacima, još ih je u Oroliku deset, od kojih je jedna potpuno nepokretna žena. Da li će se i kada Hrvati iz Orolika vratiti u svoje mjesto, nezahvalno je prognozirati, a ispovijest preživjelog Oroličanina nije potrebno komentirati, treba je samo pročitati. Činjenica da nije želio da mu se objavi ime, jer se nakon svega boji ako se vrati u Orolik da će ga ubiti, govori o prilikama koje vladaju u istočnoj Slavoniji.

»Imali smo deset minuta vremena da se spremimo. Smjeli smo ponijeti samo prijeko potrebnu odjeću. U selu su se dogovarali hoće li nas utovariti u prikolicu i traktorom otpremiti direktno na minsko polje, ili će nas ipak deportirati u Hrvatsku. Odlučili su da nas prevezu malim PIK-ovim minibusom, u koji su strpali 43 osobe.

Čekali smo polazak sat vremena i cijelo vrijeme živjeli u neizvjesnosti što će s nama učiniti. Zatim je uslijedilo čekanje u Šidu, zaustavljanje i dogovori da bi nas na kraju šinobusom poslali u Bosnu do Bijeljine. Odatle smo

autobusom doputovali u Bosanski Šamac, te prešli u Hrvatsku, u Slavonski Šamac. U Oroliku smo živjeli potpuno izolirani od ostalih. Za svaki odlazak u naše vrtove morali smo tražiti posebnu dozvolu. S nama nitko nije progovarao ni riječi. Domaći su prolazili pokraj nas kao da nas ne vide. Valjda nas nisu smjeli pogledati«.

Nekoliko dana rata

»Neki od njih ipak su nam krimioce donosili cigarete. Vidjeli smo kolonu traktora, svaki je vukao po dvije prikolice, odvozili su kukuruz iz Orolika u Rumu. Da se nešto sprema, saznali smo kada su Srbi iz Orolika počeli odvoziti svoju djecu u Srbiju. Kada smo pitali zašto, rekli su da će ustaše napasti srpska sela. Potom su i neki stariji odlazili. S vojskom i tenkovima svi su se vratili natrag u Orolik. Da ste samo mogli vidjeti veselje. Žene su ih častile kolačima, a muškarci su vojnicima na tenkove bacali kutije cigareta. Bilo je to opće oduševljenje. Rekli su: »Jednim migom ćemo osvojiti Hrvatsku, to će trajati nekoliko dana«. Slakovčani su potom željeli razgovarati s Oroličinama, no ovi su odbili. Naš narod potom je bježao kud je tko znao. Kada je počeo napad na Slakovce činilo se da će ih sravniti sa zemljom. Poslije su iz Sremskih Laza zaplijenili 70 traktora u Slakovcima i osnovali nekakvu "zadrugu" u Sremskim Lazama. Sutradan, nakon napada na Slakovce, tamo je samo stoka lutala okolo. I nju su ubijali misleći da je zasjeda. Poslije se to počelo tako raspadati da se od smrada nije moglo živjeti.

Starci protjerani sa svojih slavonskih ognjišta pronašli su utočište u domovima diljem Hrvatske

Čuli smo da živih starijih ljudi u Slavkovcima još ima, ali da moraju nositi bijelu traku oko ruke, a na ulazu u dvorište izvjesiti bijeli ručnik. Objašnjavaju da je to zbog toga što su se predali«.

Četiri vrste vojske

Natpise na ulazu u Slakovce su poskidali, a ploču Sremskih Laza premjestili su na početak Slakovaca iz smjera Orolika, pa su to sada sve Sremske Laze. Starosjedioci u Oroliku nisu bili za to, no kolonisti, oni koji su došli poslije drugog svjetskog rata zapovijedaju i prednjače. Ranije su od nekih Hrvata tražili da potpišu da dobrovoljno napuštaju svoju imovinu. Od nas to nisu tražili, nego su nas samo protjerali. Bilo je to toliko brzo da je jedna žena zakasnila i ostala u Oroliku. Imaju četiri vrste vojske: redovni sastav JNA, rezervni sastav JNA, Draškovićevi i Šešeljevi četnici, te njihova teritorijalna obrana.

S redovnom vojskom i rezervistima još se nekako moglo. Oni su znali reći da njih deset u Srbiji nema što ovdje ima jedan Srbin. Najviše su nas maltretirali četnici koji su došli i domaći Srbi. Uzme jedan od njih sablju i oštri je predamnom. Kaže da mora biti oštra kada bude klao Hrvate. Kuće onih koji su izbjegli su opljačkane. Čak i onih Srba koji su izbjegli u Beograd i Novi Sad.

Napiju se i nasrću na nas Hrvate, ulaze u dvorišta, maltretiraju. A moraš šutjeti. Ne daj Bože da nešto kažeš. Ode glava!

Sada pljačkaju preostale kuće, kuće nas koji smo sada protjerani. Sve će to odvući u Srbiju ili uništiti kao ratni plijen. Proći ćemo kao Đeletovčani. Vidjeli smo kako im gore kuće. Strašno je bilo gledati taj plamen i dim. Ipak, najvažnije je da smo izvukli živu glavu, jer mnogi su ostali zaklani, umirali su u slakovačkim i đeletovačkim kukuruzištima, umirali su ranjeni i sada su mrtvi, a nepokopani«.

14.01.

Kada završi rat (III)

Hrvate vratiti na Dunav

Dunav. Velika europska rijeka. Rijeka na kojoj je i preko koje je ispisana povijest. Kada su rimske legije bile na Dunavu, onda je Rim mirno spavao. Kada su Vandali i Vizigoti prešli ovu Rijeku, onda je počeo i početak kraja rimskog carstva. Dunav je oduvijek bio više od rijeke. Na Dunavu i oko Dunava ukrštale su se civilizacije, Dunav je i danas, po mnogo čemu, ostao jedno od raskrižja civilizacije. Sjeverno od Dunava i južno od Dunava, zapadno od Dunava i istočno od Dunava: to su uvijek, a i danas bile i ostale sasvim različite duhovne, civilizacijske, političke i ekonomske pretpostavke života. Svi europski narodi nastojali su se približiti njegovim obalama, zauzeti dio tih obala i ostati živjeti na njima.

Hrvati su jedni od tih. Hrvati na obalama Dunava žive dobrih 12 stoljeća. Dio dunavskih obala, otkada postoje zapisi i povijesno pamćenje o Hrvatima, pripadao je i ovom narodu.

Danas, godine 1992. na obalama Dunava, bar na njegovoj desnoj obali, na onoj strani rijeke na kojoj je Hrvata oduvijek bilo, njih gotovo uopće nema. Onih nekoliko desetina ili najviše stotina u Erdutu, Đalju, Iloku, Vukovaru danas su bijelo roblje, koje za puko preživljavanje, s bijelom trakom oko rukava, radi najteže fizičke poslove za one koji su došli nepozvani, a kojima je oduvijek sve bilo lakše nego raditi. Hrvati su na početku godine 1992. protjerani s Dunava, gotovo ih uopće nema u riječnom pojasu velike europske rijeke, tamo gdje ih je oduvijek bilo. Mirne duše može se reći da ako je išta osvojio, odnosno pri-

vremeno zaposjeo, agresor je osvojio Dunav, osvojio je njegovu desnu obalu, onu koja je oduvijek bila hrvatska. Da bi u tome uspio, on je počinio zločin bez primjera u Europi poslije godine 1945. Okupirao je u potpunosti općine Beli Manastir i Vukovar, te približno 50 posto teritorija općina Vinkovci i Osijek. Na tom teritoriju živjelo je prema posljednjem popisu stanovništva 60.000 Srba. A zbog njihove »ugroženosti« s istog prostora ubijeno je 7.000 Hrvata, dok ih je 90.000 protjerano. Općina Vukovar doživjela je, primjerice, godine 1991. takvu tragediju, koja je sigurno bez premca u njegovoj dugoj povijesti. Prije ovog rata, prije agresije Srbije na Hrvatsku u općini Vukovar živjelo je 35.000 Hrvata, te približno 27.000 Srba. Koliko Srba sada živi na teritoriju spaljene zemlje bivše općine Vukovar teško je precizno reći. Od 35 tisuća Hrvata iz ove općine, mjeseca siječnja 1992. godine na teritoriju ove općine preživljava možda najviše nekoliko stotina Hrvata. Slična je situacija u Baranji, odnosno u općini Beli Manastir. Od 20.000 Hrvata i 10.000 Mađara koji su živjeli, tamo ih je sada neznatan broj, a oni koji su izvukli živu glavu razbacani su od Mađarske do Zagreba, Istre i drugih krajeva u unutrašnjosti Hrvatske.

Krvavi balkanski pir

U općini Vinkovci agresor je okupirao 51 posto teritorija općine, na kojemu je uz 9.000 Srba živjelo 16.000 Hrvata, koje je, također, zadesila ista sudbina. Ništa drukčije nisu prošli ni Hrvati iz onih mjesta osječke općine koje je agresor uspio privremeno zaposjesti.

Taj krvavi balkanski pir, taj »ratnički podvig« Srbije, kada se, da bi se »oslobodilo ugroženosti« 60.000 Srba ubija, kolje i masakrira 7.000 Hrvata, a njih 90.000 se protjeruje, stara dama Europa, o čemu smo jednom već pisali, promatrala je tako pasivno, kao da se sve to događa na nekom sasvim desetom kontinentu.

Sada, kada je savršeno jasno da Srbija više ne može spriječiti Hrvatsku da izađe iz Jugoslavije, kada je jasno da Srbija više ne može vojnički pobijediti Hrvatsku u smislu da ikada više pod bilo kojom oznakom i ideologijom ona recimo umaršira u Zagreb, kada je savršeno jasno da će Hrvati dobiti pravo na državu i da će u prvom valu ovu napaćenu zemlju priznati petnaestak država, sada kada je jasno da su »plave kacige« vrlo blizu, jedno od središnjih hrvatskih političkih pitanja, koje bi se u slučaju neiznalaženja odgovora moglo pretvoriti u hrvatsku moru i u hrvatsku traumu glasi:

kako Hrvate vratiti na Dunav, kako osigurati da oni ponovo dođu i žive u najistočnijim dijelovima Hrvatske, u onima koji direktno graniče s republikom Srbijom? Jer, nakon svega, iako to nitko u Hrvatskoj glasno ne govori, mirovni plan UN, uz sve ostalo, predviđa kako Srbi iz istočne Slavonije ovdje ostaju živjeti i da se mora osigurati njihova fizička, pravna i svaka druga sigurnost. Tu dakle ostaju živjeti Srbi, koji tu već JESU, a tu bi se TREBALI vratiti Hrvati koji sada tu NISU. Sav taj posao trebale bi obaviti »plave kacige« i redovite hrvatske policijske snage. Realnost ili još jedna u nizu političkih podvala Hrvatskoj? Kako će se, primjerice, osigurati da Policijska uprava Vukovar djeluje s onim nacionalnim sastavom, odnosno strukturom, s kakvom su bili po posljednjem popisu stanovništva zastupljeni Hrvati, odnosno Srbi na ovom području. Policijska uprava Vukovar prema tom načelu trebala bi imati 35 posto Srba i 52 posto Hrvata policajaca. Kako će oni djelovati, kako će dolaziti na posao, hoće li zajedno doručkovati, hoće li ići u mješovitim patrolama, hoće li hrvatski policajci čuvati hrvatska, a srpski policajci srpska sela, hoće li poslije svega srpski policajci biti isti oni koji su već jednom iz hrvatske policije pobjegli na barikade u Borovo Selo, Mirkovce, Bršadin, Pačetin, staru Tenju, oni isti koji su bili među glavnim organizatorima pobune Srba u istočnoj Slavoniji? Hoće li poslije svega izvjesni Kojić, bivši policajac, a potom »komandant obrane Borova Naselja« prema ključu dobiti neku od funkcija u PU Vukovar? Hoće li sutra, prema tom planu oni koji su godinu dana jedni druge gledali samo preko nišana, poslije svega, kao da se ništa nije dogodilo, obući odoru hrvatskog policajca s hrvatskim grbom? Hoće li poslije svega itko moći pronaći nekoliko stotina policajaca Srba, koji će pristati na takvu ulogu i kako će na to reagirati Hrvati, neće li i to shvatiti kao još jednu provokaciju najviše kategorije? Jedno pitanje: rad MUP-a Hrvatske u istočnoj Slavoniji, nameće milijun podpitanja i svako od njih ima svoje zamke. A takvih pitanja, na koja treba dati odgovor da bi se Hrvati zaista vratili na obale Dunava ima podugačak broj. I na svako od njih valjat će odgovoriti.

Primjerice, pitanje ratnog zločina? Da li postoji i kakva evidencija onih koji su u ovom ratu okrvavili svoje ruke, kako bi se oni krivično pravno mogli goniti i izvesti pred sud zakona po svršetku rata?

Da li je to itko u Hrvatskoj činio osim novinara: onih najhrabrijih i najotkačenijih? Kada bi i bila uhapšena poneka skupina srpskih ekstremista poput »slučaja Plitvice«, oni bi ubrzo bili pušteni kao, da se ništa nije dogodilo.

»Plave kacige« rješenje ili zamka

Kako organizirati promet na prostoru istočne Slavonije, kako organizirati nastavu, kako organizirati elementarni osjećaj sigurnosti za one kojima je nož jednom već bio pod grlom? Kako uopće, ljude pobjegle ispod četničke kame uvjeriti da se vrate, da im se ništa neće dogoditi? Može li se sve to postići pod okriljem »plavih kaciga«, krije li plan mirovnih snaga zamke koje se u ovom trenutku još jasno ne vide. Prijeti li Hrvatskoj opasnost da u njezinom najvećem dijelu zavlada mir, ali da recimo u istočnoj Slavoniji nastane jedna varijanta »hrvatskog Libanona« u kojemu se u stanju ni rata ni mira nitko neće osjećati sigurnim. Prijeti li opasnost getoizacije za one koji se vrate, opasnost da oni imaju elementarnu životnu sigurnost pod uvjetom da se potpuno zatvore u svoja naselja, odnosno u redove montažnih kuća koji će iznići na mjestu do temelja spaljenih hrvatskih domova? Hoće li djeca iz Jankovaca pri svakom putovanju u školu u Vinkovce imati policijsku pratnju? Kako primjerice, one kojima su pobijeni ili zaklani otac, majka, brat ili sestra, ili rođeno dijete zaustaviti da oni ne uzmu zakon u svoje ruke, kako spriječiti »krvnu osvetu«? Kako poslije svega organizirati život u Vukovaru, Iloku ili Belom Manastiru? Mirno rješenje uvijek je bolje od rješavanja ratom, no ono mora biti Rješenje i ne može trajati beskonačno dugo. Ljude koji su toliko propatili neće se moći dugo vući za nos. Ako bude elementarnih uvjeta za povratak oni će se vratiti, jer to su njihovi domovi, makar i spaljeni, to je njihova zemlja. Ako tih uvjeta ne bude oni se neće vratiti.

Ako se oni ne vrate, Hrvati iz Umaga, Splita ili Zagreba sigurno neće ostaviti sve što su tamo stekli i otići živjeti u Vukovar. A ako se Hrvati ne vrate u istočnu Slavoniju za 10 godina ili 5 godina ili 15 godina, Srbi koji su sada tamo održat će plebiscit pod okriljem UN i glasati da se odcjepljuju i priključuju državi Srbiji. Srbija igra na tu kartu. I sve će biti legalno i prema zakonu i čitava međunarodna zajednica bit će na tom stanovištu i Hrvatskoj tada nitko neće biti kriv što je izgubila još jedan dio svog povijesnog teritorija. Baš kao što je izgubila Boku Kotorsku, Srijem ili neke druge dijelove Lijepe naše? A da bi svako daljnje komadanje hrvatskog, već nemogućeg, geografskog oblika bilo pogubno po Hrvate sasvim je izlišno napominjati.

Lukav protivnik

Trebalo bi dakle shvatiti da to što je privremeno zaposjednuti teritorij u istočnoj Slavoniji kako neki umni hrvatski mudraci znaju rezonirati »svega 5 posto hrvatskog teritorija« nije točno, da se u istočnoj Slavoniji rješava krucijalno geopolitičko pitanje koje glasi: da li se Srbija zaustavlja na Dunavu, ili država Srbija prelazi Dunav? Ako Srbija u bilo kojoj varijanti teritorijalno prijeđe Dunav, onda je s povijesne točke gledano sasvim svejedno hoće li njezina granica biti uspostavljena u »Starim ili u Novim Jankovcima«. Jer, u tom slučaju veliku prirodnu i ne samo prirodnu barijeru Dunav Srbija prelazi, a slijedeća »velika europska rijeka« između Beograda i Zagreba je rijeka Ilova?!

Na ovakva razmišljanja uvijek će se naći određen broj goropadnih hrvatskih muževa koji će odmah skočiti, lupiti šakom o stol i zagalamiti ono sada već antologijsko da mi »nećemo dati ni pedlja hrvatske zemlje«. No, to da se »neće dati ni pedlja zemlje« je cijeli jedan politički program, koji treba operacionalizirati i na kraju »REALIZIRATI«. Kako god dakle bilo, Hrvatska kako bi imala miran san, kako bi bila DRŽAVA u punom smislu te riječi ne smije Srbiju pustiti preko Dunava. Ako ne može drukčije, ako su zaista prijeko potrebne tampon-zone, može i to, ali tampon-zone s obje dunavske obale.

Nipošto ovo ratno promišljanje poslijeratne Hrvatske ne znači otpor dolasku »plavih kaciga«. Najveća poslijeratna mirovna operacija (i najskuplja) Hrvatskoj pruža šansu da ono što je možda morala dobiti ratom, možda dugim i iscrpljujućim, dobije političkim putem. No, na tom putu zaista se krije bezbroj zamki, a kako je protivnik lukav i pokvaren u neograničenim količinama, valjda poslije svega nije potrebno dokazivati. Uostalom, u ratu godine 1991. Hrvatsku nije ujedinio Zagreb, Pula, Dubrovnik ili Karlovac. Hrvatsku je ujedinio Vukovar, pa bi bar iz poštovanja prema vukovarskoj tragediji i vukovarskoj epopeji trebalo učiniti sve da i građani ovog grada opet dobiju svoj grad. Kako smo rekli na početku teksta Rim je mirno spavao dok su rimske legije bile na Dunavu. Želi li Hrvatska miran san onda su po svemu sudeći, unatoč vremenskoj razlici od kojih 2.000 godina, prijeko potrebne hrvatske legije na Dunavu. Tako bi bar povijest - učiteljica života rekla. Jesmo li od nje mi Hrvati išta naučili?

16.01.

Nuštar - jedna od ključnih točaka istočnoslavonskog bojišta

Hrvatska Hirošima

- Kada se potpiše 3, 7. ili 13. primirje posredovanjem i pod pritiskom međunarodne zajednice, onda, kako činjenice pokazuju, ono vrijedi za većinu fronti u Hrvatskoj, ali ne i za istočnoslavonsko bojište. Kada se potpiše primirje koje nalikuje primirju, kada se potpiše primirje koje ima elemente primirja čak i na istočnoslavonskom bojištu, onda u Hrvatskoj ostaje samo jedno mjesto u kojemu se rat nastavlja, ostaje **Nuštar**.

Nuštar, jedno od bogatih slavonskih hrvatskih naselja, mjesto bogato poviješću, mjesto koje su grofovi odabirali da bi u njemu podizali svoje dvorce, bogato pitomo hrvatsko naselje u srcu Slavonije, nakon rata koji još traje bit će ne samo to, nego i nešto više, bit će jedan od simbola hrvatskog otpora, jedna od hrvatskih tvrđava čiju će kolonu, naravno, predvoditi Vukovar. Doći u istočnu Slavoniju a ne vidjeti Nuštar godine 1992. znači ne vidjeti prave dimenzije rata u istočnoj Slavoniji. Nuštar je, prema posljednjem popisu pučanstva, imao 4.500 stanovnika, od kojih su 95 posto činili Hrvati. Smješten pet km sjeverno od Vinkovaca, s južne strane rijeke **Vuke** na uzvisini, **Nuštar** je glavni sjeveroistočni ulaz u Vinkovce, a time i u Slavoniju. Kako ništa nije slučajno u ovom ratu, tako nije slučajno da je Nuštar velikosrbijanska propaganda već na početku ovog rata »krstila« - »jednim od najvećih ustaških gnezda u Hrvatskoj uopšte«.

Kada su u vrijeme već dokraja zategnutih međunacionalnih odnosa na ovom području jedni srpski svatovi krenuli da kroz Nuštar prođu sa srpskom i, naravno, »jugoslavenskom« zastavom, u tome nisu uspjeli čak ni nakon polusatnih telefonskih prijetnji **Vukašina Šoškočanina** Policijskoj upravi Vukovar da će ako se to ne učini »sravniti Borovo Naselje sa zemljom«.

Nuštar jednostavno treba vidjeti. Mjesto koje je bar od manjih hrvatskih mjesta možda jedino, uz Pakrac, zaslužilo da ponese naziv »hrvatske Hirošime«. U Nuštru nije pogođena svaka treća, ili svaka druga kuća, u Nuštru je pogođena svaka kuća. Kako izgleda kada mjesto od 1.000 kuća dobije 20.000 projektila svih kalibara, kako izgleda kada na svaku kuću u prosjeku padne dvadesetak projektila, to se može vidjeti jedino u Nuštru. Kuće u Nuštru dijele se danas na znatno oštećene i sravnjene sa zemljom. Da nije nuštarskog dvorca koji prkosno i dalje stoji, moglo bi se mirne duše reći da Nuštra danas nema. No, Nuštra ima, Nuštar je jedno od mjesta koje je agresor želio zauzeti svom svojom rušilačkom mržnjom, no u čemu nikada nije uspio, i kako svi u Nuštru kažu nema teorije da ikada uspije. Prednjačili su u razaranju Nuštra dojučerašnji susjedi iz **Pačetina** i **Bršadina**, oni koji su dolazili u Nuštar zbog raznih poslova, ili su kroz Nuštar automobilom, autobusom, biciklom ili pješice išli na posao u Vinkovce. Nikada, nikada prije ovoga rata nije zabilježeno da je u Nuštru maltretiran netko iz ovih naselja zato što je Srbin.

Svemu tome pripomogli su naravno i susjedi iz **Mirkovaca**, koji su padom Cerića iz Cerića nastavili gađati Nuštar, baš kao što to čine i ovih dana kada primirje vrijedi za cijelu Hrvatsku, ali ne i za ovu hrvatsku kotu na istočnoslavonskom bojištu.

Nuštarska crkva u ovom ratu teško je ranjena, tornja više nema, strop je provaljen, freske su razbacane po podu, oltara nema. Nuštarska razrušena crkva ovih dana primila je i kardinala **Kuharića** osobno, pri njegovom posjetu hrvatskim vojacima u Nuštru. Pisac ovih redaka osobno je bio nazočan susretu kardinala i jedne od njegovih razorenih crkava. Kardinal ništa ranije nije govorio, samo je stao na mjestu gdje je nekad bio oltar i nijemo gledao. Njegov pogled sve je govorio onima koji ga bolje poznaju. U središtu Nuštra stoje ostaci onoga čime su se zločinci ponosili prije ovoga rata, stoje ostaci oruđa kojim su prijetili Hrvatima - tenka **M 84**. Tijelo tenka bez kupole »podupire« jedan vijenac i natpis: »Godine 1991., na svom krvavom putu po Hrvatskoj, ovdje je zaustavljena kraljevačka oklopna tenkovska brigada, spomenik paloj brigadi podižu nuštarski branitelji«.

Natpis koji sve iznenađuje, tekst koji govori o neslomljivom moralu nuštarskih branitelja, o moralnoj snazi da se traži humor i u potpuno ratnoj situaciji. Kupola istog tenka nalazi se dvadesetak metara dalje. Ovaj tenk, njegovi ostaci, ostat će ovdje kao spomenik poslije rata, govori nam jedan hrvatski vojnik. A šesnaest (16) godina ima hrvatski branitelj koji je ovaj tenk i njegovu posadu poslao na put bez povratka.

Polako automobilom prolazimo kraj srušenih nuštarskih domova, približavamo se prvim položajima Hrvatske vojske. Ulazimo u jedan rov i započinjemo razgovor.

Tomislav je prije ovog rata bio bravar. Na prva naša pitanja uzvraća svojim razmišljanjima: »Rat još nije ni počeo, on neće tako brzo završiti. Hrana je odlična i ima je sasvim dovoljno. Ima nas sa svih strana i odnosi su super, nema nikakvih problema. Nakon što sam prošao **Marince**, **Cerić** i **Nuštar**, poslije tri mjeseca prvi put išao

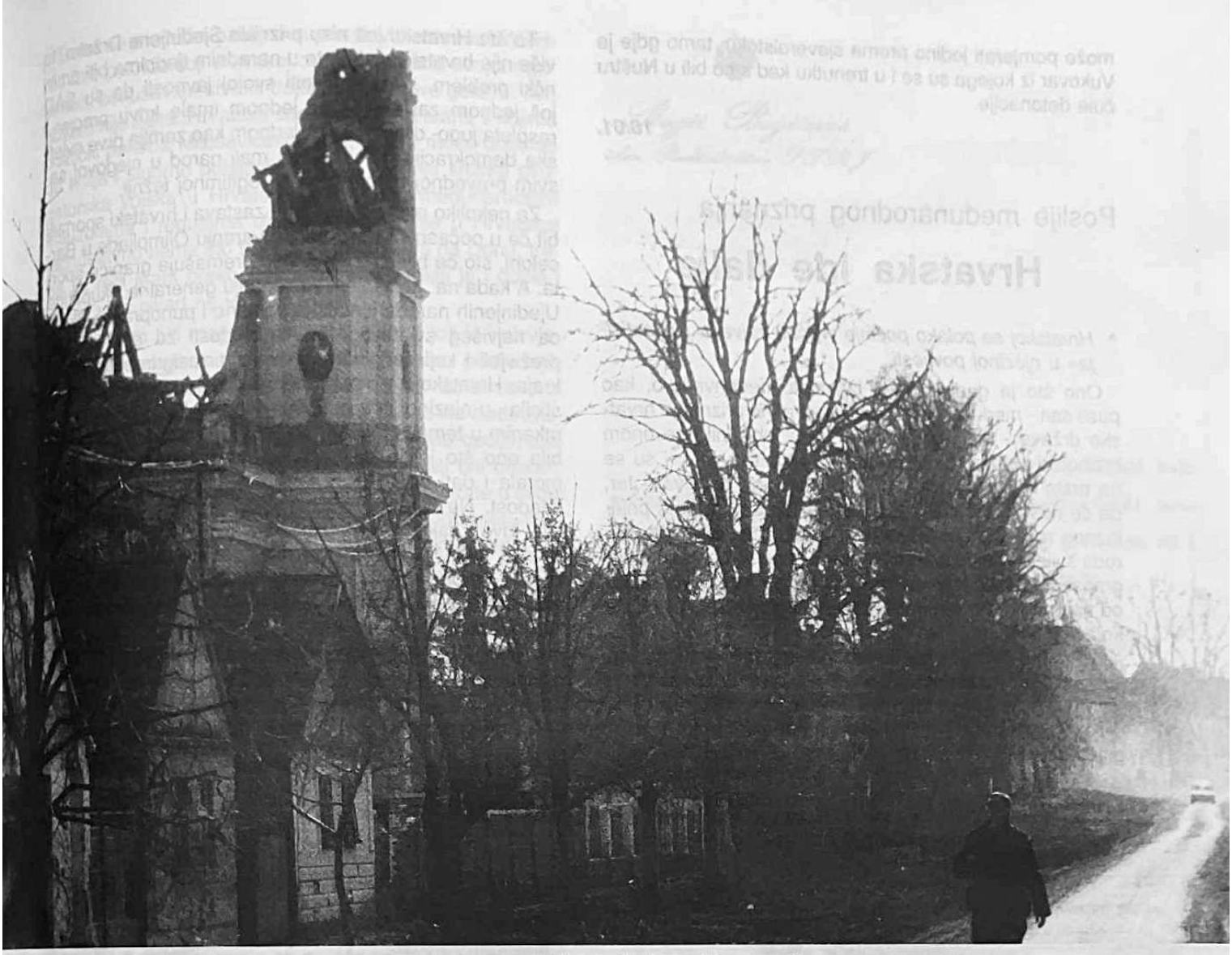

Nuštarsko ratno poslijepodne. Smrt je tek privid koji dolazi bez najave

sam kući. Sada čujemo što se događa u gradu. Čujemo da su se vratili oni koji su zbrisali kada je bilo gusto, vidimo kako gore svjetla u gradu i sve nas to smeta, pa u Vinkovce i ne idemo. Smeta nas kada sretnemo momke za koje znamo da nisu u Hrvatskoj vojsci i policiji, a imaju novo maskirno odijelo, čiste čizme i šeću gradom. Ja na sebi imam tri vrste uniforme. No, svejedno, što da radimo, mi ostajemo ovdje i mi ćemo ovaj rat dobiti«.

Ivica ima 22 godine. Prije rata radio je u jednom građevinskom poduzeću u Vinkovcima. Kaže: »Nitko me nije natjerao, sám sam htio u Hrvatsku vojsku, u profesionalnom sam sastavu. Bude mi ponekad krivo, kad vidim da su neki pobjegli u Zagreb ili u Njemačku, ali ja to nikad neću učiniti.

Zaručen sam u svibnju. Moja zaručnica Anica sada mora čekati kraj rata. Već se naviknula. Prije desetak dana imao sam tri dana dopusta pa smo se vidjeli. Prije toga viđali smo se povremeno, na par sati, kada je to bilo moguće. Što mislm o njima? Oni imaju još snage da ratuju, da se ne bi zavaravali, iako su u nekim stvarima više banda razbojnika, nego neka vojska. Na položaju je hladno, no spavamo u toplom, cigareta imamo dovoljno i već smo se naviknuli na rat. Straha nema«. Tako govori Ivica uz napomenu da je Nuštar sravnjen, ali da će ga Bog i Hrvati poslije rata zajednički popraviti.

Stjepan je treći od brojnih hrabrih nuštarskih branitelja. Mlad je, ima 22 godine, kada priča i o najozbiljnijim stvarima osmijeh mu ne silazi s lica. Prije rata radio je šumariji, prvo je bio u Policiji, a potom prešao u Hrvatsku vojsku. Stalno je u Nuštru već tri mjeseca. On i Nuštar zajedno dišu. Govori nam: »Njima nikada ne možeš vjerovati, ni sada im ne vjerujemo. Pred općinom u Vinkovcima poginuo mi je prijatelj **Mihajlo Lazor**. Bio sam na pokopu, iako pokope nikad nisam volio. Plakao sam, osjećao sam se jadno, ubili su mi prijatelja. Godinu dana s njim sam radio i odjednom ga više nema. Ne volim ih, otkad su ga ubili mrzim ih.

U **Đeletovcima** sam gledao smrti u oči. Kada su otpočeli napad na Đeletovce, šest sati nisam mogao promoliti nos iz rova. Padalo je svuda okolo, padalo je na rov, na njegov krov, no rov je izdržao i ostao sam živ. Mislim da rat nije pri kraju, siguran sam da ćemo ga dobiti. Treba nam još vremena, i treba nam još oružja. Zapovjednik brigade iznenadio nas je za Novu godinu: u pola dvanaest došao je k nama u rov. Nisam ni znao da je on zapovjednik, pa sam mu u jednom trenutku rekao "Ti". Bili smo presretni. To je pravi zapovjednik«.

Tako govore nuštarski branitelji. Napuštamo ih, pozdravljamo se. Pješačimo kroz blato i kukuruze, pokraj lešina ubijenih krava i svinja, pokraj spaljenih automobila, pored uništenih neprijateljskih tenkova koji su se usudili krenuti na Nuštar. Zastajemo u Zapovjedništvu nuštarske obrane. Prijateljski pozdrav, stisak ruke i mi krećemo put Vinkovaca. Nuštarski branitelji ostaju braniti Nuštar, ostaju braniti mjesto sravnjeno sa zemljom, no mjesto koje će uvijek postojati, jedno od onih koji će nakon rata ući u povijesne čitanke. Ako su Vinkovci vrata Hrvatske, onda je Nuštar slavonska sjeverna kapija, mjesto gdje su sve brave prije nekoliko mjeseci za svaki dalji prodor u hrvatski teritorij zabravljene i nikada se neće otvoriti. Ovdje se fronta

može pomjerati jedino prema sjeveroistoku, tamo gdje je Vukovar iz kojega su se i u trenutku kad smo bili u Nuštru čule detonacije.

18.01.

Poslije međunarodnog priznanja

Hrvatska ide dalje

- *Hrvatskoj se polako počinje vraćati najveća »investicija« u njezinoj povijesti*

Ono što je godinu dana izgledalo nedohvatljivo, kao pusti san - međunarodno političko-pravno priznanje hrvatske države - u samo nekoliko dana obistinilo se onom brzinom i obimom koji ni najveći optimisti, a takvi su se na prste mogli izbrojati, u Hrvatskoj nisu očekivali. Jer, da će nas 30 država priznati samo u prva 24 sata prijelaznog roka iz Jugo-Bastilje u sazviježđe slobodnih naroda svijeta, zaista se moglo samo sanjati. Centralni beogradski dnevnik tog 15. siječnja bio je vjerojatno jedna od najtužnijih emisija u višedesetljetnoj produkciji tv-kuće koja je u posljednje četiri godine svakodnevno pokazivala da je i sam **Goebells** u nekim stvarima bio amater. Jer, kako svojem gledateljstvu sada objasniti da više nema ustaša, da je preko Dunava država koju priznaje cijeli svijet, kako uopće pročitati posljednju stvar koju bi beogradska tvornica laži i Miloševićeva klika ikada objavila.

To što Hrvatsku još nisu priznale Sjedinjene Države, to više nije hrvatski, već će to u narednim tjednima biti američki problem, kako objasniti svojoj javnosti da su SAD još jednom zakasnile, još jednom imale krivu procjenu raspleta jugo- drame, te još jednom kao zemlja prve svjetske demokracije omele jedan mali narod u njegovoj sasvim pravednoj borbi i sasvim legitimnoj težnji.

Za nekoliko mjeseci hrvatska zastava i hrvatski sportaši bit će u počasnom defileu na otvaranju Olimpijade u Barceloni, što će biti čin koji daleko premašuje granice sporta. A kada na godišnjem zasjedanju generalne Skupštine Ujedinjenih naroda Hrvatska postane i punopravna članica najvišeg svjetskog foruma, radosti za sve koji su preživjeli i koji će preživjeti ovaj rat zasigurno neće biti kraja. Hrvatskoj se polako počinje vraćati najveća »investicija« u njezinoj povijesti, investicija u ljudskim životima utkanim u temelje hrvatske države. Hrvatska je da bi dobila ono što joj je najvrednije: samostalnost i slobodu, morala i dati ono što joj je bilo najvrijednije - hrvatsku mladost. Na tisuće hrvatskih mladića moralo je završiti svoj život, kako bi hrvatska država mogla početi živjeti. Sve to sada se jasno vidi, nije moralo biti tako da su svijet i Europa drukčije i u pravom trenutku reagirali. Ali nisu. I sada o tome zašto nema vremena lamentirati i filozofirati.

U svakom slučaju, Hrvatska ide dalje. Hrvatska je krenula stazom do koje je dugo lutala, no sada nema nikakve sumnje da je na pravom putu. Veselje građana je takvo da ga jednostavno nije moguće prigušiti, niti to treba činiti.

Potpisivanje peticije zahvale gospodinu Genscheru na Cvjetnom trgu u Zagrebu

Treba se međutim ozbiljno suprotstaviti onim euforičarima bez pokrića koji u svakoj ovakvoj situaciji svojom galamom pokušavaju stvoriti dojam kako je sve gotovo. Jer, gotovo nije ništa. Hrvatska sada samo ima adute s kojima politički poker s Miloševićevom kamarilom može dotjerati do kraja i sigurno pobijediti. Od 15. siječnja srpska okupatorska vojska u Hrvatskoj je i prema međunarodnim klauzulama i regulama okupator i ona više u Hrvatskoj jednostavno nema što tražiti. Umjesto Marš na Drinu, treba joj reći Marš preko Dunava, tamo odakle je i došla i da se više nikad ne vrati.

Da li će to biti moguće političkim putem još je neizvjesno prognozirati, makar se po mnogo čemu posljednjih dana može naslutiti da je JA dosta rata i da bi se ona iz svega ovoga najrađe izvukla. No, ako to ne bude moguće, Hrvatska mora biti spremna i na vojnu opciju, ako agresor sam ne ode ubrzo, onda će morati biti otjeran. A kada se građani Iloka, Vukovara i Baranje vrate u svoje domove i počnu tamo koliko- toliko normalno živjeti, tada Hrvatska ima pravo reći rat je gotov i napravili smo što smo trebali napraviti.

Hrvatska vojska, njezino zapovjedništvo i njezino svakodnevno transformiranje u suvremenu europsku armiju jedan su od jamaca da će Hrvatska doći na svoje i ako izostane političko rješenje. Kako god dakle bilo, Hrvatska ide dalje, jer ona mora ići dalje. Sada stati i tapkati u mjestu bilo bi naivno, glupo i kontraproduktivno. Takav luksuz, poslije kalvarije koju je prošla, Lijepa naša ipak sebi neće dopustiti.

20.01.

I to se događa

Rasizam na balkanski način

U »zlatnim« vremenima rasističkog sustava u Južno afričkoj Republici, u posebne restorane za bijelce crnci nisu imali pristupa. Čak ni tada tamo Crncu nije trebalo propusnica da izađe iz svoje kuće i ode kopati na svoju njivu. Ono što međutim nije pošlo za rukom južnoafričkom rasističkom sustavu, ovih dana uspješno je »dogradila« srpska okupacijska vojska u istočnoj Slavoniji. Preživjeli Hrvati na okupiranom području istočne Slavonije koji se (usput) broje u desecima, najviše u nekoliko stotina, moraju imati ono što ni južnoafričkom crncu svojevremeno nije trebalo. Moraju imati »propusnicu« da izdađu iz svoje kuće i odu do svog 150 metara udaljenog vrta.

Za sve to, da bi izgledalo službeno, izrađen je i poseban »pečat«. Primjerak jedne takve »propusnice« dobili smo ekskluzivno ovih dana. Ona još »vrijedi« u hrvatskom selu Sotin, u vukovarskoj općini.

Na pečatu stoji natpis »Srpska Krajina Slavonija, Baranja i Zapadni Srem - Izvršni savet mesne zajednice Sotin« i u sredini pečata naravno »Četiri S«. Kakve veze ima hrvatsko selo Sotin i »četiri S« teško je reći, osim ako ne to što je i početno slovo mjesta Sotin također »S«. Propusnicu je potpisao izvjesni oficir Ostojić, a tiskana je gle čuda u IŠP »Savremena administracija« u Beogradu. Eto kako treba izgledati »Savremena administracija«. A Europa nikako da se ugleda.

28.01.

Bogić Bogićević
član Predsedništva SFRJ

Srdačno Vam zahvaljujem na čestitki koju ste mi uputili povodom izbora za člana Predsedništva SFRJ. Istovremeno, ovu čestitku primam i kao znak Vašeg poverenja, ali i obavezu za odgovorno obavljanje ove značajne funkcije.

Bogić

Час уласка _____ Потврда посете,

Час изласка _____

011 1991 Пропусницу издао,

Издаје: ИШП «Савремена администрација»
Издавачки сектор — Београд
Ознака за поруџбину: обр. бр 6/40

Iza naših leđa

Kad Srbin čestita Srbinu...

- Bilo je to u one dane kada je još ustav »propisivao« bratstvo i jedinstvo, kada su jedni bili naivni, a drugi nisu imali nikakvih ilizija. Tko je bio »hlebinska škola«, a tko je pripremao teren za ono što slijedi ne treba posebno objašnjavati. Jedan od tih kamenčića je i ova »zahvala«, pronađena u stanu jednog bivšeg Vinkovčanina, koji je godinama živio dobro i udobno, no u trenutku kada je Slobo propisao »sveopštu ugroženost« tom zovu nacije čovjek nije mogao odoljeti.

Ostavio je i Vinkovce i stan i sve ostalo. Ostavio je i osobnu zahvalu **Bogića Bogičevića** na čestitanje na izboru u Predsjedništvo SFRJ. Jedan građanin Hrvatske bio je toliko oduševljen što će Bosnu predstavljati u saveznom predsjedništvu Bogić Bogičević da nije odolio a da mu ne čestita. Pogodite zašto?

29.01.

Uz godišnjicu vojnog ultimatuma Hrvatskoj

Generale, hvala vam!

Tko se još uopće sjeća 25. siječnja 1991. godine, tko još uopće ima vremena razmišljati o tome što je bilo prije godinu dana. Događaji idu onom silinom od koje sve što je starije od tjedan dana svrstavamo pomalo u daleko prošlo vrijeme. No i taj datum jedan je od kamena međaša na krvavom putu hrvatskog osamostaljenja. Rijetki su u Hrvatskoj tada shvaćali u što se uopće Hrvatska upušta. Da bi se stvorio politički i svaki drugi prostor za organizaciju hrvatske države, da bi se stvorila mogućnost za državu od pet milijuna građana, trebalo je prije toga učiniti samo jednu »sitnicu«. Trebalo je razmontirati državu pet puta veću, državu međunarodno priznatu 73 godine, državu koja je mnogima odgovarala i koja je na kraju krajeva počivala na sili, koja je počivala na jednoj od jačih europskih armija i na stotinama skladišta vojnog naoružavanja i opreme, što i jesu preventivno pedesetak godina slagana prije svega zbog mogućnosti da se Hrvati pobune.

Toga, 25. siječnja istjecao je poznati Kadijevićev armijski ultimatum Hrvatskoj da razoruža svoje, ili kako je armija smislila spasiteljski izraz »paravojne« oružane formacije. Te hladne siječanjske noći sve je bilo na kocki. Stara ju- država izraslina još je bila moćna da sve »kontrarevolucionare« u Hrvatskoj strpa u bajbok, dovoljno moćna da i po cijenu »građanskog rata i totalne libanonizacije cijelog prostora« sruši legitimno izabranu hrvatsku vlast. Nije mali broj ozbiljnih ljudi u Hrvatskoj koji smatraju da su tada JA i Srbija imali priliku da to učine, tada i nikada poslije. Poslije je svakim danom bivalo sve više kasno. Što se sve zbivalo iza kulisa, tko je kamo letio zrakoplovom i s kime je razgovarao nikada se neće doznati, jer nijedan političar u svoje memoare, kao pravi političar, nikada neće upisati sve što je zaista bilo.

Jedna se hrvatska vojno-politička figura, uz naravno hrvatski dvojac Tuđman-Mesić, tada posebno izdvojila i povukla nekoliko, bez sumnje, odlučujućih poteza. Bio je to general Martin Špegelj, nekadašnji zapovjednik zagrebačke armijske oblasti JA, prema tadašnjoj vojnoj podjeli jugo- prostora. Hrvatska ima 87.000 »kalašnjikova« i popis svih oficira po svim vojnim stanovima u Hrvatskoj i nijedan neće stići do prvog stubišta krene li poziv za vojnu intervenciju u Lijepoj našoj. Otprilike to, u nešto diplomatskoj formi, prodao je Špegelj srpskim generalima i oficirima i, prema svemu sudeći, preudio je potom strah oficiskog srbijanskog kora. Između mogućnosti ostati u nekom od toplih udobnih trosobnih vojnih stanova diljem Hrvatske, ili u hladnoj siječanjskoj noći odjenuti uniformu i izići na stubište, kako bi se stiglo do matične vojarne, te time riskirati rafal u vlastito tijelo, srbijanski oficirski kor izabrao je ostajanje u toploj postelji.

Što se »kalašnjikova« tiče, dobro je ako ih je tada Hrvatska imala četvrtinu od spomenutog broja, a o mogućnosti da se redovne i rezervne policijske snage u policiji, koju su 60 posto dotada držali Srbi, suprostave jednoj regularnoj, dugo izgrađivanoj armiji ne može se ozbiljno niti razgovarati. Generalu je tada očito preostala jedna jedina mogućnost, mogućnost da bude lukav, da im proda rog za svijeću, da znajući da ga snimaju govori ono što želi da oni misle da ne smiju znati.

Poslije su bile Plitvice, pa Borovo Selo, pa istočna Slavonija, pa Vukovar, pa hrvatsko zauzimanje neprijatejskih vojarni, pa 16 primirja. Poslije je došlo i međunardno priznanje Lijepe naše. Svakog dana poslije isteka ultimatuma 25. siječnja Hrvatska je bila sve snažnija i sve više dobivala na samopouzdanju. Ako ne u svijesti, bar u podsvjesti prosječan Hrvat nakon isteka ultimatuma pomislio je »htjeli su intervenirati no nisu se usudili«, što znači da se i oni nas plaše. I po svemu sudeći zbog tog hrvatskog saznanja »da se i oni nas plaše«, Hrvatska je doplivala nadomak konačnog cilja. Zato 25. siječnja 1991. godine ne bi trebalo zaboraviti, a gospodinu Špegelju valjalo bi reći bar jedno toplo - »Generale, hvala Vam!«

39.01.

Zašto nas ne vole

Pustite Tomislava...

Tomislav. Hrvatski kralj. Veliki hrvatski narodni vladar. Ujedinio je, tako bar povijest tvrdi, Crvenu i Bijelu Hrvatsku. Godine 925. I priznali ga rimski pape. Danas je 1992. godina. Hrvatska je ponovo priznata, ponovo je država, opet je na međunarodnoj sceni. Hrvatsko narodno ime Tomislav jedna je od onih konstanti koje svjedoče o hrvatskom dugom postojanju. Tomislav je ime prisutno i izvan Lijepe naše. Čak i u Timočkoj krajini, u Srbiji, zemlji koja nas je napala i koja nam je toliko zla nanijela.

Dosta je hrvatskih imena bilo sumnjivo čim bi bila spomenuta. Recimo, Stjepan ili Stipica, bar trojica bila su fatalna za Hrvatsku. Pa ANTE, čim bi netko rekao Ante sve je bilo rečeno u bivšoj jugo-državi. No i Stjepan i Ante i Josip i Ivica i Željko mogli su bar teorijski »uspjeti« u posljednje 73 godine hrvatskog prebivanja u balkanskom političkom patentu zapadnih sila pobjednica (prvenstvno Francuske) zvanom Jugoslavija. Samo jedno nije - Tomislav.

S njima su čak i Karađorđevići eksperimentirali. Pa su prvom malom Karađorđeviću po Srbima dali ime Petar, drugom po Slovencima Andrej, a trećem po Hrvatima Tomislav. I kada su dvadeset i neke kralj i kraljica išli kroz Split sve je bilo po protokolu, jedino je Tomislav svima na prvi plazio jezik. A Aleksandar je na kraljične ukore rekao »pusti ga bre, isti je ko' svi Hrvati«.

Sve je moglo »uspijevati« u bivšoj balkanskoj državi stvorenoj prema srpskom aršinu, a Hrvatima na usud, osim Tomislava. Nikada ni jedan Tomislav nije uspio u Hrvatskoj i Jugoslaviji biti netko i nešto. Nisu dali jer su znali, a obično nisu znali. Obično su »naslućivali« da je Tomislav nešto najhrvatskije od hrvatskog, a to je trebalo u korijenu prekinuti.

Sad više svega toga nema, a na stotine i tisuće Tomislava rastu diljem Lijepe naše. Treba ih samo pustiti. Treba im damo dati priliku. Ako je »onaj« vladao između Drave i Jadrana sa »60 velikih i 120 malih brodova« te »60.000 pješaka i 20.000 konjanika«, onda je ovim današnjim Tomislavima sve to »MALO«, jer oni svoju priliku čekaju 1.000 godina. Tisuću godina hrvatskim Tomislavima nisu dali i poslije tisuću godina oni su još tu i čekaju svoju priliku.

A danas, možda više nego ikad prije, hrvatska bi se mogla pocijepati na dvije Hrvatske: na Bijelu i Crvenu. I trebaju joj ujedinitelji. Trebaju joj oni koji će crvenu i bijelu pretvoriti u najljepšu kombinaciju boja na svijetu, u crveno-bijelu. Hrvatskoj danas trebaju Tomislavi više nego ikad i zato pustite Tomislava da bi Hrvatska opet bila jaka, snažna i postojana. Tomislavi će tu ljubav i povjerenje sigurno znati cijeniti i stotinu puta vratiti. I sigurno neće, kao u doba Karađorđevića, nikome »isplaziti jezik«.

30.01.

Što pokazuju egzaktni podaci o okupaciji dijela vinkovačke općine

Anatomija srpskog zločina

- Da bi se sagledali razmjeri zločina počinjenog prema Hrvatskoj i njezinim građanima, odnosno Hrvatima, uopće se ne moraju uzimati globalni republički podaci, o tome što je počinio agresor diljem Lijepe naše. Dovoljno je izabrati jednu od četiri istočnoslavonske općine, koje su kao i Beli Manastir i Vukovar pod potpunom, ili Osijek i Vinkovci pod djelomičnom okupacijom. Uzmimo, primjerice, općinu Vinkovce.

Ova, oduvijek hrvatska, općina u oduvijek hrvatskom kraju, prije rata, a prema posljednjem popisu stanovništva imala je 98.484 stanovnika od kojih su 80 posto činili Hrvati, a 13 posto Srbi, uz nešto Mađara, Nijemaca, Albanaca i naravno »Jugoslavena«. U ovoj općini prije ovog rata, odnosno prije agresije na Hrvatsku, što se nacionalne strukture stanovništva tiče, dakle ništa nije bilo sporno. Srpska dijaspora u vinkovačkoj općini bila je uglavnom raspoređena na 12 sela s pretežito srpskim pučanstvom. Ukupno ih je u tim selima bilo nešto više od 9.000, a najveće srpsko selo s 3.200 stanovnika bili su Mirkovci, dok je u samom gradu Vinkovcima među 37.000 građana u ogromnoj većini Hrvata živjelo i 3.900 građana srpske nacionalnosti.

Tako je bilo prije, a vinkovačka kao i ostale tri pomenute istočnoslavonske općine na svom krajnjem istočnom dijelu graničile su republičkom granicom sa Srbijom.

Pogled danas, krajem siječnja 1992. godine, a u iščekivanju dolaska »plavih kaciga«, na kartu vinkovačke općine baca više nego zastrašujući prizor. Na više načina vinkovačka općina neprijateljskim okupatorskim prodorom praktički je prepolovljena, pa je normalan život na teritoriju ove hrvatske općine u ovom trenutku nemoguće organizirati.

Pod privremenom neprijateljskom okupacijom je 51 posto teritorija općine Vinkovci. Na tom prostoru, koji je inače sjeveroistočni dio općine, prije ratnih strahota živjelo je 28.194 stanovnika, od kojih su 57 posto bili Hrvati a 30 posto Srbi. I u tom dijelu u koji je agresor ušao, on prema predočenim podacima nije imao što tražiti. Situacija je još dramatičnija ako se zna da je pomenutih 28.194 građana općine Vinkovci živjelo u 12 sela s pretežito hrvatskim pučanstvom, jednom mađarskom selu, te u 12 sela s pretežito srpskim stanovništvom. Čak i u Mirkovcima međutim živjela je značajna »kolonija« od 500 Hrvata. U istočnom dijelu općine u selima Lipovac, Apševci, Nijemci, Donje Nove selo i Podgrađe, Srbi su se mogli ili izbrojati na prste jedne ruke, ili ih uopće nije bilo. Riječ je o starim šokačkim hrvatskim selima.

Ratoborni Srbi

Treba međutim reći i da Srbi iz pomenutih 12 sela u kojima su činili većinu, svoje korijene na ovom području u 90 posto slučajeva imaju iz posljednjih 80 godina. Došli su u istočnu Slavoniju u dva vala doseljavanja. Jedan je bio poslije prvog svjetskog rata, kada su ovdje politikom Karađorđevića naseljeni kao solunski borci dobivši značajne poljoprivredne površine najkvalitetnije slavonske zemlje, naravno besplatno. Drugi značajan kolonijalni srpski val bio je poslije drugog svjetskog rata, kada su doseljavani uglavnom iz Bosne. Upravo iz redova kolonista iz Bosne regrutirali su se u ovom ratu naratoborniji Srbi, koji su prihvatili četničku ideologiju i počinili zločina nad svojim dojučerašnjim susjedima Hrvatima, što uz

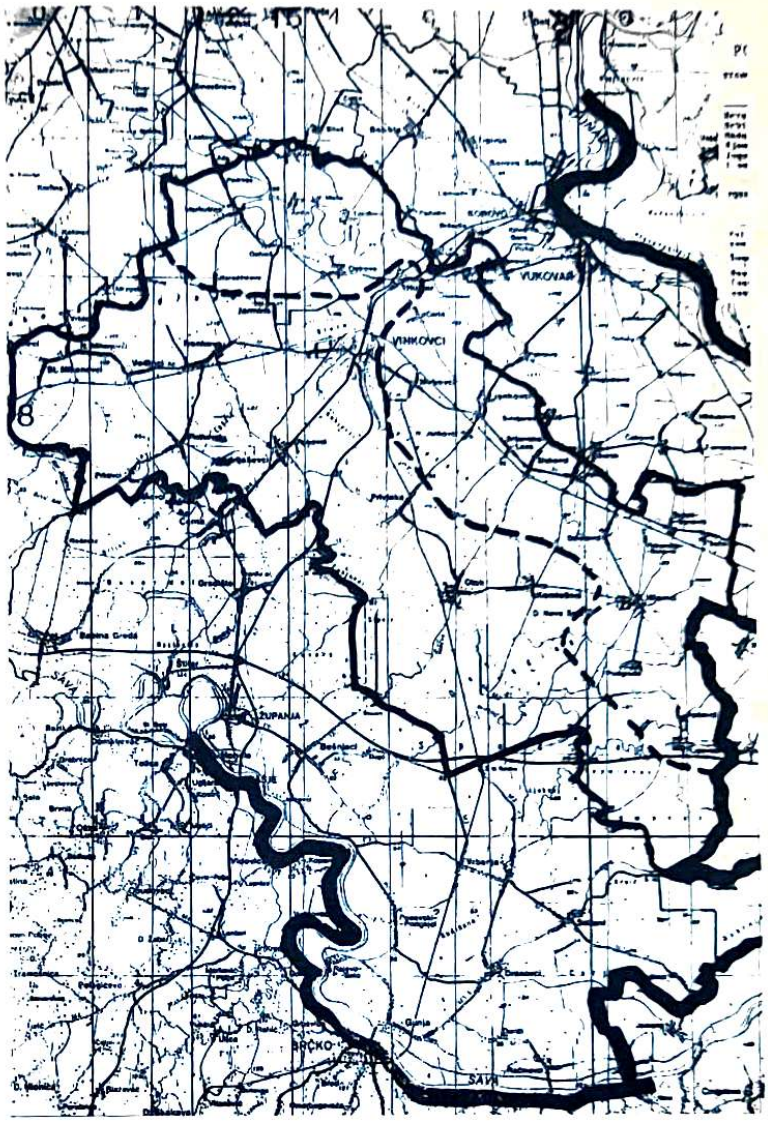

ostalo može biti i predmet jedne posebne sociološke analize, naravno kada rat završi, ako ona tada više bude uopće imala ikakvog smisla.

Koga je dakle agresor »oslobađao ugroženosti« u selima u vinkovačkoj općini u kojima nema nijednog Srbina postalo je potpuno jasno tek nakon međunarodnog priznanja Hrvatske. On naime nikoga nije oslobađao, nego je vršio klasičnu vojnu okupaciju hrvatskog teritorija, a hrvatsko pučanstvo ili protjerao ili poubijao.

Dodajmo ovim podacima još samo nekoliko iz gospodarstvenog područja. Od 61.486 hetkara obrađenih površina neprijatelj je privremeno okupirao čak 33.000 hektara. Ono što je hrvatski seljak zasijao u proljetnoj sjetvi 1991. godine, recimo kukuruz, ovih dana pobunjeni Srbi kombajniraju mirne savjesti, baš kao da je to uvijek bilo njihovo i kao da su oni sijali. Skinute usjeve »za početak« odvoze u Rumu, a potom iz Srbije dobivaju »sljedovanje« u vrećama brašna niže kvalitete. Od 30.826 hektara kvalitetnih slavonskih, uglavnom hrastovih šuma, agresor je okupirao točno polovicu, 15.191 hektara, a što to znači za na prosjački štap dovedenu srbijansku privredu nije teško dokučiti.

Hoće li s proljeća na ovom području, ako izostane političko rješenje, najčešći način »kršenja primirja« biti zvuk motornih pila koje nemilosrdno sijeku slavonsku hrastovinu tek će se vidjeti.

Razoreni hrvatski gradovi

Od privremeno okupiranih hrvatskih sela u vinkovačkoj općini bez sumnje najviše je stradao Cerić, gdje agresor tenkovskim projektilima ruši kuću po kuću, a ništa bolje nisu prošli ni Jankovci, Ilača, Đeletovci i Slakovci. Uz područja koja navodimo, a koja je agesor okupirao, treba dodati da su grad Vinkovci, te veliko hrvatsko selo Nuštar doživjeli još strašniju sudbinu u pogledu razorenosti od pomenutih naselja. Nuštar je naime bukvalno sravnjen sa zemljom. Razaranje Nuštra ne može se opisati onome tko to nije vidio, nikakva filmska kamera to ne može dočarati. Od 1100 kuća u Nuštru 950 ih je potpuno uništeno i trebat će ih graditi od samog temelja. To je »cijena« koju je platilo ovo hrvatsko selo i izuzetno važno strateško uporište da bi ostalo neosvojeno i sjeverna vinkovačka tvrđava. Istu cijenu zbog neosvajanja platili su i Vinkovci. Grad je dobio najmanje 45.000 projektila svih kalibara. Ovdje je agresor prvi put u Hrvatskoj »isprobao« »orkan« i »oganj«, »krmače«, fosforne i napalm-bombe i što sve ne.

Samo nešto malo bolje, odnosno malo manje gore prošli su Jarmina na sjevernim prolazima Vinkovcima, te Otok, Privlaka i Komletinici na bosutskoj fronti. A da bi »krunisala« svoj zločin agresorska vojska tukla je s distance i po teško dostupnim selima kao što su bili Ivankovo, Vođinci, Mikanovci te Rokovci i Andrijaševci. Nema dakle naselja u vinkovačkoj općini koje nije bombardirano. Broj mrtvih za koje se zna ime i prezime je pribižno 300, a procjene govore da je vrlo vjerojatno gotovo isto toliko njih ubijeno ili poginulo u selima na teritoriju koji kontrolira agresor, a što još nije utvrđeno.

Tome treba pridodati blizu 1.500 ranjenih, od kojih znatan broj teže, a nekoliko desetaka ostaju trajni invalidi i njihova adaptacija u civilno društvo poslije rata je problem s kojim će se Vinkovci i Hrvatska tek suočiti.

Spaljena sela, razoreno gospodarstvo, uništeni spomenici kulture, srušene škole i dječji vrtići, masovne grobnice nedužnog civilnog pučanstva, sve je to pogodilo općinu Vinkovce u tom obimu da se vjerojatno nijedna druga sredina u Hrvatskoj ne može s tim komparirati. Osim naravno grada i općine Vukovar s kojim bi svaki pokušaj usporedbe bio krajnje nemoralan, čak i neukusan, s obzirom na ono što je snašlo susjednu hrvatsku općinu.

U jednoj dakle potpuno hrvatskoj sredini, služeći se pobunjenim Srbima iz pomenutih dvanaest srpskih sela, Srbija je počinila zločine bez presedana, zločine poslije kojih na svako spominjanje riječi »suživot« u vinkovačkoj općini možete dobiti najmanje modrice od ogorčenih, gnjevnih, poniženih i zlostavljenih građana. Koliko je građana psihički stradalo, koliko će njih poslije koliko godina i kada uopće biti sposobno za normalan život egzaktnih podataka nema, oni će se moći vidjeti ili naslutiti, tek poslije rata.

Zbog svega pomenutog ogroman broj Vinkovčana smatra da je nakon rata na cijeloj hrvatsko-srpskoj granici dovoljan (neki kažu i previše) samo jedan granični prijelaz, sa super strogom kontrolom. Nije nikakva tajna da se jedan privatni poduzetnik, bagerist, javio da o svom

ИАКО НА СПИСКУ ЗА ЛИКВИДАЦИЈУ, ДУШАН СТЕГНАЈА УСПЕО ДА ИЗБЕГНЕ ПАКАО ВИНКОВАЦА (1)

ХИЦИ ЗА ДВЕ РАНЕ

● „До последњег часа у мени је тињала нада да ћу остати на огњишту, али су једне ноћи усташе дошле да ме ухапсе и ликвидирају само зато што сам Србин — каже Стегнаја ● Град је тешко оштећен, отежано је снабдевање, а усташе пљачкају све што је српско

ПОСЛЕДЊИ корак преко кућног прага. Шкрипа капије. Још један поглед на родни дом. Душан Стегнаја, један од малобројних Срба који су пре неколико дана успели да побегну из Винковаца, није имао времена за опроштај са огњиштем.

Да сам могао, сместио бих га у срце, под скуте. Растали смо се као да смо знали да ли ће му се нешто догодити: само дан-два после мог одласка усташе су га опљачкале, а мина тешко оштетила — каже Стегнаја.

Винковци су порушени град. Рањен у души, без својих јучерашњих суграђана, становника. У том обручу, у грозду рата, у паклу где падају главе недужних Срба, само најхрабрији и најсрећнији су успели да напусте стратиште.

● Убијали највиђеније

До последњег часа у мени је тињала некаква сулуда нада да могу остати на огњишту, да неће покушати да ме убију због тога што сам Србин. Преварио сам се и — побегао. Не знам за судбину преосталих Срба. Много је старих и изнемоглих. Они немају где да иду. Живе у подрумима, чекајући слободу — вели Стегнаја.

ДАЛЕКЕ 1946. породица Стегнаја стигла у Винковце из околине Бенковца. Еша [illegible] листа. Добили плодну [illegible]. Изродила се деца [illegible]. Деценијама тако [illegible] нико није питао ко је Србин, ко Хрват. Све до пре [illegible].

Душан је цигларски радник. Једноставан, тих човек. Некад се, истина, мало „бавио политиком". Умео, још у то доба, да „скрене у лице" неке чињенице Савки Дабчевић - Кучар. У пензију отишао скромно, пре шест година. Тако и живео.

— Баш смо, збиља, лепо живели у Винковцима. Али, почеле прве чарке, па отворени сукоби. Прошлог лета — први хици. Рафали. Експлозије мина, топови, минобацачи. Више нема шале. Изостала јутарња кафа. И састанци у месној заједници. „Србима приступ забрањен", осванулo једног јутра. Гледамо се и не верујемо — казује Стегнаја. — Онда букнуо прави рат. Прве жртве. Бомбардовање града. Сирене. Ноћи са штектањем митраљеза. Прва хапшења, преметачине у становима. Србе, хапсите Србе, чуло се на сваком кораку.

ИЗБЕГАО СИГУРНУ СМРТ: Душан Стегнаја

Винковцима туткаје тешко-ни Зенгисти и муповци [illegible] своје погинуле, али и убијају недужне Србе. Страдају највиђенији: лекари, стоматолози, правници. Многима се ни гроб не зна. Јутра са лешевима у Босуту. Шапат међу Србима: ко су ти несрећници. И увезнерен поглед: хоћемо ли и ми сутра тако плутати? Већ раном зором многе куће остале без укућана. Срба, наравно.

— Кад су почеле да падају гранате, кад су започети окршаји између Мирковчана и зенгиста из Винковаца, град примио прве ударце: порушена и тешко оштећена болница, пошта, железничка станица, биоскоп. На све стране ровови. Улице препопане. Ноћу црне тројке зенгиста. Тачно знају српске куће. Траже домаћине по имену — наставља наш саговорник.

● Бесомучне пљачке

ОД ТРЕНУТКА кад су Срби почели да беже из Винковаца, остављајући домове, зенгисти, муповци, али и јучерашње комшије Хрвати почели су са бесомучним пљачкама.

— То су људи помраченог ума, који више не могу контролисати своје поступке. Разумем: опљачкали и однели. Најпре тражили драгоцености, после односили маст, дрва, цигле, речју — све. Не разумем, међутим, да опљачкају, рецимо, месо из замрзивача, разбацају га по дворишту, а онда баце бомбу!? То људски ум, колико је мени познато, до сада није забележио. Мржња до заслепљености — додаје Стегнаја.

Као и остали Срби, па и Хрвати, Душан Стегнаја и његова супруга Бурђија лето и јесен углавном су провели у подруму. У центар града ретко залазили. Једино кад је требало да купе хлеб, допремљен из Жупање. Остало су имали у кући.

— Кад се само сетим шта сам све оставио. Пуне оставе хране, скупоцену белу технику, пуне кошеве кукуруза, првокласно вино... Све су опљачкали чим су чули да сам побегао. Хоћу ли се икад вратити мом дому. Макар све било похарано. Желим још једном да пољубим кућни праг. Сви моји су избегли: браћа, деца, пријатељи. Зашто кад је то наша земља, наше огњиште — бојажно казује Душан Стегнаја.

ОДЛУКУ да покуша пробој из Винковаца Душан је донео у трену.

— Морало је тако. Јављено ми је да ће зенгисти доћи код мене. У поноћ. Претходне ноћи су на превару одвели мог познаника и комшију Драгомира Војводића — каже Стегнаја. — Масакрирали га и бацили у Босут... Дуго су лупали на капији. Мислио сам — провалиће. Два сата после тога већ сам био на путу ка слободи...

М. СТЕФАНОВИЋ

● Сутра: ТРАГОВИ КРВАВОГ ПИРА

НОВОСТИ ● ФРАНКФУРТ ● субота 11. јануар 1992.

НОВОСТИ ● ФРАНКФУРТ ● субота 11. ја

trošku besplatno iskopa kanal cijelom graničnom linijom. Baš zbog svega što se dogodilo, a pomenut je samo dio razmjera neprijateljskog zločina, jedan mali dio »anatomije srpskog zločina«, na ovom području, ništa nije gotovo. Nastavak slijedi, a kakav će biti nitko pouzdano ne zna. Mnogo je onih koji smatraju da se može naslutiti.

31.01.

Oni su bili naši sugrađani

Srbijanske laži na Stegnajin način

• *Nacistička propaganda i kada je lagala, lagala je inteligentno. Kad, međutim, srbijanski mediji lažu, onda to nema veze čak ni s zemljinom težom*

- Srbijanska propagandna mašinerija, iako je Europi i svijetu sve sada savršeno jasno, i dalje nije naučila ništa osim onoga što je dobro znala i prije ovoga rata - lagati. Primjera je bezbroj. I citirati beogradske medije odavno je već postalo suvišno, jer to što su »pisali« »Politika« i »Politika ekspres« (kako su ih zvali »Slobodanka« i »Mala Slobodanka«) to u 20. stoljeću nije viđeno osim, možda, u doba Goebelsa. No, nacistička propaganda i kada je lagala, lagala je inteligentno, uvijek je to temeljila bar na djeliću istine.

Kada, međutim, srbijanski mediji lažu, onda to nema veze čak ni sa zemljinom silom težom. Najnoviji primjer dolazi čak iz Frankfurta, u režiji je beogradskih »Novosti«. Odnosi se na Vinkovce, a govori o tome kako je izvjesni Dušan Stegnaja »jedva živu glavu spasio ispod ustaškog noža«. U tekstu je laž sve osim točke, zareza i ostalih rečeničnih znakova toliko da je to neukusno. Jedna od tih laži izjava je spomenutog Stegnaje o navodnim »jutarnjim leševima u Bosutu«. Kada je netko u Vinkovcima vidio leševe u Bosutu nije poznato, no važno je lagati. Druga je da su »zenge« iz srpskih zamrzivača bacali meso po dvorištu, a potom su po mesu iz zamrzivača bacali bombe!?

Rečenica koja, međutim, sve govori glasi: »Kao i ostali Srbi, pa i Hrvati, Dušan Stegnaja i njegova supruga Đurđa leto i jesen uglavnom su proveli u podrumu«. Vrlo zanimljiva rečenica. Nema, međutim nijedne riječi o tome zašto su to »pa i Hrvati« bili u podrumu i zašto su ljudi uopće bili u podrumu. Da nisu možda »zenge«, tj MUP-ovci i »crne trojke« tada pet mjeseci bombardirali grad ili je to nedjelo domaćih i uvezenih četnika i JNA.

Treba, međutim, reći da u tekstu ima i nešto istine. Ona se sastoji u »priznanju« da je Stegnaja stigao iz okolice Benkovaca, da je »dobio« zemlju (ne kaže da je to bilo besplatno) te da je živio u blagostanju i da je ono trajalo desetljećima. Ne kaže s čijih je leđa desetljećima bilo to

blagostanje. Kako sam kaže, Stegnaja je odlučio »da pokuša proboj iz Vinkovaca« i u tome je uspio. Kuda će se dalje probijati građanin koji je ne samo izdao svoj grad, nego je očito da ne može prežaliti što ga u njemu »JNA nije oslobodila«, Stegnaja ne kaže.

Za takvim svojim dojučerašnjim sugrađanima ovaj grad teško da će žaliti, prije bi se mogao očekivati snažan osjećaj olakšanja.

31.01.

Otkazuju li Hrvati naklonost prvoj svjetskoj velesili

Good by America?!

Što se to doista dogodilo i događalo u godini 1991. u odnosu Amerike prema Hrvatskoj i kao kontraefetu u odnosu Hrvata prema Americi danas početkom 1992. godine. Podsjetimo samo da su punu godinu dana SAD kao noj držale glavu u pijesku, da su do potpune tvrdoglavosti svjesno previdjeli činjenicu da Jugoslavije više nema, da ona nikome osim Srbima ne odgovara, a da su Srbi ipak svega 36 % ukupnog stanovništava.

Tamo gdje su očekivali najveću podršku, gdje su bili uvjereni da će odmah biti shvaćeni, u prvoj zemlji svjetske demokracije i u prvoj svjetskoj velesili Hrvati su doživjeli jedno od najtežih i najbolnijih razočarenja. Jedan mali europski narod, narod koji je oduvijek gajio istinske simpatije prema Sjedinjenim Državama, narod čiji je znatan iseljenički dio živio u Americi i tamo se amerikanizirao, od te iste Amerike zauzvrat ne samo da nije dobio ništa. Zauzvrat, godinu dana »vlada Georga Busha« izjednačavala je krvnika i žrtvu, agresora i zemlju koja je napadnuta i kojoj je pod krinkom »embarga na izvoz naoružanja u Jugoslaviji« zapravo oduzeto legitimno pravo da se brani. Svemu tome i još puno čemu kumovala je Bushova i Bakerova America, bez imalo grižnje savjesti, a vrhunac je dostignut američkim stavovima posljednjih dana koji su prerasli u otvorenu prijetnju svim državama koje nas još nisu priznale, da nas ne smiju priznavati. I to nakon što nas je priznalo bezmalo pedeset država, među ostalima i zemlje poput Njemačke, Rusije, Francuske, Italije, Britanije. Stav Sjedinjenih Država prema hrvatskom pitanju za Hrvate je naprosto ponižavajući, ponižavajući je za iste one Hrvate koji su u nekim bivšim vremenima zbog slušanja »Glasa Amerike« lagano dobivali po šest mjeseci zatvora. No unatoč tome »Glas Amerike« godinama i desetljećima Hrvati su uporno slušali.

Onda kada je »Glas Amerike« jednom malom narodu, napaćenom u vlastitoj pravednoj borbi bio potrebniji nego ikada ranije, onda je Amerika zašutjela. Može se možda s interesno- geopolitičke točke gledišta naći nekakvo objašnjenje zašto je stav SAD takav kakav jest, koje bi mogao biti tipa: »Europa se integrira oko osovine Berlin - Pariz, a ujedinjena Europa potisnut će i samu Ameriku s ovog kontinenta, a Njemačka s DDR-om, Austrijom Slovenijom i Hrvatskom postat će opet prva europska velesila i ...« i tako dalje i tako dalje.

Sve to međutim, čak i ako tako jest, ne daje pravo zemlji koja se s pravom diči demokracijom i ljudskim slobodama, za takav odnos prema hrvatskom nacionalno-državnom pitanju i prema Hrvatima kao civiliziranom europskom narodu kakav je Amerika zauzela i čvrsto bez imalo milosti drži. U to da Amerika samo sluša »sugestije« Ujedinjenih nacija, u to da Amerika sluša uopće Ujedinjene nacije, a da nije upravo obratno, više ne vjeruju ni djeca srednje dobi, no upravo s takvim »objašnjenjem« izašla je službena američka politika ovih dana. Stoga je iako dobrodošao, posjet američkih kongresmena ovih dana Hrvatskoj i Slavoniji ipak stigao kasno odnosno prekasno za promjenu stava. Kod Hrvata je došlo do loma, došlo je do bolnog pucanja jedne trajne simpatije, prema jednom velikom narodu, a povratiti naklonost bit će vrlo teško, koliko god Amerika može misliti da joj to ništa posebno ne znači. Možda to ona neće priznati, no to joj itekako znači, jer na pitanju Hrvata nije se lomilo samo pitanje imaju li Hrvati pravo na državu. Na tom pitanju, u tom krvavom ratu, lomila se dilema imaju li mali narodi pri kraju dvadesetog stoljeća pravo na državu. U vlastitoj krvi to pravo Hrvati su izborili za sebe i za još tridesetak naroda u sličnoj situaciji u svijetu. Izborili su ga usprkos oštrom protivljenju SAD-a. Ovih dana svoj tradicionalni pozdrav »Bog i Hrvati« Hrvati masovno mijenjaju u »Bog i Njemačka«. A što se Amerike tiče do daljnjega ostaje aktualna Bebekova »Good by Amerika«!

05.02.

Kada rat završi (IV)

Naoružana ili razoružana Hrvatska

- *Da bi se Hrvatska mogla početi razoružavati, treba je prvo naoružati - Nema nijedne ozbiljne države u svijetu koja nema suvremenu naoružanu armiju - Jedina ozbiljna hrvatska vojno - politička dilema je - koja i kakva Hrvatska vojska, te pronalaženje maksimalne efikasne i maksimalno jeftine vojno-obrambene doktrine.*

Kada završi ovaj rat, rat kojim je Srbija pokušala od Hrvatske napraviti balkansku koloniju i u čemu, već sada, očito nije uspjela, jedno od bitnih ozbiljnih političkih i moralnih pitanja, na koje Hrvatska mora dati jasan odgovor, je pitanje Hrvatske vojske, odnosno dilema naoružavati ili razoružavati Hrvatsku.

U ovom ratu, koji je za neke već gotov, za neke nikada i nije počeo, a za neke traje do daljnjeg, već se javljaju zagovornici hrvatskog razoružavanja ili, kako se češće koristi pojam koji bitno zamagljuje pravo stanje stvari, hrvatske demilitarizacije.

Pričaju tako hrvatski umni muževi kako ćemo se mi demilitarizirati, kako ćemo biti Švicarska, pa nenaoružani, pa neutralni, pa će teći med i mlijeko. A Srbija će kao zaboraviti da je od Hrvata vojno poražena, talijanske desne partije će zaboraviti talijanski tisućgodišnji san o Istri, Rijeci i istočnoj obali Jadrana. Da ne spominjemo druge moguće apetite drugih država i drugih asocijacija kojima za oko zapinje Hrvatska, kojima je savršeno jasno da ona zaista jest Lijepa NAŠA.

Tako sada sve češće čujemo »Vis će se potpuno demilitarizirati«, pa će se »Dubrovnik potpuno demilitarizirati«, pa će se demilitarizirati Istra, pa Rijeka, pa Zadar, pa Split, pa Zagreb, pa Osijek. Pa tako sve redom. Sve će se demilitarizirati i strani turisti će onda navaliti na Vis i Lastovo i problem je riješen.

Međutim, na dva pitanja nitko od spomenutih nikako da odgovori.

Prvo je kako će se to demilitarizirati ono što s hrvatske strane još nije militarizirano. Ratna mornarica srpske okupacijske vojske odlazi u Boku-kotorsku, tamo će rđati i mirno promatrati kako se na ključu Jadrana, Visu, kupaju Nijemci, a sve to čuva NITKO. Dakle, da bi se Hrvatska mogla početi razoružavati treba je prvo naoružati. Osim ako naoružanje nisu »puške«.

Demilitarizacija je opći trend

No, eto, opći je trend u svijetu demilitarizacija. Rusija će se, primjerice, demilitarizirati. Točno. No, Jeljcin je Amerikancima samo obećao da rakete s nuklearnim bojnim glavama više neće biti uperene na američke gradove, nego malo lijevo ili desno od njih. On nikada nije izjavio da će Rusija uništiti kompletno nuklearno naoružanje, a ostaviti Ameriku s kompletnim nuklearnim naoružanjem.

To da bi Hrvatska, što se neutralnosti tiče, mogla biti nekakva Švicarska, to mogu tvrditi samo oni koji ne poznaju elementarne činjenice o političkom okruženju pojedinih država. Da biste bili »neutralna Švicarska« morate imati samo jednu »sitnicu«, a ona je da su Vam direktni susjedni Njemačka, Francuska i Italija i da svima trima idealno odgovara - radi njihove ravnoteže Švicarska kao tampon - zona između njih, i to Švicarska s francuskim, njemačkim i talijanskim kantonom.

Kako da Hrvatska slijedi švicarski model neutralnosti kada su joj susjedi Srbija, Crna Gora, muslimanska dijaspora u Bosni o kojoj će se nekima otvoriti očito onda kada Muslimani dostignu 52 % nacionalnog sastava Bosne i Hercegovine, kada joj je susjed Italija koja za Talijane u Istri traži veća prava od onih koja imaju Talijani u Italiji, nitko od tih umnih dalekovidnih zagovornika demilitarizacije Hrvatske ne govori ni slova. Nitko ne kaže ni da svaki drugi Švicarac u svojoj garaži ili štaglju drži top od 105 milimetara i svake subote MORA ispaliti na vježbališu određenu količinu municije.

Nitko od njih ne može navesti nijednu ozbiljnu državu u svijetu koja nema suvremenu naoružanu armiju. Zašto se primjerice, SAD ne demilitariziraju? Svijet bi to zasigurno prihvatio s odobravanjem. A Hrvatsku, državu tek u povojima, čija vojska je tek u fazi izrastanja, naoružana najčešće samo pješačkim naoružanjem i bezgraničnim moralom i hrabrošću, dok je još trećina njenog teritorija pod klasičom vojnom okupacijom, već bi »Hrvatsku trebalo demilitarizirati«.

Ili, neka Hrvatska i bude naoružana, ali da oružje i Hrvatska vojska zaobiđu »moju« općinu zbog spomenika kulture ili turističkih ljepota. Ako tisuću godina bez vlastite vojske i bez vlastite države (što se SLUČAJNO poklapa u dan), nekome nije dovoljno razbistrilo realno stanje stvari, zar upravo posljednja agresija na Hrvatsku nije dovoljna opomena što se događa kada je jedan narod, sada organiziran kao država, bez vlastite armije?

Hrvatska škola političke naive

Pitanje je i koliko će se vremena raspetljavati kriza na Balkanu. Koliko će trebati dok se raspetlja bosansko- hercegovački čvor ili makedonsko,ili albansko nacionalno pitanje? Kada će ovaj prostor postati stabilan i kada će stvarno prestati aspriacije drugih, prije svega Srbije prema hrvatskom teritoriju, hrvatskom položaju i hrvatskim resursima?

Nitko pouzdano ne zna kada će sve ovo završiti, koliko god se nekima činilo da je sve »uglavnom riješeno«, ili da će se »riješiti do Uskrsa«. Kada se posljednji put u

Hrvatska vojska naoružavala se oružjem otetim iz okuptorskih ruku

Europi neki ozbiljan politički problem, neka velika ratna kriza, razriješila između Božića i Uskrsa nije poznato, no unatoč tome uporno se želi plasirati takvo viđenje političkog raspleta. Još jedna hrvatska škola političke naive.

Je li Hrvatska u ovom ratu naučila išta od suprotne strane, je li naučila išta od Srbije? A gola je činjenica da će Srbija i iz svega ovoga zla koje je počinila nešto ušićariti. Ako ništa drugo, pojavit će se kao glavna pravna sljednica bivše Jugo-države i Zapad će joj na kraju, radi mira na Balkanu, mrtav hladan otpisati kreditna potraživanja. A to je »zaradila« golom silom, odnosno armijom.

Može li Hrvatska uopće biti stabilna država, može li u nekim svojim dijelovima - u Kninskoj krajini, na Baniji, na Kordunu, u istočnoj Slavoniji - spriječiti libanonizaciju hrvatskog teritorija, ako ne bude »mali Izrael«, ako ne bude imala ne preveliku ali super modernu, naoružanu i obučenu vlastitu vojsku?

Hrvatskoj ne treba vlastita vojska radi vlastite vojske, ne treba joj radi aspiracije prema tuđim teritorijama, ne treba joj zato da bi Hrvatska bila mali žandar u ovom dijelu Europe. Hrvatskoj ne treba njezina vojska zato da bi liječila nekakve eventualne vlastite frustracije stoga što odavno nije imala svoju vojsku. Hrvatskoj treba Hrvatska vojska da bi uopće moglo biti Hrvatske kao slobodne i suverene države. Naoružavanje Hrvatske uopće ne postoji kao dilema, naoružavanje Hrvatske nije »politička platforma nekakve krajnje hrvatske desnice«. Naoružavanje Hrvatske, jačanje Hrvatske vojske danas je hrvatska nužnost, hrvatski imperativ za državu koja tek izranja i stupa na međunarodnu pozornicu, koja ide napaćenim i ne previše čvrstim korakom, da ne bi sutra posrnula zbog pritiska, opet sa srbijanske ili neke druge strane.

Nema države bez vojske

Države bez vojske nema nigdje u cijeloj ljudskoj povijesti, a nema ni jedne države bez vojske ni u XX. stoljeću. Neka se samo analiziraju švedski vojni potencijali, vojna moć jedne krajnje miroljubive, neutralne, mirotvorne zemlje punog socijalnog blagostanja. I bez vojske se ni danas ne može unatoč svim proklamacijama i pričama o razoružavanju, detantu i čemu sve ne. A Hrvatska hoće prvo biti država u punom smislu te riječi, da bi tek potom slobodno svojom voljom stupala u europske i svjetske integracije i prenosila onoliki dio vlastitog suvereniteta na međunarodne institucije, koliko to u tom trenutku bude volja njezinih građana. Može li itko u krajnjem slučaju u Hrvatskoj danas potpisati da na kraju neće upravo Hrvatska vojska morati biti onaj činitelj koji će, ako se sva ostala divno isplanirana »politička rješenja« ne realiziraju, izvršiti potpuno oslobađanje hrvatskog teritorija, koji će stvoriti elementarni politički prostor za gradnju pravne hrvatske države na cijelom hrvatskom teritoriju.

To što oni koji galame o »nužnosti potpune demilitarizacije Hrvatske« imaju najbolje namjere, to ne znači apsolutno ništa. Jer u posljednjih tisuću godina Hrvatska je tisuću puta imala dobre namjere i tisuću puta prošla tako kako je prošla. Ne izvuku li se nužne pouke iz vlastitog povijesnog hoda, onda nema previše nade da ćemo uskoro biti ono što želimo biti.

Kada čak ne bi postojao nijedan drugi argument, a ima ih na tisuće, onda je sam zemljopisni oblik Hrvatske dovoljan razlog da Hrvatska država nema čvrstu garanciju ni perspektivu bez snažne Hrvatske vojske. Jer bez vojske, s oblikom i položajem kakav ima, Hrvatsku može kad hoće i tko hoće presijecati do mile volje, uduž i poprijeko po ovoj ili onoj »liniji« takozvane »velike«, ove ili one države.

Jedina ozbiljna hrvatska vojno-politička dilema je koja i kakva Hrvatska vojska, koliko velika, koliko skupa, kako ustrojena, s kakvim zapovjednicima i kakvom disciplinom. Ozbiljne hrvatske vojno-političke dileme su: kako vojarne maknuti iz centara hrvatskih gradova; odrediti koliko imati profesionalne stajaće vojske; koliko dugu i kakvu obuku uvesti; izabrati, recimo služenje vojnog roka u matičnoj općini s vikednom kod kuće? Ozbiljne hrvatske vojnopolitičke dileme su pronalaženje maksimalno efikasne i maksimalno jeftine vojno-obambene doktrine; da li razvijati vlastitu vojnu industriju, koju i kakvu; da li stupati (i u koje) međunarodne vojne i vojno-političke saveze. Na ta i niz slučnih pitanja Hrvatska će morati odgovoriti precizno, jasno i bez previše odgađanja.

Jedini pravi jamac Hrvatske

Kako da izdvajanje za Hrvatsku vojsku ne bude preveliko opterećenje za kućni budžet prosječnog građanina, kako da Hrvatska vojska sačuva ugled i image Hrvatske vojske i kako da se ona kontrolira od civilne vlasti da se ne bi rodila opasnost i od njezinog izrastanja u silu iznad društva i sustava, u eventualnu potencijlnu opasnost za hrvatsku demokraciju, kako da umjesto brana demorkaciji bude Hrvatska vojska bude jedna od garancija za nju; to su pitanja na koja trebaju dati brz odgovor oni koji razmišljaju o Hrvatskoj vojsci. Bude li se, međutim, još jednom progurala hrvatska iluzija o mogućnosti ozbiljne države bez prave vlastite vojske, onda Hrvatskoj nitko neće biti kriv, onda neće ni zasluživati bolje nego ono što će slijediti nakon toga. Mir dakle - da, miroljubive politika - da, zabrana svake aspiracije na tuđe teritorije - da, sprečavanje nekakvog revanšizma, izbijanja iz sada uzavrelih hrvatskih mozgova nekakvih Drina, Zemuna, Sandžaka i ne znam čega sve, to - da. Hrvatskoj je sasvim, sasvim dovoljno njezinih 56.804 km2 koliko ima u republičkim granicama bivše Jugo-države. Osvajanje tuđih teritorija pri kraju dvadesetog stoljeća je potpuni anakronizam koji ne vodi ničemu osim propasti, što se na srbijanskom primjeru najbolje može vidjeti. To nipošto ne znači da Hrvatska treba ostaviti na cjedilu, na milost i nemilost, Hrvate koji su se sada našli izvan teritorija Hrvatske države.

Dakle, nijedan ozbiljan politički čovjek u Hrvatskoj, koji Hrvatskoj uistinu želi dobro, poglavito nakon iskustva ovog krvavog rata, više sebi ne smije dopustiti razmišljanje u stilu »zašto se sada ne bismo razoružali to je jeftinije, a ono što je bilo 1991. godine više se neće ponoviti«. Još samo godinu dana prije krvavog rata gotovo svi u Hrvatskoj zakleli bi se da je nemoguće da se u Europi, pri kraju dvadesetog stoljeća, kolju nedužni građani, pa ipak u Erdutu, Dalju, Vukovaru... srpska okupacijska vojska, četnici i domaće izdajice klali su Hrvate bez grižnje savjesti. I što je ili tko je onda ozbiljan jamac da se to u slučaju neopreznosti Hrvatima neće ponoviti za 10, 20 ili 30 godina.

Da li je »JAMAC« međunarodni Crveni križ, Malteški križ, ekološki pokret, ljudi u bijelom, neki bedem ljubavi, ili netko sedmi, sada kada su se Hrvati definitivno otkinuli od vlastite iluzije kako će ta Amerika, čim mi malo skočimo doletjeli sa Šestom flotom i srediti stvari u našu korist. Sada se vidjelo - malo morgen. Jedini pravi jamac Hrvatskoj je Hrvatska vojska, a čim ostale zemlje u svijetu, recimo odlukom Ujedinjenih naroda, ukinu vlastite armije, čim se svijet, pa tako i naši susjedi demilitariziraju, nema prepreka da to ne učini i Hrvatska. Prije toga - nikako!

08.02.

Četiri godine poslije osme sjednice

Milošević radi za Hrvatsku!

Ako ptice umiru pjevajući, Srbija, pogotovu ova današnja, ova Srbija četiri godine poslije »osme sednice« bez sumnje umire ratujući. Umire na način na koji nikada nije željela umrijeti, umire u ratu za koji je sve isplanirala, proračunala i »obezbedila«. Umire u ratu i to je ono zbog čega Srbi još nisu na ulicama, zbog čega još ne traže Slobinu glavu. Kada je izvjestan srbijanski solidan pisac i fatalan političar, čovjek koji je jedno vrijeme pretendirao čak za funkcije duhovnog oca nacije Dobrica Ćosić bivši Titov partizan, a potom dokazani srbijanski nacionalist, napisao i javno kazao da su »Srbi uvek gubili u miru ono što su dobili u ratu« bila je to vjerojatno najveća podvala Srbima u dvadesetom stoljeću, no podvala na koju se prosječan Srbin, danas se to jasno vidi, navukao kao muha na ljepak.

Tim i takvim duhovnim obzorima Srbija je vraćena u srednji vijek, a Srbi na razinu ratničkog plemena koje sve što mu nedostaje može realizirati vrlo jednostavno - ratom.

Najbolji izdanak pomenute Ćosićeve logike, izvjesni srbijanski političar s kraja dvadesetog stoljeća, jedan od najozbiljnijih pretendenata za naslov »najvećeg Srbina dvadesetog veka i šire« Slobodan Milošević, dijete crnogorskog prote, poznatom po zlu, osmom sjednicom srbijanskih komunista 1987. godine doplivao je do samog političkog trona i krenuo u realizaciju programa pod radnim naslovom »Srbi trebaju vladati nad svim ostalima«. Pod Slobinim zapovjedništvom, ruku pod ruku, sjedinili su se kokarda i petokraka, sveti Sava i Marx, Moljevićeva velika Srbija i ugroženi prečani, želja da se živi na tuđi račun i malograđanština srpskih oficiruša.

I ne samo to, ekonomski i duhovni saldo kakav je napravio Slobodan Milošević teško da bi uspio bilo kojem zakletom političkom neprijatelju Srbije. Od blizu 200 država u svijetu Srbija za prijatelja (direktnog) ima samo Kinu, onu koja je prije nekoliko godina na Nebeskom trgu tenkovima zgazila svoju studentsku mladost. Čak ni s vječitim saveznicima u balkanskoj krčmi: Rumunjskom i Grčkom stvari više nisu izvjesne. Srbija, odnosno Slobo sve su činili da bude rata. Oni su ga željeli i sada ga imaju.

A što preostaje Srbiji, što preostaje Miloševićevoj kamarili ratnih zločinaca koje predvodi izvjesni Blagoje Adžić, nakon što je Sloveniju i Hrvatsku priznalo skoro 40 velikih i malih država.

Mir ne mogu prihvatiti, jer njihov politički program je RAT, a ako izaberu nastavak rata, riskiraju vojni poraz od Hrvata, od naroda od kojega bi im poraz pao teže nego od ikog drugog.

Srbija je već stvarno vojno poražena i sada bi taj poraz trebalo samo dovršiti. Od velike Srbije, od linije Virovitica-Karlovac-Karlobag nema ništa, a sve što preostaje je - poslije svega pokušati od dijela zaposjednutog hrvatskog teritorija u istočnoj Slavoniji napraviti rezervat za Srbe iz ovog dijela Hrvatske, kao i za one koji bježe glavom bez obzira iz drugih dijelova Hrvatske.

Milošević jest zavio Hrvatsku u crno, u jednom trenutku Hrvatska je plivala u krvi, no nije isključeno da Miloševiću poslije svega Hrvati kažu hvala, jer to je olakšalo izlazak iz jugo-lanca i svima širom otvorilo oči, te objasnilo što se stvarno događalo u posljednjih sedam desetljeća.

Srbija godine 1992. kreće prema velikom vojnom porazu, kreće prema posljednjem što Srbijanac može podnijeti i doživjeti, kreće preko svih realnih granica umjetno napuhanog srbijanskog ratničkog mita. Iako im je sve na početku slutilo da će se rat još jednom iplatiti, sada, pri kraju, sve još jednom govori da se rat ne isplati.

Onaj tko je želio rat u susjedovom dvorištu na kraju će vrlo vjerojatno imati rat u svojoj kući.

Što se Zapada tiče, onog koji je u petnaestak dana bezbolno prežalio pet poginulih ljudi u bijelom, njemu je Miloševićeva Srbija, ona kojoj je tolerirao više nego ikome drugom osim Izraelu, u cijelom poslijeratnom razdoblju priredila još nekoliko vrućih rola, poslije kojih će opet Zapad biti iznenađen i ponižen. To je, međutim, već problem samog Zapada, u koji međunarodno priznata hrvatska država nema potrebe da se miješa na bilo koji način.

Vrijeme, naime, radi za Hrvatsku,

odnosno Srbija radi za Hrvatsku,

odnosno Milošević radi za Hrvatsku.

09.02.

U posjetu Drugoj zagrebačkoj četi

Kako je »Sava« obranila Bosut!

Šesnaesto zaredom, ili sarajevsko primirje, iskoristili smo za posjet još jednoj jedinici Hrvatske vojske. Pronašli smo je u mjestu PRIVLAKA na bosutskoj fronti, a zove se **Druga zagrebačka četa.** Riječ je o pravim borcima i prvim dobrovoljcima. Javili su se, kako oni vole reći, na **»Vedrišev poziv«** za proboj do Vukovara. Javilo ih se više od 300, krenuli su u proboj prema Marincima, a onda je stigao famozni europski konvoj, pritisak Europe i od proboja se odustalo.

No, u Zagreb se nisu vratili i nisu se zbog toga demoralizirali. Ostali su na istočnoslavonskom bojištu, a raspored su dobili na bosutskoj fronti u mjestu Privlaka, na jednom od mjesta čestih bliskih susreta Hrvatske i okupacijske vojske.

Časte nas srdačno rakijom i kavom dok nas primaju u jednoj od ratno mobiliziranih privlačkih kuća.

Kada su stigli bilo je najteže. Nakon pada Lipovca i Nijemaca u mjestima Privlaka, Otok i Komletinci od 15.000 stanovnika ostalo je samo petstotinjak boraca, a trebalo je držati frontu dugu dvadesetak kilometara i vratiti samopouzdanje ljudima. Zagrebački dobrovoljci o kojima pišemo stigli su na istočnoslavonsko bojište bez ikakve posebne obuke, ili, kako nas ispravljaju, imali su »cijela dva dana obuke u Ivankovu«. To im, međutim, nije smetalo da drugi dan boravka u Privlaci napadnu Jankovce toliko žestoko da su u tom prvom pravom ratnom krštenju uništili agresoru dva tenka i transporter. Osim što je ova četa došla nepripremljena za pravi rat, došla je i prilično nenaoružana. No, za zagrebačke dobrovoljce, za dečke koji su htjeli u Vukovar, to nije bio naročiti problem. Do sada su, prema vlastitoj evidenciji, od agresora u uspješnim diverzantskim akcijama zaplijenili dva protuavionska mitraljeza, dva minobacača, pult za navođenje »maljutki«, dva topa, tri »kragujevke«, dvije automatske puške, sanduk bombi i 20 kilograma eksploziva.

Uz to što su u fazi ratnih operacija obranili cijelu liniju fronte, Zagrepčani su više od 30 puta topnički napali agresora s druge strane srušenog bosutskog mosta. Kruna njihovog borbenog djelovanja je takozvana **»akcija Gradina«**. Na značajnom arheološkom lokalitetu, uzvisini Gradina, s druge strane Bosuta agresor je bio iskopao cijelo naselje sa zemunicama, rovovima i drugim objektima u kojima je namjeravao na tako isturenom položaju prezimiti.

U trenutku kada je Druga zagrebačka četa napala ovo neprijateljsko uporište u njemu je bilo više od 200 pješaka, šest samohotki M 36 i tri trocijevna topa 20/3 mm. Napad je bio munjevit i žestok, s više od 70 minobacačkih granata, jednim VBR-om, bestrzajnim topom i »maljutkama«, a trajao je manje od sat vremena. Iza neprijateljskog uporišta ostala je prava pustoš, a ako je neprijateljska strana priznala pet poginulih, onda nije teško naslutiti da ih je bilo znatno više. Poslije toga agresor je, što se intenzivnog bombardiranja tiče, ostavio Privlaku na miru i samo bi povremeno ispalio poneku granatu na to mjesto.

Kolika je bila panika pod kojom je agresor pobjegao s Gradine svjedoči i to da je u bježanju ostavio pult s »maljutkom« i vozilo »pinc-gauer«, što inače kada god može ne čini. Zagrebačka četa je gotovo za dva mjeseca boravka na tom području imala jednog poginulog i dvojicu lakše ranjenih, a ukupno u tri čete raspoređene na vinkovačkom području zagrebački dobrovoljci imali su šest poginulih i 15 teže ranjenih. Druga zagrebačka četa inače se zove »Sava«, a zapovjednik te čete, čovjek koji je bio njezin mozak i duša je **Davor Oršanić.** Radi se o 38-godišnjem Zagrepčaninu, prije rata rentgen-tehničaru. Ovih dana, nekoliko dana prije našeg posjeta, bio je jedan od najtužnijih trenutaka u četi »Sava«. Teško je ranjen i pritom ostao bez lijeve ruke i desne noge upravo zapovjednik Davor Oršanić, koji se sada nalazi na oporavku u Zagrebu.

Stradao je tako što je jednog dana posumnjao da se srpska okupacijska vojska vraća na Gradinu. Krenuo je osobno s dvojicom suboraca preko Bosuta da to i provjeri. Kada su vidjeli da na Gradini nikoga nema, krenuli su u izviđanje još sjevernije prema lazanskoj šumi. Oršanić je prvo nagazio na nagaznu minu, takozvanu »pedalu«, a potom kada se pokušao izvući rukom je aktivirao protupješačku minu, takozvanu »paštetu«. Jedan od njegovih pratilaca, također ranjen, **Mijo Maras** s tri kilometra u dubini neprijateljskog teritorija odlazi po pomoć, dok **Antun Zakošek** vrši previjanje kojim zaustavlja krvarenje i time vjerojatno Oršaniću spašava život. Dva sata kasnije Oršanić je već bio na operacijskom stolu u Županji i više ništa nije potrebno reći o tome kako je spašen. Nakon svega zapovjednik Druge zagrebačke čete inzistirao je da i na dalju njegu u Zagreb bude prebačen u uniformi hrvatskog vojnika. Tuga za Oršanićem i njegovom tragičnom sudbinom u četi je očevidna kod svakog borca, svi o njemu pričaju sa strahopoštovanjem i ljubavlju.

Od zagrebačkih dobrovoljaca na vinkovačkoj fronti bez noge ostao je i zapovjednik **Ivan Pandža**, a bolničar **Ivan Štraus** poginuo je dok je previjao ranjenog hrvatskog vojnika u vinkovačkom naselju Mala Bosna. Bez noge je također ostao i **Franjo Radoš**, zamjenik zapovjednika jedne od triju zagrebačkih četa. Baća i Džo bili su privlački dečki za vezu, a kako ističu zagrebački borci, od njihovog dolaska u Privlaci primljeni su iznad svih očekivanja i otkad su oni došli ni jedan Privlačanin više nije iselio, dok ih se posljednjih dana velik broj vratio.

Duša zagrebačke čete, najomiljenija osoba i čovjek za sve je »Bosanac«. Ivo je na bosutskoj fronti sa svojom suprugom. U Zagrebu je ostavio četvoro djece i privatnu tvrtku. »Kako bih ja mogao gledati preko televizije kako nas oni tuku«, govori Ivo dok priprema još jedan od svojih specijaliteta u pećnici. **Ivo Bosanac** dobro je poznat i

onima s druge strane »čete« i često ga traže preko motorole, no on se zbog toga posebice ne uzbuđuje. Zanimljivo je da je ovo i jedna od najobrazovanijih jedinica. Samo šest od 98 boraca ima osnovnu školu, svi ostali srednju, a 30 posto visoku stručnu spremu. Neki od najboljih boraca u toj jedinici su: **Mijo, Zoki, Toni, Vlatko, Gazo i Zec** i mnogi nespomenuti. U ovoj četi postoje i tri dame. One kuhaju, čiste, spremaju, peru i rade ostale »ženske poslove« samo kada su slobodne. Inače **Jasna, Maja i Ljiljana** su poslužioci na minobacaču, još jednom demantiraju da žene ne mogu dati direktan doprinos i na prvoj liniji fronte.

Zamjenik zapovjednika bataljuna u kojemu se nalazi i zagrebačka četa »Sava«, Jakov, kaže: »Stigli su navečer, a slijedeći dan krenuli su na Jankovce, unatoč tome što im mi nismo dali. Što da vam više kažem o njima? Sve što rade, rade prema dogovoru i točni su uvijek u minutu, što im držim najvećom kvalitetom«.

Veza u Zagrebu, to ističu svi u ovoj četi, su im **Mladen Vedriš** osobno, tajnica u Uredu za informiranje grada Zagreba **Tanja**, te pukovnik **Bošnjaković**. Sve što smo tražili od ove tri osobe u Zagrebu, ističu borci Druge zagrebačke čete, dobili smo, i to odmah. Napominju nam da u reportaži obvezno ne ispustimo ime još jedne izuzetne osobe, njihovog suborca **Marinka Vučića**, Sinjanina koji se zbog obveza na petoj godini Studija medicine u Zagrebu morao ovih dana vratiti s fronte. Riječ je o osobi koja je u poznatom okršaju u Karadžićevu pod kišom granata izvlačila hrvatske ranjene i poginule borce. Pritom je »dobio« više krhotina u kacigu, no ona je, srećom, izdržala.

Uz sve ostalo, vodovi u ovoj četi imaju i svoja »umjetnička imena«. Tako su prateći vod **»Leteći medvjedići«**, I. vod su »Peacemakersi« - (tvorci mira), drugi vod su »Ružičasti slonovi«. Treći vod jedino još ne osjeća potrebu za posebnim imenom. Njima je zapovjednik Dodo, pa se jednostavno zovu »Dodini«. »Ružičasti slonovi«, odnosno »Rockenkeats«, nose naziv prema istoimenoj zagrebačkoj rock-skupini koja je jedina ostala vjerna glazbi pedesetih godina, a čiji se član **Kruno** također bori u »Savi«. Kao kritično razdoblje za Privlaku i ovo područje naši sugovornici ocjenjuju vrijeme između 14. i 20. studenoga, poslije pada Nijemaca, kada je agresor svakodnevno žestoko bombardirao i pokušao sve da i ovdje izvrši proboj i okupaciju, no nije uspio. Pokušavali su to sa snagom jednog bataljuna, no iza njih su u povlačenju nakon neuspjelog napada ostala vesla, izbušeni čamci, pumpe za ispumpavanje vode iz čamaca i ostala oprema.

Drugu zagrebačku četu slikamo na samoj obali Bosuta, na mjestu porušenog privlačkog novog mosta. Preko su četnici i snajperi, no oni se zbog toga posebice ne uzbuđuju. Smiju se i govore: »Pa kaj, primirje je«, neki se, dok Siniša namješta aparat, grudaju.

Kada smo htjeli otići nismo mogli. Zadržavaju nas na ručku uz privlačke tamburaše **Tunju, Pileta** i ostale. Na kraju ostavljamo zagrebačke dobrovoljce u Privlaci, ostavljamo ih da sa ostalima čuvaju mjesto za koje prije rata nisu ni čuli. Oni, međutim, vrlo dobro znaju da tu i nisu zbog obrane ovog ili onog sela, nego da su tu zbog obrane Lijepe naše...

10.02.

Zagrebačka četa »Sava« kod porušenog mosta na Bosutu, a u blizini Privlake

Prijeti li Slavoniji autonomaštvo

Metropola Slavoniji ne vjeruje

- *Slavonski politički čelnici moraju maksimalno organiziranim zajedničkim nastupom u Zagrebu tvrdoglavo i strpljivo nastaviti objašnjavati Hrvatskoj i Zagrebu što se dogodilo i što će se još* **dogoditi**. *U suprotnom, za perspektivu Slavonije nema previše svijetlih nijansi.*

Za neke je to bilo pravo otkriće, a za neke samo potvrda onoga što se i prije znalo. Rat u Hrvatskoj i protiv Hrvatske godine 1991. godine, rat kojemu se kraj još unatoč svemu ne vidi jasno, u prvi plan izbacio je Slavoniju i od Slavonije za dugo godina napravio najčvršći hrvatski bedem. Kako je jednom novinar Dalmatinac **Josip Jović** napisao, ne bez malo gorčine, u tekstu u »Nedjeljnoj Dalmaciji«, u ovom ratu jedan mit je srušen, mit o vreloj dalmatinskoj krvi (s časnim izuzećem grada Šibenika), a na drugoj strani u prah i pepeo otišla je prosječna hrvatska predodžba o Slavoniji kao kraju s krajnje pitomom prirodom i mentalitetom.

Najveći hrvatski bedem

Umjesto nje ustoličen je, zahvaljujući prije svega Vukovaru, ali u znatnoj mjeri i Osijeku, Vinkovcima, Đakovu, Slavonskom Brodu, mit o slavonskoj hrvatskoj neuništivosti, mit o slavonskim hrvatskim ratnicima koji su još jednom ovjenčali tisućugodišnju, gotovo zaboravljenu slavu hrvatskog oružja i hrvatskih vojaka. Nema nikakve sumnje da Knin Beogradu i kada bi mu ga Hrvatska dala (što nikada neće učiniti) jednostavno ne treba. Što da Srbija, u ekonomskom kolapsu, radi s kamenjarom, zagorom, ruralnim stanovništvom i nekoliko propalih tvrtki. Nikakve ekonomske i financijske koristi od toga Beograd ne može imati. Upravo obrnuto, Kninska krajina, što je **Bora Jović** ovih dana lijepo odao, jednostavno može funkcionirati samo do onog trenutka dok iz Beograda redovito pristižu hrana, odjeća, obuća, novac, namještaj, bijela tehnika, vozni park i sve ostalo.

Ako je takvo stanje s Kninskom krajinom, sa Slavonijom i Baranjom koje ne smijemo nikako ispustiti iz vida stvari stoje upravo suprotno. S geopolitičke točke gledišta »prava pogodnost« za Srbiju leži u činjenici da ovaj kraj ima direktnu granicu sa Srbijom, da mostovi na Dunavu, zbog naivnosti hrvatske gospode, nisu odletjeli u zrak te da smjerom Šid - Vinkovci postoji direktna kopnena veza.

Sve što Kninska krajina nema, a sve što Beogradu treba Slavonija i Baranja imaju: stotine tisuća hektara najplodnije zemlje, desetke tisuća hektara slavonskih hrastovih šuma, naftonosna polja, prometni položaj, vezu sa Zapadom. Jednom riječju, vrlo bogat kraj sa značajnim resursima; za bizantijski pljačkaški mentalitet idealna ratna lovina. Stoga je i glavnina oštrice velikosrbijanske agresije bila usmjerena na Slavoniju i Baranju, stoga agresor iz ovog dijela Slavonije i Baranje, koji je okupirao tako tvrdoglavo, pod najrazličitijim izgovorima odbija se povući. Pričati da Srbija ne zna što hoće gluposti su, jer Srbija savršeno točno zna što želi riješiti nametnutim ratom Hrvatskoj. Ona je željela Slavoniju, Baranju i dio jadranske obale kao izuzetno bogate i vitalne dijelove Hrvatske otkinuti od nje i prisvojiti.

Ako je za Slavoniju i Baranju to kako se obraniti od srpske okupacije bio problem broj jedan, onda treba reći da se pojavio i drugi, gotovo isto toliko značajan, a on je odnos metropole, odnosno Zagreba, odnosno središnjih hrvatskih institucija prema Slavoniji i Baranji i prema ratu kao egzaktnoj činjenici. Najekstremniji primjer za to je masakr nad dvanaest pripadnika za specijalne namjene MUP-a u Borovu Selu 2. svibnja 1991. godine. Radi se, nema nikakve sumnje, o zločinu naručenom i organiziranom iz Beograda, o prvom zločinu i genocidu nad hrvatskim nacionalnim bićem. Vinkovci, Osijek, istočna Slavonija, Vukovar posebice, tada su ZNALI da je to samo početak, da se hrvatsko osamostaljenje neće moći izvesti bez rata, da Srbija planira vojno okupirati Hrvatsku ili bar njezin najveći dio. To se tada u Slavoniji znalo kao dva i dva, no u Hrvatskoj tada, ruku na srce, nije bilo tako. Četiri puna mjeseca, svibanj, lipanj, srpanj i kolovoz, Slavonija je potrošila uglavnom bezuspješno, objašnjavajući Zagrebu da rat dolazi i da nešto treba poduzeti djelotvorno i hitno. Četiri mjeseca su prošla. Uslijedili su napad na Vukovar, izolacija i deportacija Iloka, okupacija Baranje preko jedinog mosta na Dunavu, prodor elitne beogradske gardijske tenkovske divizije smjerom Šid - Vinkovci do Mirkovaca. Potom je uslijedio pad Cerića, izbijanje agresora u Marince i potpuno odsijecanje, te na kraju pad Vukovara.

Na slavonskoj zemlji neprijatelj je slomio zube

Tu negdje agresor je zaustavljen i dalje ne ide, ne zbog primirja, ne zbog toga što je odustao, nego zbog toga što jednostavno više nema snage. Na tom prodoru u Slavoniji, na Vukovaru i istočnoj Slavoniji agresor je jednostavno polomio zube. Samo u Vukovaru ostao je bez 11.000 vojnika, 260 tenkova, dvadesetak zrakoplova i dalje da ne nabrajamo. Za Srbiju, odnosno za srpsku okupacijsku vojsku sada je nerješiv problem pješadije, problem kako mobilizirati nove kandidate za istočnoslavonsko bojište, pa se tome **Adžićevi** mržnjom zaslijepljeni oficiri domišljaju na sve moguće načine.

Nekoliko dana poslije Nove godine uslijedilo je potpisivanje sarajevskog primirja, primirja koje je dogovoreno, prije svega, kao plod pritiska SAD, a potom je došao 15. siječnja i međunarodno priznanje Lijepe naše. I od tog trenutka, od 15. siječnja, za neke, poglavito za neke u Zagrebu, rat je završen. Hrvatska je priznata, potpisano je primirje, doći će »plave kacige« i sve je u redu. U redu međutim, što se Hrvatske tiče, još nije ništa. »Nama ovo odgovara«, »maršalke« više nema, mir je tu, stižu »plave kacige«, priznati smo i sada samo ne bismo smjeli »izazivati«. Tako mi je jedan gospodin prije nekoliko dana u Gradskoj kavani na Jelačić placu raspredao svoju teoriju o političkim prilikama u Hrvatskoj. Hrvatska, dakle, samo ne smije »izazivati« i sve »bude u redu«. To što je 26 posto hrvatskog teritorija okupirano, što 700.000 građana živi u prognanstvu, što Vukovarce ovih dana izbacuju na ulice iz hotela i odmarališta, to spomenutom gospodinu iz njegove gradsko-kavanske perspektive, uz pijuckanje kave sa šlagom i štoka s kiselom, nikako nije moglo pasti na pamet.

Slavonija zna da rat još nije završen

Kao što se polovicom prošle godine savršeno točno znalo da rat počinje, tako Slavonija sada zna da rat još nije završen. To što se neki u metropoli ne mogu »sjetiti« da Vukovarci traže samo jednu »sitnicu« - svoj grad, da bi i osječka i vinkovačka djeca željela prošetati korzom, da Baranjci (Hrvati i Mađari) sanjaju svoj povratak, da je Ilok hrvatski grad, to ništa ne mijenja na činjeničnom stanju stvari. Ali na drugoj strani stvara nov, opasan jaz između Slavonije i Hrvatske, odnosno između Slavonije i Zagreba. Slavoniji koja je oduvijek bila maksimalno orijentirana i okrenuta Zagrebu prvi put ozbiljno prijeti autonomaštvo koje se hrani prilično raširenim osjećajem da Hrvatska nije učinila koliko je mogla da pomogne Slavoniji u njezinoj obrani. Na tome se već sada sastavljaju ne-

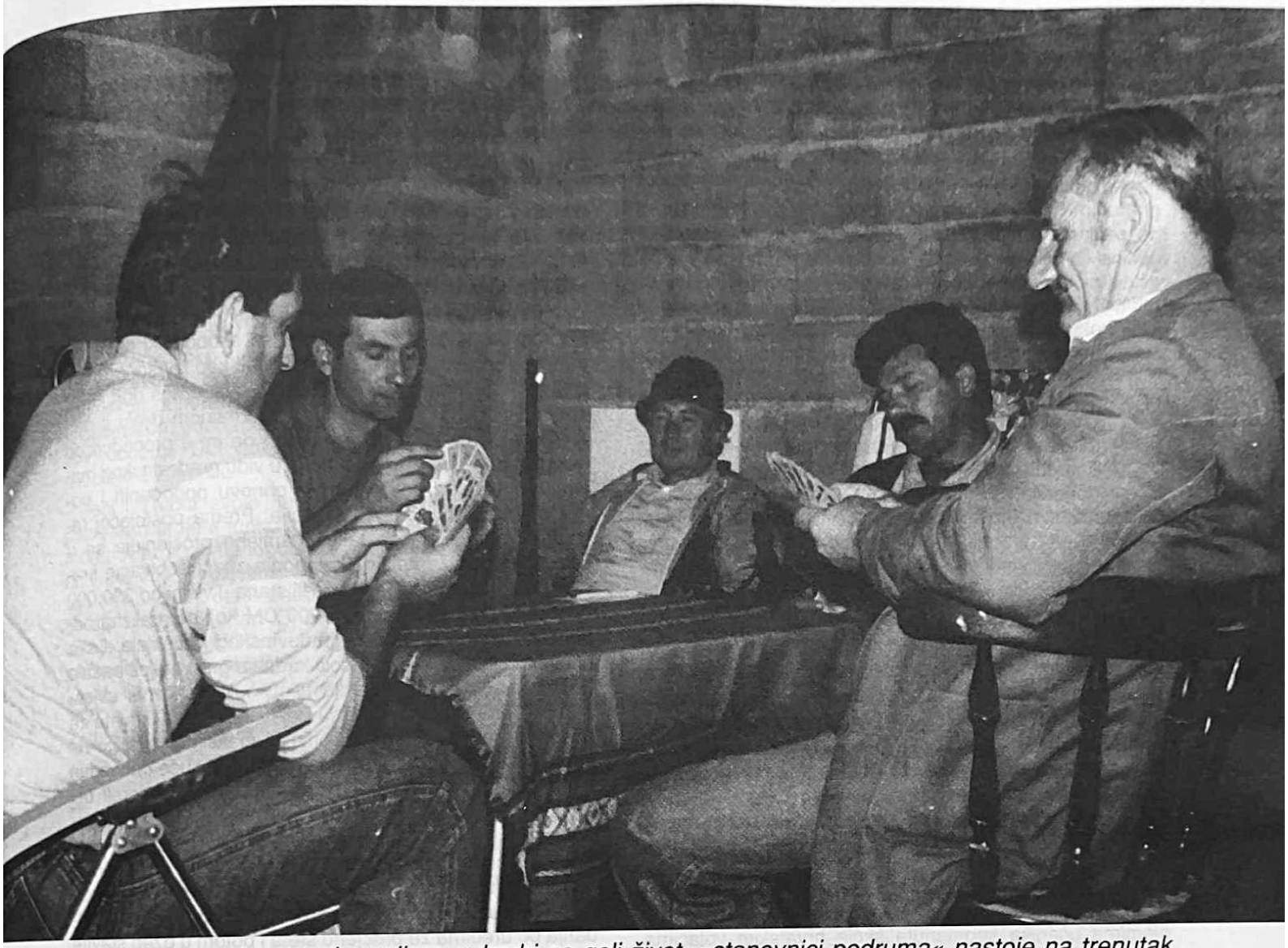

Mjesece provedene pod zemljom, u borbi za goli život, »stanovnici podruma« nastoje na trenutak zaboraviti strahotu u kojoj su zarobljeni

kakve »liste za Osijek«, »liste za Vinkovce«, a što misle Vukovarci i Iločani o sadašnjoj situaciji bolje je ne pitati ih, bolje je ne pisati o tome.

Fabijanova suza za Slavoniju

Primjer koji i slijepac, iako ne može vidjeti, čuje jest Hrvatska televizija, odnosno njezina informativna »koncepcija« od 3. siječnja naovamo. Smjenjuju se tako balovi, primanja, kokteli, olimpijade, komedije i američki filmovi, utakmice i limačijade, a između svega toga povremeno preko HTV-a objavi se i poneka vijest s ovog ili onog bojišta pošto se reporterima odrezalo ono što »uzbunjuje« one koji sami sebe i svi oko njih uvjeravaju da je rat završen. Na danima Hrvatskog filma u Zagrebu nagrada je bilo za sve, samo za »Đuku Begovića« nije bilo. Za film o Slavoniji godine 1992. nije se moglo pronaći nekakvu diplomicu za najbolju »najsporedniju sporednu ulogu«, nekakva »nagrada« za najbolju »kostimografiju« ako je već za »Krhotine« sve glavno bilo rezervirano. Suza u oku **Fabijana Šovagovića** neposredno nakon promocije u Studentskom centru nije bila samo suza zbog filma i zbog onoga što je snašlo Slavoniju. Bila je to i suza zbog postojećeg odnosa prema Slavoniji koji Faba savršeno jasno osjeća i poznaje. Netko bi se zbog svega toga trebao bar stidjeti, no kandidata za takvu ulogu trenutačno nema.

Kada je čelnik jedne istočnoslavonske općine rekao koliko tisuća stambenih jedinica sada nedostaje toj općini, jedan republički funkcionar ga je blago i diskretno povukao za rukav i tiho mu rekao da »nema potrebe da pretjeruje«. Kako onima koji strahote rata nisu osjetili, a koji donose bitne odluke, objasniti prave razmjere ratnih strahota i stradanja i time ih pridobiti za konstruktivnu suradnju i pomoć pitanje je na koje Slavonija zasad nema odgovor, a ako ga ne pronađe, onda će pogotovu biti i ostati »hrvatski Daleki istok«.

Županije kamen smutnje

O onome što se posljednjih dana zbiva sa županijskom podjelom i oko nje mogla bi se napisati posebna studija s radnim naslovom »Kako posvađati i podijeliti Hrvatsku«.

Što zapravo znači to da se sada »osniva« i vukovarska županija. Takvo podilaženje Vukovaru jednostavno nije potrebno. Time netko svjesno ili nesvjesno ubacuje »kost« između Vukovaraca i Vinkovčana i diskretno im poručuje - glođite se! Koja i kakva vukovarska županija kada je 50 posto teritorija te županije i sam Vukovar okupirano i sravnjeno sa zemljom. Ako je Hrvatska doista željela pomoći Vukovaru, onda mu nije morala davati nikakvu »županiju«. Vukovaru, da bi stao na svoje noge, treba vremena i treba posebna pomoć. Vukovaru, kao najstradalijem dijelu Hrvatske, treba poseban status kao što ga je imao njemački grad Nürnberg, pošto je bio sravnjen sa zemljom, dugo vremena poslije drugog svjetskog rata. Koliko će se Vukovaraca, onih kojima su djeca osijedjela u podrumu i kojima je nož već jednom bio pod vratom, uopće željeti vratiti i kada u Vukovar, uz kakvu psihološku i egzistencijalnu pripremu, nitko pouzdano ne

zna. No nema veze: dijele se županije, prijelazni politički rok, odnosno utrka za male i velike župane, za njihove pomoćnike, dopomoćnike, komornike i štitonoše već je počela, a što su županije okupirane to nije posebno važno. Može se privremeno »stolovati« i na Gornjem gradu.

Oko tih i takvih pitanja Slavonija i Zagreb uglavnom se ne razumiju i ozbiljno se razmimoilaze, a to prosječan građanin ne vidi do kraja što zbog famozne hrvatske ratne cenzure, a što zbog činjenice da se dio slavonskih općinskih čelnika osobno »vidi u Zagrebu«, pa ne želi učiniti ništa čime bi se nekoga moglo eventualno »izirititi«. Kada međutim dođu izbori, onda će građani s 26 posto okupiranih teritorija također reći svoju riječ. I kao što su savršeno jasno na prošlim izborima znali KOGA NEĆE, tako će sada nemilosrdno reći ŠTO NEĆE. Slavonski politički čelnici moraju maksimalno organiziranim zajedničkim nastupom u Zagrebu i s maksimalnom dozom tvrdoglavosti i strpljenja nastaviti objašnjavati Hrvatskoj i Zagrebu, koliko im to god izgledalo deplasirano, što se dogodilo i što će se još DOGODITI. U suprotnom, za perspektivu Slavonije nema previše svijetlih nijansi.

15.02.

Pitanje bez odgovora učenika trećeg razreda iz Zagreba

Striček, je li Slavonija prodana?!

- Ovih dana u gradu Zagrebu održan je jedan nesvakidašnji susret. Susreli su se pripadnici 109. brigade Hrvatske vojske (vinkovačke) i učenici Osnovne škole »Matko Laginja« iz Zagreba. Susreli su se u sportskoj dvorani dotične osnovne škole u Zagrebu. Sve je počelo pismima učenika spomenute škole hrvatskim vojacima, koju je dobio dio vojaka 109. brigade. Umjesto da samo primaju ta pisma, hrvatski vojaci iz iste jedinice su odgovorili također pismima, a potom je uslijedio poziv iz škole za upoznavanjem.

I poziv je realiziran i to s programom koji je bio zaslužio puno više od dva minuta na Hrvatskoj televiziji koliko je dobio. U programu za vojake i učenike sudjelovali su hrvatski pisci: **Pajo Kanižaj, Tito Bilopavlović, Ivan Boždar, Stanislav Feminić**. Svoje slike istom prigodom izložili su slikari **Davor Runtić**, **Stevan Jozić** i **Antun Krešić**, a karikaturama su se predstavili **Antun Smajić** i **Perica Strinić**. Sve to pratili su i glumci **Ivo Gregurević** i **Vesna Tominac**, te vinkovački sastavi **»Slavonski bećari«** i **»Dike«**, a cijelu priredbu vodio je **Ivan Bušić**.

Nazočni su ispred 109. vinkovačke brigade Hrvatske vojske bili načelnik 109. brigade **Filip Aračić**, te vojnici **Stjepan Vusić-Sitni, Marko Šuljak-Čale, Željko Igalac-Mali miš, Mijo Majer-Čupavi, Stonjak Dražen-Ziherica, Zvonimir Jozić-Džoni** te **Zlatko Perišić-Pera**. Sponzori cijelog programa bili su vinkovačka poduzeća »Hrvatske šume«, »Klaonica Bosut« i »Đuro Salaj« te »Školska knjiga« Zagreb. Program je pratilo približno 1.000 gledatelja, učenika ove OŠ i na kraju pozdravilo burnim ovacijama. Pri posjetu pojedinim razredima padala su najrazličitija pitanja i izjave. Jedan učenik tako je izjavio »da Hrvatsku voli više od mame i tate zajedno«, dok je jedan učenik trećeg razreda spomenute škole postavio pitanje: »Striček hoćete nam reći, je li Slavonija prodana«. Preko ovog pitanja nazočni su prešli kao da nije postavljeno, a nadobudnog đaka nakona ovih susreta vjerojatno očekuje ozbiljan razgovor s razrednicom.

19.02.

U pozadini kredita za ratnu štetu

Kako prevariti domovinu!

- Između ostalog Hrvatska se u ovom ratu, koji još nije završen, pokazala i kao svojevrsno ekonomsko čudo. Ni dobrim poznavateljima hrvatskih ekonomskih prilika jednostavno više nije jasno kako je uopće moguće da elementarni ekonomski tijekovi još funkcioniraju, da plaće kakve-takve još stižu redovito, da umirovljenici dobivaju svoj umirovljenički hrvatski dinar svakog prvog. Oni koji su tvrdili da ni sama Hrvatska nije dovoljno svjesna svoje ekonomske snage i da će Hrvatska ekonomski dobiti rat protiv Beograda, sada su se pokazali kao izvrsni proroci. U sjeni svega toga ostaje i činjenica da je, još dok je rat trajao, Hrvatska smogla snage da znatnom dijelu svojih građana prizna ekonomske štete i da im u proceduri od nekoliko dana isplaćuje naknadu u vidu građevinskog materijala i ostalog potrebitog za obnovu pogođenih i porušenih obiteljskih kuća i stanova. Prema postojećoj regulativi ratna šteta za takve namjene procjenjuje se u šest kategorija, a najviša kategorija znači dobivanje kredita za obnovu porušene kuće ili stana u visini od 330.000 hrvatskih dinara, odnosno 6.000 DM koji se realizira odmah, na prvom stovarištu građevinskog materijala. I sve bi bilo u redu, da se u situaciji kada su granate još padale i kada građevinska komisija nije imala osnovnih uvjeta da izađe procijeniti štetu, nisu pojavili neki od »Hrvata za posebne namjene« koji su prijavili maksimalnu štetu na konto činjenice da im je stotinu metara od kuće pao jedan geler od granate. Stvar su do savršenstva dotjerali oni »domoljubi« koji su kredit podizali i po tri- četiri puta jer eto imali su »peh«, upravo podigli kredit i popravili kuću, a ono idući dan »ona opet pogođena«. Malo dogovora s upraviteljima, posebno privatnih skladišta građevinskog materijala uz uobičajenih 20 posto »za uslugu«, malo hodanja po uredima za procjenu šteta i potom u džep stavite 300.000, 500.000 ili čak 1.000.000 hrvatskih dinara, što je »zlatna rezerva« za vrijeme poslije rata, ili otvara mogućnost da se s tim početnim kapitalom odmah krene u neki biznis u neovisnoj Hrvatskoj. Jedan od takvih čak je službeniku za prijem molbe, kojega osobno poznaje, rekao: »Pa čuj, znaš o čemu se radi, imam staru »škodu« i bilo bi krajnje vrijeme da sebi nešto dobro nabavim«. Iznenađuje činjenica da su četnici iz Mirkovaca »neuobičajeno često« pogađali kuće i stanove dobro stojećih Vinkovčana, od kojih kretanje dijela njih u blizini vlasti uopće nije bilo strano ni u bivšim vremenima. I tako hrvatski teatar ratnog apsurda ovih dana u istočnoj Slavoniji dostigao je vrhunac. On se ogleda u slijedećem stanju: dobro stojeći primjerice Vinkovčanin, koji je na vrijeme smjestio sebe i svoju obitelj u hrvatsku metropolu, na konto razbijenih stakala, par gelera u fasadi i poznanstva s nekoliko činovnika može bez posebne muke staviti bar 330.000 tisuća hrvatskih dinara u džep.

Na drugoj strani, primjerice mještanin Jankovaca, kojemu je izgorjelo sve i koji je sretan ako mu obitelj nije poklana, do daljnjega je mobiliziran na bosutskoj fronti, čuva Privlaku, Otok ili Komletince, i zbog toga što je ostao bez ičega ne može dobiti ni dinara naknade. Ostaju mu samo lijepa obećanja i realna perspektiva da mu obitelj poslije svega bude smještena u jednom od masovnih prihvatilišta za smještaj prognanika, za što se ovih dana uređuju neke škole, sportske dvorane i slični trenutačno slobodni objekti. Tako se još jednom potvrđuje da je pravda teško dostižna, a da ni u ratu nije svejedno tko ste, odnosno tko ste bili prije rata.

19.02.

Izvanredna sjednica Općinskog odbora HDZ-a Vinkovci

Peći i Treber podnijeli ostavke

- U utorak je u Vinkovcima održana izvanredna proširena sjednica Općinskog odbora HDZ-a, bez prisutnosti novinara, a u nazočnosti članova Izvršnog odbora HDZ-a iz Zagreba **dr. Stjepana Hercega** i **Dragutina Hlada**. Sjednica je trajala više sati, a kako saznajemo na njoj su neopozive ostavke na članstvo u Općinskom odboru HDZ-a Vinkovci podnijeli **dipl.inž. Josip Peći**, predsjednik Općinskog odbora, te **dipl.inž. Ivan Treber**, član općinskog odbora. Uz njih ostavke, također na članstvo u Općinskom odboru, podnijeli su: **dipl.inž. Krešimir Buzov**, odbornik SO Vinkovci, te **prof. Marijan Vukojević** saborski zastupnik.

Peći i Treber svoje neopozive ostavke obrazložili su prevelikim brojem funkcija i nadležnosti koje imaju i premorenošću zbog danonoćnog višemjesečnog rada u ratnim uvjetima. Podsjetimo da je **Josip Peći** obavljao i obavlja funkciju sekretara obrane općine Vinkovci, da je saborski zastupnik, član Općinske skupštine te član Središnjeg odbora HDZ-a, a Ivan Treber je predsjednik općinske vlade i predsjednik Kriznog štaba općine Vinkovci. Do izbora novog predsjednika Općinskog odbora HDZ-a tu funkciju obnašat će dosadašnji dopredsjednik **Željko Mišić**.

20.02.

Rat piše ljudske sudbine: Čovjek koji je izgubio sve što je mukotrpno stekao

Kuća je gorjela, Nikola je plakao

- *Punih 38 godina Vinkovčanin Nikola Maras, radio je kao crv da bi iz ničega izgradio obiteljsku kuću i podigao za život svoju djecu. U jednoj jedinoj sekundi, jedna je raketa zrak-zemlja, 6. listopada prošle godine, iz neprijateljskog zrakoplova sve snove spržila do temelja. Nikola Maras ostao je bez ičega, s nepokretnom suprugom u invalidskim kolicima, sa sinom koji je tek bio upisao studij i s hrvatskim barjakom koji je poslije svega istakao na izgorjeli dimnjak. Kuća je gorjela, a Nikola je plakao*

Ako je itko u Vinkovcima osjetio prokletstvo stare kletve »dabogda imao, pa ne imao«, onda je to 56-godišnji građanin ovog grada, Nikola Maras.

U Vinkovce je doselio iz Gospića 1953. godine. Prema struci je VKV stolar. Kao vrijedan radnik, kao crv, punih je 38 godina Nikola podizao svoj obiteljski dom. Podizao ga je strpljivo, uporno, marljivo, ciglu po ciglu. Čitav svoj život Maras je uložio da bi svojoj obitelji podigao Dom ugodan za život, da bi izgradio obiteljsku kuću, u kojoj su mu odrasla djeca: sinovi Tihomir, danas inženjer u vinkovačkom »Tehnoprojektu«, te Goran, sada student prve godine Signalne tehnike u Zagrebu. Prije dvadeset jednu godinu Nikolu je zadesilo prvo zlo: supruga Jelka, koja je do tad bila radnica u »Spačvi«, ostala je nepokretni 90- postotni invalid u kolicima i s bolešću koja nije izlječiva. Bio je to prvi udarac za Nikolu, udarac koji je podnio i otrpio onako kako je znao i mogao. Godine 1990. Nikoli se dogodila druga stvar koja je ostavila traga u njegovom životu. Njegovo dotadašnje poduzeće »Stanousluga« otišlo je u stečaj, a Nikola je otišao na biro. Od tada već punih 16 mjeseci Nikola je na birou i prima naknadu koja je za posljednji mjesec »povećana« na 4.000 dinara. Sve to međutim, bilo je koliko-toliko podnošljivo u udobnoj obiteljskoj kući od 140 m2, s podrumom i garažom, centralnim grijanjem, strujom i vodom, svim potrebnim kućanskim aparatima i strojevima u Ulici kralja Zvonimira 102 b.

Crni 6. listopad

A onda je došao rat. Nikola, kao i svi Vinkovčani preselio je u podrum, u podrum kod susjeda, jer njegov nije bio siguran. Počelo je svakodnevno žestoko bombardiranje Vinkovaca, a Nikola je kao i ostali građani strepio neće li i njegova kuća biti pogođena. Onda je došao i taj 6. listopad prošle godine. Bilo je 17 sati poslijepodne. Nikola je sjedio kod susjeda u podrumu kada je odjeknula strahovita detonacija u neposrednoj blizini, od koje se sve streslo. Odmah mu je pala na um najcrnja misao i nije mogao izdržati. Izišao je van iz susjedovog podruma i vidio kako je njegova kuća sva u plamenu. Pred Nikolinim očima gorjelo je 38 godina njegovog truda i njegovog života. Kuća je gorjela, a Nikola je plakao, umiralo je sve što je tako strpljivo i vrijedno gradio četiri desetljeća. Granate su još padale po gradu, a tek kada su prestale, poslije 40 minuta stigli su vatrogasci. Tada kuće, međutim, više nije bilo. Izgorjela je potpuno od krova do temelja. Ostao je samo nagorjeli glavni dimnjak, na koji je Nikola poslije svega izvjesio hrvatski barjak. Onda je došao i 11. siječnja ove godine. Nikola je u dvorištu počeo rasčišćavati ruševine, kada su jedna za drugom odjeknule tri detonacije. Još tri projektila pogodila su jedini neizgorjeli zid pomoćne prostorije u dvorištu. Detonacija je Nikolu bacila na beton. Desna ruka mu je polomljena, a samim čudom ostao je živ.

Nikola Maras je svoju nepokretnu suprugu poslao kod brata u Pitomaču. Sin Tihomir nakon dva mjeseca u rovu prema Mirkovcima, bio je na bosutskoj fronti kod Privlake, a prije nekoliko dana je demobiliziran i radno mobiliziran. Sin Goran je u Zagrebu, morao je donijeti posebnu potvrdu, da bi jedva nekako dobio studentski dom u novonastaloj situaciji. Nikola od četiri tisuće dinara koje dobiva mjesečno, tri tisuće šalje Goranu.

Gorka kora kruha

Nikola »živi« od 1.000 dinara mjesečno, a 30 kg kruha košta 1.050 dinara. Smješten je u jednoj montažnoj kućici, koja je pripadala pokojnoj baki njegovog prijatelja. Kupaonice nema, postoji samo stari namještaj i ništa više. Neki dan, također jedva, jer »ima prihode veće od tri tisuće dinara«, Nikola je dobio crveni karton »Caritasa«. Jednom tjedno Nikola ustaje prije šest ujutro i staje u red pred mjestom gdje se dijeli pomoć. Posljednji put dobio je: jednu kutiju riže, vrećicu heljde, jedan margarin i jedno pakovanje tijesta. Kako se u redu »Caritasa« osjeća čovjek koji je imao udobnu veliku obiteljsku kuću, zna samo Nikola. Boli ga što u isti red znaju stati i oni koji ništa nisu izgubili, a svi dobivaju »jednako«. Čeka se u redu do podne, nekad i do 13 sati, da bi se dobilo hrane za nekoliko dana.

Dan prije nego smo ga posjetili jedan susjed donio mu je tanjur, žlicu i vilicu. Toga dana, s lijevom rukom, jer desna još tri tjedna mora biti u gipsu, Nikola je cijeli dan pokušavao namjestiti peć, kako bi mogao naložiti vatru. Kod susjeda Galića ode se okupati, pozovu ga na ručak. Od njih ponekad nazove i sina u Zagreb. Dok smo sjedili i razgovarali došla je gospođa Galić i prenijela da će »Goran zvati u šest navečer«.

Još jedan uništen dom, još jedan razoren život

U mjesnoj zajednici Nikola je dobio i šest pokrivača. Ima u kućici i nekoliko jastuka, no jastučnica nema, a na jastucima se vide mrlje.

Za mene suživota nema

Nakon dugog oklijevanja i skupljanja hrabrosti postavljam mu i posljednje, najteže pitanje, pitanje o suživotu, o tome što osjeća prema Srbiji i Srbima, o njegova dva susjeda Srbina, od kojih je jedan bio KOS-ovac, a drugi je preko Mirkovaca otišao u četnike u Sarvaš. »Evo, na ovoj betonskoj ploči gospodine pio sam s njima kavu godinama, bili smo dobri susjedi, bio sam im kućni majstor, ja to znam. Sve što bi im se pokidalo, dolazili su po mene da im popravim i ja sam išao. Sveto je, kada smo posljednji put popili kavu, slagao da ide po ženu. Otišao je u četnike u Sarvaš. Slavko je imao novu kuću i stan, a ipak je bio ugrožen, radio za KOS i na kraju pobjegao«. Tako govori Nikola, čovjek bez doma, sa suzom koja je zasjala u oku, dok je nervozno tražio gdje bi stavio lijevu ruku, da bi je na kraju naslonio na gips od desne. Na pitanje »što sada nakon svega osjećate prema njima« Nikola se zamislio i potom rekao: »Ni sada ih ne mrzim, ja nisam naučen da mrzim, ali za mene suživota više nema, ja ih jednostavno ne želim vidjeti u svojoj blizini«.

Domovnica za Gorana

Nikola, koji je redovito išao u Crkvu ide, i dalje. I dalje vjeruje u Boga, a hrvatski stijeg i dalje se vijori na njegovom izgorjelom Domu. Obišao je Nikola i mjesnu zajednicu i druge nadležne adrese u gradu. Svima je pričao i ispričao svoju dramu, no nov, bar privremen stan nije dobio. Rekli su mu »pronađi si negdje slobodan stan i uđi u njega«. Ja ne mogu ući sam u tuđi stan objašnjava Nikola, kako da ja sam uđem u tuđi stan.

Na stolu s oštećenim plastičnim stolnjakom, dok smo razgovarali, stajalo je nekoliko glavica luka u tanjuru koji mu je poklonio susjed i domovnica za Gorana. Goran, njegov sin, student dobio je domovnicu od hrvatske države. Domovnicu je Nikola platio 200 dinara. Ostalo mu je 3.800 dinara od njegove »naknade«, a sinu i ovaj mjesec mora poslati 3.000. Nikola je Hrvat, domoljub. Samo takav čovjek bi se uopće sjetio nakon svega izvjesiti hrvatski stijeg na nagorjeli dimnjak. Šuti i steže mu se izraz lica, ne optužuje nikoga, nikada on ne bi rekao riječ protiv države, protiv hrvatske države nikako. No netko je kriv, netko bi se ipak trebao stidjeti, netko je bio dužan čovjeku koji je ostao bez ičega osigurati privremen smještaj. A koliko takvih Nikolá ima u Vinkovcima, koliko ih ima u Slavoniji i Hrvatskoj. Susjeda je ponovo kroz prozor viknula »Nikola, hajde na ručak«. Stisnuo sam ruku čovjeku u čijoj sam blizini, dok je govorio, ja gledao u pod ispred sebe. Kada iziđe repor-

taža u »Glasu« otići ću k Nikoli, odnijeti mu novine i dvadeset dekagrama kave. Popit ću kavu s Nikolom, jer on više ni to nema s kim...

22.02.

Kada rat završi (V)

Vinkovci poslije krvi i suza...

- *Jedina opcija je ona koja počiva na kapitalu i dobroj organizaciji. Grad postaje privlačan za mlad visokoobrazovan kadar, u njega se slijeva domaći i strani kapital i on postaje izlog svih slavonskih bogatstava i ljepota... Tome treba težiti!*

Hladno-racionalnom mišljenju, lišenom emocija, može naslov petog zaredom pokušaja promišljanja poratne Hrvatske izgledati pomalo patetičan, ako u Hrvatskoj poslije svega uopće postoji mogućnost za hladno-racionalno mišljenje. Gradovima, općinama i sredinama poput Vinkovaca, koje su prošle kalvariju u ratu Srbije protiv Hrvatske godine 1991. ni na jedno pitanje nije, međutim, tako nužan i potreban odgovor, kao na pitanje što poslije krvi i suza, što poslije rata činiti u sredini koja je bukvalno masakrirana onoliko koliko god je to agresor imao snage učiniti. Vinkovačka općina jedna je od onih sredina u Hrvatskoj na koju se sručila sva agresorska mržnja, na koju su padali svi kalibri svih vrsta oružja i oruđa kojima je bivša jugo-armija raspolagala. I danas pogled na stanje u vinkovačkoj općni šokira čak i hladne Europljane koji u prosjeku, odnosno u najboljem slučaju, u Hrvatsku dolaze s predodžbom kako se radi o etničkim sukobima. Kada vide vinkovačku bolnicu, kada vide poluizgorjelu Veliku crkvu, kada vide Nuštar, kada čuje podatke o pognulima, ranjenima, nestalima i prognanima, o spaljenim domovima, nedostojnom čovjeka tromjesečnom životu u kućnim podrumima, kada čuju grube podatke (jer »precizni« se još ne znaju) o razmjerima ekonomskih šteta, o uništenim poduzećima, školama, dječjm vrtićima, komunikacijama i tako dalje; kada sve to vide onda Europljani počinju »priču« kako se sve to nije smjelo dogoditi. Baš kao da Hrvatska godinu dana nije objašnjavala (nespješno) što se može dogoditi, kao da nije tražila, zahtijevala i na kraju vapila za pomoći.

Primirje i dolazak »plavih kaciga« otvaraju nadu u neki trajniji mir na ovom prostoru, a on povlači pitanje kako dalje, odnosno kako uopće dalje. Pitanja poput je li se to baš tako moralo dogoditi, zašto i kako se dogodilo - ostaju za hladne analitičare, za povjesničare, čak i za birače u trenutku kada poslije svega bude trebalo »glasovati«. Sredine poput Vinkovaca, prije svega, možda i jedino u ovom trenutku zanima kako dalje. Kako skupiti krhotine polomljenih života i uspomena, kako ne razmišljati o onome što se dogodilo, kako se, nakon što je Slavonija plivala u krvi, ponašati kao da smo to na trenutak zaboravili, jer život ima svoju logiku. Živjeti se treba i mora poslije svega, živjeti se mora baš zato što se sve to dogodilo. Kako obnoviti život, kako vratiti dječji smijeh na ulice, kako povratiti elementarnu fizičku i pravnu sigurnost, kako uvjeriti ljude koji se žele i trebaju vratiti da više nikada neće biti četnička kama pod njihovim vratom? Sve to moguće je samo na jedan način - organizacijom i kapitalom. Ono što ponekad ne može učiniti ni svijetlo oružje, može učiniti ekonomija i kapital, mogućnost dobrog posla i pristojnog životnog standarda, mogućnost slobodnih radnih mjesta napredovanja, potvrđvanja sposobnosti i kreativnosti preko vlastitog rada.

Da bi to bilo moguće, da bi kapital i na vinkovačkom području započeo svoj čaroban ples, potrebno je napraviti niz predradnji i radnji, potrebno je otkloniti više desetaka prepreka koje ovog trenutka stoje pred njim, jer kapital nikada nigdje nije došao tek tako, niti na lijepe oči. Oni koji vole gledati crno-bijelo vide dvije moguće opcije; jednu, naravno, crnu, i drugu svijetlih tonova.

Crna opcija

Crna opcija, odnosno najgora mogućnost perspektive Vinkovaca i vinkovačkog kraja mogla bi izgledati otprilike ovako: »Plave kacige« donijele su prekid rata između zaraćenih strana, ali ne i kvalitetno političko rješenje. Globalni svjetski interes je prije svega mir, odnosno sprečavanje izbijanja novog rata između Srbije i Hrvatske. U tom kontekstu činjenica da je Srbija u istočnoj Slavoniji okupirala dvije općine u potpunosti, a dvije dopola postaje »manje važna«. Srbija se tvrdoglavo odbija povući s hrvatskog teritorija, odnosno čini još jednu bizantsku smicalicu. Tzv. JNA se formalno povlači, no lokalno srpsko stanovništvo ostaje do zuba naoružano, poluvojno organizirano i na sve načine sprečava organiziran povratak Hrvata koji su prognani. »Plave kacige« ostaju kao krhki, ali jedini činitelj, koji sprečava da izbije nov ratni požar, a Hrvatsku se drži u stanju šah-mata. Njoj se jednostavno ne dopušta da iziđe iz začaranog kruga u kojemu 26 posto svog teritorija više do daljnjega ne kontrolira. »Rat više ne dolazi u obzir i to postaje globalni politički stav, na koji i Njemačka pristaje pod pritiskom. U tom kontekstu Vinkovci ostaju do daljnjega provincijski gradić na mjestu gdje fizički završava zapadna civilizacija i gdje počinje siva zona. Vinkovci postaju do daljnjega granično hrvatsko područje, kojemu je jedina funkcija da eventualno sprečava nekakav potencijalan nov srbijanski osvajački prodor dublje u hrvatski teritorij. U takvoj situaciji prostor se do daljnjega libanonizira. Prognani Hrvati, videći da je hrvatska država kao hrvatska država nemoćna ući na teritorij na kojemu su oni živjeli, sami se pojedinačno i u skupinama ubacuju na taj tertorij i vrše gerilske i terorističke akcije na tom području. Isto to međutim čine i ekstremisti iz redova lokalnog srpskog stanovništva, koji se također ubacuju u sada rubna granična područja poput Vinkovaca, gdje vrše diverzije, sabotaže, atentate na istaknute ličnosti. Jednom riječju, cijeli taj prostor postaje nesiguran za život, postaje područje visokog rizika u svakom pogledu. Dolazi se do situacije kada UN, da bi održao kakav-takav mir, mora dovlačiti nov kontingent mirovnih snaga. Desetak tisuća »plavih kaciga« na ovom području do daljnjega boravi. Svi oni hrle u Vinkovce, jer kulturno-zabavnog života kakav oni žele sigurno neće naći u Erdutu, Pačetinu ili Mirkovcima. U Vinkovce tako stižu šverc, droga, prostitucija, kriminal svih vrsta. Skupine mafijaša počinju prvo haračiti, a potom vladati gradom. Pakao na zemlji; kombinacija sjeverne Irske, Libanona i Sicilije postaje cijelo ovo područje. Vinkovci postaju sredina u koju nije preporučljivo navraćati, koja se zaobilazi i izbjegava. Vinkovci postaju slijepo crijevo Hrvatske, grad bez duše i perspektive. Nedostatak prave privrede sprečava obnovu i revitalizaciju objekata kulture, kultura postaje luksuz kojemu ovdje nije mjesto. Pod utjecajem dugotrajne nazočnosti vojnika UN dolazi do tzv. kulturnog šoka, do poremećaja kulturološko-vrijednosnih temelja hrvatske kulture u ovom dijelu Hrvatske. Hrvati ne samo da se ne vraćaju na privremeno okupiran teritorij, nego počinju intenzivno napuštati i same Vinkovce, jer u takvoj situaciji »život je negdje drugdje«.

Svijetla opcija

Druga (svijetla) opcija mogla bi izgledati otprilike ovako: Neposredno nakon dolaska »modrih kaciga«, u Srbiji, pod pritiskom nezadovoljstva masa, pada boljševički sustav **Slobodana Miloševića** i vojna hunta koja ga podržava.

Na čelo Srbije dolazi posve druga ekipa ljudi, ljudi kojima je savršeno jasno da Srbija ne može bez Zapada, a da svi putovi iz Srbije na Zapad vode preko Hrvatske. Srbija prvo međunarodno-diplomatski priznaje hrvatsku državu, ispričava se i traži oprost od Hrvata za zločine koje je počinila srbo-komunistička armija. Međunarodni pravci između srednje Europe prema Grčkoj i Bliskom istoku koji idu preko Zagreba i Beograda opet se otvaraju. Počinje prvo protok robe, potom kapitala, i na kraju ljudi. Srbija radi svoga prvenstveno osobnog ekonomskog interesa i izlaska iz političke izolacije odustaje od namjere da prisvoji dio Hrvatske, odnosno istočnu Slavoniju. Vinkovci postaju glavno središte za obnovu i koordiniranje svih radnji oko obnove istočne Slavonije. Kao županijsko središte Vinkovci privlače najrazličitije tehnologije. Niče na stotine malih privatnih tvrtki koje se razvijaju vrtoglavom brzinom. Stalno se otvaraju nova radna mjesta. Stambena gradnja u situaciji kada samo općini Vinkovci nedostaje 11.000 stambenih jedinica postaje zamašnjak i za razvoj drugih industrija. Iz Vinkovaca se upravlja obnovom porušenog Vukovara i hrvatskih sela u istočnoj Slavoniji. Vinkovački željeznički čvor izrasta u super moderni, najveći čvor u ovom dijelu Europe. Na težnji za obnovom i neviđenom radnom elanu domaćeg hrvatskog stanovništva izrasta nov grad, primjeren kraju dvadesetog stoljeća. Dolazi do uspostave ekonomskih veza između Hrvatske i Srbije, jer Hrvatska tehnološki još nema stupanj na kojemu bi mogla svoje proizvode prodavati Austriji, Nizozemskoj ili Danskoj. Srbija postaje glavno hrvatsko tržište, idealno zbog blizine i veličine (uz, naravno, Bosnu i Hercegovinu). Srbija postaje jedan od glavnih opskrbljivača dijelom prehrambenih artikala u turističkoj sezoni, koji Hrvatska, jer može da ih kupuje u devizama, kupuje jeftinije nego igdje drugdje. Vinkovci postaju mjesto odakle Hrvatska sve što ima prodaje i razmjenjuje sa Srbijom. Malo-pomalo, njegovo veličanstvo kapital potiskuje u drugi plan emocije i nacionalnu odbojnost obiju strana, a želja za boljim i ugodnijim životom čini svoje. Lokalno srpsko stanovništvo počinje uviđati da se u Hrvatskoj živi mnogo bolje, a da nakon svega, zato što je Hrvatska postala država, Srbija nije nikamo odselila, da je ona ... preko Dunava.

Projekcija preporoda

U hrvatskim privatnim tvrtkama počinju se ispočetka teško i s obostranom sumnjom, no potom sve više i više zapošljavati i Srbi. Hrvatski kapital mirkovačka rampa nema snage zaustaviti, on ulazi preko svih rampi i barikada u teritorij koji je Srbija bila privremeno zaposjela i »slavonska krajina« ruši se gotovo neopaženo, kao kula od karata. Stvarni život nameće druge kriterije i druge parametre, a onih nekoliko stotina lokalnih srpskih ekstremista koji su bili počinili ratne zločine ili stiže pravna država ili bježe duboko u unutrašnjost Srbije, ili u neku treću državu. Vinkovci se razvijaju kao živ dinamičan grad, kao poslovno, prometno financijsko, trgovačko i kulturno središte ovog dijela Hrvatske. Vinkovci izrastaju nakon svega u moderan europski grad, udoban i ugodan za život, moderne arhitekture i obnovljenih starih kulturnih spomenika i spomeničkih cjelina. Blizina europske magistralne ceste i isto takve pruge koje prolazi kroz sam grad, te blizina slavonskog aerodroma omogućavaju Vinkovcima svakodnevan, brz i djelotvoran kontakt s bilo kojim dijelom Europe, a time i svijeta. Vinkovci postaju grad privlačan za mlade, visoko obrazovane i visoko ambiciozne stručnjake, postaju privlačni za domaći i inozemni kapital, postaju grad u koji se rado navraća i dolazi, postaju »izlog« svih bogatstava i ljepota slavonskog kraja.

Koja je od ove dvije opcije bliža realnosti, koja će se od njih pokazati u svoj svojoj privlačnosti i perspektivi na jednoj, ili ružnoći i okrutnosti na drugoj strani, u ovom trenutku ovisi o Srbiji i Americi, Ujedinjenim narodima i Njemačkoj, Britaniji i Italiji, Rusiji i o kome sve ne. Unatoč svemu tome, sama Hrvatska, hrvatska država koju je već priznalo pedeset međunarodnih država glavninu aduta, koliko god se to nekome činilo netočnim i pretjeranim, drži u svojim rukama. Od organiziranosti i pameti hrvatske države, od njezine političke promišljenosti i strpljenja ponekad i za ponižavajuće situacije ovisi ipak ponajviše koliko brzo će i istočna Slavonija početi živjeti normalnim civiliziranim životom u sustavu hrvatske države. Drugim riječima, upravo onom brzinom kojom Hrvatska bude hvatala europski priključak, istom tom brzinom iz Hrvatske će iseljavati i bježati Bizant. Iza Hrvatske će na duže staze ostati bez sumnje Njemačka, iza Srbije, ove Miloševićeve, neće moći stajati i ne može stajati nitko. A kada ne bude Miloševićeve Srbije - glavnina problema bit će i riješena.

22.02.

Što je Srbija napravila od Baranje

»Zdravo ustaša, žalba ne važi!

- Kako se »živi« na okupiranim teritorijima u istočnoj Slavoniji i Baranji, kakve »blagodati« Srbije uživaju preživjeli Hrvati svaki dan stižu nova svjedočanstva. Ona pismena, međutim, najvrednija su. Neka od takvih ne samo da treba objaviti, nego ih treba pažljivo spremiti i sačuvati. Zbog povijesti i budućih naraštaja, a zbog same istine. Jedno od takvih koje može ući u sve tiskane »antologije ljudske gluposti« je i ovo »Rešenje« i »Objava« izdano još 12. prosinca prošle 1991. godine. Kao što se može vidjeti »Objavu« je izdao **»Štab teritorijalne odbrane opštine Beli Manastir«** s pečatom »Autonomne oblasti Slavonije, Baranje i Zapadnog Srema - glavnog štaba za odbranu Baranje«. Tko, zbog čega i od koga »brani« Baranju iz službenih naziva nije moguće vidjeti. Kado se pročita sadržaj »Objave« i »Rešenja« onda je sve savršeno jasno.

Ovom »Objavom« **Ivan Šimić** - Hrvat iz Baranje i njegova supruga **Radojka**, oboje iz **Belog Manastira** službeno se protjeruju iz Baranje, uz »lični« prevoz, a u roku istog ili najkasnije slijedećeg dana. Da se oni ustvari prisilno protjeruju nije moguće saznati iz »Objave« no »Rešenje« sve objašnjava. Građanin Belog Manastira, **Ivan Šimić,** kako se vidi iz »Rešenja«, dužan je napustiti područje Baranje u roku od 24 sata, s obzirom da je **»na određeni način bio učesnik HDZ stranke«**. Sama formulacija »na određeni način« dovodi u sumnju čak i eventualno članstvo, no kako je »novoj vlasti« i sumnja dovoljan dokaz, onda je Ivan Šimić bez sumnje »na određeni način »učesnik HDZ stranke«. A to što je »na određeni način građanin učesnik HDZ stranke« automatski znači i da je »pomogao ustašku vlast«. Koja je to »ustaška vlast« i zbog čega bi jedan građanin Hrvatske bio protjeran iz svog grada zbog toga što je »na određeni način 'učesnik'« jedne legitimne hrvatske političke stranke nije objašnjeno, no posljednja rečenica iz »Rešenja« sadrži potpuno objašnjenje. Ona glasi: »Zdravo ustaša, žalba ne važi«. I tu se stiglo do čuvene srbijanske osvajačke logike. Hrvate- ustaše treba protjerati ili pobiti. Usput se građninu Baranje Ivanu Šimiću daje i »savjet« da ode javno, da ne bi bio pokojni. Kada se, međutim, pozornije analizira tekst točke elementarnog pravopisa i gramatike (svejedno na kojem jeziku) dolazi se do zaključka da je »državni službenik« jedne od »126 srpskih Krajina« zapeo negdje u drugom razredu osnovne škole, a i s padežima, zarezima i proširenim rečenicama je na strogoj distanci. Kakav službenik takva i krajina rekli bi zlobnici.

»Helsinki Watch« koji tako brižljivo bilježi svaki »zarez« s hrvatske strane, glede kršenja ljudskih prava, kada bi htio mogao bi doći do stotina ovakvih pismenih dokumenata o stupnju ne samo zločina, nego i političkog ludila, koje vlada u prostorima koje je privremeno zaposjela srbijanska imperijalna vojna mašinerija. »Helsinki Watch« međutim neće, bar ne zasad. Pogoditi zašto i nije baš previše teško.

24.02.

Zašto Vinkovci neće biti županijsko središte

Ne mogu jer ispunjavaju sve uvjete

- Može nekome izgledati samo kao dobra dosjetka, no kada se hladno, pažljivo analizira prijedlog podjele o županijama, kada se trezveno sagledaju svi »kriteriji« koje je glede kandidature za županije postavila politička ekipa koja je bila u poziciji da to postavi, onda se zaista može reći da »Vinkovci neće biti županijsko središte, zbog toga što ispunjavaju sve uvjete da budu županijsko središte«. U slučaju »vukovarske« županije hrvatska politička glupost manifestira se dvojako. »Vukovarska« županija trebala bi se prostirati na području općina Vukovar, Vinkovci i Županja. Kao što je poznato općina Vukovar, odnosno njezini »ostaci ostataka«, nakon tromjesečnog masakra koji su neki uglavnom promatrali, danas je pod 100 postotnom kontrolom srpske okupacijske vojske i na teritoriju te općine danas živih Hrvata uglavnom NEMA. Kako će to sredina koja je pod okupacijom i u kojoj »plave kacige«, kao što će se ubrzo pokazati, uglavnom cementiraju zatečeno stanje, biti »županijsko središte« - to sigurno ne znaju ni sami predlagači i to je ta prva manifestacija hrvatske političke gluposti. Kako uopće može koordinirati bilo kakav razvoj vinkovačke i županjske sredine »županija« koja je u Vukovaru, a koja ustvari nije u Vukovaru, nego je samo u glavama nekih koji o istočnoj Slavoniji i ne znaju baš previše, to bi trebalo posebno analizirati.

Druga manifestacija hrvatske političke gluposti glede »vukovarske« županije sastoji se u činjenici da Vinkovci nisu sjedište te županije. Sve, baš sve kriterije Vinkovci za to ispunjavaju: povijesne, prometne, zemljopisne, demografske, migracijske, vojno-strateške, geostrateške, čak i turističke, tranzitne i kulturne. Elaborirati to zahtijevalo bi previše prostora i jednostavno nije produktivno. Kada su se u stanci posljednjeg saborskog zasjedanja u saborskim hodnicima u skupini zatekli vinkovački, županjski i vukovarski saborski zastupnici oni su jednoglasno zaključili da je najlogičniji izbor za ovaj dio Hrvatske da Vinkovci budu županijsko središte. To se, uostalom, vrlo jednostavno može čak i provjeriti. No, zašto jednostavno kada može i komplicirano. To da bi se netko nakon svega želio dodvoriti »vukovarskom narodu«, jedinoj gradskoj konglomeraciji u svijetu koja NEMA SVOJ GRAD, to se gotovo može očekivati. Zapanjuje, međutim, politička razina na kojoj se to pokušava učiniti. Pa Vukovarci, zaboga, ne traže nikakvu županiju. Vukovarci traže da im netko VRATI njihov grad, onaj isti grad koji je svojom borbom, patnjom i krvlju jednostavno natjerao Europu da nas prizna i da nakon godinu dana odbijanja imenuje Srbiju agresorom.

Što se Vinkovaca tiče tu je situacija još tragičnija. Vinkovci su u ovom ratu pokazali da mogu i znaju sve osim jedne »sitnice« - da postignu i natjeraju Republiku da pravilno cijeni i valorizira taj grad i općinu te patnje koje je podnio. Jedan hrvatski političar bio je ovih dana u Nuštru, pa je vidjevši čovjeka kako izlazi iz dvorišta porušene kuće rekao: »Vi sigurno živite u pomoćnoj prostoriji u dvorištu, koja je ostala čitava«. A ovaj mu je rekao: »Aha, dođite da vidite«. Kada je spomenuti političar ušao u dvorište, u epicentru ljetnje kuhinje vidio je krater od »krmače«. Na HTV-u, naravno, takve priloge nije moguće vidjeti i to je vinkovački problem. Kada su, zamalo, po razorenosti Vinkovci bili strpani u »kategoriju« s Đakovom i Županjom i ne znam s kime još ne. Da nije tragično, bilo bi smiješno. Vinkovački političari kada su u Vinkovcima znaju sve. Kada, međutim, Podravskom magistralom, nakon pet sati vožnje kaldrmom, stignu u »beli Zagreb grad«, kada vide Sabor i Banske dvore, oni jednostavno izgube dar govora. A u Zagrebu iz svega toga izvuku »zaključak« kako se »Vinkovci slažu«. Kad-tad netko će morati izaći i pred »vinkovački narod«, i kada odjekne »red muka« pa »red negodovanja« onda će netko biti neugodno iznenađen. Tada će, međutim, kao što to obično biva u takvim situacijama, biti uglavnom kasno. A dobivanje, odnosno nedobivanje, statusa županije uglavnom je posljedica takve vinkovačke političke logike, koja otprilike podsjeća na one stihove »...šuti i trpi i u mraku skapaj«...

25.02.

Perspektive Slavonije poslije dolaska »plavih kaciga«

»Odavno smo graničari stari...«

Čini se da stara slavonska pjesma iz vremena vojne krajine Austro-Ugarske »Odavno smo graničari stari, čuvali smo granicu na Savi« ovih dana, u ratom izmučenoj Slavoniji opet počinje bivati aktualna. Granica se ovaj put neće »hrabro braniti od Turaka«. Hrvatskoj, odnosno Slavoniji sada i iz Bosne prijete ostaci ostataka vojne mašinerije bivše federalne armije: stotine i tisuće oružja i oruđa najrazornijeg kalibra i deseci tisuća frustriranih srbijanskih oficirčina. Granica sada, međutim, više nije na Dunavu (bar ne trenutačno), a o »upravi« krajine na »Petrovaradinu« moće se samo sa sjetom razmišljati.

Za Hrvatsku danas glavna opasnost ne dolazi s juga, nego sa istoka. Slavonija je to Hrvatskoj i Zagrebu godinu dana pokušavala objasniti, no kako se sada vidi »nije išlo«. A posljedica toga je da se ima to što se ima. Jedna od dvije »glavne krajine« uspostavlja se na teritoriju na kojemu je živjelo više od 100.000 Hrvata i pedesetak tisuća Srba, uspostavlja se u jednom od najhrvatskijih dijelova Hrvatske, u kraju u kojemu Srbija nikada nije imala što tražiti. Od starih slavonskih šokačkih hrvatskih sela, poput **Tordinaca, Antina, Podgrađa, Donjeg Novog Sela, Lipovca i Apševca** i da ne nabrajamo druge, jer je popis poduži, ostalo je samo ono što trenutačno treba podivljaloj srbijanskoj vojničko- četničkoj mašineriji. O gradovima, Vukovaru čija je sudbina tragična da tragičnija ne može biti, već je dosta rečeno, a u Iloku se ne čuje potpuno ništa. Baš kao da nije tisuću godina bilo hrvatski grad i baš kao da ga nikada nije niti bilo. Stari hrvatski Šokci protjerani su sa svojih ognjišta, a po njima se sada šepure i haračе unuci srpskih solunaša kojima su Karađorđevićevi podijelili najbogatiju slavonsku zemlju te bosanski Srbi ispod Ozrena i drugih četničkih uporišta iz drugog svjetskog rata planski doseljeni kao »kolonisti«, koji svakodnevno pijano orgijaju, urliču »Ovo je Srbija« i pjevaju genocidne pjesmice tipa »Bit će mesa, klat ćemo Hrvate«. A onaj stari šokački djed u svojoj rekli stisnuo se u nekom zagrebačkom stanu ili u istarskom hotelu. Razdire ga bol koju ne može obuzdati. Razdire ga pitanje »di' je sada marva, je li išta ostalo od nje, što je s imanjem, tko se sada pijan premeće po bijelim slavonskim

Tisuće hrvatskih sinova položilo je svoje živote da bi na prilazima Hrvatskoj mogle biti postavljene krvlju ispisane granične ploče

perinama u njegovom domu«. Ni to, međutim, on ne smije previše naglas, jer »galamiti nije pristojno«, a mora biti zadovoljan jer, zaboga, dobio je »smještaj«.

I dok Hrvatska forsira »jadransku orijentaciju«, dok se ubrzano gradi auto-cesta Zagreb - Rijeka, odnosno Rijeka - Karlovac, dok se Hrvatska okreće biznisu i poduzetništvu, dok se navijači »Hajduka« i »Hašk-Građanskog« mlate po Maksimru (jer valjda nemaju gdje ispucati svoju snagu i hrabrost), Slavonija »čeka 'plave kacige'«. Što će »plave kacige« uopće raditi u, primjerice, Donjem Novom Selu to nitko ne zna. Ali da će nakon svega obijati vinkovačke i osječke kafiće i restorane, to je izvan svake sumnje. Jedini koji do kraja spremno »dočekuju« 'plave kacige' su biznismeni svih vrsta i fela, koji već trljaju ruke. Stižu »zelene novčanice« stižu droga, alkohol i američke cigarete, stiže »potreba za organiziranom prostitucijom«, za što se dečki također intenzivno pripremaju. Nakon godinu dana izlijevanja velikosrbijanskog bijesa i ludila, pošto je godinu dana Slavonija bila najgora moguća varijanta »Divljeg zapada«, gdje su ljudi klani zato što su Hrvati, jer »Hrvati su, bože moj, svi odreda ustaše«, nakon svega toga Slavoniji slijedi nova gorka pilula, ili »posljednje poniženje« poslije rata.

Nitko međutim ne može dati ozbiljan odgovor čak ni na pitanje - da li je to zaista »posljednje poniženje« i da li je zaista rat gotov, ili je završena samo prva epizoda.

26.02.

Poratna razmeđa

Slavonskom šakom po saborskom stolu

Problem Slavonije i Baranje unutar i u sklopu Hrvatske podsjeća na problem djeteta u višečlanoj obitelji koje se trudi da sve ostvari samo vlastitim radom i trudom i koje se nada da je to samo po sebi dovoljno, da će roditelji, odnosno otac to znati poštovati. To »slavonsko dijete« u hrvatskoj porodici privređuje toliko da na svojim poljima hrani cijelu porodicu, no kako je otac (Zagreb) slab na ostalu djecu i kako su se ona (Istra, Rijeka, Zadar, Split, Dubrovnik) organizirala u svojevrsnu neprincipijelnu koaliciju, uvijenu u celofan tzv. jadranske orijentacije, onda ocu ne preostaje ništa drugo nego da se pravi da ne vidi koliko vrijedno, pošteno i marljivo privređuje to »slavonsko dijete« za cijelu porodicu.

Vjernost, poštenje i odanost Slavonije Hrvatskoj najbolje se manifestira u hrvatskom domovinskom ratu godine 1991. No i poslije toga otac gradi auto-ceste kojima će kapital sa Zapada stignuti u druge dijelove Hrvatske, a u Slavoniju njezin dolazak je neizvjestan i može se svesti na karitativnu pomoć za pokušaj obnove dijela porušenog. Slavoniji više nego ikad prije prijeti opasnost marginalizacije unutar hrvatskog gospodarskog, kulturnog i političkog prostora. Slavoniji prijeti opasnost da ono što joj je najvrednije, poljodjelstvo zapečati njezinu sudbinu,

da se Slavonija pretvori u trbuh Hrvatske, odnosno u jedan potpuno marginalan dio Hrvatske čija će zadaća biti da proizvodi hranu i isporučuje je Hrvatskoj po mizernim cijenama, te da čuva hrvatsku istočnu granicu od nove »provale Mongola i Avara« s istoka. Hoće li se to dogoditi nitko ne zna, no ta mogućnost realno postoji.

Kada su posljednji put Slavonci u Zagrebu organizirano nastupili u bilo kojem pitanju, osim potpuno perifernim poput famoznih »kompenzacija za umjetna gnojiva«. Jednostavno začuđuje to stanje u kojemu kao da svaka slavonska općina misli da ona može postignuti nešto za sebe nekakvim svojim kanalima, nekakvom svojom »vezom« u Saboru ili hrvatskoj Vladi ili kod Predsjednika osobno. Slavoniji više od svega nedostaje intelektualne širine. Slavonija i danas boluje od »atarskog mentaliteta«, od logike samodovoljnosti, od životne filozofije »zemlje je toliko da kakva god bude godina neću biti gladan«. Imati takve nazore pri kraju 20. stoljeća i u trenutku kada se rađa suverena hrvatska država, jednostavno je pogubno.

Blokirano »kod trećeg nadvožnjaka«

Slavonski politički lobi ili bilo kakav drugi u Zagrebu jednostavno ne postoji. Najviše zbunjuje to da nema nikakvih naznaka da bi se bilo tko u Slavoniji toga mogao sjetiti. Slavonski čelnici natječu se tko će solo, pojedinačno, otići u Zagreb da obavi neki posao za sebe, a da to »susjed ne sazna«, da on to shvati eventualno kada se ovaj već vrati iz Zagreba. To da bi on sa svojim susjedom zajedno u Saboru, Banskim dvorima ili u Narodnoj banci Hrvatske mogao napraviti mnogo više slavonski čelnici još nisu percipirali. Kada Slavonac ode u Zagreb, on je prvo, svaki put, kao malo dijete zadivljen veličinom i ljepotom hrvatske metropole, potom on skrušeno tumara Gornjim gradom i pokorno poniznim glasom moli sto dvadeset i šestu tajnicu nekog zamjenikovog dopomoćnika, nekog funkcionara ne bi li mogao »na samo pet minuta« biti primljen, a on je onaj, ako se ona još slučajno sjeća, koji je »zvao prekjučer iz Vinkovaca«.

Tajnica se, naravno, »ne sjeća Vinkovaca«, jer nju toliko stranaka svakodnevno zove, a zamjenikova dopomoćnika naravno trenutačno nema, No, zauzvrat dobiva kavicu sa šlagom i deset minuta sjedenja. I to se onda zove »obavljenim poslom u Zagrebu«. A obavilo se NIŠTA. Slijedi povratak Podravskom magistralom, truckanje od pet sati kao da Hrvatska nikada nije imala i kao da nema najsuvremeniju auto-cestu na istoku, do - pred Vinkovce. Primjer odnosa Hrvatske prema auto-cesti jasno pokazuje kotiranje Slavonije u Zagrebu, a objašnjenja tipa da je cesta »blokirana kod trećeg nadvožnjaka kod Okučana« koliko su smiješna toliko su i žalosna. Zbog blokade auto-ceste »kod trećeg nadvožnjaka kod Okučana«, odsječena je jedna bogata hrvatska pokrajina u kojoj živi »samo« nekih 750.000 Hrvata.

Pokušajte zamisliti situaciju u kojoj bi Dalmacija bila šest mjeseci u potpunoj pomorskoj blokadi, sa zatvorenim svim aerodromima i potpuno odsječenih cestovnih pravaca od Hrvatske. »Dalmoši« bi prevrnuli Hrvatsku. Zbog auto-ceste prema Vinkovcima nitko se posebno ne uzbuđuje, nijedna od umnih slavonskih glava to ne vidi kao problem, čak ni Slavonski Brod, čije je normalno funkcioniranje teško zamislivo bez spomenute ceste.

Osječke su i vinkovačke brige

Opora je i otužna činjenica da se čelnici onih slavonskih općina u kojima je bjesnio rat svom žestinom nisu sastali u tijeku cijelog rata niti kavu da popiju, nego da su se čak trudili da jedni druge ocrne kod Velikog oca. Koji je to primjerice problem koji danas muči Osijek, a koji ne muči Vinkovce i obrnuto. Sve baš sve što je osječka to je i vinkovačka mora. Ta dva grada i općine ponašaju se kao da su jedan od drugog udaljeni 10.000 milja.

Ova dva grada ponašaju se kao da ne vide da onaj drugi uopće postoji. Stara osječko-vinkovačka netrpeljivost i zavist iskazala se na najdramatičniji način i u ovom ratu, u kojemu su Vinkovci stalno »optuživali Osijek da zbog njega ne mogu doći do izražaja«, a Osijek Vinkovce da »stalno nešto bezrazložno kude i da stalno Osijek tužakaju u Zagreb«.

Što, primjerice, sprečava čelnike tri od četiri najveća slavonska grada; Osijek, Slavonski Brod i Vinkovci da sjednu i dogovore zajednički nastup oko više desetaka pitanja koja ih muče. Prije bi slavonski čelnici podnijeli ostavke na sve što obavljaju nego se odlučili na takav korak. U njihovim glavama to bi bila »izdaja svog grada«.

Slavonija mora sebi pomoći

Slavonija izjeda samu sebe, ne vidi i neće da vidi da sama sebi mora pomoći, da jednom mora zategnuti konce do kraja, da jednom mora otvoreno lupiti šakom o saborsku govornicu i upitati Zagreb i Hrvatsku: Pa dobro, jesmo li mi vaši, trebamo li mi vama i znate li vi uopće naše žrtve i stradanja u ovom ratu. Slavonija mora stvari postaviti na svoje mjesto i pod cijenu da se to shvati kao ucjena. Slavonija mora zaprijetiti Zagrebu da će sama zatražiti poseban status i specijalnu autonomiju unutar hrvatskog političkog prostora, jer drukčije očito ne ide. Ako netko u Zagrebu zaboravlja, namjerno ili slučajno, da je prva javna osnivačka skupština HDZ-a održana u Osijeku, a druga u Vinkovcima, u vrijeme kada se zbog takvih »djelovanja protiv ustavnog poretka« hapsilo i kada je još mrak gutao ljude, onda ga treba javno i glasno podsjetiti na to. A ako misli da je to bilo slučajno, neka dokaže! Ako se u ovom ratu itko pokazao hrvatskim u punom smislu te riječi, ako je igdje nešto riješeno, onda je riješeno u Slavoniji, onda je riješeno prije svega u Vukovaru, potom u Vinkovcima i Osijeku, u zapadnoj Slavoniji, u Pakracu i Bjelovaru, Slavonskom Brodu i Đakovu. Ako se igdje u Hrvatskoj lila krv do koljena, ako itko ima moralno, političko i svako drugo pravo da kaže sada je dosta, sada mi okrećemo ploču, onda je to Slavonija, onda su to njezini hrvatski ratnici koji su u ovom ratu u prah i pepeo mljeli stotine »predodžbi« o Slavoniji koje su egzistirale u hrvatskoj javnosti prije rata. Srbija nikada nije došla do linije Vinkovci-Karlovac jer Slavonija nije dala, jer je ona bila između, jer je njezina mladost stala goloruka pred tenkove, jer je Slavonija srušila umjetno napuhavan mit o srbijanskoj »nepobedivosti u ratu«. Pristati poslije svega na opciju primanja kontejner-kućica u dvorišta, iz kojih će se zakrpati krovovi i nastaviti živjeti kao da se ništa nije dogodilo, značilo bi potpisati vlastitu osudu za dugo godina i desetljeća.

Sada je pravi trenutak da se Slavonija izbori ne za nekakav privilegirani položaj, nego za mjesto koje joj objektivno pripada, mjesto jedne od najbogatijih hrvatskih pokrajina, koja mnogo daje, ali koja također traži civilizirani, siguran život i visok standard za svoje građane. Ne bude li Hrvatska shvatila da Hrvatska nisu samo Zagreb plus Jadran, onda će se glodanje hrvatskog političkog prostora nastaviti. Onda će se opet događati nekakve »pobune Srba« i nekakve »Krajine«, onda Hrvatska neće moći biti politički stabilna zemlja već će biti zemlja visokog rizika, u koju će malo tko ulagati.

Sve što Hrvatska uloži u Slavoniju, vratit će joj se višestruko. Slavonija ima zemlju, ima šume, i plin, jedan od najvažnijih europskih željezničkih i cestovnih pravaca: Zapadna i Srednja Europa - Bliski istok vodi preko Slavonije. Tu je i nekoliko stotina tisuća Hrvata, vrijednih ljudi koji doista žele živjeti od vlastitog rada i pameti, od poduzetništva i inicijative. Sve je tu, samo se treba politički stabilizirati i obnoviti Slavoniju.

Cijena rađanja hrvatske države

Obnova općine Vinkovci procjenjuje se na približno tri milijarde DEM, što naravno netko u Zagrebu tko je rat protiv Hrvatske gledao preko »Vrdoljakovog HTV-a« opet doživljava kao »pretjerivanja«. A koliko stoji obnova jadnog Vukovara, koliko Baranje, Osijeka, koliko cijele Slavonije! Cijena je izuzetno visoka, no to je bila cijena rađanja hrvatske države. Slavonska groblja prepuna su svježih humki, dio jedne generacije hrvatskih momaka između 1960. i 1970. godišta je pokopan u plodnu slavonsku zemlju.

Zbog toga i zbog budućnosti Hrvatske, Slavoniji treba pomoći i Slavonija sama sebi treba i mora pomoći. A Slavonija je bogat kraj, unatoč svemu ima se od čega početi. No, samo raščišćavanje ruševina i čišćenje opeke neće biti dovoljno. Slavoniji treba pamet, trebaju joj stotine vrhunskih inženjera i tehničara, stotine poduzetnika i tehnomenadžera i treba joj napravno kapital. O središnjoj hrvatskoj vlasti, ni o kome drugom, ovisi koliko će ga stignuti u Slavoniju, a o tome opet ovisi mnogo drugog. Bude li sav kapital koji će dolaziti preko Šentilja propušten na Jadran i zadržavan u Zagrebu, onda će se odista Hrvatska, bar prema istoku, vidjeti s katedrale. Onda će se dogoditi ono što u Hrvatskoj nitko ne želi, a što Srbija priželjkuje. Onda će se same od sebe dogoditi velike migracije Hrvata iz Slavonije prema hrvatskoj unutrašnjosti, prema Zagrebu. Onda će se dogoditi tiha dekroatizacija Slavonije i onda će Srbija u tako nagriženoj Slavoniji imati šansu da bar destabilizira Hrvatsku na duži niz godina, ako ne i nešto više. Nitko svom djetetu, koje završi studij u Zagrebu, a ako Slavonija bude bez kapitala, sigurnosti i perspektive, neće savjetovati povratak u Slavoniju, nego će mu reći »ostani u Zagrebu«. A bez studenata, bez inteligencije, bez pameti nitko nikada nije mogao.

Slavonske općine ne smiju upasti u »županijsku zamku«, podijeliti se na samozadovoljne - one koje jesu županijska središta i frustrirane - one koje to nisu. Slavonske općine trebaju se »praviti lude« i da se ponašaju kao da županija nema. Slavonija bi se sada doista trebala ponijeti kao »zajednica općina«, odnosno trebalo bi da se postavi kao ono što ona stvarno jest, a čega nije dovoljno svjesna: kao bogata, snažna i perspektivna hrvatska pokrajina koja ima sve preduvjete da procvjeta u gospodarskom, kulturnom i svakom drugom pogledu.

Dirigentski štapić osječke odgovornosti

Na Osijeku je možda najveća odgovornost, dirigentski je štapić ipak u njegovim rukama i o tonu i ritmu koji Osijek bude davao ovisit će mnogo toga i za Osijek i za cijelu Slavoniju. A »vukovarsko pitanje« je as iz rukava koji Slavonija ima, Vukovar je »čarobni štapić Slavonije«. Patnje, stradanja i herojstvo građana, koji se doista mogu nazvati i »vukovarskim narodom«, nešto su pred čime Hrvatska ne smije zatvoriti oči. Slavonija je ta koja Hrvatskoj ne smije dopustiti zaboravljanje Vukovara i koja mora tražiti da se vukovarski čvor raspetlja i da Vukovar opet bude lijepi, bogati hrvatski grad na Dunavu. Pomogne li Slavonija Vukovaru riješit će i znatan dio vlastitih problema. I za Slavoniju danas, možda više nego ikada prije vrijedi ona pjesnikova »budućnost je tu, samo je treba znati dohvatiti«.

29.02.

U Herceg-bosanskom loncu

Srbija umire treći put...

- *S kantonima, ili bez njih, Herceg-bosna će unatoč svemu ostati Herceg-Bosna*

Kada se mala Slovenija u tada još velikoj, iako okoštaloj Jugoslaviji još u jednopartijska vremena predvođena mudrim Milanom Kučanom počela suprostavljati Miloševićevom nadirućem velikosrbijanskom ekspanzionizmu, malo je ozbiljnih analitičara balkanske političke stvarnosti Slovencima davalo ozbiljnije šanse. Velika većina vjerovala je kako je Slovenija mala, slaba i nenaoružana i kako neće izdržati kombinirani srbijansko-armijski pritisak. No, kako je vrijeme pokazalo, mudra slovenska politika nikada nije ušla u klinč s pobješnjelim srbijanskim nacionalizmom, a Janša i »njegovih šest vojnika« (kako su vojno-obrambenu moć Slovenije potcjenjivački nazvali srbijanski mediji) očitali su Miloševićevu i generalima lekciju iz svih vrsta vojne doktrine, vojne strategije i vojne taktike. Bar u tih tjedan dana koliko je trajao rat u Sloveniji, koji je tada izgledao kao velik sukob, no koji je bio, kako je vrijeme pokazalo, zapravo samo ozbiljnije ratno zagrijavanje za napad na Hrvatsku, za udar na najtvrđi orah u namjeri da Srbija i Srbi osiguraju dominaciju na jugo-prostoru i u slijedećih sedam desetljeća. Bilo kako bilo, Srbija je morala dignuti ruke od Slovenije, a JA ne samo da je morala otići, nego je to morala učiniti na krajnje ponižavajući način. Srbija, ona imperijalistička, Miloševićeva i generalska, izrasla iz duhovnog obzorja Memoranduma, tada je umrla prvi put.

Sav bijes na Tuđmanovu Hrvatsku

Sav bijes i frustracije zbog poraza u Sloveniji, kao i »namjera« da se izmire »računi« iz drugog svjetskog rata, potom su se svalili na Tuđmanovu Hrvatsku. Na Hrvatsku su Srbija i bivša federalna armija udarili gotovo svim raspoloživim oružjima i oruđima i s onoliko mobilizirane topovske vojničke hrane koliko je bilo potrebno da se Hrvatsku slomi i da se umaršira u Zagreb. U Zagrebu Srbija nije, međutim, imala snage umarširati. I kako sada prilično realno stoje stvari skoro neće ni imati priliku. Hrvatska je nakon ratnog pakla kroz koji je prošla, ipak, iako uz stravičnu cijenu, stekla međunarodno priznanje od cijele Europe, odnosno od trećine ukupnog broja država u svijetu. Istina, nisu je priznale SAD, što je »zeleni karton« za ulazak u Ujedinjene narode, no koliko god Amerika sudbonosno utjecala na svjetsku politiku, nema nikakve sumnje da će kad-tad morati priznati Sloveniju i Hrvatsku kao suverene države s međunarodno-pravnim subjektivitetom. Tada, u tom krvavom ratu protiv Hrvatske, kada je agresor imao sve, a žrtva nije imala ništa osim neograničene hrabrosti i želje da jednom za dugo vremena istjera načistac ono što Hrvati dobrih devet stoljeća žele, a nikako nisu uspijevali ostvariti -pravo na punu suverenost.

Umjesto »ustaša« - »secesija«

Tada, u Hrvatskoj, u ratu - koji po mnogo čemu unatoč svim uvjeravanjima još nije gotov - Srbija, Miloševićeva ekspanzionistička i rušilačka, umirala je i umrla drugi put, što se može zaključiti gledanjem beogradskog dnevnika, u kojemu su odjednom bez traga nestali »ustaše«, kojima je prije toga, mjesecima, 24 sata dnevno plašena srbijanska raja. Taj »nestanak ustaša« pokušava se sada nadomjestiti nekom novom terminologijom, a nov čarobni izraz kojim se zamagljuje pravo stanje stvari je »secesija«.

Ovih dana (već ili tek, ovisno iz kojeg se kuta i s kakvim namjerama gleda) počinje ključati i herceg-bosanski lonac. Srbija, Milošević i generali raspadajuće slodateske potpomognuti srbijanskim četničkim pokretom počeli su otvorenu agresiju na još jednu republiku iz sastava bivše jugo-države. A »uzrok« je tučnjava u svatovima, odnosno pogibija jednog građanina. I to jasno govori o intelektualnim i političkim pozicijama s kojih kreće Srbija. I opet se tvrdi da sad Herceg-Bosna nema šanse da se održi, da će je Srbija progutati, no vrijeme će pokazati kako će u Bosni i Hercegovini Srbija umrijeti i treći put prije nego se ono što je započeli u Srbiji vrati na svoje polazište i konačno sunovrati. I u slovenskom i u hrvatskom i u herceg- bosanskom slučaju osnovni razlog za to je ono što se može definirati kao volja naroda, odnosno kao volja većine. To što je ta većina u Sloveniji iznosila 96 posto ukupnog pučanstva, u Hrvatskoj 80 posto, a u Herceg-Bosni 66 posto ništa ne mijenja. S kantonima, ili bez njih, Herceg-Bosna će unatoč svemu ostati Herceg-Bosna.

04.03.

Uz najnovije podatke o broju poginulih i ozlijeđenih u ratu protiv Hrvatske

Istočna Slavonija i Hrvatska protiv Srbije

Ako je osnovni kriterij rata broj ljudskih žrtava, onda bi neki zalutali Izvanzemaljac mogao zaključiti kako je Srbija 1991. godine ratovala protiv dvije države: istočne Slavonije i Hrvatske. Može takvo »zaključivanje« nekome izgledati pregrubo, nekome provokativno, a nekome čak i vulgarno, o upravo takav »zaključak« mogao bi izvući neznanac već i letimičnim pogledom na najnovije podatke »Glavnog sanitetskog stožera Republike Hrvatske o broju poginulih i ozlijeđenih u ratu protiv Hrvatske.

Prema objavljenim tabletama i »procjenama« proizlazi da je u godinu dana rata u Hrvatskoj poginulo ukupno 4.910 osoba. Od toga broja u istočnoj Slavoniji, odnosno u tri općine: Vukovar, Vinkovci i Osijek poginulo je 3.113 osoba, ili 65 posto svih ljudskih žrtava u Hrvatskoj. Dvije trećine svih poginulih tragična sudbina zadesila je na teritoriju tri, a samo u jednoj od 114 općina, koliko ih ima Hrvatska, poginuo je svaki treći građanin, odnosno hrvatski vojnik. Ni uvid u evidenciju poginulih hrvatskih vojnika (u njih ubrajamo redoviti i rezervni sastav HV i MUP-a) ne pružu drukčiju sliku. Ukupno su, prema istom izvoru, poginula 2.272 hrvatska vojnika, a od toga broja 1.240 u istočnoj Slavoniji, odnosno u Vukovaru, Osijeku i Vinkovcima, odnosno (procijenjeno) 600 samo u Vukovaru.

Broj ozlijeđenih u Hrvatskoj pruža, međutim, nešto drukčiju sliku. U Hrvatskoj su, naime, ozlijeđene 17.393 osobe, od čega u istočnoj Slavoniji »samo« 6.210 osoba, ili »samo« 30 posto. Prevedeno na okrutan jezik rata to znači da se u istočnoj Slavoniji mnogo manje ranjavalo i zarobljavalo, a mnogo više ubijalo nego u drugim ratom zahvaćenim područjima. Iz iste table Glavnog sanitetskog stožera RH može se vidjeti da je u Hrvatskom primorju i Rijeci u cijelom ratu poginulo pet osoba, u Istri sedam, u Hrvatskom zagorju i Međimurju osam, a u Zagrebu 34 osobe. Što znači da su na 40 posto teritorija na kojem živi 50 posto pučanstva Hrvatske poginule 54 osobe, ili jedan posto svih žrtava rata. U zadarskoj regiji prema istim podacima poginulo je 220 osoba, u šibenskoj 81, u splitskoj 45, u Dubrovniku i južnoj Dalmaciji 126, odnosno u cijeloj Dalmaciji i Dubrovniku 472 osobe, ili 10 posto svih žrtava rata u Hrvatskoj.

Treba, međutim, reći da su ovo podaci, a u slučaju Vukovar samo procjene Glavnog sanitetskog stožera, odnosno da se radi samo o onim osobama čije se ime i prezime zna, kje su pokopane, odnosno za koje su patološki odjeli svih bolnica u Hrvatskoj dostavili podatke. Treba znati da 30 posto teritorija Hrvatska ne kontrolira i da ne zna, a pitanje je da li će ikada doznati potpune podatke o svima koji su stradali od velikosrbijasnke agresije. Dobro upućeni poznavatelji vukovarske drame tvrde da se procijenjeni broj žrtava u Vukovaru može pomnožiti bar sa dva da je 1.700 građana ubijeno samo u prva 24 sata nakon pada Vukovar, kada je JA proglasila »slobodni lov« i kada još nitko od stranih promatrača i novinara nije imao pristup. Ako je to točno, onda se slika o razmjerima stradanja u tri istočnoslavonske općine približava stravičnim omjerima, odnosno približava se klasičnom genocidu. Jedan je ljudski život nemjerljive vrijednosti i svako licitiranje, svaki pokušaj »nadmetanja« tko je više stradao u ovom ratu je neukusan i nemoralan. Nitko normalan naravno ni u najgorem snu ne bi želio da je Hrvatsku, ne daj Bože, zadesilo ono što je zadesilo tri istočnoslavonske općine.

No, ove podatke ipak je nužno potcrtati i objaviti zbog onoga što dolazi, zbog vremena poslije rata. Da li će i tada, kada se bude raspodjeljivao kapital i ostali resursi, tri istočnoslavonske općine dobiti 66 posto, Dalmacije s Dubrovnikom 10 posto, a Zagreb, Međimurje i Hrvatsko zagorje s Rijekom i i Istrom jedan posto, ili će biti tako samo što će redoslijed postotaka biti obrnut, odogovor će kao i uvijek dati vrijeme koje dolazi.

06.03.

500 godina poslije otkrića Amerike

Amerika »otkriva« Hrvatsku

Kada je hrvatski projekt političkog osamostaljenja, sažet u trijumfu Hrvatske demokratske zajednice, na prvim poslijeratnim slobodnim višestranačkim izborima 30. svibnja 1990. godine krenuo u svoju praktičnu ralizaciju, hrvatski politički stratezi vrlo dobro su znali da je jedina moguća brzina srednja, da treba govoriti o konfederaciji, a raditi, milimetar po milimetar, na potpunom hrvatskom osamostaljenju. Već tada Hrvatskoj je bilo jasno, odnosno da je bila uvjerena da joj je jasno, na koga u međunarodnim političkim vodama može najozbiljnije računati, tko joj neće podmetnati nogu, ali joj neće ni pomoći, a tko će učiniti sve da se Hrvatska ne osamostali. Znalo se da je Njemačka as iz rukava, znalo se da tadašnji SSSR neće na to gledati s oduševljenjem, a pretpostavljalo se da će SAD između boljševičkog Miloševićevog režima u Srbiji, kao posljednjeg u Europi i legitimnih težnji četiriju Republika, odnosno naroda, u kojima je pobjedilo višestranačje pristati uz težnje posljednjih. Pretpostavljalo se da će Amerika uvažiti i cijeniti tradicionalnu hrvatsku naklonost prvoj svjetskoj velesili i da će se ravnati i prema tome. Prošlo je od tada više od godinu i po dana. Taj vremenski period donio je, upravo glede SAD-a jedno od najvećih hrvatskih političkih razočarenja. One zemlje poput **Njemačke, Austrije, i Švedske** koje su hrvatsku težnju podržavale od prvog dana, na tome su ustrajale do konačnog priznanja, uspostavljanja punh diplomatskih odnosa. One zemlje poput **Francuske, Velike Britanije i SSSR-a**, odnosno sada **Rusije**, koje nisu s odobravanjem gledale na rastavljanje Jugoslavije na njezine konstituivne elemente, poslije određenog vrmena prihvatile su realnost kao nužnost i također priznale Hrvatsku i Sloveniju. Žalosna je i otužna, ali točna činjenica da su samo dvije zemlje u svijetu cijelom tom periodu, bile protiv priznanja

Hrvatske i njezinog osamostaljenja i da su svaka na svoj način poduzele sve da Hrvatske kao samostalnog međunarodnog političkog subjekta ne bude. To su **SAD i Srbija**. Srbija je to činila na potpuno vidljiv način i za laika, nastojeći otvoreno s vojnom mašinerijom JNA, četničkim pokretom, te pobunjenim Srbima iz Hrvatske potpuno vojno poraziti i okupirati Hrvatsku, te time za dugi niz desetljeća slomiti Hrvatsku, a time i težnje svih ostalih naroda iz bivše Jugo-bastilje.

U slučaju SAD stvar nije bila toliko vidljiva, neki detalji dobro prikriveni od europske i svjetske javnosti neće se vjerovatno nikada doznati, no već ono što je isplivalo posljednjih mjeseci dovoljno govori i potvrđuje da je i službena Amerika sve učinila da Hrvatska i Slovenija ne dobije međunarodni status, nego da ostanu u ovoj ili onoj formi političke integracije sa **Srbijom**. Vidjelo se to po godinu dana svakodnevno izjednačavaju žrtve i agresora, vidjelo se to po otvorenim porukama Hrvatskoj i Sloveniji da neće dobiti državnost, vidjelo se to po otvorenim pritiscima, zamalo prijetnjama, onom bloku država koje je predvodila **Njemačka**, a koje su bile slovenske i hrvatske državnosti. Vidjelo se to po političkom koketiranju s Beogradom u gotovo svakoj prilici, po redoslijedu posjeta bivšem Jugo prostoru kada su svi počinjali u Beogradu pa onda »preko« Sarajeva i Skoplja vodili do Zagreba, vidjelo se to po posjetu američkih političara iz štaba UN bolesnom Kadijeviću na VMA i tako dalje i tako dalje. No, 50 država priznalo je Hrvatsku, tu se više ništa ne može promijeniti, predizborna kampanja u Americi se zahuktava, američka javnost sve je više u nedoumici zbog službenog stava Amerike, a realnost na razvalinama Jugoslavije više u nedoumici zbog službenog stava Amerike, a realnost na razvalinama Jugoslavije više nije moguće promijeniti. Stoga ovih dana, 500 godina nakon što je Kolumbo otkrio Ameriku, Amerike kreće u »otkrivanje« Hrvatske. Ovih dana gospodin Baker »otkriva« da će SAD priznati Hrvatsku međunarodno diplomatski, odnosno da će priznati četiri Republike koje žele to priznanje. Amerika je igrala međutim na »konstruktivnu« vojnu intervenciju, Amerika je Srbiji »dala« šest mjeseci vremena da vojno porazi Hrvatsku i time je direktno suodgovorna za dio ljudskih, posebno civilnih žrtava u ratu u Hrvatskoj. Od one politike koja je prvo pobunila **Kurde** protiv **Sadama Huseina**, a potom ih na tacni predala na milost i nemilost istom diktatoru to se moglo i očekivati. Hrvatima glede SAD poslije svega ostaje opor osjećaj u duši i jedno ozbiljno dragocjeno političko iskustvo više. Jer, pravi prijatelji uvijek su se poznavali u nevolji.

07.03.

Zagreb i prognanici

Vukovar umire drugi put

- *Iza jednog od brojnih poginulih legendarnih vukovarskih branitelja* **Stipe Komšića** *ostala je supruga* **Nada**, *petogodišnja* **Adriana**, *sedmogodišnja* **Mirjana** *i devetogodišnji* **Miroslav**. *Već četiri mjeseca »čekaju« stan, rješenje za mirovinu nakon Stipine pogibije ima formulaciju »ozljeda na radu«, mirovina će iznositi punih 6.200 dinara, a kasni već četiri mjeseca. Stipina djeca jedu nekuhanu i neslanu rižu, jednom su, za Božić, dobila čak kolač, a jednom su kušala i mandarine kojima je prošao rok uporabe. Zbog peticije koju su napisali, šef restorana kaznio ih je izbacivanjem kruha iz nedjeljnog ručka i zaključavanjem restoranskih vrata. Ako hoće ručati ili večerati, Vukovarci moraju izići iz hotela i obići cijelu zgradu kako bi ušli sa stražnje strane. U sobi broj 1.208 Vukovar umire drugi put.*

Moja čvrsta namjera da se bar na 48 sati u Zagrebu okanim pisanja i pokušam, stanovito vrijeme, biti obiteljski čovjek srušila se kao kula od karata već u »slavonskom orijent- ekspresu« koji me za samo osam sati preko Pleternice, Čaglina i drugih urbanih središta vozio u hrvatsku metropolu. Prišao mi je nepoznat mladić, predstavio se kao **Goran**, Vinkovčanin, čiji je brat Dragan, moj veliki, sada pokojni prijatelj, poginuo kao dobrovoljac u Vukovaru. Rekao mi je da ga je Dragan prije njegova izlaska iz Vukovara zamolio da mi se javi, da me zamoli da i ja nešto napišem o Vukovarcima. Goran me cijelim putem do Zagreba uvjeravao da moram doći u hotel »Panorama« gdje su smješteni Vukovarci, da osobno vidim što se ondje događa, da mi on ne želi ništa unaprijed govoriti niti sugerirati. Takvoj molbi jednostavno se nisam mogao othrvati, a vukovarska priča iz »Panorame« izgleda otprilike ovako:

U hotelu »Panorama«, nekadašnjem »Sportu«, postoji i soba broj 1.208 na trinaestom katu. U ovaj hotel kao i u neke druge objekte u Zagrebu i na jadranskoj obali smješteni su prognanici iz Vukovara i preživjeli Vukovarci koji su se uspjeli probiti iz grada. U sobi 1.208 smješteni su gospođa **Nada Komšić**, rođena 1961. godine u Vukovaru, te njezinih troje djece: petogodišnja **Adriana**, sedmogodišnja **Mirjana** i devetogodišnji **Miroslav**. Priča o njima priča je o jednom od legendarnih vukovarskih heroja i branitelja. To je priča o suprugu, odnosno ocu **Stipi Komšću**, rođenom 1958. godine, također u Vukovaru. Kada je Vukovar već bio bespoštedno napadan, negdje sredinom rujna prošle godine, kroz minska polja i kukuruze, famoznom cestom Vukovar-Bogdanovci- Marinci-Nuštar-Vinkovci, iz vukovarskog pakla izišla je među ostalima i Nada sa svoje troje djece. Smješteni su privremeno u hotel »Ičići« kod Opatije. Stipe je, kao i svi pravi Vukovarci, ostao braniti svoj grad. Prije rata, kako govori Nada dok pije kavu, gledajući pred sebe i prevrćući prstima žličicu od kave, »živjeli su više nego pristojno«. Imali su vlastitu farmu u Vukovaru, na kojoj su uzgajali ponajviše pazinske purane, i uz trud i odricanje vrlo su uspješno poslovali. Živjeli su u stanu, a kuću su u trenutku kada je Vukovar napadnut dovršavali.

Onda je došao rat. Sa Stipom posljednji se put čula preko mobitela, i to samo na nekoliko sekundi. Bilo je to 14. listopada 1991. godine. Stipe je poginuo tri dana kasnije, 17. listopada. Poginuo je kada je krenuo svojoj kući po neke stvari, pred svojim dovršenim, a neuseljenim obiteljskim domom, od gelera granate koji su ga pogodili u vrat. Tu najtužniju vijest u njihovom životu Nadi su iz Vukovara javili slijedećeg dana, 18. listopada, no u to da je Stipe poginuo Nada dugo nije htjela vjerovati.

Srbima bih se mogla osvetiti

Nikada nisam nikoga mrzila, nikada, bar mi u Vukovaru, nismo gledali tko je što, nikada do Borova Sela. Sada kada pokušavam razmišljati o svemu, mislim da bih se Srbima mogla osvetiti kada bih za to imala snage. Ubili su mi Stipu, a on je bio sve što sam imala, ubili su ga zbog toga što je branio Vukovar, što je branio naš Dom. Zapravo, mi smo od prvoga dana znali da ne branimo samo naš grad, da mi branimo Hrvatsku. Stipe nije bio od onih Hrvata koji su galamili i isticali svoje hrvatstvo. To se jednostavno podrazumijevalo. Kada je došao rat, on je sve ostavio i sav se posvetio obrani Vukovara. Bio je na protuavionskom mitraljezu. Imaju video-snimak obaranja zrakoplova, ali radio je i sve ostalo što je trebalo. Najviše me zaboljelo što su naši susjedi Srbi kada je JA ušla u Vukovar, bez grižnje savjesti, prišli njoj, priključili joj se. A tri mjeseca prije toga jeli su purane s naše farme. Tako govori Nada u hotelu »Panorama«. Suza nema, one su odavno isplakane, a ostalo je samo smrtno ozbiljno, još mlado lice. Postoji neki ponos i neko dostojanstvo

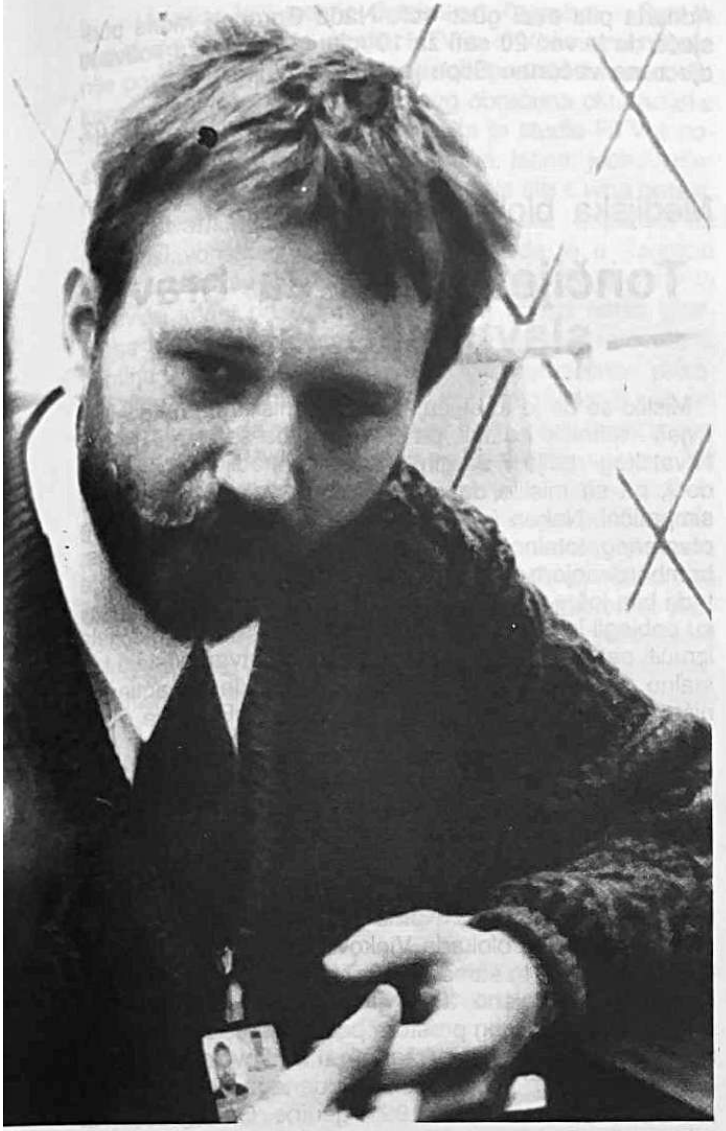

Josip Estereicher ...

među svim Vukovarcima, kao da su neki posebni ljudi. Pričaju strahote koje su ih zadesile, no pričaju u trećem licu kao da se to nekom drugom dogodilo.

Što sada misli o Vukovaru - pitanje je o kojem prvo razmišlja. Potom kaže: »Sada mrzim Vukovar, tamo sam izgubila Stipu. Ali kad bi se moglo, išla bih natrag, svejedno. Išla bih u Vukovar. Mislim da bi se 50 posto Vukovaraca poslije svega vratilo. Toliko smo čekali tu pomoć, a ona nikako nije stizala. U hotelu na Jadranu nisam mogla ručati. Ostavljala sam ručak, jer me progonila pomisao da su oni u Vukovaru gladni. Najsigurniji su u Vukovaru bili stari vinski podrumi. No oni nisu imali nikakvu ventilaciju. Bili su puni štakora. Tamo su ljudi u skloništima gotovo živjeli sa štakorima. Stipe mi je preko telefona, dok smo se još mogli čuti, govorio da je u Vukovaru užasno, da nemamo pojma što se tamo zapravo događa. Jednog našeg gardista četnici su razapeli i prikovali na željeznički vagon. Tri dana tako je visio i umirao. Naši su ga htjeli ubiti snajperom da mu prikrate muke, no nisu uspjeli jer je bio predaleko, a prići se nije moglo.

Za Stipinu pogibiju »I. kategorija«

Prava kalvarija za Nadu i troje djece bez oca počinje, međutim, dolaskom u hotel »Panorama«, u drugoj polovici studenoga, u vrijeme pada Vukovara. Kada ostanete bez supruga ili oca, onda dobivate »prvu kategoriju«. To znači da imate prednost za stan. Ja sam još početkom prosinca napisala molbu za stan i predala je. Odgovor, a ni stan do danas nisam dobila. Prije desetak dana jedan gospodin koji radi na tim poslovima ponudio mi je nešto u Dugom Selu i uvjeravao me da je to Zagreb. Rekla sam mu da ako hoću iz Dugog Sela otići obaviti bilo koji posao u Zagrebu moram izgubiti četiri sata. A nema mi tko čuvati djecu četiri sata - priča Nada, dok Adriana gotovo »na eks« pije drugi gusti sok. Odgovor bio je »dođite za 14 dana«. Za tih 14 dana podijeljeno je prognanicima više od 200 stanova, no opet za Stipinu suprugu i djecu stana nije bilo. Nada je dobila i rješenje za mirovinu. Stipina smrt u rješenju za mirovinu vodi se kao »ozljeda na radu«, a u rješenju stoji da će mirovina iznositi 6.400 dinara. Gospodin koji joj je uručio rješenje rekao joj je »gospođo, ja s mnogo većom plaćom ne mogu živjeti, ne znam kako ćete vi«. Ovime ovdje razočarana sam i šokirana. Za Stipinu smrt, za to što je on dao život i sve što smo imali u Vukovaru za Hrvatsku, valjda imam pravo na stan u kojem će moja djeca, bez oca, moći odrasti. Za četiri protekla mjeseca mirovina još nije stigla, a posljednja pomoć koju su dobili iznosila je 5.000 dinara krajem jedanaestog mjeseca.

Zarobljenici javno ismijavani

Ovdje u ovom hotelu neki šefovi javno su ismijavali pristigle vukovarske zarobljenike. Jednom potpuno iznemoglom starcu, u zgužvanom kaputu, dobacili su: »Baš ti lijepo stoji«. Rekli su nam: »Dobro pa nam niste doveli cijelu Slavoniju sa sobom da je mi hranimo«. Pa s čijih to polja oni »hrane Slavoniju«. Hrana u hotelu »Panorama« je toliko loša, neukusna, nekuhana i neslana da često prognanici koji su gladni »preskaču« ručak ili

... i Vesna Vuković, preživjeli herojski tandem hrvatskog radio Vukovara

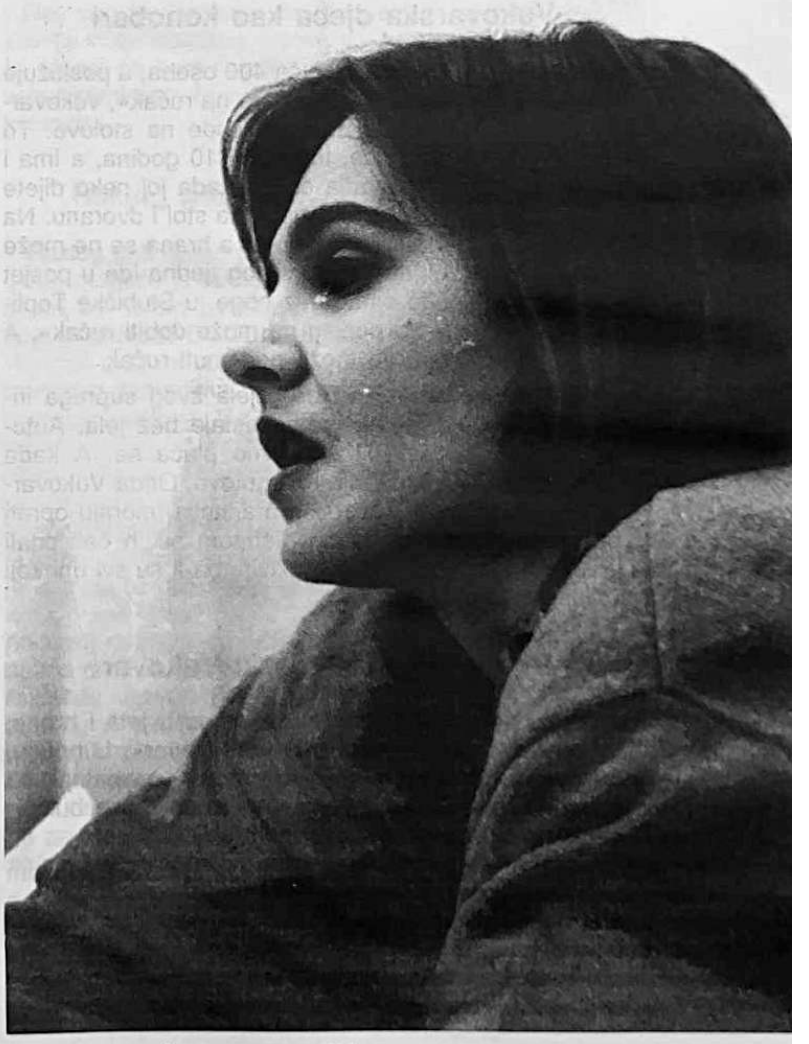

večeru. Jednom su nam za ručak donijeli tripice od kojih je cijeli restoran zaudarao. Dobivamo nekuhanu i neslanu rižu, grah u kojemu samo osjetimo da se kuhala šunka. No šunka dizalom ide u »Tavernu«. Juhe uopće nema. Jednom su za Božić djeca dobila kolač. Jednom su donijeli i mandarine, no bio im je istekao rok uporabe, pa su imale specifičan miris. Prije nekoliko večeri došao je jedan zagrebački gospodin, uplatio 100 palačinki da se djeci podijeli i čekao da se osobno uvjeri da su ih dobila. Nedjeljna večera nama je mesni narezak. Da li oni doista misle da smo mi u Vukovaru toliko navikli na suhu hranu i konzerve da ih i ovdje moramo jesti. Mi ne tražimo ništa specijalno, ne tražimo bečke šnicle. Samo tražimo da hrana bude ukusna, da se može jesti - naviru rečenice s okusom gorčine i razočaranja iz Nadinih usta. Kada su vukovarske žene iz ovog hotela napisale peticiju protiv hrane i kada su se otišle požaliti u Sabor, uslijedila je nova kazna i novo poniženje za žene čiji su muževi ili poginuli ili su sada još u zarobljeništvu u Sremskoj Mitrovici. Za nedjeljni ručak kruha je odjednom »nestalo«. Prvo su pomislili da ga je doista nestalo, no potom je netko vidio da u »Taverni« ima pet vrsta kruha.

Kruh danas nećete dobiti jer ste se bunile, rečeno im je. Slijedećeg dana vrata kroz koja se iz hola hotela ide u dvoranu za objedovanje bila su pokidana. Opet su vukovarski prognanici mislili da je greška, da su vrata pokidana. Potom su vidjeli lokot na vratima i shvatili da za kaznu što su tražili hranu koja se može jesti moraju svaki put kada hoće jesti izići iz hotela, obići tri četvrtine zgrade i potom kroz vanjski ulaz ući u dvoranu. I pri najnižim temperaturama poluobučena vukovarska djeca, djeca čiji su očevi poginuli za slobodnu Hrvatsku moraju izlaziti i pretrčavati okolo zgrade do dvorane za ručak. No, ni tamo nije kraj poniženjima.

Vukovarska djeca kao konobari

U dvorani za objedovanje ruča 400 osoba, a poslužuje jedan konobar. Da bi dobila »pravo na ručak«, vukovarska djeca moraju sama postaviti suđe na stolove. To uglavnom rade djevojčice, imaju 5 i 10 godina, a ima i dječaka. Često neka starija osoba kada joj neko dijete servira suđe ne može ručati, napušta stol i dvoranu. Na ručak ili večeru ne smije se kasniti, a hrana se ne može nositi u sobu. Nadina mama svakog tjedna ide u posjet Nadinom ocu, koji je ostao bez noge, u Stubičke Toplice. Tamo »jer nije na popisu ne može dobiti ručak«. A Nada na majčin bon ne može podignuti ručak.

Tako, jednom tjedno, da bi vidjela svog supruga invalida bez noge, Nadina mama ostaje bez jela. Autobusna karta do Stubičkih naravno plaća se. A kada završi »ručak«, ni onda nije sve gotovo. Onda Vukovarke, žene poginulih vukovarskih branitelja, moraju oprati suđe. Tek tada su slobodne. Jednom su ih čak pitali »Da li ih je zaista toliko ostalo živih, da li su svi oni koji su stigli, stigli iz Vukovara«.

Prijetnja povratkom u Vukovar

Kada se Vukovarci počnu buniti zbog uvjeta i hrane, prijeti im se da će ih se »vratiti u Vukovar«. U hotelu, naime, misle da su u Vukovaru »navikli« na patnju, da je za Vukovarce »normalno da trpe, a da se ne bune«.

Vukovarci su, između ostalog, počašćeni i izjavom jednog gospodina u istom hotelu »da su oni slavonsko smeće, da im djeca po sobama kriškama kruha namazanim pekmezom gađaju zidove«. Što će dalje - Nada Komšić ne zna. Zna jedino da ne može raditi, da ima troje djece, da su mala i da mora ostati uz njih. Dok je Adriana pila treći gusti sok, Nada Gorana i mene podsjeća da je već 20 sati za 10 minuta i da mora »odvesti djecu na večeru«. Stipe je ostao u Vukovaru...

08.03.

Medijska blokada

Tončijev ključ za bravu slavonske istine

Mislilo se da je to slučajno, pa se mislilo da ne postoje uvjeti - tehnički i ostali, pa se mislilo da se ekipe HTV-a, Hrvatskog radija i drugih središnjih medija boje uopće doći, pa se mislilo da nas netko ne voli, da mu nismo simpatični. Nakon šest mjeseci rata u Vinkovcima, onog otvorenog, totalnog, koji je počeo 11. rujna 1991. godine, bombardiranjem grada iz vinkovačke vojarne, u kojoj je tada bila još »JNA«, a »zbog 30 rezervista Mađara«, koji su pobjegli iz Mirkovaca i koje hrvatska strana nije željela izručiti natrag, šest mjeseci poslije toga stvari postaju kristalno jasne. Ništa nije slučajno, ništa nije nenamjerno, ništa nije zbog nečije nesposobnosti, ništa nije zbog nečijeg straha.

Medijski tretman Vinkovaca u središnjim hrvatskim medijima idealan je živi, odnosno bolje rečeno sada poluživi primjer, kako se Hrvatska odnosila ne samo prema Vinkovcima, nego prema cijeloj Slavoniji, odnosno prema činjenici da je sve riješeno u istočnoj Slavoniji, ako je uopće išta još riješeno. Nema nikakve sumnje da postoji svjesna medijska blokada Vinkovaca i cijele istočne Slavonije, da je tu i to samo djelomice pošteđen grad Osijek. Primjera je nebrojeno, a sasvim slučajno medijska blokada istočnoslavonskog prostora poklapa se s Jastrebovom konferencijom za tisak održanom u Vinkovcima 3. studenog te s padom Vukovara 3. studenoga, te konačno s padom Vukovara 18. 11. 1991. godine. Od tog trenutka, od trenutka kad je pao Vukovar, Vinkovaca i istočne Slavonije bukvalno NEMA NIGDJE, kao da su nestali, kao da više nisu hrvatski, kao da više uopće ne postoje, kao da u njima nije rat, i kao da i dalje taj prostor ne ostaje središnji politički problem u cijeloj Hrvatskoj. Još dok je rat trajao, otvoren je studio HTV-a u Sisku iz kojega je Bobetko svakodnevno na vojnim kartama tumačio kako je pala Kostajnica, kako je pala Glina, kako će pasti Petrinja, i tako dalje. Sat vremena dnevno slušali smo tako o zbivanjima na Baniji i o tome da Sisku, koji je grozno blizu grada Zagreba, prijeti smrtna opasnost, i kako svi zbog toga trebamo biti smrtno zabrinuti. Još dramatičnije je bilo kada je zaprijetila opća opasnost Karlovcu. Tada cijela jedna ekipa spikera HTV-a jednostavno nije mogla sakriti da su oni iz Karlovca i bukvalno se natjecala u izljevima osobnog domoljublja prema gradu u kojem su odrasli, a koji je, također, kao što je poznato, grozno blizu Zagreba.

Tko bliže Zagrebu...

Studije HTV-a imali su i Dubrovnik, Zadar, Osijek, Split, Šibenik, Rijeka, Pula i Bjelovar. Tri granate na Bibinje bile su užasan rat, koji se svakodnevno prikazivao po pet minuta u središnjem dnevniku HTV-a. U Vukovaru studio HTV-a nikada nije osnovan. Ranije, prije izbora, u hrvatskoj metropoli još se nije znalo da je Vukovar u stvari hrvatski grad. Kada se poslije izbora otkrilo da Vukovar jest hrvatski grad, onda je već počeo rat u Vukovaru. Nositi elektronsku opremu kroz minska polja i kukuruze, između Marinaca i Bogdanovaca, pod projektilima užasno je. Postojala je još jedna, također, nesavladiva prepreka glede studija HTV-a, u Vukovaru. Naime, za razliku od Siska i Karlovca, koji su »grozno blizu Zagre-

bu«, Vukovar je »grozno daleko od Zagreba«. Sve to rezultiralo je tako da studio HTV-a u Vukovaru nikada nije postavljen. No, ako svi ti razlozi postoje za grad Vukovar, odnosno za mjesto glavnog obračuna okupacijske i Hrvatske vojske, logično bi bilo da je studio HTV-a postavljen u Vinkovce. U Vinkovcima je, istina, jedno vrijeme bio link uređaj i ekipa HTV-a, koja je što s vrha hotela, a što i stvarnim izlaskom na teren, bilježila događaje na istočnoslavonskom bojištu. No, već tada je u Zagrebu uočeno kako su ti snimci »suviše ratni«, da je u njima »previše krvi«, da u tim Vinkovcima stalno netko gine, da se tamo stalno puca. A kako je Hrvatska ratovala iz primirja u primirje, bilo je i zbog toga »nezgodno« prikazati da u Vinkovcima, odnosno u istočnoj Slavoniji, ustvari nema primirja, da se nijedno ne poštuje, da je tamo stalno rat. To, što su Vinkovci prema nacionalnom sastavu bili jedna od najhrvatskijih općina, što je u njoj vladajuća stranka jednostavno kao lavina pomela sve političke suparnike na posljednjim izborima ni to u onim glavama koje su odlučivale o uređivačkoj informativnoj politici nije urodilo nikakvim emocijama. Kada se, međutim, iz perspektive sredine ožujka godine 1992. pokuša premotavati film u glavama onih u istočnoj Slavoniji koji su preživjeli, koji nisu prolupali, odnosno onih koji još uporno vjeruju da rat u njihovoj psihi nije urodio nikakvim trajnijim tragovima, onda se može navesti nekoliko racionalnih razloga zbog čega su Vinkovci i istočna Slavonija u medijskoj blokadi, zbog čega nemaju medijski tretman adekvatan vojnoj važnosti i žrtvama koje su dali i podnijeli.

Razlog prvi: Općepolitički

Istočna Slavonija zbog svog položaja, a i zbog jedine direktne hrvatske granice sa Srbijom mora platiti ceh. Ona je jednostavno osuđena da u ovom ratu plati unaprijed najveću cijenu. Istočna Slavonija je ono područje s kojim Srbija u ovoj ili onoj formi ozbiljno računa. Nije isključeno da nećemo pod međunarodnim pritiskom, a neki od ozbiljnih svjetskih političkih čimbenika nisu nam naklonjeni, morati sklopiti određene kompromise. Zbog svega toga treba ostviti prostor za kompromis, za uzmak od općih načela, a ako želimo ostaviti taj prostor, onda nije uputno previše isticati žestinu sukoba na tom prostoru, nije poželjno da se cijeloj hrvatskoj javnosti objasne sve žrtve, herojstvo i odricanja Hrvata u istočnoj Slavoniji, jer bi ta javnost onda mogla biti uz njih, a to onda bitno ograničava moguće nužne političke aranžmane s istočnom Slavonijom.

Razlog drugi: Vukovar

U Vukovaru je stvar završila tako kako je završila. Postoji niz prilično nezgodnih činjenica vezanih za obranu i pad Vukovara. S padom Vukovara postoji samo jedno mjesto u Hrvatskoj iz kojega mogu procuriti nove »neugodne« činjenice, vezane za vukovarsku dramu. To su Vinkovci, iz više razloga. Sva hrvatska pomoć Vukovaru išla je iz Vinkovaca i preko Vinkovaca. Jedina veza Hrvatske s Vukovarom bio je put iz Vinkovaca koji ide preko Nuštra, Marinaca i Bogdanovaca za Vukovar. Vinkovački bataljun, desetine dobrovoljaca iz tog i drugih gradova borilo se u Vukovaru. A dio njih se vratio, svatko od 500 do 700 Vukovaraca, koji su se nakon pada Vukovara probili, stigao je u Vinkovce, svatko je sa sobom donio svoju istinu, koja je mozaik ukupne istine o Vukovaru. I sama Jastrebova konferencija za tisak održana je u Vinkovcima. Prema tomu, ako se želi vršiti medijska blokada vukovarske drame, dobar je dio posla obavljen medijskim iskopčavanjem Vinkovaca iz hrvatskog informativnog sustava.

Razlog treći: Ekonomski

Razlog treći lišen je gotovo potpuno neke visoke politike, on je čisto ekonomske naravi. Rat će naime, završiti, kao što završi svaki rat. A poslije svakog rata slijedi obnova. Teško je s obzirom na stupanj razaranja Hrvatske povjerovati da će biti dostatno kapitala da odmah započne obnova svih ratom stradalih područja. Ona područja koja se prva obnove stječu međutim, veliku prednost na samom startu, u utrci za viši standard, bolji život i izgledniju budućnost, od onih drugih. Zbog svega toga treba ratnu istinu o istočnoj Slavoniji, odnosno o Slavoniji, dozirati. Jer, ako se bude realno prikazalo sve razmjere razaranja i šteta, ljudskih i materijalnih žrtava, onda će se tom i takvom kraju jednostavno morati dati, za ratom toliko razoren kraj jednostavno će se morati naći sredstva. A onda za one manje stradale, ili za one koji uopće nisu stradali, a koji predstavljaju središta odlučivanja i moći neće biti, ili neće biti dostatno ako se, međutim, blokira istina o istočnoj Slavoniji, onda se ne mora dati onoliko koliko je potrebno, onda se jednostavno izjednače Nuštar i Gornje Kusonje i problem je riješen.

Razlog četvrti: Oni mogu sami

Ovaj razlog svoje prakorijene ima u filozofiji izvjesne gospođe drugarice Milke Planinc, koja je nekada davno, kao predsjednica SIV-a izrekla antologijsku misao: »U Slavoniji nema problema, tamo seljak proda jednu krmaču i ima tri plaće«. Treba dakle u Slavoniji samo »prodati krmaču« i problem je riješen. Odnosno, polazi se od pretpostavke da je ovo bogat žitorodan kraj, da će ljudi imati što jesti (kruha, luka i svinjetine) i time je problem »riješen«. Što im naime, njima u Slavoniji, treba nakon svega, nego to da nisu gladni. A gladni neće biti: dat ćemo im malo gnojiva po nižim cijenama od ekonomskih, dat ćemo im stočnog rasplodnog materijala, pa nek rade i žive kao to Slavonija živi posljednjih desetak stoljeća. Zemlje imaju dovoljno, samo nek pljunu u šake i obrađuju je. Usput će nam čuvati istočnu granicu od provale novokomponirnaih Mongola i Tatara i stvar savršeno funkcioniora.

Razlog peti: Ne znaju nam pomoći

Razlog peti koliko god na prvi pogled zvučao provokativno, moguće je također da postoji u izvjesnoj mjeri. Da bi on bio točan potrebna je samo jedna pretpostavka, koja glasi NESPOSOBNA DRŽAVNA ADMINISTRACIJA. Hrvatski državni aparat, koji imamo danas, s manjim kozmetičkim zahvatima, uglavnom je naslijeđe bivšeg birokratskog sustava. Da je tada taj administrativni državni aparat valjao, vjerojatno bi se propali sustav održao još neko vrijeme. Državna je administracija fenomenalno brzo i vješto promijenila dres. Petokraka je zamijenjena hrvatskim grbom iznad kancelarijskog stola, iz osobnog rječnika izbačeni su izrazi poput: mi hoćemo, mi moramo, je li, ti druže, tako traži partija, mi imamo najbolju omladinu, a zamijenjeni su s: glede, a u svezi, svekoliko, ponaosob, dužnosnici i slično. Ostala je međutim, nesposobna državna administracija, ostao je administrativni birokratski aparat, koji nijedan problem ne može riješiti stručno i kvalitetno. U njemu se u ratu (pretpostavimo) probudilo zrnce patriotizma, on bi htio pomoći svima, pa tako i Slavoniji, no on to jednostavno NE ZNA i tu se ništa ne može promijeniti. Naveli smo pet mogućih razloga za medijsku blokadu istočne Slavonije, a moglo bi ih se navesti bar još pet.

Bilo kako bilo, izvjesno je samo jedno. Ovakve tekstove u središnjim hrvatskim listovima nije moguće objaviti. O televiziji i radiju naravno da i ne govorimo. A »Glas« u Zagrebu, onaj dio koji se ne drži ispod pulta, čitaju opet prognani Vukovarci, Osječani ili Vinkovčani, uz ponekog

državnog cenzora, dobro plaćenog da budno prati nije li netko u jedinom mediju, u kojemu se uopće mogu iznijeti neke gorke činjenice o Slavoniji, možda ipak malo »pretjerao«. Prema tome, medijska blokada istočnoslavonskog područja, nakon pravog ratnog pakla kroz koji je prošao, ostaje do daljnjega. Vinkovaca do daljnjega na televiziji neće biti, osim iznimno, ali strogo dozirano, nove izjave s viših i visokih adresa kako »ne postoji nijedan razlog za medijsku blokadu Vinkovaca« i dalje će se davati. A Slavoniji, istočnoj i onoj na tri ostale strane svijeta, ostaje da eventualno prestane plaćati pretplatu HTV-u. I da naravno, pljune u žuljevite tvrde slavonske dlanove i sama se prihvati obnove svoga kraja. Ili možda, rješenje postoji, samo je za njega potrebna određena doza hrabrosti, pa i drskosti...

14.03.

Duhovna i kulturna obnova Hrvatske

Ove godine XXVI »Vinkovačke jeseni«

- »Vinkovačke jeseni«, smotra folklora, običaja i kulture slavonskog kraja, ali i cijele Hrvatske, osnovane su 1966. godine u jednopartijskom sustavu, neposredno poslije Brijunskog plenuma i pada Rankovića, a zaslugom i hrabrošću nekolicine Hrvata iz vinkovačkog kraja koji nisu dopustili da im jednopartijski sustav pomuti smisao i osjećaj za vlastitu kulturu, tradiciju, običaje i povijest. Nisu svi na »Jeseni« u tim vremenima gledali blagonaklono, za mnoge je to bila još jedna »ustaška smicalica«, i čekala se samo pogodna prilika da ih se onemogući i prekine njihov kontinuitet. Ta »prilika« ukazala se poslije 1971. godine i pada hrvatskog proljeća. Samo zahvaljujući opet hrabrosti i političkom umijeću nekih Vinkovčana i Slavonaca ova priredba se i tada održala, iako kulturno »obogaćena« raznim »partizanskim večerima«, »susretima jugoslavenskih pisaca« i sličnim priredbama koje su bile nužni ustupak srbijanskim centrima moći da bi »Jeseni« mogle uopće nastaviti svoje kulturno poslanstvo. Pokušavalo se potom raznim trivijalnim zamkama postići da se »Jeseni« održavaju svake treće godine, a da se u međuvremenu održavaju jedne godine »Đakovački vezovi«, a druge Zagrebačka smotra folklora, jer kao kriza je, pa treba i kulturu »racionalizirati«. Međutim, ni to nije uspjelo, a 1990. »Jeseni« ulaze i u četvrt stoljeća postojanja, a prema mnogo čemu dostižu svoj vrhunac. Najviše priredbi, najviše posjetitelja, najviša zastupljenost u medijima. To je godina uspostave nove demokratske vlasti, godina opće euforije zbog zamjene jednopartijskog sustava višestranačkim. I onda dolazi 1991. i rat. Toga 11. rujna 1991. kada je trebao biti završetak »Vinkovačkih jeseni« - te večeri Vinkovci su prvi put bombardirani razornim kalibrima iz vinkovačke vojarne. Bio je to, između ostalog, i atentat na »Vinkovačke jeseni«. Prošle godine tako prvi put »Jeseni« nisu održane, a već jučer, sredinom ožujka 1992. godine, održana je prva sjednica Organizacijskog odbora XXVI »Vinkovačkih jeseni«, koje bi trebale biti održane u rujnu. Sjednica održana pod predsjedanjem predsjednika Organizacijskog odbora **Marijana Mandića** dala je samo naznake onoga što bi trebalo raditi do rujna, kada bi, ako to prilike dopuste, a svi se nadaju da hoće, bile održane prve poslijeratne »Vinkovačke jeseni«. Doprinos »Vinkovačkih jeseni« i u domovinskom ratu nije mali. Više desetaka članova KUD-ova s vinkovačkog područja i članova KUD-ova diljem Hrvatske koji su dolazili na ovu smotru folklora je u uniformama Hrvatske vojske, a nekoliko ih je, nažalost, i svoj život već položilo. Tijekom posljednjih šest mjeseci na ime »Jeseni« u inozemstvu je za pomoć vinkovačkoj općini i Hrvatskoj vojsci prikupljeno novca i različite pomoći u vrijednosti od približno 2,5 milijuna DEM.

Bilo je to moguće prvenstveno zbog visokog ugleda koji uživaju »Jeseni«. Hrvatskoj vojsci tako je posredovanjem »Jeseni« dovezeno i poklonjeno ni manje ni više nego 111 automobila, a upravo vozni park bio je jedan od najvećih problema. Govoreći o svemu tome tajnik »Vinkovačkih jeseni« **Branimir Popović** istaknuo je da je i zgrada ZAKUD-a i »Vinkovačkih jeseni« potpuno razorena, te da stručne procjene govore da je potreban 31 milijun dinara za gradnju nove zgrade u prvobitnom obliku, a praktički od temelja. U petnaestak sada okupiranih hrvatskih sela potpuno je propalo etnološko blago neprocjenjive vrijednosti, od narodnih nošnji do dukata. Sve to sada treba ponovo izrađivati kako bi se očuvalo, jer Slavonija bez tradicija, običaja i nošnji jednostavno ne može postojati. O tome što treba raditi do ovogodišnjih »Jeseni« jučer su govorili i članovi Organizacijskog odbora **Ante Miljak i Davor Runtić**, a glavni zaključak jučerašnje sjednice bio je da »Jeseni« treba obnoviti, odnosno da ih ove godine treba ponovo održati, upravo zbog svega što se dogodilo u prošlih godinu dana i usprkos svemu tome.

17.03.

Razmještaj »Plavih kaciga« u istočnoj Slavoniji

Put u nepoznato

Ako postoji mjesto koje bi se moglo označiti ratnim paklom na tlu Europe poslije drugog svjetskog rata, onda je to, nedvojbeno, prostor istočne Slavonije. Onaj prostor između **Bosuta, Dunava, Drave** i opet **Dunava**, koji se sada nalazi pod privremenom srbijanskom okupacijom. Još preciznije: to su prije svih grad i općina **Vukovar**, a također s gradom Ilokom, te **Baranja**, odnosno općina **Beli Manastir**, kao i istočni dijelovi općina Osijek i Vinkovci, bez ta dva grada. Na tom prostoru ne većem od 2.500 kvadratnih kilometara 1990. dogodio se zločin, genocid i egzodus kakav ne samo da nije bio počinjen poslije drugog svjetskog rata, nego za koji bi svatko razuman, prije nego je ritam zločina počeo svoj krvavi ples, stavio ruku u vatru da nije moguć, bar ne na europskom tlu. Stara dama Europa, uz diskretan mig Amerike, krvavu balkansku priču u srbijanskoj režiji uglavnom je pasivno promatrala, povremeno se zgražala i u svemu tome gledala »etničke sukobe«. To što Srbija i do zuba naoružana federalna jugo-unitaristička armija zajedno s četnicima i srpskim teroristima iz ovih krajeva nesmetano čine klasičan genocid nad hrvatskim civilnim pučanstvom, to nijednog svjetskog ozbiljnog političkog činitelja nije baš previše smetalo. I da nije bilo diplomatske ofenzive skupine država koju je predvodila Njemačka, krvavi pir vjerojatno bi još trajao, iako ni ono što se sada čini, prije svega prema gradovima **Vinkovcima i Osijeku**, nije daleko od toga. Srbija je u klasičnom pljačkaško-osvajačkom ratu u istočnoj Hrvatskoj počinila takve zločine, razaranja i strahote prema kojima i posljednja provala Mongola pod vodstvom **Džingis kana** u ove krajeve izgleda kao turističko putovanje. Srbija je nedvojbeno počinila zločin. Gradovi Vukovar i Ilok danas više postoje kao hrvatsko kolektivno, povijesno i političko pamćenje i kao petnaestak tisuća sretnika, ili nesretnika, ovisi kako se gleda, koji su iz toga pakla izišli, nego kao gradovi.

Tamo gdje su nekada bila ova dva grada, prvenstveno tamo gdje je nekada stajao hrvatski grad **Vukovar**, sada se nalaze ruševine, više desetaka tisuća neeksplodiranih mina i minskih polja te približno 1.000 Srba koji su dovedeni da kao zamorci sudjeluju u beogradskom eksperimentu »oživljavanje Vukovara po srpski«.

Nov pokus

Hrvati iz istočne Slavonije sudjelovat će u još jednom eksperimentu s njihovim životima koji se zovu »razmještaj snaga UNPROFOR-a«. Da bi se lakše vratili u svoj Vukovar, Ilok, Šarengrad, Tompojevce ili Mikluševce, Tenju ili Jankovac, pomagat će im ruski bataljun. Srbi iz istočne Slavonije, naravno, tradicionalno nenaklonjeni Rusima, »ogorčeni« su činjenicom da im pod firmom »plavih kaciga« stižu Rusi. Jer, poznato je koliko Rusi i Srbi nemaju zajedničkih veza, poznato je da pravoslavne crkve ovih dviju zemalja nemaju dobre odnose, poznato je da JNA nije kupovala i dobivala oružje od Rusa i kada je bio potpuni embargo na izvoz naoružanja u Jugoslaviju. Hrvati iz istočne Slavonije su, naravno, prije svega »oduševljeni« samom činjenicom da ih baš Rusi trebaju odvesti na zgarišta njihovih spaljenih domova. Kada su jednog starog Vinkovčanina još prije nekoliko mjeseci pitali što misli o situaciji u ovom dijelu Hrvatske, on je nakon malo razmišljanja lakonski odgovorio: »Da bi cirkus bio kompletan, nedostaju još samo "plave kacige"«. Dakle, slijedom njegove logike ovih dana cirkus je kompletiran, odnosno predstava, ona prava, tek počinje. Uvod u nju bio je više nego ilustrativan.

U vinkovačkom hotelu »Slavonija« početkom ovog tjedna sastali su se predstavnici hrvatske civilne i vojne vlasti sa skupinom ruskih oficira koji će zapovijedati ruskim bataljunom iz snaga UN na prostoru istočne Slavonije. Kao i u jednoj ranijoj sličnoj situaciji, časnicima UN opet se zbog njihovih silnih obveza strahovito žurilo. Vinkovce, polumasakrirani grad, oni su međutim ipak počastili svojom nazočnošću, osmijesima i slatkorječivošću, sve s osnovnom ocjenom kako problema jednostavno neće biti.

Kada je ta skupina časnika UN bila na izlazu iz grada, Vinkovci su zasuti projektilima. Samo Bog i puka slučajnost spasili su da se proslava jednog dječjeg rođendana ne pretvori u mjesto najveće skupne pogibije djece u cijelom ratu u Hrvatskoj. Dok su gospoda oficiri iz UN u udobnim »mercedesima«, vidljivo plavo označenima, zamicala iz grada u koji nitko tko ne mora ne navraća, gorio je u Zvonimirovoj ulici bijeli »golf«. A u bijelom »golfu« gorio je pripadnik hrvatske policije, gorio je čovjek.

Procjene hrvatskih političara

Koliko još Hrvata u istočnoj Slavoniji treba biti ubijeno, spaljeno, zaklano, da bi došao mir? Tko može jamčiti da JNA prije negoli sa svim teškim naoružanjem ne krene preko Dunava (ako krene) neće iz svih višecijevnih raketnih bacača, iz svih haubica i tenkova, minobacača i mitraljeza i ispaliti svoj smrtonosni teret onako u odlasku, tek toliko da se municija dovezena za Hrvate u istočnoj Slavoniji ne vozi natrag u Srbiju nego da se »potroši«.

Procjene hrvatskih političara govore da bi »plave kacige« do sredine travnja **trebale** biti raspoređene, da bi do sredine svibnja **trebalo** završiti »izvlačenje« srpske oku-

pacijske vojske (četnici se nigdje ne spominju, jer još nije dešifrirano što su to četnici) i da bi potom **trebao** uslijediti povratak prognanih Hrvata na svoja, kako su to Hrvati naučili govoriti od Srba - »ognjišta«. Sve bi to, dakle, trebalo biti tako, a nije isključeno da se zbog »složenih« prilika i »osjetljivosti« situacije sve to razvuče za još koji mjesec. To znači, prevedeno na okrutni istočnoslavonski jezik rata, da cijelom području uz liniju fronte, a prije svega Vinkovcima i Osijeku, predstoje još dobra dva mjeseca bježanja u podrume, svakodnevne strepnje hoće li preživjeti još jedan dan, i za one kojima je suđeno - svakodnevne pogibije i ranjavanja. Sve to, naravno, Srbiji će se progledati kroz prste, jer, Bože moj, u pitanju je najveća mirovna operacija poslije rata, pa bi bilo nezgodno da ona »propadne« zbog 200 poginulih i 1.000 ranjenih Hrvata. Pogotovo Hrvata. Kada bi slučajno poginulo negdje na hrvatskom tlu 200 srpskih civila, to bi onda bilo strašno, o tome bi organizacije tipa **Helsinki Watch** pisale nadugo i naširoko, a hrvatski čelnici morali bi onda pred njima skrušeno, pokunjenih glava priznati da i Hrvati »čine zločine protiv civilnog srpskog stanovništva«. A kao što je poznato, Srbi su svim međunarodnim konvencijama zaštićeni. Hvati nisu. I neće biti sve dok ih službeno ne prizna zemlja »prve svjetske demokracije« i dok Hrvatska ne postane punopravna članica Ujedinjenih naroda.

Kako se vratiti kući

Pretpostavimo da se u slijedeća dva mjeseca sve idealno »poklopi« i da negdje sredinom svibnja prognanici dosta krenu na zgarišta svojih kuća i naselja. Da bi se uopće mogli vratiti, za početak im se mora dati pribor za jelo, koji oni sada nemaju. Treba im dati i hranu, jer tamo ih zasigurno ne čekaju zasijane njive i puni svinjci stoke. Treba im, dakle, dati bar dovoljnu količinu trajne suhe hrane, konzervi do jeseni, dok se eventualno ne budu mogli ubrati prvi usjevi.

Treba im dati i otvarače za konzerve, jer u suprotnom neće imati s čim otvoriti. Treba im dati nešto što će bar nalikovati krovu nad glavom, a to je više desetaka tisuća kontejner-kućica. Treba im dati građevni materijal za obnovu svega što je porušeno, treba im dati poljoprivredne strojeve, treba im dati sve što je potrebno za sjetvu, treba im dati posao od kojega će živjeti ako nisu poljoprivrednici. Treba im popraviti škole da bi i njihova djeca mogla živjeti pokraj njih i da bi pohađala nastavu. Treba im obnoviti i sagraditi crkve da bi se mogli bar Bogu moliti oni koji još u njega poslije svega polažu nadu. Treba im dati sigurne prometnice, treba Hrvata iz Jankovaca uspjeti nagovoriti da, poslije svega, kroz Mirkovce ode nekih poslom u Vinkovce a da mu se pritom neće ništa dogoditi.

Nesigurnost istočne Slavonije

Treba demontirati i razminirati stotine minskih polja i nekoliko desetaka tisuća postavljenih ili ostavljenih a neeksplodiranih mina. Hrvatima, koji se trebaju vratiti u okupirani teritorij istočne Slavonije, treba dati elementarnu fizičku sigurnost, treba ih uvjeriti da im više nikada četnička kama neće biti pod vratom, treba im dati noći bez pucvnjave i detonacija da bi poslije svega pokušali zaspati. Hrvate iz istočne Slavonije, prognanike-povratnike, trebat će uvjeriti u ono u što trezven Hrvat u Zagrebu, Rijeci ili Splitu još debelo sumnja, a to je da država Srbija više nikada neće napasti državu Hrvatsku, da srpska vojna mašinerija više nikada neće haračiti istočnom Slavonijom. Gospoda, koja ovih dana samo sebe preko ekrana pokušavaju uvjeriti kako će na tom prostoru morati profunkcionirati hrvatska pravna država, trebala bi za početak osigurati bar dovoljno hrvatskog novca, jer tamo gdje se prognanici vraćaju hrvatskog novca nema. Tamo su yugo-dinari koje Srbija na Topčideru štanca u četiri smjene dnevno. Tamo nema hrvatskog novca, kao što ničeg hrvatskog tamo trenutačno nema. Tamo su trenutačno samo hrvatske ruševine i svježe bolno hrvatsko pamćenje o onome što je počinjeno nad Hrvatima u istočnoj Slavoniji. Ako se, dakle, želi da tamo bude Hrvatska, onda se Hrvatska tamo mora fizički odnijeti, odnosno prenijeti.

Navedimo samo jedan mogući problem. Hrvati, koji se odluče poslije svega tamo vratiti, neće smjeti imati ni veći kuhinjski nož, jer će se to pri prvom pretresu, pri prijelazu mirkovačke rampe, tretirati kao »hladno oružje«.

JA »štiti« »plave kacige«

Što se Srba tiče, onih koji ih tamo čekaju, njihovih prekjučerašnjih susjeda, jučerašnjih smrtnih neprijatelja, oni će, uz uvjet da ni jedan top, VBR, minobacač ili tenk »ne duži« ni jedan srpski teritorijalac na ovom prostoru, ostati svaki s ponegdje sakrivenim pištoljem ili puškom, sakrivenim tako da ih bačuška i ako ih bude tražio jednostavno ne može naći. Tko, dakle, poslije svega stječe značajnu početnu prednost ako dođe do novog obračuna, ako političko rješenje unatoč svemu izostane - nije potrebno razjašnjavati. Poglavito zbog činjenice da će, kako galame ovih dana srbijanski generali, »JNA samo biti izmještena s desne na levu obalu Dunava i spremna da pritekne u pomoć ako bi netko napao 'plave kacige'«. A također ne treba sumnjati ni u to da su Srbi, oni koji poslije svega, kao da se ništa nije dogodilo, mrtvi-hladni ostaju u svojim selima, te u Vukovaru i Iloku, dobili detaljne i precizne upute o svim mogućim načinima zagorčavanja života Hrvatima-povratnicima od strane svojih mentora iz Beograda. Hrvatska, dakle, u razmještaju snaga UNPROFOR-a u istočnoj Slavoniji, odnosno u povratku Hrvata prognanih s ovog teritorija, polaže jedan od najtežih ispita, ako ne u svojoj povijesti, onda bar u XX. stoljeću. Od uspješnosti polaganja toga ispita ovisi, između ostalog, i jedna »sitnica«: **kolika** će biti Hrvatska poslije svega. Na pomoć u toj pravednoj hrvatskoj težnji bit će joj jedino Bog i Njemačka. Hoće li to biti dovoljno, tek će se vidjeti.

21.03.

U iščekivanju »Plavih kaciga« na vinkovačkom području

Bernarda su ubili...

Rat smo završili što se Hrvatske tiče, no postoji opasnost od provokacija, poručuje ovih dana hrvatska politika. Mir treba sačuvati do 26. travnja, kada stiže i posljednji bataljun mirovnih snaga Ujedinjenih nacija u istočnu Slavoniju, trezveno umiruju Slavonce, već na rubu izdržljivosti, ovih dana visoki hrvatski časnici. Sve to tako jest, analizira li se politički mudro, hladno i racionalno, s globalnog stajališta, sa stajališta dugoročnih hrvatskih političkih i svakih drugih interesa.

No, dok sve to jest tako kako jest, u Slavoniji, krvavi balkanski pir u Miloševićevoj i Adžićevoj režiji, čiji su glavni izvršitelji u posljednje vrijeme takozvani domaći Srbi, nastavlja se i nema ni jednog jedinog znaka da će ubijanje i masakriranje nedužnog civilnog hrvatskog pučanstva skoro prestati.

Bila je nedjelja, bilo je blizu ponoći, kada su iz tri višecijevna raketna bacača agresori iz Antinske Mlake, kako se to u hladnom vojničkom žargonu kaže »prekršili primirje«. Jedan projektil pao je pod prozor obitelji Soldo, u središtu grada Vinkovaca. Obitelj je tada spavala.

Bernard Soldo bio je dijete koje je imalo samo 21 mjesec, nije imao ni pune dvije godine i kako se to običava reći život je tek bio pred njim.

Bernard je, kao i sva ostala djeca, trebao rasti, igrati se, učiti školu, imati sretno djetinjstvo, i odrastati u slobodnoj i suverenoj hrvatskoj državi. Bernard je, jednom riječju, trebao imati budućnost. Trebao je živjeti kao slobodan građanin civilizirane Europe. Jedan od 118 projektila, koliko ih se u nekoliko sekundi sručilo na već otprije teško ranjen, prkosan, hrvatski grad, bio je dovoljan da se prekine tanka nit života djeteta, koje je počelo sricat prve riječi. U vinkovačkoj bolnici pokušali su izvršiti reanimaciju, no za sve je bilo kasno.

Bernard je poginuo te nedjeljne večeri, ni kriv ni dužan, poginuo je samo zbog toga što se u tom trenutku nalazio u Vinkovcima. Njegovi samo lakše ozlijeđeni roditelji vjerojatno će još dugo vremena misliti kako bi bilo bolje da je isti projektil i njih ubio, jer kako sada živjeti, nakon što se izgubi ono što je najdragocjenije na cijelom svijetu, kako da se prežali smrt vlastitog djeteta. Obitelji Soldo sada je sasvim svejedno da li u istočnu Slavoniju dolazi ruski ili kineski bataljun da li »plave kacige« dolaze 26. travnja, ili 26. bilo kog drugog mjeseca. Obitelj Soldo je ostala bez svog, ni dvogodišnjeg, sina. Tisućama onih koje je ubila Srbija na hrvatskom tlu, samo zbog toga što su Hrvati, pridružio se i Bernard, koji je imao samo 21 mjesec. Bernard je poginuo, no zbog toga neće se oglasiti nijedna organizacija tipa »Helsinki Watcha«. Neće zato, jer je Bernard Hrvat, a sezona srbijanskog lova na Hrvate još je otvorena i sve što Srbija do daljega učini svodi se na »sporadično kršenje primirja«. Iste večeri, 5 sati prije Bernarda, također u Vinkovcima, na prvoj liniji fronte poginuo je i hrvatski vojak Vlado Kujundžić. I hrvatski vojak, kao i dvogodišnje dijete, i Vlado kao i Bernard, priključili su se dugoj koloni poginulih Hrvata, za hrvatsku slobodu, u krvavom ratu Srbije protiv Hrvatske i protiv svega što je čovječno. U ratu koji je vođen 1990. koji je uglavnom završen, no koji u Vinkovcima i istočnoj Slavoniji i dalje traje.

Vlade i Bernarda više nema, a Hrvatska, zasad, mora izdržati do 26. travnja. Hoće li se to produžiti za još koji mjesec nije izvjesno, jer »što se Hrvatske tiče rat je gotov«. Što se Slavonije tiče - nije.

24.03.

Sudbina 94 zatočena mještanina hrvatskog sela. Antin

Taoci Markušice

-Davno je bio 30. rujna prošle godine kada su prisilno iseljeni, odnosno praktički deportirani mještani hrvatskog sela Antin u vinkovačkoj općini. Selo Antin bilo je jedno od manjih hrvatskih naselja u vinkovačkoj općini, poznato, između ostalog, po nogometnom klubu koji je svojim igrama i rezultatima daleko nadilazio veličinu samog mjesta. Antin samo željeznička pruga dijeli od Markušice, prije rata drugog po veličini srpskog naselja u vinkovačkoj općini, a sada jednog od najvećih četničko-terorističkih uporišta u istočnoj Slavoniji.

Sudbina Antina bila je tako tragična prije svega zbog toga što je mjesto okruženo sa svih strana srpskim selima: Markušicom, Gabošom, Antinskom Mlakom te sa sjevera Palačom. Kako je raslo velikosrbijansko nasilje i represija, tako je Antin bio u sve većoj opasnosti. Pripremali su se za obranu koliko su znali i umjeli, a onda je 30. rujna uslijedio ultimatum iz susjedne Markušice da imaju nekoliko sati da predaju sve oružje i da potom mogu napustiti Antin ili ostati u njemu, a da im se ništa neće dogoditi.

Vjerojatno je bila točna procjena mještana da je pametnije predati oružje jer u takvom okruženju i s oružjem koje su imali te s JA za vratom, jednostavno nisu imali šanse da se obrane. Oružje je predano, Antinčani su prisilno iseljeni u narednih nekoliko dana no u mjestu su ostala 102 mještana da pokušaju sačuvati što se bude moglo sačuvati od ratobornih Markušičana preko pruge.

Njih osam u međuvremenu je razmijenjeno za jednog pilota ubojicu i jednog četnika iz Šodolovaca.

Prema svjedočenju spomenute osmorice mještanina **(Stjepana Božića, Andrije Senešića, Ivana Sitara, Adama Matanovića, Pave Ižakovića, Đure Pastora, Đure Piščaka i Pave Mikloševića)** popis od 94 mještanina koji su ostali u Antinu sastavio je također prognani mještanin Antina **Mato Andričević**.

Obišao je Andričević s ovim popisom sve moguće općinske i republičke adrese. O tome da su u Antinu ili Markušici zatočena 94 Hrvata o kojima se ništa ne zna, Andričević je pisao i Greguriću i Ramljaku, Graniću i Vekiću. Ništa, međutim, nije pomoglo, sudbina 94 mještanina ovog hrvatskog sela i dalje je potpuno neizvjesna. Oni i dalje ostaju ratni plijen svojih ratobornih dojučerašnjih susjeda iz Markušice, njima prepušteni na milost i nemilost. Hoće li se netko u Hrvatskoj poslije svega sjetiti da su u Antinu ostala zatočena 94 civila kao ratni plijen Markušice i da bi trebalo nešto poraditi na njihovu oslobađanju, vidjet će se.

25.03.

Vukovarsko-vinkovačko područje poslije srbijanske agresije

Ovdje je zaustavljena Srbija!

Ovaj tekst o stradanju na vukovarsko-vinkovačkom području od mjeseca svibnja 1990. do mjeseca travnja 1991. piše se iz Vinkovaca iz samo jednog razloga: vukovarski dopisnik u ovom trenutku ne može iz Vukovara poslati takav tekst. Vukovar, naime, ostaje zauvijek u hrvatskom srcu, no Hrvatska trenutačno nije u Vukovaru, i to je ona najbolnija spoznaja s kojom treba početi ovakve zapise. Pokušajmo, međutim, krenuti redom. Pokušajmo paralelno pratiti što se zbivalo u općini VUKOVAR i u općini VINKOVCI. Jer, gotovo je nemoguće odvojiti neke stvari u ove dvije susjedne hrvatske granične općine prema Srbiji. Događaji u jednoj izazivali su reakciju u drugoj, reakcija u drugoj mijenjala je zbivanja u prvoj. Nije, dakle, da se odmah ogradimo, nipošto namjera autora izjednačavati ove dvije općine prema stradanjima, herojstvu i žrtvama, jer s vukovarskom ratnom dramom doista se nijedna u ovom ratu i novijoj hrvatskoj povijesti ne može uspoređivati. Riječ je o tome da je ovaj prostor između DUNAVA, DRAVE i BOSUTA bio prostor jedinstvenog vođenja vojnih operacija agresora. Pokušajmo prvo oslikati nekoliko ključnih trenutaka za bolje razumijevanje onoga što slijedi.

PU Vukovar - embrio obrane grada

Kada sam u mjesecu travnju, prije Borova Sela, razgovarao s jednim policijskim čelnikom, on mi je tada uz kavu u neslužbenom razgovoru rekao slijedeće: »Ja ne znam da li Vi to možete shvatiti, ali nama ovdje je Knin na neki način dobrodošao. Da nije bilo Knina mi bi već izgubili Vukovar. Pažnja hrvatske i srpske javnosti, usmjerena prema Kninu, nama je omogućila da bezbolno promijenimo stanje u Policijskoj upravi Vukovar. Od onog u kojemu su 80 posto policajaca bili Srbi, u ono u kojemu su 70 posto njih Hrvati. A ovi srpski policajci, koji su se bez razloga odmetnuli, samo su nam olakšali promjene. Mi danas imamo takve snage u Policijskoj upravi Vukovar

da kada bi **Šešelj**, primjerice, s 2.000 do zuba naoružanih četnika pokušao osvojiti PU Vukovar, ne bi u tome uspio«. Tako je tada govorio taj gospodin, a mjeseci koji su dolazili u cijelosti su potvrdili njegovu tezu i procjenu. Već tada u pobunjenim općinama civilna vlast nije funkcionirala. Već tada stvar je bila dovedena do onog stupnja kada je imao vlast onaj tko je imao policiju. Bitka za kontrolu policijskih stanica po općinama bila je u stvari bitka za Hrvatsku, za vlast u tim općinama. Tamo gdje je zakasnila transformacija policijskih snaga, tamo su izrasla glavna četnička uporišta i centri pobune, i tamo su danas »krajine«.

Obrana Vukovara, njezin embrio, trasiran je onog trenutka kada je vukovarska Policijska stanica došla pod punu kontrolu Ministarstva unutarnjih poslova Hrvatske. Treba se samo podsjetiti na desetke ultimatuma i pokušaja osvajanja Policijske uprave Vukovar. Treba se prisjetiti da je **Goran Hadžić**, tada kao predsjednik SDS-a Vukovara, od šest zahtijeva hrvatskoj strani, tada još uz posredstvo saveznog SUP-a i Petra Gračanina, čak pet postavio na Policijsku upravu Vukovar. Tek kada su vidjeli da ne mogu osvojiti policiju u Vukovaru i time s petom kolonom u gradu bez većih borbi umaršírati u njega, tek tada je počeo otvoren rat protiv Vukovara. Tada je došlo Borovo Selo.

Borovo Selo ili rat je počeo

Iz više razloga, unatoč stotinama balvana po Kninskoj krajini mjesecima ranije, **Borovo Selo i 2. svibnja predstavljaju datum početka rata, odnosno srbijanske agresije na Hrvatsku,** mjesecima umotavane u jugo-celofan. U Borovu Selu, naime, počinjen je prvi kolektivni zločin nad hrvatskim nacionalnim bićem. Tamo zapravo nije ubijeno 12 policajaca, nego 12 Hrvata. Postavljena je klasična stupica ili zasjeda u koju su hrvatske snage djelomice i svojom neopreznošću uletjele. Poginulo je 12 hrvatskih mladića. No, treba reći još nešto. »Glas Amerike«, koji uvijek sve sazna, već to večer preko CIA-e doznao je i objavio da je na drugoj strani poginulo najmanje 37 osoba.

Brojni pokopi slijedećih dana u Borovu Selu i diljem Vojvodine tu su vijest potvrdili ako ne i doveli u pitanje, naznačujući da je broj žrtava na drugoj strani bio i veći. To znači bar jednu stvar. Hrvatski specijalci, u situaciji kada su uletjeli u klasičnu zasjedu i kada je, dok su još bili u autobusima, na njih sa svih strana iz pušaka i mitraljeza otvorena rafalna paljba, pokazali su ipak da su u borbi prsa o prsa bolji borci i da će se u bitkama koje slijede, kada koliko-toliko bude uspostavljen paritet u naoružanju, moći sasvim ravnopravno suprotstaviti srbijanskim imperijalnim težnjama. Dakle, 2. svibnja u Borovu Selu, uz ostalo, počeo je i kraj mita o srbijanskoj nepobjedivosti u ratu. Borovo Selo, odnosno zločin u njemu, sada se može prilično pouzdano tvrditi, bio je šok za sve Hrvate. On je definitivno otrijeznio općine Vinkovci i Vukovar glede razmišljanja o tome da rata neće biti. Koliko je toga tada bila Hrvatska svjesna teško je govoriti, no Vukovar i Vinkovci tada su pouzdano znali da će rata BITI. Vukovar, zato što se taj zločin zbio pred ulazom u grad. Vinkovci, zato što su u Borovu Selu poginuli hrvatski specijalci Vinkovčani. Sve što se poslije zbivalo u ove dvije općine samo su prvo iščekivanje da će cijela Hrvatska priskočiti u pomoć, a potom, kada se to pokazalo iluzijom, bar u prvoj fazi rata, grčeviti nadčovječanski pokušaji da se dvije općine, kako znaju i umiju, odupru srbijanskoj vojnoj mašineriji i svemu onome što je išlo iza gusjenica tenkova JNA.

Ritam zločina - lipanj, srpanj, kolovoz

Slijede za ove dvije općine tri psihički, možda, najteža mjeseca. Rat je pred vratima, armija prijeti na svakom koraku, no rat, onaj pravi, još nije počeo. To je bila ona faza »dijeljenja kalašnjikova«. Svima koji su željeli uzeti pušku u ruke nije se moglo udovoljiti zbog jednog »tipičnog detalja«. Pušaka je, naime, bilo desetak puta manje nego onih koji su ih htjeli zadužiti, minobacači su još bili svjetska atrakcija, bombe su pravljene od praznih limenki »Coca-Cole« s petnaestak umetnuth šipki čelične armature s eksplozivom. Tenkove, topove teškog kalibra i zrakoplove Hrvati su tada mogli vidjeti samo u američkim filmovima i pod komandom srpskih oficira još u odorama JNA. I više nigdje. To je vrijeme barikada i noćnih straža u hrvatskim i srpskim selima, to je vrijeme svakodnevne pucnjave, eksplozija, zasjeda za policijske patrole, medijske galame o ugroženosti Srba na svakom koraku. To je vrijeme kada JNA još pokušava destabilizacijom i pritiskom srušiti legitimno izabranu hrvatsku vlast. To je vrijeme kada Srbija u vojnom pogledu ima sve što joj je potrebno da rat dobije bez problema, a kada Hrvatska ima samo hrvatske mladiće koji će bačeni u oganj rata tek izrasti u hrvatske ratnike od kojih danas i u Beogradu doista strepe.

Još je jedan posebice značajan datum. To je 19. srpnja. Tada je, naime, iz Mirkovaca na Vinkovce izvršen prvi minobacački napad u Hrvatskoj. Bio je to šok, ali i dodatno otrežnjenje za po ukupnim stradanjima u ratu vjerojatno drugu općinu u Hrvatskoj. U Vukovaru se već vodi, više noću nego danju, prava bitka za grad. Borovo Selo i Borovo Naselje već se gledaju isključivo preko nišana, grad Vukovar i vukovarska vojarna već tada ne komuniciraju. Vukovarski Hrvati, stiješnjeni između Dunava, Srbije, Borova Naselja, Bršadina i Pačetina sa sjevera i istoka, te vukovarske vojarne, Negoslavaca i Petrovaca s juga, već tada, bar podsvjesno, osjećaju da im se sprema nešto strašno. Već je tada hrvatsko nacionalno biće u Vukovaru napeto kao struna i grčevito traži najbolji put kako da se pripremi za ono što slijedi. Što su sve Merčepovi dečki tada radili kako bi se domogli naoružanja, to je onima koji nisu živjeli u takvoj situaciji teško objasniti, a neki detalji zauvijek će ostati tajna.

Vukovar je napadnut - 24. kolovoza

I tada je doista počelo. Između 24. i 25. kolovoza, kada se nekoliko autobusa vukovarskih mališana upravo vratilo s mora. Tada je JNA prvi put napala Vukovar, frontalno, teškim kalibrima, tenkovima i topovima, potom i zrakoplovima. Tada se prvi put grad obranio. Tada je počela bitka za Vukovar, bitka koja će trajati 90 dana i biti jedna od najsvjetlijih bitaka u tisućgodišnjoj povijesti hrvatskog ratovanja.

Govoriti o bici za Vukovar, znači uvijek tražiti nove riječi kojima bi se pokušalo oslikati ono što se tamo zbivalo i uvijek ispočetka shvaćati da nema adekvatnih izraza. U Vukovaru je Hrvatska zaustavila Srbiju. Vukovar je Hrvatskoj »kupio« tri mjeseca neprocjenjivo vrijednog vremena. Tri mjeseca u kojima je Zapad konačno shvatio da je očuvanje Jugoslavije iluzija, tri mjeseca u kojima je do temelja uzdrman čak i američki čelično tvrdi stav da se (ovakva ili onakva) Jugoslavija mora očuvati. U ta tri mjeseca dogodilo se još nešto: Srbi su tada konačno lupili glavom o zid i shvatili da nisu najbolji ratnici na svijetu i okolici. Shvatili su da su oni zapravo mali u usporedbi s onim Hrvatima koji su branili Vukovar. Rat između Vukovara i JNA, između hrvatskog grada od tridesetak tisuća stanovnika i dekada pete vojne sile Europe, ono što je trebalo biti gotovo za nekoliko sati, pretvorio se u tri mjeseca pakla za Vukovar, ali i za Miloševićevu Srbiju. Mijenjali su se generali, neprestano su dovlačene nove snage, ubacivane elitne jedinice i najrazornija oruđa, a Vu-

kovar je prkosio i odbijao sve napade. I kada je poslije svega ulazila u taj, kako će povijest jednoga dana pokazati za Srbiju ukleti grad, tada je ušla tek nakon što se približno 700 najboljih vukovarskih boraca kroz tri tenkovska prstena probilo do Vinkovaca. JNA je u Vukovar ušla puzajući. Trebalo joj je možda još nekoliko tjedana otpora pa da se skupi i s hrpom željeza i čelika, desetkovana, vrati u odkuda je došla. I tada su se srbijanskim rezervistima, dok su pucali u prazne vukovarske ruševine, ruke i tijelo tresli od straha, što se dobro vidjelo čak i na snimcima beogradske televizije.

Rat u Vinkovcima - 11. rujna

Valjda povijest prije toga nije zabilježila da je jedan grad bio bombardiran zbog toga što je iz jedne armije pobjeglo 30 rezervista. U Vinkovcima se dogodilo upravo to. Iz tadašnjeg vinkovačkog garnizona »**Đuro Salaj**« pobjeglo je 30 mađarskih rezervista. Grad ih je, duboko svjestan da će zbog toga biti bombardiran, odbio izručiti natrag. Uz procjenu da se jednom bačena rukavica konačno mora prihvatiti i da se jednom neće moći izbjeći direktan sraz. Tri dana kasnije počeo je napad na vinkovačku vojarnu. On je završen dvanaest dana kasnije, odlaskom JNA iz Vinkovaca. To nije prekid šestomjesečnog neprekidnog bombardiranja grada. Prvo iz Mirkovaca, a potom iz svih mogućih smjerova s istoka i sa sjevera. Treba spomenuti još jedan detalj. Ove dvije općine u rekordnom roku realizirale su i ideju pokojnog **Kira** o takozvanoj »cesti za brze intervencije«. Kada se preko Bršadina više nije moglo do Vukovara, za nekoliko tjedana izrađena je i asfaltirana cesta **Nuštar - Marinci - Bogdanovci - Vukovar.** Njome se policijskim kombijem iz središta Vinkovaca u Policijsku stanicu Vukovar moglo stići za 14 minuta. Bitka za tu cestu bila je i bitka za Vukovar. Kada je pala cesta, počela se gasiti i vukovarska obrana.

Pad Vukovara - 18. studeni

Vukovar za Hrvate nikada nije pao, uvijek će biti simbol vojnog otpora. Agresor još mjesecima poslije nije smio ući u Mitnicu. No, s vojnog stajališta, Vukovar je pao 18. studenoga. Tada JA je stekla kontrolu nad većim dijelom Vukovara i Borova Naselja. U domovinskoj iseljenoj Hrvatskoj šok zbog pada Vukovara bio je ogroman. Svi su tada pomislili da Vinkovcima i Osijeku više nema spasa. A pad ta dva grada otvarao bi mogućnost prodora duboko u hrvatsku unutrašnjost. Hrvatska se tada, u jednom trenutku, počela ukopavati na liniji **Osijek - Đakovo - Slavonski Brod**. Tada, međutim, Vinkovci i Osijek više nemaju kamo nego se braniti kako znaju i umiju. U Srbiji se širi euforija o tome kako sada slijedi »šetnja do Zagreba«. Slijedećih nekoliko tjedana pokazuju da od svega toga nema ništa. Pokazuje da JNA poslije Vukovara više nije ono što je bila prije njega. Pokazuje se da je ona slomila Vukovar ali da je isto tako Vukovar slomio nju, u vojnom pogledu. To je sada gomila čelika, naoružanja i streljiva, isfrustriranih oficira i preplašenih rezervista i četnika hrabrih samo poslije »Badelovog« konjaka. Ipak, po inerciji ona pokušava ići dalje, uzima još desetak sela u vinkovačkoj i osječkoj općini, na jednom mjestu čak prelazi južno od Bosuta. I tada staje. Tada više nema snage. Hrvatska obrana na istočnoj fronti svakodnevno jača, a bitka za Nuštar jedna je od psiholoških i vojnih prekretnica. Ako se u Ceriću sve »poklopilo« agresoru, ako se njemu tamo osmjehnula ratna sreća, u Nuštru je bilo obrnuto. Dva put je JNA bila u središtu Nuštra, njezini tenkovi stigli su čak do nuštarskog dvorca, no Nuštar ipak nije pao. Na prilazima Vinkovcima i Osijeku Srbija je definitivno zaustavljena. Ona će još tjednima slati projektile svih kalibara na ova dva grada, no ona više nema snage da ide dalje. Njezina vojska se raspada, ona više ne može pronaći nikakve nove pješačke rezerve, a bez pješaštva - »kraljice rata«, rat nije moguće dobiti.

Crna vukovarsko-vinkovačka bilanca

Napisati nakon svega crnu bilancu, napisati, kako se to kaže, »ljudske i materijalne gubitke« za ova dva grada i ove dvije općine gotovo da nije moguće. Mnogo bi lakše bilo napisati što je nakon svega ostalo, nego što je stradalo. Ostala je nakon svega velika većina preživjelih Hrvata iz ove dvije općine što je kapital od neprocjenjive vrijednosti koji Hrvatska još nije dovoljno valorizirala. Službeni podaci govore o 1.100 poginulih civila i 600 poginulih hrvatskih vojnika u općini Vukovar, te o 350 poginulih civila i vojnika u općini Vinkovci. Ono što vrijedi istaknuti je da i prema službenoj evidenciji poginuli u ove dvije općine čine 40 posto svih poginulih u ratu protiv Hrvatske. Ove dvije općine, naravno posebice vukovarska, u punom su značenju te riječi masakrirane.

Dobri poznavatelji vukovarskih prilika smatraju da broj od 1.700 poginulih hrvatskih vojnika i civila valja pomnožiti sa dva. Nažalost, što se Vinkovaca tiče vjerojatno je da je u okupiranim hrvatskim selima stradalo toliko civila i hrvatskih vojnika koliko ih ima ukupno evidentiranih na vinkovačkom području. Ako su te pretpostavke točne, onda je u Vukovaru poginulo 3.400 osoba, a na vinkovačkom području 700, što čini zastrašujuću brojku od 4.100 poginulih, u dvije općine u kojima je prije rata živjelo 110.000 Hrvata. To znači da je ubijen svaki 27. Hrvat, ili iz svake pete obitelji jedan njezin član. Nitko se, međutim, ne može zakleti da taj broj odgovara stvarnom stanju na terenu. Cjelokupna je vukovarska općina okupirana, kao i 50 posto teritorija vinkovačke općine. Na tom prostoru agresor je Vukovar sravnio sa zemljom. U Iloku, koji nepravedno spominjemo tek pri kraju ovog napisa, stanovništvo je doživjelo prisilnu deportaciju, a u bogate kuće i imanja iločkih Hrvata useljeni su Srbi iz Kninske krajine, s Banije, Korduna i zapadne Slavonije.

U vukovarskoj i vinkovačkoj općini zauzeto je, opljačkano i spaljeno više od 30 hrvatskih sela, nekoliko mađarskih i jedno rusinsko. Na tom prostoru sve što je bilo imalo vrijedno ili je spaljeno ili je opljačkano. Općini Vinkovci sada nedostaje 11.000 stambenih jedinica. Neka sela, poput Nuštra, koja nisu pala, također su sravnjena sa zemljom, a sami Vinkovci danas podsjećaju na Vukovar iz sredine listopada. Oni su poluruševina koju fanatično uporni građani nakon svakog bombardiranja pokušavaju popraviti koliko mogu.

U vukovarskoj i polovini okupirane vinkovačke općine nema više od nekoliko stotina Hrvata i to je najveći zločin ovdje počinjen. Ne samo da je ubijeno više tisuća Hrvata, ne samo da su hrvatski gradovi i sela na ovom prostoru porušeni do temelja, nego su Hrvati kao narod s obala Dunava, na kojima su živjeli 12 stoljeća, protjerani. Sada su na obje obale Dunava Srbi i sada se iz Beograda, i dalje s mržnjom, poručuje kako Hrvatska više neće biti podunavska zemlja. Ukupne štete u općini Vinkovci, na porušenim stambenim, gospodarskim i drugim objektima procjenjuju se na tri milijarde njemačkih maraka. Štete u općini Vukovar mjere se sigurno milijardama dolara. Tamo je stradalo i uništeno sve. Cijelu općinu Vukovar trebat će, kada za to dođe vrijeme, graditi iz samog temelja, ciglu po ciglu, kamenčić po kamenčić.

Vukovarsko-vinkovačko područje tako je, prema svim podacima, a svi su s tragovima krvi, najviše stradalo područje u ratu protiv Hrvatske. Približno 40 posto ukupnih ljudskih i približno 50 posto ukupnih materijalnih gubitaka Hrvatske podnijelo je vukovarsko-vinkovačko područje. Zbog svega toga, kada sve prođe, trebalo bi negdje na sredini puta, negdje na sredini ceste između Marinaca i Bogdanovaca postaviti natpis: **»Ovdje je zaustavljena Srbija«.**

NO PASARAN

Sadržaj:

»Ovu knjigu posvećujemo...«
Predgovori
Riječ autora
Oproštajno pismo Siniši Glavaševiću
»Moji Vinkovci«

I DIO : Ratna kronika

Dolazak »inženjera rata« 1
Ubijen Stipan Bošnjak 2
Komemorativna sjednica Skupštine općine Vinkovci 2
Posljednje počasti poginulim redarstvenicima 2
Izjave dr. Milana Ramljaka i Ivana Vekića 4
Prorešetan autobus 5
Kronologija incidenata 5
Poginuo Milenko Spajić iz Sremskih Laza 6
Poginuo Branko Božić - mještanin Mirkovaca 7
Profesija na nišanu 7
»Dete je prespalo« 8
Osnovnim školama nova imena 8
Kulen interesantniji od zarobljenika 8
Proizvodnja nafte trpi najviše 9
»Za« samostalnu i suverenu hrvatsku državu 9
U Mirkovcima škola ponovo radi 10
Vlastita vojska - uvjet samostalnosti Hrvatske 10
Općinski odbor HDZ-a Vinkovci povodom Dana državnosti 10
Riječ ima Tihomir Zovak 11
Gradnja novog srednjoškolskog centra u Vinkovcima 12
Kruševljanima predana pomoć HSP-a Vinkovci 12
Podaci o izbjeglicama - službena tajna 12
Prvi brodovi 2.000 godine 13
Stanje na prugama 13
»Armija nije tu da miče barikade« 13
Vezani lisicama za vrbe uz obalu 15
Žito u najvećoj opasnosti 15
Tenkovi sporednim kolosijekom 16
Ribari ne love noću 16
Uhvaćena trojica terorista 17
Vojarna hrvatske narodne garde 17
Aktivnosti koje opominju 18
U Mirkovcima pretučeni mladići 18
Jeseni u novom ruhu 19
Markušica preuzima inicijativu 20
Teroristi će morati seliti 20
Braniti se svim raspoloživim sredstvima 21
Pucnjava se širi 21
U vagonu broj 596-7876 iz Beograda 22
U Vinkovcima, u noći: srpske radnje letjele u zrak 22
Terorizam se nastavlja 23
Mi nikuda ne idemo 23
Tenkovi s rezervistima iz Srbije 24
Mir - što je to 25
Teroristima postalo vruće 25
Kako je vinkovački garnizon »spašavao« ranjenike u selu Ćelije 26
Još 90 dana pakla u Slavoniji 26
Obitelji iz Mirkovaca bježe u Vinkovce 27
Mirkovački četnici nastavljaju teror 28
Vinkovci ponovo opskrbljeni plinom 28
Spasite nas suludih generala 28
Modrice - najniža cijena putovanja 29
Hrvatsko i srpsko žito 30
Redarstvenicima je najteže 30
»Između« Garde i terorista 31
Stop JNA i imperijalističkoj Srbiji 32
Vinkovci zasuti granatama 32
Vojni zrakoplovi prijete 33
Dr. Franjo Tuđman posjetio Vukovar i Vinkovce 33
Rat u Vinkovcima 33
Najpreča zaštita stanovništva 35
Odveženi na liječenje u Šid 36
Svi ultimatumi »Narodne armije« 36
Umjesto objašnjenja — nov ultimatum 37
»Dobar dan« - kao vapaj za mir 37
Minobacački napadi na Nuštar i Cerić 39
Kako su završili pregovori o žetvi 39
Sva obećanja »Narodne armije« 39
I opozicija u vladi 40
»Ratni korzo« federalne armije 40
Jugoslavenska armija i transport žita 41
Pogažena »časna oficirska« 41
Zatišje nas neće uspavati 42
Iz šupljeg u prazno 43
»Tata ne smije doći« 43
Napušten Dom JNA u Vinkovcima 44
I hrvatska pšenica u Srbiju 44
Nepravda za nepravdom 44
Kostićevo »primirje«! 45
Dostojanstveno obilježen blagdan Velike Gospe 46
Štete: više od četiri milijuna DEM 46
I armija u pljačku 46
Pljačka se nastavlja 47
Stigli Kostićevi »mirotvorci«! 47
Prvi »rezultati« mirotvorne misije! 48
Mitraljirali redarstvenike iz vojnih zrakoplova 48
U Tordincima nema mira 49
Slovenci u Gardi 49
Skup majki vojnika jugoarmije 49
Pogled prema Vukovaru i Osijeku 50
Četnici gađaju bolnicu 50
Na vukovarskom području 51
Tenkovi pucali na civile 51
Jankovci bombardirani iz Mirkovaca 51
Ogromna koncentracija vojne tehnike 52
Vukovar traži hitnu pomoć 53
Jučer u Vukovaru 53
Nuštar na meti 53

Vekić u Vinkovcima 53
Armijski fijasko u bici za Vukovar 53
Još jedan pad »MIG-a« 54
Bombe na Gradište 54
Ubijeno 40 mještana Berka 54
Sve imalo vrijedno 54
Tjedan bez većih sukoba 54
Novi gubici okupatorske vojske kod Vukovara 55
Kako spasiti civilno stanovništvo 55
Dvanaesti dan bitke za Vukovar 55
Za dva sata palo 87 granata 56
Vojni zrakoplovi visoko lete 56
Vinkovačka bolnica u ratnim uvjetima djeluje 56
Armija briše brojeve na tenkovima 57
Opće bombardiranje Vinkovaca 57
Vinkovci bombardirani zbog Vukovara 58
Nakon trodnevnog primirja 58
Nastavak bitke za Vukovar 59
Borbe za vojarnu u Vinkovcima 60
Peti dan bombardiranja Vinkovaca 60
Šesti dan bitke za vinkovačku vojarnu 60
Dvadeset osmi dan bitke za Vukovar 61
Srušena dva vojna aviona 61
Nove ljudske žrtve 62
Tovarnik - Vinkovci 62
Neprijatelj ne odustaje od Vukovara 62
Poslije devet dana 63
Zračno bombardiranje grada 63
Deseti dan pakla 64
Neprijateljski proboj do Mirkovaca 64
Okupator napušta vinkovačku vojarnu 64
Pad vinkovačke »Bastilje« 64
Hrvatski barjak na vinkovačkoj vojarni 65
Otišli »ostaci ostataka« okupatorske vojske 66
Vinkovci nakon dvanaestodnevnog bombardiranja 66
Bombardiranje hrvatskih sela 66
Poginuo pripadnik MUP-a 67
Jankovci gore 67
Otvoren istočni front 67
Granate padaju i na Lubanj 69
Pregrupiranje hrvatskih oružanih snaga 69
Fronta dugačka 30 kilometara 69
U bitkama za Nuštar i Cerić 70
Skupljaju ranjene i poginule 70
Padaju neprijateljski zrakoplovi 70
Kod Nuštra okupator gubi dah 71
Hrvatski »bermudski trokut« 72
Tko komandira terorom 72
Život se polako vraća 73
Vukovarski konvoj bombardiran kod Nuštra 74
Blokada Vukovara i dalje traje 74
Poslije osmog »primirja« 75
Bitka za deblokadu Vukovara 75
Konvojska farsa 76
Kada će JNA napustiti istočnu Hrvatsku? 77
Za Vukovar »Iločki scenarij« 78
Danas, 17. listopada 78
»Kad pucaju znamo što misle« 79
Rat ne prestaje 79
Bespoštedni topnički obračun 80
Četnici tukli i položaje JA 81
Granate razaraju Vinkovce 81
Mir - samo zatišje 82
Ubijeno 400 agresorskih vojnika 83
Rat bjesni! 83
Dani velikih iskušenja 83
Novi udar iz Bosne? 84
Što kad ode »JNA«?! 85
Vukovar - groblje srbijanskih ideja 86
Umire srbijanski ratnički mit 87
Vukovar na najtežim iskušenjima 88
Vukovar na izmaku snage 88
Velika ofenziva agresora 89
Boj za Nijemce 90
Drama ranjenika i civila 91
Napetost i iščekivanje 92
Markušica potisnula Mirkovce 93
Primirje upozorava 93
Sad Vinkovci na meti 94
U Vukovaru se još puca 95
Opet projektili po bolnici 95
I Mađare ubijaju 96
Agresor »uvodi« i rakete 97
Agresori nervozni zbog promatrača EZ-a 98
Odavde JNA ne odlazi?! 99
Zabrinjavajuće zatišje 99
Četnike tresu panika i zima 100
Žestoko noćno bombardiranje 101
Dok okupator mrzne na -12 stupnjeva 101
Nedjeljna »porcija« granata 101
Bosutski led »smrznuo« agresora 102
500 projektila na Vinkovce 103
Rašeta u Osijek, cijevi na Vinkovce 103
Božićni prijem unatoč svemu 104
Ponoćka u skloništu 105
Mir izvjestan? 105
U Dalju kao u srednjem vijeku 106
Novi topnički napadi 107
»Užasno« - jedini komentar 107
Zrakoplovima na svoje položaje 107
11 puta prekršeno primirje 108
Do temelja ruše Cerić 109
Rat i mir 109
Stalne provokacije 109
Hrvatska sela bez Hrvata 110
Tko koga pravi ludim? 111
Poginuo 15. siječnja 111
»Dobrovoljno« iseljavanje Jankovčana? 111
Gore hrvatska sela 112
Kouschner čestita Treberu 113
Uništili i arheološko nalazište 113
Godišnjica »bliskog susreta« 114
»Đuka Begović« na fronti 115
Potvrde za »ugrožene« Srbe 115
Povrede hrvatskog zračnog prostora 116
U Vukovaru se puca 117
Agresor pojačava napade 117

Ne prestaju neprijateljski napadi 119
Najteže kršenje primirja 120
Nove prijetnje Vinkovcima 120
Prijetnja se zove tuzlanski korpus 121
»Primirje« ili 7 poginulih i 45 ozlijeđenih 121
Gdje će se Hrvati vratiti? 122
U iščekivanju »modrih kaciga« 123
Krštenje djeteta u Nuštru 123
Bombardirano središte grada 124
Vinkovce agresor ne može prežaliti 125
Naselje »Mala Bosna« stalna meta 125
»Plavci« će nazdravljati »Čejenima«?! 126
Cestarina »od oka« 126
Cerić »zamjenjuje« Mirkovce 127
Snajpersko primirje 128
Vlakovi nisu stali 128
Izgorjela mlada hrastova šuma 129
Od Srbije čuvat će nas Rusi 130
Čekajući odlazak agresor se pojačava 131
Na Vinovce još 280 projektila 132
Razjašnjavanje nejasnoća oko razmještanja snaga UN 132
Još 10 žrtava u Vinkovcima 133
Krvava cijena krhkog primirja 134
55 projektila Vinkovcima za laku noć 135
Ratni vikend 135
260 projektila po Vinkovcima i Nuštru 136
U Vinkovcima je rat 137
Protjerano 170 Hrvata iz Šarengrada 138

II Dio : Komentari, osvrti, reportaže, dokumenti, zapažanja

Raškovićevi kalupi za Hrvatsku 141
Martićeva JNA 141
Hrvatska krv za hrvatsku slobodu 142
Gdje je sada JNA? 143
JNA - posljednja Miloševićeva karta 143
U sjeni »otcjepljenja« 144
Pregovarati, ali s kim? 145
Bitka za Vukovar 146
Suđenje hrvatskom »dalekom istoku« 146
Rađa li se »slavonski Knin« 147
Hrvatski dan »D« 148
Guske u magli 149
Generalima krvi nije dosta 149
Miran suživot s Hrvatima 150
Hrvatski »bermudski trokut« 150
»Ničija zemlja« 151
Fijasko, ili točka na I 152
Žrtvovani i žrtve 152
Ludilo u kojemu »ima sistema« 154
Politika pasivnog promatranja pakla 154
Rat se nastavlja 155
Hrvatska je napadnuta 156
Slavonski Libanon 156
Etnički potpuno čistih naselja nema 157
Vojni fijasko Yugo - soldateske 158
Pouke i zablude 158
Što je s Vinkovcima 160
Okrvavljeni Bosut 161
Čija je istočna granica 162
»Više se nikada nećemo vidjeti« 162
Bez Vukovara nema Hrvatske 163
Dario opet ima tatu 166
Vukovar nije atletski miting 167
Žrtvovani, poniženi i prodani 168
Izgorjela velika crkva 168
Paranoja zvana Jugoslavija 169
Tata donesi mi 171
Hrvati za »posebne namjene« 171
»U Hrvatskoj, šjor, oni nemaju što tražiti« 172
Genocid u Tordoncima 173
Dragi Hrvatski vojnici 174
Božić u Vinkovcima 174
Hrvatska kakvu ne bi želio 175
Krv i suze Lijepe naše 176
Svatovi sa »1280 konja« 177
Balada o Hrvatskom vojniku 177
Hrvatska kakvu želim 178
Rat protiv čovjeka 180
Bejrut je bio turizam 181
Sablja za klanje Hrvata 181
Hrvate vratiti na Dunav 182
Hrvatska Hirošima 184
Hrvatska ide dalje 186
Rasizam na balkanski način 187
Kad Srbin čestita Srbinu 187
Generale hvala Vam 188
Pustite Tomislava 188
Anatomija srpskog zločina 189
Srbijanske laži na Stegnajin način 191
Good by America?! 192
Naoružana ili razoružana Hrvatska 192
Milošević radi za Hrvatsku 195
Kako je »Sava« obranila Bosut 196
Metropola Slavonije ne vjeruje 198
Striček, je li Slavonija prodana 200
Kako prevariti domovinu 200
Peći i Treber podnijeli ostavke 201
Kuća je gorjela, Nikola je plakao 201
Vinkovci poslije krvi i suza 203
Zdravo ustaša, žalba ne važi 204
Ne mogu jer ispunjavaju sve uvjete 205
»Odavno smo graničari stari« 205
Slavonskom šakom po saborskom stolu 206
Srbija umire treći put 208
Istočna Slavonija i Hrvatska protiv Srbije 209
Amerika »otkriva« Hrvatsku 209
Vukovar umire drugi put 210
Tončijev ključ za bravu slavonske istine 212
Ove godine XXVI »Vinkovačke jeseni« 214
Put u nepoznato 214
Bernarda su ubili 216
Taoci Markušice 217
Ovdje je zaustavljena Srbija 217

TISKANJE KNJIGE OMOGUĆILI SU:

»AKORD« - VINKOVCI

PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU, IZRADU DRVNIH FINALNIH PROIZVODA

VB

VINKOVAČKA BANKA DD

OPSKRBA

»OPSKRBA«

PODUZEĆE ZA PROMET ROBA I USLUGA
VINKOVCI, KRALJA ZVONIMIRA 115

HRVATSKE ŠUME

JAVNO PODUZEĆE »HRVATSKE ŠUME«
UPRAVA ŠUMA VINKOVCI

UTEMELJENA 1884.
CROATIA
osiguranje d.d.
Filijala
Vinkovci

ZAJEDNO U EUROPU

INDUSTRIJA NAFTE S.P.O. ZAGREB
TRGOVINA
VINKOVCI

INDUSTRIJA GRAĐEVNOG MATERIJALA
56000 VINKOVCI, CIGLARSKA ULICA BROJ 7
Telefoni: pozivni 056/ Centrala: 21-566 / Gen. direktor: 21-311 / Ruk. komerc. sektora: 11-998, 14-082 / Prodaja: 11-998, 21-311 / Nabava: 11-940 Đ Slavonka, centrala: 20-199 / Prodaja: 11-220 / Telex: 28-071 / Telefax: 15-846

SPAČVA

DRVNO INDUSTRIJSKI KOMBINAT »SPAČVA«
VINKOVCI, Duga ulica 181

»VIKI - EXPORT«

VINKOVCI

»TRANSKOMERCPRODUKT«
OBRTNIČKA ZADRUGA DONJI MIHOLJAC
54540 DONJI MIHOLJAC, A. ŠENOE 1/1

FotoSoft - vrhunski dizajn
Zagreb, 458-511
računarski sistemi: Macintosh, PC, Varityper, Next, Leaf, Microtek

Autor:	*MLADEN KEVO - tekstovi*
	DARIO HEĆIMOVIĆ - fotografije
Grafičko tehničko uređenje:	*MIRO MIHALJEVIĆ*
Naslovna stranica - design i karikature:	*DUBRAVKO MATAKOVIĆ*
Suradnici na fotografiji:	*ŽELJKO KOMLJENOVIĆ*
	SINIŠA DURAKOVIĆ
	ZORAN JAĆIMOVIĆ
Za izdavača:	*MLADEN KEVO*
Računarska priprema:	*NIP »GLAS SLAVONIJE« - Osijek, FOTOSOFT - Zagreb*
Tisak:	*GP »ŠTAMPA« - Osijek*
Tiskano	*lipnja 1992.*

Mišljenjem Ministarstva prosvjete, kulture i športa Republike Hrvatske Ur. br. 532-03-1/7-92-01 - ne plaća se osnovni porez na promet

MLADEN KEVO:

Rođen 14. studenog 1959. u Dabrici-Stolac-Bosna i Hercegovina. Osnovnu školu završio u Privlaci - općina Vinkovci, a srednju u Vinkovcima. Godine 1982. diplomirao na Fakultetu političkih znanosti u Zagrebu. Novinarstvom se profesionalno bavi od 1985. godine. Od svibnja 1991. profesionalni dopisnik dnevnika »Glas Slavonije« iz Vinkovaca. Do sada objavljivao i pisao za »Privlačicu«, »Vinkovački list«, »Nedjeljnu Dalmaciju«, »Večernji list«, »Vjesnik« te matičnu kuću »Glas Slavonije«. Ratni je izvjestitelj »Glasa Slavonije« iz Vinkovaca za vinkovačko- vukovarsko područje, odnosno istočnu Slavoniju za cijelo vrijeme rata. U sedam godina bavljenja novinarstvom objavio više od pet tisuća različitih tekstova. Knjiga »Rat za Hrvatsku« prvo mu je publicističko djelo.

Dario Hećimović,

mladi je osječki autor fotografije, rođen 1973. godine. U svom rodnom gradu se školuje i 1991. godine završava gimnaziju - smjer novinarstva.

1986. god. počinje se amaterski baviti fotografijom, da bi dvije godine kasnije svoje prve radove objavio u Omladinskom listu »TEN«. Od 1990. pa do pred sam početak rata radi u lokalnom »Osječkom tjedniku«, a rat kao profesionalni fotoreporter »Glasa Slavonije« provodi na bojištu širom Slavonije. Vukovar, Čelije, Kopački rit, Nuštar, Četekovci... samo su dio terena koje je obišao sa kamerom u ruci, stvarajući fotodokumentaciju od nekoliko tisuća snimaka, kao nepobitno svjedočanstvo o krvavom slavonskom blatu.